

T.C.

SIİRT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ BİLİM DALI

Halat AKIN

**424 NUMARALI SIİRT ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYON
VE DEĞERLENDİRMESİ**

(H.1286-1288 / M.1870-1871)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi UĞUR DEMLİKOĞLU**

SIİRT - 2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]
Halat AKIN

17.06.2019

H. Akın

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğr. Üyesi Uğur DEMLİKOĞLU danışmanlığında Halat AKIN tarafından hazırlanan bu çalışma 17/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr.Mehmet KARATAŞ
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Abdunasır YİNER
Jüri Üyesi (Tez Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Uğur DEMLİKOĞLU

İmza:
İmza:
İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

17/06/2019
İmza
Doç. Dr. Veysel OKÇU
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar.....	iv
KISALTMALAR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ.....	1
I. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı, İçeriği ve Belge Çeşitleri.....	1
II. Çalışmanın Konusu, Amacı ve Önemi.....	1
III. Siirt Şer'iyye Sicilleri ve 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili.....	2
a. Metin Çevirisinde Takip Edilen Yöntem.....	3
b. Belge Özetlerinde Takip Edilen Yöntem.....	5
c. Sicilde Geçen Belli Başlı Konu Başlıkları.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

SİİRT'İN TARİHİ VE OSMANLI HUKUKU

1.1 SİİRT TARİHİ.....	7
1.1.1 Siirt'in Jeopolitik Konumu ve İsmi Etimolojik Kökenine Dair.....	7
1.1.2. Osmanlı Hâkimiyeti Öncesi Siirt.....	8
1.1.3. Siirt'in Osmanlı Hâkimiyetine Girmesi ve İdari Durumu.....	9
1.2. OSMANLI HUKUKUNUN GENEL YAPISI VE MAHKEMEDEKİ GÖREVLİLER.....	11
1.2.1. Kadı.....	15
1.2.2. Naib.....	17
1.2.3. Kassamlar.....	17
1.2.4. Muhzırlar.....	17

1.2.5. Kâtipler	18
1.2.6. Diğer Yardımcı Görevliler	18

İKİNCİ BÖLÜM

426 NUMARALI SİİRT ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. SİİRTİN SOSYAL HAYATINA DAİR BAZI KONULAR	19
2.1.1. Boşanma Davaları	19
2.1.1.1. Talâk	19
2.1.1.2. Muhâlaa.....	20
2.1.2. Din Değiştirme.....	21
2.1.3. Öldürme- Yaralama (Katl- Cerh).....	22
2.1.4. Mütevellî Tayini (Vakıf)	22
2.1.5. Müdahale- Zarar- Fuzulî Tasarruf.....	23
2.1.6. Vasi Tayini	24
2.1.7. Nafaka	26
2.1.8. Gasp-Rehin	27
2.1.9. Gayrimüslimler İle İlgili Görülen Davalar	28
2.1.9.1. Davacı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar.....	30
2.1.9.2. Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar	34
2.1.9.3. Davacı ve Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar	37
2.1.10. Keşf İsteği.....	42
2.1.11. Hırsızlık	43
2.2. EKONOMİK HAYATA DAİR KONULAR.....	43
2.2.1. Alacak-Verecek Meseleleri	43
2.2.1.1. Nakit Para.....	44
2.2.1.2. Mâl, Hayvan veya Eşya Üzerinden Borç-Alacak Davaları.....	44
2.2.1.3. Kefâlet.....	46

2.2.2 Mülk Satışları.....	46
2.2.3. Tereke Defterleri	48
2.2.3.1 424 Numaralı Sicilde Kayıtlı Olan Terekelerde Yaygın Olarak Geçen Mal ve Eşyalar (1870-1871)	49
2.2.3.2. Terekeden Pay Talep Etme	50
2.2.4. 424 Numaralı Sicilde Geçen Esnaflar	50
2.3. HUKUKİ VE İDARİ HAYATA DAİR KONULAR.....	52
2.3.1. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'te Bahsi Geçen Mahalleler.....	52
2.3.2. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'e Tabi Köy ve Nahiyeler.....	53
2.3.3. Siirt'e Atanan Görevlilerin Davaları ve Hüküm Numaraları (M.1869-1870- 1871/H.1286-1287-1288).....	55
2.3.4. Merkezden Gelen Emirnameler	56
2.3.5. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'te Görevli Taşra Memurları ve İdari Görevler	56
2.3.6. 424 Numaralı Sicilde Bahsi Geçen Vakıflar	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN ÇEVİRİSİ VE BELGE ÖZETLERİ

3.1. METİN ÇEVİRİSİ.....	60
3.2. BELGE ÖZETLERİ	369
SONUÇ.....	446
KAYNAKÇA.....	450
TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	456
EKLER.....	473

TABLULAR

Tablo 1: Davacı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)	31
Tablo 2: Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar (M. 1870-1871 / H. 1286).....	34
Tablo 3: Davacı ve Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)	38
Tablo 4: 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde Kayıtlı Terekeler ve Miktarları (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288).....	48
Tablo 5: 424 Numaralı Sicilde Geçen Tereke Miktar Aralıkları.....	49
Tablo 6: 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicilinde Geçen Esnaflar, Sayıları ve Hüküm Numaraları (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288).....	50
Tablo 7: 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Siciline Göre Siirt Sancağında Bahsi Geçen Mahalleler ve Günümüzdeki İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)	52
Tablo 8: Numaralı Sicile Göre Şirvan Kazasına Bağlı Köy ve Nahiyeler (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288).....	53
Tablo 9: 424 Numaralı Sicile Göre Garzan Kazasına Bağlı Köy ve Nahiyeler (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288).....	53
Tablo 10: 424 Numaralı Sicile Göre Eruh Kazasına Bağlı Köy ve Nahiyeler (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288).....	54
Tablo 11: 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Siciline Göre Hangi Kazaya Tabi Oldukları Belirtilmeyen Siirt'teki Köy ve Nahiye İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)	54
Tablo 12: 424 Numaralı Sicilde Geçen Bazı Köylerin Eski ve Günümüzdeki İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)	55
Tablo 13: Siirt Dışından Olan ve Siirt'te Görev Yapan Görevlilerin Davaları ve Hüküm Numaraları.....	56

KISALTMALAR

DİA: Diyanet İslam Ansiklopedisi

SŞS: Siirt Şer'iyeye Sicili

AÜDTCFD: Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi

C. : Cilt

S. : Sayı

Der. : Derleyen

Edt.: Editör

Haz.: Hazırlayan

a.g.e: Adı Geçen Eser

a.g.m: Adı Geçen Makale

s. : Sayfa

bkz.: Bakınız

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

424 NUMARALI (H. 1286-1288/M. 1870-1871) SİİRT ŞER'İYYE SİCİLİ, TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

Halat AKIN

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Uğur DEMLİKOĞLU

2019, 476 + ix Sayfa

Şer'iyye sicilleri Osmanlı Dönemi mahkemelerinin verdiği kararların kaydedildiği defterlerdir. Bu defterlere kadı sicili, kadı defterleri de denilmektedir. Mahkemelere her türlü konu, dava olarak gelmekteydi. Sicil içerisinde i'lam, hüccet, tereke gibi kadı kararı içeren belgelerin yanında merkezden gönderilen ve kadı tarafından bir örneği mahkeme defterinde de kaydedilen emirname türü belgelerde mevcuttur. Bu yüzden mahkeme kayıtları yazıldıkları dönemin sosyal, hukuki, idari ve ekonomik yapısı hakkında bize değerli bilgiler sunmaktadır. Şer'iyye sicilleri bu denli kapsamlı konuları içermesinden dolayı sadece tarihçilerin işlerine yarayan bir kaynak değil aynı zamanda hukuk, iktisat, sosyoloji, askeri gibi alanlarda da birinci elden kaynaklar olarak kullanılmaktadır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili 1870 ve 1871 (H. 1286/1287/1288) yıllarını kapsamaktadır. Bu defterin içerisinde otuzdan fazla konu başlığı bulunmaktadır. Alacak, borç, mülk satışları, boşanma, yaralama, gasp, zarar, müdahale, tereke ve hırsızlık gibi davalar sicil içerisinde geçen konulardan bazılarıdır. Yaygın olarak geçen bu davalar çalışmamızda ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Sicillere kaydedilen bu davalardan önemli bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler ışığında değerlendirmeler yapılmış ve Siirt'in 1870 ve 1871 yıllarına ait sosyal, ekonomik ve idari yapısı hakkında önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Hukuku, Siirt, Kadı*

**424 NUMBER (H. 1286-1288/M. 1870-1871) SİİRT SHARİA REGISTRY,
TRANSCRIPTION AND EVALUATION**

Halat AKIN

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr Uğur DEMLİKOĞLU

2019, 476 + ix Pages

ABSTRACT

Sharia registry is the records of the decision of the courts of the Ottoman period. These registry are also called Kadi's record or Kadi's books. All kinds of issues could have been come to courts as a case. As well as documents containing the decisions of Kadi such as i'lam, hücet, tereke, there were also documents sent from the center and a copy of these documents recorded Kadi. Therefore, the court records give us valuable information about the social, juridical, administrative and economic structure of period in which they were written. Because Sharia registries contain such comprehensive issues, they are used as first-hand sources both for the work of historians and in the fields such as law, economics, sociology and military

424 numbered sharia registry which is the subject of our study covers years 1870 and 1871 (H. 1286/1287/1288). There are more than thirty topics in this registry. Claim, debt, property sales, divorce, wounding, extortion, damages, intervention, tereke, and robbery are some of the issues included in the registry. These common cases have been examined under separate titles in our study. Important information has been obtained from these cases recorded in the registry. In the light of these knowledge, evaluations have been made and significant results have been reached about social, economic and administrative structure of Siirt in the years 1870, 1871.

Key Words: *Sharia Registry, Law of Ottoman, Siirt, Kadi*

ÖNSÖZ

Hukuk kavramı her dönemde farklı şekillerde tevarüs etmiştir. Osmanlı Devleti'nde bu durum şer'i hukuk, örfî hukuk ve cemaatler hukuku şeklinde mevcut olmuştur. Osmanlı Devleti her ne kadar şeriatı aşan bir hukuk düzeni geliştirmiş olsa da özellikle şer'i hukuk ve şer'i mahkemeler Osmanlı hukukunun temelini oluşturmuştur. Şer'i mahkemelerdeki en önemli kişi olan kadı, bulunduğu yerde hem adlî hem de idarî yetkilere sahiptir. Kadı yargı sisteminin en önemli kişisi olup doğrudan merkez tarafından atanır ve merkeze karşı sorumludur. Kadılar bu sorumluluklarının bir neticesi olarak gördükleri davaları ve merkezden gelen emir ve hükümleri şer'iyeye sicili denilen mahkeme defterlerine kaydetmişlerdir. Kadıların tuttıkları bu defterler Osmanlı Devleti'nin özellikle sosyal, ekonomik ve hukuki yapısının anlaşılması bakımından önemli vesikalardır. Çünkü bu mahkemelerde her türlü davalar görülmüş ve bu davalar kayıt altına alınmıştır. Bu mahkeme defterlerinin arasında asırlar süren bir devletin, kültürün mirası bulunmaktadır. Çalıştığımız mahkeme defterinin bu açıdan Siirt tarihi ve Siirt kültürünün bir nebze de olsa aydınlatılabilmesi açısından önem arz ettiği düşüncesindeyiz.

Çalışmamızı oluşturan 424 Numaralı Siirt Şer'iyeye Sicili Miladi 3 şubat 1870 yılında başlayıp 18 nisan 1871 yılında son bulmaktadır. Defterde toplam 477 hüküm bulunmaktadır. Bunun dışında merkezden gelen emirnameler yer almaktadır. Bu hükümler incelenmiş ve elde edilen bilgiler ışığında belli başlı bazı değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışmamızın giriş kısmında şer'iyeye sicillerinin tanımı, içeriği, çalışmanın konusu ve çalışma yapılırken izlenen yöntem belirtilmiştir. Üç bölümden oluşan tezimizin birinci bölümünde Siirt tarihi, Osmanlı hukukunun genel yapısı ve mahkemedeki görevliler açıklanmıştır. İkinci bölümde şer'iyeye sicillerinden elde edilen bilgilerin ışığında Siirt'in sosyal, ekonomik ve hukuki-idari yapısına dair konular ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise şer'iyeye sicilinin transkripsiyon metni ve bu metinde yer alan dava belgelerinin özetleri yer almaktadır. Ekler kısmında ise, orjinal belgelerden birkaç örnek ve çalışmadan oluşturulan sözlük kısmı yer almaktadır.

Araştırmanın ortaya çıkmasında katkıları olan değerli tez danışmanın Sayın Dr. Öğr. Üyesi Uğur Demlikoğlu'na teşekkür ederim. Ayrıca araştırma süresi boyunca fikirleri ve bilgilerinden istifade ettiğim kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Abdulnasır YİNER'e, çalışma arkadaşlarım. Arş. Gör. Yakup ASLAN, Arş. Gör. Melek KAYA ve Arş. Gör. Erkan IŞIKTAŞ'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

I. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı, İçeriği ve Belge Çeşitleri

Şer'iyye sicilleri Osmanlı mahkemelerinde verilen kararların kayıtlarının tutulduğu defterlerdir. Bu defterlere kadı sicili, mahkeme kayıtları ve sicillat-ı şer'iyye de denilmektedir. Ancak yaygın kullanımı şer'iyye sicili şeklindedir.¹ Şer'i mahkemeler tarafından verilen her türlü hüccet, ilam ve şer'i evrak bu sicil defterlerine kaydedilmiştir. Ayrıca merkezden gönderilen her türlü ferman, emirname gibi belgelerin bir sureti de kadının bulunduğu yerin mahkeme defterlerine kaydedilmiştir. Siciller içerisinde kadının hükmünü barındıran ilamlar, kadının kesin hükmü bulunmayan durum tescil kayıt belgesi niteliğinde olan hüccetler, tereke ve kassam defterleri ile merkezden gönderilen emirnameler gibi çeşitli belge türleri bulunmaktadır.

II. Çalışmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Çalışmanın konusunu 424 numaralı Siirt Şer'iyye Sicili oluşturmaktadır. Siirt'e ait 19 tane Şer'iyye Sicili bulunmaktadır. Bunlardan dört tanesi yüksek lisans tezi olarak çalışılmış ve transkrip edilmiştir.² Şer'iyye Sicillerine her türlü davanın kaydedildiği göz önünde bulundurulduğu zaman bu kayıtların ait olduğu şehrin sosyal, hukuki, kültürel ve iktisadi yapısı hakkında mühim bilgiler verdiği görülmektedir. Özellikle, önde gelen kişileri ve bölgedeki yer adlarını tespit etmede son derece mühim kaynaklar olduğu bilinmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğu zaman Siirt'e ait 19 şer'iyye sicilinden sadece dört tanesinin çalışılmış olmasının Siirt'in özellikle 19. yüzyıl sosyal, hukuki ve idari yapısını açıklığa kavuşturmada yetersiz kaldığını söyleyebiliriz. Elde edilen bu bilgilerle beraber bu sicilleri çalışarak kadıların devlet merkezi ile yaptıkları yazışmaları, merkezden gelen belge türlerini ve her gruptan kişilerin

¹ Yunus Uğur, "Şer'iyye Sicili", *DİA.*, C.39, İstanbul 2010, s.8.

²Yapılan tez çalışmalarının isimleri şu şekildedir:

Naciye Subaşı, 422 Numaralı Bitlis Şer'iyye Siciline Göre Siirt (1317-1328/1899-1907) , Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 1998.

İsmail Duygu, 426 Numaralı (H.1302-1317/M. 1885-1900) Siirt Şer'iyye Sicili Metin Çevirisi ve Değerlendirme, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir 2012.

Hayretin Savur, Siirt'in Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1312-1317/1894-1900, 420 Nolu Siirt Şer'iyye Sicil Defterine Göre) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.

Davut Adlıg, 415 Numaralı Bitlis Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2010.

Ayrıca Siirt hakkında yapılan bir diğer çalışma: Abdulnasır Yiner, *Şer'iyye Sicillerinden Siirt'e Bakış*, Sonçağ Yayıncılık, Ankara 2014.

davasının kaydedildiği kayıtları yakından tanıyıp görme imkânı elde edilmektedir.³ Bu yüzden şer'iyye sicilleri çalışmak suretiyle Siirt'in yerel tarihine bir nebze olsun katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Şer'iyye sicillerinin önemi hususunda, Osmanlı tarihçisi Suraiyya Faroqhi, sicillerin gerçek hayatın bir parçası olduğunu ve metinlerde karşılaşılabilen skolastik araştırmaların aksine gerçek hayata ilişkin daha gerçekçi bilgileri bizlere sunduğunu ifade etmiştir. Tabii her tarihi metin ve olayda olabileceği gibi kimi zaman bu bilgilerde dezavantajlarda görülebilmektedir. Şöyle ki; davalar çoğunlukla şahitlerin ifade ettikleri şekilde görülebilmektedir. Mahkemenin vermiş olduğu ceza veya başka bir sonuç varsa bu kararlar görülememektedir.⁴ Bu durum şer'i mahkeme kayıtlarının bize sunduğu dezavantajlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sicillerde görülen dava türleri ve sayılarından yola çıkarak kimi zaman hangi suçların veya hangi meselelerin en çok dava konusu olduğunu saptayarak belirli çıkarımlarda bulunabiliyoruz. Ancak bu durumun da yine birtakım sakıncaları olabilmektedir. Çünkü çalışmamızın ana konusunu teşkil eden 424 numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde de davaların çoğunlukla merkez ve merkeze bağlı mahallelerde geçtiği görülmektedir. Ancak Osmanlı dönemi nüfusunun çoğunluğu köylerde ve kırsal kesimlerde yaşadığı göz önünde bulundurulduğu zaman buralara ait kaydedilen suçlar ve davalara ait bilgiler daha azdır. Bu yüzden kadı sicillerine dayanarak hesaplanacak bir suç oranı veya genelleme yapmak konumuza ve yaptığımız tespitlere birtakım sakıncalar oluşturabilmektedir.⁵

III. Siirt Şer'iyye Sicilleri ve 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili

Siirt'e ait bilinen 19 adet Şer'iyye Sicili bulunmaktadır. Bu sicillere Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden ve Milli Kütüphane'den ulaşılabilir. Siciller Milli Kütüphanede mikrofilm şeklinde bulunmaktadır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili 100 çekimden ibaret olup 191 sayfa ve 477 hükümden oluşmaktadır. Sicil (H.1286-1287-1288/M.-1870-1871) seneleri arasındaki dava kayıtlarını içermektedir. Sicilin dili

³ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri- Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Engin Ofset Matbaa, C.1, İstanbul 1988, s.12-13.

⁴ Suraiyya Faroqhi, *Devletle Başa Çıkmak; Osmanlı İmparatorluğunda Siyasal Çatışmalar ve Suç 1550-1720*, Alfa Tarih, İstanbul 2016, s. 25.

⁵ Faroqhi, *a.g.e.*, s.182

ekseriyetle Türkçedir. Ancak içerisinde dili Arapça olan 17 hüküm⁶ de mevcuttur. Yazı şekli kendine has bir kırma rika ile kayda geçirilmiştir. İçerik bakımından oldukça zengin bir muhtevaya sahiptir. İçerisinde merkezden gelen emirnamelerin dışında i'lam, hüccet, senet, vekâlet, tereke gibi belgeler mevcuttur. Sicil içerisinde i'lam, hüccet, tereke gibi belge türlerini ihtiva etmesinin yanı sıra diğer sicillerde bulunmayan ve bir konu hakkında izlenmesi gereken yolu gösteren emirname türü vesikalar da mevcuttur. Mesela, 34. sayfada bulunan emirnamede Osmanlı sınırlarının dışında İran da vefat eden Osmanlı tebaasından kişilerin mal ve mülkleri konusunda nasıl bir yol izleneceği belirtilmiştir. İranlı yetkililerin bu davaya dokunamayacağı ve Osmanlı Devleti'nden yetkili bir kişinin bu davayı kaydetmesi gerektiği ifade edilmiştir. Aynı şekilde İran tebaasından olup Osmanlı toprağında vefat edenlerin geride kalan mallarına kimsenin dokunamayacağı ve bunların hıfz edileceği, isim ve şehir gibi bilgilerin hızlı bir şekilde ilgili yönetim merkezine bildirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Sicilde sayfa ve numaralandırma işlemi ise şu şekilde yapılmıştır. Sayfa numarası 1'den başlayıp ilk sayfada sicilin tanıtımı ve sicili kaydeden kâtibin ismi geçmektedir. Sayfa işlemi bu şekilde düzenli olarak devam etmektedir. Hükümleri numaralandırma işlemi ise; numara olarak 49'dan başlayıp birkaç ufak tefek değişiklik dışında düzenli olarak 477 numaralı hükme kadar devam etmektedir. Sayfa 120'de ise hüküm numarası kronolojik sıraya uygun olarak 286,287, 288 devam etmiş ancak bir sonraki hüküm 298 olarak numaralandırılmıştır. 10 hükmün atlanılmasının kâtibin bir hatası sonucu olduğu kanaatindeyiz. Sicilin muhtevası gayet geniş olup sicilin ihtiva ettiği bu konular belli başlıklar altında irdelenmiştir.

a. Metin Çevirisinde Takip Edilen Yöntem

*Sicil H.1286-1288 /M.1870-1871 yıllarını kapsamaktadır.

*Sicil 100 poz ve 191 sayfadan oluşmaktadır. Hicri 1286,1287 ve 1288 yıllarını muhteva eden sicil miladi takvimde 1870 ve 1871 yıllarına tekabül etmektedir. Toplam 477 hüküm bulunan sicilde 71. hükme kadar olan davalar hicri 1286 senesine aittir. 71. hükümden 450. hükme kadarki davalar hicri 1287 senesine ve 450. hükümden sonrakiler de hicri 1288 senesine ait davalardır. Hükümlerin büyük çoğunluğu 1287 senesine aittir. Sicilde ayrıca 17 adet Arapça hüküm bulunmaktadır.

---

⁶Hükümler günümüz arapçasına çevrilmiş olup, belgelerin özetleri çıkarılmıştır.

*Sicilde farklı belge türleri bulunurken konu açısından da geniş bir muhtevaya sahiptir. İçerisinde evlenme-boşanma, alacak-verecek, alım-satım, nafaka, vakıf için mütevellî tayini, hırsızlık, yaralama- cinayet, şahitlik, vekâlet, vasi tayini gibi farklı konular mevcuttur.

*Defterde ilk sayfadan itibaren numaralandırma yapılmış olup bu numaralaralandırma kronolojik sıraya göre devam etmektedir.

*Belgelerde tarihlendirmeler ekseriyetle kronolojik olarak devam etmekte ancak arada birkaç tane farklı tarihli belge bulunmaktadır. Hükümlerin altında ekseriyetle hicri takvim kullanılmıştır, bazı belgelerde ise hem hicri hem de rumî tarih birlikte verilmiştir.

*Defterde yazı türü çoğunlukla okunaklıdır. Çeşitli hatalardan dolayı silik çıkan veya okunamayan yerlerde mevcuttur. Bu yüzden silik olan yerler ...(silik), okunamayan kısımlar ise ... şeklinde gösterilmiştir. Okunan ancak emin olunmayan kelimelerin yanına ise (?) işareti konulmuştur.

*Sicilde özel isimlere gelen kesme işareti vb. dışında herhangi bir noktalama işareti kullanılmamıştır. (Hüseyin'in mülkü , Ahmed'in hanesi gibi)

*Özel isimlerde Osmanlıca imla kullanılmamıştır (Esad, Yakub); isimler yazıldığı şekliyle okunmuştur (Ahmed, Mehmed, Yakub vs).

*Bakkal, Bezzaz, Sarrac, Debbağ gibi kişi isimlerinin önüne gelen meslek guruplarına ait isimlerin ilk harfi büyük yazılmıştır..

*Millet ve din isimlerinin ilk harfleri büyük yazılmıştır. (Ermeni Milleti, Yahudi Milleti, Prut Milleti, Hristiyan, Müslüman vs.)

*"Kızı" anlamında kullanılan ifadelerde eğer kelimenin başında elif harfi var ise "ibnet", elif harfi yok ise "binti" diye okunmuştur, aynı şekilde "oğlu" anlamına gelen ifade için de elif harfi var ise "ibn" yoksa "bin" diye yazılmıştır.

*Hacı, Molla gibi elkâpların ilk harfi büyük yazılmıştır. Aynı şekilde Ağa, Hanım gibi isim sonrası gelen ifadeler de büyük harf ile başlatılmıştır(İsmail Ağa, Hatice Hanım vb.).

*Tamlamalar yapılırken Osmanlıca yazım kurallarına uygun olarak genelde, -ı, -i kullanılmış olmakla beraber yerine göre -yı-yi de kullanılmıştır (müteveffâ-yı mezbûr, da'vâ-yı meşrûhesini, mülk-i müşerâ-yı sahîhi vb.).

*Özel isimlerde Osmanlıca imla kullanılmamıştır. Örneğin Ya'kub" değilde "Yakub" ya da Es'ad değilde "Esad" şeklinde yazılmıştır. Ancak isimler Türkçe kurallara göre değil, yazıldığı gibi okunmuştur(Ahmed, Mehmed, Yakub vs.).

*Özel isimlerin ilk harfi büyük yazılmıştır.

b. Belge Özetlerinde Takip Edilen Yöntem

*Belge özetleri çıkarılırken, özetlerin herkes tarafından anlaşılabilir bir sadelikte olmasına dikkat edilmiştir. İsimler belgede olduğu şekliyle aktarılmıştır.

*Bazı hükümlerde konunun uzun ve kişi sayısının fazla olduğu görülmüştür. Böyle durumlarda konu bütünlük açısından kimi zaman anlaşılmakta zorlanılmıştır. Bu durumun getirdiği bir netice olarak, emin olunamayan konularda özet başlığının yanına (?) işareti bırakılmıştır.

*Özetler kısa yazılmıştır. Hükümlerde durum daha tafsilatlı anlatıldığı için gerekli durumlarda daha sağlıklı bilgi için hükümlerin tam metnine başvurulması tavsiye edilir.

c. Sicilde Geçen Belli Başlı Konu Başlıkları

Şer'iyye sicillerinden bir şehrin sosyal, iktisadi ve idari yapısını öğrenmek mümkündür. Siirt'in miladi 1870 ve 1871 yıllarına ait 424 numaralı şer'iyye sicilinden Siirt kentinin sosyal yapısına dair önemli bilgiler elde etmek mümkündür. Sicil içerisindeki konu başlıkları bize bu konu hakkında ipuçları vermektedir. Sicilde geçen bazı konu başlıkları ise şu şekildedir.

*Borç

*Borç- Alacak

* Borç- Vakıf Geliri

* Alacak

*Boşanma

* Evlilik

*Nafaka

*İkrar

- *Zarar
- *Tereke Defteri
- *Kassam Defteri
- *Mülk Satışı
- *Vakıf Geliri
- *Vekil Tayin
- * Vasi Tayini
- * Kiralama
- * Gasp- Rehin
- * Rehin- Alacak
- * Mülk Kiralama
- * Taksim Davası
- *Zarar- Müdahale
- *Müdahale- Fuzuli Tasarruf
- * Müdahale- Hisseden Pay Alma
- * Aldığı Malı Geri İade İsteği
- * Din Değiştirme (Yezidi, Yakubi ve Ermeni iken Müslüman olanlar)
- * Keşf İsteği -Müdahale- Zarar
- * Terekeden Borç Tahsil Etme(Alacak)
- *Hırsızlık- Hırsızlık İddiası
- * Adam Öldürme- Yaralama (katl-cerh)
- * Terekeden Pay Talep Etme
- * Parasını Geri İsteme
- *Kavga-Arbede (Alacak)
- * Müteveli Tayini
- * Müdahale- Zabt- Fuzuli Tasarruf

BİRİNCİ BÖLÜM

SIİRT'İN TARİHİ VE OSMANLI HUKUKU

1.1 SIİRT TARİHİ

1.1.1 Siirt'in Jeopolitik Konumu ve İsmi Etimolojik Kökenine Dair

Siirt şehrinin tarihi milattan önce 2000'li yıllara, Asurlular dönemine kadar gitmektedir. Siirt, coğrafi olarak dünyanın ilk yerleşim yerlerinden olan Yukarı Mezopotamya denilen bölgede yer almaktadır.⁷ Şehrin beşeri ve ekonomik faaliyetlerinin belirlenmesi ve bu faaliyetlere yön vermesinde topografya, bitki örtüsü, iklim gibi faktörler rol oynamıştır. Bu durum yerleşim yerlerinin özellikle köy isimlerinin konulmasında ve belirlenmesinde de son derece etkili olmuştur.⁸ Şehrin ilk kurulmasında ve yerleşim yerinin belirlenmesinde bölgenin savunulması ve doğal ortam koşullarından yararlanma kaygısının olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim kentin Botan Vadisi'ne hâkim tepelerde kurulmuş olması, doğusunda ise derin bir vadi oluşturan Botan suyu ile çevrilmiş olması bu durumu göstermektedir.⁹ Bulunduğu yerin coğrafi özelliklerinden faydalanan Siirt, aynı zamanda orduların geçiş yolu üzerinde kurulmuş ve Kral Yolu burdan geçmiştir.¹⁰ Siirt, güneyde Mardin, doğuda Hakkâri ve Van, kuzeyde Bitlis ve batıda da Diyarbakır topraklarıyla çevrilmiştir. Batman ile sınırını Batman Suyu, Mardin ile sınırını da Dicle Nehri oluşturmaktadır.¹¹ Şehrin kurulu olduğu bu saha bir baklava dilimi gibi çevresinden ayrılmış olup plato görünümü kazanmıştır.¹² Bu sahanın da içinde bulunduğu bölgeye eski zamanlardan beri Güneydoğu Toros dağlarından başlayıp Basra Körfezi'ne kadar uzanan ve Dicle ile Fırat Nehirleri arasında kalan bölgeye Mezopotamya denilmişse de bu isimlendirme daha çok batılı kaynaklarca kullanılmıştır. Doğuda özellikle İslâm kaynaklarında Mezopotamya

---

⁷Bekir Sami Seçkin, *Başlangıçtan Günümüze Siirt Tarihi*, İstanbul Siirtliler Derneği Yayınları, İstanbul 2005, s.17.

⁸Adnan Alkan, "Siirt İlinin Eski Köy Adları Üzerine Coğrafi Bir İnceleme", *Türk Coğrafya Dergisi*, S. 68, 2017, s.65.

⁹Nurettin Özgen- Sabri Karadoğan, "Siirt Şehrinin Kuruluş ve Gelişimi"*Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.19, Sayı:2, Elazığ 2009 , s.62.

¹⁰Şerif Demir, *Cumhuriyet Döneminde Siirt*, Düzey Yayınevi, İstanbul 2016, s.10.

¹¹Ömer Atalay, *Siirt Tarihi*, C.H.P Halkevi Yayınları, Sayı:1, İstanbul 1946, s.9.

¹²Nurettin Özgen, *Kuruluş Yeri Bakımından Siirt Şehri ve Yakın Çevresinin Doğal Ortam Özellikleri*, Siirt Valiliği Yayınları, Siirt 2003, s.1.

ismine yer verilmeyip El-Cezire adı kullanılmıştır.¹³ Siirt şehri de El-Cezire denilen bölgenin içerisinde yer almıştır. Şemseddin Sami ise Kâmûs'ul Â'lâm isimli sözlüğünde Siirt şehrini şu şekilde tanımlamaktadır: "Bitlis'in 5 kilometre cenûb-i garbiyesinde olarak Bohtan suyu vadisinde ve nehr-i mezkûr ile Bitlis nehri arasında 38 arz şimali ile 33, 39 tûl¹⁴ şarkide vaki' sancak merkezi ve bir kasaba olup, sülusanı Müslim ve bir sülüsü Ermeni, Süryani, Yezidi vesaire olmak üzere 15.000 ahâlisi"¹⁵ olan bir kent olarak ifade etmektedir.

Siirt isminin nereden geldiği konusunda kesin bir bilgi olmamakla beraber şehir çeşitli zamanlarda ve çeşitli milletler tarafından farklı şekillerde isimlendirilmiştir. Yaygın olarak Siirt isminin kökeninin bölgenin ilk yerleşimcilerinden olan Sami dillerinden Asurca'dan geldiğidir. Kimi kaynaklara göre de Siirt isminin Keldanice kent anlamına gelen Keert'ten geldiği ve bundan türeyip Seert ismini aldığı ileri sürülmektedir. Bununla beraber Siirt adı Arapça kaynaklarda ise İs'ird ve Us'ird olarak geçmektedir. On dokuzuncu yüzyıl batılı kaynaklarında ise genellikle Sı'ird, Sa'ird, Sa'êrd, Sört şeklinde geçmektedir. Çağdaş batılı yazarlar daha çok günümüze en yakın hali olan Si'ird ismini kullanmışlardır.¹⁶ Günümüzde Siirt olarak kullanılan isim Osmanlı belgelerinde de Siird veya İs'ird şeklinde geçmektedir.¹⁷ Tarihi M.Ö 2000'li yıllara uzanan şehrin ismindeki bu farklılıklar, buraya pek çok farklı kültür ve medeniyetin yerleştiğinin ve ismin de bu medeniyetlerin kültüründen etkilendiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

1.1.2. Osmanlı Hâkimiyeti Öncesi Siirt

Tarih boyunca pek çok medeniyetin mücadele sahasına giren Siirt şehrinin ilk olarak kim tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmese de M.Ö 2000'li yıllarda Asur Medeniyeti tarafından kurulduğu düşünülmektedir. Neden Asurlular sorusuna da Bekir Sami Seçkin, *Başlangıçtan Günümüze Siirt* isimli kitabında bu durumu dört maddede

¹³ Seçkin, *a.g.e.*, s.6

¹⁴Uzunluk, boy ölçüsü, şarktan garba müteber (geçerli) olan tûl cihetiyle : filân şehir tûlen şu ve arzen şu derecededir. Tûl-i şarki= Mebde'i itthâz olunan bir noktadan itibaren 180 dereceye kadar şark cihetinde olan yerlerin tûlü, tûl-i garbi= nokta-i mezkûreden yine 180 dereceye kadar garb cihetinde olan yerlerin tûlü, ayrıntılı bilgi için bkz: Şemseddin Sami, "Tûl", ve "Tûlen" Kâmûs-i Türki, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2017, s.703.

¹⁵Şemseddin Sami, *Kâmûs'ul Â'lâm*, Mihran Matbaası, C.4, İstanbul 1311 (M.1891), s. 2573.

¹⁶ Seçkin, *a.g.e.*, s.13-14.

¹⁷ Metin Tuncel, "Siirt"*Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.37, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.173., İstanbul 2011.

açıklamaktadır.¹⁸ Babil ve Asurlulardan sonra Hurri ve Mitanni gibi krallıklarda bölgede 200 yıl kadar bir süre kalmışlardır. Dönem dönem Med ve Pers gibi medeniyetlerin hâkimiyeti altına girmiştir. M.Ö. 337 tarihinde Makedonya kralı Büyük İskender ile beraber bölge, bir süre Helen kültürünün de etkisi altına girmiştir. M.Ö. 324 tarihinde Büyük İskender'in ölmesi üzerine önce Partlar, daha sonra Ermeni, Part ve İranlıların hakimiyeti altına girdi.¹⁹ Siirt, bir geçiş noktasında olduğu için Doğu ile Batı arasında süregelen mücadelelerden nasibini almış ve Roma ile İran mücadelesinde bir savaş alanı olmaktan kurtulamamıştır.²⁰ Bu dönemden sonra artık İslam fetihleri ile beraber bölgede hâkimiyet kuran çeşitli devlet ve beyliklerin yönetimi altında bulunmuştur. Hamdanoğulları, Mervanoğulları ve Eyyübilere gibi İslâm devletlerinin hâkimiyeti altında kalmıştır. 1079-80 tarihinde Mervanilerin elinde bulunan Siirt, Sultan Melikşah'ın fetih için görevlendirdiği Fahrüddevlî'nin bütün bu toprakları ele geçirmesiyle Siirt de fethedilmiş ve burada Selçuklular adına hutbe okutulmuştur. Siirt 1095 yılına kadar Selçuklu Hakimiyetinde kaldı. Daha sonra bölgede Artukoğulları hakimiyetini yüz yıl boyunca sürdürdü. 13. yüzyılın ikinci yarısından itibaren²¹ Siirt'e doğru ilerleyen Moğollar yöredeki diğer şehirlerle birlikte Siirt'i de egemenliği altına almış ve şehri yakıp yıkmıştır.²² Bir ara Karakoyunlu ve Akkoyunluların da hâkimiyeti altına giren Siirt²³ 16. yüzyıla kadar Eyyübilere bağlı Hısn Keyfa Melikliği'ne bağlı olarak varlığını sürdürmüştür.²⁴

1.1.3. Siirt'in Osmanlı Hâkimiyetine Girmesi ve İdari Durumu

Siirt, bir süre İlhanlılar ve onların halefi konumundaki Celayirliler'in hakimiyeti altına girdikten sonra 1462 de Akkoyunlular tarafından ele geçirildi.²⁵ Kısa bir süre sonra ise 16. yüzyılın başlarında Safevî egemenliğine geçti. Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim'in Safevîleri 1514 yılında Çaldıran'da yenmesi üzerine Siirt Meliki II. Halil de Osmanlı hâkimiyetini tanıdı.²⁶ Osmanlı idari teşkilatında önceleri Diyarbakır'a bağlı bir kaza iken daha sonraları Hısn Keyf ile beraber sancak statüsünde yer almıştır. Siirt,

¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz: Bekir Sami Seçkin, *Başlangıçtan Günümüze Siirt Tarihi*, İstanbul Siirtliler Derneği Yayınları, İstanbul 2005.

¹⁹ Seçkin, *a.g.e.*, 37-43.

²⁰ Seçkin, *a.g.e.*, s.41-44.

²¹ Osman Yalçın, *Siirt- Bitlis*, Özyürek Yayınları, İstanbul 1961, s.3-4.

²² Tuncel, *a.g.m.*, s.173.

²³ Cumhur Kılıççıoğlu, *Her Yönüyle Siirt*, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1992, s.5-6.

²⁴ Seçkin, *a.g.e.* s.78. (ayrıntılı bilgi için aynı esere bakınız)

²⁵ Tuncel, *a.g.m.*, s.174.

²⁶ Kılıççıoğlu, *a.g.e.*, s.6.

Diyarbakır eyaleti içerisinde 1526 yılında kaza, 1568 yılında yine aynı eyalete bağlı bir sancak statüsündedir. 1526 yılına ait tahrir defterine göre Siirt merkezde 4 mahallenin olduğu anlaşılmakta olup 1526-1568 yılları arasında tımar ve zeametın bulunması da buranın yurtluk-ocaklık²⁷ statüsünde olduğunu göstermektedir.²⁸ Başka bir deyişle bu topraklar Ekrâd sancakları statüsündedir²⁹ ve idari olarak ta 16.-17. yüzyıllardan itibaren Diyarbakır eyaletine bağlı bir sancak olarak görülmektedir. Bu durum 18. yüzyıl ve 19. yüzyılın ilk yarısına kadar devam etmiştir.³⁰ Evliya Çelebi'ye göre Siirt, 17. yüzyıla kadar merkezi yönetime ve Diyarbakır Eyaleti'ne bağlı bir sancak durumundadır.³¹ 1840 yılında halen Diyarbakır Eyaletine tabi bir kaza statüsünde olduğu anlaşılmaktadır.³² 1850 yılında ise Kürdistan Eyaleti³³,ne bağlı olan Diyarbakır'ın bir kazası olduğu görülmektedir. Bu dönemde Siirt Kazası'na Şirvan, Garzan, Rıdvan, Beşiri, Hıyan, Behremki, Gurdilan nahiyeleri bağlıdır.³⁴ Ancak Tanzimat ile beraber Osmanlı Devleti kendisini bir modernleşme çabası içerisinde görmüştür. Bu çabanın bir neticesi olarak idari taksimatta da çeşitli düzenlemelere gidilmiştir. Bu tarz düzenlemelerin yapılmasını önemli görmenin ve değişime gidilmesinin bir gerekçesi olarak, merkezîyetçi bir yapının ortaya konulmak istenmesi gelmiştir. Bu arzunun bir neticesi olarak bölgede uygulanan yurtluk- ocaklık sistemi kaldırılmıştır. 1864 yılında eyaletler yerine vilayetler sistemine geçilmiştir.³⁵ 1864 vilayet nizamnamesi ile beraber eyalet sistemi kaldırılmış ve sancaklar liva adını almıştır. İmparatorluk vilayet, liva ve

²⁷ Yurtluk-Ocaklık sancakları, fetih sırasında bölgede hizmet gösteren bey veya emirlere verilen topraklardır. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz: Orhan Kılıç, "Yurtluk", *DİA*, İstanbul 2013, Cilt: 43, s. 614-615 ve Orhan Kılıç, "Ocaklık", *DİA*, İstanbul 2013, Cilt: 43, s. 317-318

²⁸ Uğur Demlikoğlu, "XVI. Yüzyılda Siirt'in Sosyo Ekonomik Durumu" *History Studies*, Vol: 8, Issue 1, Şubat 2018, s.63

²⁹ Bu sancaklar klasik Osmanlı sancaklarından farklıdır. Sancakların idaresi bölgeye eskiden beri hakim olan ve fetihlerde Osmanlı Devleti'nin yanında yer alıp yararlılık gösteren bey veya hanedanlara "yurtluk-ocaklık" statüsünde verilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz: Bayram Kodaman, " Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.1, Samsun 1986, s.3-20.

³⁰ İbrahim Yılmazçelik, "XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması", *AÜDTCFD*, C.18., S.29., Ankara 1996, s. 219-227.

³¹ Suraiya Faroqhi, " SIIRD", *The Encyclopedia of Islam*, Edited By: C.E. Bosworth, E. van Donzel end vd., Vol.IX, Leiden Brill 1997, s.574.

³² Yılmazçelik, *a.g.m.*, s. 227.

³³ Ayrıntılı bilgi için bkz: İbrahim Yılmazçelik, "Diyarbakır Eyaletinin İdari Taksimattı ve 1848-1864/1867 Tarihleri arasında Kürdistan Eyaleti Adıyla Yeniden Teşkilatlandırılması" *Tarihte Türkler ve Kürtler Sempozyumu Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, C.1, Ankara 2014, s.213-252., ayrıca aynı eser: Orhan Kılıç "Kürdistan Tabirinin Osmanlı Muhtevası Üzerine Bazı Tespitler (16-18. Yüzyıllar), s. 167-212.

³⁴ Abdurrezzak Çelik, *Tanzimattan Günümüze Siirt*, Emin Ofset Matbaacılık, Siirt 2019, s.37.

³⁵ Seçkin, *a.g.e.*, s.116.

kaza şeklinde düzenlenirken Siirt'in idari yapısı da buna göre değişmiştir.³⁶ Vilayetler livâlara, livâlar kazalara ve kazalar da nahiyelere ayrılırken Siirt yine Diyarbakır Vilayeti'ne bağlı bir sancak olarak kalmıştır.³⁷ İlk defa 1852'de kaymakamlarca yönetilmeye başlanan Siirt'te ilk kaymakam olarak Kenan Paşa atanmıştır.³⁸ 1866 yılına kadar kaymakamlık olan Siirt bu tarihten sonra yapılan idari değişikliğe göre mutasarrıflık yapılmıştır. İlk mutasarrıf olarak Kamil Bey atanmıştır. 1840-1871 senelerini kapsayan Siirt şer'iyye sicilinde Eruh, Garzan ve Şirvan olmak üzere üç kazanın isminin geçtiği görülmektedir. 1878 yılında ise Siirt mutasarrıflığına bağlı beş kazanın olduğu bilinmektedir. Bunlar Eruh, Şirvan, Garzan, Pervari ve Rıdvan kazalarıdır.

1881'de Diyarbakır ve Bitlis vilayetlerinin idari durumunda değişikliğe gidilmiştir. Siirt bu tarihe kadar Diyarbakır'a bağlı iken 1884 yılında Bitlis vilayetine bağlanmıştır. Bu durum cumhuriyet dönemine kadar devam etmiştir.³⁹

1.2. OSMANLI HUKUKUNUN GENEL YAPISI VE MAHKEMEDEKİ GÖREVLİLER

Adalet kavramı eski zamanlardan beri önemli bir yer edine gelmiştir. Çünkü devletler baki kalmanın ancak toplumda adaleti sağlamakla mümkün olduğunu kabul etmişlerdir. Bu durum Eski Hind-İran siyasetinde şu şekilde formüle edilmiştir: "Hükümdarın gücü askeri güce, askerî güç hazineye, hazine reayanın ödediği vergilere, vergilerin artışı adalete bağlıdır. Bu nedenle akıllı hükümdar, kendi egemenliğini korumak ve gücünü artırmak istiyorsa reayaya adaletle muamele etmeli, zulümden kaçınmalıdır. Adalet mülkün temelidir."⁴⁰ Aynı şey Osmanlı Devleti için de geçerli olmuştur ve "hükümdarın mutlak hâkimiyetine dayanan Osmanlı patrimonyal devlet sisteminde otorite sahibinin halka adaleti, kuvvetlinin zayıfa karşı zulmünü ve yolsuzluklarını önleme anlamında anlaşılan bir adalet hükümdarın en önemli görevi sayılır" denilmiştir.⁴¹ Bu nedenle devletler varlıklarını adaletin yerini bulmasında

³⁶ Ömer Obuz, *Siirt'in Cumhuriyet Serüveni (1923-1950), Gelenek, Modernite, Milli Kimlik*, Akıl Fikir Yayınları, İstanbul 2017, s.16.

³⁷ Seçkin, *a.g.e.*, s.116.

³⁸ Çelik, *a.g.e.*, s.37.

³⁹ Seçkin, *a.g.e.*, s.124.

⁴⁰ Halil İnalçık, *Osmanlı da Devlet, Hukuk ve Adalet Fikri*, Kronik Kitab, İstanbul 2017, s.59.

⁴¹ Halil İnalçık, *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı Devleti, (Devlet, Kanun, Diplomasi)*, Timaş Yayınları, İstanbul 2017, s.38.

aramışlardır. Osmanlı Devleti de bu devletlerden farklı bir yol izlememiş ve adaletin yerini bulması için hem şer'i hukuk hem de padişahın iradesi olan örfi hukuku uygulamışlardır. Devletin kurucuları hukuk yapılarını büyük ölçüde kendilerinden önceki Türk İslam devletlerinden miras almışlardır. Özellikle aile, miras, eşya, borç, ticaret ve yargılama hukuku gibi özel hukuk konularında Selçuklu, Abbasi, Emevi gibi devletlerde uygulanan İslâm hukuk kuralları tatbik edilmiştir.⁴² Osmanlı hukukunu genel anlamda diğer Türk-İslâm devletlerindeki hukuktan ayıran bu örfi hukuktur.

Osmanlı hukuku genel olarak şer'i hukuk, örfi hukuk ve cemaatler hukuku gibi üç kısımdan oluşmaktadır. Osmanlı şer'i hukuku esas olarak İslâm hukukuna dayanır. Ancak bununla beraber İslam hukukunun düzenleme yapmadığı anayasa, idare, vergi ve ceza hukuku gibi alanlarda da Osmanlı padişahları çeşitli kanunnameler çıkartarak bu alanlardaki boşluğu doldurmuşlardır. Bu düzenlemeleri içeren hukuka örfi hukuk denilmektedir. Cemaatler hukuku ise Osmanlı Devleti'nin uyguladığı Millet sisteminin bir neticesi olarak gayrimüslim tebaaya evlenme, boşanma ve miras gibi özel hukuk konularında tanınmış olan hukuktur.⁴³

Osmanlı Devleti'nde kadı, esas olarak ilk idari birimler olan sancak ve kazalara atanırdı. Sancak kadılıkları daha üst hiyerarşide olduğu için ilk olarak kazalara atanır ve buralarda göreve başlardı.⁴⁴ Kadı ve mevâlinin bulunduğu kaza ve şehirlerde şer'i hukukun uygulandığı şer'iyeye mahkemeleri vardı. Bu şer'i mahkemelerde şer'i hukukun asıl uygulayıcısı olarak kadılar bulunmaktadır. Kadılar şer'i muamelata göre hüküm verir ve aynı zamanda kendilerine verilen vazifeleri yerine getirip yine Hanefî mezhebine göre hüküm verirlerdi. Her türlü şer'i ve hukuki muamelât kadılar tarafından yerine getirilirdi.⁴⁵ Kadı ve kazaskerler ilmiyye teşkilatının da en önemli unsuru ve aynı zamanda yönetici kısmıdır. Bu durum onların divanda oy kullanıp merkezi idareye katılabilmesi, yargı ve eğitim işlerini de yürütmesinden ileri gelmektedir.⁴⁶ Şer'i hukukun uygulama alanları olan şer'i mahkemelerde ise hukukla ilgili bütün sorunlar görülmekteydi. Bu mahkemelerde sadece kişiler arasındaki anlaşmazlıklar değil aynı

⁴² M. Akif Aydın, *Osmanlı Aile Hukuku*, Klasik Yayınları, İstanbul 2017, s.23.

⁴³ Abdullah Demir, "Osmanlı Hukuku ve Adliye Teşkilatı", *Osmanlı Teşkilat Tarihi- El Kitabı*, Edt. Tufan Gündüz, Grafiker Yayınları, Ankara 2014, s.345.

⁴⁴ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*(6. Baskı), Cedit Neşriyat, Ankara 2017, s.235.

⁴⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu (4. Baskı), Ankara 2014, s.113.

⁴⁶ Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, s.232.

zamanda kaza ve şehirlerdeki belediye işleri, alım satım ile ilgili hüccetler vekâlet ve veraset gibi işler görülmekteydi. Aynı zamanda merkezden gelen emirler yerine getirilmekteydi. 19. yüzyılın ortalarına kadar bu kadar yetkili ve geniş kapsamlı davaların görüldüğü başka bir kurum olmamıştır.⁴⁷ Bu mahkemelerin başındaki kadılar medreselerde eğitim görmekteydi. İlk başta işinin ehli olan kişiler bu kurumun başına geçerken zamanla bu düzende de bozukluk ve aksaklıklar ortaya çıkmıştır. Koçi Bey risalesinde bu konu ile ilgili bozulmalara da değinmiştir.⁴⁸

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde "kaza" adı altında oluşturulan, idari ve adli bir nitelik kazanan birimler tanzimattan sonra farklı bir anlam ifade etmeye başlamıştır. Kadı ile naibin bulunduğu yerleşim bölgeleri olan bu adli birimler, oldukça farklı bir şekle bürünmüştür.⁴⁹"Kaza" veya "Kadılık" denilen bu idari ve adli bölgeler Osmanlı döneminde ana düzeni oluşturmuştur. Padişah bu sistem yoluyla doğrudan doğruya memleketi kendine bağlamakta ve buraların başındaki yöneticileri aracılığıyla buyruk ve kanunlarını uygulamaktaydı. Bu kaza merkezlerinde şer'i mahkemeler vardı. Bu mahkemeler illa ki ayrı bir müstakil bina değildi; kimi zaman kadının oturduğu ev veya bazen de bir caminin bir bölümü olabilirdi.⁵⁰

Örfi hukuk ismini "örf'ten almamaktadır. Örfi hukuk bir kanun hukukudur. Padişahın kendi irade ve fermanlarından oluşur. Örf ve adetlerden oluşan bir hukuk değildir. Ancak bu durum örf ve adetlerin tamamen dikkate alınmadığı anlamına gelmemektedir. Bilakis yeri geldiğinde bunlarda dikkate alınmıştır.⁵¹ Şeri'at dışında kamu yararı gözetilerek hükümdarın irade, ferman ve kanunnameler çıkarması İslâmi esaslara değil, eski Türk geleneklerine yani Türk Moğol geleneğine bağlanılabilir. Osmanlı döneminde bu kavrama(örf) ilk defa Fatih Sultan Mehmed devrinde rastlanılmıştır ve Fatih Sultan Mehmed devri örfi hukukun gelişmesinde kesin bir dönüm noktası olarak görülmektedir.⁵² Osmanlı Döneminde "örf" kavramını ilk defa

⁴⁷Musa Çadircı, *Tanzimat Sürecinde Türkiye Anadolu Kentleri*, İmge Kitabevi, Der. Tülay Ercoşkun, Ankara 2011, s.19-20.

⁴⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Koçi Bey, *Koçi Bey Risalesi*, Haz. Yılmaz Kurt, Akçağ Yayınları, 4. Baskı, Ankara 2018, ilgili kısım " Eski bilginlerin ve günümüz bilginlerinin durumunu ve aralarında yürürlükte olan eski kanunları bildirir" isimli başlıkta anlatılmaktadır.

⁴⁹ Musa Çadircı, *Tanzimat Sürecinde Ülke Yönetimi*, İmge Kitabevi, 2. Baskı. , Der. Tülay Ercoşkun, Ankara 2017, s.232, Ayrıntılı bilgi için ayrıca bakınız: Mustafa Akdağ'ın *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi* s.425-434.

⁵⁰Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2018, s.439.

⁵¹Demir, *a.g.m.*, s.359-360.

⁵² İnalçık, *a.g.e.*, s.41.

kullanan Fatih Sultan Mehmed dönemi tarihçisi Tursun Bey'dir. Tursun Bey bunu *Tarih-i Ebu'l Feth* adlı eserinde şu şekilde kullanmıştır: "*İnsanoğulları arasında yardımlaşmayı ve terakiyi sağlayacak güç ve iş neyse insanları onlarla meşgul etmeli ki bunun gibi tedbire siyaset derler. Ve eğer ki bu tedbir, münasib ve hikmet kaidelerine uygun olursa ki, insanoğlunun herbirinin şahsına olan olgunluk ve tamamen itâat fikrinin zuhuruna sebep olur. Bu kuvvet dünya ve ahiretin kazanılmasıdır ki, hikmet ehli buna ilâhi siyaset ve vâzı'ına nâmus derler. Şeriat ehli ise ona şeriat der ve vâzı'ına nâmus derler. Şeriat ehli ise ona şeriat der ve vâzı'ına şâri derler ki peygamberdir. Bu tedbir böyle yüksek mertebede olmazsa, hâlis akıl üzere nizâm-ı âlemin mertebede olmazsa, hâlis akıl üzere nizâm-iâlemin görünüşü için, Cengiz Han'ın yaptığı gibi olursa olayları sebebine bağlarlar ve buna siyaset-i sultanî ve yasağ-ı padişahî derler ki, geleneğimize göre ona örf denir.*"⁵³ Daha da eskiye gidilecek olunursa İslam hukuk tarihinde örfün önem kazanarak yeni bir döneme girilmesi Türk- Müslüman devletlerinin kurulması ile başladığı görülebilir.⁵⁴

Örfi kanunlar, padişah fermanı şeklinde uygulanmıştır. Çünkü yukarıda da ifade edildiği gibi örfî hukukun kaynağı padişah iradesidir. Bu yüzden kanunnamelerin en üst kısmında padişahın el yazısıyla mührü bulunmaktadır. Böylece bunlarla amel edilmesi ve burada yazılanların yerine getirilmesi zorunlu bir hal almıştır.⁵⁵

Örfi hukuk alanında kanun koyma yetkisi çok geniş olan Osmanlı padişahları şer'i hukuk alanında da uygulanacak kurallara müdahale edebilmişlerdir. Bunu da İslâm hukukunun devlet başkanlarına tanıdığı yetkilere dayandırmışlardır. Padişahlar şer'i hukukta yargının timsali olan kadının görev ve yetki tanımlamalarını yaptıkları gibi nerede ve hangi süreler içerisinde de görev yapacaklarını belirlemişlerdir. Yargı yetkilerine bazı hususlarda kısıtlama yapmışlardır.⁵⁶

1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle beraber büyük değişiklikler yoluna gidilmiştir. Özellikle o zamana kadar en önemli mahkemeler olan şer'i mahkemelerin yanında yapılacak olan kanuni düzenlemeler için Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye kurulmuştur. Meclis-i Vâlâ denilen mahkemeler hem merkezde yüksek

⁵³ Tursun Bey, *Fatih'in Tarihi " Tarihi Ebu'l Feth"*, Tercüman 1001 Temel Eser, Baskıya Hazırlayan: Ahmet Tezbaşar, s.22.

⁵⁴ İnalçık, *a.g.e.*, s.35.

⁵⁵ İnalçık, *a.g.e.*, s.44

⁵⁶ Aydın, *a.g.e.*, s.27.

yargı görevi görmekte hem de çıkarılacak olan yasa ve yönetmelikleri yapmakla görevlendirilmiştir. Devamında meydana gelen gelişmeleri ise Hamiyet Sezer Feyzioğlu şu şekilde açıklamaktadır. "*Meclis-i Vâlâ hem yargı hem de yönetim işlerini bir arada yürütmekte zorluk çekince 1854 yılında ikiye ayrılmıştır. Meclis-i Âli-i Tanzimat yasa önerileri ve yönetmelikleri hazırlayacak olan yeni kurumun adı olur. Meclis-i Vâlâ ise sadece yargı işleriyle ilgilenecektir. Ancak, bir süre sonra 1861 yılında bu iki kurum tekrar birleştirilmiştir. Bu birleşme de uzun sürmemiş ve 1868 de Şurâ-yı Devlet ve Divan-ı Ahkâm-ı Adliye olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Divan-ı Ahkâm-ı Adliye yüksek mahkeme görevini üstlenmişti. Üyeleri Müslüman olan ve olmayan kimseler arasından atanıyordu. Başkanlığına Cevdet Paşa getirilmişti. Örgütlenme açısından da iki kısma ayrılmıştı. Mahkeme-i Temyiz ve Mahkeme-i İstinaf olarak çalışacaktı.*"⁵⁷ Neticede yeni kurulan bu mahkemeler ve şer'i mahkemeler arasında görev ve yetki anlaşmazlıkları doğmuş ve bu durum Osmanlı Devleti'nin sonuna kadar devam etmiştir. Ayrıca şer'i mahkemelerin hüküm alanları daralmış ve etkileri de giderek azalmıştır.

1.2.1. Kadı

Osmanlı Devleti'nde yaygın olarak şer'i hukuk sistemi kullanılmaktaydı. Şer'i hukuk sisteminin en önemli kısmını ise kadılar oluşturmaktaydı. Kadıların Osmanlı ve İslam hukukundaki rolleri çok eski dönemlere dayanmaktadır. "*Arapça'da kaza (kada) kökünden ism-i fâil olan kâdî, fıkıh terimi olarak insanlar arasında meydana gelen çekişme ve davaları şer'i hükümlere göre çözümlmek için yetkili makamca tayin edilen kişiyi ifade eder.*"⁵⁸ "Kaza" kelime anlamı olarak ayırmak, kesmek gibi ifadeleri karşılarken terim olarak ise *hâkim* ve *hâkimlik* anlamlarına gelmektedir.⁵⁹ Kadılık kurumunun temeli ise eski zamanlara kadar gitmektedir. Bu kurum İslâm hukuk tarihinin merkezinde yer alan bir memuriyettir. Osmanlı döneminde de bu önemini korumuş bir mülki amir ve yargıç olmuştur.⁶⁰ Hatta diğer İslam devletlerinin klasik dönemlerine nazaran hem görev hemde yetki bakımından daha üst düzey bir konuma

⁵⁷ Hamiyet Sezer Feyzioğlu, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Yapılan Düzenlemeler*, Hel Yayınları, Ankara 2014, s. 62

⁵⁸ Fahrettin Atar, "Kadı", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 66.

⁵⁹ Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S.14, 2009, s.16.

⁶⁰ İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Kronik Kitap, (5. Baskı), İstanbul 2017, s.19.

sahiptir.⁶¹ Bu kadar geniş yetkilere sahip olan kadılar Osmanlı döneminin ilk yıllarında da fethedilen yerlere idareyi temsilen atanmışlardır.⁶²

Kadıların tayini belirli bir tahsil ve hiyerarşik terfi düzenine dayanmaktadır. Kadı olmanın gerektirdiği bazı temel şartlar şu şekildedir: erkek ve reşid olmak, temyiz kudretine ve yeterli bilgiye sahip olmak, sağır ve kör olmamanın yanında yeterli bir eğitime sahip olması gerekmektedir. Aynı zamanda kazalara gönderilecek olan bu kişilerin sağlam bir yargı bilgisine, ortaya çıkabilecek herhangi bir sorunu çözebilecek dirayete ve aynı şekilde şer'i hükümleri de adil bir şekilde uygulayabilecek, haksız kazanç peşinde olmayacak kimseler olmaları istenmiştir. Ancak durum her zaman bu minvalde gelişmemiş ve kimi zaman bahsolunan özellikleri taşımayan pek çok kişi iltimasla veyahut başka bir usülsüz şekilde kadı veya naip olmuşlardır.⁶³

Yerel halk için mahkemedeki görevli kadı iken askeri sınıf yani devlete mensup kesim için ise adli makam kadıaskerlik kurumudur. Bu görevlilerin suç, miras taksimi gibi işleri yereldeki şer'i mahkemelerce değil kadıaskerler tarafından görülmekte idi.⁶⁴ Hatta ilk zamanlar kadılar kadıaskerler tarafından atanmıştır.⁶⁵ Kadılık kurumu da zamanla diğer alanlarda olduğu gibi bozulmaya başladı. Bu bozulmaları Koçi Bey risalesinde şu şekilde anlatmaktadır. "*Giderek her işe hatır gönül karıştığından ve her işte göz yumma başladığından hak etmeyen kimselere haddinden fazla makamlar verilmek gerekince eski kanun bozuldu. Kazaskerler dahi az zaman içerisinde sebepsiz yere görevden alındıklarından içlerinden fazlasıyla açgözlü ve hırslı olanlar görevde buldukları zaman fırsatı ganimet bilip makamların çoğunu rüşvet ile layık olmayan kimselere verir oldular. Stajyer memurluklar dahi usulüyle verilmeyip satılmaya başlayalı voyvoda, subaşı kâtipleri ve halk tabakasından niceleri beş-on bin akçe vererek stajyer memur daha sonra az zamanda müderris ve kadı oldu. Böylece ilmiyenin üst makamları cahil kimseler ile dolunca iyinin ve kötünün kim olduğu belirsiz oldu.*"⁶⁶

⁶¹ Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, s.42

⁶²Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, s.261.

⁶³ İlhami Yurdakul, *Osmanlı İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform (1826-1876)*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s.137.

⁶⁴ İnalçık, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet Fikri*, s.38.

⁶⁵Feyzioğlu, *a.g.e*, s.8

⁶⁶*Koçi Bey Risalesi*, Haz. Yılmaz Kurt, Akçağ Yayınları, (4. Baskı), Ankara 2018, s. 62.

1.2.2. Naib

Kelime anlamı olarak “birini temsil etmek, birine vekâlet etmek” anlamındaki nevb (niyâbe) masdarından türemiştir. Nâibler tabiri (çoğulu nüvvâb), “bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse” anlamında kullanılmaktadır.⁶⁷ Atanan hâkim yani kadıların yanında merkeze uzak yerlere veya olay yerinde hal olunması gereken keşif ve inceleme gibi görevlerin yerine getirilmesi için de nâibler atanmıştır. 17. yüzyıldan itibaren her kurumda olduğu gibi kadılık kurumunda da bozulmalar baş göstermiş ve çoğu zaman nâibler kadıların yerini almaya başlamıştır.⁶⁸

1.2.3. Kassamlar

Kadı'nın yanındaki yardımcılarından biri Kassamlar idi. Kelime anlamı "bölmek" olup kısmet mastarından türemiş ve "taksim eden, bölüştüren" manalarına gelmektedir.⁶⁹ Mahkemedeki kassamlar ise vefat eden kişilerin terekelerini varisler arasında bölüştürmekle görevliydi. Osmanlı Devleti'nde iki sınıf kassam bulunmaktaydı. Bunlar kazasker kassamları ve şer'i mahkemelerde bulunan kassamlar idi. Her kadılıkta bir kassam bulunurdu. Vefat eden kişilerin geride bıraktığı mal ve eşyalar kassam tarafından deftere yazılır ve kıymetleri durumun şahitlerinin de takdiriyle belirlenip yazıldıktan sonra bölüştürülürdü.⁷⁰

1.2.4. Muhzırlar

Muhzır, kelime olarak "huzura getiren, ihzar eden, hazır bulunduran" anlamına gelmektedir. Mahkemeye çağrılan kişileri kadı'nın huzuruna getirmekle görevlidir. Mahkemede hazır bulunması gereken kişi için kadı tarafından kendisine bir celb kâğıdı verilir ve muhzırlarda bununla alakalı olan kişileri mahkemeye çağırırdı.⁷¹ Muhzır başı ve maiyetindeki muhzırlar bir nevi adli polis şefi olarak görev yapmakta ve davalarla alakalı kişilerin mahkemeye getirilmesi konusunda kadı'ya yardımcı olmaktadır.⁷²

⁶⁷ Casim Avcı, "Nâib", *DİA*, C.32, İstanbul, 2006, s. 312.

⁶⁸ Feyzioğlu, *a.g.e.*, s.7

⁶⁹ Sait Öztürk, "Kassam", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 579.

⁷⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014, s. 124-127.

⁷¹ Recep Ahıskalı, "Muhzır", *DİA*, C.31, İstanbul 2006, s. 85.

⁷² Feda Şamil Arık, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi", *OTAM(Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, sayı: 8, 1997, s. 22.

1.2.5. Kâtipler

Kadı'nın yanındaki yardımcı gruplardan bir diğeri kâtiplerdir. Görülen davaların kayıtlarının tutulması ve mahkeme defterine geçirilmesi ile görevliydiiler. Katipler kadılar tarafından, yazma kuvveti yüksek, güvenilir, becerikli kişiler arasından seçilirdi.⁷³ Yani kâtiplerin tayininde kadıların rolü önemli mahiyettedir.

1.2.6. Diğer Yardımcı Görevliler

Osmanlı mahkemelerinde kadıya yardım eden iki grup vardır. Bunlardan biri doğrudan doğruya mahkemede kadıya yardımcı olan naib, kassam, kâtip, muhızır gibi görevlilerdir. Diğer grup ise muhtesip ve ehl-i hibre denilen bilirkişilerdir. Özellikle davaların daha sağlam ve tarafsız bir şekilde görülmesi için mahkemeye Şühûdü'l Hâl veya Uddü'l-Müslimin denilen ve bir modern jüri konumunda görülebilen kişiler bulundurulmuştur.⁷⁴ Özellikle duruma şahit olmaları için hüccet ve mülk satışı ile alakalı belge türlerinde mutlaka bu kişiler de bulunmuştur. Muhtesip denilen görevliler ise kadının adaleti yerine getirmesinde yardımcıdır ve çok sınırlı da olsa yargı yetkisine sahiptir.⁷⁵

---

⁷³ Arık, *a.g.m.*, s. 23.

⁷⁴ Ziya Kazıcı, *Osmanlı'da Yerel Yönetim, Kayıhan Yayınları*, İstanbul 2014, s.43.

⁷⁵ Kazıcı, *a.g.e.*, s.225.

İKİNCİ BÖLÜM

426 NUMARALI SİİRT ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şer'iyye Sicilleri, bulunduğu mahallin sosyal, iktisadi, hukuki ve idari yönetimi hakkında önemli bilgiler veren birinci elden kaynaklardır. İncelediğimiz 424 numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nden Siirt şehrine ait önemli konulara ulaşılmıştır. Sicilde geçen konu başlıkları sıralanmıştır. En yaygın olarak geçen konu başlıkları ise ayrı başlıklar altında açıklanmıştır.

2.1. SİİRT'İN SOSYAL HAYATINA DAİR BAZI KONULAR

Sosyal hayat ile alakalı pek çok dava konusu olduğu tespit edilmiştir. Davacı ve davalı taraflar farklı milletlerden kişilerden oluşmuştur. Kadınların da sosyal hayat içerisinde yer aldığı tespit edilmiş olup taraflardan biri kadın olduğu zaman davanın vekil aracılığı ile temsil edildiği görülmüştür. Sosyal hayata dair yaygın olarak geçen dava konuları belli başlıklar altında toplanmış ve açıklanmıştır.

2.1.1. Boşanma Davaları

Şer'i hukuka göre evliliğin sona ermesi birkaç farklı şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar:

- 1- Ölüm,
- 2- Talâk,
- 3-Muhallâ (anlaşarak boşanma)
- 4- Tefrîk(mahkeme kararıyla boşanma)

5-Fesh (kendiliğinden boşanma)'tir. Bizim çalışmamız olan defterde boşanmalar talâk ve muhallâ şeklindedir. Sicilde boşanma ile ilgili geçen dava sayısı 9 olup bunlar ifade edildiği gibi talâk ve muhâlla şeklinde gerçekleşmiştir.

2.1.1.1. Talâk

Sözlükte serbest kalmak, serbest bırakmak, bağından kurtulmak, bağını çözmek anlamlarına gelmektedir. Bir fıkıh terimi olarak ise belli sebeplerden dolayı nikâh akdinin bozulması olayını ifade etmektedir.⁷⁶ Genellikle ayrılık denince ilk olarak akla

---

⁷⁶İbrahim Acar, "Talâk", *DİA*, C.39, İstanbul 2005, s. 496.

gelen talâk'tır. Talâk'ın gerçekleşmesi için durumun mahkemede veya mahkeme kaydına kaydedilmesine gerek yoktur ancak belli sebeplerden⁷⁷ ötürü mahkeme kayıtlarında bunun örneklerine rastlanılmaktadır.⁷⁸ Talâk kadın ve erkeğin iradesiyle olabilmektedir. Çalışmamızda, Eruh Kazâsı nevâhîlerinden Kelhuk Nâhiyesi kurâlarından Teberde(?) Karyesi sâkinlerinden Mohi isimli hatun Siird Kazâsı mahkemesinde eşi Fehmi bin Molla Hüseyin'in kendisini üç talak ile boşadığını bildirmiştir.⁷⁹ Mahkemesi görülen bir başka davada Mardin'e bağlı Cezire Kazası'ndan Aişe isimli kadın eşi Kasım bin Mehmed'in kendisini talâk ile boşadığını bildirerek kendisine mehri ile geçim kaynağı için doksan guruş verilmesini istemiştir.⁸⁰

2.1.1.2. Muhallâ

Şer'i hukukta boşanma sadece erkeğin elinde değildir. Kadının da isteğiyle boşanma gerçekleşebilmektedir.⁸¹ Kadın boşanmak istediği zaman Muhâlla yani anlaşmalı boşanma gerçekleşmektedir. Muhâlla, "hul" kelimesinden türemiş olup, zevcenin veya başkasının kendisine mal vermesi şartı ile boşanmak anlamına gelmektedir. Çiftler arasında herhangi bir geçimsizlik veya anlaşmazlık olması durumunda başvurulmuş bir boşanma tarzıdır. Böyle durumlarda kadın erkekten alacağı olan mehirde feragat edip isteğine kavuşur.⁸² Başka bir deyişle muhâlla fıkıhta kadının belli bir bedel vermesi karşılığında kocanın ayrılmaya razı olması ve bunun üzerine evlilik bağından kurtulmasını ifade eder.⁸³ Böylece aslında İslâm hukuku erkeğe tanımış olduğu boşanma hakkını kadına da tanımış olmaktadır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan 424 numaralı Şer'iyye Sicilinde de bunun gibi örnekler mevcuttur ve bu örnekler ekseriyetle muhallâ şeklindedir. Verras Mahallesi'nden Meryem isimli kadın mehr-i müeccelesi ve on beşer guruş kıymetli bir yaka entari ve yigirmi guruş kıymetli bir aded dolap ve toplam bahası yetmiş beşer guruşluk emvâl ve mallarından feragat ederek eşi Hamamcı Hasan ibn İsmail'den

⁷⁷ Kadı sicillerine durumu kaydetmenin iki önemli sebebi vardır, bunlar; boşanmanın gerçekleştiğini sonradan kanıtlayabilmek ve boşanma ile ortaya çıkacak olan veya vadesi gelen mehir, iddet ve nafakanın belirlenmesi veya bunlar ödendiye ödemenin kayıtlara geçirilmesi isteğidir.

⁷⁸ M. Akif Aydın, *Osmanlı Aile Hukuku*, Klasik Yayınları, İstanbul 2017, s.110.

⁷⁹ 424 Numaralı ŞŞS, 60 numaralı hüküm s.9.

⁸⁰ 424 Numaralı ŞŞS, 179 numaralı hüküm s.60.

⁸¹ Ekrem Buğra Ekinci, *Osmanlı Hukuku*, Arı Sanat Yayınevi, 5. Basım, İstanbul 2017, s.450.

⁸² Ekinci, *a.g.e.*, s.454.

⁸³ Fahrettin Atar, "Muhâlea", *DİA*, C.30, İstanbul 2005, s. 399.

boşanmak istemiştir.⁸⁴ Bir başka örnekte ise Siird'in Eruh Kazâ'sı'na bağlı Kelhuk Nâhiyesi kurâlarından Çöl Köyü sakinlerinden Meryem isimli kadın, eşi Şeyh Mahmud ibn Şeyh Ali ile anlaşmalı olarak boşanmak istemiş ve bu yüzden nafakası ve mehr-i mu'accesinden kalmış olan yüz altmış guruştan feragat etmiştir.⁸⁵

2.1.2. Din Değiştirme

Tarih boyunca insanlar çeşitli sebeplerden dolayı veya kendi hür iradeleriyle bulunduğu din veya inancı terk edip başka inançlara geçebilmiştir. Osmanlı Devleti dönemi kayıtlarında da bunun örnekleri çokça görülmüştür. Bizim çalışmamızın konusu olan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde bu konuya dair üç kayıt mevcuttur. Bölgede gayrimüslim nüfus yoğunlukta olduğu için, din değiştirenler, başka dinlerden Müslümanlığı seçmiş olanlar yani ihtida⁸⁶ edip mühtedi⁸⁷ durumuna düşmüş olanlardır. Kayıtlarda herhangi bir irtidad⁸⁸ durumuna rastlanılmamıştır.

Çalışmamızda din değiştirme ile ilgili kayıtların ikisinde Ermeni Milleti'nden olup Müslümanlığa geçenler, bir kayıta ise Yezidi olup Müslüman olanlar ile ilgilidir. Garzan karyesine tabi' Durbin(?) Karyesi sakinlerinden ve Ermeni Milleti'nden olan Hazime binti Murad ve yine Rıdvan nâhiyesine tabi' Mut(?)'ı Süflâ Karyesi sakinlerinden Cane binti Mirza isimli kişiler kendi rızaları ile kelime-i şehâdet getirip İslam dinine geçmiş ve isimlerini de Fatıma ve Hanife olarak değiştirmişlerdir.⁸⁹ Bir diğer kayıta ise Eruh Kazasına bağlı Uşi Karyesi ve Ermeni Milletinden ... isimli kişi bir keşiş ve diğer bazı kişilerinde hazır olduğu durumda kelime-i şehâdet getirerek Müslüman olmuş ve ismini de Mehmed olarak değiştirmiştir.⁹⁰

Bir başka mahkeme kaydında ise Diyarbakır'ın Mardin Sancağı'na bağlı Cezire Kazası'ndan ve Yezidi taifesinden olan Halef bin Mezbûr ve zevcesi Aişe binti Pero(?) isimli kişilerin din değiştirerek Yezidilikten Müslümanlığa geçtiği ve isimlerini

⁸⁴ 424 numaralı ŞŞS, 62 numaralı hüküm s.10.

⁸⁵ 424 numaralı ŞŞS, 306 numaralı hüküm s.123.

⁸⁶ 1. Doğru yola girme, rüşt ve hidâyete nâil olma 2. Din-i İslâmı kabul etme, Müslüman olma Bkz: Şemseddin Sami, *Kâmûs-i Türki*, İdeal Kültür Yayıncılık, 5. Baskı, İstanbul 2017, s.184.

⁸⁷ İhtida etmiş, hidâyet bulmuş, din-i islâm'ı kabul etmiş; Sami, *a.g.e.*, s.76.

⁸⁸ Din-i İslâmı terkle diğer bir dine intikâl; Sami, *a.g.e.*, s.76.

⁸⁹ 424 numaralı ŞŞS, 343 numaralı hüküm s.137.

⁹⁰ 424 numaralı ŞŞS, 215 numaralı hüküm s.86.

değiştirerek Süleyman ve ... Aişe yaptıkları bildirilmiştir.⁹¹ Din değiştiren bu kişilere sadaka buyurulması da ayrıca kaydedilmiştir.

2.1.3. Öldürme- Yaralama (Katl-Cerh)

Çalışmamızın konusu olan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde öldürme yaralama ile ilgili dava sayısı üçtür. Bu tarz davalarda genellikle öldürülen kişinin yakınları davacı olmuş ve durumu mahkemeye bildirmişlerdir. Mesela, Eruh Kazası'ndan olan ve daha sonra öldürülen Ömer bin İsmail'in eşi ve çocukları davada bulunmuş ve şahitler de durumu anlatmışlardır. Bir diğer davada ise Garzan Kazâsı nahiyelerinden Kurdilan nâhiyesine tabi' Kervan(?) Karyesi sakinlerinden iken katl edilerek öldürülen İlyas bin Musa'nın katilleri tarafından öldürülmesi durumu mahkemede kayıt altına alınmıştır.

İlginç olan bir başka mahkeme kaydında ise Garzan Kazâsı'na bağlı Beşiri Nâhiyesi kur'alarından Gire Sire(?) Karyesi ahâlilerinden iken harman yerinde önce yaralanan ve beş ay yatağa düştükten sonra vefat eden Hacı Süleyman bin Hacı Ahmed'in zevcesi ve çocuklarının kendilerine vekil olarak seçtikleri amcaları vasıtasıyla onu yaralayan Elih Karyesi'nden kişilerden davacı olduğuna dair i'lam belgesinde davacılar iddiaları reddetmiştir. Ancak aralarına aracılar girmiş ve kan parası olarak taksitle ödenmek üzere üç bin beş yüz guruş üzerine sulh yapılmıştır.

2.1.4. Mütevelli Tayini (Vakıf)

Durmak, durdurmak, alıkoymak anlamlarına gelen vakıf kelimesi terim olarak herhangi bir kişi tarafından herhangi bir malın hayır amacıyla bağışlanması anlamına gelmekteydi.⁹² Vakıf müessesesi ve vakıfların tesis edilmesi daha İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.⁹³ İnsanların menfaati için çeşitli hayır kurumları yapılmış ve bu hayır kurumlarının menfaatinin gözetilmesi için ya doğrudan doğruya vakıf veyahut tespit edilen şartlara göre tayin edilen nâzır, mütevelli gibi unvanlar alan kişiler atanmışlardır.⁹⁴

⁹¹ 424 numaralı ŞŞS, 301 numaralı hüküm s.121.

⁹² Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *İslam Ansiklopedisi*, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2012, s. 475

⁹³ M. Fuad Köprülü, *İslam ve Türk Hukuk Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*, Akçağ Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2005, s.261.

⁹⁴ Köprülü, *a.g.e.*, s.314

Bizim çalışmamızda vakıf kurumlarına müteveli tayini ile alakalı iki dava mevcuttur. Bunlar şu şekildedir: Siird civarında bulunan bir vakıf kuyusunun bakım ve tamiri için mütevellisi bulunan Mevlüd Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi'nin vefat etmesiyle yerine oğlu Abdulmecid Efendi'nin müteveli tayin edildiğine dair sened'dir.⁹⁵Bir diğer kayıt ise Siirt civarındaki bir vakıf mülkünün bakım ve tamiri için bir mütevelinin gerekli olduğu ve bunun için de Debbağ Hacı Salih Ağazâde Abdurrezzak Efendi'nin müteveli nasb ve tayin edildiği durum ile ilgilidir⁹⁶.

2.1.5. Müdahale- Zarar- Fuzuli Tasarruf

Çalışmamızda en yaygın olarak geçen dava konularından biri zarar ve müdahale davalarıdır. Kişiler çeşitli sebeplerden dolayı bu konular üzerine mahkemeye başvurmuşlardır. Davacı taraf karşı tarafın kendi bağına ve mülküne müdahale ettiğini veya evinin damından akan su mecrasının kendisine zarar verdiğini bildirerek mahkemeye başvurmuşlardır. Bir dava kaydında Şirvan kazası nahiyelerinden Rıstak Nâhiyesi köylerinden ve Fersaf Köyünün ahâlilerinden Ahmed bin Hamo'nun kendisine babasından kalmış olan bir kısım mülklerine yine aynı karyeden olan Osman bin Abdi'nin müdahale edip fuzûli kullandığına dair şikâyette bulunmuştur.⁹⁷

Mülk üzerine müdahalenin gerçekleştiği bir başka dava kaydında ise bu meselenin halledilmesi istenilmiştir. Davada Verras Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Cerrah mescid-i şerif mütevellisi Seyyid Hüseyin bin Seyyid Mellah(?) isimli kimse çeşitli özelliklerini belirttiği bir kıt'a arsasına aynı mahalleden olan Ahmed bin Hacı Abdülkerim Şıvano isimli kişinin müdahale ettiğini belirtmiş ve bu müdahalenin def'ini istemiştir.⁹⁸

Bir başka dava kaydında ise Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nâhiyesine bağlı Tillo Karyesi sâkinlerinden Şeyh Abdurrahman bin Molla Hasan isimli kimse çeşitli özelliklerini belirttiği bir tarlasına Karağol Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud'un kasıtlı olarak müdahale edip zarar verdiğini iddia etmiş ve bu yüzden mahkemeye başvurmuştur.⁹⁹

Konu ile alakalı bir başka dava kaydında ise gayrimüslimlerin yoğunlukta olduğu Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden iken daha sonra vefat eden Amih veled-i David

⁹⁵ 424 numaralı ŞSS, 408 numaralı hüküm s.166.

⁹⁶ 424 numaralı ŞSS, 413 numaralı hüküm s.167.

⁹⁷ 424 numaralı ŞSS, 82 numaralı hüküm s.20.

⁹⁸ 424 numaralı ŞSS, 131 numaralı hüküm 47.

⁹⁹ 424 numaralı ŞSS, 186 numaralı hüküm s.73.

isimli kişinin çocuklarının vasisi olan Büyükanneleri Sariye'nin vekil olarak seçtiği Şehas Hermiz veled-i Tusi isimli kişinin vekaletiyle aynı mahallede bulunan ve içerisinde avlu, su kuyusu, eyvan gibi bölümlerinin olduğu bir kısım mülklerine Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah'ın fuzuli kullandığı ve bu mülklerine müdahale ettiğine dair mahkeme kaydına rastlanılmaktadır.¹⁰⁰

Bir başka müdahale örneğinde ise Babüddarb Mahallesi ahalisinden Kasab İbrahim isimli kişi, Siird'in eski hâkimi olan Mehmed Tevfik Efendi'den bin yedi yüz elli guruşa almış olduğu Ayn Salib mahalesinde bulunan bir mülküne Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden Keldani Milleti'nden Keşiş Musa'nın müdahale ettiğini ve bu müdahalesinin def'ini istemektedir.

2.1.6. Vasi Tayini

Bir kişinin vefatından sonra onun adına yapılmasını istediği şeyleri talep ettiği kimseye vasî denilmektedir.¹⁰¹ Bir başka deyiş ile ölen kimsenin vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimselere denilmektedir. Konumuz ile alakalı olan kısım ise herhangi bir sebep ile ebeveynleri vefat eden veya boşanmış olan çocukların durumu ile alakalıdır. Evliliklerin ölüm veya boşanma gibi sebeplerle sonra ermesinden sonraki en önemli konulardan biri çocukların durumudur. İşte böyle durumlarda vasî bir yetimin malını mülkünü koruyan ve kendisinin ihtiyaçlarını karşılayan kişidir. Türk hukukunda çocuğun bakım ve gözetimi, şahıs ve malvarlığının korunması üç başlık altında düzenlenmiştir. Bunlar; velâyet, vesayet ve hidâne'dir.¹⁰² Konumuzu ilgilendiren kısmı vesayet olup çalışmamızda bu konu ile alakalı 14 dava kaydı mevcuttur. Özellikle babaları vefat ettikten sonra çocukların işlerinin görülmesi ve bakımı için en yakınları olan anneleri veya başka bir kişi kadı tarafından vasî olarak atanmıştır. Çalışmamızda geçen dava örnekleri ekseriyetle benzer kalıplarla meydana getirilmiştir. Konuya bir örnek şu şekildedir:

¹⁰⁰ 424 numaralı ŞŞS, 200 numaralı hüküm s.79.

¹⁰¹ Mustafa Öz, "Vasî", *DİA*, C.42, İstanbul 2012, s.546.

¹⁰² Akif, *a.g.e.*, s.132.

Numara 458

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden Molla Musa bin Molla Ali nâm müteveffâ sulbi sağır kızları Meryem nâm sağırenin tesviye-i umûruna kibel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğı ecluden sağıre-i mezbûrenin vâlidesi olub her vecihle umûr-ı vesâyetini reviyette kadar idiğı zeyl-i hüccet de muharrerü'l esâmi müslîmin ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Fatıma binti Halil nâm hatun sağıre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değın hakîm-i mevki' sadr-ı küttâb tübâleh ve hüsn-ı meâb Efendi hazretleri dahi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesiyle kemâyenbağı edâya ta'ahhüd ve ilzâm itmeğın mâ hüve'l vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 6 Muharrem sene [12]88¹⁰³

Şuhûdül'l-hâl

Abdullah Efendi

Abdal Ağa

Abdurrezzak Efendi

Abdulaziz Efendi

Molla İsa

ve gayrihûm

Belgede Ras Mahallesi ahâlilerinden iken vefat eden Molla Musa bin Molla Ali'nin küçük kızı Meryem'e bir vasi tayin olunması gerektiğı ve bu iş için anneleri Fatıma binti Halil'in vasi olarak tayin edildiğine durumun şahitlerce de tespit olunduğı belirtilmiştir.

Kimi zaman vasilikten azletme veya vasi değıştirme gibi durumlar da yaşanmıştır. Bunlardan biri şu şekildedir:

Livâ-i Siird Mahallâtından Nazif Mahallesi ahalîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefat iden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı

¹⁰³ 424 numaralı ŞŞS, 458 numaralı hüküm s.183.

Halid nâm müteveffâlardan Hacı Abdullah'ın sulbi sağır oğlu Ahmed ve müteveffâ Hacı Süleyman ibn mezbûrun sulbi sağır oğulları Mahmud ve Mehmed ve İbrahim nâmun sağıranların tesviye-i umûrlarına vasiye-i muhtar bulunan valideleri Azime binti Ali ve Zülfiye binti İsmail'in sağıran-ı mezbûrunun babaları müteveffa-yı mezbûrlarından irsi-ş şer'i ile intikâl iden emvâl ve eşyalarını hıfz u hırâsete ... eyledikleri ve umûr-ı vesayet de seviy-i idareleri olmağla zeyl-i kitâb da mektûbu'l esâmi ... .. ihtiyarlarıyla mütehakkık olmağla hakim-i mevki' sadr-ı küttab tûbâ leh ve hüsnü- me'âb efendi hazretleri vasiye-i mezbûretan Azime ve Zülfiye benât mezbûratanı vesâyetden azl ve ihrâc idüb yerine mütedeyyin ve müstakim olduğı lede'- şer'i'l kavîm zâhir ve mütebeyyin olan iş bu ba'is'ül küttâb Molla Mustafa ibn Seyyid Mahmudi sağıran-ı mezbûrdanın Ahmed bin Hacı Abdullah ve Mehmed ve Mahmud ve İbrahim benân Hacı Süleyman nâmun sağırdanların vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına vasi-i menâb nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmetü'l lâzimesiyle kemâ yenbağı irâ ya ta'ahhüd ve iltizam itmeye ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 21 Cemaziyelâhir sene [12]87¹⁰⁴

Belgede Nazif Mahallesi ahalîlerinden iken vefat eden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı Halid'in küçük çocukları Ahmed, Mahmud, Mehmed ve İbrahim için vasileri olan anneleri Azime ve Zülfiye vasilikten azl ve ihrac edilip çocuklar reşit olana kadar Molla Mustafa ibn Seyyid Mahmud isimli kişinin vasi olarak tayin edildiğı ifade edilmiştir.

2.1.7. Nafaka

Nafaka terimi, harcamak, tüketmek anlamına gelen infâktan türemiştir ve ihtiyaçların karşılanması, azık için harcanan para vb. maddi değerler anlamına gelir.¹⁰⁵ Nafaka, insanın hayatta kalabilmesi için gerekli olan şey demektir. Bunlar yiyecek (taam), giyecek (kisve) ve ev(süknâ)'dir.¹⁰⁶ Şer'iyye sicillerinde birkaç nafaka türü olmakla beraber evlilik nafakası taleplerine ve mahkemece eş için uygun görülen

¹⁰⁴ 424 numaralı ŞŞS, 240 numaralı hüküm s.97.

¹⁰⁵ Celal Erbay, "Nafaka", *DİA*, C.32, İstanbul 2006, s.282.

¹⁰⁶ Ekinci, *a.g.e.*, s.447.

günlük nafaka takdirlerine de rastlanılmaktadır.¹⁰⁷ Çalışma konumuz olan sicilde kadınlar için kocalarından nafaka talebi olduğu gibi çocuklar için babaları veya babaları sağ değilse babalarının terekesinden veya nafakadan kim sorumluysa o kişiden nafaka takdiri ile ilgili kayıtlar mevcuttur. Mesela; Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Şerbin ibnet Ahmed isimli kadın kendine vekil olarak seçtiği aynı mahalleden olan Hasan ibn İbrahim aracılığıyla iki buçuk yaşındaki kızı Hatice için babası merkûm Musa'dan aylık yirmi beş guruş ve toplamda birikmiş olan 375 guruş nafaka hakkını talep etmiştir.¹⁰⁸ Bir başka dava kaydında ise Halenze Karyesi sakinlerinden Hatun binti Ömer isimli kadın eski damadından dört yaşındaki torunu için aylık 25 guruş nafaka talep etmektedir.¹⁰⁹ Bu durumda muhtemelen eşler arasında bir tefrik meydana gelmiş ve ortada çocuk bulunmaktadır. Çocuğun vekâleti annesinde değil de büyük annesinde bulunmaktadır. Anne vefat da etmiş olabilir.

Yukarıda açıkladığımız gibi kimi zaman eşler vefat edebilmekte ve bu durumda kişinin mirasından nafaka takdiri yapılabilmektedir. Bir dava kaydında Babbüddarb mahallesi ahalilerinden iken vefat eden Beyazid bin Cemo'nun küçük oğlu Beyazid'in vasisi olan annesi Emine, küçük oğlu Beyazid'in nafaka ve giyim gibi ihtiyaçları için eşinden kalan mallardan oğluna günlük kırk pare kullanmak üzere izin istediğine dair kendisine verilen izne dair bir durum mevcuttur.¹¹⁰ Bu belge türlerinde ekseriyetle anneler veya babaları vefat eden küçük yaştaki çocuklara vasilerinin veya kendilerine bakan yakınlarının talebiyle nafaka talebinde bulunulduğu ve takdirinde bulunulduğu görülmektedir.

2.1.8. Gasp-Rehin

Genellikle kaybolan, gasp edilen ve daha sonra bulunan eşya ve hayvanların veya belli bir borç karşılığı gasp edilen mülklerin durumu ve karşı taraf ile davacı arasındaki davalardır. Bu davalardan bir tanesi şu şekildedir:

Siirt'in merkez mahallelerinden Sûk Mahallesi ahâlîlerinden Bakkal İsa ve biraderi Ahmed ebnân Ömer isimli kişilerin babaları müteveffa Ömer'den kendilerine kalmış olan çeşitli özellikleri belirtilen arazilerine Eruh kazâsı'nın Kıtmiş Karyesi

¹⁰⁷ Aydın, *a.g.e.*, s.96.

¹⁰⁸ 424 numaralı ŞŞS, 103 numaralı hüküm s.31.

¹⁰⁹ 424 numaralı ŞŞS, 353 numaralı hüküm s. 140.

¹¹⁰ 424 numaralı ŞŞS, 80 numaralı hüküm s.19.

mütemekkinlerinden Şabo(?) veled-i Markus isimli kişinin müdahale ettiğine ve rehin aldığına dairdir.¹¹¹ Bir başka dava kaydında ise borca karşılık bir takım hayvanlar gasp edilmiştir. Davada Nazif Mahallesi ahalîlerinden Esad bin Yasin Siird'in merkez mahallelerinden Verras Mahallesi ahalîsinden Seyyid Mahmud bin Ahmed'in abisinin deynlerine karşılık merkûm Mahmud'un kendisinin iki baş ester ve bir baş bargir hayvanlarını gasp edip evine götürmüştür. Bu yüzden mahkemenen bu hayvanların geri alınması istenmektedir.¹¹²

Bir dava kaydı da Müslüman bir kişi ve gayrimüslim bir kişi arasında geçmektedir. Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Ömer bin Mahmud göndermiş olduğu iki mecdi altınına Ermeni milletinden Makdis Beşiro veled-i İsa el koyup vermemiştir.¹¹³

2.1.9. Gayrimüslimler İle İlgili Görülen Davalar

Siirt'te Müslüman nüfus ile beraber önemli ölçüde gayrimüslim nüfus da bulunmaktadır. Bu yüzden görülen gayrimüslim davaları ele alınmadan önce Osmanlı vatandaşı olarak gayrimüslimlerin hukuki durumuna değinmekte fayda vardır.

İslam Devleti'nin tabiiyeti altına giren gayrimüslimler artık zimmet hukukuna tabi olmaktadır. Osmanlı Devleti'nde de zimmet akdi, İslam hukukuna uygun şekilde yorumlanmış ve bu şekilde yerini almıştır. Zimmiler Osmanlı hukuku açısından "İslam Devleti'nin Mensupları" olarak görülmüş ve Osmanlı Devleti'ne hem hukuki hem de siyasi olarak bağlı olmuşlardır. Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren tebaası olan gayrimüslimlere zimmet hukuku çerçevesinde hoşgörülü bir şekilde muamele etmiştir. Zimmet hukukunun bir gereği olarak bu hoşgörü ortamı uzun yıllar devam etmiştir.¹¹⁴ Zimmilere şer'i hükümler uygulanma zorunluluğu yoktur. Şer'i hukuk ancak Müslüman kimselere uygulanmaktadır. Müslüman olmayan gruplar ve ehl-i kitap kimseler ise kendi din ve inançlarının gerektirdiği şekilde davranmaktadır. Bu kimselerin kendi dini ve sosyal yaşamlarını düzenlemelerine de belli ölçüler içerisinde izin verilmektedir. Özellikle doğum, ölüm, miras, evlilik, boşanma gibi özel hukuk konularına dair meselelerde her dinin kendi kurallarına göre uygulamalarına müsaade edilmiştir. Bu tarz

¹¹¹ 424 numaralı ŞŞS, 146 numaralı hüküm s.55.

¹¹² 424 numaralı ŞŞS, 297 numaralı hüküm s.119.

¹¹³ 424 numaralı ŞŞS, 433 numaralı hüküm s.174.

¹¹⁴M. Macit Kenanoğlu, "Zimmî", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 44., İstanbul 2013, s. 438.

özel hukuk konularına dair davalar cemaatlerin dini örgütlerince yerine getirilmiştir. Her cemaatin kendi inançlarının gereklerini yerine getirebildikleri bu hoşgörü ortamı Osmanlı Devleti'nde geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Bu açıdan İslam fıkhi gayrimüslim kimselere inançları hususunda geniş bir rahatlık vermiş ve toplum içerisinde müstakil bir şekilde yaşamalarına müsaade etmiştir.¹¹⁵

Asırlar boyunca Siirt şehri farklı ve zengin bir sosyo-kültürel yapıya sahip olmuştur. Kentte ele aldığımız kaynak da dâhil olmak üzere Siirt ile ilgili tarihi vesikaların işaret ettiği üzere Müslümanlar ile birlikte Ermeni¹¹⁶, Süryani¹¹⁷, Yezidi¹¹⁸, Katolik¹¹⁹, Prut, Keldani¹²⁰, Yakubi¹²¹ ve Yahudi¹²² gibi farklı dinden ve mezhepten insanların bir arada yaşadığı görülmüştür. Bu cemaatlerden Keldaniler ve Süryanilerin

¹¹⁵İbrahim Özcoşar, "Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Hukuki Durumu ve Millet Sistemi"*Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.7, 2003, s.124.

¹¹⁶"Ermeni" bir ırk olmasının yanında dini inanç olarak Hristiyan olmalarına rağmen, Katolik ve Ortodokslardan farklı bir mezhebe sahiptir. Aynı zamanda Bir millet olarak topluca Hristiyanlığı ilk kabul edenlerdir. Bkz: Ekrem Memiş, "Ermenilerin Kökeni ve Geçmişten Günümüze Türk-Ermeni İlişkileri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.7, S.1, 2005, s.1-11. Ayrıca Bkz: Simeon, *Tarihte Ermeniler*, Çev. Hrand D. Andreasyan, Çivi Yazıları, İstanbul 1999 ve Nejat Göyünç, *Türkler ve Ermeniler*, Yeni Türkiye Yayınları, 2005.

¹¹⁷Monofizit yani İsa Mesih'te tek tabiatın varlığına inanan Antakya patrikhanesine bağlı Hristiyanlığın en kadim cemaatlerindendir.Süryaniler ile ilgili araştırmalarda Süryani, Süryan kadim,Ya'kûbi ve monofizit gibi kavramlar birbirinin yerine kullanılmaktadır. Arada çok az farklılıklar vardır. Siirt'e de Ermenilerden sonra Keldaniler ile beraber en çok bulunan millettir. Bkz: Mehmet Çelik, "Süryaniler", *DİA*, 2010, s.176. Süryaniler ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz: Gorgis David Malik, *Süryanilerin Tarihi*, Çev. Vedii İlmen, Yaba Yayınları; Mehmet Çelik, *Süryani Tarihi*, Ayraç Yayınları, Ankara 1996 ; Horiepiskopos Gabriyel Akyüz, *Tüm Yönleriyle Süryaniler*; Nail Kul, *Geçmişten Günümüze Midyat ve Tur Abdin Süryanileri*, Yeni Anadolu Yayınları, 2015.

¹¹⁸Yezidiler farklı bir dini inanca sahip olan ve yerleşim alanı olarak Kuzey Irak, İran, Suriye ve Türkiye de genellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan, lider olarak Şeyh Adi bin Musafiri kabul eden heterodoks inanç sistemine sahip kadim bir topluluktur. Bkz: George Grigore, "The Yazıds: Origin ve Creed", *Uluslararası Siirt Sempozyumu*, İzmir 2007, s.303-313.

¹¹⁹ Siirt'te ki Katolik ifadesinin de Ermeniler için kullanıldığı görülmektedir. Nitekim Gregoryen ve Protestan Ermenilerin dışında Katolik Ermeniler de vardır. Bkz: Barış Aslan, *Tek Parti Döneminde Siirt (1923-1950)* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt 2017, s.14.

¹²⁰ Keldaniler Batı Sami kavimlerinden Aramilerin bir kolu olup isimlerini de yaşadıkları Kalde bölgesinden alan bir topluluktur. Keldaniler daha ilk yüzyıllarda Hristiyanlığı kabul etmişlerdir. Hristiyanlığın Katolik mezhebini benimsemişlerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz: Kadir Albayrak, "Keldâniler", *DİA*, C.25 s.207-210.

¹²¹Süryanilerin bir kolu olup, ismini monofizit hareketin esas misyoneri olan Urfa Piskoposu Jacob Baradaeus'tan alır. Onun katkılarından dolayı Suriyeli monofizitler Ya'kubi ismini almıştır. zamanla diğer bölgelere de yayılmışlardır. Bkz. Mehmet Aydın, "Mezhepler ve Tarikatlar (Hristiyanlık)", *DİA*, C.17, İstanbul 1988, s. 353-358.

¹²² Yahudi Milleti ile alakalı 1 dava kaydı olup. Bu kişi davacı Musul'a bağlı Zaho kazâsındandır. Bununla birlikte davacı durumunda olup eskiden ortağı olan Sor Mahalesinden bir tüccardan alacağı olduğunu yeğenin vekaleti ile belirtmektedir.

19. yüzyılda Siirt ve civarında metropolitliğe sahip olduğu da anlaşılmaktadır.¹²³ Bir arada yaşayan bu insanlar kimi zaman mülk satma, çeşitli alışverişlerde bulunma, ortaklaşa bağ sürme gibi birbiriyle ittifak içerisinde olurken, kimi zaman da birtakım sorunlar yaşamışlardır. İlerleyen sayfalarda gayrimüslim ve Müslümanlar arasında görülmüş olan davaların kayıtları tablolar halinde daha ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmuştur. Gayrimüslimler sosyal hayatın önemli bir parçasını oluştururken Tanzimat ile beraber gelişen yeni süreç içerisinde oluşturulan yönetim mekanizmalarında da görev almışlardır.¹²⁴ Sicilde pek çok din ve milletten kişinin dava kaydı bulunmakta olup bu kayıtlar dönemin Siirt'inin sosyal yapısı hakkında bilgi vermesi açısından son derece önemlidir. Gayrimüslimler ifade edilirken dava konusu olan kişiler Ermeni, Yakubi, Katolik, Prut, Süryani ve Keldani milletinden kişilerdir. Yezidiler de gayrimüslim gruplar arasında yer almasına rağmen dava kayıtlarında "millet" olarak değil "tâ'ife"¹²⁵ şeklinde ifade edilmişlerdir. Bu gruplar ile ilgili görülen dava sayısı 82'dir. Bu tür davalarda gayrimüslim kişiler kimi zaman davacı kimi zaman da davalı taraf durumundadır. Bu davalardan Gayrimüslim nüfusun hangi mahallelerde daha yoğun olduğu da görülebilmektedir. Örneğin, Sor Mahallesi ve Ayn Salib Mahalleleri'nde Ermeni ve diğer gayrimüslim nüfusun yoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Kimi zaman ise nüfus oranları farklı olsada aynı mahallede Müslüman ve gayrimüslim kişilerin bir arada yaşadıkları görülmektedir. Gayrimüslim nüfus içerisinde Ermeni nüfusu diğer milletlere nazaran en yüksek orana sahiptir.¹²⁶

2.1.9.1. Davacı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar

Siirt'te farklı din, inanç ve milletten insanlar bir arada yaşamışlardır. Birlikte yaşamanın doğurduğu birtakım sorumlulukların yanında kimi zaman anlaşmazlıklar da yaşanmıştır. Belgelerde geçen ve farklı konuları içeren dava kayıtlarının az denilmeyecek bir miktarda olması söz konusu durumun göstergesidir. Davalar, borç-

¹²³ İbrahim Özcoşar, "19. Yüzyılda Siirt'te Gayrimüslimler" *Uluslararası Siirt Sempozyumu*, Birleşik Matbaacılık, İzmir 2007, s.326

¹²⁴ 71 numaralı hükümden anlaşıldığı üzere idare meclis azaları veya belediye meclis azası gibi görevlerde görevliler arasında gayrimüslimlerin de yer aldığı anlaşılmaktadır. (*Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlisinden ba'is'ül i'lâm meclis-i belediye a'zâsından Karabet veled-i Merdo (190), yada Sason Kazâsı sandık emini Agob veled-i Gorgis (242)*)

¹²⁵ Sözlükte "tâ'ife" şu anlamlara gelmektedir: 1. bölük, takım, cemaat, gürûh, bir sınıfı teşkil eden adamlar 2. kavim, kabile bkz: Şemsettin Sami, *Kâmûs-i Türki*, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2017, s.681.

¹²⁶ Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz: Kemal Karpat, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914)*, Timaş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2010.

alacak, mülk satışı, zarar-müdahale, hırsızlık iddiası gibi konu başlıklarının içerisinde yoğunluk borç ve alacak davaları üzerinedir. Müslümanlar ile Gayrimüslimler arasında iyi ilişkiler de gelişmiştir. Kimi zaman Gayrimüslim bir kişi, bir Müslümanı kendi davasının görülmesi için vekil olarak seçmiş, mülk satmış veyahut beraber ticaret yapıp alışverişte bulunmuşlardır. Aynı şekilde Müslüman bir kimse de kendine Gayrimüslim bir kişiyi davasının görülmesi için vekil olarak seçmiştir. Gayrimüslim tarafın davacı ve Müslüman tarafın davalı durumda olduğu hüküm sayısı 18'dir. Mülk satışı, alacak, hırsızlık iddiası, borç, keşf isteği, zarar gibi konu başlıkları mevcuttur. Bu davalar kimi zaman Müslim-Gayrimüslim, Gayrimüslim-Müslim yahut da Gayrimüslim-Gayrimüslim arasında görülen davalar olmuştur. Sicilde geçen bu tarz davaları tabloştırdık. Tabloda ilk sütunda davacı taraf, ikinci sütunda davalı tarafı, üçüncü sütunda dava konusu ve dördüncü sütunda da hüküm numaraları belirtilmiştir.

Tablo 1 Davacı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Gayrimüslim (Davacı)	Müslim (Davalı)	Dava Konusu	Hüküm Numarası
Makdis Agob	Süleyman Mahmud bin Osman	İkrâr-Alacak (Ester hayvanının parası)	125
Şeyh Halef Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Makdis Melko	Aslen Musullu olan ancak Siirt'te yaşayan Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa	Mülk Satışı	152
Kufre Karyesi sâkinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Şemun veled-i Abdo	Sor Mahallesi ahalîsinden Bakırcı esnafından Seyyid Musa ibn Osman	Hırsızlık İddiası (bir eşeği kaybolmuş, sonra Musa'da görmüş)	185
Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden Şehas Hermiz veled-i Tusi	Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah	Zarar-Müdahale	200
Sason Kazâsı sandık emini Agob veled-i Gorgis	Ayn Salib Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin İbrahim	Borç-Alacak	242

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni Milletinden Esad veled-i Amis(?)	Aynı mahalleden Sofi Mehmed ibn Berzo(?)	Terekeden borç tahsil (Alacak)	253
Keldani Milletinden Hoce Cibrail veled-i Şimas Abduş Denho	Hüseyin	İkrâr	256
Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani milletinden Şimas Cebro	Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin	Alacak	292
Sor Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Menas veled-i Harun	Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Meclis-i Temyiz a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail	Mülk Satışı(dükkan)	311
Verras Mahallesi mütemekkinlerinden ve Yakubi Milletinden Basmacı Yakub veled-i ...	Aynı mahallenin halkından olan Kazzaz Musa bin Abdurrahim	Keşf İsteği- Müdahale- Zarar	315
Ermeni Milletinden Pehlivan veled-i Sergiz	Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Abdulmecid bin Molla İsmail'den	Hırsızlık- Hırsızlık İddiası(parası kaybolmuş)	324
Keldani milletinden Hoce Fethullah veled-i Elyas	Sarrac Hacı Hasan'ın oğlu Abdurrezzak	Alacak	356
Şirvanlı Yakubi Milletinden Şakir veled-i Bazo(?)	Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Hüseyin bin Mehmed	Mülk Satışı	364
Siird tüccarlarından Halil Fethullah veled-i Elyas	Kassar Mahallesi ahâlîsinden Kato(?) bin İsmail	Alacak	456
Keldani Milletinden Makdis Melko veled-i Harun	Fersaf Karyesi ahâlîlerinden Hasan bin İbrahim	Alacak	469
Rıdvan Nâhiyesi kurâlarından	Halenze Karyesi ahâlîlerinden bâ' isü'l-	Borç-Alacak	53

Mahoti(?) Karyesi mütemekkinlerinden, Ermeni Milletinden Sudi(?) veled-i Salba	i'lâm Hacı Bayezid ibn Abdullah		
Ermeni Milleti ahâlisinden Abdulehad veled-i Banos	Eruh Kazâsı tevâbi'inden Abdulfettah ibn Mustafa	Alacak	56
Rıdvan Nâhiyesi âhalilerinden Yezidi Âmo'nun oğlu Hasan	Siird' te oturan Halebli Fethullah ibn İlyas	Mülk satışı	57
Musul Mutasarrıflığı Kazâlarından Zaho Kazâsı mütemekkinlerinden ve teb'ea-i devlet-i aliyye Yahudi Milletinden Hamo(?) veled-i Süleyman tarafından arzuhâl eden sabitü'l vekâle biraderzâdesi Hamo veled-i Şebo Meclis-i Temyîz-i Livâda	Sor Mahallesi ahâlisinden Tüccar Mahmud bin Abdulkerim	Borç-Alacak	73

Davacı grubun gayrimüslim, davalı grubun ise Müslümanlardan oluştuğu ve toplam 19 mahkeme kaydının yer aldığı bu tabloda gayrimüslim davalarının 7'si Ermeni, 4'ü Keldani, 2'si Yakubi, 1'i Yezidi ve 1'i de Yahudi Milleti'nden kişilere aittir. Diğer 4 davada ise gayrimüslim oldukları bilinmekle beraber, kayıtlarda kişilerin milletleri belirtilmemiştir. Ermeni Milleti'nden olan kişilerin merkeze bağlı olan Şeyh Halef Mahallesi, Sor Mahallesi; Şirvan'a bağlı Küfre Karyesinden ve Rıdvan nahiyesine bağlı Mahoti(?) Karyesinden olduğu görülmektedir. Keldanilere ait kayıtlardan sadece birinde kişinin Sor Mahallesinden olduğu belirtilmiştir. Yakubi Milleti'nden olan kişiler merkeze bağlı Verras ve Şirvan kazasındandır. Yezidi ta'ifesinden olan kişinin ise Rıdvan nâhiyesinden olduğu ve son olarak Yahudi Milleti'nden olan kişinin Musul'a bağlı Zaho Kazâsından olduğu belirtilmektedir.

2.1.9.2. Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar

Bu tür davalarda davacı taraf Müslüman, davalı taraf ise gayrimüslim'dir. Dava konuları farklılık göstermektedir. Mülk satışı, borç, alacak, keşf isteği, müdahale-zarar bu dava konularından bazılarıdır. Sicilde geçen bu tür dava kayıtlarının sayısı 30'dur.

Tablo 2 Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar(M. 1870-1871 / H. 1286)

Müslim (Davacı)	Gayrimüslim (Davalı)	Dava Konusu	Hüküm Numarası
Şirvan Kazası'ndan Osman ve Temur ve ...	Küfre Karyesi sakınlarından Katolik Milletinden Yakub veled-i Sergiz	Mülk Satışı	87
Sor Mahallesi ahâlîsinden Bakkal Hüseyin ibn Abdi	Rıdvan nâhiyesinden Yezidi Satyan Abdullah	Borç-Alacak	108
Halanze Karyesi ahâlîlerinden Hacı Samed	Yakubi Milletinden Murad ibn Abdulehad	Borç-Alacak	109
Ömer bin Musa Hızır	Karabet veled-i Merdo	Zarar-Müdahale	119
Şirvan kazasından Abdullah ve Ömer ebnân Tahlo(?)	Sor Mahallesi Ermeni Milletinden olan Bırho ve Temo veled-i Makdis	Mülk Satışı	120
Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Abdo bin Abdurrezzak Salih	Sor Mahallesi ahâlîlerinden ve Prut milletinden Hano veled-i Makdis	Mülk Satışı	121
Molla Hamid bin Yusuf	Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani milletinden Bizar Şem'un veled-i İsa'dan	Borç-Alacak	126
Sor Mahallesi ahâlîlerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mahmud	Sor Mahallesi Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Maks Melko	Keşf İsteği-Müdahale-Zarar	130
Tillo Karyesi ahâlîlerinden Şeyh Ahmed bin Şeyh Mahmud	Kelhuk Nahiyesi Katolik Milletinden Yusuf veled-i Hermiz	Borç-Alacak	134
Süveyka Mahallesi ahâlîlerinden Abdi ibn Osman	Kıtımış Karyesi Keldani Milletinden Hano veled-i Ayno	Alacak	143
Sûk Mahallesi ahâlîlerinden Bakkal İsa ve biraderi Ahmed ebnân	Kıtımış Karyesi mütemekkinlerinden Şabo(?) veled-i Markus	Zarar-Rehin-Gasp	146

Ömer			
Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Molla Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa	Keldani Milletinden Hoce Fethullah Halepli Tüccar (Siirt'te oturuyor)	Mülk Satışı	151
Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Musa bin İbrahim	Ermeni Milet ahâlîlerinden Sor mahallesinde sâkin Sefo veled-i ...(silik)	Mülk Satışı	155
Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hamza bin Molla ...(silik)	Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani Milleti ahâlîsinden Şimas Hermiz veled-i Makdis Tom	Mülk Satışı	160
Ras Mahallesi'nden Fatıma binti Hacı Muhammed Emin ve oğlu Abdulkerim ibn Bekir	İsa veledi Keşiş Hanna	Mülk Satışı (bağ)	166
Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden Kasab İbrahim bin Mehmed	Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani Milletinden Keşiş Musa	Müdahale-Zarar	241
Eruhlu Ömer bin Taceddin	Hanna	Alacak	290
Halenze Karyesi ahâlîlerinden Ömer bin Hacı Musa	Simhor Karyesinden ve Süryani Milletinden Hano veled-i Husi(?)	Borç-Alacak	307
Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin Yasin	Yakubi Milleti ahâlîsinden Musa veled-i İshak	Alacak	325
Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud	Şirvan Simhor Karyesinden Yakubi Milletinden Şakir bin Bazo(Yazo)	Borç-Alacak	336
Mardinli Abdulkerim bin Hacı Abdulğani Ağa (kendine Siirt'ten ve Keldani Milletinden Mihail'i vekil seçerek)	Yakubi Milletinden Aylo(?) veled-i Muro	Alacak	354
Nazif Mahallesi Yusuf bin Yasin	Garzan Kazâsı Bamerd Nahiyesi Yakubi Milletinden Sumi(?) veled-i mezbûr	Alacak	361
Nazif Mahallesinden Yusuf bin Hacı Hüseyin varisleri ve onların	Sor Mahallesi Ermeni Milletinden İspator veled-i Marvo(?)	Alacak	367

vekilleri			
Asâkir-i zabtiye çavuşlarından Mehmed bin Abdullah	Ayn Salib Mahallesi Keldani Milletinden vefat eden Süleyman veled-i Davud'un terekesinden	Alacak	392
Holani Mahallesi ahâlilerinden Said ve Ali ebnân Mehmed	Ayn Salib Mahallesinden Adi bin Hanna	Alacak	404
Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Ömer bin Mahmud	Ermeni Milletinden Makdis Beşiro veled-i İsa İbrahim	Alacak	433
Sûk Mahallesi ahâlilerinden Abdurrezzak Efendi bin Debbâğ Hacı Salih	Sor Mahallesi Ermeni Miletinden Makdis Musa veled-i Batos	Mülk Satışı	445
Sûk Mahallesi ahâlilerinden ve Debbâğ esnâfindan Ali bin Hacı İbrahim	Sor Mahallesi ahâlilerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Miletinden Makdis Hevi	Alacak	447
Sûk Mahallesi ahâlisinden Abdurrezzak Efendi bin Hacı Salih ve Sor Mahallesi ahâlilerinden Ermeni milletinden Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) (Ortak Mülk)	Sor Mahallesi Ermeni milletinden Makdis Melko ve Yusuf veled-i Berkerğör(?)	Mülk Satışı	451
Halanze Karyesi sakinlerinden Hacı Ahmed ibn Hacı Ömer	Dihok Karyesinden Yezidi Şero bin Tanek(?)	Terekeden borç tahsil etme-Alacak	49

Tablodan anlaşılacağı üzere gayrimüslimler ile ilgili olarak alacak-verecek, mülk satışı¹²⁷, borç, vekalet, müdahale-zarar, rehin-alacak, keşf isteği, hırsızlık iddiası gibi davalar görülmüştür. Ancak yoğunluk borç ve alacak davaları üzerinedir. Müslüman bir kişi gayrimüslim bir kişiye borç vermiş, mal satmış veya ortaklaşa bir mülk işletmişlerdir. Osmanlı kadısı böyle durumlarda İslam hukukunun gerektirdiği gibi hükümler vermiş ve kim haklı ise onun lehine kararlar vermiştir. Dava sonuçlarından

¹²⁷Mesela 445 Numaralı hükümde Sûk Mahallesi ahalilerinden Abdurrezzak Efendi, Ermeni Milletinden Makdis Musa veled-i Batos'a bir mülkünü satmıştır.

Müslüman tarafın haksız olması durumunda onun aleyhine karar verildiği görülmektedir.

Tabloda gayrimüslim grubu oluşturan milletler arasında 8 Ermeni, 6 Keldani, 5 Yakubi, 2 Yezidi, 2 Katolik, 1 Prut ve 1 Süryani mahkeme kaydı mevcuttur. Geriye kalan 5 dava kaydında ise gayrimüslim oldukları belirtilmekte olup milliyetleri belirtilmemiştir. Davalı grupların nereden olduğu belirtilirken Ermeniler ile alakalı 8 davadan 7'sinin merkeze bağlı ve gayrimüslim nüfusun yoğunlukta olduğu Sor Mahallesi'nden olduğu görülmektedir. Keldani Milleti'nden olan kişilerin dava kayıtlarının 4 tanesi merkeze bağlı ve gayrimüslim nüfusun yoğunlukta yaşadığı Ayn Salib Mahallesi'nden olduğu görülmektedir. Yine Keldanilerden birinin Halepli ama Siirt merkezde yaşayan bir tüccar, birinin de Eruh kazasının Kıtmiş köyünden olduğu görülmektedir. Yezidilerle alakalı iki dava kaydında bunların Rıdvan Nahiyesi ve Dıhok Nahiyesi'nden; Katolik Milleti'nden olan kişilerin Kufre Karyesi ve Kelhuk Nahiyesi'nden; Prut Milleti'nden olan kişinin de yine belirttiğimiz gibi Gayrimüslim nüfusun yoğunlukta olduğunu anladığımız Sor Mahallesi'nden olduğu görülmektedir. Yakubi Milleti'nden olan 5 dava kaydında ise kişilerin Garzan Kazası'na bağlı Bamerd Nahiyesi, Mardin'in ismini okuyamadığımız bir karyesi, Şirvan kazasına bağlı Simhor Karyesi, Merkeze bağlı Sor Mahallesi ve yine Siirt'e bağlı olan ancak ismini okumakta güçlük çektiğimiz bir karyeden olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.9.3. Davacı ve Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Kayıtlar

Kayıtlardan dönemin Siirt'inin sosyal yapısı hakkında önemli bilgiler edinmekteyiz. Kozmopolit bir yapıya sahip olan Siirt'te Osmanlı tebaasından olan gayrimüslim kimselerin kimi zaman kendi cemaat mahkemelerine değil de Osmanlı kadısına güvenip, buradaki mahkemeye başvurduklarını görebilmekteyiz. Genel anlamda Osmanlı Devleti'nde gayrimüslim kişilerin büyük bir çoğunluğu evlenme ve boşanma dışındaki davalarını adaletine güvendikleri ve daha az harcama ücreti ve temyiz kontrolüne de açık olan şer'i mahkemelere götürmeyi tercih etmişlerdir.¹²⁸ Nitekim gayrimüslimler ile ilgili davaların çokluğu bu tezimizi güçlendirir niteliktedir. 424 numaralı sicilde geçen gayrimüslimler ile ilgili dava sayısı 82'dir. Hem davacı taraf hem de davalı tarafın gayrimüslim olduğu dava sayısı 34'tür. Kayıtlar hüküm numaraları

¹²⁸ Ekinci, *Osmanlı Hukuku*, s.177. (Ayrıca ayrıntılı bilgi için aynı eser s.177-178)

ile birlikte aşağıda tablolaştırılmıştır. Konu muhtevası çeşitlilik arz etmektedir. Borç- alacak, mülk satışı, keşf isteği, taksim gibi başlıklar görülen dava konularından bazılarıdır.

Tablo 3 Davacı ve Davalı Tarafın Gayrimüslim Olduğu Davalar (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Gayrimüslim (Davacı)	Gayrimüslim (Davalı)	Dava Konusu	Hüküm Numarası
Ermeni Mahallesi Keldani Milleti ahâlîsinden Hoce Şimaş Abuş veled-i Murad	Ayn Salib Mahallesi Keldani Milleti ahâlîlerinden Keşiş Balos(?) veled-i Yasef	Borç-Alacak	147
Sûk Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Hevi(?) veled-i Makdis Melko Heri	Aynı mahalle ve aynı milletten Makdis Mirza veled-i Makdis Serko(?)	Mülk Satışı	149
Ermeni Milleti ahalîlerinden Makdis Hevi veled-i Melko Heri'nin	Yine aynı milletten olan Makdis Hazon(?) veled-i Tomas	Mülk Satışı	150
Sor Mahallesi Ermeni Milletinden Hanna veled-i Makdis Garib Can	Makdis Mirza veled-i Makdis Sergis	Mülk (ev) Satışı	159
Sor Mahallesi sâkinlerinden Yakub veled-i Melko	Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden... veled-i Yasef	Alacak	165
Ayn Salib Mahallesi Süryani Milleti ahâlîlerinden Yusuf veled-i Murad	(aynı mahalleden ve yine aynı milletten) Yusuf veled-i İsa	Mülk Satışı	169
Verras Mahallesi Süryani Milletinden İbrahim veled-i Tori(?)(eşinin vekili)	Ayn Salib Mahallesi Keldani Milletinden Hanna veled-i Meyho(?)	Hisseden Pay Talep Etme	263
Sor Mahallesi Ermeni Milletinden Nermo binti Makdis Kapçi (vekil aracılığıyla)	Aynı Mahalleden Simo veled-i Yanos	Alacak	183
Sor Mahallesi Ermeni Milletinden Hevi veled-i Rezan	Aynı Mahalle Prut Milletinden Hanna veled-i Magro	Keşf İsteği-Zarar	348
Keldani milletinden	Rıdvan Nahiyesi	Alacak	351

Tüccar Halil Hoce Fethullah bin Elyas	Ermeni milletinden Tom veled-i Makdis Ohan		
Sor Mahallesi Yakubi milletinden Hamamcı Melko veled-i Yasef	Garzan Kazası Ermeni Milletinden Kalo veled-i Bedo(?)	Borç-Alacak	352
Verras Mahallesi Keldani milletinden Hoce Fethullah veled-i Elyas	Süveyka Mahallesi Prut milletinden Makdis Musa veled-i Makdis Yakub	Mülk Satışı	449
Şeyh Halef Mahallesi ahâlisinden Ermeni Milletinden Ohan veled-i Abdülehad	Erkek kardeşi Agob veled-i mezbûr	Alacak	450
Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden, Keldani milletinden Gorgizi'in zevcesi Hüsna ibnet Gorgiz	Aynı milletten olan Kasım ve kardeşi Makdis veledi Yasef	Mülk Satışı	68
Sor Mahallesi sakinlerinden ve Yakubi Milletinden Musur(?) veled-i Sefed(?)	Aynı milletten olan amcaoğlu Cibo veled-i İsa	Taksim Davası	76
Katolik (Halepli) Milletinden Siird tüccarlarından Hoce Fethullah veled-i Elyas	Rıdvane nâhiyesinden Süryani Milletinden Hoce Mensur	Alacak	83
Deh karyesi Ermeni milletinden Bagos(?) veled-i Davud	Aynı köyün sakinlerinden ve aynı dinden olan Şesat(?) - veled-i Gemşo	Borç-Alacak	112
Abdo veled-i İbro(?) ve erkek kardeşi Musa veled-i Hazo	Agob veled-i Makdis İsa'ya	Mülk Satışı	118
Sor Mahallesi ahalilerinden Keşiş Zekerya veled-i Yunan	Kardeşi Mesud'un oğlu Denho	Terekeden Pay Talep Etme	137
Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni Milleti ahalilerinden Hoce Baba(?) veled-i Makdis Karabet	Aynı mahalleden ve aynı milletten olan Makdis Menas(?) veled-i Hero	Keşf İsteği - Müdahale-Zarar	206
Çaribo ve Denho ve Makdis İsa	Yemenici Makdis Artin	Zarar-Müdahale	209
Şeyh Halef Mahallesi Prut Milleti	Amca çocukları olan Murad veled-i Pedros,	Taksim Davası	210

ahalilerinden Berho veled-i Makdis Melko	Agob veled-i Makdis Abdulehad		
Sor Mahallesi Ermeni sâkinlerinden Milleti ahalisinden Dellal Havi veled-i Gerze(?)	Aynı mahalleden Vaberdi isimli kadın	Müdahale - Zarar	219
Eruh kazası Kilis Köyünden Agob veled-i Yusuf	Aynı yerin Katolik Milletinden Berho veled-i Silver(?) ve Şemun veled-i Yaldo (Yildo)	Alacak	224
Sor Mahallesi Ermeni Milletinden Yemenici Artin veled-i Simo	Aynı mahalle ve aynı milletten Ğaribo veled-i Makdis İsa	Keşf İsteği - Müdahale - Zarar	225
Ayn Salib Mahallesi'nden Gorgis veled-i Hanna	Aynı mahalle ve aynı milletten Moiz(?) veled-i mezbûr, Beşiro veled-i Abdullah ve Toma veled-i Kesi Petroz	Müdahale - Zarar	228
Sor Mahallesi Ermeni milletinden Yemenici esnâfından Artin veled-i İbrahim	Aynı mahallenin ahalilerinden ve Yakubi Milletinden olan Abdo Hayfa	Rehin-Alacak	247
Ayn Salib Mahallesi Keldani Milletinden Yakub veled-i Şimas Hanna Bolis Şehru	Aynı milletten Meryem binti Somi	Mülk Satışı	273
Şirvan'dan Yakubi Milletinden Şibro veled-i Yusuf Dihe Şuhre	Ermeni Milletinden Ohan veled-i Makdis Sergis	Mülk (ev) Satışı	274
Tom veledi Keşiş Pedros	Gorgis veled-i Hanna	Müdahale - Zarar	303
Sor Mahallesi Ermeni Milletinden Gorgis veled-i Abdullah	Şirvan Köşk karyesinden Yezidi Ferho bin Hamid	Mülk (Bostan Satışı)	327
Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Hevi veled-i Rezan	Aynı mahalleden ve Prut Milletinden Hanna veled-i Magro	Keşf İsteği - Müdahale - Zarar	348
Keldani Milletinden Tüccar Halil Hoce Fethullah bin Elyas	Rıdvan Nahiyesi Ermeni Milletinden Tom veled-i Makdis	Alacak	351

	Ohan		
--	------	--	--

Hem davacı hem de davalı grubun gayrimüslim olduğu dava kaydı 33'tür. Hem davacı hem de davalı kişilerin aynı milletten olduğu dava sayısı ise 16'dır. Bunların milletlere göre dağılımı şu şekildedir: Ermeni 10, Keldani 2, Yakubi 1, Katolik 1, Süryani 1, Prut 1'dir. Gayrimüslim gruptan olup en fazla dava sayısına sahip olan millet Ermenilerdir. Bu durum Siirt'te olan Ermeni nüfusun diğer milletlere oranla daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun dışında diğer davalarda ise davaların milletlere göre dağılımı şu şekildedir: Yezidiler ile alakalı 1 dava kaydı olup burada Yezidi kişi davalı taraf durumdadır.¹²⁹ Keldaniler ile alakalı davalarda toplam 7 dava kaydı olup bunların 2'sinde hem davalı hemde davacı grup Keldani Milleti'ndendir. 3 kayıta davacı, 2 kayıta ise davalı taraf Keldani Milleti'nden kişilerdir. Prut Milleti ile alakalı davalarda, 1 davada hem davalı taraf hem de davacı taraf Prut Milleti'ndendir¹³⁰, bunun dışında 3 kayıta davalı taraf Prut Milleti'nden kişilerdir. Katolik grup ile ilgili iki dava kaydı olup bunların 1'inde hem davalı hem de davacı kişi; 1 kayıta ise sadece davacı kişi Katolik Milleti'ndendir. Süryaniler ile alakalı 3 dava kaydı mevcut olup, 1 kayıta hem davalı hem de davacı kişi, bir kayıta sadece davalı taraf, 1 kayıta ise sadece davacı taraf Süryani Milleti'nden kişilerdir. Yakubi Milleti ile alakalı toplam 4 dava kaydı olup bunların 1'inde hem davacı hem davalı taraf; 1'inde sadece davalı taraf; 2 'sinde ise sadece davacı taraf Yakubi Milleti'nden kişilerdir. Bu tabloda Siirt'teki gayrimüslim nüfus arasında en fazla dava kaydı yukarıda ifade ettiğimiz gibi nüfusun yoğunluğundan olsa gerek Ermeni Milleti'ne ait kişiler ile ilgilidir. Buna göre 10 dava kaydında hem davacı hem de davalı kişi Ermeni, 4 kayıta sadece davacı taraf, 3 kayıta ise sadece davalı taraf Ermeni Milleti'nden kişilerdir. Bu grupta da dava kayıtları olan gayrimüslim nüfusun çoğunlu belli mahallelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle Sor Mahallesi gayrimüslim nüfusun çok yoğun olarak görüldüğü mahallelerin başında gelmektedir. Burası dışında diğer mahalleler, kazalar, kazalara bağlı köy ve nahiyelerde

¹²⁹Bu dava kaydı bir hüccet belgesi olup Ermeni asıllı ve Siirt'in Sor Mahallesi'nden Gorgis veled-i Abdah, Yezidi asıllı Şirvan Nahiyesi Köşk Karyesi ahalisinden Ferho bin Hamid'den zikredilen köyde 1400 guraşa bir bostan almıştır yapılan mülk satışı tescil ve kayıt ettirilmiştir.

¹³⁰Dava kaydı mülk taksimi ile alakalıdır. Dava kaydında Şeyh Halef Mahallesi sakinlerinden Prut Milleti ahalilerinden Berho veled-i Makdis Melko ve âmmizâdeleri Murad veled-i Pedros , Agob veled-i Makdis Abdulahad isimli kimesneler arasında babalarından kalmış olan ve komşuları belirtilen bin iki yüz guraş kıymetli bir evlerinin aralarında taksim edilmesini istemişlerdi.

de gayrimüslim nüfus olduğu görülmektedir. Bazı kayıtlarda ise millet belirtilmediği için tablolarda isim yazılmış olup bu değerlendirmeye tabi tutulmamışlardır.

2.1.10. Keşf İsteği

Meydana çıkarma, açma veya bir hâl veya olayın etrafıca araştırılması, ortaya çıkarılması anlamına gelen ¹³¹ keşf durumu ile alakalı görülen dava sayısı on iki olup farklı durumlar için keşf naibinin görevlendirilmesi istenmiştir.

Bu tür davalarda kişi kendisine, malına veya herhangi bir mülküne gelen zarar veya müdahale sonucu durumun yeniden keşf ve muayene olunmasını istemiştir. Durum keşf naibi veya ehl-i hibre olarak ta ifade edilen günümüz bilirkişilerine karşılık gelen kişiler tarafından yerinde görülmesi ile sonuçlanmıştır. Aynı durum bir köy yerinde gerçekleşiyorsa bu sefer köyün ihtiyar meclisinden kişiler ile şikayet konusu olan durumun yerinde görülmesi ile sonuçlanmıştır. Duruma göre davacı ya haklı ya da haksız görülmüş olup isteğinden vazgeçmesi ifade edilmiştir. Mesela, Sor Mahallesi ahâlilerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mahmud isimli kişi aynı mahallenin Ermeni Milleti'nden Makdis Heri veled-i Maks Melko'nun kendi evinin üstüne inşa ettiği bir bab odasına iki pencere açtığını ve açılan bu pencerelerin kendi evinin kadınlar bölümüne doğru açıldığını bildirerek bunun ortadan kaldırılmasını ve yeniden keşf olunmasını istemektedir. ¹³²

Bir başka müdahale örneği ise şu şekildedir: Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden olan Gorgis veled-i Hanna'nın aynı mahallenin ahalilerinden olan Moiz(?) veled-i mezbûr, Beşiro veled-i Abdullah ve Toma veled-i Kesi Petroz isimli kişilerle ortak bir avluları olduğunu ve bu yüzden batı tarafında bir kapı açıp ortak olarak kullanmaları isteğine ismi geçen kişilerin müdahale ettiğine dairdir. ¹³³

Bir başka dava kaydında da Sor Mahallesi ahalilerinden ve Ermeni Milleti'nden Hevi veled-i Rezan'ın aynı mahallenin sakinlerinden olan Prut Milleti'nden Hanna veled-i Magro'nun ekmek tanurunun kendilerine zarar verdiğini söyleyip bu yüzden de keşf ve muayene olup bu zararın giderilmesini istediği görülmektedir. ¹³⁴

---

¹³¹ Sami, a.g.e., s.903

¹³² 424 numaralı ŞŞS, 130 numaralı hüküm s.46

¹³³ 424 numaralı ŞŞS, 228 numaralı hüküm s.92

¹³⁴ 424 numaralı ŞŞS, 348 numaralı hüküm s.139

2.1.11. Hırsızlık

Bu konu ile alakalı çalışmamız olan 424 numaralı şer'iyeye sicilinde dört kayıt mevcuttur. İki kayıta davacılar bir yerden başka bir memlekete giderken eşya ve paralarının kaybolduğunu veya çalındığını iddia etmiş ve bunların geri verilmesini istemişlerdir. Diğer iki dava kaydında da kişiler hayvan veya mallarının kaybolduğunu iddia edip çalındıklarını düşündükleri kişilerden geri alınmalarını istemişlerdir. Örnek dava kayıtlarının özetleri şu şekildedir: Bir vesika da Abdullah isimli kişi Mardin'in Midyat Kazâsı'na giderken Estel Köyü civarında önünün kesilip iki yüz guruşunun ve diğer eşyalarının çalındığını belirtmiş ve bu mallarının geri verilmesi arzusuyla kadıya başvurmuştur.¹³⁵

Bir başka dava kaydında ise Ermeni Milleti'nden Pehlivan veled-i Sergiz isimli kimse Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Abdulmecid bin Molla İsmail'den kaybolan üç yüz elli dört buçuk guruşunun sorulup alınmasını istemektedir.¹³⁶

2.2. EKONOMİK HAYATA DAİR KONULAR

2.2.1. Alacak-Verecek Meseleleri

424 Numaralı Sicil Defteri'nde en sık olarak geçmekte olan konuların başında borç- alacak davaları gelmektedir. Davacı taraf ya daha önce borç olarak vermiş olduğu para, mal, hayvan vs geri istemektedir veyahut sattığı malın karşılığını istemektedir.

Ekseriyetle penbe¹³⁷, ağnam¹³⁸, keçi, ester gibi hayvanlar üzerinden olması mevcut koşullarda hayvancılık ve tarımın yaygın faaliyetler olduğunu göstermektedir. Pamuk yetiştiriciliği sulama gerektiren bir faaliyet olduğu için ve günümüzdeki gibi gelişmiş bir teknolojinin eksikliği ve su sıkıntısı göz önünde bulundurulduğu zaman, pamuk yetiştiriciliğinin su kenarlarındaki yerleşim yerlerinde yapıldığı söylenebilir. Aynı şekilde 56 numaralı hükümden anlaşıldığı üzere yine bir su isteyen bitki olarak pirinç ekiminin yapıldığı görülmüştür.¹³⁹

¹³⁵ 424 numaralı ŞŞS, 235 numaralı hüküm s.95.

¹³⁶ 424 numaralı ŞŞS, 324 numaralı hüküm s.128.

¹³⁷ Pamuk

¹³⁸ Koyun

¹³⁹ 424 Numaralı ŞŞS, 56 Numaralı Hüküm, s. 6. (Davacının Pirinç ekimi için su bendlerinin açılması için günlük olarak çalıştığı ancak yevmiyelerini alamadığı için açtığı davaya dair kayıt)

2.2.1.1. Nakit Para

Senetlerde geçen ve nakit para olarak borç kelimesinin karşılığı olan "Deyn" davalarında da alacaklı taraf borçlu kişiyi mahkemeye şikâyet etmekte ve şahitlerle durumu ispatlamaya çalışarak alacağını istemektedir. Konu ile alakalı olarak bir kaç örnek şu şekildedir:

Reşid ibn Yusuf isimli bir kişi Karağol Mahallesi sâkinlerinden Bakkal Cebrâil ibn İsmail'e iki sene önce vermiş olduğu borcundan geriye kalmış olan 1700 guruş borcunu istemektedir.¹⁴⁰

Sûk Mahallesi ahâlilerinden ve Debbağ esnâfından Ali bin Hacı İbrahim isimli kişi Sor Mahallesi ahâlilerinden Ermeni Miletî'nden Makdis Hevî'den 900 guruş alacak hakkı olduğunu belirtmektedir.¹⁴¹

Tillo Karyesi ahâlilerinden Ahmed Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi'nin aynı mahallenin ahalilerinden olan Süleyman bin Mehmed'den borç olarak vermiş olduğu doksan yedi buçuk guruş alacak hakkı olduğunu bildirmektedir.¹⁴²

2.2.1.2. Mâl, Hayvan veya Eşya Üzerinden Borç-Alacak Davaları

Sicile kaydedilen davalarda kimi zaman davacı taraf karşı tarafa vermiş olduğu malın karşılığı olan parasını isteyebilmektedir. Buna bir örnek şu şekildedir: Halenze Karyesi ahâlisinden Hacı Hamza bin Hacı Mahmud kendine vekil olarak seçtiği Hasan bin Hacı Hamid aracılığıyla Holani Mahallesinden Katırcı Hüseyin bin İsa'dan bir baş ester hayvanı parası olan 150 Guruş alacak hakkını istemektedir.¹⁴³

Bir başka davada ise Mardin kazâlarından Midyat Kazâ'sına bağlı olan Hasankeyf sakinlerinden İsmailzâde Süleyman isimli kişi Siird'e bağlı Fersaf Karyesi ahâlilerinden Mustafa bin Haleften bir büyük ve bir küçük aba parası olarak iki bin guruş alacak hakkını talep etmektedir.¹⁴⁴ Diğer bir dava kaydında; Sûk Mahallesi ahâlilerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah'ın Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden zabtiye

¹⁴⁰ 424 numaralı SŞS, 55 numaralı hüküm s.6.

¹⁴¹ 424 numaralı SŞS, 447 numaralı hüküm s.180.

¹⁴² 424 numaralı SŞS, 457 numaralı hüküm s.183.

¹⁴³ 424 numaralı SŞS, 88 numaralı hüküm s.22.

¹⁴⁴ 424 numaralı SŞS, 424 numaralı hüküm s.171.

nezâretinden Hamza bin İsmail'den arpa ve buğday esmanlarından altı yüz guruş alacak hakkı olduğunu ifade etmektedir.¹⁴⁵

Mâl üzerinden görülen bir diğer davada ise Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Mahmud ibn Abdurrahim isimli kişi Şirvan Kazâsı nevahilerinden Rıstak Nahiyesi'ne bağlı olan Fersaf Karyesi halkından Fakı Malik bin Abdullah'tan mal-fatura esmanından üç yüz on guruş alacak hakkının bulunduğunu söyleyip bunu istemektedir.¹⁴⁶

Bir diğer davada; Şeyh Halef Mahallesi'nden Kalıbcı Hasan bin Musa'nın Amo bin Mustafa isimli kişiden et parası olarak doksan altı guruş alacak hakkı olduğu görülmektedir.¹⁴⁷

Kimi zamanda davalı ile davacı arasındaki alacak-borç davalarında davalı ve davacı taraf arasına aracılar girmiş ve belli bir miktar üzerine anlaşmaya varmışlardır. Bunlardan bir misal şu şekildedir:

" *Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki*

Sâhib-i arzuhal hüsemâm derûn-i arzuhalde mezkûrî'l-isim müteveffâ Hızır'ın vereseleri Halenze karyesi ahâlilerinden Mehmed ibn Hızır ve İsmail ibn Abdo nâman kimesne meclis-i temyiz-i livaya celb olunup, husûs-ı müsted'a isticvâb olundukta inkârlarını mukarîn sahibe-i arzuhâl Gürcü ibnet-i ... (silik) nâm hatun istid'a-ı vakı'asını mübeyyin beyyineye havâle olundukta isbat etmek sadedinde iken müddeî-i mezbûre ve müddeâ aleyhimler miyânelerine muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla üç yüz elli guruş üzerlerine inşa-i akd-i sulh inşa-i akd-i müsâlaha ve bedel-i sulh-i mezbûr üç yüz elli guruşu meclis-i sulhda te'diye ve teslîm olunduğunu gibbe't-tasdiki's-şer'î meclis-i mezkûrda ehadühüma âharın ibrâsını ba'de'l-kabûl birbirleri zimmetlerine tebriye-i zimmet eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olund. Fî 23 Zilhicce sene 1286

Bu davada Müteveffâ Hızır'ın vereseleri ve Gürcü isimli kadın arasında görülen alacak davasında davacı ve davalı arasına aracılar girmiş ve 350 guruş üzerine bir sulh akdi yapılmıştır.¹⁴⁸

¹⁴⁵ 424 numaralı SŞS, 418 numaralı hüküm s.169.

¹⁴⁶ 424 numaralı SŞS, 107 numaralı hüküm s.33.

¹⁴⁷ 424 numaralı SŞS, 440 numaralı hüküm s.177.

2.2.1.3. Kefâlet

Bu tür davalarda davacı taraf kefaleten veya havaleten vermiş olduğu borcunu geri istemektedir. Duruma bir örnek vermek gerekirse; Aslen Halebü'ş-Şahba sakinlerinden ve Katolik Milleti Siird tüccarlarından Hoce Fethullah veled-i Elyas Garzan kazasına bağlı Rıdvane nâhiyesinin Ermeni Milleti'nden Hoce Mensur veledi Hanna ya cihet-i kefâletden iki bin iki yüz ve cihet-i havaleden bin üç yüz guruş alacak hakkı olduğunu idaa edip bunu istemektedir.¹⁴⁹

Bir davada Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed isimli kişi Mumcu Derviş bin İsmail'in kardeşine altı yüz guruş deyni olduğunu ve ona kefil olduğu için de bu borcu ödemesi istenilmektedir.¹⁵⁰

2.2.2 Mülk Satışları

Sicilde en fazla geçen mahkeme kayıtlarından biri de mülk satışları ile alakalı belgelerdir. Bu belgeler genellikle bağ, bahçe, ev, tarla, havlu, arsa, dükkân gibi gayrimenkul satışlarını içermektedir. Satış ile alakalı belgeler hüccet türündedir. Bu belgeler onay amaçlı yapılan kayıtlardır. Belgelerin en altında şühûdü'l hâl denilen yani hâl'in şahitleri¹⁵¹, durumun şahitleri anlamına gelen ve bir nevi jüri üyeleri olan kişilerin isimleri yazılıdır. Kayıtlar genellikle belli bir kalıpla verilmiştir. Bu tür belgelerde ilk olarak satıcı ve mülkü alan kişi tanıtılır. Daha sonra satılacak gayrimenkulun konumu hakkında bilgiler verilir. Nerede bulunduğu, komşuları varsa bunların kimler olduğu ve diğer birtakım özellikleri belirtilip tanıtılmaktadır. Satışın peşin mi yoksa veresiye mi olduğu satış kayıtlarında belli olan bazı kalıplar ile belirtilmektedir (Bey'-i bat-i sahih-i şer', bey' eylemek). Satış akidlerinin hemen hepsi aynı kalıplarla verilmiştir.

Örnek bir kayıt şu şekildedir:

Numro 311

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i âliyye'nin Ermeni Milleti ahalîlerinden Makdis Menas veledi Harun livâ-i mezbûr

¹⁴⁸ 424 numaralı ŞŞS, 61 numaralı hüküm s.10.

¹⁴⁹ 424 numaralı ŞŞS, 83 numaralı hüküm s.20.

¹⁵⁰ 424 numaralı ŞŞS, 362 numaralı hüküm s. 143.

¹⁵¹ Nasî Aslan, *İslam Yargılama Hukukunda "Şühûdü'l- Hal" Jüri Osmanlı Devri Uygulaması*, Karahan Kitabevi, Adana 2018, s.1

mahkemesinde meclis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahalilerinden Meclis-i Temyiz a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb akd-ı âti z-zikr sudûruna silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub sûk-i sultaniyede vâki' Hacı Hüseyin Ağa'nın vakf-ı hane civarında kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı ... dükkanı ve tarafeyn nüşteri-i merkûm Abdullah Efendi'nin mülk-i dükkanları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkanı dokuz yüz guruşa merkûm Abdullah Efendiye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz guruşu müşterî-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûr yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim Fi'mâ-ba'd dükkan-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'iyen alâka ve medhalim kalmayub müşterî-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarihi olmuştur Keyf-i mayeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun didükde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mahüve'l-vâki' bi't-taleb ketb Fî 16 Şaban sene [1]287

Şuhûdü'l - Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin

ve Ğayrhum mine'l hâzırın)

Kayıtta Sor Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Menas veledi Harun Karağol Mahallesi ahalilerinden ve meclis-i temyiz a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail'e bir adet dükânını dokuz yüz guruşa satmış ve o da bunun parasını vererek, mülkün kesin sahibi olmuştur.¹⁵² Kaydın altına mahkemede hazır bulunanların isimleri yazılmıştır.

Satış akidleri genellikle farklı amaçlar veya ihtiyaçlar sonucu yapılmıştır. Mesela bir mahkeme kaydında Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden Ahmed bin Hasan'ın küçük çocuklarının geçimi için yeterli kaynak olmadığı bu yüzden de vasileri olan amcaları Ali merkûm Ahmed'in mülkünden olan bir adet dükkanını Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Mahmud bin Yusuf'a bin guruşa sattığı görülmektedir.¹⁵³

¹⁵² 424 numaralı SSS, 311 numaralı hüküm s. 124.

¹⁵³ 424 numaralı SSS, 394 numaralı hüküm s. 160.

2.2.3. Terekeler

Osmanlı hukukuna göre ölen kişilerin mallarının tespit ve taksim edilmesi kadınların görevleri arasında sayılmaktaydı. Vefat etmiş kişilerin geride bıraktıkları mallar için ise muhalefât, metrûkat ve tereke¹⁵⁴ kelimeleri kullanılmaktadır.¹⁵⁵ Şer'iyye Sicili'nin içerisinde barındırdığı dava türlerinden, terekelerden veya davası görülen esnaf gruplarına göre Siirt'in o dönemdeki iktisadi yapısı hakkında bilgiler elde etmek mümkündür. Terekeler, içerisinde vefat etmiş olan kişinin techiz ve tekfin işlemleri, borçları, vasiyeti ve veresenin hakkı gibi hususları barındırmaktadır.¹⁵⁶ Nitekim sicile kaybedilmiş olan Terekeler ve Kassam defterlerinden vefat etmiş olan kişilerin mal durumlarını, terekeleri içerisinde nelerin bulunduğunu yada terekenin muhteva ettiği şeylere göre bu kişilerin maddi durumlarının iyi veya kötü olduğu hakkında bilgi elde edilebilir. Sicilde geçen tereke kayıtları ve tereke miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde Kayıtlı Terekeler ve Miktarları (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Numara	Guruş Cinsinden Toplam Tereke Bedeli	Açıklama
91	351	Prut Milletinden
113	5341	Borçlu çıkmış
122	965	Geriye bölüştürmek için sadece 671 guruş kalmıştır.
132	1.012,26	-
136	1.927	-
178	2.017	Paylaşacak bir şey kalmamış
211	2.010	Bu bir Kadın'ın terekesi
213	6.182	-
214	589	-
230	1.332	Geriye 1256,15 guruş paylaşılacak
279	328,21	Varisi olmadığı için 318,37 parası Siird mutasarrıflığına bırakılmış
280	1667,25	Geride varisi görünmediği için Beytü'l-mâle devretmek için terekeden 1404,25 guruş kalmıştır.
281	576,5	Geriye bölüştürmek için 341,14 pare

¹⁵⁴ Münir Atalar'a göre kelimenin aslı Terike'dir ancak yanlış kullanım sonucu halk arasında Tereke şeklinde söylenegelmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Münir Atalar, " Şer'iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe" s.328

¹⁵⁵Tahsin Özcan, "Muhalefât", *DİA*, C..30, İstanbul 2005, s.406.

¹⁵⁶Atalar, *a.g.m.*, s.328.

		kalmıştır. Bu para yine beytül mâle devredilmiştir.
334	1.910	Geriye bölüştürülmek için 267
335	--	2666
363	26	Bölüştürülmek için 252,30 guruş kalmış
365	6580	Bölüştürülecek miktar 6400 guruştur
371	10.040	Bölüştürülecek miktar olarak 9774 guruş kalmıştır
374	4.941	Bölüştürülecek miktar olarak 4742,7 guruş kalmıştır
378	10.180	Bölüştürülecek miktar olarak 9910 guruş kalmıştır
425	1.018	-

Tablodan da anlaşılacağı üzere kişilerin terekelerinden geriye çok yüksek miktarlarda mal kalmamış; hatta kimi gider, harcamalar ve borçlar kapatıldığı zaman terekeden geriye paylaşılacak bir şey kalmamış olup kişinin borcunu kapatmaya dahi yetmeyip kişi borçlu çıkmıştır.¹⁵⁷ Tereke kaydı sayısı 21 olup bunların terekelerinin toplamalarının hangi aralıkta bulunduğu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5 424 Numaralı Sicilde Geçen Tereke Miktar Aralıkları

0-1.000 Guruş	1.000-2.000 Guruş	2.000-5.000 Guruş	5.000-10.000 Guruş
6	6	3	6

2.2.3.1 424 Numaralı Sicilde Kayıtlı Olan Terekelerde Yaygın Olarak Geçen Mâl ve Eşyalar (1870-1871)

Sicilde geçen terekelerden kişilerin mal varlıklarından maddi durumları hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz. Aynı şekilde yaygın olarak bulunan temel ev eşyaları ve yiyecek malzemeleri olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman fazla bir zenginlik olmadığı yada üretim fazlası olmadığı ancak geçinebilecek kadar mal ve temel eşyaya sahip oldukları görülmektedir. Terekelerde yaygın olarak geçen mal ve eşyalardan bazıları; yastık, yorgan, burgul, tencere, sahan, simkari kılıç vb eşya ve mallardır.

¹⁵⁷ 113 numaralı tereke defterinde kişinin terekesi borcunu kapatmak için kafi olmamıştır. 178 numaralı tereke kaydında ise kişinin borçları kapatıldıktan sonra geriye varisler arasında paylaşılacak bir şey kalmamıştır.

Terekelerde kitap ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanılmamış olması da ayrıca dikkat çeken bir durumdur.

2.2.3.2. Terekeden Pay Talep Etme

Akraba olan bazı kişiler kimi zaman vefat eden yakınlarının terekesinden faydalanmak ve kendi paylarına düşen hisseyi almak için mahkemeye başvurmuşlardır. Mesela Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden Meryem ibnet Hacı Mahmud kendine vekil olarak tayin ettiği eşi Ömer bin Ahmed isimli kişinin vekâletiyle babasının terekesinden kalan mal ve mülklerin kıymetlerinden kendi payına düşen altı yüz doksan sekiz guruşu istemektedir.¹⁵⁸

Başka bir misalde, Eruh kazâsı ahalilerinden olan ve zabtiyenin üçüncü bölüğünün usta subaşı nezaretinden iken vefat eden Musa bin Kasım'ın varisi olduğunu iddia eden erkek kardeşi Resul bin Musa isimli kişi beytül-mâl vekilinden kardeşinin mallarından olan iki yüz kırk guruşu istemektedir.¹⁵⁹

2.2.4. 424 Numaralı Sicilde Geçen Esnaflar

Sicilde geçen ve davaları görülmüş olan esnaf guruplarından da dönemin Siirt'inin iktisadi yapısının bir panoramasını görmek de mümkündür. Bu dönemde Siirt merkezde gelişmiş bir ticari hayatın olduğu görülmektedir. Ancak bu ticari faaliyetler kendi içerisinde ve yerelin ihtiyacını karşılayacak ölçüde olmuştur.¹⁶⁰ Sicilde geçen meslek gurupları, sayıları ve hükümleri de aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.¹⁶¹

Tablo 6 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicilinde Geçen Esnaflar, Sayıları ve Hüküm Numaraları (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Meslek Gurupları	Sayı	Hüküm numarası
Sarraç	4	97- 178-356-452
Debbağ	17	128-144-145-146-171-191-198-200-232-239-302-413-424-427-445-447-453
Tüccar	14	102-116-151-167-168-192-196-

¹⁵⁸ 424 Numaralı ŞŞS, 129 Numaralı Hüküm, s. 46.

¹⁵⁹ 424 Numaralı ŞŞS, 376 Numaralı Hüküm, s.150. (Kimsesi olmadığı düşünülüp kişinin kendisinden geriye kalan mallar Beytül mâl'e devredilmiştir. Ancak sonradan kardeşi olduğunu iddia eden kişi ortaya çıkmış ve kardeşinin mallarını istemiştir.

¹⁶⁰ Demir, *Cumhuriyet Döneminde Siirt*, s.49

¹⁶¹ H.1286-1287-1288/ M.1870-1871 yılları arasını kapsamaktadır.

		201-231-238-293-351-459
Bakkal	13	55-75-86-108-120-146-154-188-202-259-265-302-414
Kuyumcu	2	117-193
Külahcı	6	113-237-276-362-401-414
Kalıbcı	2	122-440
Davulcu	3	58-93-132
Barutcu	1	135
Dökmeci	3	144-208-432
Çerçi	1	168
Etimekçi	2	75-381
Baytar	1	350
Hamamcı	5	62-182-251-318-352
Bakırcı	1	185
Kasab	2	198-241
Yemenici	5	209-221-225-247-255
Kebabcı	1	259
Mumç[c]ı	2	276-362
Helvacı	2	262-381
Bezzaz	6	298-349-368-406-427-441
Katırcı	3	127-88-299
Tütüncü	2	308-403
Basmacı	1	315
Kazzaz	1	315
Kılnc[ç]cı	1	319
Kahveci	1	346
Rençber	1	395
Merkebcı	1	412
Abacı	1	429

Görülen dava sayısına bakıldığı zaman en çok sayının debbağ¹⁶², tüccar ve bakallar ile ilgili olduğu görülmektedir. Halk ile daha çok iç içe olmaları, alışverişin daha çok bu esnaf gruplarından yapıla gelmesi ile en yaygın esnaf gruplarının da yine bu gruplar olduğu görülmektedir. Bununla birlikte pek çok esnaf ve sanatkar çeşidi olduğu görülmektedir. Bu durum Siirt'in ekonomik hayatının canlılığını ve ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkan meslek gruplarını göstermesi bakımından önemlidir.

¹⁶² Derileri serpileyip meşin ve sahtiyân ve gavsâle vesâire yapan sanatkar

2.3. HUKUKİ VE İDARİ HAYATA DAİR KONULAR

2.3.1. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'te Bahsi Geçen Mahalleler

1870-1871 yıllarını kapsayan 424 numaralı Siirt Şer'iyeye Sicili'nde geçen dava kayıtlarına göre, mevcut dönemde Siirt merkezde 14¹⁶³ mahallenin olduğu görülmektedir. Bu mahalle isimleri şu şekildedir:

Tablo 7 424 Numaralı Siirt Şer'iyeye Siciline Göre Siirt Sancağında Bahsi Geçen Mahalleler ve Günümüzdeki İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Eski İsmi	Yeni İsmi
Meydan Mahallesi	
Nazif Mahallesi	Sakarya Mahallesi
Birzükak Mahallesi	Conkbayır Mahallesi
Süveyka Mahallesi	Conkbayır Mahallesi
Ras Mahallesi	Ulus Mahallesi
Ayn Salib Mahallesi	Ulus Mahallesi
Sûk Mahallesi	Batı Mahallesi
Verras Mahallesi	Dumlupınar Mahallesi
Sor Mahallesi	Dumlupınar Mahallesi
Babüddarb Mahallesi	Algül Mahallesi
Karağol Mahallesi	Karakol Mahallesi
Holani Mahallesi	Doğan Mahallesi
Kassar Mahallesi	İnönü Mahallesi
Şeyh Halef Mahallesi	İnönü Mahallesi

Sicilde davalar ekseriyetle merkeze bağlı mahallelerden gelen davalardır. Siirt civarındaki köy, nahiye ve kazalardan gelen davalar olmakla beraber bunlar merkeze bağlı yerleşim yerlerindeki görülen davalardan daha azdır. En az dava görülen mahalle ise Holani Mahallesi'dir. En fazla dava kaydı olan Mahalle ise Şeyh Halef Mahallesi'dir.

Zamanla yeniden şekillenen ve farklı idari alanlara ayrılan Siirt merkezinde eski mahalle isimleri kimi zaman aynı şekilde muhafaza edilirken kimi zamanda değiştiği

¹⁶³ 3 hükümde(56,147,206) Ermeni Mahallesi adında bir mahalle ismi geçmekte ise de böyle bir mahallenin varlığı hususunda kesin bilgilere sahip değiliz. Bunun gayrimüslim nüfusun yoğunlukta olduğu Sor veya Ayn Salib mahalleleri için kullanılmış olabileceği görüşündeyiz.

görülmektedir. Bazen ise iki mahalle birleşmiş ve tek mahalle çatısı altında yeni bir isimle adlandırılmıştır.¹⁶⁴

Siirt, hükümlerin hemen hemen hepsinde liva olarak geçmekte iken birkaç hükümde "Siirt Kazası"¹⁶⁵ veya "Siirt Kasabası"¹⁶⁶ diye geçmektedir. Nitekim 279 numaralı hükümde (13 Receb [12]87) Siirt Diyarbakır'a bağlı bir kaza ve Erüh ise Siirt'e bağlı bir nahiye olarak kaydedilmiştir.

2.3.2. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'e Tabi Köy ve Nahiyeler

424 numaralı sicilde geçen kayıtlar çoğunlukla merkez ve merkeze bağlı mahallelerden gelen dava kayıtlarından oluşmaktadır. Ancak o dönemde (1870-71) Siirt'e idari olarak bağlı olan üç kaza ve buralara bağlı olan köylerden gelen kayıtlarda mevcuttur. Gelen davalardan tespit ettiğimiz kadarıyla ismi geçen köy ve nahiyeler aşağıdaki şekilde tablolaştırılmıştır.

Tablo 8 Numaralı Sicile Göre Şirvan Kazasına Bağlı Köy ve Nahiyeler(M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Köyler	Nahiyeler
Fersaf karyesi	Rıstak Nâhiyesi
Tillo karyesi	Reşine Nâhiyesi
Kormas karyesi	Buruc(?) Nâhiyesine
Remiye(?) karyesi	Navro(?) Nâhiyesi
Köşk karyesi	-
Küfre Karyesi	Yeri(?) Nâhiyesi
	Zirki Nahiyesi
Civanikan Karyesinden	Navro(?) Nâhiyesi
Simhor(?) karyesi	-
Sermas(?) karyesi	-
Argif(?) karyesi	-

Tablo 9 424 Numaralı Sicile Göre Garzan Kazasına Bağlı Köy ve Nâhiyeler(M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Köyler	Nahiyeler
Mahoti Karyesi(?)	Rıdvane Nahiyesi

¹⁶⁴ Mahalle isimlerinin yeni hali Abdurrezak Çelik'in *Tanzimattan Cumhuriyete Siirt* isimli kitabından alınmıştır. Bkz: Abdurrezak Çelik, *Tanzimattan Günümüze Siirt*, Emin Ofset Matbaacılık, Siirt 2019

¹⁶⁵ 72 ve 279 numaralı hükümler

¹⁶⁶ 293,294,299,304,305 numaralı hükümler

Biliyar(?) Karyesi	Beşiri Nâhiyesi
Gire Sire(?) Karyesi	Kurdilan Nahiyesi
Elîh Karyesi	-
Narvik(?) Karyesi	-
Durbin(?) Karyesi	-
Mut(?)-1 Süflâ karyesi	Rıdvane Nahiyesi
Kervan(?) Karyesi	Kurdilan nahiyesi
Beğendi(?) Karyesi	

Tablo 10 424 Numaralı Sicile Göre Eruh Kazasına Bağlı Köy ve Nahiyeler (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Köyler	Nahiyeler
Hıyert Karyesi	Dergül nâhiyesi
Teberde Karyesi(?)	-
Uşi Karyesi	-
Kaltarane (?) Karyesi	-
Gündi Şeyh Karyesi	Zilan Nahiyesine
Kıtmış Karyesi	-
Hurse Karyesi	-
Halilan Karyesi	-
Çöl Karyesi	Kelhuk Nâhiyesi
Ginyanis Karyesi	Şuvane(?) Nahiyesi
Nişas(?) Karyesi	Gülbi(kelbi?)
Zeving Karyesi	Dergül Nahiyesi
Meylan(?) Karyesi	Zilan Nâhiyesi

Tablo 11 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Siciline Göre Hangi Kazaya Tabi Oldukları Belirtilmeyen Siirt'teki Köy ve Nahije İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Köyler	Nahiyeler
Dihok karyesi	Narvi(?) nâhiyesi
Ayn Barak karyesi	-
Torik Karyesi	-
B(p)urut(?) karyesi	-
Deh karyesinde	-
Azzek(?) karyesi	-
Tom karyesi	-
Ayndar(?) karyesi	-
Zinkar(?) karyesi	-

424 numaralı Siirt Şer'iyye sicilinde bulunan belge ve hükümlerde geçen köy ve nahiye isimleri tablolaştırılmıştır. Buna göre bahsedilen tarihlerde Siirt sancağına bağlı 3 kaza ve 16 nahiye ismi zikredilmektedir. Hükümlerde ekseriyetle köy veya nahiye ismi belirtilirken bağlı buldukları kazâlar belirtilmiş olmasına rağmen tablo 11'de görüldüğü üzere bazı köy ve nahiyeler belirtilirken kazâ ismi verilmemiştir. Aşağıdaki tabloda ise bütün bu köy ve nahiye isimlerinden günümüzde karşılığını veya yeni ismini bulduklarımızı gösterdik.

Tablo 12 424 Numaralı Sicilde Geçen Bazı Köylerin Eski ve Günümüzdeki İsimleri (M. 1870-1871 / H. 1286-1287-1288)

Eski İsmi	Yeni İsmi	Bağlı Olduğu Kaza veya Nahiye
Fıskin	Doluharman	Şirvan
Kelhuk	Karakaya	Eruh
Halilan	Sağırsu	Eruh
Reşine	Dikboğaz	Şirvan
Civanikan	Gökçebağ	Şirvan
Torik	Yanılmaz	-
Fersaf	Dereyamaç	Şirvan
Kıtmış	Yerlibahçe	Eruh
Uşi	Kayalısü	Eruh
Hıyert	Kayaboğaz	Eruh
Tom	İkizbağlar	-
Kormas	İncekaya(?)	Şirvan
Çöl	Bayraktepe	Eruh
Hurse	Bulmuşlar	Eruh

2.3.3. Siirt'e Atanan Görevlilerin Davaları ve Hüküm Numaraları (M.1869-1870-1871/H.1286-1287-1288)

Aslen başka memleketten olup Siirt'te yaşayan kişilerin de olduğu görülmektedir. Bu kişiler herhangi bir görev(özellikle de askeri görev) için Siirt'te bulunmuşlardır. Bu kişiler Yozgat, Batum, Uşak, Ma'muretü'l Aziz (Elazığ)'den gelen görevlilerdir.

Tablo 13 Siirt Dışından Olan ve Siirt'te Görev Yapan Görevlilerin Davaları ve Hüküm Numaraları

Memleket	Ad	Görev	Hüküm numarası
Yozgatlı	Emin Çavuş bin Ali	Asakir-i muntazama zabıta çavuşu	98
Ma'muretü'l Aziz (Elazığ)	Ahmed Efendi ibn Mehmed Emin Efendi	Eski müfettiş	119
Kütahya'ya bağlı Uşak kazası	Hasan bin Hüseyin	Eruh Kazası'nda kolculuk görevinde	279
Ankara'ya Bağlı Yozgat'tan	İlyas Çavuş bin Ömer	Asakir-i muntazama çavuşlarından	280
Batumlu	Musa bin Abdullah	Siirt'te zabtiye nezaretinde görevli	350
Ma'muretü'l Aziz (Elazığ)	Mustafa bin Mehmed Ali	Siirt Mahalle çavuşlarından	474

Bu davaların bir kısmı tereke defteri kaydı olup Siirt'te vefat etmiş olan bu kişilerden kimisinin mal varlığı Beytülmal'e devredilmiştir.

2.3.4. Merkezden Gelen Emirnameler

424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili içerisinde farklı belge türleri bulunmaktadır. İ'lam, hüccet, tereke defteri gibi kadılar tarafından tutulan belgelerin yanı sıra çeşitli konularda ihtilafı gidermek veya konu ile ilgili izlenecek yolu gösterebilmek için merkezden gönderilen emirname türü belgeler mevcuttu. Çünkü tarafsız bir hükme varmak, mahallerindeki koşulları hesaba katarak soruşturma yapmak ve böylece buldukları yerde kanun ve şeriat hükümlerin yerine getirilmesi görevi de kadılara verilmişti.¹⁶⁷ Kadılar bu belgeleri kaydeder ve yerine göre ilgili konularda gelen davalarda bu belgeler ışığında hükme varırdı. Beledi işler ile alakalı gelen emirlerin uygulanmasında kadının en büyük yardımcısı muhtesip veya ihtisap ağası denilen görevlidir.¹⁶⁸

2.3.5. 424 Numaralı Sicile Göre Siirt'te Görevli Taşra Memurları ve İdari Görevler

Sicilde ismi geçen bazı görevliler ise şu şekildedir;

*Beytülmal emini

¹⁶⁷ İnalçık, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet Fikri*, s.71

¹⁶⁸ Kazıcı, *a.g.e.*, s.43

- *Arazi katibi
- *Asakir-i muntazama-i şahane çavuşu
- * Livâ-i beytûlmâl memuru
- * Asâkir-i mezkûr yüzbaşlarından
- * Tahrirât ketebesinden
- * Sâbık muhızır
- * Meclis-i belediye a'zâsından Karabet veled-i Merdo
- * Muntâzama-i asâkir-i zâbita çavuşu
- * Memleha Müdürü
- * Memleha Kolcusu
- * Garzan kasabası mâl başkâtibi Hacı Mahmud Efendi bin Abdullah
- * Süvari zabıtı neferatı (Dellal Anto)
- * Muhızır-ı sâbık Yusuf bin Yasin
- * Asâkir-i muntazama-i şâhâne neferâtından
- * Meclis-i temyîz a'zâsı
- * Sason Kazâsı sandık emini
- * Muhızır-ı sâbık
- * Meclis-i Temyiz a'zâsından
- *Beytûlmâl müdürü
- *Liva arzuhâl katibi
- * Garzan Kasabası mal baş katibi
- * Ordu-yı hûmayûnun dördüncü alayının birinci zabıdının ikinci bölüğünün altıncı ustabaşısının birinci nâzırı
- *Asâkir-i zabtiye çavuşu
- * Garzan kazâsı kaimakamı

2.3.6. 424 Numaralı Sicilde Bahsi Geçen Vakıflar

Vakıf kelimesi sözlük anlamı olarak "durmak, durdurmak, alıkoymak" anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise herhangi bir mal veya mülkün sahibi tarafından hayır amacıyla insanların hizmetine sunmak anlamlarını ifade etmektedir.¹⁶⁹ Osmanlı Devleti ve Müslüman ülkelerin çoğunda olduğu gibi Siirt'te de çeşitli kişi ve kurumlara ait vakıf arazilerinin çokluğu göze çarpmaktadır. Çalışma konumuz olan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili'nde ise belli başlı bazı vakıfların ismi geçmektedir. Bunlar çoğunlukla bir yeri veya mekanı belirtmek için kullanılmıştır. Örneğin "bir tarafı falanca vakfın tarlası veya arazisi ile mahdud" şeklinde kullanılmıştır. Çalışmamız olan sicilde geçen vakıflardan bir tanesinin de gayrimüslimlere ait olduğu görülmektedir. Çünkü vakıf sistemi çok işlevsel bir yapıya sahip olup İslam coğrafyasının her yerinde vetoplumun farklı kesimleri ve farklı din mensupları tarafından da kullanılmıştır.¹⁷⁰ Sicilde ismi geçen vakıflar şu şekildedir:

Şeyh Halef Camii Vakfı

Cami-i Kebir Vakfı

Şeyh Davud Mescidi Vakfı¹⁷¹

Hacı Hüseyin Ağa Vakfı¹⁷²

Kudus-i Şerif Vakfı

Şeyh Cerrah Mescidi Vakfı¹⁷³

Yukarıda belirtilen vakıfların dışında bazı köy ve oradaki mescitlerin isimleri de geçmektedir. Ancak bu yerler ya silik ya da okunamayacak durumda olmuştur. Örneğin; *Rıstak nâhiyesine tabi' ... karyesi ahâlisinden bir taraftan karye-i mezkûrun cami'-i*

¹⁶⁹ Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *DİA*, C.24, İstanbul 2012, s. 475.

¹⁷⁰ Bahaeddin Yediöldüz, "Vakıf", *DİA*, C.24, İstanbul 2012, s. 480.

¹⁷¹ 1526 Tarihli tahrir defterine göre o zaman Siirt'te bulunan 30 mescid vakfından biri de bu Şeyh Davud Mescidine ait vakıflar olduğu görülmektedir. O zaman bu mescidin toplam gelirinin 281,5 Akçe olduğu anlaşılmaktadır. Bkz: Uğur Demlikoğlu, "1526 Tahrir Defterine Göre Siirt Vakıfları" *Asia Minor Studies*, C.6, S. 12, 2018, s. 99.

¹⁷² Vakıflar arasında ismi en sık geçen Hacı Hüseyin Ağa Vakfı'dır. Vakfın mütevellisi olarak Hacı Musa ibn Hacı Mehmed isimli bir kişinin ismi geçmektedir. Bir bab dükkan, bir yemenici dükkanı, bağ ve bir takım arazilerin bu vakfın mülkleri arasında olduğu görülmektedir.

¹⁷³ Ömer Kucak tarafından yapılan ve 19. yüzyılın son çeyreğinde Siirt ve civarındaki vakıfların ifade edildiği çalışmada, Şeyh Halef Camii ve Şeyh Cerrah Mescidine ait vakfın da isimleri geçmektedir. Bkz: Ömer Kucak, "XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Siirt ve Havalisindeki Vakıfların Arazi Varlıkları" *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 6, Siirt 2016, s. 16-21.

şerîfinin vakıf tarlasıveya bir taraftan karye-i mezkûrun cami'-i şerîfinin vakıf tarlası Verras mahallesinde ki bir medresenin vakfı bir bab dükkan gibi ifadelerin geçtiği görülmüştür.

Ayrıca Gayrimüslim kişilere ait Kudsü'l Meram(?) isimli bir vakfın olduğu görülmektedir.¹⁷⁴

---

¹⁷⁴Bu vakfın mütevellisi olarakta Ermeni Milletinden Makdis Mirza veled-i Makdis Serko(?) isimli bir kişinin ismi zikredilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN ÇEVİRİSİ VE BELGE ÖZETLERİ

3.1. METİN CEVİRİSİ

SAYFA 1

Nâib-i sâbık mükremetlü Mehmed Şükrü Efendi hazretlerinin selefi Mehmed Tevfik Efendi hazretlerinden devren almış olduğu cild-i sâni nâmında sicil-i mahkemenin ba'zı evrâkı hâlî olduğu cihetle ol mahalden bed' birle sicill-i mezkûrun hîn-i hitâmında işbu sicill tertîb olunarak sicil-i sâni'nin numarasıyla ba'de'n-nakl bir kıt'a muhalledfât-ı müteveffâ-yı askeriyenin ve hukuk ve mu'âmelâtın zımında tarafımızdan verilen i'âmât ve senedât-ı şer'iyenin aynı kayd olunmak üzere cânib-i mirîden tanzim kılınan sicillât-ı mahkemedir ve's-selâm

Fî 20 Zilkadeti's-şerîfe sene 1286

SAYFA 2

Numro : 49

Ma'ruz-ı daileridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nâhiyesi kurâlarından Halanze Karyesi sakinlerinden Hacı Ahmed ibn Hacı Ömer meclis-i temyiz-i livada Narvi(?) Nâhiyesi kurâlarından Dıhok Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Yezidi Şero bin Tanek(?) nam kimesnenin zevce-i metrûkesi Zozan ibnet-i Mehman(?) nâm hatun muvâcehesinde mezbûre Zozan'ın müteveffâ zevci merkûm Şero'da cihet-i karz-ı şer'îden beş yüz yetmiş guruş ile şair esmânından yüz elli guruş alacak hakkım tereke-i müteveffa-yı mezbûrdan alvirilmesi muradıdır deyü iki dava-yı muharreresini mübeyyin müddeî-i merkûm beyyineye havâle olundukta bâ varâka-i mestûre sırran ve alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Halanze karyesi ahalilerinden beş yüz yetmiş guruş için Süleyman bin İsa ve Molla Abdullah bin Abdurrahman ve şa'ir esmânından dolayı 'Ayn Barak karyesi ahâlilerinden Süleyman bin Abdullah ve Verras Mahallesi ahâlilerinden Abdullah bin Mehmed nâmûn kimesneler bi'l-muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-i şahadet-i şer'iyye itmeleri mucible bade't-tahlîf meblağ-ı mezbûr yedi yüz

yigirmi guruşu müddeî-i merkûm Hacı Ahmed bin mezbûra tereke-i müteveffa-yı mezbûrdan edâ ve teslim olunmak üzere mezbûre Zozan ibnet-i mezbûreye tenbîh-i şer'î olduğu bade't-tescil huzûr-u âlilerine il'âm olundu Fi 2 Zilhicce sene [12]86

Numro : 50

Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf Karyesi sâkinlerinden İbrahim ibn Hacı Mahmud Nâsır nam kimesne liva-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde işbu ba'isü'l-kitâb...(silik) Mahallesi ahâllilerinden Mustafa ibn Şeyh Ahmed Yusuf nâm kimesne muvacehesinde zikr-i ati akdin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup karye-i mezbûr civarında Salur(?) nam mahall dimekle ma'rûf ba-tapu taht-ı tasarrufumda olan bir kıt'a mülk tarlamın etrâf-ı erbaa'sı tarafeyn dere ve biraderim Ahmed'in tarlası ve tarik-i 'âmm ile mahdûd ve yine arazi-i memlûkemin civarında vaki kürüm Abdullah Tillovî dimekle ma'rûf ber-vech-i muharrer tasarrufumda bulunan diğer bir kıt'a bağkürümün etraf-ı erbaa'dan Abdoki ibn Hüseyin ve Yusuf ibn Temo ve Yusuf bin Ahmed'in bağkürümleri ve benim bağkürümüm ile mahdûd olan bağkürümü ve mülk tarlamı bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurut-ı mukaddeden ârî bey'-bat-ı sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûm Mustafa ibn Şeyh Ahmed Yusuf'a safka-i vâhîde ile bin üç yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin üç yüz guruş müşteri-i merkûm Mustafa ibn mezbûr yedinden tamamen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fi mâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alaka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Mustafa ibn-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fi 9 zilhicce sene [12]86

SAYFA 3

Numro: 51

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nâhiyesi kurâlarından Fersaf Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem bî-emrillahi te'âlâ vefat eden Hacı Abdullah ibn Hacı Ali nam müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i

metrûkeleri Nasire ibnet-i Abdullah ve Meryem ibnet-i (...) ile sulbi kebîr oğulları Ömer ve Hüseyin namun vereselere inhisârı tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûrenin talep ve iltimasları ile miyâne-i veresede bi'l-müzâyede inâyet ve iktizâ' ıyla tahrîr ve alâ ma-farazallahu te'âlâ tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki vech-i âtî zikr ve beyân olunur. Fî 5 Zilhicce sene [12]86

karye-i mezbûr civârında vâki' mülk tarla kıt'a 1 bahâ 500	yine civâr karyede vâki' mülk tarla kıt'a 1 bahâ 100	Şivek nâm mahallde vâki' mülk tarla kıt'a 1 bahâ 250	Samo Şiho meşeliği kıt'a 1 bahâ 100
Hacı nâm mahallde vâki' mülk bağkürüm kıt'a 1 bahâ 150	Garima nâm mahallde vâki' bağkürüm kıt'a 1 bahâ 300	Sevek(?) nâm mahallde vâki' bağkürüm kıt'a 1 bahâ 450	Sath nâm mahallde vâki' bağkürüm kıt'a 1 bahâ 750
Hacı Mehâsim dimekle ma'rûf mülk tarla kıt'a 1 bahâ 450	Tillo tarîkinde vâki' mülk tarla maa kürüm kıt'a 1 bahâ 200	karye-i mezbûrda vâki' mülk menzil bâb 1 bahâ 600	nühâs parça aded 7 bahâ 120
kara sığır öküzü re's 2 bahâ 215	kıt'a 1 bahâ 50	sîmkârî hançer aded 1 bahâ 50	yatak kaba aded 2 bahâ 40
köhne kilim 1 bahâ 15	Margi nâm mahalde vâki meşelik kıt'a 1 bahâ 40	merkeb hayvânı re's 1 bahâ 50	hurdâvat-ı menzil bahâ 120
tereke-i müteveffâ-yı mezbûr			
yekûn	4545	yalnız dört bin beş yüz kırk beş guruş	
Resm-i kassâm-ı berâ-yı hazîne celb	122,30		
	4422,10		
hisse-i zevce-i mezbûre Nasire ibnet-i mezbûr 276,14	hisse-i zevce-i diğeri Meryem ibnet-i mezbûr 276,15	hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Ömer ibn-i mezbûr 1934,20	hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Hüseyin ibn-i mezbûr 1934

ibn-i kebîr-i merkûm Ömer dahi vefât idüb verâseti zevcesi Âtiye ibnet-i Abdullah ile vâlidesi mezkûr'l-isim mezbûre Nasire ve ... merkûm Hüseyin nâmûn vereselere inhisârı tahakkukundan sonra müteveffâ-yı merkûmun pederinden intikâl eden ber-

mûceb-i kassâm-ı bâlâ hisse-i şâyi'ası verese-i mezbûrünün talepleriyle tevzî'i suretidir
fî târîh-i mezbûr

hisse-i zevce-i mezbûre Âtiye ibnet-i mezbûr 483,24

hisse-i ümm-i mezbûre Nasire ibnet-i 322,16

hisse-i ... merkûm Hüseyin ibn-i mezbûr 1229,10

SAYFA 4

Numara 52

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sâhib-i istid'ânın derûn-ı arzûhâlde âmmisi Şemese veled-i Yasef meclis-i temyîz-i livâya celb olunub isticvâb olundukda altı yüz guruş kıymetli iki re's kara sığır hayvânlarının müteveffâ karındaşı İsa'nın Kassar Mahallesi ahâlilerinden iken vefât eden Hüseyin bin Hacı Mahmûd nâm kimesneye olan deynine istifâ-yı deyn eylediğini ve yüz guruş kıymetli bir aded sagir kazganı ve iki aded sagir tencere ve iki aded sahan ve bir tepsi mallarını meskûn buldukları Kıtımış Karyesinde vâki' bir buçuk Siirdî tohum isti'ab eder ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât ve dört kıt'a sulu ve iki kıt'a kıraç tarlaların iki seneden berü hasılât-ı vak'ası nisfiyyet üzere zer' idüb ve kaldırmış olduğunu ikrâr ve i'tirâf idüb ve hissesi Şebo veled-i İsa'dan talep ve da'vâda bulunduğunu ve dört kara sığır hayvânât-ı muharrereden iki re's kara sığır öküzü kendi ineği hayvânlardan doğmuş malının fûrû'u bulunduğunu ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al müdde-i merkûm Şebo'nun inkârını mukârîn müddeâ-i aleyh merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olunub ve mârû'l-beyân itirâz eylemiş olduğu emvâl-i muharrerenin kıymet-i mezkûresi altı yüz guruş nâ-meşrû' olarak istifâsını deyn eylediği ba'de't-tefsîr mezkûr altı yüz guruş ile altı parça nühâs kablarını aynen müdde'î-i merkûm Şebo veled-i mezbûra edâ ve teslim ve arazi-i kıta'at-ı muharrereye müdâhele etmemek üzere Şemese veled-i mezbûra tenbîh-i şer'î olduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu

6 Zilhicce sene [12]86

Numara 53

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Garzan Kazâsı nevâhîlerinden Rıdvân Nâhiyesi kurâlarından Mahoti(?) Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'ea-i devlet-i âliyyeden Ermeni

Milletinden Sudi(?) veled-i Salba nâm Hristiyanın hâk-i pây-i sâmilelerine takdim etmiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan ihâle-i sâmilelerine te'âkuban Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak Nâhiyesi kurâlarından Halenze Karyesi ahâlilerinden bâ'isü'l-î'lâm Hacı Bayezid ibn Abdullah muvâcehesinde Meclis-i temyîz-i livâ'da merkûm Hacı Bayezid geçen yetmiş senesi tarihiyle malından ve yedinden bana ikrâz ve ben dahi istikrâz etmiş olduğum yedi binde beş yüz yetmiş guruş makbûzâtıma bilâ-devr-i şer'î târîh-i mezkûrdan beher sene hitâmında iki bin beşer yüz guruşdan dört sene tamâmında on guruş ile ve gâ'ib-i 'ani'l-meclis Siirdli Müfd[t]isi İsa'dan emrim ile on bin guruş ki min-haysü'l-mecmû' yigirmi bin guruş teslimât-ı vâkî' amdan mârû'z-zikr yedi bin beş yüz guruş makbûzâtımın mahsûbuyla ziyâde teslimât-ı vâkî' am suâl olunub fazlası olan on bin beş yüz guruş mâlım bana teslime tenbîh-i şer'î olunmuş bi'l-ihâle muradımdır diyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında gâ'ib-i ani'l-meclis Siirdli Müfdisi İsa'dan emriyle on bin guruş makbûzâtını ikrâr ve mâ'ada ?

(SAYFA 5)

DEVAMI

mâh da dört defa iki bin beşer yüz guruşdan on bin guruş da'vâsını inkârıyla geçen yetmiş tarihiyle çend def'a alâ tarîkû'l-karz on bir bin iki yüz on guruş ile Siird kazâsı hânedânından Hamid Ağa'nın birâderi Abdurrahman Ağa'a emriyle seksen dört senesi târîhinde virmiş olduğum sekiz yüz guruş ve yine emriyle seksen iki senesi târîhinde Halebli Fethullah ibn mezbûra virmiş olduğum beş yüz guruş ve işbu târîhde ve târîh-i mezbûrda alâ tarîkû's-selem-i vak'a istikrâz itmiş olduğu altmış guruş meblağ için beş batman¹⁷⁵ penbe esmânî üç yüz elli guruş ki min-haysi'l-mecmû' üç bin sekiz yüz guruş ikrâz ve teslimât-ı muharreresinden mâr'û'l-beyân Siirdli Müfdisi İsa'dan ahz etmiş olduğu on bin guruşun mahsûbuyla kusûru üç bin sekiz yüz guruşun alıvirilmesini merkûm Hacı Bayezid dahi meclis-i mezbûra ba'de'l-arz husûs-ı müsted'â merkûm Sudi'den lede's-su'al ol dahi cevâbında yedi bin beş yüz ile tüccardan Halebli Fethullah ibn mezbûrdan almış olduğu beş yüz guruş ve hânesinde istikrâz etmiş olduğu dokuz

¹⁷⁵ "Batman" bir ölçü birimi olup daha çok Türkler ve Türkler ile alakası olan kavimler tarafından kullanılan bir ağırlık ölçüsüdür. Bölgelere göre ifade ettiği ağırlık farklılık göstermekle beraber Diyarbakır bölgesinde bu birimin değerinin 1580 Dirhem'e yani yaklaşık olarak 5,067 kg 'a tekabül ettiği belirtilmiştir. Bkz: Cengiz Kallek, "Batman", *DİA*, C.5, İstanbul 1992, s.199 ; Ünal Taşkın, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) , Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2005, s. 15.

[yüz] kırk guruş ve alâ tarîkü's-selam(?) altmış guruşu ikrâr lakin tüccâr-ı merkûm Fethullah ibn mezbûrdan beş yüz guruş ile hânesine varub istikrâz etmiş olduğu dokuz yüz kırk guruşu ve beş batman penbeyi def ve teslim eylediğini def le mukâbele ve mâ`dâsını külliye inkârlarını ve def-i meşrûhalarını mübeyyin beyyineye havâle oldukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müddeâ-i aleyhim miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla merkûm Hacı Bayezid'in birâderzâdesi Fethullah ibn Hacı Ahmed ve müddeî-i merkûm Sudi'nin biraderi Gorgiz(?) bin Salya'dan taleb ve da`vâda bulunduğu beş bin guruş ikrâz ve istikrâzlarından ve fazla murâbaha da`vâlarından dahi tarafeyn bi'r-rızâ bin beş yüz guruş mukâbelesinde inşâ-i akd ve musâlaha birle bedel-i sulh-ı mezbûru meclis-i sulhda tüccardan ...(?) bin Şeyh Ahmed nâm kimesneden merkûm Hacı Bayezid ibn mezbûrun tamamen ahz ve kabziyla ahd-i bahâ ve âharın sulh ve ibralarına ba`de'l-kabûl husûs-ı mezkûrlara müte`allik âmme-i da`vâlarından birbirleri zimmetleriyle ber-vech-i muharrer istifâ-yı hakk eyledikleri ba`de't-tescîl-i şer`î huzûr-ı âlilelerine i`lâm olundu Fî 8 Zilkade sene [12]86

Numara 54

Ma`rûz-ı dâ`îleridir ki

Siird Sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak Nâhiyesi kurâlarından Tillo Karyesi ahâlîlerinden bâ`isü'l-i`lâm Şeyh Hamid ibn Molla Mehmed Meclis-i Temyîz-i Livâ'da ma`kûd meclis-i şer`-i âlîde karye-i mezbûr sâkinlerinden Ahmed bin Hacı İbrahim muvâcehesinde merkûm Ahmed bin mezbûrun târîh-i i`lâmdan iki sene mukaddem mâlîmdan ve yedimden ikrâz ve kendisinin istikrâz etmiş olduğu bin elli guruş mâlîm suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer`î olunması muradıdır diyü merkûm Hamid bin mezbûr merkûm Ahmed ba`de'd-da`vâ ve lede's-su`al ol dahi cevâbında işbu sene-i mübâreke şehr-i ramazanü'l-mübârekenin on beşinci günü târîhiyle hasmım Şeyh Hamid ile miyânemizde cereyân eden ahz u i`tâmızdan kendüye olan deynim için miyânemizde muslihûn ve müslimîn tavassutları ile üç bin iki yüz guruş akd-i musâlahamızı meblağ-ı müsted`âsı bin elli guruş dahi tebriyye-i zimmet eylediğini ba`de'd-da`vâ le'de'd-da`vâ ve le'de's-su`al hüseması Şeyh Hamid inkârını mukârîn müddeâ-i aleyh merkûm Ahmed takrir-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle oldukda ba`de'l imhâl ve'l istimhâl ityân-ı tenbîhden izhâr-ı acz birle ve istihlâfa dahi tâlib olmağla müdde`a-aleyh merkûm Ahmed bin mezbûr tebriye-i zimmet da`vâsıyla

müdde'î-i merkûm Şeyh Hamid bin mezbûr bilâ-beyyine velâ yemîn mu'ârazadan ba'de'l-men' meblağ-ı mezbûr bin elli guruşu müdde'î-i merkûm Şeyh Hamid bin mezbûra edâ ve teslime müdde'a-i aleyh merkûm Ahmed ibn mezbûra tenbîh-i şer'î olduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 15 Zilhicce sene [12]86

SAYFA 6

Numara 55

Ma'rûz-ı dâ' ileridir ki

Siird kazâsı kurâlarından Tolek Karyesi ahâlilerinden Reşid ibn Yusuf meclis-i temyîz-i livâ'da ma'kûd -ı şer'îmizde Karağol Mahallesi sâkinlerinden ba'isü'l-i'lâm Bakkal Cebrâil ibn İsmail muvâcehesinde geçen yetmiş sekiz senesinde merkûm Cebrâil'e kur'a isâbet edüb iki bin beş yüz guruş bedel-i nakdileriyle ben dahi ifâ-i hizmet edüb ücret-i muharreremden gayr-ı-ez-makbûz sümme kusûr kalmış olan bin yedi yüz guruş alacağım suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'î olunması muradımdır diyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al ol dahi cevâbında kazıyye minvâl-i muharrereyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr lakin işbu husemâm merkûm Reşid ibn mezbûr meblağ-ı mütebâki-i mezkûr bin yedi yüz guruşu ahz u kabza ve kendüye isâle tarafından vekîl-i şer'îsi hâzır-ı meclis karye-i mezbûr ahâlilerinden Mehmed ibn Sülo nâm kimesne vekâleti hasebiyle meblağ-ı müsted'âyı tamamen istifâ-i deyn eylediğini defa'atla ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al müdde'î-i merkûm Reşid ibn mezbûrun inkârını mukârin dafî-i merkûm def-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye talep olundukta ba-varaka-i mestûr ve ba'dehü âlaniyeten tezkıyeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlüş-şehâde idükleri kıbel-i şer'îmize ihbâr olunan Abdülaziz Efendi ibn Seyyid Hüseyin ve Karağol mahallesinden Molla Mustafa ibn Molla Mahmud nâmân kimesneler bi'l-muvâcehe vech-i şer'î üzere isbât itmeleriyle mucibiyle ba'de'l-hükm müdde'î-i merkûm Reşid ibn mezbûr cihet-i mezkûreden bin yedi yüz guruş da'vâsıyla müddeâ aleyh merkûm Cebrâil ibn mezbûra bi-vech-i şer'î mu'arazadan men' olduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu. Fî 22 Zilhicce sene [12]86

Numara 56

Ma'rûz-ı dâ' ileridir ki

Siird kazâsı mahallâtından Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinden ve millet-i mezbûreden Abdulahad ibn Banos nâm Hristiyan Meclis-i Temyîz-i Livâ'da Eruh

Kazâsı tevâbi'inden Batvan aşiretinden bâ'isü'l-î'lâm Abdulfettah ibn Mustafa muvâcehesinde târîhden iki sene mukaddem merkûm Abdulfettah nâm kimesne pirinç zer' için çiftliğine su getirmek emeliyle beher yevmiyem yirmişer guruş takdir ile Purut(?) karyesi civârında vâki' bendden su geçürmek için yetmiş beş gün terâküm eden yevmiyem bin beş yüz guruş maktû'amı bana edâda mûmâna'at eder su'al olunub alvirilmesi muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al ol dahi, cevâbında husemâm merkûm Abdülhad karye-i mezbûr civârında vâki' tepeden mülk çiftliğime ve beher yevmiyesi yirmişer guruş ücret kat' eylediği aralığında tepe-i mezbûrûn su geçirmek mümkün olduğu hâlde sa'y itmek üzere mukavelelerine binâ'en mahall-i mezkûrdan su geçirmek mümkün olduğu cihetle üç beş gün sa'y edüb terk eylediğini ve elli guruş ücret î'tâsını ikrâr ve mâ'ada yevmiye iddi'âsını inkârını mukârîn müdde-i merkûm da'vâ-yı meşrûhâsını mübeyyin beyyineye havâle olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâfa dahi tâlib olmamağ ile müdde-i merkûm Abdülhad ibn mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ-i aleyh merkûm Abdulfettah ibn mezbûr bilâ-beyyine ve'l-icâbeyn mu'ârazadan ba'de'l-men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 23 Zilhicce sene [12]86

SAYFA 7

Numara 57

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Siird sancağı kazâlarından Garzan Kazâsı nevâhîlerinden Rıdvan Nâhiyesi kurâlarından Biliyar(?) Karyesi ahâlîlerinden Yezidi Amo'nun oğlu Hasan ibn mezbûr Meclis-i Temyîz-i Livâ'da ma'kûd meclis-i şer'de işbu sâhibü'l-kitâb Halebli Fethullah ibn İlyas muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-i âti-i kezzrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub babam müteveffa Amo'dan müntakil karye-i mezburda vâki' etrâf-ı erba'adan Çendo'nun mülk menzilleri ve tarafeyn tarik-i 'âmma müntehi tahtânî ve dört bâb¹⁷⁶ oda ve arasında vâki' bir mikdâr havlu ile karye-i mezbûr toprağında Mankemerki(?) demekle ma'rûf etrâf-ı erba'adan Sefer ve Haso'nun tarlalarıyla ve hark ve tarik-i 'âmm ile müntehi ve yine karye-i mezbûr toprağında Çay nâm mahalde vâki' etrâf-ı erba'adan tarafeyni değirmen harkı ve çay ve tarik-i 'âmm

¹⁷⁶"Bâb (çubuk) adıyla blinen uzunluk ölçüsü 1/10 aşl yani 3, 99 m (ortaçağda) idi." Bkz: Taşkın, Ünal, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2005, s.145.

müntehi tahminen iki ölçek Rıdvanî tohum isti'âb eder iki kıt'a sulu mülk tarla ve yine karye-i mezbûr toprağında Maho Tarlası dimekle ma'rûf etrâf-ı erba'adan Rızvan Hoca ve Mansur tarlaları ve dere ve tarik-i 'âmm ve Makdis Avanis tarlasına müntehî yigirmi beşer ölçek Rıdvanî tohum isti'âb eder kıraç tarla ve yine karye-i mezbûr toprağında değirmen zahrında Kehr(?) nâm mahalde vâki' etrâf-ı erba'adan hark ve tarik-i 'âmm ve dere ve Rıdvan toprağına müntehi iki kıt'a kıraç tarla tahminen beşer keyl-i Rıdvanî tohum isti'âb eder mülk-i mevrûsum ile iki re's kara sığır öküz hayvanlarımı safkâ-i vâhidede bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetu'l-hukûk ve'l-mürâfik tarafeynden icâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî olarak bey' ve sahih-i şer' ile bin yüz guruşa müşteri-i merkûm Fethullah ibn mezbûra bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin yüz guruşu müşteri-i merkûm Fethullah ibn İlyas yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim fi'mâ-ba'd emlak-i muharrerelerde ve hayvânât-ı mezkûrelerde benim asla ve kat'iiyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkumun mülk-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe- mâ-yeşa ve yahtâr mutasarrıf olsun dedükde gibbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 22 Zilhicce sene [12]86

Şuhûdül'l-hâl

Meclis-i Temyîz-i Livâ a'zâsından Abdal Ağa ibn Abdurrahim meclis-i mezbûrdan Abdurrezzak ibn Hacı Salih a'zâ-i meclisden Melko veled-i Harot

Katolik milletinden Bolos veled-i Aşar ve Rıdvan'lı Hoca Mansur ve gayrihim

SAYFA 8

Numara 58

Bâ' is-i defter-i kassâm budur ki

Siird sancağı mahallâtından Bâbüddarb Mahallesi ahâfillerinden iken bundan akdem vefât iden davulcu tâ'ifesinden Bayezid bin Cum'a nâm müteveffanın verâseti zevce-i menkûhası Asiye ibnet Ali ile kendinden evvel müteffeviye olan zevcesinden mütevellid sulbiye kızı Aişe ve zevce-i metrûkesi mezbûre Asiyeden mütevellid sulbî

sagîr oğlu Bayezid nâmûn vereselere inhisârı tahakkukundan sonra sagîr-i merkûm Bayezid'in kıbel-i şer'îmizden mazbut olan validemiz mezbûre Asiye'nin binti kebîre-i mezbûre Aişe taleb ve ma'rifet-i şer'ile tahrîr ve alâ mâ-farazallahu te'âlâ tevzî ve taksîm olunan muhallelât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur, hurre Fî 25 Zilhicce sene [12]86

Mahalle-i mezbûrede vâki' ü't-tevâbî Mülk menzil oda Bâb 1 Baha 300	Ergül nâm mahalde vâki' Bağkürüm cins Kıt'a 1 Baha 300	Avân-ı nühâs Kıyye 6 Fî 20 Baha 120	+	
Küb Kıt'a 10 Bahâ 40	Hınta ve bakur küb Baha 60	Rub'çamaşur ve farraş Baha 70	Tâvil 1 Baha 20	Meşe ve ocak demiri Baha 10
Hamur teknesi aded 1 Baha 10	Sandık aded 1 Baha 15	Kavurma Baha 50	veche sîm zinciri aded 1 baha 100	sim düğme aded 1 baha 30
nakd-i mevcûd mikdârı 300	Yekûn-ı tereke-i müteveffâ-ı mezbûr 1815	Yalnız bin sekiz yüz on beş guruş		
minhe'l-ıhracat				
Mehr-i zevce-i mezkûre 40	resm-i kassamiye 20 para+	irâd-ı hazine-i celile 45	kaydiye 20,5	varaka bahası 1 guruş
yekûnü'l-ıhracat		89 guruş	yalnız seksen dokuz guruş	
sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese	1736 guruş	yalnız bin yedi yüz otuz altı guruş		
Hisse-i zevce-i mezbûre Emine 217	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Bayezid ibn mezbûr	Hisse-i ibnet-i kebîre Aişe binti mezbûre 506,13	kûsr 1 para	

	1012,26			
--	---------	--	--	--

Sagîr-i merkûm Bayezid'e babası mütefevvâ-ı mezbûrdan ber-muceb-i kassâm-ı bâlâ isâbet iden hisse-i şayi'ası yalnız bin on iki guruş yigirmi altı paralık eşyâsı ve vasi-i mansûbesi bulunan vâlidesi mezbûre Asiye yedinde aynen hıfz itdirildiği şerh virilmesiyle fî't-târîhü'l-mezbûr

SAYFA 9

Numara 59

Ma' rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird Sancağı mahallâtından Bâbüddarb Mahallesi ahalilerinden eş-Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ'da Eruh Kazâsı kurâlarından Dergül Nâhiyesi ahâlîlerinden Sofu Mehmed ibn Ömer muvâcehesinde geçen seksen üç senesi a'şârından otuz iki ölçek hinta ve yigirmi ölçek şa'ir ve altı batman bekmez ve dört buçuk vukiyye penbe ve bir ölçek ades ve bir ölçek nohud ve bir ölçek darı esmânından yüz doksan altı guruş ile mahkûm-bih yedimde bulunan Bohtan nâhiyeli Abdülaziz Efendi yek hatm ve hâtemenî muhtevî hinta ve şa'ir ve penbe ve saman ve bir aded kara sığır ve bir re's öküz hayvânı esmânından sekiz yüz doksan dört guruş ki cem'ân bin doksan guruş hakkım su'âl olunun bana teslîme tenbîh-i şer'î olunması muradıdır, ba'de's-su'al ve le'de't-takrîr ol dahi cevâbında işbu hüsemâm merkûmun bâ-i'lâm taleb ve da'vâda bulunduğu ...ve ...yüz yigirmi dokuz guruşu kendü deyni olmayub biraderim Haşo ibn Ömer'in deyni olduğu def'le mukâbele-i dâfi' merkûm Sofu Mehmed'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukta kibel-i şer'-i münîrde ihbâr olunan sâbık Eruh Kâimmakamı rıf'atlü Beşir ibn Abdullah ve Hiyert karyesi ahâlîlerinden Abdi Ağa ibn Mehmed nâmân kimesneler bi'l-muvâcehe mezkûr sekiz yüz doksan guruşu ve mezkûr sekiz yüz doksan dört guruşu ve Meylan karyesi(?) ahâlîlerinden İsmail bin Haso ve Fakı Halid bin Molla Mehmed dahi zeha'ir esmânından yüz doksan altı guruş müdde'â-i merkûm Ömer ve ibn merkûma def' ve teslim eylediğini her birir alâ habbetin alâ habbetin(?) edâ-i şahâdet-i şer'îye itmelerin mûcibiyle her biri mahallerinden bâ-varaka-i mestûre sırren ve alaniyeten tezkîyeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlü's-şahâde olmağın mûcible ba'de'l-hükm müdde'â-i merkûm Hamza ibn mezbûr müdde'â-aleyh Sofu Mehmed ibn mezbûr bî-vech-i şer' mu'arazadan ba'de'l-men' ve't-tescîl-i huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 25 Zilhice sene [12]86

Numro 60

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Eruh kazâsı nevâhîlerinden Kelhuk Nâhiyesi kurâlarından Teberde(?) Karyesi sâkinlerinden Mohi nâm hatun Siird kazâsı mahkemesinde zevci dâhilim Fehmi ibn Molla Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde zevcim merkûm işbu tarihten bir buçuk sene mukaddem nikâh idüb ve ben dahi zevce-i menkûhası iken beynimizde adem-i hüsn-i mu'âşeretden nâşi talibe ve mufarakaya(?) râgibe olmamla nafâka ve iddet ve me'unet-i süknâsı kendü üzerine olmak üzere zevci merkûm Fehmi ibn mezbûr talak-i selase ile tatlık eylediği. Fî 25 Zilhiceti's-şerife sene 1286

SAYFA 10

Numara 61

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sâhib-i arzuhal hüsemâm derûn-i arzuhalde mezkûrû'l-isim müteveffâ Hızır'ın vereseleri Halenze karyesi ahâlilerinden Mehmed ibn Hızır ve İsmail ibn Abdo nâman kimesne meclis-i temyiz-i livaya celb olunup, husûs-ı müsted'a isticvâb olundukta inkârlarını mukarîn sahibi-i arzuhâl Gürcü ibnet-i ... (silik) nâm hatun istid'a-ı vakı'asını mübeyyin beyyineye havâle olundukta isbat etmek sadedinde iken müdde-i mezbûre ve müddeâ aleyhimler miyânelerine muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla üç yüz elli guruş üzerlerine inşa-i akd-i sulh inşa-i akd-i müsâlaha ve bedel-i sulh-i mezbûr üç yüz elli guruşu meclis-i sulhda te'diye ve teslîm olduğunu gıbbe't-tasdikî's-şer'î meclis-i mezkûrda ehadühüma âharın ibrâsını ba'de'l-kabûl birbirleri zimmetlerine tebriye-i zimmet eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Fî 23 Zilhicce sene 1286

Numara 62

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı mahallâtından Verraz Mahallesi sâkinlerinden zat-ı tarif-i şer'î ile ma'rife Meryem ibnet Mehmed nâm hatun meclis-i temyiz-i livada zevci dahli bâ'is'ül-i'lâm Hamamcı Hasan ibn İsmail nam kimesne muvâcehesinde ... ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüb merkûm Hasan ibn mezbûr zevci dahlim olub beynimizde adem-i hüsn-i mu'âşeretten nâşi talibe ve mufarakaya râgibe olmamla merkûm Hasan ibn mezbûr zimmetinde ... ve ma'kud-ı âliye olan kırk guruş mehr-i müeccelim ile on beşer guruş

kıymetli bir yaka entari ve yigirmi guruş kıymetli bir aded dolap esmâni cem'an yetmiş beşer gurusluk emvâl ve mallar mü'eccelimden fariğa olub nafaka-i iddet-i ma'lûm ve ma'ûnet-i süknâm üzerime olmak üzere zevcim merkûm Hasan ibn mezbur ile muhalla-i sahîh-i şer'iyye hal' olduğumda ol dahi hal'-i mezbûru ba'de'l kabûl ve't- tasdik huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu

Gurre fi şehr-i zilhicce-i şerif fi 25 sene 1286

Numara 63

Siird kazâsı mahâllatından Ras Mahallesi sâkinlerinden Süleyman ibn Hamza ve li-ümm er karındaşları Ahmed ibn İbrahim ve eytâm Yusuf ibn Haso ve li-ümm kız karındaşı Fatıma tarafından vekil-i şer'isi zevci-dâhili Haso ibn Ali ve eytâm Yusuf'un babası Haso nâmûn kimesneler kaza-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'den Keldani milletinden ba'isü'l-kitâb Musa ve Süso nâm hristiyan muvâcehesinden mûrisimiz Hamza ibn Hacı Süleyman'dan müteveffiye olan vâlidemiz Saliha bint-i Cum'a'dan müntakil silk-i mülk-i sahihamızda münselik olup Ergul nâm mahalde vâki' etraf-ı erba'adan Musa veled-i Keşiş İsa'nın bağkürümü ve tarafeyn-i tarîk-i 'amm ve Sali ibn Berho'nun mülk bağkürümüne müntehî hisse-i şayi'alarımıza ala-ma-farazallahu te'âla isâbet eden ma'lûmü'l-hudud ve'l-ifrâz bir kıt'a bağkürümümüzü bi'l-asale ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle sekiz yüz guruşa merkum Musa veled-i mezbûra bey'-i sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz guruşu müşterî-i merkûm Musa veled-i mezbûrdan bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledik fi'mâ-ba'd bağkürüm-i mahdûd-ı mezkûrede bizlerin asla ve kat'a alâka ve medhâllerimiz kalmayub müşterî-i merkûm Musa veled-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfe ma-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdîk-i şer'î ma-hüve'l-vaki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 24 Zilhicce sene 1286

SAYFA 11

Numro 64

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

.....(silik) Ahmed ibn Ömer meclis-i temyiz-i livâda celp olunup isticvâb olundukda bâ- varakâ-i muharrer ... ve menkûlât-ı ... on kalem iki bin üç yüz on beş... ..sında Kelhuk nâhiyesine tabi' Uşi karyesi toprağında vaki' etrâf-ı erba'adan Hacı İsmail ve Nasır mülk menzileriyle ve hane ve tarîk-i âmm müntehî cem'an Siirdi beş buçuk tohum isti'âb ider tarla tarihten altı sene mukaddem dört yüz guruşa mu'accel nakdiyle bey'-i kat'i ile iştirâ eylediğini def'le mukâbele ve ma'dasını külliyyen inkârını mukârin tarafeyn ...edikleri da'vâ-yı meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukta ba'de'l imhâl ve'l istimhâl müddeî-i merkûm Mahmud ebnân mezbûr beyyineden izhâr-ı acz ile bi't-taleb istihlâf olunub mûcibiyle müddeî-i merkûm Mahmud da'vâ-yı mezkûresiyle âmmisi merkûm Ahmed ibn mezkûr bin sekiz yüz guruş kıymetle ber vech-i bâlâ istid'â eylediği mülk ve menkûlâtı ve nukud da'vâsıyla bilâ beyyine mu'ârazatdân ba'de'l men' ve dafi-i merkûm Ahmed def-i meşrûhesini mübeyyine isbât itmek sadedinde iken miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla elli guruş üzerine arazi-i mahdûd-ı mezkûrdan inşa-i akd-i musalâha ve bedel-i sulh-ı mezkûr elli guruş dahi meclis-i sulhda teslim olunub ehadühüma âherin sulh ve tebriye-i zimmetlerini kabûl eyledikleri ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu. Fi 25 Zilhicce sene [12]86

Numro : 65

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibi istîdâ Ahmed ibn İbrahim'in derûn-i arzuhâlde mezkûr-ı l isim dayısı Süleyman ibn Hamza meclis-i temyiz-i livâda celb olunup Ergul(?) nâm mahalde vaki etraf-ı erba'adan Musâ veledi keşiş ve İsa veledi Şimas Abdulehad mülk-i bağkürümleri ve tarafeyn tarîk-i âmm müntehî sekiz yüz guruş kıymetli otuz iki sehmden yedi sehmi hâzır-ı meclis li-ümm er karındaşım eytâm Yusuf ibn Husoya isabet eden hisse-i mezkûreyi ... merkûm hâzır-ı meclis-i Devlet-i Aliyye teb'asından Keldani milletinden Musa veledi Keşiş nam Hristiyan karz etmiş olduğu hisse-i muharreremiz sual olunup gıbbe't-tasdîk olunmak muradımdır deyü merkûm Ahmed ibn mezbûr dayısı merkum Süleymandan ba'de'd da'va-yı ve lede's suâl husûs-ı müsted'a-yı tayi'ân ve kat'iyen ikrâr ve itirâfı mûcibiyle ba'de'l hüküm bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûr takrir olunmak üzere müddeî ve müddeâ-yı aleyh miyânlarına müslihûn ve müslîmin tavassutlarıyla eytâm-ı mezkûrun babası Huso ve müddeî-i merkûm Ahmed ibn mezbûr semen-i -i

mezkûr sekiz yüz guruş ... .. miyânında alâ mâ- farazallahu te'âla isâbet iden seksen beşer buçuk guruşdan yüz yetmiş beş guruşu bi'r- rızâ tamamen ve kamilen ahz u kabz birle da'vâ-yı mezkûresiyle müdde-i merkûm Ahmed ibn mezbûr ve eytâm vasii Huso ibn Abdullah ...merkûm Süleyman ibn mezbûru müşteri-i merkûm Huso Musa veled-i mezbûru tebriye-i zimmet eyledikleri ba'de't tescîl huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fi 25 zilhicce sene [1]286

SAYFA 12

Numro: 65

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı mahallâtından Kassar Mahallesi hânedân-ı kadiminden Hamid Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa Meclis-i Temyîz-i Livâda Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kuralarından Halenze karyesi ahalilerinden işbu ba'is'üli'lâm Hasan Hacı Hamid nam kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüp akd-ı atî zikrin sudûruna değîn Garzan kazâsı nevâhîlerinden Rıdvane nâhiyesi kurâlarından ... toprağında vaki' cânib-i mîrîyeden şirâ'en mâlik ve bâ- tapu taht tasarrufumda bulunan karye-i mezbûr toprağında vaki etraf-ı erba'a dan tarafeyn dere tarîk ile mahdûd tahminen elli kile¹⁷⁷ amedi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ile civarında vaki arz-ı neval(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'adan tarafeyn tarîk-i âmm Melkimi(?) karyesine gider tarîk deresiyle mahdûd tahminen sekiz kile amedi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki etraf-ı erba'adan Haleh(?) karyesi ve ...karyesinin toprağı tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen altı kile âmedi tohum isti'âb ider kezâlik bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki ... dimekle ma'rûf etraf-ı erba'adan ...ve ...karyelerinin toprakları ve hark ve dere ile mahdûd tahminen altı kile âmedi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki ... mukabil dimekle ma'rûf etraf-ı erba'adan ... karyesinin toprağı ... ve .... karyesinin deresiyle mahdûd tahminen on kile amedi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki arz kane valadane(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'dan dere ve ... karyesinin tariki ve ...nam mahall ile mahdûd tahminen on iki kile amedi tohum isti'âb

¹⁷⁷Osmanlı da yaygın olarak kullanılan hububat ölçülerinden biridir. Bu birim de yine bölgelere göre farklı değerlere sahiptir. Siirt'e kullanılan kile değerinin 50 okkaya tekabül ettiği ifade edilmektedir. Bkz: Taşkın, Ünal, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2005, s.67.

ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki' bedest(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'adan tarafeyn ve dere tarik-i âmm ve karye-i mezbûr hanesi ve ... ile mahdûd tahminen yarım kile amedi tohumu isti'ab eder. Bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki mukabil... dimekle ma'rûf etraf-ı erba'a dan ... ve ...ile mahdûd tahminen on kile amedi tohumu isti'ab ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki' ... nevalesi(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'a dan dere ve ... ile mahdûd tahminen on kile amedi tohumu isti'ab ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki göl mahsul(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'a .....ve Yertam(?) karyesinden ... ve .... livâsı .... mahall-i mezbûrenin ve kıraç ile mahdud tahminen on kile amedi tohum isti'ab ider bir kıt'a sussuz tarla ve yine civarında vaki' mezbi(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erbaa dan... tarlası ve .... ile mahdûd tahminen on kile amedi tohumu isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ve karye-i mezbûrda vaki' etraf-ı erba'ası hane harabesi ve arazi-i memalîk ile mahdûd Deyr bab(?) mülk mütesellim(?) ile on iki kıt'a arazi-i muharrere mülk tarlalarımın bin üç yüz elli guruş ve Reşine nahiyesine tabi ...karyesi ahâlilerinden Mir Mehmed müşâreketle on sekiz siirdi mevrû' huntasını ve... edevâtını müşteri Mir Mehmed ile ... olan nisf ...sını vee dört re's kara sığır öküzü hayvanları dahi bin altıyüz elli guruşa hıfz u edâda hâzır-ı bi'l meclis Hasan ibn mezbûra cem'an üç bin guruşa bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellum ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan üç bin guruşa müşteri-i merkûmdan tamamen ahz ve kabz eyledim.fî mâ-ba'ad arazi-i kıt'âat-ı muharrerelerde ve mülk-ı menzirimde ve hayvanât-ı muharrerede ve ber vech-i ...marrû'z- zıkr ve ve mikdârü'l ... da benim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Hasan bn mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîh-i ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe- mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdik-i şer'i mâ- hüve'l vaki' bi't-taleb ketb olundu Fi 25 zilhicce sene [12]86

SAYFA 13

Numro 66

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Reşine nâhiyesi kurâlarından Kormas Karyesi ahâlilerinden Mehmed Şerif ibn Esad(?) nâm kimesne Meclis-i Temyîz-i Livâda Rıstak Nâhiyesi kurâlarından Tillo Karyesi ahâlilerinden Osman bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l

merâm edüp akd-ı atî zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-i sahîhimde münselfik müteveffâ babam merkûm Esad'dan bana bi'l-ırsı'sş-şer'i intikâl iden karye-i mezbûr topraĝında vaki' Hovarız(?) dimekle ma'rûf etraf-ı erba'a dan canib-i kible kudus-i şerîf vakfi tarla ve ...nın tarlası ... bikâr ve tarik ve ... kariyesinin mescid-i şerif vakıf tarla ve Hurşit'in tarlası ... karyesinin mescidine vakıf tarla ve ... bayır tarlaları yine civarında vaki' Akır(?) dimekle m'arûf etraf-ı erba'adan canib-i kiblesi Musa Bayır oĝlu Molla Ömer ve Süleyman'ın tarlası ve cebel ile mahdûd tahminen on üç siird'i tohum isti'ab ider iki kıt'â sulu tarlalarımı altı bin guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve temlik ve teslim eylediĝimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesesllum ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblaĝ-ı mezbûr altı bin guruşa müşteri-i merkûm Sufi Osman ibn mezbûr yedinde bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fî-mâ-ba'd' arazi-i mahdûd-ı mezkûrlarda benim asla ve kat'iyyan alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i merkûm sufi Osman ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe- mâ- yeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun dedikde ĝıbbe't-tasdik-i şer'i mâ-hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fi 26 Zilhicce sene [12]86

Numro 67

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Abdulmecid ibn Ahmed nâm kimesnenin hüsemâsı Şeyh Hamid ibn Molla Ömer nâm kimesneden taleb-i da'vâ da bulunduĝu iki kalem bin beş yüz yigirmi guruşluk asel ve bittim esmânlarından merkûm Hamid Efendiden alacak hakkım olmaĝla tahsil olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye taleb olunduk da ba'de'l imhâl ve'l istimhâl izhâr-ı acz birle istihlâf dahi talib olmamaĝla müddeî-i merkûm Abdülmecid ibn Ahmed da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine velâ yemin müddeâ aleyh merkûm Molla Hamid ibn mezbûr mu'ârazatdan men' olunduĝu bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fi 27 zilhicce sene [12]86

Numro 68

Sebeb-i tahrirü'l kitâb ve hüccetü'l müstetâbü'sş- şer'i oldur ki

Siird sancaĝı mahallâtından Ayn Salib Mahallesi sâkinlerinden ta'rif-i şer' ile mu'âref Gorgiz veled-i ...nın zevcesi Hüsna ibnet Gorgiz ve ... ibnet mezkûr kazâ-i mezkûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Kasım ... ve birâderi

Makdis veled-i Yasef muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüp akd-ı atî zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub mevrûsumuz Gürgüz veled-mezbûrdan müntâkil mahall-i mezbûrede vaki' etraf-ı erba'a dan ... veled-i Gürgüz ve Hate(?) ibn mezbûrun mülk tarlaları ve bâyi'-i merkûmanların menzili ve tarîk-i âmm ile mahdûd bır kıt'a arsaları üç yüz guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellum ve kabzve kabûl eylediklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz guruş müşteri-i merkûmân ... Mansur ve biraderi ... mezbûrlar yedlerinden bi't-tamam ve'l kemâl ahz u kabz eyledik fî mâ ba'd arsa-i mahdûd-ı mezkûrdaasla ve kat'iyyen alâka ve medhâlimiz kalmayup müşteri-i merkûm Kıs - Mansur ve birâderi merkûmun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtarâ mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't tasdik-i -şer'i mâ-hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 26 zilhicce sene [1]286

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme-i mezbur ketebesinden Abdulaziz Efendi ibn es-Seyyid Hüseyin efendi

Muhzır Yusuf ibn Yasin ve biraderi Mahmud ibn mezbûr

Muhzır İsmail ibn Mehmed

Mehmed binOsman

ve Gayrühüm mine'l hazırân

SAYFA 14

Numrosu 69

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağına tabi' Garzan kazâsı nevâhilerinden Beşiri nâhiyesi kurâlarından Gire Sire(?) karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem mecrûh'en vefat eden Hacı Süleyman ibn Hacı Ahmed'in zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nuriye ibnet Molla Ahmed ile sulbi kebîr oğulları Mehmed ve Resul ve sağîr oğlu Yusuf ve sulbiye-i kebîre kızları Fatma ve Halime ve Emine ve Hatice ve sağîre kızı Fatıma mütehâzıra olub eytâm-ı mezbûrların vasiye mansûbu ve zevce-i mezbûre Nuriye ibnet mezbûr ile Kebir oğlu Mahmud ve Kebire kızları Fatma ve Halime ve Emine ve Hatice taraflarından vekî-i

şer'iyeleri li-ebeveyn âmmileri Molla İbrahim ve kebîr oğlu Resul nâman kimesneler huzûr-ı ... akd olunan meclis-i şer'imizde nevâhi-i mezbûre tabi' Elih karyesi ahâlilerinden İsa bin ... ve Hacı bin Hacı Ömer ve Yusuf ibn Esad ve Hüseyin bin Abdullah ve Aslo(?) bin Mekro ile ve gâib-i 'ani'l meclis Molla Yusuf bin Hacı Resul ve oğlu Resul ve Mustafa bin Hacı Ömer ve ... bin Hacı Ali bin Mehmed ve Mehmed bin İbrahim ve Süleyman bin Abdullah ve Çetino bin Gürcü ve Ali bin Salih ve Hüseyin bin Ali nâman kimesneler tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem müvekkillerim ve eytâm-ı mezbûrların ve hâzır-ı merkûm Resul'un mevrûsleri maktûl merkûm Hacı Süleyman bin mezbûrun merkûm Elih karyesi ahâlilerinden marû'l beyân on altı nefer kimesne birbirine mu'aşeretle karyemizin harman yerinde mahsûl ... olan ... içün bi'l ... hücûm ve karyemiz ahâlileriyle meydana getürmüş oldukları niza'nın def'i amelinde bulunan mevrûsumuz merkûm Hacı Süleyman re's ve ve enf ve feminden alât-ı cariha ile mecrûh eylediklerinden bir mâh sahib-i firâş olub dört buçuk ay müddetle ol cerhden müteesiren vefât itmekle suâl olunub lâzım gelen deyn-i şer'inin selefü'z-zikr ehl-i sihâm(?) ehl-i hristiyan kimesne-i muharrereden alıverilmesi bi'l asâle ve bi'l vekâle ve bi'l vesâye muradlarımızdır deyü merkûm Molla İbrahim bin mezbûr ve hâzır-ı merkûm Resul namân kimesneler meclis-i mezkûrda ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl anlar dahi cevâblarında tezaik(?) vuku'unu ikrârlarıyla hüsemâsı merkûmanın mevrûsleri müteveffâ Hacı Süleyman bin mezbûrun Cerhi ma'lûmumuz değildir deyü külliye inkârlarını mukârin müddeâ-i merkûmandan beyyine taleb olundukda izhâr-ı acz birle müddeâ-i ve müddeâ-i aleyhimanın miyânelerine müslihûn ve müslimin tavassutlarıyla üç bin beş yüz guruş üzerine inşa-ı akd ve musâlaha olunub ve bede-i sulh-ı mezbûru tarih-i i'lâmdan yüz seksen bir gün müddetle iki bin guruşunu ve iki yüz kırk bir gün müddetinde kusûr kalmış olan bin beş yüz guruşu te'diye itmek üzere müddeâ-i merkûman bi'l asâle ve bi'l vesâye ve bi'l vekâle husûs-ı mezbûra müte'âllik âmme-i deâviden müddeâ aleyh merkûmanların her birileri zimmetleriyle ... ve anlar dahi tekâsit-i mezkûre duhûllarında i'fâ edecekleri bedel-i mezkûre müte'âllik da'vâdan müddeâ-i merkûm Resul ve vekîl-i merkûm İbrahim ibn mezbûrun zimmetin ibrâ ve her bir âherin ibrâlarına ... ve bu vecihle kat'-ı nizâ eyledikleri bi't-tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fi 27 zilhicce sene [12]86

SAYFA 15

Numro 70

Ati'l-beyanın ber vech-i câiz hâzıra-i vârisi olduğundan ...(silik) iden livâ-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile ma'rûfe işbu bâ'isetü'l-i'lâm Ümmü Gülsüm ibnet Mustafa bin Mehmed ibn Abdullah nam hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlisinden Mehmed Şakir ibn Salih muvâcehesinde üzerine da'va'yı ve takrir-i kelâm edüp vilayet-i Diyarbekir mahallâtından Cami'ül bani(?) Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem Mehmed bin Mustafa bin Mehmed bin Abdullah hâl-i hayatında merkûm Şakir bin mezbûr zimmetinde cihet-i karzdan alacağı olan on guruş hakkını kabl'el ahz ve'l istifâ vefat itmekle müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn kız karındaşı olup bundan ma'da müteveffâ-yı merkûmun veraseti ve terekesine müstehâk âheri olmayub ol vecihle meblağ-ı mezkûr bana mevrûs olmağla Mehmed Şakir'den halen talep ederim deyü ba'de'd-da'va ve lede's -suâl ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Mehmed ibn Mustafa'ya hayatında cihet-i merkûmdan ol miktar guruş deyni olup kable'l ahz ve'l istifâ vefât eylediğini ikrâr ve i'tirâf edüb lâkin müddeîye-i merkûme Ümmü Gülsüm 'ün verâset iddiası ma'lûmum değildir deyü inkâr etmekle ile müddeî-ye-i mezbûredem ber vech-i muharrer verâset müdde'âsı mevakkık(?) beyyine talep olundukta ber- vech-i meşrûh verâset-i müddeâsını her biri mahallesinden Süleyman bin Hacı Taha ve Hacı Abdulhamid bin Ali ve Molla Ali bin Hacı Ömer ve Hacı Hasan bin Hacı Yusuf namân kimesneler evvelâ bâ varakâ-i mestûre-i sırran ve ba'dehü mazbûtü'l esâmi kimesnelerden âlenen lede't tezkiye adl ve makbul-üş şehade idükleri kıbel-i şer'imizde ihbâr olunan Kassar Mahallesi ahâlilerinden İsmail bin Ahmed ve Abdulhamid bin Mehmed namân kimesneler ale't tıbku'l müddeî bi'l-muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-yı şehadet-i şer'iyye eylemeleri mûcibiyle müddeîye-i mezbûrenin verâsetine ba'de'l hüküm ve 'l... mezbûre Ümmü Gülsüm yine meclis-i şer'i de Karağol Mahallesi ahâlilerinden Abdullah Efendi ibn Hacı İsmail nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb ... .. (silik) mezbûr Mehmed ibn Mustafa'nın vilayet-i Diyarbekirde ... .. (silik) olan vâz'ül yed olanlardan ... ve ... .. esmânından sülüs ve ahz ve kabzından ve lede'l ... sulh ve ibrâya ve bana isrâl olan husûs-ı vekâletin mütevâkîf olduğu umûrun küllisine vekîlve nâib'ül menâb nas ve ta'yin eylediğim ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl ve hidmet-i lâzimesiyle

kemâyenbağı edâya taahhüd ve iltizâm itmeğe ... taleb ketb olundu 27 zilhicce sene
[12]86

Şuhûdü'l - Hâl

Mehmed bin Ali

... bin Mehmed

ve Gayrhüm mine'l hâzıran

SAYFA 16

Numara 71

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni Milletinden ve teb'ea-i Devlet-i Aliyyeden Tüccar Agob veled-i Sevma(?) Meclis-i Temyîz-i Livâda ma' kud meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûreden idare-i meclis a'zâsında Hoce Bali(?) veled-i Makdis Karabet muvâcehesinde tarih-i ilamdan altı sene mukaddem merkûm Bali'den mâl-fatura tarîkiyle ahz itmiş olduğum beheri on birer guruş kıymetli üç yüz aded ... ile dört yüz elli guruş nakd cem'an üç bin yedi yüz elli guruşluk emtia-ı mezkûru fûruht birle der' aliyye den mal - fatura iştirâ etmek ameliyle der'aliyyede Tahta Kale(?) civarında vak'î Zülfidar Ağa hânında ve üst katta vak'î meskûn olduğum odada fûrûht etmiş olduğum sahtiyan esmânında bin sekiz yüz guruş ... .. odamı sarîk küşadıyla meblağ-ı mezkûru ta'addî ve tafsilimize habi' (?) olan meblağ-ı mezkûru merkûm Bali tazmin ettirmek arzusuyla miyânemizde olan ... .. muhalefet ider suâl olunub ...-i şer'iyesinin icrası muradımdır deyü merkûm Agob veled-i mezbûr ...dan ba'de'd da' va-yı ve lede's- suâl ol dahi cevâbında iş bu şerikim Agob'un ... etmiş olduğu da'vayı ve hakk-ı sarîhi esas olduğunu mahalle-i mezkûrda ba'de'l arz husûs-ı mezbûra haîz nâibü'l iktâ efendi hazretlerinden lede'l istiftâ cevab ba savâb müdde-i merkûmun ta'addî ve tafsilsiz ... .. müddeâ aleyh merkûm ... olmadığı hasmım müddei aleyh merkûmdan olmadığı beyânında verilen fetva-yı şerif mûcibiyle müdde-i merkûmdan vech-i şer'i üzere istihlâf olunup müddeâ aleyhmerkûm müteveffa Bali veled-i mezbûr müdde-i merkûm Agob veled-i mezbûra marü'l beyân

ve tazmin bi't-tesif(?) da'vâsıyla mu'ârazatdan men' olunduğu bit'tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Hurirre fî 29 Zilhicce Sene[12]86

Numro 72

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kazasının naib-i esbâkı Mehmed Tevfik bin Abdullah'ın zevce-i metrûkesi arzuhâl eden ... binti Abdullah nam hatun vekil-i şer'isi zevc-i dâhili Hüseyin Ağa bin Hacı Tahir Meclis-i Temyîz-i Livâda derûn-i istid'â da mezkûrû'l isim Batvanlı Fettah Ağa ibn Mustafa muvâcehesinde müvekkilem mezbûrenin ...da bulunan üç nefer eytâmların mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil yedimde olan bir kıt'a deyn senedi mantûkunca bin yedi yüz elli guruş alacak hakkı merkûm Fettah Ağa'dan suâl olunub aliverilmesi bi'l vekâle muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede' s-suâl ol dahi cevâbında bâ- senedi bin yedi yüz elli guruş ile haricden bin beş yüz guruşunu cem'an ... ..(silik) üç bin iki yüz elli guruş deynime mukâbil iki bin beş yüz kıymetli bir re's kara esbi gâib-i 'anil meclis Siird tüccarlarından Mağrosi(?) ve Tahir ve Hasan Şemis ve Molla Hızıra fûrûht itmiş olduğu penbe esmânından yedi yüz elli guruşu tüccar-ı merkûmdan bedeli ile müteveffâ-yı mezbûra teslim ve ...-i mezkûru bey'-i bat [sahih-i] şer'i ile müteveffâ-yı mezkûra hâl-i hayatında fûrûht ve teslim eylediği ba'de 'd da'vâyı ve lede's-suâl inkârını mukârin daf'î -i merkûm fenası üzerine dafi' i meşrûhesini mübeyyin beyyineye talep olundukta evellâ bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehü alenen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan meclis-i idare a'zâsından Mehmed Rüstem Ağa bin Abdullah ile Diyarbakirli Mustafa Efendi bin Hacı Emin Ağa esb-i muharrereyi iki bin beş yüz guruş kıymet takdiriyle müteveffâ-yı merkûm Tevfik Efendi bin mezbûr Hazır-ı merkûm Fettah Ağa'dan iştirâ eylediğini bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât edüb marû'l beyân tüccar-ı merkûmandan yedi yüz elli guruşu penbe esmânından istîfâ'-yı deyn ettiğini beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi olmamağla mucibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr yedi yüz elli guruşu vekil-i merkûm Hüseyin Ağa ibn mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh Fettah Ağa ibn mezbûr bilâ beyyine velâ yemin def' da'vâsıyla mu'ârazatdan ba'de'l men' bade't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 2 Muharrem Sene [12]87

SAYFA 17

Numro 73

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Musul Mutasarrıflığı kazâlarından Zaho Kazâsı mütemekkînlerinden ve teb'ea-i devlet-i aliyyeden Yahudi milletinden Hamo(?) veled-i Süleyman tarafından arzuhâl eden sabitü'l vekâle biraderzâdesi Hamo veled-i Şebo Meclis-i Temyîz-i Livâda Sor Mahallesi ahâlîsinden Tüccar Mahmud bin Abdulkerim muvacehesinde merkûm Mahmud ile muayyen tarihten altı altı ay mukaddem birbirimize kefil bi'l mâl olarak müvekkilim âmmim Hamo'dan ale't-tıbkü'l mudârebe(?) bâ-sened ahz etmiş olduğumuz beş bin guruşa vaz'ül yed şerikim merkûm Mahmud'dan ... ahz itmiş olduğum iki bin beş yüz guruş deynimi dâyinim merkûm Hamo 'ya teslim edüb kusûr kalmış olan meblağ-ı mütebâki iki bin beş yüz guruşu şerikim merkûm Mahmud' dan ahz etmek üzere ...merkûm.Hamo'ya vermiş olduğumuz yedimde bulunan bir kıt'a deyn senedi mantûkunca vekâletim hasebiyle mütebâki-i mezkûr iki bin beş yüz guruşun edâsına şerikim merkûm Mahmud ta'allül ider suâl olunub bil'vekalet meblağ-ı mezkûrun aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında işbu şerikim ...'ya tarih-i i'lamdan üç ay mukaddem berra-yi osmani olarak yigirmi beş âded ... ve iki ay mukaddem ceste ceste mahlût(?) nakd ve sabun ve elbise ve esliha olarak iki bin beş yüz guruş dahi vekâlet-i mezkûresine binaen istifâ-yı deyn eylediğini meclis-i mezbûrdadef le ba'de'l da'vâ-yı müddeî-i vekîl-i merkûm ... veled-i mezbûrdan lede'l suâl iki bin beş yüz guruş mahlût nakd ve elbise ve esliha ahz etmiş olduğunu ikrâr ve i'tirâf edüb mütebâkî-i mezkûr iki bin beş yüz guruşu tarihten bir ay mukaddem bi'l vekâle mutâlebe eyledim aralığında bin guruşunu peşinen ve bin beş yüz guruşunu iki üç ay murûruyla va'deye rabt etmek üzere ikrâr dâhi eylediğini def-i alâd' def da'va'yı merkûm Mahmud'dan lede'l sual ve akde'l inkâr husûs-ı mezbûrâ hâiz ve nâibü'l iktâfaziletlü efendi hazretlerinden lede'l istifâ cevâb bâ- savâbında müddeî-i vekîl-i merkûm ... .. da'vâsını mübeyyine isbât itmek beyânında îtâ buyurulmuş olan fetva-yı şerîf mantûkunca müddeî-i merkûm ... veled-i Şebo da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havâle olundukta evvelâ bâ varaka-i mestûre sırran Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden Ali ibn Hüseyin Abbas ve Abdullah ibn Alo ve Sofî Abdurrahman bin Mahmud bin Abdurrahim nâmına kimesneler den ...alenen mazbûtü'l esâmî kimesnelerden tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâdeidükleri ihbâr olunan mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Hacı Abdulgani ibn Ali ve Seyyid Hüseyin ibn Seyyid

Mustafa nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer' üzere ...(biraz silik) mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr iki bin beş yüz guruşu vekil-i merkûm Hamo veled-i Şebo'ya edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Mahmud ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 3 sene [1]287

Numro 74

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'a Esad ibn Hacı Ali derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim Süveyka Mahallesi sakinlerinden Ali ibn Mehmed Meclis-i Temyîz-i livâda celb olunub meclis-i şer'i âliye isticvâb olunarak tarih-i î'lâm dan üç sene mukaddem bir sene müddetle iştirâ etmiş olduğum iki bin yüz yetmiş bir buçuk guruş Haleb malı esmânından ... Esad ibn mezbûre cihet-i mezbûrden ba sened-i deyni olduğunu tayi'an ve kat'îyyan ikrâr ve itirâfiyla ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr iki bin yüz yetmiş bir buçuk guruş müddeî merkûm ... ibn mezbûre edâ ve teslim müddeî âliye-i merkûm Ali ibn Mehmed ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 5 Şehr-i Muharrem sene 1287

Numrosu 75

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'a Bakkal Hacı Mehmed'in derûn-ı arzuhalde mezkûru'l isim Ermeni milletinden ve devlet-i âliye teb'asından ... .. Etimekçi Beco(?) Meclis-i Temyîz-i Livâda celb olunub isticvâb olundukda hasmanı merkûm Bakkal Hacı Mehmed'in celb-i da'vâda bulunduğu meblağ-ı müsted'a iki yüz elli guruş külliye inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda izhâr-ı acz ile bi't-taleb istihlâf dâhi taleb olmakla müddeî-i merkûm da'va-yı mezkûresiyle bilâ beyyine velâ yemin muârazatdan men' olunduğu bi't tescîl huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 5 Muharrem sene [12]87

SAYFA 18

Numro 76

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kazâsı mahallâtından Sor Mahallesi sâkinlerinden teb'ea-i devlet-i âliyyeden Yakubi Milletinden bâ'isü'l-î'lâm Musur (?) veledi Sefed(?) nâm kimesne kazâ-i

mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde li-ebeveyn âmmizâd Cibo(?) veledi İsa muvâcehesinde müteveffâ ceddimiz Matlub nâm Hristiyandan müntâkil mahalle-i mezbûrde vak'î etrâf-ı erba'a'dan Molla Hamza ve ... mülk menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki... oda ve bir mikdâr havlu ile müştemil bin guruş kıymetli bir bâb mülk mezvrûsumuz beynimizde ber vech-i tansîf iktisâm etmiş iken kismet-i mezkûrden bana olmağla ... olan aded keşfiyle bir ... hakkaniyyet iktisâm olunmasını meclis-i mezkûrde ba'de'l arz husûs-ı mezbûrun mahallinde ehl-i vukûf ma'rifetleriyle keşf nâibimiz Abdulaziz efendi ma'rifeti ve mahalle-i mezbûrun meclis-i ihtiyârı ma'rifetleriyle lede'l keşf fi'l ... müddeâ-i merkûm için tefrîk olunan nisf hisse ... değerinden iki yüz guruş ... kıymet-i değer eylediğini ifâ-yı merkûm efendinin ve ehl-i vukufun inha ve takdir etmeleri müddeâ aleyh merkûm Cibo'dan iki yüz guruş müddeî merkûm Musur'a edâ ve teslim etmek üzere merkûm Musur dahi bi'r -rıza husûs-ı mezbûra müteâllik âmm-i deâviden her birileri âherin zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ehadühüma âherin ibrâlarını ba'de'l kabûl ve bi't- tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundufi'l yevm 4 Muharrem sene [12]87

Numro 77

Siird kazâsı mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin bin Kasım nâm kimesnenin vâlidesi Saliha ve kız karındaşları Halime ve ... tarafından sâbitü'l vekâle mezkûr Hüseyin bin mezbûr kazâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlisinden iş bu ba'is'ül vesîka âmmisi Hasan bin İbrahim bin Abdullah muvacehesinde bi'l vekâlet ve bi'l asâle ikrâr-ı tâmm ve takrir-i kelâm idüb müteveffâ ceddimiz Hüseyin bin Abdullah'dan mevrûs üç yüz guruş kıymetli Ustod(?) nâm mahalde vak'î etrâf-ı erba'a'dan Hacı İsa ve Hamza ve Mahmud ve Hacı Mahmud Efendi ve Abdo bin İsa'nın mülk bağ kürümlerine muntehî bir kıt'a bağ kürüm ile yüz guruş kıymetli kalıbcı örsü esmânından cem'an dört yüz guruşluk mülk mevrûslerimiz tarafeynden îcâb ve kabûlü havî ve şurut-ı müfsideden arî bey-i bât-ı sahîh ile iş bu âmmimiz merkûm Hasan bin mezbûra bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer îştira ve temelluk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşa müşteri-i Hüseyin ibn mezbûrdan bi'l ahz ve'l kabz vekâlet-i muharrereden ... binâen meblağ-ı mezkûr dört yüz guruş ba'del ta'teaddi(?) ... sahîh-i şer'i ile meblağ-ı mezkûr dört yüz guruş âmmîm merkûm Hasan ibn mezbûra temlîk ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i mübeyyen ittihâb(?) ve

kabz ve kabûl eylediğini mâ- hüve'l vaki' bi't-taleb ba'de't-tescil ve gıbbe't-tasdik-i şer'i ketb ve imlâ olundu

Hurrire fi'l yevmü't-tâsi'min şehr-i muharremül- harâm li-sene semâniye ve semânîn ve mieteyn ve elf

Şuhûdü'l-Hâl

Seyyid Abdülaziz bin Seyyid Hüseyin

Ali bin İsmail

Musa bin Abdo

Mahzar Yusuf

ve biraderi Mahmud

İsmail bin Mehmed

ve gayrühüm

Numro 78

Siird kazâsı mahallâtından Holani Mahallesi ahâlilerinden Yusuf bin Ali nâm kimesnenin derûn-ı arzuhâlde hasmı Şirvan nâhiyesi kurâlarından Buruc(?) nâhiyesine tâbi Remiye(?) karyesi sâkinlerinden Hasan bin İzzet Meclis-i Temyîz-i Livâya celb olunub isticvâb olundukta hüsemâsı Yusuf bin mezbûra cihet-i karzdan yüz altmış guruş deynini ikrâr ve itirâf mâ'da mazı davâsını külliyyen inkâr itmekle müddeî-i merkûm Yusuf dört batman mazı da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta ispat etmek üzere iken müddeî ve müdeâ-yı aleyhim miyânlarına müslihûn ve müslimin tavassutlarıyla dört batmanmazı esmânını tarafeyn bi'r- rıza elli guruş üzerine inşâ-ı akd-ı musâlehe olunub bedel-i sulh mezkûr elli guruş meclis-i sulhda te'diye ve teslim olunub sâlifü'z-zikr cihet-i mezkûreden yüz altmış guruş ber- müceb-i âli ikrâra müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûra edâ ve teslim olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Hasan bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 9 Muharrem Sene 1287

SAYFA 19

Numrosu 79

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazası nevahilerinden Rıstak Nahiyesi kurâlarından Tillo Karyesi ahâlisinden arzuhâl iden bâ'isü'l-i'lâm Meclis-i Temyîz-i Livâda ma'kûd meclis-i şer'imizde kazâ-i mezkûr nevâhilerinden Reşine nâhiyesi kurâlarından Kormas karyesi sâkinlerinden Şerif bin ... muvâcehesinde tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem merkûm Şerif bin ibn mezbûra malımdan ve yeddimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğu bir kıt'a deyn senedi mantûkunca on bin yetmiş dört malımdam ibrâz ... kusûr kalmış olan yedi bin yetmiş dört guruş alacak hakkım suâl olunub bana teslimi tenbîh-i şer'î olunması muradımdır deyü merkûm Şeyh Osman ibn mezbûr Şerif bin ibn mezbûr ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf edüb ber- müceb-i âli ikrara meblağ-ı mezbûr yedi bin yetmiş dört guruşu müdde-i merkûm Şeyh Osman ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Şerif ibn mezbûra ilzâm olunduğu kayıdır Fî 8 Muharrem sene [12]78

Numro 80

Siird sancağı mahallâtından Bâbüddarb Mahallesi ahâfillerinden iken bundan akdem vefât iden Bayazid bin Cemo bin Abdullah nâm müteveffânın sulbi sağır oğlu Beyazid bin mezbûrun kıbel-i şer'imizde mansûb ve vasisi vâlidesi Emine binti Ali nâm hatun Meclis-i Şer'i-i Şerîf-i Enverde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edüb sağır-i merkûmun nafaka ve kisve ihtiyacı olmağla babası mezbûrdan müntâkil mâl-ı mevrûsundan nafaka ve kisve bahâsı olarak kıbel-i şer'i-şerîf-i enverde mikdâr-ı kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l vesâye matlûbumdur dedikte hâkim-i mevki' sadr-ı küttab efendi hazretleri sağır-i mezbûr için mâl-ı mevrûsesinden tarih-i kütâbdan yevmiye kırk pare farz ve takdîr buyurub mefrûz-ı mezkûru sağır-i merkûm Bayazid'e harc ve sarf ve lede'l ikrâz istidâneye ve ... mâl-ı mevrûslerine rucu'a ve ihmaya mezbûre Emine ibnet mezbûre ye ruhsat-ı şer'iyeye verilmeğın mâ hüve'l vaki' bit-taleb ketb ve imla olundu

Hurrire fi'l yevmi'l işrâ min şehri muharremül- harâm fi 10 Muharrem sene 1287

Numro 81

Sâhib-i istid'â Şeyh Halef Mahallesinden Derviş bin Merhemo(?) meclis-i temyîz-i livâda derûn-ı arzuhâlde mezkûrû'l-isim mahalle-i mezbûrdan Es-Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Es-Seyyid Hüseyin Efendi ile Karağol Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Ömer bin Hacı İsmail nâman kimesneler bi'l- muvâcehesinde merkûm Seyyid Abdulaziz efendi zimmetinde iki aylık ..'lık ücretim ile merkûm Şeyh Ömer'den nân-ı aziz bahâsı olarak kırk beş gurus hakk-ı sarîhlerim sual olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-sual olundukta isbat etmek muradında iken miyânelerine müslihun ve müslimîn tavassutlarıyla ... .. (silik) üzerine Abdulaziz efendi ile ... akd-ı musalaha birle bedel-i sulh-i mezbûr ....(silik) olunub ol vecihle ehadühüma âherin zimmetlerini ibrâ eyledikleri ...(silik) mukaddem bir sene müddetle kırk beşer gurusun beyyinesinden müddeî'nin izhâr-ı acz ile müdde'â aleyh merkûm İsmail ... .. (silik) müddeî-i merkûm Derviş ibn mezbûra ber vech-i şer'-i muârazatdan men' olunduğu huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu

Fî 10 Muharremü'l- Harâm sene [12]87 ve Fî 20 Mart sene [12]86

SAYFA 20

Numro 82

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazalarından Şirvan kazası nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi ahâlilerinden Ahmed bin Hamo Meclis-i Temyîz-i Livâda ma'kûd meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlilerinden bâ'isü'l-î'lâm Osman bin Abdi bin Hacı Mahmud muvâcehesinde merkûm Osman karye-i mezbûr toprağında vak'i etraf-ı erba'a'dan Fakı Ahmed'in mülk bağkürümleri ile etraf-i selâsesi benim mülk bağım ile müntehî sekiz amelelik bir kıt'a bağkürüm on seneyi mütecâviz mevrûsum babam Hamo'dan müntâkil mülk-ı mahdûd mevarüsümü merkûm Osman müddet-i mezbûreden berü fuzûli tasarruf ider suâl olunub bana teslimi cebr ve tenbih olunması muradımdır deyü merkûm Ahmed bin mezbûr merkûm Osman bin Abdi bin Hacı Mahmud'un ba'de 'd da'vâ ve lede's-sual merkûm Osman dahi cevâbında işbu hüsemâm Ahmed'in taleb ve da'va'da bulunduğu bağ-ı mahdûd-ı mezkûru mevrûsum babam Abdi bin mezbûr otuz seneyi mütecaviz bi'l cümle mülk akârıyla beraber bağ-ı mezkûrun ihâlesini evladına evladı evladına batnen ba'de batnin vakf-ı sahîh ile vakf

edüb teslim alınması ve tescil-i şer'i eyledikten sonra fakîr'ül hâl düşüb işbu müddeîm Ahmed'in babası Hamo'ya fûruht eylediğini ve yeddinde bulunan Şirvan kazası naib-i sâbıkı Abdullah efendinin hanımı ve hasmânı(?) muhtevî bahâ (?) vakfıyanelerini bi'l irâ'en ve husûs-ı mezbûre me'zûnen bi'l iftâ Efendi hazretlerinden lede'l istiftâ cevâb bâ-savâbında bey'i mezkûrun âdem-i osmani(?) mübeyyen itâ buyurulan bir kıt'a fetvâyı şerif mantûkunca müddeâ aleyh merkûm Osman bin mezbûrdan talep olundukta evvelâ ba-varaka-i mestûresırran veba'dehü alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan karye-i mezbûr ahalilerinden Şeyh Mehmed Efendi ibn Hacı Musa ve Abdulkadir bin Şeyh Mikail nâman kimesneler bi muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle bağ kürüm-ı mahdûd mezkûrun takiyetine(?)ba'de'l hüküm müddei merkûm Ahmed bin Hamo da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Osman bin mezbûra muârazattan men' olduğu ba'de't-tescilhuzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 11 Muharrem sene [12]87

Numro 83

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Halebü'ş- Şahba mütemekkinlerinden Katolik milletinden Devlet-i Alliyeye teb'asından sahib-i istid'â Siird tüccarlarından Hoce Fethullah veled-i Elyas Meclis-i Temyîz-i Livâ da Garzan kazâsı nevâhilerinden Rıdvan nâhiyesine tabi' ... karyesi mütemekkinlerinden Süryani milletinden ve Devlet-i Âliyye teb'asından Hoce Mensur veled-i Hanna ... .. (silik) cihet-i kefâletinden iki bin iki yüz ve cihet-i havâleden bin üç yüz ... .. (silik) guruş ve bir kıt'a mantûkunca suâl olunub ... .. (silik) olunması muradımdır deyü merkûm Fethullah ibn mezbûr merkûm Mensurveled-i mezbûr ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf edüb ber- mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz guruşu müddeî-i merkûm Fethullah veled-i mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Mensur veled-i mezbûra ilzâm olduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 11 Muharrem sene [12]87

SAYFA 21

Numro 84

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kazâsı sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nevahtesinden Rıstak nâhtiesi kurâlarından Tillo karyesi ahâlisinden Derviş bin Sûfi Osman tarafından sâbitü'l vekâle bâ'isü'l-î'lâm er karındaşı Musa bin mezbûr meclis-i temyîz-i livâda ma'kud meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Fersaf karyesi ahâlilerinden Süleyman bin Abdullah muvâcehesinde merkûm Süleymanın abisi olub bundan akdem vefat eden sûfi Ali bin İsmail ibn Abdullah nâm müteveffâda cihet-i ahz ve ita'dan dört yüz kırk gurus alacak hakkım mukabelesinde müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayatında müvekkilim mezbûr Derviş tedhîn etmiş olduğı karye-i mezbûr civardında vaki' Şebun(?) nâm mahallde vak'i etraf-ı erba'adan Fetho bin Aziz ve Derviş bin Salih ve Hacı İsmail ibn Abdullah ile mahdûd bağ kürüm-ı mezkûr merkûm Süleyman bin mezbûr müdahale ider sual olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak bi'l vekâle muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında külliyyen inkârımı mukârin müddeî-i merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta sırran ve alâniyyeten tezkiiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlü's-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan karye-i mezbûreden Abdulhamid bin Abdurrahim ve Süleyman bin Abdullah nâman kimesneler ale't tabikü'l müddeî olmadığı bi'l muâceret'ül şer'i üzere edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de'l hâkim bağ kürüm-ı mahdûd-ı mezkûrde müddeâ aleyh merkûm Süleyman bin mezbûra müdahale itmemek üzere tenbîh-i şer'i olunduğı ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu hurrire Fî 11 Muharrem sene [12]87

Numro 85

Siird kazâsı mahâllatından Holani Mahallesi ahalisinden Hasan ve Reşid ve Hamza ve Esad ve hem- râhları Meryem ve Zeliha ve Reyhan ve ... ve ... Hacı Süleyman ile ... Ahmed ... Abdo bin Hamza nâman kimesneler kazâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahâlisinden Süleyman bin İbrahim Kawa nâm kimesne mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'anil merâm edüb akd-i âti-i zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselîk olub müteveffâ cedlerimiz Hamza'dan müntakil Babüddarb Mahallesi'inde vâki' etrâf-ı erba'adan Şeyh Mustafa bin ...(silik) ve etrâf-ı selasesi tarik-i âmm ile bir kıt'a harman dağı sekiz yüz gurusâ bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve temlîk ve teslim eylediğimizde ol dâhi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz gurusu müşteri-i merkûm Süleyman ibn mezbûr yeddinden bi't tamam ve'l kemal ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda benim

asla vekat'a alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Süleyman ibn mezbûrun mülk müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdurkeyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâr mutasarrıf olunsun dediklerinde gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 12 Muharrem sene [12]87

SAYFA 22

Numro 86

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird'e tabi Ras Mahallesi ahalîsinden asakir-i muntâzama-ı şahânedan bâ' isü'l-i lâm Hamid bin İsa Meclis-i Temyîz-i Livâda Garzan kazâsı kurâlarından Narvik(?) karyesinde

Bakkal Ali bin Süleyman muvâcehesinde merkûm Ali'de dükkan meta'ı esmânından bâ- sened yüz doksan iki buçuk gurusu alacak hakkımın tediyesinde çend seneden berü ta'allül ider suâl olunub ... bana teslîme[tenbîh-i] şer'i olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûhe tayi'ân ve kat'ıyyan îkrâr ve itirâf edüb ber- müceb- âli îkrara meblağ-ı mezkûr yüz doksan iki buçuk gurusu müdde-i merkûm Hamid bin mezbûra edâ ve teslîm etmek üzere müddeâ aleyh merkûm Ali bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 18 sene 1287

Numro 87

Livâ-i Siird'e tabi Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Navro nâhiyesi ahâlilerinden Köşk Karyesi sâkinlerinden ve Osman ve Temur ... yezidi Şabin(?) nâman kimesneler liva-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde kazâ-i mezbûra tab'i Yeri(?) nâhiyesi karyelerinden Küfre Karyesi sâkinlerinden ve Devlet-i Âliyye teb'asından Katolik Milletinden Ya'kub veledi Sergiz(?) muvâcehesinde îkrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb akd-ı âti zikrin sudûruna değin Küfre Karyesinde Berzat(?) demekle ma'rûf nâm mahalde vak'i etraf-ı erba'a dan mekremetlü Emin Efendi ve karye-i mezbûrda ... vakfı olan bağ kürüm ve Molla İsmail bağ kürümü ve İslam makberesi ile mahdûd on amelelik babamız müteveffâ-yı Şahin'den müntâkil bir kıt'a bağ kürümü mahdûd-ı mezkûr-ı tarafeynden icâb ve kabûlu havi ve şurûd -ı müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile dokuz yüz gurusu müşteri-i merkûm Ya'kub veledi mezbûra bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve

tesellum ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz guruşa müşteri-i merkûm yeddinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda bizlerin asla alâka ve medhâlimiz kalmayub müşteri-i merkûm Ya'kub veledi mezbûrun mülk müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbema yahtâramutasarrîf olunsun dediklerinde gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb ve îmla olundu Fî 16 sene [12]87

Numro 88

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazası nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Halenze karyesi ahâlisinden Hacı Hamza bin Hacı Mahmud tarafından zikr-i atî hukuk da'vâsını ahz u kabz ve husûs-ı vekaletin mütevâkîf olduğu umûrun küllisine sabitü'l vekâle karye-i mezbûr ahâlilerinden Hasan bin Hacı Hamid Meclîs-i Temyîz-i Livâda derûn-i arzuhâlde mezkûr-ı isim Siird mahâllatından Holani Mahallesi sâkinlerinden katırcı Hüseyin bin İsa muvâcehesinde merkûm Hüseyinde müvekkilim merkûm Hacı Hamza ibn mezbûrun ... edüb ve merkûm Hüseyin'in işfira itmiş olduğu bir re's Ester bahâsı esmânından ez-gayrı teslimat altı yüz elli guruş alacak hakkım suâl olunub bi'l vekâle bana teslimat tenbih-i şer'î olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl kazıye-i minvâl-i meşrûheye müddeâ aleyh merkûm Hüseyin bin mezbûr tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf edüb ber-mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr altı yüz elli guruşa vekîl-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere merkûm Hüseyin ibn İsa'ya ilzâm olunduğu bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 18 Muharrem sene [12]87

SAYFA 23

Numro 89

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Molla Hüseyin ibn Hacı İlyas Meclîs-i Temyîz-i Livâda Eruh kazâsı nevâhilerinden ...aşireti ahâlilerinden bâ'is'ül î'lâm Fettah ibn Mustafa muvâcehesinde tarih-i î'lamdan iki sene mukaddem aşiret-i mezkûr civarında vak'i Nehdinci(?) nâm mahall de karz itmek için nezdinde bulunan beher ... iki yüz ellışer guruş kıymetli yirmi iki aded tüfenk ve altıyüz guruş kıymetli

taban beşmuresi(?) bir aded kılıc malımdan merkûm Fettah nezdine celb edüb eslihâ-i mezbûru kıymet-i muharreresiyle altı bin yüz guruşa iştirâ ve semenine mahsûben yigirmi sekiz guruş kıymet takdiriyle iki yüz yetmiş âded bana i'ta etmiş olduğu ganem ve keçi hayvanlarından iki bin beş yüz guruş teslimatının kusûru üç bin altı yüz guruş mütebâki kalmış olan malım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında yigirmi âded tüfenkini iki yüz altmış bir guruş ve iki adedini beşyüz guruşa kılıç mezkûresini dahi üç yüz guruşa aşiret-i mezkûr ahaliilerine altı bin beş yüz guruşa bey' ve teslim ve semenine ganem ve keçi ahz eylediğini ifade ve eslihâ-yı mezbûreyi kendinin iştirâsını külliyyen inkârını mukârin müddeî-i merkûmda'vâ-yı meşruhesini mübeyyine beyyineye havâle olundukta isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile mutalebe istihlâ olmağla mûcibiyle ba'del hüküm müddeî-i merkûm Molla Hüseyin ibn mezbûr müddeâ aleyh merkûm Abdulfettah ibn mezbûra da'va'yı mezkûresiyle bilâ beyyine muârazatdan men'olunduğu şerhi i'lâm i'lam Fî 15 Muharrem sene [12]87

Numara 90

Siird sancağı mahâllatından Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden zâtları ta'rif-i şer'i ile mu'areffe bâ' is'ül i'lâm Atiye ve Meyrem binti ... nâman hatunlardan zikr-i âti menzil taksimimzi sâbit'ül vekâle Süleyman ibn Nasır nâm kimesne kazâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalisinden Abdulkadir bin Hamza ve İlyas bin Ali ve Saliha binti Osman ve Osman bin Hızır ve Halime binti Davud ve Hasan bin Cebrail nâman kimesnelere muhasere(?) olub mahalle-i mezbûr da vak'i etrâf-ı erba'adan tarafeyn Abdulkadir ve bir tarafı Ahmed mülk menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahtanî üç ... ve bir mikdar havlu müştemil bi'l ırs's- şer'i ... mızdan müntâkil mülk-i mevrûslarımız olmağla ... kassam-ı şer'i mantûkunca bi't-terâzi beynimizde iktisâm eylediğimizde canib-i şimâlde ol vak'i iki bab oda ve bir mikdar havlu merkûm Abdulkadir bin mezbûr ile ...ve Saliha ve Osman ve Halime ve ... bin Cebrail nâman kimesnelerin hisse-i arsalarına bi'l farîk ve kıbel-i cânibinde vak'i tahtanî bir parça küçük oda ve bir mikdâr havlu müştemil etrâf-ı erba'adan tarafeyni Ahmed bin ... ve bir tarafı ..... Abdulkadir ve tarik-i âmm ile mahdûd oda-yı mezkûru-ı mezbûre ...Atiye ... binti Halid bin Ali tarîk'ul- müşasahen (?)... ... (silik)Abdulaziz efendi ma'rifetleriyle taksim-i bedel ... ... (silik) âla vuk'ua ... kıbel-i şer'imizde olmaları mûcibiyle mâ hüvel vaki bi't- taleb ketb olundu Fî 18 Muharrem sene [12]87

SAYFA 24

Numro 91

Bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Siird kazâsı mahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Prut milletinden Sergiz nâm müteveffânın zevce-i metrûkesi Hesna(?) binti Menas ile sulbiye-i kebîre kızları Meryem ve Kesi ve Sağire kızı Mecude vaz'ül yedinde biraderi Orhan veled-i mezbûra

mahzâr olub verâset-i terekesine kefil itmeleriyle müteveffâ-yı merkûmun tereke-i kassam mübaşehe(?)kabz edüb ...sını edâya kıbel'i şer'iden vasi ve kayyım nasb olunan Abdi veled-i Yasef vesâir ashâb-ı hukûk talep ve ma'rifetle tahrir ve bey' ve beyne'l... tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber- vech-i atî zikr olunur Fî 17 muharrem sene 1287

Tencere 1 aded bahâsı 40 guruş

Sahan 1 aded bahâsı 20 guruş

Tas 1 aded bahâsı 11 guruş

...dan Hamur teknesi 4 aded bahâ 30 guruş

... 1 aded bahâ 15 guruş

Dakik batman 2 aded bahâ 6 guruş

Burgul ... 1 aded bahâ 40 guruş

Öküz cildi ... 12 aded bahâ 100 guruş

Gün Çarık çift 14 aded bahâ 50 guruş

Sağir ... 1 aded bahâ 10 guruş

Çaçek[çiçek] aded 1, Makras[makas] aded 1, Bıçak[bıçak] aded 1 , bahâ 20 guruş

Yekûn-ı tereke-i müteveffâ-ı mezbûr : 351 yalnız üç yüz elli bir guruş

resm-i kassamiye berâ-yı hazine-i celîle : 018

Sahhü'l bakî li't- taksim-i beyne'l verese

Deyn-i müsbet Debbağ Said bin Hüseyin ... .. Molla Mustafa bin Molla Mahmud ve İbrahim bin Hacı İsa ... ..

598 yalnız beş yüz doksan sekiz guruşa ber vech-i 'uzma(?) iki yüz yetmiş sekiz guruş otuz pare isabet itmiştir

Deyn-i müsbet Debbağ Hacı İbrahim bin Hacı Yusuf ... .. Molla Ali bin Mehmed ve Şerif bin Abdullah'ın ba'de'l ... ve'l tereke ve'l...

Yalnız beş yüz on beş guruş a ber vech-i 'uzma(?) elli üç guruş yigirmi dokuz pare isâbet eylemiştir.

Numro 92

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Liva-i siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Seyfeddin bin Hüseyin Meclis-i Temyîz-i Livâda arazi sahibi Hacı Salih Efendi hâzır olduğu halde Eruh kazâsı kurâlarından Kaltarane (?) Karyesi ahâlisinden işbu ba'is'ül i'lam İsa bin Resul muvâcehesinde gâib-i 'anil meclis âmmizâdem Zahir bin Hamza nâm kimesne babam müteveffâ Hüseyinden müntâkil bana ve er karındaşım Mahmud ve müteveffiye kız karındaşım Asiyeye(?) müntâkil ... karyesinde vaki' etrâf-ı erba'adan Şeroye Ali tarlası ve tarîk-i âmm ve vakıf tarlası ve cebel ve yine karye-i mezbûrun üst tarafında vaki' diğer bir kıt'a tarlanın etrâf-ı erba'ası Ahmed bin İsmail ve Şeroye Ali tarlaları ve Şeyh İbrahim ve Hacı Murad tarlaları müntehî iki kıt'a arazi intikaliyemizi merkûm Tahir ibn mezbûr benim hâl-i... da işbu İsa bin mezbûra karz eylediği arazi-i mahdûd-ı mezkûr suâl olunub bana teslîmetenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm İsa dahi ...da işbu hasmım balığ olduğu halde bi'l rıza iki yüz elli guruş muaccele takririyle fariğ olduklarını ba'de'l arz ve lede's- sual ve'l inkâr müddeâ aleyh merkûm İsa ibn mezbûrdan da'vâ-yı meşruhesini mübeyyin beyyine havâle olundukta bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehü alâniyetten mazbûtü'l esami kimesnelerden tezkियeleri bi'l-icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan mezkûr ...karyesi ahâlilerinden Şerif bin Ali ve Ömer(?) bin Sofî nâman kimesneler bi'l muvacehe hal-i kibârında (?) karz ve kabz eylediğini 'ale't-tıbkü'l müddeâ vech-i şer'i üzere edâ-i şahâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'del- hüküm müddeâ merkûm Seyfeddin ibn mezbûr da'va-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm İsa bin Resul ber vech-i şer'i mu'ârazatdan ba'del men' arazi-i kıta'at -i mezkûrelere müdahale

itmek üzere tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 22 Muharrem sene [12]87

SAYFA 25

Numro 93

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı mahallâtından Bâbüddarb Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Davulcu Bayazid bin Cemo'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine ibnet Ali ile kendinden evvel müteveffîye olan diğere zevcesi ...(silik)ibnet ...(silik) mütevellid sulbiye-i kebîre kızı Aişe ve zevce-i metrûke-i mezbûreden mütevellid sulbi sağır oğlu Bayazid ibni mezbûra münhasır olub vârisane-i mezbûrandan ibnet-i kebîre-i mezbûre tarafından sabit'ül- vekâle dayısı İsmail ibn Mehmed liva-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde müvvekkilem mezbûrenin validesi Emine ibnet mezbûr muvâcehesinde müvekkilem mezbûrenin mürşî(?) babası merkûm Bayazid'tan müntakil işbu meclis-i şer'i âlîde mu'ayene olunan hâriç kısım üç yüz on beş guruş kıymetli bir aded sim gerdanlık ile on çift yigirmi aded sim düğme ve bir çift küpeyi mezbûre emineye taksîm etmiş olmağla suâl olunub miyâne-i veresede âla mâ-farazallahu teâla tevzi' olunmak bi'l vekkâle muradımdır deyü ba'de 'd dâ'va ve lede's-suâl ol dahi olduğı cevabında zevce-i merkûm Musa ibni Ahmed'den müntakil hisse-i ırsıyye ve mehr-i mütebâkî mallarımdan üç yüz yirmi beş guruş akçesi müteveffâ zevcim merkûm Davulcu Bayazid bin mezbûr yeddiyle iştirâ etmiş olduğı ...mal müşterâsı olduğunu müddeîye-i aleyh mezbûre Emine dahi ba'de 'd da'va ve lede's-sual vekil-i merkûmun inkârını mukârin müddeîye-i mezbûre da'va'yı meşruhesi mübeyyin beyyineye havâle olundukta evella bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehü alâniyeten tezkियeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Şeyh Halef Mahallesi ahâlisinden aşçı İsmail bin Sofi Yusuf ve biraderi yine mezbûr nâman kimesneler bi'l muvâcehe ale't-tabık'ül müddeî'ye edâ-yı şehadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle müdde-i vekil-i merkûm İsmail ibn mezbûr da'va-yı mezkûresiyle müdde aleyhiye mezbûre Emine binti mezbûre ber vech-i şer'i mu'arâzat dan ba'de'l men've'l sicil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 22 muharrem sene [12]87

Emirname-i sami-i hazreti fetevayı penahi suretidir

Diyarbakir vilayeti ... hükkamlığına

Faziletlü Efendim

Evkâf'a müteallik cihâtın suret-i tevcihi hakkında bi't-tanzim hûzur-ı âlileriye arz ile icra-yı iskân'a dair irade-i seniyye cenâbı padişaha müteallik ve şeref-sudûr buyurulmuş olan nizamnamenin vilayet-i saireye gönderildiği misillü matbu' bir nüshası irsal kılınmış olmağla mutasarrıflık merkezinde bulunan nüvvâb keyfiyetle dâhil vilayetde nizamname-i mezkûre-i ahkâm münderecesinin icrâ ve infazına mübaderet eylemeleri siyakında şebike-i muhibbiye(?) terkîm kılındı Fî 7 muharrem sene [1]286

Süird sancağı bab-ı şer'iyyesine

Mükerremetlü efendim

Bâlâda sûret-i seniyyeden muharrer olan emirname-i sâmi cenab-ı feteva-yı penahi de gönderildiği beyân buyurulan nizamnamenin istinsah ettirilen sûret-i leffen irsal kılınmış olmağla sicil-i mahkemeye aynen kaydıyla ahkam-ı münderecesinin icrâsına ...siyakında terkîm zeyle ibtidâr kılındı Fî 13 muharrem sene [1]287

İbrahim Sadeddin (imza)

SAYFA 26

Sûret-i tevcih-i cihât

Birinci madde: meşrudiyet vechiyle tasarruf olunan cihetlerinden mâ'adâ bi'l umum evkâf-ı mazbut ve mülhakına merbut olan cihet-i mütenevi'a ashâbından biri vefat eyledikte odasında bulunan cihet ol cihetin hidmetini ehli... mütehakkık olan oğluna ve evladı müteaddid ise içinde ehliyet ve iktidarı olan oğluna ve şayet iktidarı ve ehliyetde mesâvî müteaddid olan kibâri bulunur ise ekberine tevcih olunur ve evlad-ı kibâri olmayub da yalnız evlad-ı sığâri bulunur ise ve yahud evlad-ı sığâr ve kibâr veyahud evlad-ı kibâri olmayub da evlad-ı kibârinin ... yerinde ol cihetin hidmetini edâya ehliyet ve iktidarı bulunmaz ise cihet-i mahlûle evladın birisine tevcih olunmayub haricden ehliyet ve iktidarı tebeyyün eyleyen bir zâta tevcih olunur

İkinci madde: gerek evlad-ı sığâra ve gerek bi'l--fiil ve bizzat ifâyâ hidmete muktedir olmayanlara tevcih-i cihet olunmayacaktır.

Üçüncü madde: cihât-ı müteaddi'ye mutasarrıf olanlardan biri kâbir biri sağır oğlunu terk ederek vefat eyledikte(?) uhdesinde bulunan cihetler şahs-ı vahidde ictimâ'ı caiz

olan cihetlerden olduğu takdirde müteveffânın oğlu ol cihetlerin hizmetlerini ifaya ehil ve muktedir ise cümlesi ana tevcîh olunur Eğer cihat-1 mezkûreden ba'zısına ehil olub diğerlerine ehliyet olmaz ise yalnız ehil ve müstehak olduğu cihet tevcih olunub diğer cihetler harîcden ehil ve erbabına tevcih kılınur ve cihat-1 mezkûre bir şahısta ictima'1 caiz olmayan cihetlerden olduğu halde müteveffânın oğlu cihât-1 mezkûrenin cümlesine ehil ve müstehak ise içinden istediği ve intihâb ve tercih eylediği cihete tevcih olunub diğerleri harîcden ehil ve erbâbına tevcih olunur ve eğer cihât-1 mezkûreden ba'zısına ehliyeti olub diğerlerine ehliyeti olmaz ise yalnız ehil ve müstehak olduğu cihete tevcîh ve diğerleri kezâlik sair ehil ve erbabına tevcih olunur

Dördüncü madde: şahsi vahidde de ictimâ'1 caiz olan cihet-i müte'addide mutasarrıflarından biri müteaddid evlad-1 kibârını terk ederek vefat eylediği evlad-1 kibârın cümlesi cihât-1 mahlûlenin cümlesine ehil ve müstehak ise cihât-1 mahlûl evlad-1 kibâra fer'â ile taksîm ve tevcîh olunur ve evlad-1 kibârın birisi yalnız cihât-1 mahlûlden birine ve diğer aherine ehil ve müstehak ise evlad-1 kibârın her birine müstehak olduğu cihet tevcîhe tevcih kılınur ve evlad-1 kibârın cümlesi cihât-1 mahlûlenin yalnız birine ehil ve müstehak olub diğerlerine istihkakı olmaz ise bunların müstehâk olduğu cihet-i ekâbirine tevcîh olunub diğer cihetler sair ehil ve erbabına tevcîh ve evlad-1 kibârın içinden yalnız biri cihet-i mahlûlenin cümlesine ehil ve müstehak olub diğerlerinin asla ehliyet ve istihkakı bulunmaz ise cihat-1 mahlûlenin cümlesi kâmilen ana tevcih kılınur ve evlad-1 kibârın içinde yalnız biri cihat-1 mahlûlenin ba'zısına ehil ve müstehak olub diğerlerine ehliyet bulunmaz ise ehil ve müstehak olduğu cihet ana tevcîh olunub diğer cihetler hâricden ehil ve erbâbına tevcih kılınur.

Beşinci madde: şahsı vahidde ictima'1 caiz olmayan cihat-1 müte'addide mutasarrıflardan evlad-1 kibârını terk ederek vefât eyledikte ... sâbıkta beyan olunan muamele tamamıyla icrâ olunub fakad evlad-1 kibârın içinde yalnız biri cihat-1 mahlûlenin cümlesine veyahut ba'zısına ehil ve müstehak olub da diğerlerine asla ehliyet ve istihkakı bulunmaz ise o halde cihat-1 mahlûlden şahsı vahidde ictima'1 caiz olanlar müteveffânın ehil ve müstehak olan oğluna tevcîh olunub ma'adâsı hâricden ehil ve erbabına tevcîh olunur

Altıncı madde: hizmetlerinin edâ ve ifası bir zaman tesadüf eyleyan veyahud birinin hizmetini diğerinin hizmetini hakiyla ifaya mani' olan iki cihet müstakim şahsı vahide tevcîh olunmaz

Yedinci madde: hizmetine metrûk ve battal olan cihetler bir kimseye tevcîh olunmaz

Sekizinci madde: Bir cihete ehliyet ve istihkâka ol cihet müderrislik ve hitabet ve imamet(?) gibi cihat-ı aliyyemden ise müstehak ile ve eğer kayyumluk ve firâşlık(?) misillu cihetlerden ise de vech-i iktidarı ve erbâb-ı vukûf tarafından alınan ihbar ile tahkik eder

Dokuzuncu madde: şurudiyet vechiyle tasrif olunan cihetlerde şart ve ikfâ(?)ve teâmül-i kadîm her ne vecihle ise ol vecihle muâmele olunur.

SAYFA 27

Onuncu madde : bila veled veyahut na-ehil olan evladını terk ederek vefat edenlerden mahlûl olan cihete müteaddid talibler zuhûr eyledikte ol cihet bunların en ziyâde ehliyetlusuna tevcîh olunur ve şayet talibler ehliyete müsâvî olurlar ise birinci derecede nüteveffâya karabeti olan ve ikinci derecede uhdesinde diğer cihet olmayan ve üçüncü derecede ...mal bulunan tercih olunur dördüncü derecede kur'a medâr tercihe ittihâz idilur

On birinci madde : Bir cihet müstakil müceddeden veyahut mutasarrıfının vefatıyla mahlûlden ... ba'zı hisseler taksîm ile ...-ı müteaddideye tevcîh olunmayacaktır

On ikinci madde : Şimdiye kadar husûs-ı müteaddideye ... olarak tevcîh olunmuş olan cihetlerden bir cihetin nısf ve sülüs ve erba'a gibi bir hissesine mutasarrıf olan kimse vefat eyledikte hisse-i mahlûl husûs-ı sair ashâbından en ziyâde ehliyet ve iktidarı olan kimseye ve şayet husûs-ı ehliyetinde müsâvî bulunur ise kur'a ile içinden birine tevcîh olunur ve eğer hissedârlarda asla ehliyet ve iktidar bulunmaz ise müteveffânın evladı olduğu takdirde ol hissedârların uhdelelerinde bulunan hisseler def' olunarak hisse-i mahlûl ile beraber mevâd-ı sâbika ahkâmına tevkiken müteveffânın oğluna ve müteveffânın evladı olmadığı veyahut evladında ehliyet bulunmadığı surette hâricden ehil ve erbâbına tevcîh kılınur

On üçüncü madde: Bir cihetin bir hissesine mutasarrıf olan kimse uhdesinde bulunan hisseye yalnız ehil ve erbâb olan müşterekine keşide (?) buyurub hâricden kimseyi tasdîr(?) edemeyecektir.

On dördüncü madde: Her nevi' cihatın gerek evlada ve gerek hâricden ehil ve erbâbına icrâ-yı tevcîhâtında bundan böyle uhdesinde tevcîh-i cihat olunacakların esasen askeriye tecâviz lazım gelmeyub ashâb-ı cihat hakkında bu kere ta'dîl veya irade-i seniyye neşr ve i'lan kılınmış olan kur'a kanunname-i hümayûna ahkâm-ı icrâ kılınacaktır

On beşinci madde: İşbu nizâmname ahkâmı i'lam tarihinden itibaren ve mer'ül icrâ olunacaktır Fî 13 Zilkade sene 1286

İşbu suret Diyarbekîr vilayet-i celîlesi müftisi hükkamlığı idare-i mahsussesinde ... matbûasından istinsah edilmiştir. Fî 12 Muharrem sene 1286

Hükkam-ı Diyarbekîr vilayeti ...

SAYFA 28

Numro 94

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahalisinden sahib-i istid'â Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed derûn-i arzuhalde mezkûr'ül isim Dergül nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahâlilerinden Meşo(?) bin Ömer celb olunub istievâb olundukta meblağ-ı müsted'â yüz yigirmi dokuz guruşu idare kazâsının... hükümet bulunan Deh karyesinde yüz yigirmi beşer guruş kayınvâlidesi Halime ibnet Selo yeddiyle teslim eylediğini def'le mukâbelesi lede's- suâl sahib-i arzuhâlin inkârını mukârin dâfi-i merkûm Meşo(?)'dan def-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta ba'de imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf taleb olmamağla bila- beyyine velâ gayrihimüddeâ aleyh merkûma eylediği da'vâ-yı meşrûhesiyle müddeî -i merkûm Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muârazatdan ba'del men' meblağ-ı mezkûr yüz yigirmi dokuz guruş müddeî-i merkûm Şeyh Hamza ibni Mezbûra edâ ve teslim merkûm Meşo(?) ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't tescîl huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 24 sene [12]87

Numro 95

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Halanze karyesi ahalisinden Mirza bin Hacı Ömer meclis-i temyîz-i hukuk da Zahir ibn Ali muvâcehesinde merkûm zahirden cihet-i karz-ı şer'iden dört yüz guruş hakkım suâl olunub bana teslîm tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl hüsemâm merkûm Mirza'ya cihet-i mezkûrdan üç yüz elli guruş deyni olduğunu tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf edüb ma'dası elli guruşunu inkârını mukkârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmamağla bila-beyyine velâ gayrihi müddeî-i merkûm Mirza ibn mezbûr elli guruş da'vâ-yı mezkûresiyle Bostancı merkûm Zahir bin mezbûr muârazatdan ba'de'l men' marû'z-zikr müddeâ aleyh merkûm Zahir ibn mezbûrun mukırr ve ... olduğunu üç yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Mirza ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere merkûm Zahir ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't tescîl huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 25 sene [12]87

Numro 96

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesinden sahib-i istid'â Mehmed Naîm bin Hacı Mahmud Meclis-i Temyîz-i Livâ da Fersaf karyesi ahâlîsinden Mustafa bin Halef muvâcehesinde merkûm Mustafa abâ esmânından gayri-ez teslimât iki yüz on guruş alacak hakkım olub suâl olunub bana teslîme tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de 'd dâ'va ve lede's-suâl kazıye-i minvâl-i meşrûhesi tayi'an ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf edüb ber-mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr iki yüz on guruşu müddeî-i merkûm Mehmed Naim ibni mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Mustafa ibn mezbûra ilzâm olduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 25 sene [12]87

SAYFA 29

Numro 97

Siird sancağı mahallâtından Ras Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Sivaslı Ali Ağa ibn Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Aişe ibnet Hüseyin ile sulbi sağır oğlu Abdulkadir ve sulbi sağire kızları Rahime ve Kerime mütehâzır olunub Merkûm Abdulkadir ve sağiretan-ı mezbûretanın kıbel-i şer'imizden mansûb vasîleri Sivaslı Ali Ağa bin Hüseyin Meclis-i Temyîz-i Livâ da müteveffâ-yı

mezbûrun dayîlerinden Karağol Mahallesi ahâlisinden bâ'is'ül-î'lâm Sarraç Süleyman bin Hacı Mehmed muvâcehesinde merkûm Süleyman zimmetinde müteveffâ-yı mezbûr deyni mukâbelesinde raht etmiş olduğu bir aded simkari kılıç ile bir aded kara beta(?) ve ikiçift ... ve bir aded sîm saat ve bir aded yorgan malları suâl olunub bi'l vesâyeye alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-sual ol dahi cevâbında müteveffâ-yı merkûm Ali Ağa malımdan ve yedimdem deyn almış olduğu yedi yüz guruş mukâbelesinde iki aded sahan ve bir eded kılıç ile bir çift ... müteveffâ-yı merkûm Ali Ağa ibn mezbûr deyn-i meşrûhesi için rehin eylediğini ikrâr ve ma'dâsını inkârını mukârin tarafeyn da'va'yı meşrûhelerini mübeyyin beyyine havâle olundukta müddeâ aleyh merkûm Süleyman ibn mezbûr müteveffâ-yı merkûm Ali Ağa ibn Osman ibn mezbûra virmiş olduğu yedi yüz guruş için Karağol Mahallesi ahâlisinden Molla Mustafa bin Molla Mahmud ve Mustafa bin Faris et-tüccâr ve Mustafa ibn Molla Mehmed ve Abdulselam bin Mehmed nâman kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehü mazbûtü'l esâmikimesnelerden alenen lede't- tezkiye adl ve makbulü's-şehâdeidükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan Karağol Mahallesi ahâlisinden Molla Mehmed bin Molla Mahmud ve İbrahim bin Ali nâman kimesneler ale't-tabıkü'l müddeâ vasî-i merkûm Ali Ağa ibni Hüseyin muvâcehesinde vech-i şer'i üzere edâ-i şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle bade'l tahlif ve'l hükm vasî-i merkûm raht-ı mezbûreden meblağ-ı mezkûr yedi yüz guruşu müddeâ aleyh merkûm Süleyman ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere tenbîh-i şer' olunduğu huzûr-ı alîlerine ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 26 Muharrem sene [12]87

Numro 98

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird de muntâzama-i asâkir-i zâbita çavuşlarından arzuhal iden bâ'is'ül î'lâm ... Emin Çavuş bin Ali Meclis-i Temyîz-i Livâ da asâkir-i muntâzama-i şâhânedan livâ-i mezbûrda müstehdem iken bundan akdem vefat iden Yozgatlı Emin Çavuş bin Ömer bin Abdullah'ın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmamağla terekesine vaz'ül yed muhasebe-i livâ-i beytûlmâl memuru kıymetli Abdurrahim Tevfik Efendi tarafından müteveffâ-yı beytûlmâla vekîl olub livâ-i mezbûrun arazi katîbi Hacı Salih efendi ibni Bico(?) muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûra cihet-i karzından ikrâz itmiş olduğu seksen guruşu kable'l edâ vefat edüb terekesinde istifâ-yı deyn olunması muradımdır

deyü merkûm Emin Çavuş vekîl-i merkûm Hacı Salih Efendi'den ba'de 'd da'vâ ve lede's-sual inkârını mukârin müddeî-i merkûm Emin Çavuştan ... ..(silik) mübeyyin beyyineye havâle olundukta evvelâ bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehü mazbûtü'l esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan asâkir-i mezkûr yüz başlarından Halil Süleyman bin Ali ile ... çavuş bin Ahmed nâman kimesneler bi'l muvâcehe âlet- tabk'ül müddeîber vech-i şer'i üzere şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de't- tahlîf ve'l hüküm tereke-i müteveffâyı mezbûrdan müddeî- merkûm Emin Çavuş ibn mezbûra meblağ-ı mezkûr seksen guruşu edâ ve teslîme vekîl-i merkûm Salih efendi ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu kayıdır Fî 27 Muharrem sene [12]87

SAYFA 30

Numro 99

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından ...karyesi muhtarı bâ'isü'l-î'lâm Gevher bin Mehmed nâm kimse Meclis-i Temyîz-i Livâ da asâkir-i muntâzama-i şâhânedan Süveyka Mahallesi ahalilerinden Cendo(?) bin Bekir muvâcehesinde merkûm Cendo(?) gâ'ib-i 'anil meclis tahrirât ketebesinden Sabri Efendi ibn Derviş Efendi tarafından seksen dört senesi tarihimizde a'sâr bakâyâsından karye-i mezbûr ahâlilerinden Molla Yusuf'tan kırk bir guruş ve Sofî Süleyman'dan üç guruş ve Şero bin Hüseyinden on altı guruş cem'an altmış bir guruş ..... zâbtiye-i merkûm ... ya teslîm itmiş olduğum meblağ-ı mezkûr altmış guruşu mültezim-i merkûm Sabri Efendiye ifâsında imtinâ' ider suâl olunub meblağ-ı mezkûrun tahsiliyle ashâbına teslîm olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevabında inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havale olundukta evvelâ ba-varâka-i mestûre sırran ve alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan Ayn-barak karyesi ahâlîlerinden Mecid bin Hüseyin ve Azzek(?) karyesi ahâlîlerinden Başar bin Kasım nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle meblağ-ı mezkûr altmış guruşu müddeî-i merkûm Gevher bin Mehmed'e edâ ve teslîm itmek üzere zabıda-yı merkûm Cendo(?) bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 30 Muharrem sene [12]87

Numro 100

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi karyelerinden Halanze karyesi ahâlilerinden arzuhal iden ...bâ'isü'l-i'lâm Hasan bin Hacı Hamid Meclis-i Temyîz-i Livâ da Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Abdurrezzak bin Süleyman nâm kimesne muvâcehesinde tarih-i i'lamdan iki sene akdem malımdan ve yeddimden merkûm Abdurrezzak bin mezbûra ...(silik) itmiş olduğum ... ve penbe esmânından iki bin altı yüz otuz beş guruş bâ-sened malım suâl olunub hakk-ı sarîhim bana teslim tenbîh-i şer'i muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual meblağ-ı müsted'âm iki bin dört yüz elli beş guruşunu ikrâr ma'dayı inkârını mukârin beyyineye havâle olundukta ... (silik) merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra mukkır ve ...bulunduğu iki bin dört yüz elli iki guruşu müdde-i mezkûr Hasan bin Hacı Hamid kimesneye edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm Abdurrezzak bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescilhuzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 1 Safer sene [12]87

Numro 101

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'i ile mu'arife Hadice Hanım ibnet Hacı Mehmed Ağa tarafından zikr-i atî ...(silik) da'vâsını tevcîh ...(silik) vekîl olub vekâlete dahi Reşid Ağa ve Abdurrahman Ağa ebnân Hacı Mehmed Ağa ...(silik)siyle sabit'ül vekâle Hüseyin ağa bin Hacı Tahir Ağa meclis-i temyîz-i livâ da ma' kud-ı şer'imizde Ras Mahallesi ahâlisinden bâ'isü'l-i'lâm Mustafa bin Hacı Yasin Ağa muvâcehesinde müvekkilem mezbûre Hadice Hanım i'lamdan yigirmi sene mukaddem babası Hacı Mehmed Ağa'dan şirâ'en malik olduğu hamam-ı cedîd dimekle ma'rûf etrâf-ı erba'adan tarik-i âmm müntehî on iki bin beş yüz guruş kıymetli bey'-i kat'i iştirâ eylediği mülk-ı müşterâsını zevci dahli merkûm Mustafa Ağa müddet-i mezbûrden berü fuzûli hamam-ı mahdûd-ı mezkûra tasarruf ider suâl olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü merkûm Mustafa Hüseyin Ağa ibni mezbûr merkûm Mustafa ağa ibn mezbûrdan eylediği da'va-yı meşrûhesi me'zûnen bi'l iftâ hazretlerinden lede'l istiftâ cevâb- bâ- savâbında... olunan hamam da'vâsını bilâ emr-i mesmu' olmadığı i'ta buyurmuş olduğu fetvâ-yı şerîf mantûkunca müddeîye-i mezbûrenin vekil-i şer'isi Hüseyin ağa ibni mezbûr da'va'yı mezkûresiyle

müddeâ aleyh merkûm Mustafa Ağa ibn mezbûra ber-vech'i şer'i mu'ârazatdan men' olunduğı ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 2 Safer sene [12]87

SAYFA 31

Numro 102

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird'e muzâf Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi karyelerinden Halanze karyesi ahalîlerinden Tüccar Hasan bin Hacı Hamid tarafından zıkr-i atî istikrâz da'vasını tevcih-i ...(?) bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi Sûk Mahallesi ahâlîsinden Abdurrezak Ağa bin Hacı Salih meclis-i temyîz-i livâ da Siirdli kiracı Seyfo bin Abdullah muvâcehesinde merkûm Seyfo da müvekkilim merkûm Hasan bin mezbûrun cihet-i karz-ı şer'iden yüz guruş alacak hakkım suâl olunub bana bi'l vekâle muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl kazıye-i minvâl-i meşrûhesi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâfıyla ber mûcib ali ikrâra meblağ-ı mezkûr yüz guruşu vekîl-i merkûm Abdurrezzak Ağa ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm kiracı Seyfo bin mezbûra ilzâm olunduğı huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 4 Safer sene [12]87

Numro 103

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe Şerbin ibnet Ahmed nâm hatun tarafından zıkr-i atî nafâka da'vasını tevcih-i ... vekîl-i şer'isi mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Hasan ibn İbrahim [bin] İsmail livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Musa bin Hacı Yusuf muvâcehesinde merkûm Musa müvekkilem mezbûre Şerbin ibnet mezbûrun zevc-i mutlakı olub zevceteyn beyinlerinde kâim iken merkûm Musanın firâşından mütehâssıl ve müvekkilem mezbûreden mütevellide tahminen iki buçuk yaşında Hadice'nin babası merkûm Musa ibn mezbûr üzerine bâ- hüccet-i şer'iyye şehriyye yirmi beşer guruş hâkim-i sâbık mükremetlü Mehmed Şükrü Efendinin hatm u hitamını muhtevî seksen altı senesi şehr-i zilkade-i şerifenin dördüncü günü tarihiyle takdîr olunan nafaka-i ma'ruzesından terâküm iden cem'an üç yüz yetmiş beş guruş suâl olunub bi'l vekâle alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi

cevâbında ...'m mezbûre Şerbin ibnet mezbûre takdir-i nafakadan üç mâh mürûrunda gâ'ib-i 'anil meclis zevc-i sanisi İsa bin Hasan nâm kimesneye akd-ı nikâh olmağıyla hâkim Musa ibn(?) efendi hazretlerine ....'dan sakat olduğunu arz ve beyân itmekle sağire kızım Hadicenin li-ümm ceddem ga'ib-i 'anil meclis... ibnet ... asâkir-i (?) mezkûruyla kızım mezbûre bana teslîm olundukta mutlaka mezbûre Şerbin sağire-i mezbûre Hadicenin nafakası kendi üzerine olmak üzere mar'ül beyân takdir olunan nafaka hüccetini miyanelerinde iptali ve husûs-ı mezbûrdan benim zimmetimi ibrâ dahi eylediğini müddeâ aleyh merkûm Musa ibn mezbûr meclis-i mezbûra ba'de 'd da'va ve lede's-suâl vekil-i merkûm Hasan ibn mezbûrun inkarını mukârin merkûm Musa'dan da'va'yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havale olundukta evvelâ ba-varaka-i mestûre sırran ve ba'de alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Meydan Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Hamid bin Şeyh Mehmed ve Abdulgani ibn İbrahim nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle vekîl-i merkûm Hasan ibn mezbûr da'va'yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Musa ibn mezbûra ber vech-i şer'i muârazatdan ba'del men' ve bi't- tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 4 Safer'ül hayr sene [1]287

SAYFA 32

Numro 104

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlilerinden arzuhâl iden Molla Ahmed ibn Molla Mehmed Meclis-i Temyîz-i Livâ da mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Hamza bin ... ve Mahmud bin Hacı İsmail ve Mehmed bin Hasan ve Abdi bin... nâman kimesneler muvâcehelerinde tarihten on iki sene mukdem mahalle-i mezbûr sâkinlerinden gâ'ib-i 'anil meclis Meryem ibnet Abdulhamid nâm hatundan bey'-i bât-ı kat'i yüz altmış gurus kıymetle livâ-i mezbûrun nâib-i esbâkı mükremetlü Hasan efendinin hatm u hitamı muhtevî bir kıt'a hüccet- şer'imantûkunca iştirâ eylediğim mahalle-i mezbûrda vak'i etrâf-ı erba'adan cânib-i kıblesi mezbelelik de vak'i garben ve şarken tarik-i âmm ve şimalen debbağ Abdurrahim ve Ahmed Tori mülk menzilleriye müntehî tahminen bir kıyye tohum isti'ab ider arsa-i müşteramın ta'mir ve termimi merkûmun Hamza ve Mahmud ve Mehmed Abdi bütün mezbûrdan müdahale iderler suâl olunub müdahale-i vaka'alarının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-

suâl anlar dahi cevablarında yigirmi seneyi mütecaviz arsa-i mahdûd-ı mezkûrde mahallemizin mezbeleliği olduğu ba'de'd da'va'yı husûs-ı mezbûrları ... harîc beyyinesi evvelâ olmağla müddeâ aleyhima merkûman da'va'yı meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havale olundukta isbat-ı beyyineden izhâr-ı acz birle müdde-i merkûm Molla Ahmed ibn mezbûr marû'l beyân da'va'yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehü cerîde-i mazbûtu'l esâmî kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş şehâdeidüklerikıbel-i şer'imize ihbar olunan müfti-i sâbık mekremetlü Hasan Efendi ve şeyh Abdulrahman Efendi nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle ba'del hükm müddeâ aleyh merkûmun da'va'yı meşrûheleriyle bilâ beyyine müdde-i merkûm ... ibn mezbûramu'ârazatdan ba'de'l men' ve bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 5 Safer sene 1287

Numro 105

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesinde vak'i mescid-i ... mütevellisi arzuhâl iden Hüseyin bin Sami Meclis-i Temyîz-i Livâ da mahalle-i mezbûr ahâlîsinden Abdullah ibn Ali muvâcehesinde mescid-i mezbûrun nakd-i mevcudesinde gâ'ib-i 'anil meclis müteveli-i sâbık Abdulhamid bin Mehmed Ciba'nın merkûm Abdullah'a virmiş olduğu iki yüz guruş mukâbelesinde mahalle-i mezbûrda vak'i ma'lum'ül hudûd ve'l müştemilât iki bâb oda ve bir eyvân mülk menzillerimizi merkûm Abdulhamit bin mezbûra edâ ve teslîm ederek sâl be sâl icârını dahi virmekte iken menzil-i mezbûru bana teslîme imtina' ider suâl olunub bi'l vesâye teslim olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's- suâl meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşu ikrâr ve ma'adâsını inkârını mukârin müteveli-i merkûma beyyineden havâle olundukta isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't-taleb müddeâ aleyhim merkûma istihlâf olunmağla mûcibiyle ba'del hüküm mezkûr iki yüz guruşu müteveli-i merkûm Hüseyin ibni mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Abdullah ibn mezbûra tenîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Hurirre Fî'l yevm'ül hami min şehr-i safer'ül hayr li-sene isna' ve semânin ve mieteyn ve elf

Fi 5 Safer sene 1287

SAYFA 33

Numro 106

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı mahallâtından Nazif Mahallesi sâkinlerinden arzuhâl iden Hevvab(?) nâm-ı diğēr ... Nasraniyye Meclis-i Temyîz-i Livâ da mahalle-i mezbûr ahalîsinden Yusuf ibn İbrahim muvâcehesinde merkûm Yusuf tarihten altı(?) mâh akdem mahalle-i mezbûrda vak'î meskûn olduğum hanenin iki aded pencereleri kapadub menzirim karakölık(?) olmağla ba'del keşf olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Yusuf cevâbında işbu hasmım mezbûranın da'va'ya kıyâm(?)eylediği çend aded pencereleri benim kasma nevât bulunan mevâhitime nâzır olduğu cihetle livâ-i mezbûrun naib-i sâbıkı mekremetlü Mehmed Şükrü Efendinin keşf ve mu'âyyenesiyle def ' olduğunu müceddeden ba'del keşf ve'l mu'âyeneye defa'aten tenbîh-i şer'i olunmasını merkûm Yusuf bin mezbûra meclis-i mezkûra ba'del arz keşf naibi esseyid Abdulaziz efendi ve mahalle-i mezbûrun ihtiyâr meclisi ve Yakubi milletinden zanaatkâr İbrahim vesair erbâb-ı vukuf hazır oldukları halde naib-i merkûm mahal-i nizâ' üzerine varub akd-ı meclis-i şer'i âli eyledikte sahîbe-i arzuhâl hevvab nâm nasraniyye'nin(?) ...olmuş olan iki aded pencerelerinin müddeâ aleyh merkûm Yusuf ibn mezbûr un ... nevat olan mevahitime nâzır olmağla mazeretinin def'ine tenbîh-i şer'i olunduğu ümenâ-yı mümaileyh mahalinde tahrir ve âla vukû'ha inhâ ve takrir eylediği ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 7 Safer Sene 1287

Numro 107

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden sahib-i istid'â Mahmud ibn Abdurrahim Meclis-i Temyîz-i Livâ da Şirvan kazâsı nevahilerinden Rıstak nahiyesine tabi' Fersaf karyesi ahâlîlerinden Fakı Malik bin Abdullah muvâcehesinde Fakı Malikde mâl-fatura esmanından gayri- ez teslimat bâ- sened üç yüz on guruş malım suâl olunub bana teslîme tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual ol dahi cevâbında işbu hasmım Mahmud'un emr u havalesiyle gâ'ib-i 'anil meclis oğulları Musa ve İbrahim ve er karındaşı Hamid bin Abdurrahim'e teslim eylediğini merkûm Malik def'le ba'de 'd da'vâ ve lede's sual müddeâ- i merkûmun inkârını mukârin-i dafi'-i merkûm Malik ibn mezbûr def'i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta

ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr- ı acz ile bi'l-taleb istihlaf olunmağla
ba'de'l hükm meblağ-ı mezkûr üç yüz on guruşu müdde-i merkûm Mahmud ibn
mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyhim merkûm Fakı Malik bin mezbûra tenbîh-i
şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 8 Safer sene 1287

SAYFA 34

*Daire-i âliyye-i hariciyeden kırk dörd numrolu ve fî 26 Safer sene 1286 tarihli
şerefsudûr buyurulan emirnâme-i sâmi suretidir*

Memâlik-i şahânedede ikamet itmekte bulunan teb'a-i İraniyeden vefat idenlerin emvâl-i
metrûkelerine hükümet-i saltanat-ı seniyye me'murları tarafından müdahale olunmayub
doğrudan doğruya Karbirdazhaneleri(?) ma'rifetle tahrir ve temhîr olunması bu def'a
cânib-i sefâretten bi't-takrîr iltimâs olunmuş ve ...-i merkûmeden bi'l evlad vefat
idenlerin vasî-i şer'iyeleri olmadığı halde emvâl-i metrûkelerinin ma'rifet-i şer'iyeye
şerifiyle tahrir ve temhir kılınması saltanat-ı seniyye ile devlet-i müşarû'l ileyha
beyninde otuz sekiz senesinde akd olunan mu'ahede ahkâmı iktizâsında bulunmuş ise
muzırran(?) Tahran sefaret-i seniyyesinden olunan tahkîkatdan tebaa-i devlet-i
âliyyeden memâlik-i İraniyede vefat idenlerin terekelerine me'muriyet-i hükümet-i
İraniye tarafından müdahale olunmayub doğrudan doğruya sefaret-i seniyye ve şehitler
ma'rifetle bakılmakta olduğu anlaşılmiş ve şu halde muâmele-i mütekabelenin(?) icrâsı
mevakık(?) hâl ve maslahat görünmüş olduğundan ba'de matba'a-i devlet-i İraniyeden
vefat idenlerin tezkereleri dahi kârberdazhaneleri(?) ma'rifetle tesviye ve tahrir ve
tahakkuk üzere me'muriyet-i hükümet-i saltanat-ı seniyye câniblerinden buna
müdahale olunmaması usûl ittihâz olunarak keyfiyeti saîr vilayat dahi iş'ar kılınmağla
... ma'lumat olunmak ve icabında usûl-ı mezkûreye ri'ayet kılınmak üzere beyân-ı hâl
ibtidâr olundu efendim

Umûm 32

Saadetlu efendim hazretleri

İranlıların tahrir terekesine dair bu kere ... iden emirname-i sami vilayet-i ... lede'l-
havale tüccar ve tebe'a-i İraniyeden ... gelub kimesnelerden vefiyât vuku'unda emvâl
ve eşya-yı mezkûrelerinin furûhat olmayub şer'i şerif ve meclis-i ma'rifetle ba-tahrir ...
hıfz olunarak icabına bakılmak üzere isim ve şehir ve keyfiyetlerinin ser'ien buraya
bildirilmesi lazım gelecek fî 18 Muharrem sene 87 tarihiyle ...da (biraz silik)

gönderilmiş ve bu suret meclis-i idare-i vilâyetde tensîb olunan .. suret-i hâl elviye-i saire mutasarrıflık kirâmına ... .. (silik) mezkûr suretinde ba...(silik) çıkarılmış olmağla icabının icrâsı husûsuna himem-i aleyhe derkâr buyurulmak üzere irade-i efendim hazretlerininindir fi 26 Muharrem sene 287 ve fi 25 ...sene 286

İmza İsmail hakkı

Numro 108

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahâlîsinden Bakkal Hüseyin bin Abdi livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Garzan kazâsı nevâhîlerinden Rıdvan nâhiyesi kurâlarından Zinkar(?) karyesi sâkinlerinden yezidi Satyan(?)Abdullah muvâcehesinde merkûm Hüseyin bin mezbûra bundan mukaddem malımdan ve yeddimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğu üç yüz guruş malım suâl olunub bana teslîm tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-sual kaziye-i minvâl meşrûheyi tayi'an ve kat'iyyen ikrâr ve i'tirâf itmek mûcibiyle ber mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu müddeî-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Hüseyin bin mezbûr ilzâm olunduğu bi't tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 11 Safer sene [12]87

Numro 109

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tab'i Halanze karyesi ahâlîlerinden sahib-i istid'â Hasan bin Hacı Samed(?) nâm kimesnenin derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim ...karyesi mütemekkinlerinden ve Yakubi milletinden Murad bin Abdulehad celb olunub muvâcehesinde merkûm Murad'a malımdan ve yeddimden cihet-i karz-ı şer'iden bâ- senedât ikrâz ve kendinin ikrâz itmiş olduğu beş yüz guruşu takdîm ile beher batmanı altmışar guruş kıymetli iki batman penbe esmânından yüz yirmi guruş cem'an 620 guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual kaziye-i minvâl meşrûheyi tayi'an ve kat'iyyen ikrâr ve i'tirâf itmek mûcibiyle ber mûcib-i âli ikrâra altı yüz yigirmi guruşu müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Murad bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 12 Safer sene [12]87

SAYFA 35

Numro 110

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mülhakatından Şirvan kaimakamlığı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tab'i Tillo karyesi sâkinlerinden zât- ta'rif-i şer'i ile mu'arefe sahibetü'l arzuhâl Meryem ibnet Hasan nâm hatun ...(silik) zıkr-i atî hukuk ve muâmelat da'vâsını sabitü'l vekâle fasl u hasm Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahalîlerinden Yakub bin Mahmud nâm kimesne Meclis-i Temyîz-i Livâ da karye-i mezbûr sâkinlerinden Hüseyin bin Ömer nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hüseyin müvekkilem mezbûre Meryem'in zevc-i dahili olup mâlik(?) bulunduğu karye-i mezbûrda vak'i ma'lûmu'l- hudûd ve'l müştemilât bin yüz guruş kıymetli bir kıt'a bağ kürümü ile beş yüz guruş kıymetli bir bâb mülk menziline ve yüz guruş kıymetli bir re's merkeb hayvanı ve yüz elli guruş kıymetli bir aded Trablus kuşağını ve yüz guruş kıymetli bir aded kazgan ve üç yüz guruş kıymetli diğer bir kıt'a bağ kürüm ve otuz altı guruş kıymetli bir aded siyah puşi ve kırk sekiz guruş kıymetli beyaz üçlük(öçlük) ve on beş guruş batum(?) esmânî cem'an iki bin üç yüz kırk dokuz guruşluk emlak ve menkulâtını âhere karz ile merkûm Hüseyinin istihlâk eylediği mülk ve menkulâtın esmân-ı muharreresi suâl olunub aliverilmesi bi'l vekâle muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual ol dahi külliyyen inkârını mukârin vekîl-i merkûm da'va'yı meşruhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta isbat itmek sadedinde iken müddeî ve müdeâ-yı aleyhim miyânlarına muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla beş yüz guruş kıymetle karye-i mezbûrda vak'i etraf-ı erba'adan şarken mescidü'l şehâdeve garben zevc-i merkûm Hüseyin mülk menzili ve canib-i kıblesi târik-i âmm ve şimâlen Süleyman bin Mehmed Ali mülk menziline muntehî bir bab oda ve bir mikdâr havlu-ı mezkûreden zevc-i merkûm Hüseyin ...sında îfa etmiş olduğu bir bâb menziline mürûr itmek üzere inşa-ı akd-ı mesâlih birle vekîl-i merkûm Yakub bin mezbûr ve ...(silik) mezkûresinden sulh-ı mezbûr kabul ... .. âherin ibrâlarını kabûl birle ibrâ-i âmm ve iskât eyledikleri ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine f'lâm Fî 12 Safer sene 87

Numro 111

Livâ-i siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Tillo karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arefe sahibetü'l arzuhal Meryem

ibnet Hasan nâm hatun tarafından hukuk ve muâmelat da'vasını sabit'ül vêkale fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahâlilerinden Masko(?) bin Mahmud nâm kimesne Meclis-i Temyîz-i Livâ da karye-i mezbûr sâkinlerinden Hüseyin bin Ömer nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hüseyin müvekkilem mezbûre Meryem'in ...-i dahili olup mâlik bulunduğu karye-i mezbûrda vak'i ma'lumu'l -hudûd ve'l müştemilât bin yüz guruş kıymetli bir kıt'a bağ kürüm ile beş yüz guruş kıymetli mülk menziline ve yüz guruş kıymetli bir re's merkeb hayvanını ve yüz elli guruş kıymetli bir aded Trablus kuşağını ve yüz guruş kıymetli kazgan ve üç yüz guruş kıymetli diğer bir kıt'a bağ kürüm ve otuz altı guruş kıymetli bir aded siyah puşi ve kırk sekiz guruş kıymetli beyaz ... ve on beş guruş kıymetli batum (?) esmânın iki bin üç bin üç yüz kırk (devamı diğer sayfada)

SAYFA 36

dokuz guruşluk mülk ve menkulâtını âhere karz ile merkûm Hüseyinin istihlâk eylediği mülk ve menkulâtın esmân-ı muharreresi suâl olunub bi'l vekâle aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual merkûm Hüseyin'in külliye inkârını mukârin vekîl-i merkûm da'va'yı meşruhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdeâ-yı aleyhim miyânlarına muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla beş yüz guruş kıymetli karye-i mezbûrda vak'i etraf-ı erba'adan şarken mescidü'l şehâde ve garben zevc-i merkûm Hüseyin menzili ve cânib-i kıblesi târik-i âmm ve şimâlen Süleyman bin Mehmed mülk menziline muntehî bir bab oda bir mikdar havlı-ı mezkûreden zevc-i merkûm Hüseyin ...sında îfâ etmiş olduğu bir bâb menziline mürûr itmek üzere inşa-ı akd ve mesâlih birle tarîkiyle âherin sulh ve ibrâlarına kabûl ve birbirleri âherin zimmetini ibrâ-ı âmm birle ibra ve iskât eyledikleri meaveaka bi't- taleb ketb olundu Hurirre Fî 12 safer'ül hayr sene [1]287

Şuhûdü'l- Hal

Mahkeme ketebesinden Abdulaziz Efendi

Babuddarb Mahallesinden Şeyh Ahmed bin Şeyh Abdurrahman

Tillo karyesi Hacı Hasan bin Hacı Hüseyin

Karye-i mezbûrdan Mehmed bin Hüseyin

Numro 112

Siird sancağı kazâlarından Eruh kazâsı na tab'i Deh karyesi mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Bagos(?) veled-i Davud meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûrdan ve millet-i mezbûr ahâlilerinden bâ'isü'l-i'lâm Şesat(?) veled-i Gemşo muvâcehesinde merkûm Şesat zimmetinde cihet-i karzdan üç yüz guruş ile emtia esmânından dört yüz yetmiş guruş cem'an yedi yüz yetmiş guruş ... hakkımın istifâsında ..... (silik) olunub hakk-ı sarîhimi bana teslîme tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual merkûm Şesat cevabında işbu hasmım Bagos'un taleb da'va da bulunduğı yedi yüz yetmiş guruşu geçen seksen altı senesi şehir-i recebü'l müreccebinin evâil tarihiyle gâ'ib-i 'anil meclis babam Gemşo ile er karındaşım Seco'dan(?) ve benden ve hâzıra-i meclis (?) ... deyni ... ..(silik) eyledikte isbâta ... olmayub bilâ-beyyine velâ yemin kazâ-i mezbûremizde sâbık naib-i vekil Mehmed ... efendi hasmım merkûm Bagos mu'arâzattan men' itmek ...(silik) yalnız kendiden da'va'ya ahâr(?) eylediğini sûret-i ... da müddeâ aleyh merkûm Şesat(?) meclis-i mezkûrda ba'de 'd da'va ve lede's-sual müddeâ-i merkûm Bagos'un inkârını mukârin husûs-ı mezbûra me'zûnen bi'l iftâ efendi hazretlerinden lede'l istifa i'tâ buyurulan fetvâ-yı şerîf mantûkunca müddeâ aleyh merkûm Şesat(?) eylediğı ... da'va'yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havâle olundukta evvelâ ba-varaka-i mestûre sırran ve ba'dehu alâniyeten mazbûtü'l el-esâmi kimesnelerden lede't tezkiye adl ve makbulü'ş-şehâdei dükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Eruh kazâsı kaimakamı sâbık-ı vekîl rıfatlü Muhsin(?) Ağa ibn Hasan Ağa ile Siird mahâllatından Kassar Mahallesinden Tahir ibn Hacı Mehmed Ağa nâman kimesneler bi'l muvâcehe ale't-tıbkü'l müddeâ edâ-yı şehadet-i şer'iyye itmeleri mucibiyle müddei-i merkûm Bagos veled-i mezbûr da'va-yı mezbûresiyle müddeâ aleyh merkûm Şesat(?) veled-i mezbûr mu'arazattan men' olunduğı huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundı Fî 12 Safer sene [12]87

SAYFA 37

Numro 113

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Siird sancağı mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlisinden Musa bin İsa Abdi nâm kimesnenin derûn-i terekesinde ezyed olduğı beyanıyla mutasarrıf-ı livâ saadetlü Kenan Paşa hazretlerine takdim itmiş olduğı arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan buyuruldu-yı sâmilerine te'akuban medyûn-ı merkûmun zikr-i âtî dâyinleri bulunan iki kısım teb'a-i

müslîme ve gayr-ı müslime meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub isticvâb olundukda medyûn-ı merkûmun mâlik olduğu bi'l-cümle emlâk ve eşyasından kifayet birle ve dâyinlerine mukkr ve mu'terif olunduğu yigirmi iki bin üç yüz seksen yedi gurus deynine zikr-i âti beş bin dört yüz yetmiş sekiz gurus kıymetli emvâlinin iktisâmıyla kusûrunun vakt-i yesârında istifâ-yı deyn ideceğini meclis-i mezkûre bade'l arz ve husûs-ı müsted'â-yı dayîn-i merkûmanların rıza ve kabulleriyle medyûn-ı merkûm Musa ibni mezbûrun bi'l-cümle eşyasını bi'l-müzayede ve rağbat-nas inkita'ıyla bey' ve tahrir ve hâsıl olan semeni miyâne -i ashâb matlûbda ale't tıbk'ül müddeî edâ-i şehâdet-i şer'i itmeleri mûcibiyle tevzi' ve taksîm olunan medyûn-ı merkûmun terekesi defteridir ki ber- vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 18 Safer sene 87

:

Kişi	Malzeme	Aded	bâhâ
Zimmet-i Hoce Fethullah veled-i ilyas ve zimmet-i Cibro	Acem işi çorap çift	?	988
Zimmet-i Mehmed Naim üzerinde	Nühas tas	20 âded	419
Zimmet-i Hoce Fethullah veled-i ilyas ve zimmet-i Cibro üzerlerinde	Acem işi halı	6 âded	2400
Zimmet-i Hoce Cibro üzerinde	Nühâs sini	1âded	118,10
Zimmet-i Fethullah ve zimmet-i Cibro üzerlerinde	Acem işi kundura çift	29	94,10
Zimmet-i Makdis Mirza	Nühâs tencere, Tas, ...	1 âded, 3 âded, 1 âded	84
Zimmet-i Fethullah ve Cibro	Kayısı kurusu		30
Zimmet-i Makdis Mirza	Acem şalı	3 âded	125
Zimmet-i Hoce Fethullah	... Acem şalı	9	405
Zimmet-i Hoce Cibro	Köğez Acem şalı	6	270
Zimmet-i Hacı İsa	Defa Acem şalı	6	330

Yeküni'l tereke-i medyûn-ı merkûm :5478

Resm-i Kassâm berâ-yı hazine-i celîle 137

Sahhü'l bakî li't- taksim-i beyne'l verese: 5341 , yalnız beş bin üç yüz kırk bir guruşdur

Dayin kişi	Bi'l ikrâr	Para	...	açıklama
Emtiâ esmânından Hoce Cibro'ya	8575	25	2046	Ber vech-i guremâ sekiz bin beş yüz yetmiş beş guruşa iki bin kırk altı guruş yigirmi beş para isabet etmiştir
Emtiâ esmânından Hoce Fethullah'a	7812	10	1862	Yedi bin sekiz yüz on iki guruşa bin sekiz yüz altmış ik guruş isabet eylemiştir
Kezâlik tüccardan Hacı İsa Ağa'ya	2500	25	592	Ber vech-i guremâ iki bin beş yüz guruşdan ber vech-i guremâ beş yüz doksan altı guruş yigirmi para isabet eylemiştir.
Kezâlik tüccardan Mehmed Naim'e emtiâ esmânından	2000	30	477	Ber vech-i guremâ iki binguruşa dört yüz yetmiş yedi guruş otuz para isabet eylemiştir
Kezâlik tüccardan Mehmed bin Abdurrahim'e	1000	35	238	Ber vech-i guremâ bin guruşa iki yüz otuz sekiz guruş otuz beş para isabet eylemiştir.
Kezâlik külahcı Musa'dan	500	00	119	Ber vech-i guremâ beş yüz guruşa yüz on dokuz guruş isabet eylemiştir

SAYFA 38

Numro 114

Sahib-i istid'â müvekkilim Kesir(?) veled-i Ağca(?) nâm Hristiyanın hasmanı Şemsi(?) ibn Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde meclis-i temyîz-i livâ da isticvab olundukta hasmı ...Kesir(?) bâ-sened dört yüz guruş deyni olduğu meclis-i mezkûrde tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûcib-i âlî ikrâra meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşu

müddeî-i merkûm Kesir(?) nâm Hristiyana edâ ve teslîm itmek üzere merkûm Şemsi(?) ibn mezbûra ilzâm olunduğı huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 18 Safer sene 87

Numro 115

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahalisinden Hüseyin Ağa ibn Hacı Tahir Ağa meclis-i temyîz-i livâda Eruh kazâsı nevâhîlerinden Zilan nahiyesine tab'i Günde Şeyh karyesi sâkinlerinden Bırho bin Alike(?) muvâcehesinde merkûm Bırho'ya ticaret için malımdan ve yeddinden virmiş olduğum iki bin guruş malım suâl olunub bana teslim tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Bırho'nun mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdeâ-yı aleyhim miyânlarına muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla yedi yüz doksan guruş üzerine inşa-ı akd mesâlih birle bade'l sulh mezkûr yedi yüz guruş meclis-i sulh da te'diye ve teslîm olunub ahadi hümâzimetini ibrâ-i âmm ve ıskât-ı hakk eyledükleri ba'de't-tescilhuzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 21 Safer sene [12]87

Numro 116

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tab'i Halenze karyesi ahâlîsinden bâ'isü'l-i'îlâm tüccardan es-Seyyid Hamza ibn Seyyid Mustafa nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Sor Mahallesi sâkinlerinden tüccardan Hacı Süleyman Ağa ibn Hasan nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hacı Süleyman âğa üç sene ... benim ticaret şerîkim olub ...'dan kendiye irsâl eylediğim mâl-fatura ve Haleb meta'l esmânlarından miyânemizde cereyan iden ahz u i'tâmızı tarih-i i'lamdan beş gün mukkadem ehl-i tüccar miyânelarında reviyet-i muhasebe olunub ... merkûm Hacı Süleyman Ağa zimmetinde ...iden yigirmi iki bin guruş malım suâl olunub bana teslim tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü merkûm es-Seyyid Hamza şerîki merkûm Hacı Süleyman Ağa'dan ba'de 'd da'va ve lede's-suâl olunub ol dahi cevâbında kaziye-i minvâl-i meşrûhe meclis-i mezkûrde tayi'ân ve kat'iyyen ikrâr ve i'tirâf edüb ber mûcib-i âlî ikrâra mûcibiyle ba'del hüküm meblağ-ı mezkûr yigirmi iki bin guruş müddeî-i merkûm Seyyid Hamza ibn mezbûra edâ ve teslim merkûm Hacı Süleyman

ağa ibn mezbûra ilzâm olunuduğı ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 21 Safer sene [12]87

Numro 117

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sâhib-i istid'ânın derûn-ı arzuhâlde mezkûr'l-isim Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Navro(?) karyesi ahâlîsinden Yezidi Mahmud ibn Hero meclis-i temyîz-i livâ da da celb olunub isticvab olundukta kuyumcu esnafından Gürgüz veledi Abdullah cihet-i karz-ı şer'iden yüz yetmiş beş guruşu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûcib-i âlî ikrara meblağ-ı mezkûr yüz yetmiş beş guruşu müddeî- i merkûm Gürgüz veledi mezbûra edâ ve teslîm müddeâ aleyh merkûm Mahmud ibn mezbûra ilzâm olunduğı tescil birle huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 21 Safer sene [12]87

SAYFA 39

Numro 118

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Tatar(?) Mahallesi mütemekkinlerinden Abdo(?) veledi İbro(?) ile biraderzâdesi Musa veledi Hazo(?) nâman kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Agob veledi Makdis İsa mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb akd-ı âti zikrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub mahalle-i mezbûrda vak'i etraf-ı erba'adan ... veledi Mirza mülk menziline tarafeyni müşteri-i merkûm Agob veledi imezbûrun diğerk mülk menzili ve bir tarafı Haco veledi Tusi (?) mülk menzili ile mahdûd bir aded eyvân ve bir mikdarhavlu ve nisf su kuyusunu müştemil bir bâb menzilimi bi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l- merâfik arafından îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile iki bin guruşa merkûm Agob veledi mezbûra bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki bin guruşu müşteri-i merkûm Agob veledi mezbûr yeddinden bi't-tamam ve'l kemal âhz u kabz eyledik fi- mâ ba'd mahdûd-ı mezbûrda benim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlimiz kalmayub müşteri-i merkûm Agob veledi mezbûrun mülk-i müşteri-yi sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur,

keyfe mâ-yeşâ veyahtârmutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'îmeaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fî 21 safer sene[12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Ketebeden Abdulaziz Efendi

Muhzır İsmail

Muhzır Hüseyin bin Hasan

ve Gayrihim minel hâzırın

Numro 119

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından sahib-i arzuhâl Nazif Mahallesi ahâlilerinden Ömer bin Musa Hızır nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'l î'lâm Karabet veled-i Merdo nâm Hristiyan muvâcehesinde tarihten bir buçuk sene mukaddem merkûm Karabet veled-i mezbûra furuht itmiş olduğum bir bâb ... civarında bulunan bir aded cidârım üzerine inşa itmiş olmağla cidâr-ı mezkûrum üzerine vak'î olan müdahalesinin def'ine tenbîh-i şer'î olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevabında işbu müddeî-i merkûm Ömer'in taleb-i da'vada bulunduğu cidâr-i mezkûru müddeî-i merkûmun babası müteveffâ Musa 'dan yüz guruş kıymetle iştirâ eylediğini meclis-i mezkûra ba'del ârz ve le'de's- suâl ve'l inkâr müddeâ aleyh merkûm Karabet veled-i mezkûr da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta evvelâ ba-varaka-i mestûre sırran ve ba'dehü alâniyeten tezkियeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idüklerikıbel-i şer'imize ihbar olunan Şeyh Halef Mahallesinden İbrahim ibn eş-Şeyh İsmail ve Sûk Mahallesinden Hacı İbrahim ibn Molla Mahmud nâman kimesnler bi'l muvâcehe vech-i şer'î üzere edâ-yı şehadet-i şer'iyye itmeleri mucibiyle meddeî-i merkûm Ömer ibni Musa da'va-yı mezkûresiyle ber vech-i şer'î muârazatdan men' olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine ârz ve î'lâm olundu Fî 21Safer sene [12]87

SAYFA 40

Numro 120

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi'ş-şer'î oldur ki

An-asıl livâ-i Siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Hasan Efendi ibn Abdullah nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde işbu sahibü'l vesika Meydan Mahallesi ahalilerinden Bakkal Mustafa ibn Yusuf mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-ı âti z-zikrin sūdûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselîk olub Şeyh Kasım nâm mahalde vak'î etrâf-ı erba'âdan Abdullah bin Üveys bağ kürümü ve bir tarafı İsmail ibn Abdulkadir bağ kürümü bir tarafı İbrahim bin Üveys ile Hacı Emin bin Hacı İsmail bağ kürümleri ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdûd sekiz amelelik bağ kürüm-ı mahdûd-ı mezkûru bi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l merâfık tarafından îcâb ve kabulû hâvî ve şurût -ı müfsideden dan ârî bey'î bât-ı sahîh-i şer'î ile dört yüz elli guruşa müşteri-i merkûm Mustafa ibn mezbûra bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellum ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dört yüz elli guruşa müşteri-i merkûm Mustafa ibn mezbûr yeddinden bi't-tamam ve'l kemal ahz u kabz eyledim fi-maba'ad bağ kürüm-ı mahdud-ı mezbûrda benim benim asla ve kat'iyen alâka ve medhâlimiz kalmayub müşteri-i merkûm Mustafa ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb ve imla olundu Hurrîre fi'l-yevmü'l selâse min şehr-i Saferü'l hayr li-sene seb'a semânîn ve mieteyn ve elf

Şuhûdül- Hâl

Muhzır İsmail bin Mahmud

ketebe mahkemesinde Abdulaziz ibn Seyyid Hüseyin Efendi

ve gayrühüm mine'l hâzırin

EMİRNAME

Sûret-i seniyye-i emirname-i hazret fetvâ-penâhi

Diyarbakir vilayeti müfettişi hakimliğine

Faziletlü Efendim

Sinn-i rüşde vâsıl olmaksızın mahall-i âhere nakl-i hane eyleyenler hakkında eytâm sanduklarınca muâmele edilmek lazım geleceği ve mûrisleri diyar-ı âhere irtihâl eden kesânın istifâ-yı hisse-i ırsiyeleri için ba'zı kavâ'id teshîl vaz' ve ... lazım gelerek

...(silik)'nin hisse-i mevrûse -i mevkûfesini ahza kesb-i istihkak eylemiş mutlaka vuk'u ve sübût-ı rüşde mevkûf bulunduğundan mahal-i âhere hicrete asl ... nakl edemeyub fakat nizâmname-i vilâyât icabınca her tarafta eytâm sandıkları kesb-i menafi' ahalîye hizmet edecek vesâitin mevcut olması lazım geleceğinden sinn-i rüşde vusûlünden mukaddem mahall-i ahere hicreti vuk'u bulan yetimin hisse-i irsîyesi gittiği mahalde isbat vucûd eyledikten sonra vatanı-ı kadim ve cedidinde bulunan mahkemeler beyninde ketb ve tahrir olunarak akçesi mevcut ise derhal ... olunmuş ise müddet-i ... hitamında gitmiş olduğu mahalin mahkemesi sandığına nakil edilerek muâmele-i şer'iyyesinin orada icrâsı hem hıfz-ı hukuk maddesini cem' ve hem de o makulelerin vatan-ı sâbıkta kalan akçeden dolayı oranın eytâm sandığına müracaat-ı müteveliyelerini vak'î olacağından eytâm sandıkları hakkında mevcut olan nizamnâmeye ber- karâr-ı nizamiye derc ve zeyl olunması ve mûrisleri diyar-ı âher de vefat idenlerin istifa-yı hukuk ...(silik) zımında ...ve şuhûd ve istishâbıyla mûrisin mahal-i vefatında azîmetveyahud vekîl irsal itmeleri meşkûlat ve tavsiyyâtı mûcîb olacağından ba'dema ol makule muhalefet itmenin dahi hazineye vurûdatta mahallesinde vuk'u bulacak iş'ara göre verese'nin bulunduğu mahallin tab'î olduğu vilâyetiye ba-muhabere tedkikat-ı mukarraradan(?) icrâsıyla bedel-i terkinin ve nakid mevcudu var ise anın resm-i nizamisî bî'l- tevkîf üst tarafının sübût -ı verâsete tertib eden muâmele-i şer'iyenin i'fâsından sonra ashâbına verilmek üzere ol vilâyetine irsâl ile mebalîğ-ı mezbûrenin gönderilen mahallin şehriye cedvellerine masraf kaydı husûsunun kağıda ittihâzı ve şayet hukukda verâsetin adem-i sübutu veya varîsin isbat-ı verâset esnasında bi'l evvelde vuk'uhatı gibi isbat-ı ârz bir ... ol makûle mebalîğın i'tâsı te'hîr ider ise bunun dahi kendi mahall ve kazâlarında tekrâr îrâd ve kaydıyla ale'l-umûm mebalîğ-i mey'ûs(?) tarafına geçmiş ise varis tarafından makbuz senedinin îrâd tarafına menkûl ise vilayetten zimmet-i ... ve haberinin irsal sûretleri meclis-i mahsus-ı vükelâda ba- tezkiretü'l sebeb(?) olunarak kaleme alınan mezkûr fıkra-i nizâmiye ile beraber bi'l istizân irade-i seniyye cenâb-ı padişahiye müte'allik ve şeref- sudûr buyurulub keyfiyet ta'amimen (?) vilayete iş'ar ve bab-ı fetvâca icrâya icâbı bâ tezkire-i samiye beyan ve izbâr buyurulmuş ve fıkra-i nizâmiye-i mezkûrenin bir sûret-i ifa-yı eşya kılınmış olmağla ber minvâl-i meşrûh şeref-sudûr olan irade-i seniyye tacidarı hükm-ı celîlinin tamamı infâz ve icrasına himmet ve iktizâ eden merkez nüvvâbi efendide dahi tebliğ-i keyfiyet buyurulması siyakında şukka-i senâverî terkîm kılındı Fî Selh-i Zilhicce sene 1286

Siird ... şer'iyyesine

Saadetlü efendim

Balâda muharrer sûret-i emirname-i sâmi cenâb-ı fetvâ-yı penahi de leffen îrsal buyurulduğı irade-i beyân buyurulan fıkra-i nizâmiyenin bir sûreti matbaâ irsâl kılınmak üzere fıkra-i mezkûrenin sicil-i mahkemeye kaydı ile ahkâm-ı alî mûndericlerinin infâz ve icrasına himmet itmeleri siyakında terkime zeyl kılındı Fî 11 ... sene 287 İbrahim Sadeddin

Eytâm sandıkları nizamnamesine zeyl

Baliğ-i rüşd olmaksızın mahall-i âhere nakl-i hâne eyleyen yetimin hisse-i irsıyyesi isbat-ı rüşd eyledikten sonra ve vatan-ı cedid ve kadiminde olan mahkemelerinizde bi'l-muhâbere kendü mahallin mahkeme-i şer'iyyesine irsâl ile orada muâmele-i şer'iyyesi icrâ olunur Fî 26 zilhicce sene 286

SAYFA 41

Numro 117

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh Kazâ'sı aşâ'irlerinden... aşiretinde sâkine zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arefe Aişe binti Ömer nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde ba'is'ül vêsika aşâ'ir-i mezkûr ahalîsinden Sofî Süleyman bin İbrahim muvâcehesinde b tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb merkûm Sofî Süleyman bin mezbûr zevc-i dahilim olub beynimizde şikâk vaku'una binaen zimmetinde mütekarrır(?) ve ma'kûdu aleyh olan iki yüz guruş mehr-i mu'accelimden ve nafaka-i ma'lûmumdan ve müvennes süknâm altmış guruş kendi üzerime olmak üzere ve ...ya bin yüz yigirmi üç guruş eşya ve ... cem'an üç yüz seksen üç guruş hakk-ı sarîhimden fâriğâ olub mukabelesinde zevcim merkûm Sofî Süleyman ibn mezbûr ile muhalla-i sahîh-i şer'ie ile ben hâl'e taleb ve râğıbe(?) olmamla ol dahi ber vech-i muharrer hal'-i mezbûru kabul eyledikten sonra hukuk-ı zevciyete müteallik âmme-i da'va'dan her birimiz âherin zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı hakk eyledik didiklerinde gıbbe't- tasdik-i şer'i mâ hüve'l vaki' bit-taleb ketb ve imla olundu Hurirre fi 24 safer sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Livâ-i mezbûr mahkeme ketebelerinden es- Seyyid Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Muhzır İsmail

ve Gayrihüm

Numro 118

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arefe Sare ibnet Hamza ve kızı Nasire taraflarından zıkr-i i âtî hukuk ve muâmele da'valarını fasl ve hasm vekîl-i şer'iyeleri olub ve vekâleti Ras Mahallesinden Hüseyin Ağa ve Kassar Mahallesi ahalîlerinden Süleyman ebnan Hacı Tahir Ağa ...(silik)'larıyla sabit'ül- vêkale mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Şakir bin Yusuf meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahalîlerinden bâ'isü'l-i'lâm Osman Şiar bin Hacı Mahmud nâm kimesne muvâcehesinde müvekkilelerim mezbûrettan vâlidesi mezbûre Sare ile kız karındaşım mezbûre Nasire ve bana ve müteveffâ er karındaşım Derviş babamız müteveffâ Yusuf'tan muntâkil karye-i mezbûr civarında vak'i ... bahçesi dimekle mu'arefe etrâf-ı erba'adan tarafeyn Hacı Mehmed ibn Seyyid Vahhab bağı ve bir tarafı Hacı Mehmed ...(silik) ve Abdurrezzak bağları ile mahdûd üç siirdi tohum isti'âb ider ve üç bin guruş kıymetle bir kıt'a boyalık(?) mülk menzillerimiz müteveffâ er karındaşım Derviş'e müvekkilelerim mezbûretanlardan ve benden dahi ... bağı mahdûd-ı mezkûr-ı merkûm Osman bin Mezbûra bir mikdar deyni mukabelesinde rehin itmiş olduğu mülk-i müşterekemizden ihrac itmiş olduğu bin beş yüz guruş kıymetli boya esmânları ile ve bahçe-i mahdud-ı mezkûra vak'i olan müdahalesinin def'ine tenbîh-i şer'i olunması bi'l vekâle ve ve bi'l asâle ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevabında iş bu tarih-i 'lam'dan yigirmi iki ay mukaddem merkûm Şakir hazır bulunduğu halde müteveffâ biraderi merkûm Derviş'den iki bin dört yüz guruş kıymetle bey-i kat'i iştirâ eyledikten sonra müvekkile-i mezbûre Sare dahi oğlu müteveffâ-yı merkûm Derviş'in bana karz eylemiş olduğu bağı mahdud-ı mezkûr derûnunda bulunan beş aded meb... karz eyledikde(?) deyü yine benden ...(silik) da'va'ya kıyâm idecek oldukça ana dahi yigirmi iki buçuk guruş ... birle mezbûre Sare ibnet mezbûr oğulları Şakir'e ve Derviş ebnân Yusuf 'un ... ...(silik) oldukda müddeâ aleyh merkûm Osman Şi'ar ibn mezbûr meclis-i mezkûr ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ve'l inkâr müddeâ aleyh merkûm Osman Şi'ar da'va-yı meşrûhesin mübeyyin beyyine'ye havâle olundukta isbat itmek sadedinde iken miyânelerine muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla tarafeyn

bi'r rıza yüz guruş kıymetli dört tob... üzerine inşâ-ı âkd musâlaha birle bedel-i sulh-ı mezbûr meclis-i sulh'da edâ ve teslîm eyledikde müdde-i vekil-i merkûm Şakir ibn mezkûr asalleten ve vekâleten mülk-ı mezkûr-ı müteallık âmm-i deâviden müdeâ aleyh merkûm Osman Şi'ar ibn mezbûrun zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledim didikte ehâdühümâ ahêrin ibrâlarına ...(?) eyledikleri bi't- tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 25 Safer sene [12]87

SAYFA 42

Numro 119

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

An- asıl me'muret'ül Aziz Siird mutasarrıflığı kazâlarından Ekin(?) kazâsı mahâllatından Taşdıbi Mahallesi ahalîsinden olub livâ-i Siird mahâllatından Holani Mahallesi sâkinlerinden müfettiş-i sâbık Ahmed Efendi ibn Mehmed Emin Efendi meclis-i temyîz-i livâ da iş bu ba'is'ül küttab Ekin(?) kazâ'sı mahâllatından ... cami' Mahallesi ahâlilerinden Abdurrahman ibn Ebubekir muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm ederek müteveffâ pederim Mehmed Emin Efendi'den müntakil mezkûr Taşdıbi Mahallesinde vak'i etrâf-ı erba'adan Canik oğlu Ebubekir Ağa ve Hasan Usta ve Hoca Hasan mülk-i menzillerine müntehî ve târik-i âmm ile mahdud fevkânîde vak'i üç bâb oda ve bir sokak tahtânîde vak'i bir bâb oda ve bir bâb matbah vâlidem Ayşe ibnet Mehmed Ağa'dan şirâ'en mutasarrıf olduğum zeminde vak'i bir bâb oda ve bir mikdar havlu ve zokak kapusu müştemi mülk-i menzil-i mevrûsum ile mülk-i müşteramı taleb ve rağbete bey' ve fûruht(?) ve semenisi (?) ahz ve kabz ve kendüsüye irsâl ve isâle ve umûr-ı vekâletin müteveffâ bulunduğunu umûrun küllisine merkûm Abdurrahman Ağa'yı vêkil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledim didikte ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lazimesiyle kemâyenbağı edâya ta'ahhüd ve ilzâm olmağa mâ vaki' bi't-taleb ketb ve imla olundu fi 27 safer sene 87

Şuhûdü'l- Hâl

... karyesi Hacı Halil bin Hasan

... karyesi Emin bin Murtaza

... karyesi Sari Beg bin Mustafa

Numro 120

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâ'sı kurâlarından ...karyesi ahâlîlerinden Abdullah ve Ömer Ebnân Tahlo(?) nâm kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sor Mahallesi mütemekkinlerinden teb'a-i Devlet-i Âliyye den Ermeni Milletinden iş bu ba'is'ül kitâb Birho ve Temo ebnan Makdis Abdulehad nâman kimesneler muvâcehesinde ikrâr-tâmm ve takrir-i kelâm iderek akd-ı âtî z-zikr sūdûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub karye-i mezbûr civarında vak'î Zeyzino(?) nâm mahalde vak'î etrâf-ı erba'adan Osman bin Mehmed ve Fakı bin Çoban ve ... bin Cihangir bağ kürümleri ve bir tarafı Abdullah bin ...mazbahası ile bir tarafı bağ kürüm-ı mahdud-ı mezkûreyebi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l murâfak tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût -ı müfsideden' ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile sekiz yüz on guruşa müşteri-i merkumân Birho ve Temo ebnân mezbûrelere bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde anlar dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz on guruşu müşteri-i merkûmânların yedlerinden bi't- tamam ve'l kemâl âhz u kabz eyledik fi mâ ba'ad bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûrdee bizim asla ve kat'iyen alâka ve medhâlimiz kalmayub müşteri-i merkûmânın mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtârmutasarrif olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fî 27 Safer sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Hüseyin Efendi

Molla Mahmud bin Molla Abdurrahman

İsmail bin Hamza

Şeyh Yunus bin Yusuf

Molla İsmail ...

Ve gayrihim

Numro 121

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahalîlerinden Abdo bin Abdurrezzak Salih nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'î mizde Sor Mahallesi mütemekkinlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Prut Milletinden Hano veled-i Makdis muvâcehesinde ikrâr-tâmm ve takrir-i kelâm iderek akd-ı âtî z-zıkr sūdûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olup Ustod(?) nâm mahalde vak'î etraf-ı erba'adan Hano bin Kadlo(?) ve Şeyh Halef bağ kürümleri ve Abdullselam bin ... boyalığı ve tarik-i âmm ile mahdud bağ kürüm-ı mahdud-ı mezkûreyebi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l murâfak tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût –ı müfsideden'dan ârî bey'î bât-ı sahîh-i şer'î ile üç yüz elli guruşa merkûm Hano veled-i mezbûra bey' ve temlik ve teslîm eyledikte ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonrasemeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz elli guruşu müşter-i merkûm Hano veled-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz ve kabûl eyledim Fî'mâ-ba'd bağkürüm-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'iyen alâka ve medhâlim kalmayub müşterî-i merkûm Hano veled-imezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfe ma-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 27 Safer sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme ketebesinden es-Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Hüseyin Efendi

Arazi zabıtı Hacı Salih Efendi ibn Bico

Ve Şakir bin Musa

Ve kasım bin Halil

Ahmed bin ...

Ve gayrihim

SAYFA 43

Numro 122

Ba'isi defter-i kassam budur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Birzukak Mahallesi ahâlisinden [iken] bundan akdem vefat iden bi'emrillâh-i te'âlâ vefat iden Kalıbcı İsmail bin Abdurrezzak nâm müteveffâ'nın

verâseti zevce-i menkûhasi Aişe binti Abdulvahab ile sulbi sağır oğlu Musa ve sağire kızı Rinde(?) nâmun vereselere inhisârı tahakkûkundan [sonra] sağır-i merkûm Musa'nın ve sağire-i mezbûre Rinde'nin(?) tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'imizden vasî ve mansûbeleri mezbûre Aişe ibnet mezbûrun taleb ve ma'rifetle ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve alâ mâ-farazallahu te'âlâ tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zîkr ve beyân olunur Fî 30 Safer sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki bir bâb mülk menzil , kıymet: 200

... mezbûr nâm mahallde bağkürüm, kıt'a 1 , kıymet: 525

... takımı, kıymet: 50

nühâs kab, 1 aded

Tencere, 1 Aded

Sahan, 1 Aded

Tas, 1 aded

..., 1 aded

Yatak, 1 aded

[Toplamları] kıymet: 90

Yekünü'l tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr : 965

Minhü'l ihracât ;

techîz ve tekfîn,35

Deyn-i müsbet Ras MahallesiDerviş bin Abdi an-cihet-i karz bâ-şehâdet-i celîle ...(silik)

ve Ali bin Hamza ba'de't-tezkiye ve'l halef(?) ve'l hüküm deyn mikdarı :210

İsm-i kassamiye berâ-yı hazine defteri: 17

varâk bahâsı :20

Yekün'ül ihracât: 283,20

Sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese: 671,20

Hisse-i zevce-i mezbûre Ayşe ibnetmezbûr : 83,32

Hisse-i ibn-i sağır-i merkûm Musa ibn mezbûr : 392,7

Hisse-i binti-i sağıre-i mezbûre Rinde binti mezbûr : 186, 2

Sağır-i merkûm Musa ve Sağıre-i mezbûr Rinde nâman [kimesneler] babaları müteveffâ-yı mezbûrdan iş bu ... kibe'l-i şer'imizden mensûb vasileri vâlideleri Aişe ibnet mezbûr yedinde hıfz olunduğu iş bu mahalle şerh virilidi

SAYFA 44

Numro 123

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlilerinden ba'is'ül i'lam Derviş bin Abdi livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Birzukak Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden kalıbcı İsmail ibn Abdurrezzak nâm müteveffâ'nın eytâm-ı vasi ve müteveffâ-i mezbûrun zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe ibnet Abdulvahhab nâm hatun muvâcehesinde müteveffâ-yı merkûm İsmail bin mezbûra cihet-i karz-ı şer'iden iki yüz on guruş malım suâl olunub tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan tahsil olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's-suâl ve vasi-i mezbûrenin inkârını mukârin müdde-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta evvelâ ba-varaka-i mestûre sırran veba'dehü alâniyeten tezkiyeleri ceride de mazbûtü'l esâmi kimesnelerden bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan Halil bin Mahmud ve Ali bin Sami(Hami?) nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle bade'l tahlif ve'l hükm meblağ-ı mezbûr iki yüz on guruşu müdde-i merkûm Derviş ibn mezbûra tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan edâ ve teslîm itmek üzere vasi-i mezbûre Aişe ibnet mezbûre tenbîh-i şer'i olunduğu bade't- tescil huzûr-ı âlîlerine arz ve îlâm olundu Fî 24 Safer Sene [12]87

Numro 124

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Birzukak Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefat iden kalıbcı İsmail bin Abdurrezzak nâm müteveffânın sulbi sağır oğlu Musa ve sağıre kızı Rinde'nin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'imizden mansûb vasileri olub ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i menkûhe-i metrûkesi Aişe ibnet Abdulvahhab nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Süveyka Mahallesi ahâlilerinden

Hüseyin bin Hamza mahzârında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr terekesinden olub ... (silik) nâm mahalde vak'î etrâf-ı erba'adan Hasan bin Hüseyin ve Hasan bin ... ve Karabet veled-i ... ve müşteri-i merkûm Hüseyin bağkürümleri ile mahdûd bir kıt'a bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûr mürur-ı eyyâm ve kürür-ı a'vâm(?) ile ... masârifina vefa(?) itmediği eelden karz olunmuş eytâm hakkında enfa' ve evvela olduğu cihetle müteveffâ-yı mezbûrun ber müceb-i kassam-ı şer'i tahakkuk iden deyn-i muayenesine vefâ(?) idecek menkûlatı dahi olmağıyla kıbe'l-i şer'imizden verilen izn-i hüccet mantûkunca bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûr sûk-ı sultaniyyede ve cami-i nâs (?) olan olan mahallde iki ay mikdarı ... yediyle müzayede olundukda rağbat- nâs inkita'ıyla müşteri-i merkûm Hüseyin ibn mezbûr üzerinde beş yüz yigirmi beş guruşda karar idüb ziyade ile taleb-i âheri dahi olmayub meblağ-ı mezkûr bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûrun el- yevm semen-i misli idüb zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi kimesne ihbârlarıyla mütehâkkık olmağla bağkürüm-ı mahdud-ı mezbûru tarafeynden îcâb ve kabûlü havî ve şurut-ı müfsideden arî bey-i bât-ı sahîh ile iş bu müşteri-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra bi'l vesâye beşyüz yirmi beş guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve teslim ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûru müşteri-i merkûm Hüseyin ibn mezbûr yedinden bi't tamam ve'l kemâlâhz u kabz eyledim fi- mâ ba'd mülk-ı mahdûd-ı mezkûr merkûm Hüseyin ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasebma yahtarâ mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î ma- vak'î bi't-talep ketb olundu Fi29 Safer sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme ketebesinden es-Seyyid Abdulaziz Efendi

Molla Ali Davud

Şeyh Ahmed bin Şeyh Abdurrahman

Seyyid Mustafa bin Seyyid Abbas

İsa bin Mahmud

Hacı Abdullah bin Hacı Mahmud

Muhzır İsmail bin Mahmud

Ve ğayrihim minel hâzırin

SAYFA 45

Numro 125

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sâhib-i arzuhâl Makdis Agob'un derûn-ı arzuhâlde mezkûr'l-isim Süleyman Mahmud bin Osman meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub isticvâb olundukda hüsemâm merkûm Makdis Agob'un Ester hayvanı esmânından dolayı yedi yüz guruş deyni olduğunu ... ..(silik) ikrâr ve i'tirafıyla ber mûceb- i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr yedi yüz guruşu müddeâ-i merkûm Agob'a êda ve teslîme müddeâ aleyha merkûma İlzam olundu Fi 5 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numro 126

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird'e me'zunen bi'l iktâ Hüseyin Efendi tarafından zıkr-i âti hukuk da'va'sına tarafından bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi Molla Hamid bin Molla Yusuf nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye teb'asının Keldani milletinden Bizar Şem'un veled-i İsa muvâcehesinde merkûm Şem'un' da gâ'ib-i 'anil-meclis Hacı Berho bin Hacı Ahmed 'den havaleten müvekkilim Efendi mûma-ileyhin altı yüz elli guruş alacak hakkı sûal olunub tahsil olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tiraf itmekle ber mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr altı yüz elli guruşu vekîl-i merkûm Molla Hamid bin mezbûre êda ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Şem'un veled-i mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlîlerine 'lâmFi 5 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numro 127

Livâ-i Siird mahâllatından Meydan Mahallesi ahâlîsinden arzuhâl iden bâ'isü'l-i'lâm Yasin bin Ali meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi sâkinlerinden Katırcı Musa bin Şeyh ... muvâcehesinde merkûm Musa ibn Mezbûr sekiz guruş ücreti tarafımdan ...sıyla merkûm Musa'dan istîcâr itmiş olduğum bir re's merkeb hayvanına tahmîl olunan yedi yüz iki buçuk guruş kıymetli kırk dokuz tob destesi(?) ile üçyüz kırk beş guruş kıymetli bir kıyye kehribar ve yetmiş guruş kıymetli bir aded serpuş ve on guruş kıymetli bir hakik ... ve altı guruş kıymetli iki tob urgan tobu ve on guruş kıymetli bir aded kilim

seccade mallarımın esmânları cem'an bin yüz kırk üç buçuk guruşluk emvâl-i muharreremi ta'addî ve taksîrine binaen zâyi' itmiş olduğu mallarımın kıymet-i muharreresi olan bin yüz kırk üç buçuk guruşun aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında ta'addî ve taksir ... .. Babüddarb Mahallesi de eşya-ı mezbûrun ..sı bulunan merkeb hayvanından ma'da diğer hayvanlarımdan bir re's ..... eşya-ı muharreremiyle hayvanı mahalle-i mezbûrda zâyi' olub üç sa'at mürürunda eşya-ı mezkûrun ...sı bulunan merkeb hayvanımı mahalle-i mezbûr esvâkında bulunduğum cihetle ta'addi ve taksirimiz eşya-ı mezbûr zâyi' olduğunu meclis-i mezkûra ba'de'l arz husûs-ı mezbûra bi'l iftâ efendi hazretlerinden lede'l istiftâ cevâb bâ savâbında heman bi't-tesif(?) lazım geldiğini ikta buyurulmağla bi'r- rıza makbu'at-ı muharrerinin esmânı olan bin yüz kırk üç buçuk guruşunun nisfi olan beş yüz yetmiş bir guruş otuz pareyi müdde-i merkûm Yasin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fi 6 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

SAYFA 46

Numro 128

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlîsinden Ferho bin Hacı İsa livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlîsinden Debbağ Hacı İsmail bin Musa muvâcehesinde merkûm Hacı İsmail bin mezbûra tarih-i i'lamdan on yedi sene mukaddem yüz elli guruş kıymetli âla tarîkü'l vekayi' (?) bey' itmiş olduğum mahalle-i mezbûrda vak'i etraf-ı erba'adan Hüseyin bin Hacı İsa mülk menzili ve bir tarafı merkûm Hacı İsmail mülk kuyusu ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdud mülk-i menzil-i mahdûda için reddetmiş ve merkûm Hacı İsmail ibn mezbûr için redd-i mebi' olmağıyla ol vecihle reddetmiş ve kabz-ı mebi' olunmak muradımdır deyü eylediği da'va-yı meşrûhesi me'zunen bi'l iftâ efendihazretlerinden lede'l istiftâ cevâb-ı bâ savâbındaon beş sene bilâ... .. terk olunan menzil da'va'sı bilâ emr-i mesmû'a olmadığı beyanıyla iftâ buyurulmayla mûcibiyle müdde-i merkûm Ferho ibn mezbûre tefhîm olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fi 6 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numro 129

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arefe Meryem ibnet Hacı Mahmud tarafından zikr-i âti hukuk arsa da'va'sını fasl ve hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi bulunan zevc-i dahili Ömer ibn Ahmed nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Süveyka Mahallesi ahalîlerinden ba'is'ül vesikâ Şeyh İsmail ve biraderleri Şeyh Hamza ve Şeyh İbrahim ve Şeyh Ali ile Hemşireleri Hadice ibnet mezbûr muvâcehelerinde müvekkilem mezbûrenin babası müteveffâ-yı merkûm nâm kimesne terekesinden olub Süveyka Mahallesinde vak'i iki bin beş yüz guruş kıymetli nısf mülk menzil ile dört yüz guruş kıymetli yirmi dört ... nühâs ve yüz otuz dokuz guruş kıymetli sekiz baş ganem hayvanı ve üçyüz elli guruş kıymetli üç aded acem halısı ve seksen guruş kıymetli iki aded keçe ve yüz yigirmi guruş kıymetli iki aded ... emvâl-i müşterekesinin esmânları cem'an üç bin beş yüz seksen dokuz guruş emvâl-i muharreresinde müvekkilem mezbûrenin hisse-i irsîyesi olan altı yüz doksan sekiz guruş hisse-i şayî'asının edâsında muhalefet ider suâl olunub alıverilmesi bi'l vekâle muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl müddeâ aleyhimun cevâblarında babaları müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrda vak'i nısf Mülk menzilinini ikrâr ve ma'da da'va-yı meşrûhesini inkârını mukârin beyyineye havâle olundukta isbat itmek sadedinde iken vekîl-i müddeî-i merkûm müddeâ aleyhimun miyânelerine müslihûn ve müslimin tavassutlarıyla vekîl-i müddeî-i merkûma taleb-i da'va'da bulunduğu marû'z- zikr hisse-i şayîâ' sından bi'r-rızâ dört yüz guruş üzerine inşa-ı akd musâlaha eylediklerinde bedel-i sulh-ı mezkûru meclis-i sulhda te'diye ve teslîm birle ehadî-hüma âherin sulh ve ibrâlarına kabul ve husûs-ı irsiyeye müteallik vekîl-i merkûm Ömer vekâlet-i meşrûhesine bina'en müddeâ aleyhimun merkûmanlar zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât hak eyledim didikde gıbbe't-tasdik-i şer' mâ hüve'l- vaki' bi't-talep ketb ve imlâ olundu Fi7 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Seyyid Abdulaziz Efendi

Hacı Halil bin Hacı Hasan

Seyyid Hamza bin Seyyid Abdullah

Muhzirân İsmail ve Hüseyin

ve gayrihim

Numro 130

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahâlilerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mahmud nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye teb'asının Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Maks Melko nâm Hristiyan muvâcehesinde merkûm Heri veled-i mezbûr mülk menzile müceddeden bina eylediği bir bâb odasına küşâd eylediği bir mikdar ...(silik) oda-yı mezkûrun kapusu benim mülk menzilede makarr-ı nisvân mevzi'ime nâzır bulunmağla lede'l-keşf havâle vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü da'va-yı meşrûhesini mahallinde keşf ve teraffu'larına kıbel-i şer'den me'sûl keşf nâibimiz Abdulaziz Efendi ol menzile varub mahalle-i mezbûrun ihtiyar meclisi ehl-i vukûf ma'rifetleriyle lede'l keşf fi'l vaki' merkûm Makdis Heri veled-i mezbûr hanesinde müceddeden inşa eylediği fevkânî bir bâb odasında ... küşâd eylediği bir aded ...ile oda-ı mezkûrun kapusu müdde-i merkûm Seyyid Hamza ibn mezbûrun makarr-ı nisvân mevzi'ine nâzır bulunduğunu ümenâ-yı merkûm âlâ vukû'ha inha ve takrîr eylemiş üzerine havâle-i mezbûrun bir vechle kapatılması meşru' olduğu cihetle müddeâ aleyh merkûm Heri veled-i mezbûr havâle-i vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fi 7 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

SAYFA 47

Numro 131

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Verras Mahallesi ahâlîlerinden Şeyh Cerah(?) mescid-i şerif mütevellisi Seyyid Hüseyin bin Seyyid Mellah(?) nâm kimesne meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden ba'is'ül îlam Ahmed bin Hacı Abdulkerim Şıvano muvâcehesinde mütevellisi bulunduğum Şeyh Cerah hazretleri evkâfından olub mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan üst tarafı tarîk-i âmm ve bir taraftan mescid-i mezkûrun diğer arsası ve bir taraftan Hacı Ahmed Erdohi(?) mülk arsası ve taraf - 1 erba'ası tarîk-i âmm ile mahdûd bir kile tohum istî'âb ider arsa-i mahdûd ve der mahdude(?) vaki' bir aded su kuyusu müştemil üç yüz guruş kıymetli bir kıt'a arsa-i mahdûd-ı mezkûra merkûm Ahmed Şıvano müdahale ider suâl olunub müdahale-i vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunması bâ mütevelliye tenbîh-i şer'i olunması

muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi külliyyen inkârını mukârin mütevellî-i merkûm Hüseyin ibn mezkûr da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz birle müddeî-i mütevellî-i merkûm da'va-yı mezkûresiyle müdeâ aleyh merkûm Ahmed Şıvano bin [mezbûra] bilâ beyyine ber vech-i şer'i mû'arazâtından ba'del men' ve bi't- tescîl i'lâm olundu Fî 7 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numro 132

Badi-i terkîm-i zeyl-i defter-i kassam oldur ki

Derûn-i sicilde muharrer müteveffâ-yı merkûm Davulcu Bayazid Cemo'nın sulbi sağır oğlu Bayazid dahi ba'del ... vefat idüb verâseti validesi Emine ibnet Ali ile kız karındaşı Aişe ve li-ebeveyn âmmileri Musa ve İsa eytâm-ı mezbûran inhisâr'ı tahakkûkukundan sonra varisân-ı mezbûrun iltimâsları ile miyâne-i veresede İktisâm olunan muhalefât-i müteveffâ-yı mezbûrun ber vech-i ât zikr u beyân olunur Fî 8 Rebî'ü'l-evvel sene[12]87

Ber mûcib derûn-i sicil babası müteveffâ-yı mezbûrun hisse-i şây'ası mikdarı : 1012,26

Minhü'l ihrâcât

müteveffâ-yı mezbûr sağır Bayazid'in bâ hüccet-i şer'i vasi vâlidesi Emine ...ma'rifetle nafaka ma'ruzasına deyn :56

Teçhiz ve tekfîn masarifi:10

resm-i kassâm berâ-yı hazine-i celîlesine : 23

kaydıyye-i sair hazine-i mezkûr:1, 10

Yekünü'l İhrâcât : 89, 25

Sahhül bakî li't-taksîm-i beyne'l verese

Hisse-i ümm mezbûre Emine ibnet mezbûr : 307,8

Hisse-i ... mezbûre Ayşe binti mezbûr : 461,12

Hisse-i amm merkûm Musa bin mezbûr : 77, 21(?)

Hisse-i amm diğeri İsa :77,21

ber mûcib-i kassam ... mezbûr hisse-ş şayi'alarını ahz u kabz eyledikler iş bu mahalle şerh virildi Sene tarih-i mezbûr

SAYFA 48

Numro 133

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahalîlerinden sâbık muhzır Mahmud bin Yasin nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Şirvan kazâsına tabi' ... aşireti sâkinlerinden Bani(?) bin Hüseyin muvâcehesinde Merkum Bani(?) bin mezbûra tarih-i'lâmdan iki buçuk ay mukaddem malımdan ve yeddimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğu dört yüz kırk guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl olduğu ol dahi kaziye-i minvâl-meşrûheye müdeâ aleyh merkûm tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber mûcib-i ali ikrâra meblağ-ı mezkûr dört yüz kırk guruş müdde-i merkûm Mahmud ibn Yasin nâm kimesneye edâ ve teslîme müdeâ aleyha merkûm Bani bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 9 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 134

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kâza'sı nevahilerinden Rıstak nâhiyesi kadâlarından Tillo karyesi ahâlîlerinden Şeyh Ahmed bin Şeyh Mahmud meclis-i temyîz-i livâ da Eruh kazâ'sı nevâhilerinden Kelhuk nâhiyesi kurâlarından ... karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Âliyye'nin Katolik Milletinden Yusuf veled-i Hermiz muvâcehesinde merkûm Yusuf veled-i mezbûra malımdan ve yeddimden ceste bâ ceste nakden virmiş olduğum üç bin altı yüz elli guruş bâ senedü'l hak hakkım suâl olunub alvirilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Yusuf veled-i mezbûr hüsemâm merkûm Şeyh Ahmed ibn mezbûrdan üç bin altı yüz elli guruş deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber mûcib-i âli ikrâra ve mûcebiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr üç bin altı yüz elli guruş müdde-i merkûm Şeyh Ahmed ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle müdeâ aleyh merkûm Yusuf veled-i Hermiz'e ilzâm olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 134

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhalin hüseması derûn-i arzuhalde mezkûrül isim Torik Karyesi ahâlîlerinden mevdû" ile ve ihtiyarları meclis-i mevaliye(?) celb olunub isticvâb olundukda sahib- istid'â ... bin Mehmed'in ...cılık ücretinden ...(si"lik) altmış guruş kıymetli karye-i mezkûrun ölçęiyle on galebe(?) şa'ir ve on galebe hinta ücreti karye-i mezkûr ahâlîlerinden hazır-ı bi'l meclis...cı Mehmed bin Hasan nâm kimesneye teslim eylediklerini meclis-i temyîz-i livâ'ya arz eyledikte merkûm Mehmed ibn mezbûrun lede'l suâl tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûcib-i âli ikrâra zehâyir-i muharrerinin esmânı olan altmış guruşu sahib-istid'â ... bin mezbûra edâ ve teslim hazırlı bi'l-meclis Mehmed bin Osman'a ilzâm olunduğu bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 11 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

SAYFA 49

Numro 135

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sâhib-i istid'ânın derûn-ı arzuhâlde mezkûrül-isim Siird ahâlîsinden Abdullah Cevri ve Abdi bin Maho nâman kimesneler meclis-i temyîz-i livâ ya celb olunub Abdullah Cevri'de yüz otuz guruş ve Abdi Maho'da Barut esmânından yüz yigirmi beş guruş hakları lede's- suâl merkûmân Abdullah bin mezbûr ve Abdi bin mezbûr kaziyeye minvâl-i meşrûheyi tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr yüz otuz guruşu Abdullah Cevri'den ve yüz yigirmi guruşu Abdi Maho'dan yüz yigirmi beş guruş cem'an iki yüz elli beş guruş müddei-i merkûm Barutcu Sufi Ömer nâm kimesneye teslim olunmak üzere müdea aleyh merkûman Abdullah bin mezbûr ve Abdi bin Maho nâman kimesnelere ilzâm olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 10 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 136

Bâ'is-i defter-i kassâm budur ki

Siird sancağı mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye teb'asının Ermeni milletinden iken bundan akdem vefat iden Mesud veled-i Mirza nâm müteveffâ'nın zevce-i metrûkesi Seto ibnet Makdis Melko ile sulbi Kebir oğlu Berho ve

sağir kızı Marta nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkûkundan sonra sağir-i merkûmun ve sağire-i mezbûrenin kıbel-i şer'imizde mansûb vasîleri ibn mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur hurirre fi'l yevmü'l aşer min Rebî'û'l-evvel sene [12]87

mahalle- mezbûr da vaki' nısf mülk menzil bahâsı :500

livâ-i mezbûr sükunda vaki' bir bâb dükkan nısf bahâsı :40

Dükkan-ı mezbûrda bulunan nısf ... bahası: ?(silik)

Yatak kat 2 aded, bahâ 100

Yastık 2 aded, bahâ 72

Erzak ..., bahâ 35

...

..., bahâ 40

Burğul batman .. aded, bahâsı : 24 (biraz silik)

Erişte batman 21 aded, bahâsı :15

Dökme batman 21 aded, bahâsı : 12

... 3 aded, bahâ 15

Gömlek, 3 aded , bahâsı:12

Kısa Aba , 1 aded, bahâsı: 15

Kısa ...astarı, 2 aded, bahâsı: ?5

... , bahâsı: 100

Hasır ,2 aded bahâsı: 3

Hurdavat menzil bahâsı: 25

Usdot(?) nâm mahalde vaki' on amelelik iki kıt'a bağkürümde nısf hisse, bahâ : 400

... nâm mahalde vaki' beş amelelik bağkürüm nısfı bahası :100

Yekünü'l tereke-i müteveffâ-yı mezbûr :1927

Resm-i kassâm berâ-yı hazine-i celîle: 10(?)

Kaydıyye-i beâ-yı hazine-i merkûm: ?

Varak bahâsı: ?

Hisse-i zevce-i mezbûre:234,18

Hisse-i ibn kebir-i merkûm ... : 656,18

Hisse-i ibn sağır -i merkûm : 656,18

Hisse-i bint-i sağıre: 328,9

Sağır-i merkûm Berho ve sağıre-i mezbûre ... nâman eytâmlara ber mûcib-i kassam bâlâ hisse-i şayi'âları ve hisse-i merkûm ...yeddinde ...hıfz ittirildiği iş bu mahale şerh olundu

SAYFA 50

Numara 137

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye teb'asının Ermeni milletinden Hano nâm kimesne tarafından zikr-i âti ...ve ... bil muvâcehe vekîl-i şer'isi iş bu bâ'isü'l-i'lâm Keşiş Zekerya veled-i Yunan nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin millet-i mezkûr ahâlîlerinden iken bundan akdem vefat iden müvekkilim merkûmun er karındaşı Mesud veled-i mezbûrun eytâm vasisi Denho(?) muvâcehesinde müvekkilim mezbûr Hano müteveffâ er karındaşı Mesud ile kaffet-i mülk ve menkûlâtı ber vech-i tansîf miyânlarında ale'l ...müşterek iken vuku'-ı vefâtıyla vasî-i merkûm Denho(?) istizallen(?) tasarruf ider suâl olunub mahalle-i mezbûrda vaki' cem'i nevâlemizle bin guruş kıymetli bir bâb mülk menzilin ve yine bin guruş kıymetli üç kıt'a kürüm ineb ve sekiz yüz guruş kıymetli bir bâb kundakçı(?) dükkanı ve iki yüz guruş kıymetli kundakçı aleti elli guruş kıymetli üç aded hasır ve iki yüz guruş kıymetli iki batman avân(?) nühâs ve yigirmi beş guruş kıymetli beş aded beyaz gömlek ve otuz guruş kıymetli altı kab... ve yigirmi beş guruş kıymetli beş batman dökme ve otuz guruş kıymetli beş batman erişte ve kırk dokuz guruş kıymetli dokuz batman nohut(?) ve on beş guruş kıymetli bir aded ... ve yetmiş guruş kıymetli on dört aded küb ve on beş guruş kıymetli üç aded yasdik ve ik yüz guruş kıymetli üç kat yatak ve seksen guruş kıymetli dört aded kepçe ve elli guruş kıymetli hurdat menzil gümüş sebet el- mecmû' üç bin yedi yüz doksan beş guruş emvâl -i müşterekemiz ber vech-i tansîf bana teslîm olunması bi'l vekâle muradımdır deyü eylediği da'va-yı

meşrûhesini mübeyyin beyyine'ye havale olundukda kibel-i şer'imize ihbar olunan mahalle-i mezbûr mütemekkinlerindenGürgüz veled-i Sergiz ve Haço veled-i ... nâman Hristiyanlar bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere edâ-yi şehadet-i şer'i itmeleriyle bade'l hükm vasî-i merkûm Denho(?) veled-i mezbûr salifü'l-zikr mülk ve menkûlatın nısfını vekîl-i müddeî-i merkûm Zekerya veled-i mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlîlerine arz ve îlâm olundu Fî 11 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numara 138

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mahâllatından Verras Mahallesi ahâlîlerinden Molla Ali ibn Hacı Ali nâm kimesne meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalilerinden Ahmed Şıvano ibn Hacı Abdulkerim muvâcehesinde tarih-i i'lamdan on sene mukaddem merkûmdan ... ..de(biraz silik) 4200 guruş kıymetle almış olduğum mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan Ali bin Hacı Hüseyin ve merkûm Ahmed Şıvano mülk menzilleri ve mescid-i şerîf arsası ve tarîk-i âmm ile mahdûd mülk-i müşteramın hudûd-ı dahilinde vaki' bir kile tohum isti'âb iden arsa derûnunda vaki' bir kıt'a ... ile arsa-i mahdûdda inşa ideceğim ebniyeye müdahale ider suâl olunub müdahale vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl mülk-i menzil-i mezkûru bey' eylediğini ikrâr ma'dayı inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye irâ(?) olundukda ba'de imhâl ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz birle ve istihlâfa dahi tâlib olmağla müddeî-i merkûm Ali ibn mezbûr müdeâ aleyh merkûm Ahmed Şıvano ibn mezbûrdan bilâ beyyine mu'ârazatdan men' olduğu Fî 12 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

SAYFA 51

Numara 139

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden arzuhâl iden Mahmud bin Abdurrahim nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden ba'is'ül i'lam Hamza bin İbrahim nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hamza bin mezbûra geçen seksen beş senesi şehr-i ramazan ...'nın (silik) guresi tarihiyle malımdan ve yeddimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğu bâ

sened yedi yüz guruş alacak hakkımın edâsında muhalefet ider suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında meblağ-ı mezkûr yedi yüz guruş deyn-i muharrereden ez-gayri teslimât on dokuz guruşu mütebâki deyni olduğunu ikrâr ma'da altı yüz seksen bir guruşunu def'le mukâbele eyledikde müddeî-i merkûm Mahmud'dan lede'l suâl inkârını mukârindafî-i merkûm def'-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ ba-varaka-i mestûre mahallesi ahalîlerinden Hacı Mehmed bin Hacı Yusuf Abdulgan bin İbrahim ve Hacı ...İsmail bin Halil ve Ahmed bin Yusuf nâmun kimselerden sırran ve ba'dehü ceride-i mazbudü'l isim kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Meydan Mahallesi ahalîlerinden Bekir bin Osman ve Şeyh Ali bin Şeyh Ömer nâman kimesnelerden liecli'ş-şehâde meclis-i mezbûrda hâzırat olub bi'l muvâcehe-i şer'i üzere edâ-yi şehadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle müddeî-i merkûm Mahmud bin mezbûr da'va-yı mezkûre müdeâ aleyh merkûm Hamza bin mezbûr mu'ârazatdan ba'de'l men've mütebakî -i mezkûr on dokuz guruşu müddeî-i merkûm Mahmud ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere merkûm Hamza bin mezbûr ilzâm olunduğu i'lam olundu Fi 10 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numara 140

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlîlerinden Abbas bin Mahmud bin Osman livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden âmmisi Hasan bin Osman muvâcehesinde mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan Hacı İbrahim bin Seyyid Mustafa ve bir tarafı Hamza bin Abdullah ve bir tarafı merkûm Hasan arsası ve taraf-ı erba'ı tarîk-i âmm ile mahdud iki bin beş yüz guruş kıymetli bir kıt'a mülk menzil derûnunda beş bâb oda iş bu hazır-ı bi'l meclis âmmim Hasan ve ... nâm müteveffâ Mahmud ve müteveffâ 'amîmleri Hüseyin ve Ömer ve ve Hamza nâmun kimesne ber vech-i müşterek şirâ'en mutasarrıf oldukları mülk menzilin babam müteveffâ Mahmud'un zımmi(?) hissesi olan mülk menzilin bana ve validem(silik) ... ibnet Reşid nâm hatuna intikâl itmiş ise de merkûm âmmisi Hasan hisse-i şayf'amızın mezbûra edâsında muhalef ider suâl olunub aliverilesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl iş bu müddeî-i merkûm Abbas bin mezbûrun taleb ve da'va' da bulunduğu mülk mülk-i menzil babam müteveffâ Osman bin Mahmud'un olub müddeîm

merkûmun babası benim babam müteveffâ Osman'dan mukaddem vefat eylediği cihetle ırs-i şer'iyyeden mahrum olmuş deyü müşâreketi inkâr itmekle inkârını mukârin müddeî-i merkûm Abbas da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyine havâle olundukta ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz itmeğin mucibince müddeâ aleyh merkûm Hasan ibn mezbûrdan müddeî-i merkûm Abbas ibn mezbûrun eylediği da'va-yı meşrûhesi ber vech-i şer'i olduğu ba'del tefhîm müddeî-i merkûm Abbas ibn mezbûr bilâ beyyine mu'ârazatdan bade'l men'huzûr-ı alilerine Fi 13 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

İşbu tarihten dört ay mürûruyla husûs-ı müsted'â-yı müddeî-i aliyye-i merkûm Hasan ibn mezbûrun ikrâr ve i'tirafıyla kibel-i şer'imizden virilen bir kıt'a hüccet virilmeyüb merkûm Hasan yeddinde mahfuz bulunan iş bu i'lam battal olmuştur

SAYFA 52

Numara 141

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird'e tabi Şirvan kazâ'sı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Halenze karyesi ahâlisinden sahib-i istid'â Osman bin Ömer meclis-i temyîz-i livâ da Siird mahâllatından Bırzukak Mahallesi sâkinlerinden Kiracı Başo muvâcehesinde merkûm Başo'ya bundan akdem furûht itmiş olduğum bir re's ester hayvanı esmânından yüz guruş hakkım suâl olunub istihsâl olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Başocihet-i mezkûrden beş yüz guruşu hüsemâsı merkûm Osman ibn mezbûra deyni olduğu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirafıyla ber mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr beş yüz guruşu merkûm Osman ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle müdeâ aleyh merkûm Başo bin mezbûra ilzâm olundu Fi 13 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 142

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden iş bu bâ'isü'l-i'lâm Hasan bin Şeyh Mahmud livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûrda müstâhdem asâkir-i muntâzama-i şahâne neferâtından Mehmed bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde merkûm Mehmed iş bu ibn mezbûrda eşya semeninden seksen beş guruş ile cihet-i kefâletden elli guruş cem'an yüz otuz beş guruş alacak hakkımdan az - gayri teslimat yetmiş altı guruş mütebâkî ...min edâsında ta'allül ider suâl olunub

aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmeğin mûcibiyle meblağ-ı mütebâkî yetmiş altı guruşun müddei-i merkûm Hasan ibn mezbûra te'diye ve teslimiyle müdeâ-yı aleyh merkûm candarma(?) Mehmed ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı alîlerine Fî13 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

SAYFA 53

Numara 143

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Abdi ... ibn Osman nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Eruh kazâsı nevâhîlerinden Kelhuk nâhiyesi kurâlarından Kıtmiş Karye'si kurâlarından ve teb'a-i devlet-i aliyye'nin Keldani milletinden Hano veled-i Ayno (ayto?) muvâcehesinde merkûm Hano Kıtmiş Karyesinde vakî' etraf-ı erba'adan ... ve bir tarafı Mesiho veled-i ... ve Sibö(?) vele-i Davud ve tarîk-i âmm ile mahdud Dahla senaiye(?) dimekle arîf bir kıt'a bahçe ve civarında vakî' bevâdbin-i makdem(?) dimekle arîf bir kıt'a tarlanın tarafları Cedsi(?) veled-i Yusuf ve Amişö veled-i Ako ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdud ve tahminen bir çok Siirdi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarla ve civarında vakî' diğêr bevât-i kebir dimekle arîf tarlanın tarafları Mesiho veled-i ... ve bir tarafı Çibo veled-i Davud ve Davud veled-i Şiyabu(?) ve bir tarafı Yusuf veled-i Suud tarlalarıyla mahdud tahminen bir Siirdi tohum isti'âb ider bir kıt'a sussuz tarlanın ve civarında vakî' ... dimekle arîf tarlanın tarafları tarafeyn ... ve Yusuf veled-i Şabo ve ...ve havî ile mahdud tahminen yarım ölçek¹⁷⁸ tohum isti'âb ider sussuz tarla ve civarında vakî' ... dimekle arîf tarlanın tarafları Yusuf veled-i Şabo ve Şumas ve bir tarafı Ayşö veled-i Davud ve bir tarafı ...(silik) veled-i Gâve havî ile mahdud bir buçuk ölçek tohum isti'âb ider yine bir kıt'a sussuz tarla ve civarında vakî' anbâr dimekle arîf tarlanın tarafları Tom veled-i Ano ve İşö veled-i Davud ve Tom veled-i Mesko(?) Çibo(?) veled-i Davud tarlalarıyla mahdud tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'a suslu tarla ve civarında vakî' ... dimekle arîf tarlanın tarafları Yusuf veled-i Şabo(?) ve ... Davud veled-i ... ve .... ve İşö veled-i

¹⁷⁸Kile'nin 1/4 üne eşit olduğu ifade edilen bir ölçü birimi olup sınırlar ve hububat içinde kullanılmaktadır. İfade ettiği değer bölgeden bölgeye değişmekle beraber Diyarbakır bölgesinde bir ölçek değerinin 10-15 okkaya tekabül ettiği ifade edilmektedir. Bkz: Taşkın, Ünal, Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2005, s. 98

Davud tarlalarıyla mahdud bir ölçek tohum isti'âb ider sulu tarlaları tarihten on yedi sene mukaddem Çibo(?) veled-i Şimas Azar'dan iki bin beş yüz guruş bedel ile ....-i...da iştirâ itmiş olduğum emvâl-i muharreremi geçen seksen beş senesi merkûm Hano ile bâ müşterek ziraat iderek hazır olan mahsûlü beynimizde taksîm itmek üzere mukavele eylemiş isekte mukavele-i mezkûreden ... ittikde hisse-i şayi'âmı bana edâ eylemediğinden ma'da arazi-i kıt'aât-ı muharreremi bu sene dahi benden habersiz ziraât eylemiş olmağıyla araz-i mezkûremin bana teslimiyle marû'z-zıkr seksen beş senesi hâsıl gelen iki batman penbe den hisse-i şayi'âm olan bir batman penbe bana teslim tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kaziye-i minvâl-i muharrereyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiylaber mûcib- âli ikrâra arazi-i kıt'aât-ı muharrereye vaki' olan müdahalesinin define ve cihet-i şirâkıdan(?) zimmetinde deyni olan bir batman penbe'yi müddeî-i merkûm Abdi ...bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere tenbih-i şer'i olunduğı huzûr-ı âlîlerine Fi 13 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

SAYFA 54

Numara 144

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahalîlerinden Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Dökmeci Hamza bin Osman muvâcehesinde merkûm Hamza ve gâ'ib-i 'anil- meclis oğlu Osman nâman kimesneler geçen seksen iki senesi tarihiyle bey' bât kat'i fûruht itmiş olduğum iki bin guruş kıymetli ... ve bin guruş kıymetli ... esmânları cem'an üç bin guruş alacak hakk-ı sarîhim merkûm Hamza ve gâ'ib-i merkûm oğlu Osman birbirine kefil bi'l mâl olarak iştirâ itmiş oldukları malımdan gayri ez teslimât bin beş yüz seksen dört buçuk guruş kusûr kalmış olan malım hâzır-ı merkûm Hamza'dan suâl olunub alıverilmesi muradıdır deyü merkûm Debbağ Hacı Mehmed ibn mezbûr merkûm Hamza'dan ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi kaziye-i minvâl-i meşrûheyi meclis-i mezkûre tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mütebâkî-i mezkûr bin beş yüz seksen dört buçuk guruşu müddeî-i merkûm Hacı Mehmed ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müdeâ aleyh merkûm Hamza ibn Osman'a ilzâm olunduğı ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâmFi 15 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numara 145

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf nâm kimesne Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden Hasan ibn Musa muvâcehesinde merkûm Hasan ile gâ'ib-i'anil- meclis er karındaşları İsa ve Mahmud ebnân mezbûr nâmun kimesneler birbirlerine kefil bi'l mâl olarak istikrâz ve ben dahi ikrâz itmiş olduğum üç bin üç yüz guruşdan ez gayri teslîmat kusûr kalmış olan bin dört yüz guruş alacak hakk-ı sarihim iş bu hâzır-ı bi'l meclis Hasan ibn mezbûrdan suâl olunub kefalet-i mezkûresine binaen tahsil olunub bana teslîme tenbîh-i şer'i olunması ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahicevâbında kefâlet-i mezkûresini ikrâr ve itirâf itmeğe mûcibince bade'l hüküm meblağ-ı mütebâkî-i mezkûr bin dört yüz guruşu müddeî-i merkûm Debbağ Hacı Mehmed ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müdeâ aleyh Hasan ibn mezbûra ilzâm olduğu bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm Fi 15 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numara 146

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf nâm kimesne Şeyh Halef mahallesi ahâlîlerinden İbrahim bin Şeyh Sımo(?) muvâcehesinde merkûm âhere(?) hinta ve şa'ir emânınlarından dört yüz guruş alacak hakk-ı sarihimin bana edâsında ta'âllül ider suâl olunub alıverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl olduğu cevabında tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf itmeğe mûcibiyle meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşu müddeî-i merkûm Hacı Mehmed ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere merkûm İbrahim ibn mezbûra ilzâm olduğu bi't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm Fi 15 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

SAYFA 55

Numara 146

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Bakkal İsa ve biraderi Ahmed ebnân Ömer nâman kimesneler livâ- mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Eruh kazâsı nevâhîlerinden Kelhuk nâhîyesi kurâlarından Kıtılmış karyesi

mütemekkinlerinden Şabo(?) veled-i Markus muvâcehesinde merkûm Şabo veled-i mezbûr pederimiz müteveffâ Ömer'den müntâkil karye-i mezbûr toprağında vaki' birbirine muttâsıl üç parça arazilerimin tarafları Botan Nehri ve bir taraftan Davud ve Yusuf ve diğeri Yusuf bin Abdülessad ve Tom veled-i Yasef tarlaları ile mahdud tahminen bir Siird'i tohum isti'âb ider tarla-yı mezkûr civarında vaki' ... demekle arif bir kıt'a sulu tarlanın tarafları Yusuf veled-i Abdülehad ve bir tarafı Tom veled-i Yusuf ve bir taraftan Siird'li ... ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdud tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bin guruş kıymetli arazi- i kat'an muharreremizde merkûm Şabo veled-i mezbûr iki seneden beri fuzûli müdahale ider suâl olunub arazi-i muharrereler bahze vaki' olan müdahalenin def'ine tenbiye-i şer'i olunması muradlarımızdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Şabo cevâbında karye-i mezbûr ahâlîlerinden 'ammim Şem'un nâm kimesnenin hüsemâsı merkûmanların babaları müteveffâ Ömer'e iş bu arazi-i muharrereleri bir mikdar deyn mukabelesinde rehîn iderek ve âmmim merkûmun karye-i mezkûrde on senevi(?) ve bir ... benden taleb eylediklerinden ben dahi arazi-i mezkûremi iki seneden beru tasarruf iderim deyü eylediği takrîr-i meşrûhesi üzere arazi-i kıt'ât-i muharrereye fuzûli müdahalesini beyân eylediği eelden merkûm Şabo veled-i mezbûr arazi-i mezkûrlarından keyfiyet(?) birle merkûman bakkal İsa ve birâderi Ahmed nâman kimesnelere teslîm itmek üzere merkûm Şabo veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm Fi 1? Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Numara 147

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Keldani milleti ahâlîsinden Hoce Şımaş Abuş veled-i Murad livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden millet-i mezkûr ahâlîlerinden Keşiş Balos(?) veled-i Yasef muvâcehesinde merkûm Balos veled-i mezbûr hayatında (?) cihet-i karz-ı şer'idan bin guruş alacak hakk-ı sarîhimin bana edâsında'ta'âllül ider suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i muharrereyi tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmeğin mûcibiyle meblağ-ı mezbûr bin guruşu müddeî-i merkûm Hoce Şımaş Abuş veled-i mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müdeâ aleyh merkûm Keşiş Balos(?) veled-i mezbûra ilzâm olundu Fi 15 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

SAYFA 56

Numara 148

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazası nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arrife ... Hadice ibnet Hacı İsmail nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül î'lâm karye-i mezbûr sâkinlerinden zevc-i dahili Süleyman ibn Halil muvâcehesinde ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb Merkûm Süleyman zevc-i dahlim olub beynimizde şıkâk hâsıl olmakdan naşi ben hâl-i tâlibe ve ragıbe olmamla merkûm zimmetinde takrir ve ma'kûd'un aleyh olan kırk gurusı mehr-i mu'accelmeden fârîğ olub nafaka ve iddet ve me'unet-i süknâm kendi üzerime olmak üzere ve merkûm Süleyman ibn mezbûrun emriyle kendi nafakama sarf ve istihlâk itmiş olduğum cem'an dörtyüz yigirmi gurusı alacak hakkımdan fârîğ olmak üzere zevcîm merkûm Süleyman ibn mezbûr ile muhallâ-i sahîh-i şer'i ile hâl' olduğumda ol dahi ber vech-i mübeyyen hal'-i mezbûru bade'l kabûl hukuk-ı zevceteyne müteâllik âmme-i de'aviden her biri birbirleri zimmetini ba'de'l ibrâ ve iskât eyledikleri ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm

Fi 14 haziran sene[12]86 Fî29 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 149

Sebeb-i tahrîr-ül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Liva-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Hevi(?) veled-i Makdis Melko Heri nâm Hristiyan livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden ve millet-i mezbûr ahâlîlerinden Kudsü'l Meram(?) ının mütevellisi iş bu ba'is'ül kitâb Makdis Mirza veled-i Makdis Serko(?) muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüb zikr-i âti sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub mahalle-i mezbûrda vak'î etraf-ı erba'adan bir taraftan Pedros veled-i ... ve bir taraftan Hafo(?) veled-i Melko ve bir taraftan Makdis Tomas veled-i Murad ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdud iki bâb oda ve bir eyvân ve nısf bi'r-i mâ ve bir mikdâr havlu ve nısf zokak kuyusunu müştemil mülk menzil-i mahdûd-ı mezkûremi bi cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve

kabulü havî ve şurût-ı mukaddeden ârî bey'î bâtt-ı sahîh-i şer'î ile iki bin beş yüz guruş bey' ve temlîk ve teslîm iyledikde ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellum ve kabz ve kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz guruş hakkını ... eyledikte ol dahi ...ve kabûl edub ol vecihle ...-i mezbûrun semeni mütevellî-i merkûm Mirza veled-i mezbûrdan ol dahi deyn-i mezkûresinden her birilerimiz istifâ eyledik bade'l yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve medhâlim kalmayub mütevellî-i merkûm Mirza veled-i mezbûrun bi't-tevabi mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâmutasarrîf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 28 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Şuhûdü'll- Hâl

Mahkeme ketebesinden es-Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Hüseyin Efendi

Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf

Meclis-i temyîz a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail Ağa

Abdulhamid bin Ali Kassar

Ermen Milletinden Hoca Baba (?) veled-i Makdis Karabet

Hacı Mahmud ibn Hacı Mustafa

Seyyid Hamza ibn Abdulaziz

ve Millet-i mezbûreden ... Melko

ve Ğayrihim

SAYFA 57

Numro 150

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Liva-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Hevi veled-i Melko Heri(?) nâm Hristiyan livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden ve millet-i mezbûr ahâlîlerinden Makdis Hazon(?) veled-i Tomas nâm Hristiyan muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edub mahalle-i

mezbûrda vaki' etraf-ı erba'adan bir tarafı Makdis Abdullah veled-i Makdis Melko ve bir tarafdan Ahmed ibn ... ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdud fevkânîde vaki' dört bâb oda ve bir eyvân ve tahtânîde vaki' üç bâb oda ve iki eyvân ve iki bâb kadmegâh ve bir aded bi'r-i mâ ve iki kıt'a sulu tarla ve zokak kuyusunu müştemil mülk-i menzil-i mahdûd-ı mezkûremi cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'i bâtt-ı sahîh-i şer'i ile on bin guruşa merkûm Harvet(?) veled-i mezbûra bey' ve temlîk ve teslim eylediğimdeol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bin guruş mukabelesinde ...(silik) üç bin guruş kıymetli mahalle- mezbûrda vaki' etraf-ı erba'adan ... veled-i Murad ve Sefo(?) veled-i Melko ve Makdis Tomas veled-i ... tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb oda ve bir eyvân ve nisf bi'r-i mâ ve bir mikdâr havlu ve nisf zokak kuyusu müştemil mülk-ı menzil ile mütebaki hakk-ı sarîhim olan yedi bin guruşu bi't-temâm ve'l kemâl ahz ve kâbz eyledim eyledim fî-mâ-ba'd bağ-ı menzil-i mahdud da benim asla ve kat'a alâka ve medhâlim kalmayub müşter-i merkûmun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtârmutasarıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 28 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Hüseyin Efendi

Meclis-i temyîz a'zâsından Abdal Ağa bin Abdrrahim

A'zâ-i mezkûrdan Abdullah Efendi bin Hacı İsmail

Abdulhamid ibn Ali Kassar

Hacı Mehmed bin Hacı Yusuf

Hoce Melko veled-i Harvet(?)

Abdurrezzak bin Hacı Salih

İbrahim

ve Ğayrihim

SAYFA 58

Numro 150

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı kurâlarından Halenze karyesi ahâlîlerinden Hamza ibn Mustafa nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül ilâm Halid ibn Hüseyin muvâcehesinde merkûm Halid ibn mezbûrda cihet-i kefâletden yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi külliyyen inkârını mukârinmüddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz birle ve istihlâf dahi tâlib olmamğla müddeâ aleyh bilâ beyyine velâ yemîn müddeî-i merkûm da'va-yı mezkûresiyle muarazâtdan men' olundu İ'lam Fi 29 Rebî'u'l-evvel sene [12]87

Numro 151

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Liva-i Siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Molla Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde an-asîl Halebü's-şehba tüccarlarından olub livâ-i mezbûrde mukîm Devlet-i Aliyye'nin Keldani milletinden iş bu ba'is'ül kitâb Hoce Fethullah ... mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub akd-i âti-i z'zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhamda münselik Makdis Heri veled- Makdis Melko ... nâm kimesneden şirâ'en mülk-i sahihim olub mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan Berho veled-i Makdis Melko ve Makdis ... ve Agob mülk haneleri ve ... Murad veled-i Safirhan(?) ve tarîk-i âmm ile ile mahdud fevkânî da vaki' üç bâb oda ve iki eyvân ve tahtânî de vaki' üç eyvân ve bir bâb ahur su kuyusu ve fevkânî ve tahtânîlerinde vaki' iki kadmegahları (?) müştemil mülk-i menzilimi cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı mukadde den ârî bey'i bâtt-ı sahîh-i şer'i on bin yedi yüz elli guruşa müşteri-i merkûm Hoce Fethullah veled-i mezbûra bey' ve temlîk ve teslim eyledikde ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr on bin yedi yüz ell guruşu müşteri merkûm Fethullah(?) veled-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'iyyen alâka ve

medhâlim kalmayub müşter-i merkûm Hoce Fethullah veled-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâyahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 28 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Meclis-i Temyîz-i Livâ a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail Ağa

A'zâ-i mezkûrdan Abdal Ağa bin Abdrrahim

A'zâ-i mezkûrdan Abdurrezzak Ağa bin Hacı Salih Ağa

ve Ğayrihum

SAYFA 59

Numro 152

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ- Siird sancağı mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'ea-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Makdis Melko ... nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde an-asıl Musul'lu olub mahalle-i mezbûrda sâkin iş bu ba'isü'l- kitâb Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Berho(?) veled-i Makdis Melko Güheri(?) ve bir tarafdan ...cı Sihak(?) veled-i Yakub ve bir tarafdan Makdis Mesud veled-i Sefer(?) ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdud fevkânî de vaki' ikibâb oda ve bir eyvân ve tahtânîde vaki' üç bâb oda ve bir eyvân ve bir ahur bi'r-i mâ ve bir mikdar havlu ve zokak kuyusunu müştemil mülk-i menzilimi cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ile iş bu tarih-i kitâbdan dört sene mukaddem bi'l îcâb ve'l kabul bey'-i bâtt-ı sahih-i şer'i ile merkûm Hasan Vehbi Efendi ibn mezbûra sekiz bin beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslîm eyledikte ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve teslellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezzkûr sekiz bin beş yüz guruş müşteri merkûm Hasan Vehbi Efendi ibn mezbûrdan bi't-tamâm ahz u kabz eyledim fî-mâ-ba'd menzil-i mahdud-ı mezkûrde tarih-i mezbûreden berü merkûm Hasan Vehbi Efendi bin mezbûrun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâra mülk'e mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î bi't-talep ketb olundu Fî 31 Rebî'ü'l-evvel sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme ketebesinden Seyyid Abdulaziz Efendi bin Hüseyin Efendi

Tüccardan Hacı Ali Ağa bin Hacı Hamza ...

Molla Abdulkerim bin Molla Abdurrezzak

İsmail Efendi bin Abdullah

Molla İsmail bin Mezbûr Abdurrezzak

Muhzır İsmail

Numro 153

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Birzukak Mahallesi ahalîlerinden asâkir-i muntâzama-i şahânenin süvari zabtiyesi neferâtından ... .. (silik) livâ- mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm ...bin Mehmed muvâcehesinde mahalle-i mezbûrda vaki' iki yüz guruş kıymetli

..

..

..Silik olduğu için okunamadı.

SAYFA 60

Numro 154

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden ba'is'ül i'lâm bakkal Musa bin Hüseyin Meclis-i temyîz-i livâ da Şirvan kazâsı aşiretinden Mahamdi(?) aşireti ahâlîlerinden Şebo(?) bin Hüseyin muvâcehesinde merkûm Şebo...dan ikrâz ve kendinin benden istikrâz etmiş olduğu bin dört yüz yetmiş yedi buçuk guruş malımın bana edâsında muhalefet ider suâl olunub teslîme tenbih-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında dokuz yüz on iki buçuk guruş deyni ikrâr ma'dasını inkârını mukârin müdde-i merkûmdan ziyade da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta evvela tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan Nazif Mahallesi ahalîlerinden Abdi Ağa bin Hacı

Yusuf ve Meydan Mahallesi ahalisinden Molla Mustafa ibn Molla Hacı Ahmed nâm kimesneler li ecli's-şahâde bi'l muvâcehe meclis-i mezkûrda hazırân olub iş bu müddeî-i merkûm Musa ibn mezbûrun merkûm ...(silik) ibn mezbûra bin iki yüz yetmiş yedi buçuk guruş alacak hakkı olduğunu vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'iyye eylediklerinde müddeâ aleyh merkûm Şebo(?) ibn mezbûr iş bu müddeî-i merkûm Bakkal Musa ibn mezbûra olan deyn-i muharreresini mahsûben olunmak üzere def etmiş olduğum yüz yirmi guruş kıymetli dört re's ağnam hayvanla otuz guruş kıymetli bir yük hayvanı ve otuz beş guruş kıymetli bir aded şam keçesi esmânları cem'an yüz seksen beş guruş medfû'âtm(?) mahsûb olunmak muradımdır deyü meclis-i mezkûre ba'de'l arz müddeî-i merkûm Musa ibn mezbûrdan lede's-suâl tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber mûcib-i âli ikrâra meblağ- mezbûr yüz seksen beş guruş deyn-i muharreresinden ba'de'l ... mütebâkî bin doksan iki buçuk guruş alacak hakkı olduğu 'inde's-şer mütehakkık olmağla mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm Şebo bin Hüseyin mütebâki-i mezkûr bin doksan iki buçuk guruş müddeî-i merkûm Bakkal Musa ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Şebo ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu Fî 1 Rebî'ü'l-evve sene [12]87

Numro 155

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ- Siird sancağı mahallâtından Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Musa bin İbrahim nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Miletî ahalîlerinden Sor Mahallesinde sâkin .Sefo veled-i ... ..(silik) muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub ... .. (silik) ... veled-i Agob ve Ali bin Süleyman ... .. (silik) veled-i mezbûr bağkürümleri ile mahdud ve semeni on iki amelelik bir ... bağkürüm-ı mahdud-ı mezkûr cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfside den ârî bey'i bâtt-ı sahîh-i şer'i ile beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eyledikde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî müşter-i merkûm Sefo(?) veled-i mezbûr yeddinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi mâ-ba'd bağkürüm-ı mahdud-ı mezkûrda benim asla ve kat'iyyan asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlîm kalmayub müşter-i merkûm Sefo(?) veled-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuşdur

keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu

Fî 1 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme ketebesinden Seyyid Abdulaziz Efendi

Şebo(?) bin Receb

Muhzır İsmail ibnMolla Mehmed

Hüseyin ibn Sami

İsa ibn Mahmud

SAYFA 61

Numro 156

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird sancağı mahallâtından ber vech-i âti hâzır-i vârisleri olduğunu iddiâ edenler Sor Mahallesinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrife iş bu ba'iset'ül- kitâb Fatma ibnet Hüseyin ve sağır Süleyman ibn Hamid ve ... vasî-i mansûbesi validesi Zülfiye ibnet ... namân hatunlar livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Abdurrezzak ibn Hafız Mehmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub ...(silik) mahalle-i mezbûr ahalîlerinden iken bundan akdem bi- emrillahi teâla vefat iden Hamid bin İsa bin Abdullah nâm kimesne hâl-i hayatında merkûm Abdurrezzak ibn mezbûr zimmetinde cihet-i karzdan yetmiş guruş alacak hakkını kable'l ahz vefat itmekle müteveffâ-yı mezbûrun validesi ve dahi hâzır-ı mezbûre zevce-i metrûkesi olmamızla meblağ-ı mezbûr altmış guruşu bi'l vesâye taleb ideriz suâl olunub bizler için alıverilmesi muradlarımızdır didiklerinde gıbbe's-suâl(?) merkûm Abdurrezzak ibn mezbûr cevâbında cihet-i merkûmdan müteveffâ-yı merkûm Hamid ibn İsa nâm kimesne bir mikdar deyni olduğunu ikrâr lâkin müdde'ayât-ı mezbûrtanın ...sı(silik) ma'lûmum değildir deyü inkârını mukârin müdde'ayât-ı mezbûranın ...(silik) eyledikleri verâset ve vesayet-i müddeâlarına mutabık-ı beyyine taleb olundukda evvelâ ba-varaka-i mestûre mahalleleri ahâlîlerinden Hamza ibn İsmail ve Kasım ibn Resul ve Hacı İsa ibn Abdurrahman ve Yusuf ibn Ahmed nâm kimesnelere sırran ve ba'de

cerîde de mazbût'ul esâmi kimesneler alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Sor Mahallesi ahalîlerinden Seyyid Hamza ibn Seyyid Mustafa ve Veras Mahallesi ahalîsinden Yasin ibn ... namân kimesneler meclis-i mezkûrda hâzıran olub iştihâd olundukda fi'l hakika müddeîyâne(?) -i mezbûre ... Fatıma ibnet Hüseyin ile sağır-i merkûm Süleyman ibn Hamid'in vasî-i mansûbesi Zülfiye ibnet mezbûr müteveffâ-yı mezkûr Hamid ibn İsa ... (silik) mezbûre Fatıma ibnet mezbûr vâlidesi ve sağır-i merkûm Süleyman ibn Hamid tarafından vasî-i mansûbesi ... (silik) mezbûre Zülfiye ibnet ... zecve-i metrûkesi oldukları cihetle ... sı ve terekesine müstehâk âheri dahi olduğu ma'lûmumuz değildir deyü her biri edâ-yı şehadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle mezbûretanın verasetlerine ba'de'l hüküm ve'l... mezbûretanlar yine meclis-i mezkûrda de Sor Mahallesi ahalîlerinden Abdi bin İsa nâm kimesne muvâcehesinde âheri birbirine(?) bi'l asâle ve bi'l vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edub müteveffâ Hamid ibn İsa ibn mezbûrun... ... olub ... sûrette olan terekesini vaz'ül yed ve ...'nın hukukunu ... ve ahz u kabz ve bizlere irsâl ve ihâle ve lede'l iktizâ sulh ve ibra'ya ve husûs-ı vekâletin müteveffâ olduğu umûrun küllisine tarafımızdan vekil ve naîb-i menâb nasb ve ta'yin eylediğimizde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaki' bi't-talep ketb olunduFî 2 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

Şuhudül- Hâl

Şeyh Halef Mahallesinden Yasin ibn Musa

ve âmmi-zadesi İbrahim ibn İsa

Numro 157

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Meydan Mahallesi ahalîlerinden ba'is'ül i'lâm Şeyh Ömer ibn Şeyh Mehmed nâm kimesne meclis-i temyiz-i livâ'da Şirvan Kazâ'sı nevâhîlerinden Rıstak Nahîyesi kurâlarından Tillo Karyesi ahalîlerinden Halil bin Osman muvâcehesinde merkûm Halil yeddiyle ga'ib-i 'ani'l meclis karye-i mezbûr ahalisinden dâyinim Şeyh Halil ibn Şeyh İbrahim nâm kimesneye olan cihet-i havâleden ... .. merkûm Halil ibn Osman'dan irsâl itmiş olduğum dokuz yüz kırk guruşdan yedi yüz guruşunu dâyinim merkûm Şeyh Halil ibn mezbûra teslîm edub mütebâki iki yüz kırk

guruşunuda zimmetinde tevkîf eyledikde malım suâl olunub olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's- suâl ol dahî cevâbında iş bu hasmım Şeyh Mehmed bin mezbûrun dâynini merkûm Şeyh Halil ibn mezbûra benim yedimle irsâl eylediği meblağ ancak yedi yüz guruş olub ziyade da'va'sını inkârına mukârin müddei-i merkûm Şeyh Ömer'den eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukda evvelâ bâ varakâ-i mestûre mahallesi ahalisinden Hacı Yusuf bin Sufi Ali ve Molla Abdulkerim bin Molla Abdurrezzak ve Hacı Ahmed bin Süleyman ve Hacı Ali bin Mehmed nâmun kimesnelerden ve ba'dehü cerîde de mazbûtü'l- esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l-icrâadl ve makbulü's-şehâdeidüklerikıbel-i şer'imize ihbar olunan Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Ali bin Hasan ve Said bin Genco nâman kimesneler li ecli's- şehâde meclis-i mezkûre hâzıran olub ale't tıbk'ül müddeî edâ-i şehâdet-i şer'i itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezbûr iki yüz kırk guruş müdde-i merkûm Şeyh Ömer ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere merkûm Halil bin Osman nâm kimesneye tenbî-i şer'i olunduğu ba'de't-tescil huzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu

Fî 3 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

SAYFA 62

Numro 158

Bila ... verildiği ve meclis-i temyîz'in mühürlediği i'lâmın kayıdır Fi 20 ...sene 86

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Reşid ibn Hasan livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'iyemizde mahalle-i merkûm ahalilerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Hamza ibn Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hamza ibn mezbûr ile hanelerimize ... vaki' beş yüz guruş kıymetli bir aded bi'r-i mâ'ya otuz seneyi müteceviz ber vech-i muharrer tansîf mutasarrıf olagelmiş ise de bi'r-i mezkûr benim pay hissemin(?) hâzır ettirmiş ve müstakilen babam merkûmun mülkü olduğuna şimdi muttali' olduğum cihetle merkûm Hamza'nın bi'r-i mezkûre mevâki' olan müdahalesinin def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü eylediği da'va-yı mezkûresi bilâ emr-i mesmu' ... ve şa'yân olduğunu müdde-i merkûm Reşid ibn mezbûra ba'de't- tefhîm ber vech-i muharrer bi'r-i mezkûra ber vech-i tansîf mutasarrıf

olmak üzere merkûm Reşid ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine f'lâm olundu

Fî 3 Rebî'û'l-âhir sene [12]87 ve Fî 20 haziran sene [12] 86

Numara 159

ARAPÇA

Sor Mahallesi sakinlerinden Hanna ibn Makdisi Grip can, Makdisi Hufi veled-i Makdisi Mulku veled-ibrahim el kudsinin vekili olan Makdis Mirza'dan 3000 yeni rum gurusuna Sor Mahallesindeki bulunan evini satın aldığına dair hüccet.

Numro 160

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Liva-i Siird mahâllatından Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hamza bin Molla ... (silik) livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Keldani Milleti ahâlîsinden iş bu ba'is'ül-kitâb Şimas Hermiz veled-i Makdis Tom muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-i âti-i kezzin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub Şeyh Halef Mahallesinden Halef ve İsmail ebnân Molla İsa nâm kimesneden şira'en mutasarrıf olduğum Ergul(?) nâm mahalde vaki' etrâf-ı erba'adan Musa bin Mehmed ve diğer Musa ... bağkürümleri ve tarik-i âmm ile mahdud bir kıt'a yedi amelik bağkürüm-ı mahdud-ı mezkûre bi-cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfside den ârî bey'i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile sekiz yüz gurus bey' ve temlîk ve teslîm eyledikde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz gurusu müşteri-i merkûm Şimas Hermiz veled-i mezbûra yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim Fî mâ-ba'd bağkürüm-ı mahdud-ı mezkûrde benim asla ve kat'iyen alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i merkûm Şimas Hermiz veled-i mezbûrun mülk-i müştera-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuşdur Keyfe ma yeşâ ve ahtâr mutasarrıf olsun didükde gibbe't-tasdîkü's-şer'î meaveakaâ bi't-taleb ketb ve tahrirolundu Fî 4 Rebî'û'l-âhir sene [12]87 ve Fî 21 haziran sene [12] 86

Şuhudül- Hâl

Nazif Mahallesinden Abdi Ağa ibn Hacı Yusuf

Seyyid Abdülaziz bin Seyyid Hüseyin

Ve Gayrihum

SAYFA 63

Numro 161

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahalîlerinden ba'is'ül i'lâm Ali bin Seyyid Yusuf livâ-i Siird Mahâllesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid Mahmud muvâcehesinde merkûm Seyyid Mahmud kerîmesi gâ'ibe-i 'anil-meclis Hanifeye hâzır-ı 'anil- meclis er karındaşım Şakir nâm kimesne tarih-i i'lâm dan yedi ay mukaddem tezvîc ve tenkîh olduğu esnada altmış beş guruş kıymetli bir aded sîm gerdanlık ile iki yüz guruş kıymetli on çift sîm ... mehr-ımu'acellemeden emanet tarîkiyle virmiş olduğum hulliyât ile seksen iki buçuk guruş kıymetli hil'ât nâmıyla virmiş olduğum bir ... ve cihet- karzdan elli guruş ki cem'an üç yüz doksan yedi buçuk guruşluk mallarım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında vech-i muharrer sîm gerdanlık ile sîm ... mehr-i mu'acceden idhâl olduğunu ....-ı mezkûru... üzere irsâl eylediğini ve istikrâz da'vasında bulunduğu elli guruşdan yedi buçuk guruşu ahz eylediğın ikrâr ve mâ-adâ da'va-yı muharreresini ber- vech-i muarrer üzere inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda sırran ve alanen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan mahalle-i mezbûr ahalîsinden ...bin Mahmud vekilesi(?) Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Saide ibnet Selim ve Zülfiye ibnet Hasan nâmun kimesneler meclis-i mezkûrde hâzırın olub hulliyât-ı muharrereyi âle't tarîk'ül 'ariye(?) götürmüş olduğu bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-yi şehadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle seksen iki buçuk guruş kıymetli abâ-i mezkurun ... husûs-ı meşru' olmadığı eclden ikrârında bulunduğu yedi buçuk guruş ile iki yüz altmış beş guruş kıymetli hulliyât-ı muharrereyi cem'an üç yüz elli beş guruşluk hulliyât ile Mahmud ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't-tescîl-i şer'î huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 4 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

Numro 162

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahalisinden Midyatlı Hüseyin Ağa ibn Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da müteveffâ Hacı Hüseyin vakfî şerîfinin mütevellisi Hacı Musa Ağa ibn Hacı Mehmed muvâcehesinde merkûm Hacı Musa Ağa idaresinde bulunan bir bâb vakıf bakkal dükkanını müteveli- i merkûm ta'mir itmek üzere tarih-i î'lâmdan iki sene mukaddem iki yüz guruşa îcâr ve ben dahî istîcâr itmiş olduğum dükkan-ı mezkûrun îcâr-ı mikdar'asını (?)tamamen benden ahz ettikten sonra ta'mir itmekle suâl olunub te'diyesinde bulunduğum îcâr-ı mezkûrun istirdâdı matlûbumdur deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında hüsemâm merkûm Hüseyin Ağa ibn mezkûrı iki yüz guruş îcâr ve kabz(?) ... eylediğini ikrâr ve mâ'adâsını da'vâsını inkârını mukârin müddeî-i merkûm Hüseyin Ağa da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â aleyhim miyânelerine müslîhûn ve müslimîn tavassutlarıyla yüz guruş üzerine inşa-i akd-i musâlaha birle ve bedel-i sulh-i mezbûr yüz guruşu meclis-i sulhda müddeî-i merkûm Hüseyin Ağa ibn mezbûr tamamen ahz u kabz edub ehadihümaâherin sulh ve ibrâlarını kabûl ve birbirlerinin zimmetlerinden istifâ-yı hakk eyledikleri bi't-tescîl huzur-ı âlilelerine î'lâm olundu Fî Rebî'ü'l-âhir sene [12]87

Numro 163

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden ba'is'ül î'lâm Yusuf bin İbrahim meclis-i temyîz-i livâ da Kassar Mahallesi sâkinlerinden Süleyman bin ...(silik) muvâcehesinde merkûm Süleyman ibn mezbûra tarihten dokuz ay mukaddem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendisinin benden istikrâz etmiş olduğu bâ-sened üç yüz guruş mâlım su'âl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Süleyman cevabında iş bu müddei Yusuf ibn mezbûrun taleb-i da'va' da bulunduğu meblağ-ı müsted'âsı ... akçesi olduğu meclis-i mezkûra ba'del arz husûs-ı mezbûrun iktisâ-i şer' (?) ve ...sı dermeyân olundukda müdde'a aleyh merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olunub isbat-ı beyyineden izhâr-ı acz birle ve istihlâf dahi tâlib olmamağla meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Süleyman ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzur-ı âlilelerine î'lâm olundu Fî 13 Rebî'ü'l-âhir sene [12]87 Fî temmuz 1 sene [12]86

SAYFA 64

Numro 164

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden ba'is'ül arzuhâl Şeyh Hamza ibn Şeyh ... meclis-i temyiz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden biraderzâdesi Şeyh Ahmed ibn Şeyh İsmail muvâcehesinde merkûm Şeyh Ahmed'e tarihten altı sene mukaddem karz itmek için ... itmiş olduğum beher danesi(?) otuz guruş kıymetli altmış dört batman ... esmânlı cem'an bin dokuz yüz yigirmi guruş malımın esmânını bana îfâ'da ta'allül ider suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyüba' de'd-da'vâ ve lede's-su'al ol dahî cevâbında mikdar-ı mezkûr ...ın bir mikdarını aynen ve kusûrunun hâsıl olan semenini def'le ba'de'd da'va husûs-ı mezbûra me'zunen bi'l iftâ efendi hazretlerinden lede'l istiftâ cevab bâ-savâbında müddeâ aleyh merkûma kavliyle tasdik olduğunu bir kıt'a fetvâ-yı şerîfnde beyân buyurmağla mûcibiyle müddeî-i merkûm istihlâf dahî taleb olmağla kavliyle tasdik olunduğunu müddeî-i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûra ba'de't- tefhîm ... -ı mezkûresiyle muârazatdan ba'de'l men' ve bi't-tescîl-i şer'î huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 13 Rebî'u'l-âhir sene [12]87 Fî Temmuz [12]86

Numro 165

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Yakub veled-i Melko nâm müteveffânın ebnâsı Melko nâm sağırin kibel-i şer'imizden mansûb vasî ... esnafından Pedros veled-i Kado(?)meclis-i temyiz-i livâ da Ayn Salib Mahallesinde misafreten mukîm ... .. Yasef muvâcehesinde merkûm Yasef de müteveffâ-i merkûm Yakub veled-i mezbûrun şal esmânından yetmiş beş guruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezbûr yetmiş beş guruş hakkı suâl olunub bi'l vesâye aliverilmesi muradıdır deyü ba' de'd-da'vâ ve lede's-su'al ol dahî cevâbında meblağ borcu olduğu ikrâr lakin meblağ-ı mezbûr müteveffâ-i merkûm Yakub veled-i mezbûr kâimkam-ı sâbık ... zamanında teşkil iden istifa-i deyn eylediğini ...(silik) mukâbele eyledikde dafi'-i merkûm terzi Yasef def'-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olunub ba'de'l imhâl ve'l istihlâf izhâr-ı acz birle ve istihlâfa dahi tâlib olmağla mûcibiyle meblağ-ı mezbûr yetmiş beş guruşu müddei-i vasî-i merkûm Pedros veled-i mezbûra edâ ve

teslim itmek üzere müdeâ aleyh merkûm ...terzi Yasef'e ilzâm olunduğu bade't-tescîl-i şer'î huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 13 Rebî'ü'l-âhir sene [12]87 Fî Temmuz [12]86

Numro 166

ARAPÇA

Ras Mahallesi sakinlerinden Fatima binti Hacı Muhammed Emin ve oğlu Abdulkerim ibn Bekir, kendilerine miras yoluyla kalan Üzüm bağıını 420 guruşa Katolik asıllı Ayn Salib ahalisinden İsa veled-i ..... ya sattıklarına dair delil.

SAYFA 65

Numro 167

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahalilerinden Tüccar Abdullah bin İsa livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Devlet-i Aliyyenin Ermeni milleti ahalilerinden Nalcı İsa veled-i Sudi(?) muvâcehesinde merkûm İsa veled-i mezbûr hanesi önünde vaki'damı üzerine inşa ve ihdâs etmiş olduğu bina-ı nerdübânı benim mülk havlum ve eyvânım ve makkar-ı nisvân mevazi'lerime nâzır olub ol vecihle olan mazaratının bâ ma'rifet-i şer' ... keşf olunub mazarrat vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olmak muradımdır deyü ba'de'd da'va husûs-ı mezbûrun mahallinde keşf ve mu'ayenesi için taraf-ı şer'den mersûl keşf nâibimiz Abdulaziz Efendi mahall-i nizâ'a varub ehl-i Muhammediye ve mahalle-i mezbûrun ihtiyar meclisi hâzır oldukları halde akd olan meclis-i şer'imizde ba'de'l keşf ve'l mu'ayene fi'l hakika müdde'a aleyh merkûm İsa veled-i mezbûrun ihdâs itmiş olduğu nerdübân-ı mezkûr tüccar Abdullah ibn mezbûrun mülk havlusuna ve eyvânına ve makarr-ı nisvânına mevazi'lerine nazır bulunduğu ümenâ-yı merkûm ve mahalle-i mezbûrun ihtiyar meclisi gelüb alâ vuku'hâ inhâ ve takrir itmeleriyle müdde'a aleyh merkûm İsa veled-i mezbûrun ihdas itmiş olduğu nerdübân-i mezkûrun vaki' olan mazarrâtının def'ine müddeâ aleyh merkûm İsa veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bit-tescîl-i şer'î huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 14 Rebî'ü'l-âhir sene [12]87 Fî 2 Temmuz [12]86

Numro 168

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nâhiyesi'ne tabi' Tillo Karyesi sâkinlerinden tüccar Musa ibn Şeyh Osman nâm kimesne meclis-i temyiz-i livâ da Süveyka Mahallesi ahalîsinden Çerçi esnafından Abdurrezzak bin Molla Halef muvâcehesinde merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra malımdan ve yedimden furuht itmiş olduğum mâl fatura esmânından üç bin üç yüz yigirmi guruş alacak hakkımın edâsında ta'allül ider suâl olunub hakk-ı sarihimin aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'âl cihet-i mezkûreden hüsemâm merkûm Musa ibn mezbûra üç bin üç yüz yigirmi guruş deyni tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmekle ber- mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç bin üç yüz yigirmi guruşı müdde-i merkûm Musa ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müdde'a aleyh merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl-i şer'î huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 15 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

Numro 169

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Liva-i Siird mahâllatından Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Süryani Milleti ahalîlerinden Yusuf veled-i Murad livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden ve millet-i mezbûr ahalîsinden iş bu ba'is'ül vesikâ Yusuf veled-i İsa muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb mahalle-i mezbûrda vak'i etraf-ı erba'adan bir taraftan Hamid Ağa'nın harman yeri ve Mahmud bin Abdo(?) ve Marsur(?) veled-i ... arsalarıyla ve tarîk-i âmm ile mahdud bir kıt'a arsası bi cümleti't-tevâbi ve'l-levâhik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'î ile yüz guruşa bey' ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûru müşteri-i merkûm Yusuf yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim Fî mâ-ba'd arsa-i mahdud-ı mezkûrde benim alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkum Yusufun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fî 15 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

Şuhudûl- Hâl

Abdulaziz bin Hüseyin

Muhzırân-ı memleket(?)

SAYFA 66

Numro 170

ARAPÇA

Çarşı Mahallesi sakinlerinden Ferhu ibn Mahmud Osman, Yiğeni Mevlüd ve kardeşinin diğer mirasçıları 'hıdır oğlu ve eşi Amina binti Yasin'e Karağol Mallesinde miras yolu ile kalan evi paylaştıklarına dair hüccet

Numara 171

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Debbağ Hacı Mehmed bin Hacı Yusuf meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden ... İbrahim ve birâderi Mehmed Usta ebnân Şeyh İsmail muvâcehelerinde merkûmanlar hinta ve şa'ir esmânından yedi yüz guruş alacak hakkım olup bana edâsında ta'alüll iderler suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'âl anlar dahi cevâblarında cihet-i mezkûreden müddeî-i merkûm Hacı Mehmed ibn mezbûra dört yüz guruş deynleri olduğunu ikrâr ve ma'dası olan üç yüz guruşu inkârlarını mukârin müddeî- merkûm Hacı Mehmed ibn mezbûr eylediği ziyade da'va-ı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda mübeyyinden izhâr-ı acz birle bi't-taleb istihlâf-ı şer'iyyeleri icra olunmağın mücibiyle meblağ-ı mütebaki-i mezkûr üç yüz guruşdan merkûm merkûm Hacı Mehmed ibn mezbûr müddeâ aleyh merkûman İbrahim Usta ebnân mezbûra bilâ beyyine mu'ârazâtdan ba'del men' ve bi't-tescîl-i şer'î huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 14 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

SAYFA 67

Numro 173

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden zikr-i âti vekâlet da'vasında bulunan Süleyman bin Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da Kassar Mahallesi

sâkinlerinden ... Hacı Hüseyin Ağa vakf-ı şerif mütevellisi olan vakıfdan Hacı Musa Ağa bin Hacı Mehmed Ağa muvâcehesinde merkûm Hacı Musa Ağa vakf-ı mezkûrun hasılât ... ..(silik) er karındaşlarım Hasan ve Hüseyin ve Ömer ve İsa nâmun kimesnelerin müteveli-i merkûm zimmetinden ...-i mezkûreden berü terkîm itmiş olan ... (silik) vakfından ... .. meşrût olan hasılât vaki'amız suâl olunub bi'l asâle ve bi'l vekâle hakk-ı sarîhimin bi'l muhasebe aliverilmesi muradımdır deyü merkûm Süleyman bin mezbûr müteveli-i merkûm Hacı Musa ibn mezbûrdan ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'âl ol dahi cevâbında ga'ib-i merkûm Hasan ve Hüseyin Ahmed ve Ali evlâdlara vakıfdan olduğunu ikrâr ve hüsemâsı merkûm Süleyman ibn mezbûrun vekâlet-i da'va-ı meşrûhesini inkârını mukârin merkûm Süleyman eylediği vekâlet da'vasını mübeyyin beyyineye havâle olundukda sırran ve alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Halid bin Hasan ve Süveyka Mahallesinde Hami bin Hüseyin namun kimesneler ale't tıbk'ül müddeî edâ-i şehâdet-i şer'i itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm bi't-tescîl huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fi 21 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

SAYFA 69

Numro 174

Numro 175

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tab'i Kormas(?) karyesi ahâlîlerinden Hurşid Beg ve Fettah Beg ve Salih Beg ve Nurullah Hebo(?) Said Begler ve vâlideleri Havva Hatun ibnet Hacı Ömer Ağa taraflarından zıkr-i âti tarla-i ... iş bu râfi"ül kitâb kazâ-i mezbûra tabi' Tillo karyesinde Şeyh İshak bin Şeyh İbrahim meclis-i temyîz-i livâ da ... Hüseyin Ağa bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde bi'l vekâle ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb müvekkillerim Hurşid ve Fettah ve Salih ve Nurullah Begler ile valideleri mezbûre Havva Hatun mevrûsleri Said Beg bin Salih Beg'den müntâkil ... (silik) karyesi hudûdu dahilinde vaki' ma'lûmu'l hudûd ve'l müştemilât ... maktûb ve... .. dimekle arîf on iki kıt'a sussuz arazi-i ebniyelerinin(?) bin guruş bedel-i mu'acellesiyle merkûm Hüseyin Ağa bin mezbûra ... ve bedel-i mezkûr bin guruşa kabz ve kendilerine ... ve husûs-ı vekâlete mütevakıf olduğu umûrun küllisine taraflarından yeni vekil ve naib-i menâb nasb ve ta'yin eylediklerinde ben dahi vekalet-i merkûmu kabûl ve ...mızı edâya ta'ahhüd itmemele binâleyh icâbının icrâsı merkûm Hüseyin

Ağa'dan ... olunmak muradıdır deyü eylediğ vekâlet da'vasını merkûm Hüseyin Ağa'dan lede's-suâl ol dahi cevâbında merkûm Şeyh İshak bin mezbûrun müvekilleri merkûmun Begler ve vâlideleri mezbûre Hatunun arazi-i kıt'aât-ı muharrereye mutasarrıf olageldiklerini ikrâr lakin vekâlet-i iddi'asında bulunan Şeyh İshak bin mezbûrun ber vech-i muharrer vekâleti ma'lûmum değildir deyü inkârını mukârin Şeyh İshak bin mezbûrun vekâlet-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ...
...(silik) ahrâr-ı ricâl-i(?) müslîminden mezkûr Tillo Karyesi sâkinlerinden Şeyh...
Kalender bin Hacı Abdulhamid ve Abdulkadir bin Molla Mahmud nâmun kimesneler bi'l muvâcehe meclis-i mezkûrdan vech-i şer'i üzere edâ-yi şehadet-i şer' itmeleri mûcibince merkûm Şeyh İshak bin mezbûrun vekâlete ba'de'l hüküm mâ vakâ' bi't-taleb ketb olundı Hurirre fi'l yevmi'l sâdisi ve'l işrîn min şehr-i Rebî'u'l-âhir li sene tis'a ve semânin ve elf

Şuhudûl- Hâl

Mahkeme katibi es-Seyyid Abdulaziz Efendi

Meclis-i temyîz a'zâsından Abdullah Ağa bin

A'zâ-i mezkûrdan Abdal Ağa bin Abdrrahim

A'zâ-i mezkûrdan Abdurrezzak Ağa bin Hacı Salih Ağa

ve Ğayrihum

SAYFA 69

Numro 176

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Süveyka Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hasan tarafından zikr-i âti mazarrat da'vâsını ... ..(silik) bi'l muvâcehe vekil-i şer'isi kebîr oğlu Hamza ibn mezkûr Ahmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden asâkir-i muntâzama-i şâhânedede mülâzımlarından Pervari Kazâsı ahalîlerinden iş b ba'is'ül ilâm Mehmed Ağa ...(silik) muvâcehesinde merkûm Mehmed Ağa'nın hanesi damında olub benim haneme cereyân iden bir aded mizbâ[mizâb) oda mülk ... .. (silik) olmağıyla keşf olunub mazarrat vakı'âsının mu'ayenesine tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede'l icrâ

mezkûrun mahalline keşfi için irsâl olunan keşf nâbimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi mahall-i niza'a varub mahmîn(?)ve mahalle-i mezbûrun ihtiyar meclisi hâzır oldukları halde akd olunan meclis-i şer'imizde ...(silik)mülâzım Mehmed Ağa'nın sükkâsı üzerine kadîm yerine olan mizbânın harabâtı müddeî-i vekil-i merkûm Hamza ibn mezbûrun ... ..(silik) itmekle ... bir münasib mahallden cereyânıyla mizâb -ı mezkûrun vaki' olan mazarratının def'ine tenbîh-i şer'i olunduğu ümenâ-yı merkûma gelüb alâ vuku'a inha itmeğin mücibiyle tenbîh-i şer'i olunduğu bade't- tescil huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 23 Rebî'ü'l-âhir sene [12]87

Numro 177

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile ma'arrife Aişe binti Hasan nâm hatun tarafından vekîl olub vekâleti Kassar Mahallesi ahalîlerinden Mehmed bin Mahmud ...ve Verras Mahallesinden Ebubekir Çavuş bin Ahmed şehâdetleriyle sabitü'l vekâle iş bu ba'is'ül 'lâm Beşir Ağa bin Abdullah meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr sâkinlerinden müvekkilem mezbûre Aişe ibnet mezbûrun zevce-i dâhili iken bi emrillah-i teâla vefat iden Sivaslı Ali Ağa bin Osman ibn Abdullah nâm müteveffâ'nın eytâm-ı vasîsi Korucubaşı Sivaslı Ali Ağa ibn Hasan muvâcehesinde müteveffâ-i merkûm Ali Ağa bin Osman terekesinde cihet-i karzdan bin iki yüz guruş alacak sermayem bi'l vekâle suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü vekîl-i merkûm Beşir Ağa eylediği da'va-ı meşrûhesini mübeyyin beyyinne ye havâle olundukda evvelâ bâ-varakâ-i mestûre ... mahallesi ahalîsinden Süleyman bin Abdullah ve Molla Mehmed bin Molla Hasan ve Hacı İsa bin Abdurrahim ve Hamid bin Berfo nâmun kimesnelerden sırren ve ba'dehü cerîde de mazbûtü'l esâmi kimesnelerden alânen tezkियeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Ras Mahallesi ahalîlerinden Mehmed bin Şeyh Süleyman ve Hasan bin Osman nâmun kimesneler bi'l muvâcehe vechi şer' üzere vech-i şer'i üzere edâ-y i şehadet-i şer'i itmeleri mücibiyle bade't tahlif ve'l hükm meblağ-ı mezkûr bin iki yüz guruşu vekîl-i merkûm Beşir Ağa ibn mezbûra tereke-i müteveffâ-i mebûrdan edâ ve teslim itmek üzere vasî-i merkûm Ali Ağa bin Hasan nâm kimesneye tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 14 Muharrem sene 1287

Numro 178

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Ân-asıl Sivaslı olub livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat iden Ali Ağa bin Osman bin Abdullah'ın veraseti zevce-i metrûkesi Aişe binti Hasan ile sulbi sağır oğlu Abdulkadir ve sulbi sağır kızları Rahime ve Kerime'ye ... olub sağır-i merkûm Abdulkadir ve sağır-i mezbûrattan Rahime ve Kerime'nin tesviye-i umûrlarına kibel'i şer'imizden mansûb vasîleri Sivaslı Ali Ağa bin Hasan ve zevce-i mezbûre iltimaslarıyla ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı mezbûrun bi-cümle terekesi tahrir ve bey' olunan muhalefât müteveffâ-i mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr u beyân olunur Fî 15 Sene [12]87

Memleha müdürü Hüseyin Ağa'da: Kara saban demiri ve ..., 1 aded, bahâ 595

Memleha kolcusu Osman Çavuş'da: İpek demiri sarı takım, Çift 0, 1 aded, bahâ 113

Sarrac Süleyman Ağa'da : Kara bâ Tüfengi, 1 aded , bahâ 51

SAYFA 70

Devamı

Tahrirât ketebesinden Hüseyin Efendi'de: Harâb(?) sarı sa'at , 1 aded , bahâ 35

Asâkir zabitinden Cihangir Çavuş'da: Harâb sim taraflı sa'at, 1 aded, bahâ 50

Sivaslı Halil'de : Kara takım ... .. , 1 aded, bahâ 115

Eski acem şalı , 1 aded , bahâ 20

...

...

Bir re's kara kısırak hayvanı , 1 aded , bahâ 490

Tüllü kilim, 1 aded , bahâ 2?

İki takım ... .. bahâ: 40

Yatak kat bir aded , bahâ 110

Nühâs tencere , 2 aded , bahâ 29(?)

Nühâs tabak, 1 aded , bahâ 10

Bârgîr , 1 aded, bahâ 9

... tebsi, 1 aded, bahâ 2

Hamur teşti 1 aded, bahâ 50

Tabanca kılıfı, 1 aded, bahâ 10

...

Köhne hurc, 1 aded, bahâ 25

...

Yekûn-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr :2017

Minhü'l ihrâcât

Deyn-i müsbet zevce-i mezbûre Aişe ibnet Hasan an cihetü'l karz bâ şehâdet Mehmed bin Şeyh Süleyman ve Hasan bin Osman ba'de't- tezkiye ve'l halef ve hakîm meblağ mikdarı :1211

Deyn-i müsbet an cihetü'l karz Sarrac Süleyman ibn Hacı Mehmed bâ şehâdet Molla Mehmed bin Molla Mahmud ve İbrahim bin Ali ba'de't tezkiyet ve'l halef(?) ve'l hakim meblağ mikdarı : 700

Müteveffâ-i mezbûrun ber mûcib-i kassam bâlâ yekûn-i terekesi iki bin on yedi buçuk guruşa baliğ(?) ve resîde olduğu gibi ber vech-i ihrâcât üç kassam ... ..sıyla techîz ve tekfinine ve dellâliyye rûsûmuyla varâk ... kezâlik iki bin on yedi gurus altıyüz pareye iblâğ olmağla verese-i metrûkelerine mütebakî kalmadığı iş bu mahale şerh virildi

Numro 179

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Mardin mülhakâtından Cezire Kazâsı mahâllatından Mir Ali Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer' ile mu'arrife Aişe binti Mehmed nâm hatun livâ-i Siird Mahallesinde meclis-i şer' hatîr-i lazimü't-tevkîrde zevc-i mutlâkı iş bu râfî'ül-kitâb Kasım bin Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb mezkûr Kasım zevc-i dâhilim olub iş bu meclis- i şer'de beni beyân-ı tatlîk itmekle zimmetinde ... ma'kud'un aleyh kırk gurus mehr-i mu'eccel hakkım ile nafaka-i iddet-i ma'lûme ve me'unet-i

süknâm için dahi bi't-terazi ta'yin olunan elli guruş cem'an doksan guruşu mezbûr Kasım yedinde tamamen ahz ve kabz idüb hukuk-ı zevceteyne müteâllik-i âmme-i deâviden her birimiz âherin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âherin ibrâsını ber minvâl-i muharerre kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î hüve'l vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 29 Rebî'u'l-âhir sene [12]87

SAYFA 71

Numro 180

Livâ-i Mardin mülhakâtından Cezire Kasabası mahâllatından Mir Ali Mahallesi sâkinlerinden zât-ı zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimîn ta'rifiyle mu'arrife olan iş bu ba'is'etül- kitâb Aîşe binti Mehmed nâm hatun livâ-i Siird [mahkemesinde] meclis-i şer'imizde zevce-i sâbıkı zabtiye nezâretinden Kasım bin Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb mezbûr Kasım ile hâl-i zevceteyn beynimizde ka'im iken firâşından hâsıl ve benden mütevellid üç yaşında hâlâ ... .. olan iş bu hâzır-ı bi'l meclis sulbîye-i sağîre kızım Fatıma nafaka kisve bahâsı vesâir levâzım-ı zarûriyesi için ... .. (silik) kıbel-i şer'imizden mikdârü'l kifâye meblağ-ı farz ve nakd birle olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîk hâkimü'l mevâkî sadr-ı küttâb efendi hazretleri sağîre-i mezbûre için babası mezbûr Kasım üzerine bi't-terâzi iş bu tarih-i kitâbdab yevmiye yigirmi pare karz ve takrir buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru sağîre-i mezbûrun nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı ...sına harc ve sarf ve lede'l iktizâ ... ve 'inde'l farz merkûm Kasım üzerine rucû'a merkûm Aîşe Hatun üzerine verilmeğin bi't-taleb ketb olundu

Şuhûdü'l- Hâl

Mahkeme ketebesinden Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Musa ibn İsmail

İsmail bin Sami

Numro 181

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Süleyman bin Abdullah livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden zât-ı

ta'rif-i şer' ile mu'arrife iş bu ba'isetü'l- i'lâm Medine ibnet Mehmed muvâcehesinde mahalle-i mezbûrda vaki' beş yüz guruş kıymetli etrâf-ı erba'adan bir tarafı ... ve bir tarafı ... mülk menzilleri ve benim mülk menzirim ve tarîk-i âmm ile mahdud fevkânî ve tahtânî de iki bab mülk odalarım mezbûre Medine fuzûli müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında mülk menzil-i mezkûr zevcim müteveffâ Birho(?) ibn ... nâm kimesneden tarih-i i'lâm dan dokuz sene mukaddem bana ve sulbi sağır oğlum ... ve sulbi sağire kızlarım ... ve ... ebnân Birho'dan müntâkil edüb ...(silik) mezbûr ... mutasarrıf olduğunu meclis-i şer'imizde ba'de'd da'va ve lede's- su'al ol dahî kazıye-i minvâl-i muharrere üzere olduğu tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmekle husûs-ı mezbûra me'zunen bi'l iftâ efendi hazretlerinden lede'l istiftâ cevab bâ-savâbında .... .. olub terk olunan menzil da'vası şer'an mesmu' ... şâyân olmadığını iftâ buyurmağla mûcibiyle müdde-i merkûm Süleyman ibn mezbûrun müdeâiye-i aleyh(?) mezbûre Medine den eylediğ menzil da'vası ber vech-i şer'i idüğü kendi ba'de't-tefhîm muârazatdan ba'de'l men' huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 2 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 72

Numro 182

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Hacı Receb bin Hacı İsmail nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahalîlerinden Hamamcı Mehmed bin Hazo(?) muvâcehesinde merkûm Mehmed'e Nazif Mahallesinde vaki' mülk hamamı geçen seksen altı senesinde iki bin beş yüz guruşa icâr olduğu isticârdan merkûm Mehmed'e ikrâz ve kendisinin benden istikrâz itmiş olduğu ... .. (silik) guruş ile cem'an iki bin beş yüz guruş alacak hakkımdan bin yedi yüz guruşunu bana teslim edüb kusûr kalmış olan bin guruş hakkımın edâsında mûmâna'at ider suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevabın tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf idüb lakin iş bu hüsemâm merkûm Hacı Receb ibn mezbûrun karındaşı hâzır-ı bi'l meclis Hacı Emin bin mezbûrun emriyle mülk hamamlarına iş bu yedimde bulunan bir kıt'a müfredat(?) mantûkunca ta'mir ve termime sarf ile istihlâk eylemekte olduğum beş yüz guruş malım ile ...ta'mirde kırk gün eyyâm ...ları icâr

...sından tenzîl olunmak muradıdır deyü merkûm Hamamcı Mehmed eylediği da'va-yı meşrûhesi hâzır-ı merkûm Hacı Emin ibn mezbûrdan lede's-suâl inkârını mukârin müdeâ aleyh merkûm Mehmed eylediği da'va'yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr- ı acz birle istihlâf dahî taleb olmamağla mûcibiyle hüsemâm mezkûrun icârından ve istikrâz-ı meşrûhesinden ibrâz-ı teslimât makbuzâtı mütebaki mezkûr bin guruşu müddeî-i merkûm Hacı Receb ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müdeâ aleyh merkûm Hamamcı Mehmed'e ilzâm olduğu huzur-ı âlilelerine i'âm olundu Fî 1 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 183

ARAPÇA

Ermeni asıllı Sor Mahallesi sakinlerinden Nermo binti Makdis Kapçı el Hayyad vekil aracılığıyla satılan ve kocasından kalan bir ev ve iki bağ üzerinde hak iddia ederek Simo veled-i Yanus hakkında dava açmıştır. Şahidlerin teyidi ile dava düşmüş ve vekilin tasarrufu muteber görülmüştür.

SAYFA 73

Numro 184

Sebeb-i tahrîr-ül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlilerinden Beşir veled-i ... nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sakininden ve millet-i mezbûrdan iş bu ba'is'ül kitab Simo veled-i Banos(?) nâm Hristiyan muvâcehesinde ... ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ettikde mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan tarafeyn mersûm Simo(?) veled-i mezbûr ve bir tarafı Merzah(?) veled-i Hana(?) ve diğher Hane ve kendinin mülk menzili ile mahdûd bir bâb odamı dört yüz guruşa mersûm Simo veled-i mezbûra bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz guruşu ... merkûm Simo veled-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fi-mâ-ba'd oda-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'iiyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Simo veled-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi

ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâramutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î bi't-talep ketb olundu Fî 3 Cemaziyelevvel sene [12]87

Şühûdü'l-Hâl

Abdülaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Derviş bin Hacı İsmail ve biraderi Hızır ibn mezbûr

Sarrac Süleyman bin Hacı Mehmed

Molla Abdulhamid bin Ömer ...

Hacı Hasan bin Ali

Ve ğayrihum

Numro 185

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird [sancağı] kazâlarından Şirvan Kazâsı karyelerinden Küfre Karyesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Şemun veled-i Abdo livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis- şer'imizde Sor Mahallesi ahalîsinden Bakırcı esnafından Seyyid Musa ibn Osman muvâcehesinde karye-i mezbûr civarında vaki' harman yerinde bilâ gâ'ib olan on üç yaşında iş bu mu'ayene olunan Siirdli Hacı Süleyman bin ... nâm kimesneden şira'en üç seneden berü mutasarrıf olduğum bir re's yük merkeb hayvanım tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem mahall-i mezkûrdan gâ'ib olub ve el -yevm Musa ibn mezbûr yedinde bulmamla bi'l istihkâk halen taleb iderim deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında tarihten üç buçuk mâh mukaddem Bitlis kurâlarından Tatvan karyesinde ... bin Abdullah'tan yüz otuz beş guruş kıymetle şira'en malik olub müddeî-i merkûmun mülkü olduğu ma'lûmum değildir deyü külliyyen inkârını mukârin Şemun veled-i mezbûr eylediği da'va'yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukta ba'de imhâl ve'l istimhâl beyyine izhâr-ı acz ile istihlâf taleb olmamağla mûcibiyle müddeî- merkûm Şemun veled-i mezbûr eylediği da'va'yı mezkûresine müdeâ aleyh merkûm Seyyid Musa ibn mezbûrdan bilâ beyyine ve'l yemin mu'ârazatdan ba'del men' huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 3 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 186

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Tillo karyesi sâkinlerinden Şeyh Abdurrahman bin Molla Hasan ve livâ-i mezbûrun ...de Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud muvâcehesinde nâhiye-i mezbûr kurâlarından ...karyesinde vaki' tarih- i'lâm dan on bi sene mukaddem karye mezbûr ahâlîlerinden gâib-i ani'l meclis Mehmed bin Haldo(?) nâm kimesneden bin guruş kıymetle iştirâ itmekde olduğum bir kıt'a tarlanın tarafları tarafeyn Halido bin Susi Morteza(?) ve ... mülk tarlalarıyla ve tarîk-i âmm ile mahdud tarla-i mezkûra merkûm Şeyh Hüseyin ibn mezbûr bir seneden berü kasıtlı müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer' olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında iş bu müddeî-i merkûm Şeyh Abdurrahman ibn mezbûrdan taleb-i da'va'da bulunduğu arazi-i mahdûd-ı mezkûru karye-i mezbûr ahâlîlerinden mezkûr Mehmed ibn mezbûrdan dokuz sene mukaddem üç yüz seksen guruş kıymetle iştirâ edüb ve sene-i mezbûrdan berü tasarrufumda olduğu meclis-i mezkûra ba'de'l arz müddeî-i merkûma on bir sene mukaddem bin guruş kıymetle iştirâ eylediğini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbat itmek sadedinde iken miyânelerine muslihîn ve müslimîn tavassutlarıyla tarafeyn bi'l rıza müddeî- merkûm Şeyh Abdurrahman ibn mezbûr müddea aleyh merkûm Şeyh Hüseyin ibn mezbûra yüz seksen beş guruş virmek üzere ve merkûm Şeyh Hüseyin ibn mezbûr arazi-i mezbûreye müdahale itmemek üzere üzere inşa-ı akd-ı musalaha eyledikde ehadihüma âherin sulh ve ibrâlarına ba'de'l kabûl ve husûs-ı mezbûra müteâllik âmme-i de'âviyeden birbirleri zimmetlerine ibrâ-i âmm ile ibrâ eyledikleri i'lâmın kaydıdır Fî 3 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 74

Numro 187

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Reşid ibn Şeyh... derûn-i arzuhâlde mezkûrül-isim Halenze karyesi ahâlîsinden İsmail ibn Ömer nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâya celb olunub isticvâb olundukda merkûm İsmailde cihet-i kefâletden dört yüz guruş alacak hakkım suâl olunub alıvirilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf edüb ber- mûcib-i âli ikrara

meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşu müddeî-i merkûm Reşid ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm İsmail'e ilzâm olunduğu kayıdır Fî 3 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 188

Livâ-i Siird kazâlarından Garzan Kazâsı Koçerlerinden Alikan Koçeri ahalîsinden Temo bin Abdullah meclis-i temyîz-i livâ da Sûk Mahallesi ahalîlerinden Bakkal Hüseyin bin Abdî muvâcehesinde tarihten sekiz ay mukaddem merkûm Hüseyin'e malımdan ve yedinden beheri otuz üçer guruştan iki bin yüz kırk beş guruş kıymetli altmış beş adet ağnam esmânından dört def'a da yedi yüz doksan guruş teslimât vakı'asının kusûru bin üç yüz elli beş guruş alacak hakkım suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında iş bu hasmım Temo'dan beheri yigirmi beşer guruşdan bin guruş kıymetli kırk adet ağnam iştirâ eylediğini ikrâr ve ziyâde da'va-yı meşrûhesini inkârını mukârin müddei-i merkûm Temo'danda'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddei ve müddeâ aleyhim miyânlarına muslihîn ve müslimîn tavassutlarıyla sekiz yüz guruş üzerine inşa-i akd musâlaha olunub ehadihüma âherin sulh ve ibrâlarını kabul eyledikleri bi't- tescîl Fî 3 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 189

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahâlîlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Musa veled-i Zaro(?) nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitâb mahalle-i mezbûr sâkinlerinden ve millet-i mezbûr ahalîsinden Makdis Hero veled-i Sımo ... veled-i Murad muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ta'bir-i 'ani'l merâm idüb mahalle-i mezbûrda vaki' bir taraftan Şero veled-i ... (silik)ve kiliseye mevkûf menzil müşteriyan-ı merkûmandan ... veled-i mezbûr ve benim mülk menzirim ile mahdûd iki bâb tarafeyn ... harâbesi ve bir mikdâr havlu ve sülüs bi'r-i mâ ve zokak kapusunu(kuyusunu?) müştemil ... tarafeynden icâb ve kabulü hâvî ve şurût -ı müfsideden dan ârî bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile üç bin guruşa müşteriyan-ı merkumanlara bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin guruşu müşteriyan-ı merkûmanlara yedlerinden

bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz ve kabul eyledim didikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu tescîl Fî 5 Cemaziyelevvel sene [12]87

Şühûdü'l-Hâl

Es-Seyyid Abdülaziz bin Seyyid Hüseyin

Molla İsmail ibn Molla Mehmed

SAYFA 75

Numro 190

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîsinden ba'is'ül i'lâm meclis-i belediye a'zâsından Karabet veled-i Merdo nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde halen mescidü'l Arbana(?) mütevellisi Salih ibn Hüseyin muvâcehesinde livâ-i mezbûr sükunda vaki' tarihten on iki sene mukaddem mescid-i mezbûrun müteveli-i esbâkı Hasan (?)bin Ömer'den iki yüz guruşu mu'accel ile ve senevîsi altmışar guruşa i'câr maktû'asıyla iskâd(?) itmiş olduğum bir kıt'a arsamın tarafları mescid-i mezkûr cidârı ve tarafeyn kezâlik mescid-i mezkûra mevkûf dükkan arsaları ve tarîk-i âmm ile mahdud dokuz buçuk guruş örfî tûlün (?)de bir kıt'a dükkan arsa inşa edeceğim ebniyyeme mütevellî-i merkûm müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'a sının define tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl oş dahî cevabında iş bu hasmım merkûmun taleb-i da'va'da bulunduğu arsa-i mezkûra müteveli-i mezbûrun ...(silik) mescid-i mezkûra nevbetini ve merkûm Karabet'in iskârını(?) külliye inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehü cerîde de mazbût' ul esâmi kimesnelerden alenen tezkîyeleri bi'l icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan livâ-i mezbûrun mütevellî-i sâbıkı mekremetlü Hasan Efendi ibn Molla Mehmed ve Mahdum(s)i Mahmud Efendi ibn mezbûr nâmun kimesneler li'ecli'ş-şehâde meclis-i mezkûrde hâzıran olub iştihâd olduklarında arsa-i mezkûrda mu'accel-i mezkûresiyle müddeî-i merkûm Karabet veled-i mezbûrun tasdîkine ... verildiği huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 5 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 191

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Debbağ Hacı Hüseyin ibn Hacı Yusuf meclis-i temyîz-i livâ'da Verras Mahallesi ahâlîlerinden Abdo bin Mehmed muvâcehesinde merkûm Abdo bin mezbûra tarihten iki sene mukaddem malımdam ve yedimden mübaya'â itmiş olduğum ma'lûmu'l ... .. esmânından bâ sened üç bin yüz elli guruş hakkımdan az gayrı teslimât kusûr kalmış olan üç yüz guruş hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında iş bu müddeî-i merkûm Hacı Hüseyin Ağa'nın taleb-i da'va da bulunduğu üç yüz guruşu ... ..(silik) da'vasıyla müddeî-i merkûmdan lede's- suâl yigirmi dört guruşunu ikrâr ma'dâsı olan üç yüz yetmiş guruşunu inkârını mukârin dâfi'-i merkûmdan def-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ... (silik) izhâr-ı acz birle istihlâf dahi tâlib olmağla mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm da'va-yı mezkûresiyle müddeî-i merkûm Hacı Hüseyin ibn mezbûr bilâ beyyine velâ yemin mu'ârazatdan ba'de'l men' meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş guruşu müddeî-i merkûm Hacı Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Abdo ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 6 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 76

Numro 192

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahalîsinden ba'is'ül i'âm tüccardan Hacı Ahmedhan bin Hacı Kasım livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Şeyh Halef Mahallesinden Yusuf bin Abdurrezzak ile Verras Mahallesi ahalîlerinden Hasan bin Osman Cendo muvâcehelerinde merkûman Yusuf ve Hasan nâmun kimesneler birbirlerine kefil bi'l mâl kefil bi'n-nefs olarak benden ahz ile iştirâ itmiş oldukları malfatura esmânından bâ sened bin altmış sekiz guruş alacak hakkımdan merkûm Yusuf'un bana teslimât ve ifâsının ... .. yüz altmış sekiz guruş malım suâl olunub ben diğere kefaletleri cihetle merkûmanlardan aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl merkûm Yusuf kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf edüb şerîki Hasan ibn mezbûrun inkârını mukârin müddeî-i merkûm Hacı Ahmed Ağa ibn mezbûr dan eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle

olundukda evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren mahalleleri ahâlîlerinden Ali bin Hasan ve Abdulkerim bin Molla Abdurrezzak ve Yusuf bin Şaban ve diğeri Ali bin Hasan ve Seyyid Mustafa bin Berho ve Zeynelabidin bin Abdurrezzak nâmun kimesnelere sırren ve ba'dehü cerîde de mazbûtu'l-esâmi kimesnelere alenen tezkîyeleri bi'l icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr Molla Mustafa bin Seyyid Mahmud ve Hacı Emin bin Hacı İsmail ve Molla Ali bin Molla Mehmed nâmun kimesnelere meclis-i mezkûrde bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mücibiyle ba'del hüküm meblağ-ı mütebâkî-i mezkûr üç bin yüz altmış sekiz guruşu müdde-i merkûm Hacı Ahmed Ağa ibn mezbûra edâ ve teslime müdde-i aleyhiman merkûmân Yusuf ve Hasan ebnân mezbûrâna tenbîh-i şer'i olunduğu i'lâm kaydır Fî 6 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 193

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîsinden Kuyumcu Sergiz veled-i İspator livâ-i mezbûr mahkemesinde ... (silik) Kolcu neferâtından Abdurrahman ibn İbrahim muvâcehesinde merkûm Abdurrahman ibn mezbûr benim ... nâm mahalde vaki' ma'lûmü'l hudud bir kıt'a bağkürümünden hakk-ı mürûru yok iken fuzûli mürûru ile müdahale ider müdahale-i vaki'asının def'iyle mülk-ı kürümünden mürûr itmemek üzere kolcu-ı merkûma tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında iş bu müdde-i merkûmun mülk kürümünden hakk-ı mürûru olduğunu meclis-i mezkûrda def'le mukâbele eyledikde dafi'-i merkûma def'-i meşrûhesini mahall-i nizâ'da beyân etmek üzere beyyineye havâle olunub mahal-i mezkûrda fasl ve hasm taraf-ı şer'idin mersûm nâbimiz Seyyid Abdülaziz Efendi mahal-i mezkûre varub müddeâ aleyh merkûm Abdurrahman ... beyyineden izhâr-ı acz birle ve istihlâfa dahi tâlib olmamağla mücibiyle müddeâ aleyh merkûm müdde-i merkûm Sergiz veled-i mezbûrun kürümünde hakk-ı mürûru olmadığını Kuyumcu merkûm Abdurrahman ibn mezbûra ba'de't- tefhîm mu'ârazatdan men' olunduğu i'lâm kaydır Fî 6 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 194

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Ahmed bin Salih meclis-i temyiz-i livada Kassar Mahallesi ahalîlerinden Hacı Mehmed Ağa bin Mahmud Ağa muvâcehesinde merkûm Mehmed Ağa'ya tarihten iki sene mukaddem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz etmiş olduğu ... esmânından yüz guruş malımı bi'l defa'ât muttâlibe eylediğimde hakk-ı mezkûremi ikrâr dahi itmiş iken istifâsında mümâna'ât ider suâl olunub meblağ-ı mezkûrun aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi külliyyen inkârını mukârin müddeî-i merkûm Ahmed'den eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda sırran ve alenen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Kassar Mahallesinden Mehmed bin Mahmud ile redif-i şahane çavuşâtından Ömer Çavuş nâmun kimesneler meclis-i mezkûrda hâzıran olub iştihâd(?) olunduğu müddeî-i merkûm Ahmed merkûman Mahmud Ağa'dan yüz guruş hakkını mütalibe eyledikde zimmeti ikrâr ve i'traf eylediğini bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mücibiyle ba'del hüküm meblağ-ı mezbûr yüz guruşu müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûra edâ ve teslime merkûm Mahmud Ağa'ya ilzam olunduğu kayıdır Fî 7 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 77

Numro 195

Livâ-i Siird mahâllatından Veras Mahallesi ahalîlerinden ve zât-ı mahalle-i mezbûre imamı Molla Mustafa bin Seyyid Mahmud ve Salih Mici(?) ibn Hüseyin nâmun kimesneler ta'rifleriyle mu'arrife olan Aişe binti Mustafa nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde mecis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitab Halid bin Hasan mahzârında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb halen livâ-i Musul da sâkin Haso oğlu Hüseyin ibn Süleyman nâm kimesne benim zevc-i dâhilim olub zimmetinde takrîr(?) ve ma'kûd'un aleyh olan otuz dokuz guruş mehr- mu'accel ve nafaka-i iddet-i ma'lûm ve me'unet-i süknâm üzerime olmak üzere zevcim merkûm Hüseyin bin Süleyman ile muhalla-i- sahîh-i şer'i ile hâl' ve hukuk-ı zevceteyne müteâllik da'va'dan zimmeti ibrâ ve iskât merkûm Halid ibn mezbûru vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yin eyledim didikte ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i

lâzimesiyle ta'ahhüd ve iltizâm itmeğe mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 8 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 196

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Süveyka Mahallesi ahalîlerinden İsmail ve Hasan ve Musa ve Mustafa ve kız karındaşları Fatma binti Hacı Mustafa nâmun kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sûk Mahallesi ahalîsinden iş bu ba'is'ül kitâb Tüccar Hacı Süleyman bin Hacı Ahmed muvâcehesinde her biri ... ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-i âti-i zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhamızda münselik olub Şeyh Türki(?) nâm mahallde vaki' pederimiz müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bir taraftan Reşo bin Ahmed bir taraftan Hacı bin Haco bağ anebleri ve bir taraftan Şeyh Türki Hazretlerinin arsa-i mevkûfu ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdud bir kıt'a bağkürüm ile dört hududa ma'rûs boyalık ve Batum(?) eşcârlarını müştemil bir kıt'a mülklerimiz bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-i bâtt-ı sahih-i şer'i ile beş bin guruşa merkûm Hacı Süleyman Ağa ibn mezbûra bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr beş bin guruşu müşteri-i merkûma yedinden bi'tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim Fî mâ-ba'd kürüm ve boyalık ve batum eşcârlarında bizim asla ve kat'iyen alâka ve medhalimiz kalmayub müşterî-i merkûm Hacı Süleyman Ağa ibn mezbûrun mülk-i müşteri-i sahîhi ve hakk-ı sarihi olmuşdur Keyf-i maşa ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun didüklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 8 Cemaziyelevvel sene [12]87

Şuhudül- Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Seyyid Hüseyin

Seyyid İlyas (?) bin Seyyid Hamza Tusi

Yusuf bin Hacı Ahmed

Yasin(?) bin Şeyh İsmail

Musa bn Molla Salih

Hüseyin bin Hacı İlyas

Said bin Hacı İsmail Hacı Bekir

Abdi bin ...

Molla Mehmed Emin bin Hacı ...

ve gayrihüm

SAYFA 78

Numro 197

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Mehmed bin ...nın hasmı Hacı Receb bin Hacı İsmail nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâya celb olunub isticvâb olundukda iş bu müdde-i merkûmun taleb-i da'va'da bulunduğu hamamı ta'mirata emrim olmayub ve mesarifât ve ifâsı dahi ma'lûmum değildir deyü külliyyen inkârını mukârin müdde-i merkûma eylediği da'vasını mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim miyânelerine mûslihun ve müslimîn tavassutlarıyla tarafeyn bi'r rıza üç yüz gurusu üzerine inşa-i akd mesâlih birle ve bedel-i sulh-i mezbûru meclis-i sulhda müdde-i merkûm Mehmed ibn mezbûra tamamen tediye ve teslim eyledikde olduğu husûs-ı mezbûra müte'allik âmme-i da'va dan birbirleri zimmetlerine ibrâ-i âmme ile ibrâ ve iskât-ı hakk eyledikleri ba'de't-tescilhuzûr-ı âlîlerine î'lâm olundu Fî 8 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 198

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahalîlerinden sahibü'l arzuhâl iş bu ba'is'ül î'lâm Debbağ Abdurrahim ibn Abdullah meclis-i temyîz-i livâ da Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Kasab İbrahim bin Mehmed muvâcehesinde tarihten yedi sene mukaddem İbrahim ibn mezbûra malımdan ve yedimden virmiş olduğum beher Siirdiyesi(?) altmış gurusu kıymetli on dört Siirdi hinta bahâsından yedi yüz gurusu ve nakden virmiş olduğum bin altı yüz gurusu cem'an iki bin üç yüz bâ sened malımdan Erduğ(?) nâm mahalde vaki' ma'lûmul hudûd ve'l müştemilât altı amelelik altı yüz gurusu kıymetle bana karz itmiş olduğu bağ-ı mezkûrde kıymet-i muharreresi ba'del mukabele kusûr

kalmış olan bin yedi yüz guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahî cevâbında iş bu hasmım Abdurrahim bin mezbûra cihet-i kefalet den yedi yüz guruş deynim ile ân- nakid istikrâz itmiş olduğum üç yüz guruşu cema'an bin guruş deyn-i muharrere sened-i mezkûr bir kıt'a mülk kürümünü üç yüz guruş kıymetli tarihten iki sene mukaddem karz birle deyn-i muharreresi olan bin guruşdan ba'de't tenzil kusûr kalmış olan dört yüz ... .. şer'i ... .. almış idikte meclis-i mezkûrda ba'del da'va-yı ...'l inkârı inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't-taleb istihlâf olmağı mûcibiyle müddeî-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûr eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukdaevvelâ bâ varaka-i mestûre mahalleleri ahâlîsinden sırren ve ba'dehü cerîde de mazbût'ül esâmî kimesnelere alenen tezkiyeleri kıbel-i şer'imize tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri ihbar olunan Nazif Mahallesi ahalîlerinden Molla Abdulhamid bin Mehmed ve Karağol Mahallesinden Seyyid Kasım bin Seyyid Abdullah namân kimesneler meclis-i mezkûr de bi'l muvacehe müddeâ-yı aleyh merkûm İbrahim müddeî-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûr Hüseyin tarih-i... temessükte iki bin üç yüz guruş deyni olub ikrâr eylediğini vech-i şer'i üzere edâ-yı şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle meblağ-ı mütebâkî mezkûr bin yedi yüz guruş müdde-i-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ-i aleyh merkûm İbrahimibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 8 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 199

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden ba'is'ül 'lâm Abdulmecid bin Mevlüd Efendi meclis-i temyîz-i livâ da Ras Mahallesi ahalîlerinden Hacı Yasin Ağa zâde Mustafa Ağa bin mezbûr muvacehesinde Diyarbekir ... Mahmud Efendi'nin der uhde-i iltizâmında bulunan livâ-i mezbûrun saltanat-ı senesi i'tibarına müteveffâ-i merkûm tarafından ...lik hizmetle ciyabet(?) eylediğim hâsılâtdan esmânını rabi' ... üzere merkûm Mustafa Ağa'ya virmiş olduğum yigirmi siirdi hinta ile babam müteveffâ-yı merkûmdan almış olduğu sekiz buçuk siirdi hinta cem'an yigirmi sekiz buçuk siirdi hinta ve sened bâ sened istikrâz itmiş olduğu yüz elli guruşdan az gayrı teslimât elli guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve

lede's-suâl olduğu cevabında iş bu müddeîm Mecid Efendi'nin pederisi müteveffâ-yı merkûm hâl-ı hayatında kendiye meccânen sekiz buçuk siirdi hinta virmiş olduğunu ba'de'd da'vası ve yigirmi siirdi hinta ile bâ sened meblağ-ı mezkûr elli guruşu dahi inkârıyla tarafeyn tashîh eyledikleri da'va larını mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle evvelâ müddeî-i merkûm Mecid Efendi ye sekiz buçuk siirdi hintası babası merkûma meccânen itâ eylediğini adem-i âlime(?) bi't taleb istihlâf olunmağıyla mûcibiyle sekiz buçuk siirdi hintamüstehlikenin hîn-i kabzda olan kıymeti ile istihlâk-ı şer'iden nükûl itmiş olduğu elli guruş dahi müddeî- merkûm Abdulmecid Efendiye edâ ve teslim itmek üzere merkûm Mustafa Ağa ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunub ve müddeî-i merkûm Mecid'in taleb-i da'va'da bulunduğu ber vech-i meşrûh yigirmi siirdi hintaya isbât-ı beyyineden den izhâr-ı acz birle bi'taleb istihlâf olunmağı mûcibiyle merkûm Mecid Efendi dahi müddeâ aleyh merkûm Mustafa Ağa ibn mezbûra bilâ beyyine mu'ârazat dan ba'del men' huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 9 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 79

Numro 200

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ayn Salib Mahallesi mütemekinlerinden iken bundan akdem vefat iden Amih veled-i David nâm müteveffânın verâseti sulbi sağir oğulları Yasef ve Pedros ve sağire kızları Hanna nâmun vereselere inhisârı tahakkukundan sonra sağiran-ı merkûmanın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'i den mansûb vasîleri bulunan li-ebeveyn ceddeleri Sariye tarafından zikr- âti arsa da'vasını fasl ve hasm vekîl- şer'isi Şehas Hermiz veled-i Tusi livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah muvâcehesinde müvekkilem mezbûre Sariye nâm zımmiye vasîsi bulunduğu esâmilerin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mahalle-i mezbûrda vaki' tarafeyn Kaloste(?) veled-i Hanemiho ve tarafeyn Cebo veled-i Yusi menzilleriyle mahdud bir eyvan arsası ve süls gasl hane ve süls havlu ve süls birr-i mâ ve süls zokak kapusu tarafeyni müştemil altı yüz guruş kıymetli bir kıt'a arsa-i mahdud-ı mezkûreye merkûm Abdurrahim fuzûli tasarrufuyla müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak bi'l vekâle muradıdır deyü muradıdır ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında külliyyen inkârını

mukârin müddeî-i vekîl-i merkûm eylediği da'va-yı meşrûhesini müdeyyin beyyineye havâle olunduk da evvelâ bâ varâka-i mestûre mahalleleri ahalîlerinden sırran ve ba'dehü alenen mazbût'ül esâmî kimesnelerden tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan livâ-i mezbûrun müfti-i sâbık-ı mekremetlü Hasan Efendi bin Molla Mehmed ile Yusuf ... nâmun kimesneler ale't tıbk'ül müddeî bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere üzere edâ-yi şehadet-i şer'i itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm marü'z- zıkr eyvân-ı arsasına ve mukabil hane ... ..ve kapu ve havlu ve bi'r-i mâ-ı muharrerinin sülüsüne.müddeâ aleyh merkûm Abdurrahim ibn mezbûra müdahale itmemek üzere tenbih-i şer'i olduğu ba'de't-tescîl-i huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 9 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 201

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahalîlerisinden İbrahim bin Ömer livâ- i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'mizde Dergül Kazâsına tabi' Hurse Karyesi ahalîsinden ba'is'ül i'lâm Mehmed bin Molla Ahmed muvacehesinde tarihten iki gün mukaddem merkûm Mehmed ibn mezbûrdan iştirâ itmiş olduğum beher batmanı otuz dokuz buçuk guruşdan iki bin iki yüz elli buçuk guruş kıymetli elli yedi batman boyağ gaib-i 'ani'l meclis Siirdli tüccardan Mehmed bin Abdurrezzak nâm kimesneye beher batmanda yigirmi beşer pare ticaretle karz itmiş olduğum boyağ-ı mezkûrun reddini îcâb ider ayb-ı zahir olmağla bana red edüb(?) ben dahi bilâ muhakkeme reddini kabul itmiş olduğum boyağı Babam merkûm Mehmed'e ayb-ı meşrûhesiyle red olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'va husûs-ı mezbûra me'zunen bi'l iktâ efendi hazretlerinden lede'l istiftâ itâ buyurulan fetvâyı şerif mantûkunca zîde şu kadar batman boyağını Ömer'e şu kadar akçe le bey' ve teslim edüb Ömer dahi Bekir'e bey' ve teslim eyledikten sonra boyağın reddini îcâb ider ayb zahir olmağla Bekir boyağ-ı mezkûreyi Ömer'e red ettikde Ömer de rızasıyla kabûl ve iştirâ eylese Ömer dahi zîde redde kadar olmağıyla müddeî-i merkûm İbrahim bin Ömer'in da'va-yı meşrûhesi na meşru' idüğü kendiye ba'de'l tefhîm eylediği da'vasıyla müddeâ aleyh merkûm Mehmed bin mezbûra ber vech-i şer'i muârazat dan ba'del men' olduğubi't-tescîl huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 9 Cemaziyelevvel sene [1]287

SAYFA 80

Numro 202

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahalîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm bakkal başı Ali Ağa bin Şeyh Mahmud meclis-i temyîz-i livâ da Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Mahmud ... bin Abdurrahim muvacehesinde merkûm Mahmud'a üç kıt'a deyn senedi mantûkunca cihet-i karz dan ve mazı esmânından yigirmi bir bin altı yüz guruş alacak hakkımdan gayrı ez teslimât kusûr kalmış olan altı bin dokuz yüz guruş alacak hakkımın edâsında ta'allül ider suâl olunub meblağ-ı mütebaki-i mezkûr malım bana teslim olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında külliyyen inkârını mukârin müddeî-i merkûm Ali Ağa eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müddeâ aleyh miyânelerine muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla beher zirâ'üçer guruşdan bin sekiz yüz guruş kıymetli altı yüz zirâ' ... ile bin iki yüz guruş kıymetli beş tosyâ(?) süvahi(?) esmânları cem'an üç bin guruş üzerine inşa-ı akd-ı musalehe olunub ve bedel-i sulh-ı mezbûru meclis-i sulh da müddeâ aleyh merkûm ... ve ... bin mezbûr müddeî-i merkûm Bakkal başı Ali Ağa ibn mezbûra edâ ve teslim eyledikde husûs-ı mezbûra müteallîk âherin zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ehadüma aherin ibrâsını kabûl eyledik de ba'de't-tescîl-i huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 203

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahalîsinden Molla Mehmed bin Molla Mahmud livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis- şer'i mizde Nazif Mahallesi ahalîlerinden Mehmed bin Abdulkani muvacehesinde merkûm Mehmed'e tarih-i i'lâm dan on dört buçuk mâh mukaddem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendisinin benden istikrâzât etmiş olduğu yüz elli guruş malımı ikrâr dahi itmiş iken bana edâsında muhalefet ider suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's-suâl olduğu cevabında iş bu hasmım Molla Mehmed'in taleb-i da'va da bulunduğu yüz elli guruşu benim âhar kimesne ile olan da'va da şehâdet-i şer'iyye edivermek için ikrâr eylediğini def'le da'vası müddeî-i merkûmdan lede's- suâl inkârını mukârin dafi-i merkûm def-i

meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olunduk da isbât-ı beyyine den izhâr-ı acz birle istihlâf taleb olmağı mûcibiyle ba'del hüküm meblağ-ı mezbûr yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Molla Mehmed ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Mehmed ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl-i huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 12 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 81

Numro 204

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Hacı Emin bin Hacı İsmail meclis-i temyiz-i livada Meydan Mahallesi ahalîlerinden Hamko bin Hamza muvacehesinde cihet-i ahz-ı itâ dan ez gayrı teslimât bin üç yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd-da' vâ ve le'de's-su'al olarak kazıyye minvâl-i meşrûheyi ikrâr lakin hasmım merkûmun pederi Hacı Receb bin mezbûra altı yüz elli guruşunu istifâ-yı deyn eylediğini def'le mukabele eylediği da'vası dahi müddeî-i merkûm Hacı Emin ibn mezbûrdan suâl olundukda ikrâr ve i'tirâf yla ber mûceb-i âli ...(silik) meblağ-ı müsted'â kusûr kalmış olan altı yüz elli guruşu müddeî- merkûm Hacı Emin ibn mezbûra edâ ve teslim olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Hamko ibn mezbûr ilzâm olunduğu bi't-tescîl-i huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 12 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 205

Livâ-i Siird Kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nahiyesi kurâlarından Tus(?) Karyesi ahalîlerinden Abdullah bin Sufî İsmail livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'i mizde Kassar Mahallesi ahalîlerinden Şehban veled-i Abbas muvacehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'anil meram idüb akd-i âti-i zîkrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahihamda münselik olub karye-i mezbûr civarında vaki' ... nâm mahalde vaki' etraf-ı erba'adan Sufî Halil bin Abdullah ve Seyyid Salih bin İsmail kürümleri ve dere ve tarîk-i âmm ile mahdud bir kıt'a kürümü bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı müfside den ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'i ile iki yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz elli guruşu

müşteri-i merkûm yedinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim Fî'mâ-ba'd bağkürüm-i mahdûd-ı mezkûrede benim asla alâka ve medhâlîm kalmayub müşterî-i merkûmun mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe ma-yeşâ ve yahtâra mutasarrîf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î bi't-taleb ketb olundu Fî 16 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 82

Numro 206

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i SiirdMahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti ahalîlerinden ba'is'ül i'lâm Hoce Baba(?) veled-i Makdis Karabet livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'i mizde Ermeni Mahallesi sâkinlerinden ve millet-i mezbûr ahalîlerinden Makdis Menas(?) veled-i Hero muvcehesinde livâ-i mezbûr civarında medfûn Seyyid Bilal hazretleri kurbunda vaki' bir kıt'a bağımın tarafeyni merkûm Menas'ın kürümü derûnundan olmağla benim mürûruma mûmâna'at ider suâl olunub müdahale-i vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de d da'va-yı husûs-ı mezbûrî mahallinde keşf ve'l mu'âye birle fasl u hasm taraf-ı şer'idan mersûl nâibimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi mahall-i nizâ'a varub akd olunan meclis-i şer'i âli de müddeî-i merkûmun iddiâsı merkûm Menas' dan lede's- suâl ol dahi tayi'an ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf eylediğini ümenâ-yı merkûma gelüb 'alâ vukû'ihâ inhâ ve takrîr itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm müddeâ aleyh merkûm Menas müddeî-i merkûmun mürûruna müdahale itmek üzere merkûm Menas veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 19 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 207

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i SiirdMahâllatından Kassar Mahallesi ahalîsinden ba'is'ül i'lâm Hüseyin Efendi ve Taha Ebnân Hacı Mehmed Ağa'nın çakeri samîlerine takdîm eyledikleri zikr-i âti bedel-i sulh da'va larını mübeyyine arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan buyruldu-ı samîlerine ... li-ebeveyn karındaşları Hacı Musa Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa meclis-i temyîz-i livâyâ celb olunub muvâcehesinde merkûm Hacı Musa Ağa mevrûsümüz babası Hacı Mehmed Ağa'dan bi'l ırsı'- şer'i intikal iderek müşterek arazilerimizden iş bu sene-i mübarekenin şehr-i nisanın ibtidâsına değin mübâyâ'a itmiş olduğu arazi-i intikaliyemiz ...sını

tarihten dört ay mukaddem miyânelerimize müslîhûn ve müslîmin tavassutlarıyla ve hâzır-ı meclis er karındaşım Taha ve gâ'ib-i 'ani'l- meclis validem Aîşe binti Hacı Mahmud nâm hatunun ...sında hisse-i şayf'alarımızı dört bin guruş üzerine bi't- terazi inşa-i akd ve musalehe olunub el- yevm validemmezbûre bedel-i sulh-ı mezbûr dört bin guruşdan hisse-i ...sına ... olmağla ... alâ ma-farazallahu te'âlâ ba'de't tenzil bedel-i sulh-ı mezbûr benim ve karındaşım Taha'nın hisse-i mefrûzelerimiz merkûm Hacı Musa Ağa'dan sûal olunub aliverilmesi muradlarımızdır deyü eyledikleri da'va-yı meşrûheleri lede's- suâl merkûm Hacı Musa Ağa kazıyye-i minvâl- i meşrûhe üzere olduğunu tayi'an ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfla husûs-ı mezbûra mezûnen bi'l iftâ olunub hazretlerinden lede'l istifâ verilen cevâb bâ savâbında ...'ül farz bedel-i sulh-ı mezbûrdan bin yetmiş sekiz guruş on pare zevce-i mezbûrenin hissesi bade't-tenzil kusûrı iki bin dokuz yüz yigirmi bir guruş otuz pare müddeîyân-ı mezbûran Hüseyin ve Taha ebnân mezbûrat tashîh-i mesnele-i merasi (?)yelerine cevâb i'tâ buyurulmağla meblağ-ı mezbûr iki bin dokuz yüz yigirmi bir guruş otuz pare müddeîyan-ı merkûman Hüseyin ve Taha ebnân mezbûrana edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûm Hacı Musa Ağa ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl-i huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 19 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 83

Numro 208

Ma' rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird Mahâllatından Birzukak Mahallesi ahalîlerinden Şeyh Halef cami'-i şerîf mütevellîsi Yusuf bin Ahmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis- şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Şakir bin İsmail muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb akd-ı âti z-zikr sudûruna değîn cami'-i mezbûr evkâfindan olub mahalle-i mezbûrda vaki' etraf-ı erba'adan bir tarafı Dökmeci Halil eytâmları ve Şeyh Abdulhamid bin Hacı Mahmud ve Makdis Heri veled-i Batos(?) mülk menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a arazi-i mevkûfa bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî yüz otuz guruşa icâra mu'accele ve beher senevi iki yüz dirheme icâr-ı müeccelesiyle merkûm Şakir ibn mezbûra iskâd eylediğimde ol dahi ber vech-i mübeyyen istihkâd(?) olmadıktan sonra icâr-ı mu'accelesi olan yüz otuz guruşu

merkûm Şakir ibn mezbûr yedinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fi' mâ-ba'd arazi-i muhdûd-ı mezkûrde benim alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i merkûm Şakir ibn mezbûrun mülk-i isticârı olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbema yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu (*tarih yok*)

Şuhudûl- Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Hüseyin Efendi

Hacı Mahmud bn Hacı Yusuf

... cami' Hacı Ali bin Hamid

... cami' Molla Mahmud bin Molla Abdurrahman

ve Ğayrihum

Numro 209

Ma' rûz-ı dâ' îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Ğaribo ve Denho ve Makdis İsa nâmun kimesnelerin istid'âları bâlâsına keşide buyurulan fermude-i samîlerine iktisalen müsted'iyun merkûmların talepleriyle husûs-ı mezbûrun keşf ve mu'ayenesine taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi mahall-i mezkûre varub müsted'iyun merkûmanların meskûn oldukları haneleri esnafından mahalle-i mezbûr ahalîlerine arzuhâlde mezkûru'l isim yemenici esnâfindan Makdis Artin müceddedan kufâlî(fukâlî?) hanesinde ihdâs itmiş olduğu iki aded pencereleri müsted'iyun merkûmunların haneleri derûnunda eyvan ve havluları ve mukırr-ı nisvân mevâzilerine nazır bulunduğunu ümena-yı merkûma gelüb âla vukû'ihâ inhâ ve takrir itmekle müddeâ aleyh merkûm Makdis Artin'in müceddedan ihdas itmiş olduğu iki aded pencerelerinden med'yûn-ı merkûmanların olan hâzirenin def'ine merkûm Artin veled-i Sivoya tenbîh-i şer'i olduğu huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 21 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 210

Ma' rûz-ı dâ' îleridir ki

Livâ-i Siird Mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Purut milleti ahalîlerinden Berho veled-i Makdis Melko livâ-i mezbûr

mahkemesinde meclis-i şer'imizde âmmizâdeleri Murad veled-i Pedros ve Agob veled-i Makdis Abdülehad nâmun kimesneler muvacehelerinde mahalle-i mezbûrda vaki' etraf-ı erba'â dan bir tarafı Halil Fethullah veled-i Elyas ve tarafeyn Murad ve Agob ve benim mülk-i menzillerim ile ve tarik-i âmm ile mahdûd babalarımız müteveffâ-yı mezbûrdanlardan müntakîl bin iki yüz guruş kıymetli süknalarımız miyânlarında bulunan mezkûru'l hudûd havlumuzun taksîm ve tahdîd sudûr olunması muradımdır deyü ba'de'd da'va-yı havlu-ı mezkûru miyânelerinde iktisâma taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz Ahmed Efendi mahalle-i mezkûre varub ehl-i mahmiyye ve binât ustaları hâzır oldukları halde bir taraftan Fethullah menzili ve bir taraftan mezkûr Murad hissesi ve bir taraftan benim mülk-i menzirim ve tarik-i âmm ile bir mikdâr havlu müdde-i merkûm hissesine bi'l ikrâr ve yine bir taraftan Agob Melko havlusunu ve benim mülk-i menzirim ve bir taraftan Murad hanesi ve bir taraftan tarik-i âmm ile mahdûd bir mikdar havlu dahi mezkûr Murad hissesine bi'l ikrâr ve yine bir taraftan havlu dahi mezkûr Agob hissesine bi'l ikrâr ve teballerine alamet(?) -i fasıla bırağıldığını müddei ve müddeâ-i aleyhimân merkûmanlar ve ümenâ-i merkûm da'ileri ehl-i mahmiyye ve ...-ı mezbûrlarına gelüb alâ vukû'ihâ inhâ ve takrir itmeleri mûcibiyle müddei-i merkûm Berho ve müddeâ-i âleyhiman merkûmanlardan Murad ve Agob nâmun kimesne dahi ...-i mezkûrelerine razı oldukları huzur-ı âlilelerine i' lâm olundu Fî 21 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 84

Numro 211

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bi emri Allahute'âlâ müteveffîye olan Halime ibnet Ali Kurdo(? nâm müteveffânın veraseti sulbiye-i kebîre kızları Şane(?) ve Saliha ve kendisinden evvel vefat iden müteveffîye-i mezbûrenin sulbi kebîr oğlu müteveffâ Abdullahın sulbi sağır oğlu Mustafa ve sağıre kızı Fadma nâmun vereselere inhisârı lede's-şer'i enver tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûrandan hâzır -ı merkûm ile sağıresi Fadma'nın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden mansûb vasîleri ve merkûmanların dayısı Hacı ... bin İbrahim nâm kimesnenin taleb ve ma'rifeti ve ma'ruzat-ı şer' le tevzi' ve taksîm olunan müteveffâ-i

mezbûrenin nukûd ve eşya ... .. vesâyeti zikr ve beyan olunur Fî 23 Cemaziyelevvel sene [12]87

Nakd-ı mevcut mikdarı: 2000

Köhne Yorğan, baha : 10

Tereke-i müteveffâ-yı mezbûr : 2010

100 / techîz ve tekfîn

= 1910

0050

= 1860

Resm-i kassâm-ı berâ-yı hazîne celîle : 900, 47(?)

Sahhu'l bâkû't taksîm beyne'l- verese

Hisse-i bint-i mezbûre Şane(?): 620

Hisse-i bint-i ... Saliha : 620

Hisse-i sağır-i merkûm Mustafa bin .. :413

Hisse-i sağıre-i mezbûre Fadma ibnet mezbûr : 206

Sağır-i mezbûr Mustafa ve sağıre-i mezbûre Fadma ceddeleri müteveffîye-i mezbûreden müntakil iş bu yüz yigirmi guruş malları vasî-i mansûbları Hacı ... ibn mezbûr yedinde idare ve istidân(?) olunulması üzere iş bu mahalle şerh virildi Fî tarih-i mezbûr

Numro 212

Ma`rûz-ı dâ`îleridir ki

Livâ-i Siird Mahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Purut milleti ahalîsinden sahib-i istid'â Amih veled-i İsa meclis-i temyiz-i livada âmmizâdesi Makdis veled-i Makdis Hevi muvâcehesinde mahalle-i mezbûr da vaki' mülk-i süknalarımız miyânesinde babalarımızdan müntakîl beş yüz guruş kıymetli bir taraftan Oseb veled-i Makdis Hevi ve bir taraftan Makdis Ohan veled-i Makdis Çano(?) ve bir tarafı bizim mülk-i menzillerimize muttâsıl ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir mikdar havlu ile bir bâb zokak kapumuz miyânelerimizde iktisâm olunması muradıdır deyü ba'de'd

da'va-yı havlu-i mezbûr ile kuyu-ı mezkûrun iktisâmına taraf-ı şer'i den mersûl nâibimiz Abdulaziz Efendi mahalle-i mezkûre varub ehl-i mahmiyye ve binât ustaları hâzır oldukları halde akd olunan meclis-i şer'imizde kuyu-ı mezkûr ile havlu-ı mezbûr ve ...-ı alâmet ...sıyla vaz' eylediğini ümenâ-i merkûma vesâir erbâbı vukûf gelüb alâ vukû'ihâ inhâ ve takrir eylediklerinde müddeî ve müddeâ aleyh merkûmanlar dahi ba'de't tasdîk ve fusuhât(?) -ı mezkûrelerine razı oldukları bi't-tescîl huzur-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 23 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 85

Numro 213

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Birzukak Mahallesi ahalîlerinden iken bundan akdem bi emrillah-i teâla vefat iden Halil ibn Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Meryem binti Yusuf eytâmı sulbi kebîr oğulları Mahmud Esad ve İbrahim ve kebîre kızları Fatma ve Hüsne nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûranların taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şeriyye miyâne-i veresede tahrîr ve âla mâ farazAllahu te'âla tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 23 Cemaziyelevvel sene [12]87

mahalle-i mezbûrda vak'i mülk-i menzil, bahâ 5000

livâ-i mezbûr sükunda vaki' dökmeci dükkânı , 1 bâb, baha 100

Nühas batman, 4 aded, bahâ 350

yekûn : 6250-0167= 6182

resm-i kassâm-ı berâ-yı hazîne celile :105,30

kayd-ı varâka bahâsı :20

Sahhu'l bâkî li't- taksîm beyne'l- verese

hisse-i zevce-i mezbûre :772

hisse-i ibn kebîr Mehmed :1352

hisse-i ibn kebîr İbrahim :1352

Hisse-i binti kebîre Fatma :676

Hisse-i binti kebîre Hüsne :676

Varisân-ı mezbûrdanlara babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil emlâk ve eşyalarına ber vech-i müşterek mutasarrıf oldukları iş bu iş bu mahalle şerh virildi.

Numro 214

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Halef bin Berşo(?) nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Saliha ibnet Mahmud ile sulbi sağır oğlu Hızır nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûrandan ibni sağır-i merkûm Hızır'ın kabel-i şer'imizden mansûb vasîsi validesi mezbûre Saliha'nın ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'iyye bi't tahrir ve âla mâ farazAllahu te'âla tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffa-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur Fî 23 Cemaziyelevvel sene [12]87

Hinta kile 10, bahâ 125

... nühas, 2 aded, bahâ 30

Keçe , 1 aded, bahâ 20

Kasaba civarında vaki' kürüm , bahâ 200

Kısrak hayvanı ,1 aded, bahâ 200

Hodvan(?) menzil, bahâ 21

Yekünü'l tereke: ... : 589

Resm-i berâ-yı hazîne celîle : 14,35

Kayd-ı berâ-yı hazine-i mezbûre :30

Hisse-i zevce-i mezbûre :72, 16

Hisse-i ibn sağır-i merkûm Hızır: 506,34

Sağır-i merkûm Hızır'a babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil hisse-i şayi'ası olan beşyüz altı guruş otuz dört paralık mülk ve menkûlatlardan bi't tahrir vasîye-i mezbûre yedinde ...nen hıfz ettirildiği mahalle şerhidir Fî tarih-i mezbûr

SAYFA 86

SİIRD MUTASARRIFLIĞI VEKÂLET-İ CÂNİB-İ VÂLÂSINA

izzetlü efendim hazretleri

... ..sında kaîn Garzan kaimakamlığı dahilinde bulunan ... Garzan nahîyesine tabi' Durbin Karyesi ahalîsinden Hazima binti Murad ve Rıdvan nahîyesi kurâlarından Avtsefale (?) karyesinden Cane[binti] Mirza nâm Hristiyanlar bu kere şeref-i din-i mübeyyin-i Muhammediye ile müşerref olduklarından şerîf-i gazâi'l mizân (?)tatbîk ruse ve hareketleri tashîhi'l İslamiyetleri hakkında ras livâya göndermeleri nizâm-ı âli iktizâsından bulunduğu cihetle merkûmelerine ûsul-ı âli gönderilmiş olmağla ol bâbda ve her halde emr-i ferman hazreti men lehü'l emrindir Fî 5 cemaziyelevvel sene 87

(İmza)

Kaimakam ...

Numro 215

Ma' rûz-ı dâ' îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından kaimakamlığı dahîlinde ... Garzan nahîyesine tabi' Durbin(?) karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden ba'is'ül i'lâm Hazime binti Murad ile kaimakamlığı-ı mezkûr kazâlarından Rıdvane nâhîyesine tabi' Mut(?) -ı Süflâ karyesi mütemekkinlerinden Cane binti Mirza nâman kimesneler meclis-i temyîz-i livâya gelüb ... reis-i rûmanileri(?) hâzır oldukları halde tarih-i i'lâm günü ... ayetullah-ı teâla kelimât-ı şehâdetin bi'tav' ve'r- rızâ lisanlarıyla tekellüm ve bir taraftan kendilerine iğfâl olunmayarak edyân-ı sâbıklarından teberrâ ve şeref-i İslamiye ile müşerref olmalarıyla mezbûre Hazime binti Murad talebiyle ismî Fatma ve Cane binti Mirza talebiyle ismî Hanife tesmiye olunub ... .. sadaka-i zillullahi buyurulan âtiyeleri inâyet buyurulması tazarru'da buldukları bi't-tescîl huzur-ı âlilerine i'lâm olundu Cemaziyelevel , Siird naibi

SAYFA 87

Numro 216

Ma' rûz-ı dâ' îleridir ki

Siird mahâllatından Ras Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'i ile ma'rife ma'rûfetü'z- (?) zât Azime binti Hamo nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden zevc-i mutlâkı Şakir bin Yusuf muvâcehesinde merkûm Şakir tarih-i ilâmdan beş gün mukaddem beni beyânen tatlık edüb merkûm zimmetinde ... ve ma'kûd'un aleyh olan kırk gurus mehr-i müeccelim ile nafaka-i iddet-i ma'lûm ve me'unet süknâmın bana edâsına merkûm Şakir ta'allül ider suâl olunub bana edâsına tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevabında filhakika müddeîye -i mezbûre Azime ile zevceteyn beynimizde kâim iken tarihten beş gün mukaddem mezbûrenin hüsn-ı rızâsıyla zimmetimde mütekarrır(?) ve ma'kûd olan kırk gurus mehr-i müeccel ile nafaka-i iddet-i ma'lûmesinden ve me'unet süknâsından fariğ olub ben dahi ol vecihle mezbûreyi beyânen tatlık eylediğini meclis-i mezkûrde ba'de 'd da'va ve lede's-suâl müddeîye-i mezbûre Azime'nin inkârını mukârin müddeâ aleyh merkûm Şakir den eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olunduk da evvelâ ba-varaka-i mestûre sırran ve ba'dehu alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kîbel-i şer'imize ihbar olunan Hüseyin bin Mustafa ve ve Mahmud bin Mustafa Şiar nâman kimesneler ale't tıbk'ül müddeî edâ-i şehâdet-i şer'i itmeleri mûcibiyle müddeîye-i mezbûre Azime ibnet mezbûre eylediği da'va-yı meşrûhesinden bilâ beyyine mu'ârazât dan ba'del men' ve bi't-tescîl-i şer'î huzûr-ı âlilelerine ilâm olundu Fî 24 Cemaziyelevvel sene [12]87

Numro 217

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'i ile ma'rife ...'ül zât Azime ibnet Hamo nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden zevc-i mutlâkı Şakir bin Yusuf muvâcehesinde merkûm Şakir ile zevceteyn beynimizde kâim iken benim hulliyâtımdan iki yüz yigirmi beş guruşa bir aded sîm tepelik malım ile kırk gurus kıymetli bir aded zincir ve elli gurus kıymetli bir aded sîm gerdanlık ve yüz gurus kıymetli bir aded çift sîm bilezik ve yüz gurus kıymetli yigirmi beş aded... ve altı yüz gurus kıymetli bir çift halhal ve otuz gurus kıymetli bir çift gezî entari ve kırk gurus kıymetli üç aded gömlek ve on gurus kıymetli bir aded çıkırık ve yüz gurus kıymetli bir kat yatak mallarımla cem'an 1750

guruşluk hulliyât ve emvâl-i muharreremin bana edâsına merkûm Şakir ta'allül ider ider suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevabında külliyyen inkârını mukârin müddeîyye-i mezbûre eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't taleb istihlaf olmağı mûcibiyle müddeîyye-i mezbûre Azime'ye da'va-yı mezkûresiyle zevc-i mutlakı merkûm Şakir'den bilâ beyyine mu'ârazât dan ba'del men' ve bi't-tescîl-i şer'î huzur-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 24 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 88

Numro 218

ARAPÇA

Şeyh Ahmed ibn Şeyh İbrahim borcu karşılığında 2 kuruyemiş kavurma dükkanını (adları; şhulat ve elhac arap) 3 yıllık hak sahibine 1050 guruş karşılığında (her yıl 350 guruş) verdiğiine dair hüccet

Numro 219

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahalisinden sahibü'l arzuhâl Dellal Havi veled-i Gerze(?) meclis-i temyiz-i livada mahalle-i mezbûr nisvânından Veberdi(?) nâm zimmîye muvâcehesinde mahalle-i mezbûr da vaki' mülk hanem cîdârlarından tarafeyn muttasıl duvarımın i'mâretine müdahale ider keşf olunub müdahale-i vak'asının def'i matlûbumdur deyü eylediği da'va-yı meşrûsini mahallinde keşf ve mu'ayenesi için taraf-ı şer'iyyeden mersûl keşf nâibimiz Abdulaziz Efendi mahal-i nizâ'a varub mahalle-i mezbûrun ihtiyar meclisi ve ehl-i Habra hâzır oldukları halde akd olunan meclis-i şer'i şerîf de müddeî-i mezbûrun inşa eylediği cîdâr-ı mezbûrun esâs-ı kadîmine inşa itmek üzere müddeî-i merkûm Dellal Havi veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğunu ümenâ-yı merkûma gelüb âla vukû'ihâ inhâ ve takrir eyledikde müddeî-i merkûmun inşa ideceği duvarını kadimi vecihle inşa itmek üzere merkûm Hevi veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu Fî 28 Cemaziyelevvel sene [12]87

SAYFA 89

Numro 220

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâl de mezkûr'ul isim Ali ibn Süleyman nâm kimesne meclis-i temyiz-i livâda celb olunub bir eded tüfenk esmânından mütebâkî iki yüz guruş alacak hakkı suâl olunduk da yüz seksen guruşunu ikrâr ma'dâsı olan yigirmi guruşu inkârını mukârin müddeî-i merkûm eylediği da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken miyânelerine muslihûn ve müslimin tavassutlarıyla tarafeyn bi'r- rızâ yüz seksen guruş üzerine inşa-i akd-i musalehe-i şer'iyye eylediklerinde müddeâ aleyh-i merkûma meblağ-ı mezkûr yüz seksen guruşu müddeî-i merkûm Yusuf bin mezbûra edâ ve teslim eyledikde her bir husûs-ı mezkûre müteallik âmme-i de'âviyeden âherin zimmetine ibrâ-i âmm ile ibrâ eyledikleri huzûr-ı âlilelerine i'lâm olundu Fî 28 Cemaziyelevvel sene [12]87(?)

Numro 221

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Nazif Mahallesi ahâlilerinden sahib-i arzuhâl ... .. livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Süveyka Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Ömer ve Ali ibn Fettan(?) ve Nazif Mahallesinden Hamdo bin Reşid ve Verras Mahallesinden Hüseyin ... ve yemenici esnafından İspator(?) veled-i Kartabi(?) ile Verras Mahallesi sâkinlerinden Saliha ... nâmun kimesneler muvâcehelerinde benim ... nâm mahallde vaki' bir kıt'a bağkürümünden merkûmanların hakk-ı mürurları yok iken merkûmanlar mürurları ile müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'alarının def'i muradıdır deyü ba'de'ld da'vayı eylediği da'va-yı meşrûhesini mahallinde fasl ve hasm taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz abdulaziz Efendi mahall-i mezkûre varub müddeî-i merkûmun iddi'â vakı'asını merkûmanlardan lede's- suâl anlar dahi cevâblarında bağkürüm-ı mezkûrde hakk-ı mürurları olduklarını def'le mukâbele eylediklerinde ...-i merkûmanlardan def'-i meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlaf dahi taleb olmadıklarını ümenâ-yı merkûma gelüb âla vukû'ihâ inhâ ve takrir eylediklerinde müddeâ aleyhimun merkûmanlar eyledikleri def'i meşrûheleriyle bilâ beyyine velâ yemin mu'ârazat dan ba'de'l-men' ve bi't-tescîl-i huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Cemaziyelâhir sene [12] 87

Numro 222

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Bîrzukak Mahallesi ahalilerinden asâkir-i muntazama-i şâhâne neferâtından iş bu ba'is'ül i'lâm Halid bin Yasin livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahalilerinden Yusuf bin Abdurrahim muvacehesinde merkûm Yusuf ... validem Hacer ibnet Abdurrahim nâm hatuna edâ ve teslim itmek üzere Halid'den irsâl itmiş olduğum beş aded para-i Osmani yüzlük altun malımı validem Hacer ibnet mezbûreye edâ ve teslim etmeyüb nezdinde mevkûf itmiş olduğu para-yı (?) mezkûremi bana teslim tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl müddeâ aleyh merkûm Yusuf ibn mezbûr kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tiraf itmekle mucibiyle para-i mezkûru müddei-i merkûm Halid ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh-i merkûm Yusuf ibn mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't tescil huzûr-ı âlîlerine i'lâm olunduFî 13 Rebiülahîr sene [12] 87

*Müddei-i merkûm mamuriyete âzimet itmiş olmağla icrâ-yı rusumâtı te'hîrine sebep olmuştur

SAYFA 90

Numro 223

Ân- asıl livâ-i Mardin kazâlarından Cezire kazâsı nisvânından olub Huşine(?) karyesinde zîkr-i âti ta'rif-i şer'i ile mu'arrefe Aişe ibnet Abdullah nâm hatun livâ-i Siird kazâsı mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûr mahkemesinde Karağol Mahallesi sâkinlerinden zevc-i dahli Cendo(?) bin Haso(?) muvâcehesinde merkûm Cendo ile zevciyet beynimizde kâim iken miyânemizde ... hüsn-i mu'âşeretinden nâşî beni hal'e tâlibe ve müfârakate râziye olmamla merkûm Cendo zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdun 'aleyh olan yüz elli guruş mehr-i müeccel ile nafaka-i iddet-i ma'lûm ve me'unet süknâm kendi üzerime olmak üzere zevcim merkûm Cendo ibn mezbûr ile muhala'i-i sahîh-i şer'i ile hâl' olduğumda ol dahi ber vech-i mübeyyen muhâla-i mezkûru kabûl ve husûs-ı zevceteyne müteallîk âmme-i de'âvîden her biri âherin zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledikleri ma hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 5 Cemaziyelâhir sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Abdulaziz Efendi , Serveri, İsmail , İsa ve Gayrihum

Numro 224

ARAPÇA

Katolik Milletinden Berho veled-i Silver, Şum'un veled-i Yildoya Eruh Kazası Kilis köyündeki bir parça toprak hakkında hak sahipliği ve o parça toprağı 30 guruş karşılığında satın aldığıında Ayn Salib Mahallesiindeki bulunan matran, ondan zorunlu olarak aldığıını iddia ederek dava açmıştır.

Numro 225

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden iş bu ba'is'ül i'lâm Yemenici Artin veled-i Simo nâm kimesne Mahalle-i mezbûrda müceddeden inşa eylediği odasında küşâd itmiş olduğu iki aded pencereleri mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Ğaribo veled-i Makdis İsa nâman kimesneler makkar-ı nisvân mevazi'lerine nazır bulunduğu cihetle pencere-i mezkûrlarımdan merkûmanlara evvelan ... def olunması emrinde(?) merkûmanlar yedlerine taraf-ı şer'i şerîfden itâ buyurulan i'lâm-ı şer'i mantukunca mazarrat-ı mezkûremi ... ile def eylemiş ise de merkûmunlar el yevm taslît iderler haile(?)-i mezkûrem lede'l keşf vaki'-i taslît def'ine merkûmanlara tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü eylediği da'va-yı mezkûresini mahallinde keşf ve mu'ayene ye taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi ve ehl-i Habra ve saîr ehl-i vukûf hâzır oldukları halde ümena-yı merkûm ile ma'anen(?) lede'l mu'ayene hâile-i mezkûrdan ber vechile merkûmanların makarr-ı nisvânlarına nazır olmamağla üzere merkum Artin veled-i mezbûra def mazarrat eylediklerini ümena-yı merkûm ile ma'an tarafeyn ve ehl-i habra merkûmanlar gelüb 'alâ vukû'ihâ inhâ ve takrîr eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 7 Cemaziyelâhir sene [12]87

SAYFA 91

Numro 226

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed meclis-i temyîz-i livâ da Eruh Kazâsına tabi' Rahne(?)karyesinden Şeyh Mahmud bin Şeyh Abdullah muvâcehesinde merkûm Şeyh Mahmud'un Zilan nahiyesine tabi' Meylan karyesi ahalîlerinden gâ'ib-i 'ani'l-meclis Haco ve biraderi Ömer de olan altı yüz yigirmi beş gurusu alacak hakkımdan dolayı merkûm Haco ve biraderi Ömer'in emriyle malımdan merkûm Şeyh Mahmud ibn Abdullah'a şal ve kuşak alarak virmiş olduğum altı yüz yigirmi beş gurusu ... merkûmandan alamadığım cihetle suâl olunub merkûm Şeyh Mahmud'dan aliverilmesi muradımdır deyü eylediği da'vası na- meşru' idüğünü müddei- i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûra ba'de't taksîm da'va-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Şeyh Mahmud ibn mezbûra ber vech-i şer'i mu'ârazat dan men' olunduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 7 Cemaziyelâhir sene [12]87

Numro 227

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Katolik Milletinden Abdulehad veled-i Berho livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Kasab Ali bin Cihangir muvâcehesinde merkûm Ali'ye tarih-i i'lâm günü mübaya'a itmiş olduğum beheri yigirmi beşer gurusdan otuz sekiz aded ağnam malım esmânından dokuz yüz elli gurusu alacak hakkımın bana edâsında merkûm Ali mümana'ât ider suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında iş bu müddeîma(?) Abdulehad veled-i mezbûrdan leylen bilâ rü'yet iştirâ itmiş olduğum beheri yigirmi beş gurusu kıymetli kırk dokuz aded ağnam ahz-ı i'tâmızda merkûm Abdulehad veled-i mezbûr beni takrîr eylediğine binaen hayvanât-ı mezkûrelerini ... merkûm Abdulehad 'a redd ve redd-i mezkûremi kabûl ile hayvanât-ı muharrerelerini ahz u kabz eylediğini def'le ba'de'd da'va -yı ve lede'l istintâk merkûm Abdulehad cevabında fi'l hakika hayvanât-ı mezkûreyi iş bu müşteri-i merkûm Ali her ne kadar leylen iştirâ eylemiş ise de hayvanât-ı mezkûreleri vakt-i sebâda rü'yet edüb emvâl-i mezkûremden on bir re's malımın za'if olduğuna binaen bana ... ve kusûru olan otuz sekiz aded ağnam malımın ...

kabûl itmiş olduğu emvâl-i mezkûrum esmân-ı muharreresi olan dokuz [yüz] elli guruşun tahsiliyle bana teslim olunması muradıdır deyü def'i âle'd def' eylediğibda'va-yı mezkûresini mübeyyin merkûm Kasab Ali'den lede's suâl külliyyen inkârını mukârin müddeî-i merkûm Abdulehad beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlaf dahi taleb olmağla mûcibiyle müddeî-i merkûm Abdulehad veled-i mezbûr da'va-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Ali ibn mezbûra bilâ beyyine mu'arazatdan ba'del men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 7 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

SAYFA 92

Numro 228

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Gorgis veled-i Hanna meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Moiz(?) veled-i mezbûr Beşiro veled-i Abdullah ve Toma veled-i Kesi Petroz nâmun kimesneler muvâcehelerinde mahalle-i mezbûr da vaki ' etraf-ı erba'adan bir taraftan İsa veled-i Gürgez(?) Sertoma veled-i ve Korkiz mülk-i menzilleri ve bir taraftan merkûmanların müşterek havşları ve bir taraftan tarîk-i âmm ile muntehî müşterek havlumuzun zokak kapusu(kuyusu) olmamağla havlu-ı mezkûrun cânib-i garbına bir kapu ik'âd edüb yine bi'l müşterek mürûr itmek muradıdır deyü eylediği da'va-yı mezkûresini mahallinde fasl ve hasm taraf-ı şer'iden mersûl keşf nâibimiz Abdulaziz Efendi mahall-i mezkûre varub müddeî-i merkûmun iddi'a -ı vakı'asını müddeâ aleyhimun merkûmanlardan lede's suâl anlar dahi cevaplarında havlu-ı mezkûreye müddeî-i merkûmun kapu ta'alluku ancak kendilerine muzırr olduğunu meclis-i mezkûrede ba' de' d da'vayı müddeâ aleyhimun merkûmunlar eyledikleri zarar-ı da'va-yı mezkûrelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz edüb her birerleri istihlâf dahi tâlib olmamağıyla mûcibiyle müddeî-i merkûm Gürgez(?) veled-i mezbûr havlu-ı mezkûrun cânib-i garbdan bir kapu ta'allukuyla yine kal evvel miyânelerinde bi'sşürâke mürûr-ı 'ubûrlarıyla mutasarrıf olub olacaklarını müddeî [ve] müddeâ aleyhimun merkûmanlara tenbih-i şer'i olunduğu ümenâ-yı merkûma gelüb 'alâ vukû'ihâ inhâ ve takrîr eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 7 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 229

ARAPÇA

Karağol Mahallesi sakinlerinden Musa ibn Osman amcaları Hacı İsmailin çocukları,(Derviş ve Hıdır) aleyhinde, dedesinden kendisine miras ve hibe yoluyla kalan evden pay verilmediğini iddia ederek dava açmış ancak olumsuz bir şekilde sonuçlanmıştır.

SAYFA 93

Numro 230

Ba'isi defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatında Sor Mahallesi ahalisinden [iken] bundan akdem bi'emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mehmed bin Berho(?) nâm müteveffânın zevce-i menkûhe-i metrûkesi Emine ibnet Abdullah ile sulbiye-i sağıre kızı Halime li ebeveyn kız karındaşı Sa'diye nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkûkundan sonra vârisan-ı mezbûrât dan binti sağıre-i mezbûre Halimenin tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'imizden mansûb vasîsi Kassar Mahallesi ahalîlerinden Yusuf bin Reşo nâm kimesne ile zevce-i mezbûre Emine ile ...-i mezbûre Sa'diyenin taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve miyâne-i vereselere alâ mafarazallahu te'âla tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteri ...(silik) ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 10 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki' mülk-i menzil , bâb 1, bahâ 600

... nâm mahallde vaki' kürüm ineb, 2 aded , bahâ 500

Tencere , 1 âded, bahâ 40

Lenger, 1 âded , bahâ 10

Revgan-ı ... 1 âded , bahâ 10

Tas , 1 âded, bahâ 6

Sehba , 1 âded , baha ...(silik)

Keçe, 1 âded , bahâ 20

Yatak, kat 1, bahâ 100

Devat , bahâ 40

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr : 1332

Minhü'l ihrâcât:

Mehr-imüeccel zevce-i mezbûre Emine ibnet mezbûr :39

resm-i kassâm berâ-yı hazîne-i celîle : 32(?)

kaydıyye-i berâ-yı hazîne-i mezbûre...(silik)

varâka , bahâ: 2

Yekünü'l ihrâcât : 75,15 yalnız yetmiş beş guruş on beş ...

Sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese: 1256,15

Hisse-i zevce-i mezbûre : 157, ?

Hisse-i binti mezbûre Halime : 628 (?)

Hisse-i uht(?)'ı li-ebeveyn Sa'diye : 471,11

Varisân-ı mezbûrâtlarından zevce-i mezbûre ile ... merkûm mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûr terekesinden ber müceb-i kassam-ı şer'i hisse-i ırsıyyelerına ahz u kabz eyledikleri gibi sağire-i mezbûre Halime'nin babası müteveffa-yı mezbûrdan intikâl iden ber mücib-i bâlâ yalnız altıyüz yigirmi sekiz guruş on üç para hisse-i ...sı kibel-i şer'iden mansûb vasîsi Yusuf bin Reşo yedinde aynen hıfz itdirildiği iş bu mahale şerh virildi fî't-târîhü'l-mezbûr

SAYFA 94

Numro 231

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden iş bu ba'is'ül i'lâm tüccardan Hacı Emin ibn İsmail meclis-i temyiz-i livâ da Birzukak Mahallesi ahalilerinden süvari zâbıtı neferâtından Ali bin Hamza muvâcehesinde merkûm Ali de hamam i'cârından gayri ez teslimât sekiz yüz elli guruş hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr sekiz yüz elli guruşu müddeâ aleyh merkûm Hacı Emin ibn mezbûra edâ ve teslim ile müddeâ aleyh merkûm Ali ibn

mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 232

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

livâ- Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahalîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm debbağ Hacı Hüseyin ibn Hacı Yusuf meclis-i temyiz-i livâ da Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahalîsinden Yakub ve İsa veled-i İsa muvâcehelerinde merkûm Yakub ve İsa birbirlerine kefil bi'l mâl ve kefil bi'n nefis birle benden malım ikrâz ve kendilerinin benden istikrâz itmiş oldukları bâ sened üç bin guruş alacak hakkımdan ez gayri teslîmât yedi yüz yetmiş guruş mütebâkî hakkımın bana edâsında merkûmanlar ta'allül iderler suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl anlar dahi cevâblarında meblağ-ı mezbûr üç bin deyn-i muharrerelerinden gayri ez-teslîmât mütebâkî yüz on guruş deynleri olduğunu ikrâz ve ma'dâsını defle mukâbele eyledikleriklerinde dâfi'at-ı merkûmanlardan def-i meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't taleb istihlâf olunmağ mücibiyle meblağ-ı mezkûr yedi yüzaltmış guruşu müddeâ merkûm Hacı Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyhimun merkûmanlara ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 233

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibetü'l arzuhâl şehriye'nin dâmâdı Hamdo meclis-i temyiz-i livâyâ celb olunub müsted'iyye-i mezbûrenin kerîmesi Aîşe dahi hâzır oldukları halde talâk da'vâsı merkûm Hamdo'dan isticvâb olundukda külliyyen inkârını mukârin beyyine taleb olunub izhâr-ı acz birle bi't taleb istihlâf olunmağla mücibiyle müsted'iyye-i mezbûre eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle mu'ârazât'dan ba'del men' müddeâ aleyh merkûm Hamdo'nun zevce-i menkûhesi Aîşe'ye infâk ve iksâ' ya merkûm Hamdo'ya tenbîh-i şer'i olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Eylül sene [12]86

Numro 234

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibü'l arzuhâl Kassar Mahallesi ahalîsinden Hüseyin bin Ahmed meclis-i temyiz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Hamza bin Hasan muvâcehesinde merkûm Hamza hanesinde müceddeden inşa itmiş olduğu bir bâb odasının ucağını benim fevkânî tahtânî mülk- i odalarımın cidârına muttasıl bina eylediği cihetle hane-i mezkûrum cidârına muzırr olmağla keşf olunub mazarrât vaki'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü eylediği zarar-ı da'va-yı meşrûhesini bi't taleb mahallinde keşf ve mu'ayenesine taraf-ı şer'iden mersûl keşf nâibimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi mahall-i mezkûre varub fi'l vâki' müddeâ aleyh merkûm Hamza'nın müceddeden inşa eylediği odasının ucağı müddeî-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra muzırr olduğunu ümenâ-yı merkûm ile ehl-i vukûf ve binât ustalarından Murad ve Beşir ibn Abdullah nâmun kimesneler gelüb 'alâ vukû'ihâ inhâ ve takrîr itmeleri mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm Hamza ibn mezbûr müddeî-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra olan muzırrarâtın def'iyle merkûm Hamza ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Eylül sene [12]86

SAYFA 95

Numro 235

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Hüseyin Efendi bin Mahmud livâ-i mezbûr mahkemesinde mecis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahalîlerinden Abdullah bin Abdulkadir muvâcehesinde cihet-i karz-ı şer'iden iki yüz kırk sekiz guruş alacak hakkım olmağla merkûm Abdullah bana edâsında muhalefet ider suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında meblağ-ı mezkûrun iki yüz guruşu cihet-i mudârebeden ve kırk sekiz guruşu emaneten kendiyeye beyyine iştirâ ittürmek için livâ-i Mardin kazâlarından Midyat Kazâsına gider iken Estel karyesi civarında önüme kîtâ-i tarîkin menzûlüyle(?)meblağ-ı mezkûr ile saire eşyaları sirkat olduğunu meclis-i mezkûre ba'de'a da'vâyı müddeî-i merkûm Hüseyin Efendi eylediği ikrâz da'vâsını mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvela bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehü cerîde de mazbûtu'l esami kimesnelerden alenen tezkiiyeri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan meclis-i temyîz-i livâ a'zâsından Abdurrezzak Efendi bin Hacı Salih ve Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Haso bin Hamza nâman kimesneler meclis-i

mezkûre li ecli's- şehâde hâzıran olub her biri ale't tıbkü'l müddeî edâ-i şahadet-i şer'iyye etmeleri mucibiyle ba'del- hüküm meblağ-ı mezkûr iki yüz kırk sekiz guruşu müddeî- merkûm ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Abdullah ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Eylül sene [12]86

Numro 236

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siirdmahallâtından Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Keldani Milleti ahalisinden iş bu ba'is'ül i'lâm Şemun veled-i Agob'un zikri-ati terekeden hukuk da'vâsını mübeyyin hakîpayi samîlerine takdîm itmiş olduğu arzuhâli bâlâsına keşîde buyurulan buyuruldı-ı samîlerine te'âkuban Dergül nâhiyesi kurâlarından Kıtmiş karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Rençber Sergiz'in verâseti Pedros veled-i Codbini(?) meclis-i temyiz-i livâ ya celb ve muvacehesinde merkûm Pedros'un mevrûsu Sergiz veled-i Şabo'ya tarih-i i'lâmdan dokuz sene mukaddem malımdan ve yedimden der-aliyede Mahmud Paşa civarında Baltacı hattında ikrâz ve benden istikrâzât itmiş olduğu bin guruş bâ sened hakkım terekesine vazî'ü'l – yed vasî-i muhtarı Pedros'dan suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl inkârını mukârin müddei-i merkûm Şemun eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvela bâ varâka-i mestûre sırran ve ba'dehû cerîde de mazbûtu'l esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l-icrâadl ve makbulü's-şehâdeidüklerikıbel-i şer'imize ihbar olunan Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Esad bin Bekir ve Holani Mahallesi ahalîlerinden Ali bin Hamza nâmun kimesneler gelüb bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere edâ-i şehâdet itmeleri akabinde ba'de'l tahlîf mucibiyle tereke-i müteveffâ-i mezbûrdan meblağ-ı mezkûr bin guruşu müddei-i merkûm Şemun veled-i mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere vasî-i merkûm Pedros veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Eylül sene [12]87

SAYFA 96

Numro 237

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird Mahallâtından Süveyka Mahallesi ahalîlerinde iken bundan akdem bi emrillahi te'âlâ vefat iden Derviş bin Hacı Mustafa'nın sulbiye-i kebîre kızı ... ibnet mezbûrun zikr-i âti vakf-ı mülk-i menzil icârını fasl ve hasm tarafından vekîl olub vekâleti mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Esad bin Osman ve Yusuf bin Hacı Ahmed nâman kimesneler şehâdetleri ile sabitü'l vekâle Yusuf Hacı Mustafa meclis-i temyîz-i liva da Karağol Mahallesi ahalîlerinden Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed muvâcehesinde müvekkilem mezbûreye ve er karındaşı Sağır Fethullah ve Abdullah ve sağire kız Atlasiye(?) bâlâları müteveffâ-yı mezbûr Derviş'ten icâr ile müntakil mezkûr Karağol Mahallesinde vâki' etraf-ı erba'adan Derviş ve hâzır-ı ebnân Hacı İsmail ve tarafeyni mezkûr Külahcı Ahmed ve bir tarafdân Hacı İsmail bin Hacı Abdulvahab mülk-i menzillerine müntehî fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve iki eyvân ve nısf menzil-i ... ve müşterek bir mikdâr havlu ve birr'i mâ ve zokak kapusunu müştemil mülk-i mahdûd-ı mezkûru geçen seksen senesi tarihiyle verese-i mezbûrdanın mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûrun isticâr itmiş olduğu evladına evlad-ı evladına meşrut vakıf hane-i mezkûrun terâküm itmiş olan iki senelik icârı yüz yetmiş guruş ile hane-i mezkûrun bana teslîme tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında icârı ... ile icâr eylediğini ikrâr lakin müste'cir-i merkûm Derviş'in vefatıyla hane-i mezbûrun icârı ... olmağıyla müteveffâ-yı merkûmun varîsleri tarafından vekîl-i merkûm Yusuf ibn mezbûrun müdahale-i vakı'ası ber vech-i şer'i iddükde kendüye ba'de't tefhîm eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Ahmed ibn mezbûra ber vech-i şer'i mu'ârazat dan men' olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 19 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 238

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibü'l arzuhâl tüccardan Halil Hoca Fethullah'ın derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim Siirdli Yusuf bin Sofi Berho meclis-i temyîz-i livâyâya celb olunub isticvâb olundukda tüccar-ı merkûm Fetthullah'ın bâ sened iki bin guruş deynini meclis-i mezkûrde tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfıyla ber mûcib-i âli ikrâra ba'del hüküm meblağ-ı mezkûr iki bin guruşu müdde-i merkûm Hoca Fethullah'a edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Yusuf ibn mezbûra ilzâm olunduğuhuzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 19 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 239

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird Mahallâtından Süveyka Mahallesi ahalîlerinden İbrahim bin Abdullah livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahalîlerinden iş bu ba'is'ül' kitâbü'l müstetâb Şahbaz bin İlyas muvacehesinde ... ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir'i 'anil merâm idüb akd-ı âti z-zikr sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mezkûr Süveyka Mahallesinde vâki' etraf-ı erba'adan bir tarafı Yusuf bin Hacı Ahmed ve bir taraftan Ahmed Bayazıd mülk-i menzilleri ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb ... ve bir eyvân ve havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil-i mahdûd-ı mezkûremi bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı müfsideden ârî bey'- i bat-ı sahih-i şer'i ile altı yüz guruşa merkûm Şahbaz ibn mezbûra bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz guruşu müşteri-i merkûm Şahbaz ibn mezbûra yedinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi' mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'iyen alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i mezkûr Şahbaz ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-yi sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe ma yeşa ve hasbema yahtâra mutasarrıf olunsun gıbbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî (?) Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Şuhûdul- Hâl

Es- Seyyid Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Hacı Mahmud bin Hamza

Ali bin Mahmud ...

İsa bin Mahmud ...

ve Gayrihum

SAYFA 97

Numro 239

Livâ-i Siird Mahallâtından Karağol Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bi emrillahi te'alâ vefat iden iden Hacı Mahmud bin Hamza nâm kimesnenin zikri âti

Cisrin ta'mir ve termîm ve tenkîbine(?) vesâyete kibel-i şer'imizden mansûb vasîsi mahalle-i mezbûr ahalîlerinden ve meclis-i temyîz a'zâsından Abdal Ağa ibn Abdurrahim meclis-i temyîz-i livâ da Sûk Mahallesi ahalîlerinden Debbâğ esnafından iş bu ba'is'ül vesika Abdurrahim ibn Abdullah muvâcehesinde bi'l vesaye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir'i 'anil merâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mahmud bin mezbûrun vesayetinden olub ...Cisrinin ta'mirine mahsûs bey' olunub ve hâsıl olan esmânları Cisir-i mezkûrun i'marına meşrut bulunan Şeyh Halef Mahallesinde vâki' etraf-ı erba'adan bir tarafı Yasin bin İsmail ve bir taraftan Mahmud bin Molla Yusuf mülk-i menzilleri ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd derûnunda iki bâb oda ve bir eyvân ve nısf birr'i mâ ve bir bâb kademgâhı ve bir mikdâr havlu ve zokak kuyusu müştemil mülk- i menzil ile Siird karyesinde Şeyh Kasım nâm Mahallde vâki' bir kıt'a bağkürümün tarafları bir taraftan Mahmud bağı ve bir taraftan Şeyh mûmâileyh makberesi ve bir taraftan Musa bağı ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen iki yüz nîk kürüm meb eşcârı müsmire ve gayrı müsmirei hâvî kürüm-ı mezkûr ile mahall-mezkûrde vâki' bir taraftan Yasin bin Hacı Şerif bağı ve bir taraftan Alişer bağı ve bir taraftan Debbâğ Hacı İbrahim bağını ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bin beş yüz nîk emlâk-ı muharrereye müteveffâ-yı merkûm Hacı Mahmud ibn mezbûrun a'mâ Musa bin Şaban nâm kimesne den safka-i vâhide de mâlik olduğu mülk-i menzil ve bağkürüm-ı mahdûd-ı mezkûrları be- hasb'ül vesâye ve bâ mar'ül mevâsi (?) Debbâğ Abdurrahim ibn mezbûra bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî bey' i-bat-ı sahih-i şer'i ile üç bin guruşa müşteri-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûra safka-i vâhide de bi'l vesaye bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç bin guruşu yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz ve kabûl eyledim fi-mâ-ba'd emlâk-u muharrerelerde benim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûrun mülk-i müşteri ve hakk-ı sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbema yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb ve imlâ olundu Fî 21 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Şuhûdul- Hâl

Faziletli Müftü Hüseyin Efendi

Meclis-i idare-i livâ Rif'atlü Rüstem Ağa

Meclis-i mezkûrden Hacı Kasımzâde Hacı Mehmed Ağa

Meclis-i temyîz a'zâsından Abdullah Efendi

Meclis-i mezkûrden Abdurrezzak bin Salih

Es-Seyyid Abdulaziz

Numro 240

Livâ-i Siird Mahallâtından Nazif Mahallesi ahalîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefat iden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı Halid nâm müteveffâlardan Hacı Abdullah'ın sulbi sağır oğlu Ahmed ve müteveffâ Hacı Süleyman ibn mezbûrun sulbi sağır oğulları Mahmud ve Mehmed ve İbrahim nâmun sağıranların tesviye-i umûrlarına vasiye-i muhtar bulunan valideleri Azime binti Ali ve Zülfiye binti İsmail'in sağıran-ı mezbûrunun babaları müteveffa-yı mezbûrlarından ırsi-ş şer'i ile intikâl iden emvâl ve eşyalarını hıfz u hırâsete ... eyledikleri ve umûr-ı vesayet de sevviy-i idareleri olmağla zeyl-i kitâb da mektubu'l esâmi ... .. ihtiyarlarıyla mütehakkık olmağla hakim-i mevki' sadr-ı küttab tûbâ leh ve hüsnü- me'âb efendi hazretleri vasiye-i mezbûretan Azime ve Zülfiye benât mezbûratanı vesâyetden azl ve ihrâc idüb yerine mütedeyyin ve müstakim olduğı lede'- şer'i'l kavîm zâhir ve mütebeyyin olan iş bu ba'is'ül küttâb Molla Mustafa ibn Seyyid Mahmudi sağıran-ı mezbûrdanın Ahmed bin Hacı Abdullah ve Mehmed ve Mahmud ve İbrahim benân Hacı Süleyman nâmun sağırdanların vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına vasi-i menâb nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmetü'l lâzimesiyle kemâ yenbağı irâ ya ta'ahhüd ve iltizam itmeye ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 21 Cemaziyelâhir sene [12]87

Şuhûdul- Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz ibn Seyyid Hüseyin

Ali bin Mahmud ve İsa bin Mahmud ...

ve gayrihum el hâzırân

SAYFA 98

Numro 241

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird Mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Kasab İbrahim bin Mehmed meclis-i temyiz-i livada Ayn Salib Mahallesi mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Keldani milletinden ba'isü'l i'lâm Keşiş Musa veled-i mezbûr muvâcehesinde tarih-i i'lâmdan sekiz sene akdem merkûm Musa mezkûr Ayn Salib Mahallesi vaki' etraf-ı erba'adan Antos veled-i Pedros ve Musa veled-i Şimas Hani'nin mülk-i menzilleri ve Hamid Tema'nın Harman yeri ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahtânî bir bâb oda ve bir eyvân ve bir mikdâr havlu müstemil mülk-i hanesini bana bin yedi yüz elli guruş kıymetle livâ-i mezbûr hakîm-i esbâkı Mehmed Tefvik Efendi mübaya'a idüb ve semeni olan meblağ-ı mezkûr bin yedi yüz elli guruş merkûm Musa'nın danilerine meclis-i ba'î(?) de iktisâm itmiş iken menzil-i mahdûd-ı mezkûrde müddeî-i mezbûra(?) ... ve merkûm Musa fuzûlî tasarruf ider suâl olunub müdahale-i vakiasının def'iyle mülk-i müşterâmın bana teslîme tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında hüsemâm merkûm İbrahim bin mezbûra vesâir ashâb-ı hukuka olan deynim için mülk-i menzilimi talebi bulunan Debbağ Abdurrahim bin abdullah bin altıyüz guruş mübaya'a birle ashâb-ı ...ya istifa-yı deyn eylediğini meclis-i mezkûre ba'de'l arz husûs-ı mezbûra mez'unen bi'l iftâ efendi hazretlerinin lede'l istiftâ' medyûn-ı merkûmun edâ-i deyneimtinâ' ve mûmâtalesi yok iken hakim-i medyûnun akârını semen-i mütalebeyle bey' edüb edâ-i deyni olmadığını bi'l beyâna itâ buyurulan fetvâ-yı şerîf mantûkunca müddeî-i merkûm İbrahim bin mezbûr eylediği da'vâsını ber vech-i şer'i idüğü kendüye ba'de't- tefhîm da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Keşiş Musa veled-i mezbûra ber vech-i şer' menzil da'vâsıyla mu'ârazatdan men' olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 22 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 242

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Sason Kazâsı sandık emini Agob veled-i Gorgis meclis-i temyîz-i livâda Ayn Salib Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin İbrahim muvâcehesinde merkûm Yusuf bin mezbûr Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden Yakub'a olan

deyne mahsûb olunmak üzere irsal itmiş olduğum elli guruş malım hâzır-ı bi'l meclis Hano veled-i ...ya teslîm eylediği meblağ-ı mezkûr hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'yyan ikrâr ve i'tirâfiyla mer mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr elli guruşu merkûm Agob veled-i mezbûra eda ve teslîmle merkûm Yusuf ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 23 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 243

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâl de mezkûru'l isim Şirvan Kazası nevâhîlerinden Rıstak Nahiyesine tabi' Tillo Karyesi ahalîlerinden Salih ibn Şeyh Ali meclis-i temyiz-i livaya celb olunub meclis-i şer'i âliye isticvâb olundukda Haleb meta'ı esmânından cihet-i kefaletden dört yüz ve asaleten dört yüz guruş cem'an sekiz yüz guruş bâ sened deyni olduğu tayi'ân ve kat'yyan ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibiyle meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruşu müddeî- merkûm Hoce Fethullah veled-i Elyas nâm kimesneye edâ ve teslîme merkûm Salih ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 25 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

SAYFA 99

Numro 244

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Diyarbekir mütemekkinlerinden Dürzi Ohan veled-i Miron(?) meclis-i temyiz-i liva da Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahalîlerinden Mahmud Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa muvâcehesinde merkûm Mahmud Ağa ya tarih-i 'lâmdan dört sene mukaddem Eruh Kazâsı ahalîlerinden Ali Ağa'ya dört yüz elli guruş kıymetle mübâya'a itmiş olduğum ... malımın kıymet-i muharreresine merkûm Mahmud Ağa kefil bi'l mâl olmağla suâl olunub bi'l kefâlet aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl külliyyen inkârını mukârin müddeî- merkûmdan müddeâsına mutabık-ı beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't-taleb istihlaf dahi olmağla mûcibiylemüddeî-i merkûm Ohan veled-i mezbûra bilâ beyyineye mu'ârazatdan ba'del'l men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 25 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 245

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden hakipayî-i samîyelerine arzuhâl takdîm iden Hacı Receb bin Hacı İsmail meclis-i temyiz-i livâ da arzuhâlde mezkûru'l isim Sor Mahallesi ahalîsinden müteveffâ Sofî Mehmed bin Yusuf zimmetinde ber müceb temellûk mal-fatura esmânından iki bin üç yüz guruş hakkı olduğunu kıbel-i şer'imizde mansûb vasi-i muhtarî ve terekesine vaz'ül'l yed olan Kassar Mahallesi Yusuf bin Reşo muvâcehesinde mezkûr Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri meclis-i mezkûra ihbâr olunan Abdulkerim ibn Abdurrezzak ve Musa bin Ali Kerdi şehâdetleriyle bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere ba'de'l isbât ve't tahlif mûcibiyle tereke-i müteveffâ-y mezbûrdan meblağ-ı mezkûr iki bin üç yüz seksen guruş müdde-i merkûm Hacı Receb ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle vasi-i merkûm Yusuf bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 25 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 246

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâl de mezkûru'l isim Kiracı Hasan bin Hüseyin meclis-i şer'imizde celb olunub isticvâb olundukda külliye inkârıyla sahib-i arzuhâl Hüseyin bin Ali ber vech-i bâla teslîm ve tesellüm da'vâsında bulunduğ dokuz kalem eşya-yı muharrereyi mübeyyin beyyineye havâle olunub beyyineden izhâr-ı acz ile bi't taleb istihlaf olunmağın mûcibiyle müdde-i merkûm Hüseyin bin mezbûr bilâ beyyine da'va-yı mezkûresiyle Kiracı Hasan ibn mezbûr mu'ârazatdan men' olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 27 Cemaziye'l-âhir sene [12]

Numro 247

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi ahalîsinden Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden sahib-i arzuhâl Yemenici esnâfından Artin veled-i İbrahim meclis-i temyiz-i livâ da mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Yakubi milletinden Abdo Hayfa veled-i mezbûr muvâcehesinde merkûm Abdo Hayfa'dan mahalle-i mezbûrda malûmü'l hudûd ve'l müstemilât altı yüz guruş kıymetle iştirâ itmiş olduğum

bir mikdâr havlu arsanın iki yüz guruşunu nakden merkûm Abdo Hayfa'ya teslîm idüb ve mütebâkî dört yüz guruşuna rehîn olarak Ra's ... nâm mahalde vaki' etrâf-ı erbâ'adan Yusuf Fettahın mülk-i bağı ve tarafeyn Hristiyan Gürgez'in mülk-i bağı ve bir taraftan Hacı Ali'nin tarlasına müntehî yedi yüz elli guruş kıymetli bağı-ı mahdûd-ı mezkûre müşterek er karındaşım gâ'ib-i 'anil-meclis Yasef veled-i mezbûr ile rehîn idüb el yevm semen-i mezkûr dört yüz guruşda ve rehîn-i mezkûr bağını istirdâd itmek muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevabında bağı-ı mahdûd-ı mezkûru bey'-i kat'ı iştirâ eylediğini meclis-i mezkûre ba'de'd da'vâ-yı müddeâ aleyh merkûm abdo Hayfa'dan eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi tâlib olmadığı müddeî-i merkûm Abdo Hayfa da'vâ-yı mezkûresiyle müddeî-i merkûm Artin veled-i mezbûra bilâ beyyine mu'ârazatdan ba'de'l men' bağı-ı mahdûd-ı mezkûre müdahale itmemek üzere merkûm Abdo Hayfa' ya tenbîh-i şerî olduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 28 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

SAYFA 100

Numro 248

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'anın Şirvan Kazâsına tabi' Sevi(?) karyesi ahâlîsinden Şeyh Ali bin Şeyh Hamid meclis-i temyiz-i livâ ya celb olunub isticvâb olundukda hasmı Tillo karyesi sâkinlerinden Mücahid bin Taha nâm kimesneden kara sığır öküz hayvanı esmânından iki yüz guruş deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ma'dâ da'vâ-yı meşrûhesini inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmağıyla müddei-i merkûm Mücahid bin mezbûra ... .. olduğu iki yüz guruşun edâ ve teslimiyle müddei-i merkûm Şeyh Ali bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 29 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 249

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istidâ'nın derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim Meydan Mahallesi ahalilerinden ... bin Hamza ile oğulları ... ve Abdurrahman nâmun kimesneler meclis-i temyiz-i livâ ya celb olunub isticvâb olundukda biri diğere kefil-i bi'l mâl olarak gayrı ez-teslîmât

hâzır Yusuf bin Ali Şahin nâm kimesneye bâ- temlik dokuz yüz altmış guruş deynleri olduğu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf itmeleri ile ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr dokuz yüz altmış guruşu müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûra edâ ve teslîmle müddeâ aleyh merkûmanlara ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 30 Cemaziye'l-âhir sene [12]87

Numro 250

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahalîlerinden hakîpay-ı sâmililerine arzuhâl takdim iden Abdulfetah bin Seyyid Ahmed meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Ali bin Mehmed Emin muvâcehesinde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden âmmim Seyyid Mahmud bin Seyyid Abbas nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Saliha binti Şeyh Şemdin nâm hatun ile bana ve kendiden akdem müteveffiyeye olan li-ebeveyn kız karındaşı Berfi binti Seyyid Abbas ve diğer biraderzâdesi gâ'ib-i 'anil-meclis Esad bin Mehmed Emin nâmun vereselere inhisârı tahakkûkundan sonra âmmim müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrda vâki' etraf-ı erba'adan sarrac Hacı Mahmud bin Yasin ve Abdurrahim mülk-i menzilleriyle ve tarafeyn tarîk-i âmm ile müntehâ bir bâb oda ve iki eyvân ve bir mikdâr havlı ve birr'i-mâ ile müştemil üç bin guruş kıymetle sükna-yı müteveffiyeye-i mezbûre Berfi'nin sadr-ı kebîr oğlu Ali bin mezbûr bi' cümle't-tevabî' mülk-i mevrûslarımızı zevce-i mezbûre ile beraber fuzûlî zabt ider suâl olunub hisse-i şayi'alarımızın alıverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber müceb-i âli ikrâra ... ..ları ... sehmden olub sehmi mezkûrdan iki sehmi zevce-i mezbûre Saliha ibnet mezbûra ve dört sehmi müteveffiyeye-i mezbûrenin sadr oğlu Ali ibn mezbûra ve birer sehmi dahi müddeî-i merkûm abdufettah ibn mezbûr ile gâ'ib-i 'anil-meclis Esad bin mezbûra isabet eylediği müddeî ve müddeâ aleyhimun mezbûrdanlara taksîm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Hurirre fî'l yevm Fî 30 Cemaziye'l-âhir sene [1]287

SAYFA 101

Numro 251

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Ras Mahallesi ahâlîlerinden Hasan bin Osman Cendo livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Nazif Mahallesi ahalîlerinden Hamamcı esnâfindan iş bu ba'is'ül kitâb İbrahim bin Hüseyin muvâcehesinde ikrâr-ı tam ve takrir-i kelam ve ta'bir-i 'ani'l merâm edüp akd-ı atî zikrin sudûruna değin geçen seksen altı senesi şehir-i cemaziye'l-evvelin de mezkûr Ras Mahallesinde vâki' etraf-ı erba'adan cânib-i kıblesi tarîk-i âmm ve şarken yine tarîk-i âmm ve garben benim mülk-i bahçem ve şimalen beytü'l firâk mülk-i menzile müntehî babam müteveffâ Osman'dan bana ve müteveffâ dört nefer er karındaşlarıma intikâl idüb me'zunen(?) silk-i mülk-i sahihamda münselîk olan hane-i(?) mahdûd-ı mezkûrun beş sehmdede dört sehmine mutasarrıf olduğum beş bâb oda ve bir eyvân ve birr'i mâ ve tanur ve iki kıt'a havlu ve bir bahçe miyânında vâki' biraderzâdesi Abbas bin Mahmud'un marû'z-zikr beş sehmdede bir sehmini ba'de't- tevfiik mütebâkîsini bi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l- merâfik tarafından icâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'i bāt-ı sahîh-i şer'i ile üç bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç bin guruşu müşteri merkûm İbrahim bin Hüseyin nâm kimesneye yedinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fi'ma'bâ'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim aslen ve kat'iyyan alakâ ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm İbrahim ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahihi ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe- ma yeşâ ve hasbema yahtara mutasarrıf olsun didikte gıbbe't-tasdîkû's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 2 Receb sene [1]287

Numro 252

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi ahalisinden Abdulğani bin Seyyid Ahmed ve hemşiresi Fatıma binti mezbûr taraflarından zikr-i âti bir bâb oda da'vâsını fasl u hasm sabit'ül vekâle Mehmed Emin ibn Hacı Hasan livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalilerinden Ali bin Mehmed Emin muvâcehesinde müvekkillerim mezbûranlar mevrûsları müteveffâ ceddleri Seyyid Abbas bin Seyyid Yusuf nâm kimesneden müntâkil mahalle-i mezbûrda vâki' etraf-ı erba'adan beş yüz guruş kıymetli bir taraftan müteveffâ Mehmed emin menzili ve bir tarafi müşterek havlu ve bir tarafi müşterek ... ve bir taraftan tarik-i âmm ile mahdûd bir bâb oda ... ..

merkûm Ali fuzûlî müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakıasının def'le menzil-i mezbûrun mahallinde bi'l vekâle bana teslimine tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında ceddîm müteveffâ Seyyid Abbas bin Seyyid Yusuf nâm kimesne hâl-i hayatında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde iş bu müddei-i merkûm Mehmed Emin bin mezbûrun bi'l vekâle taleb-i da'vâ' da bulunduğu oda-i mezkûru validem müteveffıye Berfe binti Seyyid Abbas teberrü' idüb merkûm ceddîm hayatında on beş sene mutasarrıf olduktan sonra oğulları Seyyid Ahmed ve Seyyid Mehmed Emin ve Seyyid Mahmud nâmun varisleri muvacehelerinde dahi yigirmi beş sene bilâ zira' mutasarrıf olduktan sonra validem mezbûrenin vuku-ı vefatıyla bana irsen intikâl idüb ben dahi beş seneden berü bilâ zira' mutasarrıf olduğunu meclis-i mezkûrde ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl vekil-i merkûm cevâbında müddeâ aleyhiman merkûm Ali'nin mevrûsu müteveffıye validesi berfe binti Seyyid abbas nâm hatun babası müteveffa Seyyid Abbas ibn mezbûr oda-i mezkûr ale't- tarikü'l ...(?) verüb merkûm Seyyid Abbas ibn mezbûrun vefâtından sonra varisânları müteveffâ-yı mezbûrun kaffe-i emlak ve eşyalarını iktisâm eylediklerinde oda-i mezbûr müvekkilerim merkûmanların babaları müteveffâ sey yid Ahmed ibn Seyyid Abbas nâm kimesneye isbât edüb müddeâ aleyh merkûm Ali'nin iddiâ eylediği teberru' da'vâsını inkârına mukârin müddei-i vekil merkûm Mehmed Emin eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmağı mucibiyle müddei-i vekil-i merkûm Mehmed Emin ibn mezbûr eylediği da'vâ-yı meşrûhesinden bilâ beyyine ve'la yemin mu'ârazâtdan ba'del men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 2 Receb sene [1]287

SAYFA 102

Numro 253

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet'i Aliyye'nin Ermeni Milletinden ba'is'ül i'lâm Esad veled-i Amis(?) meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîsinden iken bundan akdem vefât iden Sofi Mehmed ibn Berzo(?) zimmetinde cihet-i karzdan Sekiz yüz guruş hakkı olub vefâtından beş gün akdem ikrâr dahi eylediğini vasi-i muhtarı Kassar Mahallesi ahalîsinden Yusuf bin Reşo muvacehesinde mezkûr Sor Mahallesi ahalîlerinden şahidin ba'de'l yemin şehâdetleriyle

bi'l vech vech-i şer'i üzere ba'de'l isbât olunmağ mûcibiyle tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruşu müddeî-i merkûm Esad veled-i mezbûra edâ ve teslîme vasi-i merkûm Yusuf ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 3 Receb sene [12]87

Numro 254

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahalîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefât iden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı Mahmud'un dört nefer eytâm-ı sağırlarının bâ hüccet-i şer'iyye vasi-i mansûbesi iş bu ba'is'ül î'lâm Molla Mustafa bin Seyyid Mahmud livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahalîlerinden eytâm-ı mezbûranların âmmileri Osman Şiâr bin Hacı Mahmud muvacehesinde merkûm Osman Şiâr eytâm-ı mezbûrunun babaları müteveffiyât-ı mezbûrandan bilâ ırs-ı şer'i intikâl iden ...sade olan bâ- sened nakdinden zimmetine geçirub kendi umûruna sarf ile istihlâk eylediğ yedi bin guruş alacak hakk-ı sarîhimin bi'l vesâye bana teslimine merkûm Osman Şiâr'a tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl- meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itiraf edüb lakin biraderzâdelerime deyn-i mezkûrum mukabelesinde ...(?) civarında ma'lûmu'l hudûd iki kıt'a bağ ile derûn-i kasabada ve sük- ı sultaniyede vâki' dört bâb dükkanların bey' ... tarîkiyle ... da bey' ve kabûl eylediğini meclis-i mezkûre ba'de'l arz ... vasi bulunmadığına müddeâ aleyh merkûm Osman Şiâr'ın ber vech-i muharrer bey'i nâ- meşrû idiğü ba'de't tefhîm meblağ-ı mezbûr yedi bin guruşu müddeî-i vasi-i merkûm Molla Mustafa bin Seyyid Mahmud nâm kimesneye li ecliş- şer'i edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Osman Şiâr bin mezbûr a tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 4 Receb sene 1287

Numro 255

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı Devlet'i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Mesud veled-i Denho meclis-i temyîz-i livâ da millet-i mezkûreden Yemenici esnâfından İspator veled-i Tercan(?) muvâcehesinde merkûm İspator müteveffâ Hacı Hüseyin Ağa vakf-ı şerîf dahilinde bir bab yemenici dükkanının icâr-ı sâbıkı yüz yigirmi beş guruş iken yine iki yüz yetmiş guruşa iblağ edüb merkûm İspator ... itmiş

iken vakf-1 mezkûrun mütevellisi Hacı Musa Ağa dan iki yüz yetmiş beş guruşa isticâr itmiş olduğum dükkan-1 mezkûru bana ferâğ ve teslim olunması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl merkûm İspatorun inkârını mukârin müddeî Mesud da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-1 beyyineden izhâr-1 acz ile istihlâf dahi taleb olmağla müdde-i merkûm Musud müddeâ aleyh merkûm İspator'a bilâ beyyine velâ yemin mu'ârazatdan men' olunuduğu ba'de't-tescîl huzûr-1 âlilerine i'âm olundu Fî 8 Receb sene [12]87

Numro 256

Ma'rûz-1 dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim Devlet'i Aliyye'nin Keldani Milletinden Hoce Cibrail veled-i Şimas Abdüş Denho meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub isticvâb olundukda hüseması merkûm Hüseyin şehriye seksen guruş ücretle ... hizmetinde elli iki gün istihdam eylediğini tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfıyla ... irâsında imhâl ve istimhâl seviyy (?) hidmetiyle i'şâr-1 mevâline ... ..değın meclis-i mezkûre arz eylediği da'vâ-yı meşrûhesi me'zunen bi'l iftâ hazretlerinden lede'l istifâ cevâb bâ savâbında müddeâ aleyh merkûm Hoce Cibrailin mu'terif bulunduğ u ücret-i mezkûreden yüz kırk guruşun istifâ-yı evvell-i emir de lazım geldiğ ba'de't-tescîl huzûr-1 âlilerine i'âm olundu Fî 8 Receb sene [12]87

SAYFA 103

Numro 257

Ma'rûz-1 dâ'îleridir ki

Eruh Kazâsı nevâhilerinden Kelhuk tabi' Hıyert karyesi ahâlisinden sahib-i arzuhâl Hıyertli Abdi Ağa bin Mahmud Meclis-i temyîz-i livâ da kazâ-i mezbûr nâhiyelerinden Şuvane(?) nahiyesi kurâlarından Peris(?) karyesi ahâfîlerinden Abdo bin Hoze(?) ile Halilan Karyesi mütemekkinlerinden Kelo(?) veled-i Şemun muvâcehelerinde merkûm Abdo ve Kelo'ya tarihten beş sene mukaddem malımdan ve yedimden birbirlerine kefil ve ... olarak ikrâz ve kendilerinin istikrâz itmiş oldukları iki bin guruştan ez-gayrı teslimât mütebâki bin guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf edüb lâkin iş bu hasmanlar Abdi Ağa'dan iki bin guruş istikrâz ettiğımız esnada Siirdli

Hamid Ağa bin Hacı Mehmed Ağa da olan bin beş yüz guruş alacağımızı merkûm Hamid Ağa'nın gıyabında merkûm Abdi Ağa' ya havâle eylediklerini meclis-i mezkûre de ba'de'd da'vâ-yı husus-ı müsted'a müddeâ aleyh merkumlar Abdo ve Kello ebnân mezbûranın ... eyledikleri havâle da'vâları nâ- meşrû' idükde kendilerine ba'de't tefhim meblağ-ı mütebâkî mezkûr bin guruşu müddei-i merkûm Abdi Ağa ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Abdo bin mezbûr ile Kello veled-i mezbûra tenbîh-i şeri' olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 9 Receb sene [12]87

Numro 258

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahalisinden ba'is'ül i'lâm İsmail bin Ali meclis-i temyiz-i livâ da Meydan Mahallesi ahalilerinden Taha bin Hacı Yusuf muvacehesinde hâzır-ı meclis münâdî hakk-ı müzayedesiyile merkûm Taha'ya beher ... doksan beşer pare den Yüz yetmiş üç guruş on beşer pare kıymetli yetmiş üç ... sîm tepelik(?) malım münâdî-i merkûm ma'rifetiyle iştirâ itmiş olduğu malım suâl olunub meblağ-ı mezkûr yüz yetmiş üç guruş on beş pare malım aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirafıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr yetmiş üç guruş on beş pare[yi] müddei-i merkûm İsmail bin mezbûra edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Taha bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Receb sene [12]87

Numro 259

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Verras Mahallesi ahalisinden teb'â-yı Devlet'i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Asur(d) Meclis-i temyiz-i livâ da mahalle-i mezkûr ahalilerinden ba'is'ül i'lâm Bakkal esnafından Mustafa bin Murtaza muvâcehesinde merkûm Mustafa sâkin olduğu bir bâb medrese vakfından bulunan bakkal dükkanının icâr-ı semenine tamah ile ber vech-i şer'i beni dükkan-ı mezkûrdan ihraç itmek müdahalesinde olur müdahale-i vakıâsının def'ine tebeyyün-i şer'i olunmak muradımdır deyü deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında dükkan-ı mezkûrun hâzır-ı meclis müstecârı bulunan Kebabcı Hüseyin bin Mahmud nâm kimesneden isticâr eylediğini ba'de'd

da'vâ müddei-i merkûm Asur'un(d)inkârını mukârin müddei aleyh merkûm Mustafa'dan da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda meclis-i mezkûra kibel-i şer'imize icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri ihbar olunan mahalle-i mezbûr ahalilerinden Abdulhamid bin Seyyid Mahmud ile Nazif Mahallesi ahalisinden Hamido bin Şeyh Mahmud namân kimesneler bi'l-müvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleriyle müddei-i merkûm Asur(d) da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Mustafa ibn mezbûra bilâ beyyine mu'ârazatdan men' olunduğu olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Receb sene [12]87

Numro 260

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâl de mezkûru'l isim Dellal Anto(?) meclis-i temyiz-i livada celb olunub istievâb olundukda yetmiş beş guruşu hasmı merkûm Abdurrezzak bin Hacı Hasan nâm kimesne'ye deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr yetmiş beş guruşu müddei-i merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra edâ ve teslimiyle ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 11 Receb sene [12]87

SAYFA 104

Numro 261

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Ras Mahallesi ahalilerinden ba'is'ül i'lâm Abbas bin Mahmud nâm kimesne meclis-i temyiz-i livada mahalle-i mezbûr ahalisinden li-ebeveyn âmmisi Hasan bin Osman Cendo muvacehesinde mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan Hacı İbrahim bin Seyyid Mustafa ve bir taraftan Hamza bin Abdullah mülk-i menzilleri ile tarafeyn tarik-i âmm ile müntehî mülk miyânında vâki' tahtânî beşer oda ve bir eyvân ve birr-i mâ ve tanur eyvânı ve iki kıt'a havlu ve bir kıt'a bahçe-yi müştemil mülk-i menzil mutassarıfı olan li-ebb ceddin Osman Cendo 'dan mukaddem babam müteveffa Mahmud silk-i askeriye ... vefât itmekle ceddin merkûm Osman'a hâl-i hayatında ve kemâl-i akl sıhhatinde benim için mülk-i menzil-i mahdûd-i mezkûrdan ve sulbi oğulları Hasan ve Hüseyin ve ömer ve Hamza'nın hisseleri gibi bir hisse verilsün deyü vasiyet itmiş olduğu mülk-i menzilden beş sehmdede bir sehmini ber

vech-i muharrer bana intikâl etmişken âmmim merkûm Hasan hisse-i şayi'âmı fuzûlî zabt ve beni tasarrufundan men eylediğine binaen iş bu seksen yedi senesi rebî'ül'evvelinin onuncu günü tarihiyle ihkâk-ı hakk olmak ameliyle meclis-i şer'imizde arz eylediğimde âmmim merkûm Hasan husûs-ı müsted'âyı külliyyen inkârını mukârin beyyineye havâle olunmuş ise de isbât-ı beyyineden acz ile mu'ârazatdan men' olmağla âmmim merkûm Hasan bundan akdem menzil-i mezkûru gâ'ib-i 'ani'l-meclis Hacı İbrahimbin Hüseyin nâm kimesneye sehm-i mezbûrdan dört sehmini üç bin guruşa bey' eyledikde benim sehmi ibkâ ve işhâd birle ikrâr ve itiraf itmekle suâl olunub marû'z-zikr hisse-i şayi'âma müdahale etmemek üzere tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl müddeâ aleyh merkûm Hasan cevâbında kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itirafıyla ber müceb-i âli ikrâra menzil-i mahdûd-ı mezkûre olan hamse hisse-i şayi'âsına müdahale itmemek üzere merkûm Hasan ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 13 Receb sene [12]87

Şuhudül- Hâl

Meclis-i Temyîz-i Livâ da Abdullah Efendi

Meclis-i mezkûr a'zâsından Abdal Ağa bin Abdrrahim

Yine a'zâ-i mezkûrdan Abdurrezzak Ağa bin Hacı Salih Ağa

Cami'ül kebîr imamı Hacı Mehmed Seyyid Vahhab

Mahdum(?) Abdulkadir

Seyyid Mustafa bin Seyyid Taha

Haşino bin Hacı İsmail

ve Ğayrihum

Numro 262

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Helvacı İsa bin Süleyman'nın hâkipây-i samilerine takdîm eylediği arzuhâl bâlâsına keşîde buyurulan ihâle-i samilerine te'âkuban sûk-ı sultaniye de vâki' bir bâb helvacı dükkanının mütevellisi Halenze karyesından Mustafâ Efendi bin Hacı Bayazid meclis-i şer'imizde celb olunub tarihten bir hafta mukaddem Molla

Mustafa'dan yüz seksen iki guruşa eylediğim dükkan-ı mezkûrun talebi bulunan derûn-i arzuhâlde mezkûr'l isim hâzır-ı meclis Mehmed bin Şeyh Musa'ya iki yüz guruşa icâr itmiş olduğu dükkan-ı mezkûr suâl olunub bana teslîme tenbîh-i şer'i muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâlmütevelli-i merkûm cevâbında dükkan-ı mezkûru merkûm İsa'ya icrâ mukabilinden noksan-ı fâhiş ile icâr olunduğunun isticârından sonra talebi bulunan hâzır-ı meclis Mehmed bin mezbûra ecr-i misliyle icâra ve teslîm eylediğini mütevelli-i merkûm Molla Mustafa ba'de'd da'vâyı ve husûs-ı mezbûra erbâb-ı vukûfdan tahkik olundukda fi'l vâki' dükkan-ı mezkûru icâre-i evvelde aynı fâhiş ile icâr olduğu şâhidin ... şehâdetleriyle tahakkuk itmeğin müddeî-i merkûm Helvacı İsa bin mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Mehmed bin mezbûra mu'ârazatdan men' olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 13 Receb sene [12]87

SAYFA 105

Numro 263

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Verras Mahallesi mütemekkinlerinden Süryani Milletinden arzuhâl ile Setto(?) binti Abdulahad tarafından zıkr-i âti bir kıt'a bağ da'vâsına vekîl olub vekâleti İshak veled-i Abdulahad ve Azar veled-i Şero şehâdetleriyle sabitü'l vekâlet-i mezbûrenin zevci dahli Süryani milletinden İbrahim veled-i Tori(?) meclis-i temyîz-i livâ da Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden teb'â-yı Devlet'i Aliyye'nin Keldani Milletinden Hanna veled-i Meyho(?) muvâcehesinde vekîl-i müsbeti bulunduğum zevcem Settoye ve er karındaşları Agob veled-i Yusuf ve âmmisi ve kız karındaşları Hatune ve Zizi ve valideleri ... nâmun vereselere ... Ergul nâm mahalde vâki' bir taraftan cami'-i kebîr vakfı ve bir taraftan Hristiyan Musa ve bir taraftan Hacı Hüseyin bağı ve bir taraftan tarîk-i âmm müntehî bin guruş kıymetli bağ-ı mahûd-ı mezkûru merkûm Hanna veled-i mezbûra çend seneden berü kasıtlı zabt ve mah'uleti(?) istihlâk itmiş olduğu bağ-ı mahdûd-ı mezkûrundan yetmiş iki sehmden yedi sehmi suâl olunub müvekkile-i mezbûrenin hisse-i mezkûresi aliverilmes muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl merkûm Hane cevâbında bâ ma'rifet-i şer'i bağ-ı mahdûd-ı mezkûru livâ-i mezbûrenin nâib-i esbâkı mükremetlü Hasan Efendiye hatm u hitâmını muhtevî meclis-i mezkûre irâ' eylediği bir kıt'a hüccet-i şer'i mantûkunca bağ-ı mahûd-ı mezkûru yigirmi üç seneden berü mutasarrıf olduğunu meclis-i mezkûre ba'de'l arz

vekîl-i merkûm İbrahim on beş seneden mütecâviz merkûm Hanna'de iştirâ ve tasarruf eylediğini ikrâr ve i'tirafla ber müceb-i âli ikrâra on beşer sene bilâ azar (arz) terk olunan miras da'vâsı bilâ emr-i sultani mesmûğ' olmağı ketb ...da ... olmağıla vekîl-i merkûm İbrahim veled-i mezkûra ba'de't tefhîm da'vâ-yı mezkûresiyle bi vech-i şer'i mu'ârazatdan men' olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 13 Receb sene [12]87

Numro 264

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halanze karyesi ahalîlerinden Kürt Mehmed ibn Abdullahın hâkipâ-yi samilerine takdîm eylediği arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan ihâle-i âliyelerine te'âkuban derûn-i arzuhâlde mezkûr'ul isim karye-i mezbûr ahalîsinden İbrahim bin Abdulaziz Meclis-i temyîz-i livâyâ celb olunub isticvâb oldukda merkûm İbrahim karye-i mezbûrde vâki' malûm'ul hudûd ve'l müştemilat müteveffâ Hacı Hızır bin Saso'nun divan-ı terekesinden olmağıla müteveffâ için bâ ma'rifet-i şer'i âli (?) ve ashâb-ı garîm ve eytâm-ı sağıre Naile'nin bâ hüccet-i şer'iyye vasi-i mansûbu ma'rifetle iştirâ olunmasını ashâb-ı garîmine iktisâm olunan menzil-i merkûma İbrahim karyemiz ahalîlerinden Ahmo bin Abdurrahman nâm kimesneye mübaya'â edüb yine müteveffâ-yi mezbûrun damadı olunmama menzil-i mezkûrun bana aliverilmesi muradıdır deyü eylediği da'vâ-yı meşrûhesini ber vech-i şer'i idüğü müdde-i merkûm Mehmed bin mezbûra ba'de't tefhîm da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm İbrahim bin mezbûra menzil-i da'vâsıyla mu'ârazatdan men' olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 15 Receb sene [12]87

SAYFA 106

Numro 265

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Ba'is'ül 'lâm Musullu Hüseyin bin Şeyh Ali medine-i Siird kazâsı mahkemesinde Meclis-i temyîz-i livâ da bakkal esnâfından Hacı Miro(?) bin Hacı Hamza muvâcehesinde merkûm Hacı Miro'da tarih-i i'lâmdan iki gün mukaddem mübaya'â itmiş olduğum beş yüz on guruş kıymetli altı bin lüle esmânından ez-gayrı teslimât dört

yüz on guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf edüb lâkin hâsmım merkûm mübaya'â-i mezbûre de beni ta'zir eyledi deyü da'vâsı erbâb-ı vukûfdan Kassar Mahallesi ahâlîlerinden Musa bin Hacı Yasin ve Abdal bin İsmail namân kimesneler mübaya'â- mezbûre semen-i misli idüğünü bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleriyle mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mütebakî mezkûr dört yüz on guruşu müddeî-i merkûm Hüseyin bin mezbûra edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm Hacı Miro ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Receb sene [12]87

Numro 266

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevahilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Tillo karyesi ahâlîlerinden Hacı İbrahim bin ... zıkr-i âti ağnam esmânını ahz u kabz bi'l muvacehe vekîl- şer'isi kebîr oğlu ba'is'ül kitâb Derviş Meclis-i temyîz-i livâ da medine-i Siird ahâlîlerinden Kasab Emino muvâcehesinde merkûm Emino'ya babam müteveffâ İbrahim'in mübaya'â itmiş olduğu beş bin guruşluk ağnam esmânından ezgayrı teslimât bin dört yüz guruş müvekkilim merkûmun malı suâl olunub bi'l vekâle aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl yedi yüz guruşunu ikrâr ve ma'dâsı altı yüz elli guruşu def'le mukabelesi vekîl-i merkûm Derviş'in inkârını mukârin dafî-i merkûmdan def'ini mukârin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdeâ-yı aleyhim miyânlarına muslihûn ve müslimin tavassutlarıylatarafeyn bi'r- rızâ sekiz yüz guruş üzerine inşâ-i akd-ı musalehe eylekden sonra bedel-i sulh-ı mezbûrsekiz yüz guruşu müddeî-i merkûm Derviş bin mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere Kasab -ı merkûm Emino nâm kimesneye tenbîh-i şer'i oldunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Receb sene [12]87

Numro 267

ARAPÇA

Siirt kasabasının Meydan mahallesi sakinlerinden Mustafâ ibn Hacı Yusuf el Cennas, Hamdo ibn ... Hacı esmerden Suhet eşşeyh kasım bölgesindeki üzüm bağını 1750 guruşa sahih satışla satın aldığına dair belge.

SAYFA 107

Numro 268

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Eruh kazâsı nevâhîlerinden Zilan nâhiyesine tabi' arzuhâl iden Basağdı(?) karyesi ahalîsinden ba'is'ül i'lâm Osman bin Ömer Meclis-i Temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahalîlerinden İbrahim bin Ali muvâcehesinde merkûm İbrahim'e tarih-i i'lâmdan yedi sene akdem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendnin benden istikrâz eylediği bin beş yüz guruş malım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tiraf itmekle ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr bin beş yüz guruşu müddeî-i merkûm Osman bin mezbûra edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm İbrahim bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bade't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Receb sene [12]87

Numro 269

ARAPÇA

Süveyka Mahallesiinde Hamam eşshure sultan bölgesi civarında Şeyh Halef camiinin vakfına ait bir parça toprağın Hacı Mahmud ibn Seyyid Hamza el Saffara Mescidini tamir etmek için 100 guruş ve her yıl bir buçuk guruş karşılığında toprağın kendisine verildiğine dair belge

Numro 270

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahalîsinden Osman Şiar bin Hacı Mahmud nâm kimesnenin hâkipayi samiyelerine takdîm itmiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşîde buyurulan ihâle-i samilerine te'akuban mezkûr'ül isim Fersaf karyesi ahalîlerinden İbrahim ... meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub muvacehesinde merkûm İbrahimde mâl-fatura esmânından dört yüz elli guruş [malım] suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl inkârını mukârin müddeî-i merkûm Osman eş-Şiar da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sâdedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim merkûma miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla iki yüz elli guruş üzerine inşâ-i akd-ı musâlehe bi'r-rızâ sulh ve ibrâ ve

bedel-i sulh-ı mezbûr iki yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Osman Şiar ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm İbrahim ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bade't-tescîl huzûr-ı âlilerine î lâm olundu Fî 17 Receb sene [12]87

SAYFA 108

Numro 271

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahalisinden Osman Şiar bin Hacı Mahmud nâm kimesnenin hâkipayi samiyelerine takdîm itmiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşîde buyurulan ihâle-i samiyelerine te'akuban Fersaf karyesi ahalîlerinden Mustafa Kahya bin Halef meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub muvacehesinde mal-fatura esmânından bin üç yüz guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâlkülliyen inkârını mukârin müddeî-i merkûm Osman Şiar da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müddeâ-i aleyhim miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla yedi yüz guruş üzerine tarafeyn bi'r-rızâ sulh ve ibrâ olunub bedel-i sulh-i mezbûr yedi yüz guruşu müddeî-i merkûm Osman Şiar ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere merkûm Mustafa Kahya ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bade't-tescîl huzûr-ı âlilerine î lâm olundu Fî 17 Receb sene [12]87

Numro 272

Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halanze karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hacı Hızır bin Saso'nun sulbiye-i sağire kızı Naile'nin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'imizden mansûb vasisi livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahalîlerinden muhızır-ı sâbık Yusuf bin Yasin nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da iş bu ba'is'ül kitâb mezkûr Halenze karyesi ahalîlerinden İbrahim bin Fakı(?) Abdulaziz nâm kimesne mahzârından bi'l vesâye ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüb müteveffâ-yı merkûman Hacı Hızır'ın ....-ı kesîresi olmağla menkûl terekesi dîvânına vefâ itmeyüb karye-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası Molla Musa bin Hori ve Hamo bn Abdurrahman ve Fettaho mülk-i menzilleriyle bir taraftan dahi tarîk- âmm ile mahdûd mülk-i menzilde vâki' fevkâni iki oda ve iki eyvân ve bir harâbe oda ve tahtânî üç oda ile ve harîci beyt bir bâb oda ve bir mikdâr havlu ve yine karye-i mezbûr toprağında vâki' ra's...(?) demekle ma'rûf bir taraftan Abdal bin Ömer ve Hacı Abdulhadi bin Molla

Musa ve Hacı Bayazıd bin Molla Abdullah ve Ahmo bin Hacı Ömer ve Molla Yusuf bin Molla Mustafa mülk-i boyalıklarına müntehî ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a boyalık ile Hanokan niro(?) nâm mahallde vâki' etrâf-ı erba'adan tarafen cebel ve bir taraftan Nağmo bin Mustafa mülkü ile müşteri-i merkûm İbrahimin Batum ağaçları ile mahdûd ve on (?) altı sâk-ı batum ağaçlarını müteveffâ-yi mezkûrun ...sı ve verese-i kebîre kızı Meryem ile li- ebeveyn kız karındaşı Emine ve zevce- metrûkesi Kumri ma'rifetleyle ve kıbel-i şer'iden verilen izn-i hüccet mantûkunca sûk-ı sultaniye de ve mecma'-i nâs olan mahallerde ve karye-i mezkûrde iki ay mikdârında müzâyede olundukda rağbat inkıtâ'ında merkûm İbrahim bin mezbûr üzerinde üç bin yüz guruş ve menzil-i mahdûd-ı mezkûru bin altmış guruşa ve batum ağaçları üç yüz guruşa cem'an dört bin dört yüz guruşda karâr edüb ziyâde ile taleb-i âheri olmayub ve meblağ-ı mezbûr menzil ve boyalık ve mülki batum eşcâr-ı mahdûd-ı mezkûrelerin el yevm semen-i misli edüb zeyli hüccetde muharrerü'l esâmi müslîmin ihbârlarıyla mütehakkık olmağıyla menzil-i boyalık ve eşcâr-ı mahdud-ı mezkûru bi- cümle-i ma'îşetimle ... tarafeynden icâb ve kabûlu havi ve şurût-ı müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile merkûm İbrahim bin mezbûra bi'l vesâye dört bin dört yüz altmış guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrdört bin dört yüz altmış guruşamerkûm İbrahim bin mezbûra yeddinden tamamen ahz u kabz eyledim fi-mâ-ba'd mülk-i boyalık ve mülk-i eşcâr-ı muharrere merkûm İbrahimin mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olusun dedikde gibbe't-tasdîk-i şer'î ma- hûvel vâki' bi't-talep ketb olundu Fî 17 Receb sene [12]87

SAYFA109

Numro 273

ARAPÇA

Keldani asıllı Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden Yakub veled-i Şemmaz Hanna Berlis Şühre'nn kendisi için Meryem binti Tomerden 700 guruşa bir bağ satın aldığına dair hüccet

Numro 274**ARAPÇA**

Yakubi asıllı Koranis(?) Mahallesi sakinlerinden Şibro veled-i Yusuf Dihe Şuhre, zikredilen mahalledeki evini 1200 guruş ve dirheme, ermeni asıllı aynı mahalledeki Ohan ibn Makdisi Sergis'e sattığına dair hüccet.

SAYFA 110**Numro 275****ARAPÇA**

... Köyünden İsa kızı ... annesi Aişa binti Halil'den kendisine kalan mirasını 1080 guruşa Şirvan kazası seken köyü ahalisinden Mahmud bin Ahmed'e sattığına dair hüccet.

SAYFA 111**Numro 276**

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahalîlerinden ba'is'ül kitâb Kûlahcı Ahmed bin Hacı Mehmed'in hâkîpayi samilerine takdîm itmiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşîde buyurulan ihale- samilerine te'akuban arazuhâlde mezkûrû'l isim mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Mumç[c]ı Derviş bin Hacı İsmail meclis-i temyîz-i livâ da celb olunub muvâchesinde merkûm Derviş'in li- ebeveyn er karındaşı müteveffâ Hüseyin ibn mezbûrun gâ'ib-i 'anil-meclis Abdurrezzak Cevhero'ya olan altı yüz guruş deynin edâsına kefil bulunan merkûm Derviş müteveffâ-yı merkûm Hüseyin tarafından vekîl olub vekâletini Seyyid Ali bin Hamza ve Hacı Abdulğani bin Abdullah şehâdetlerine ba'de's sübût mahalle-i mezbûre de vâki' bir taraftan merkûm Derviş ve Hacı İsmail bin Hacı Abdulvahab ve benim mülkûme ve müşterek havluya muttasıl nisf evlâdiyet vâkîf menziline tarihden yedi sene mukaddem merkûm Derviş vekâlet-i meşrûhası hasebiyle Şerodin(?) mahzârında bana nakzını dört yüz guruşa bey' ve arsasını dahi dahi iki yüz nakd ve icârı olan meblağ-ı mezkûr altı yüz guruşu vekîl-i merkûm Derviş'in emriyle müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in fuzûli zabt ve tasarrufu suâl olunub müdahalesinin

def'ine tenbîh-i şer'i muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i muharrereyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itiraf edüb lâkin nısf menzil-i muharrere-i mezkûrun nakzının ve icâr-ı muharrere altı yüz guruşun kabzı mübeyyin inkârını mukârin müddeî-i merkûm Ahmedin da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukta bâ varâka-i mestûre sırran ve alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin ve Kasım ibn mezbûr meblağ-ı mezbûr altı yüz guruş da'vâsıyla mu'ârazatdan ba'de' l men' ve nısf-ı mahdûd-ı mezkûre müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûra teslîmiyle ve müdahale itmemek üzere merkûm Derviş ibn ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 24 Receb sene [12]87

Numro 277

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'ânın derûn-i arzuhâl de mezkûru'l isim âmmisi Ahmed meclis-i temyiz-i livâda celb olunub muvâcehesinde âmmim merkûm ile miyânemizde müşterek olan süknâ ve havlularımızı bundan akdem iktisâm itmiş isek de sath ve havşının masrafı benim havlumdan cereyânıyla keşf olunub vâki' olan mazarratının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır dedikde keşf nâbimiz es-seyyid Abdulaziz Efendi ve bina ustalarından Hacı Hasan ve mahallenin ihtiyar meclisinden Haşino(?) bin Hacı İsmail mahall-i niza'ın üzerine varub akd-ı meclis eylediklerinden müddeâ aleyh merkûm Ahmed'in sath ve havşının masrafı sahib-i istid'â ya zarâr-ı beyânı olduğunu nâib-i merkûm Hacı Hasan ve Haşino alâ vukû'ha inhâ ve taktir itmeleriyle merkûm Ahmed'in sath ve havşının masrafı kendi havlusundan cereyân itmek üzere merkûm Ahmed nâm kimesneye tenbîh-i şer'i olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 24 Receb sene [12]87

SAYFA 112

Numro 278

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahalîlerinden Abdulğani bin Seyyid Ahmed ve hemşiresi Fatıma binti mezbûr tarafından bilâ vacih(?) ber vech-i âti bir bâb oda da'vâsını fasl u hasm bi'l muvacehe vekîl-i şer'isi Mehmed Emin bin Hacı Hasan

livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis- şer'imizde mahalle- i mezbûr ahâlîlerinden Ali bin Mehmed Emin muvâcehesinde müvekkillerim mezbûranın mevrûsleri Abbas bin Seyyid Yusuf nâm kimesneden müntâkil mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafda müteveffâ Mehmed Emin menzili ve bir taraftan müşterek havlu ve bir taraftan müşterek ma'ber ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd beş yüz gurus kıymetli bir bâb ... tasarrufât ...sıyla merkûm Ali fuzûlî müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi cevâbında li- emm(?) ceddin es-Seyyid Abbas bin Yusuf nâm kimesne hâl-ı hayatında validem müteveffîye Berfî binti merkûm Seyyid Abbas teberru' edüb merkûm ceddin hayatında ve oğulları Seyyid Ahmed ve Seyyid Mehmed Emin ve Seyyid Mahmud muvâcehelerinde yigirmi beş sene bilâ- nizâ' mutasarrıf oldukdan sonra validem mezbûre Berfî'nin vukû'-ı vefâtıyla bana ırsen intikal edüb ben dahi seneden berü bilâ- niza' mutasarrıf olduğunu def'le da'vâsı lede-s suâl vekîl-i merkûm cevâbında oda-ı mahdûd-ı mezkûru müvekkillerim merkûm Abdulğani'nin ve hemşiresi mezbûre Fatma'nın li- ebb ceddleri müteveffâ Abbas kerîmesi müteveffîye Berfî'ye ale't tarîkû'l 'araya(?) verüb hasmı müteveffâ Abbas'ın vefâtından sonra verese-i metrûkesi terekesini iktisâm eylediklerinde oda-i mezkurumu vekillerim babaları Seyyid Ahmed bin Abbas hissesinde iktizâm olduğunu ve müddeâ aleyh merkûm Ali bin mezbûrun iktisâm da'vâsını inkârını mukârın müddeâ-i vekîl-i merkûm Mehmed Emin eylediği da'vâsını mübeyyin beyyineye havale olundukta bâ varâka-i mestûre sırran ve alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü's-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize bi'l ihbar mahalle-i mezkûr ahâlîlerinden Yasin bin Abdurrahim ve Karağol Mahallesiinde Hacı Hayat(?) nâm kimesneler bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere tıbkû'l müddeâ isbât itmeleri mücibiyle ba'de'l hüküm müddeâ aleyh merkûm Mehmed Emin âriyet da'vâsıyla mu'ârazatdan ba'de'l men' menzil-i mahdûd-ı mezkûru vekîl-i merkûm Mehmed Emin bin mezbûra teslîme müddeâ aleyh merkûm Ali bin mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 25 Receb sene [12]87

Numro 279

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Vilâyet-i Anatolya da Hüdavendigâr vilâyet-i elviyelerinden medinetül Kütahya ya muzâf Uşak kazâsı ahâlîsinden olub vilâyet-i Diyarbekîr elviyelerinden livâ-i Siird

kazâsına muzâf Eruh kazâsı nevâhilerinden Serhıl(?) Mahallesinde Kolculuk hizmetinde müstâhdem iken bundan akdem vefât iden Hasan bin Hüseyin'in zâhîrde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub kâffe-i terekesi cânib-i beytü'l mâla âid ve râci' olmağla bu makûle bilâ vâris vefât idenlerin terekelerini kabza memur buyurulan livâ-i mezbûr muhassebecisi ve beytü'l mâl emini rıfâtlü Abdurrahim Tevfik Efendi ma'rifeti ve ma'rifet- i şer'le tahrir ve bey' olunmağla muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrun terekesidir ber mûceb-i âli zikr ve beyân olunur Fî 13 sene [12]87

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr : 328, 21- Yalnız üç yüz yigirmi sekiz guruş yigirmi pare

Yekünü'l ihrâcât : Resm-i kassâmiye kaydı berâ-yı hazine -i celile ... ..

Dellâlliye-i berâ-yı hazine -i celile ve menadiye ücret ....

Resm-i emniye berâ-yı hazine-i celile

Sahhü'l Bâkî

berâ-yı hazine-i celile : 318,29

Müteveffâ-yı mezbûrun bâlâ da murakkam iki kalem tereke-i beyyinesi ile yüz seksen altı buçuk guruş nakd-i ... .. üç yüz yigirmi sekiz buçuk guruşdan yigirmi buçuk guruşunu bâlâya ihrâcatda muharrer masarır-ı lâzimesi bi'l-ihrâc mütebâkî üç yüz sekiz guruş yigirmi dokuz pare ile resm-i emniye sekiz guruş sekiz pareye furûht olunan dellâlliye'nin sülüsânı iki guruşlu cem'an üç yüz on sekiz guruş otuz yedi pare livâ-i Siird mutasarrıflığına teslim olunub iktizâ ider a'leme hayrı ahz olunduğu müşeyyid sened (?)

SAYFA 113

Numro 280

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Vilayet-i Anadolu da Ankara Eyaleti elviyelerinden livâ-i Yozgat ahâlîsinden olub Diyarbakir vilayeti elviyelerinden Siird Sancağ'ında müstâhdem asâkr-i muntazama-i şahâne ... çavuşlarından iken bundan akdem vefât iden Emin Çavuş bin Ömer bin Abdullah'ın zahîrde ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l - mâle aid ve râci ol ...da bu makûle bilâ varîs vefât idenlerin terekelerini ... olan muhassebeciyan-ı

liva refatlı Abdurrahman tevkiatlerini cânibinden bi'l vekâle muvakkit-i beytü'l mâl memuru livâ-i mezbûr arazi kâtibi Hacı Salih Efendi bin Beco ma'rifeti ve ma'fired-i şer'le tahrir ve bey' olunan müteveffâ-yı mezbûrun muhallefât defteridir ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur.

Hurirre fi'l yevmi'l tis'a ve'l işrîn min muharremü'l haram li-sene seb'a ve semanin ve mieteyn ve elf

Timuri tabak 1çift, bahâ: 220

Müştemil acem şalı, 1 aded, bahâ: 8

Gömlek ... 12 aded, bahâ: 122

Köhne saku 1 aded, bahâ: 25

Köhne elbise, 1 aded, bahâ : 21

Müştemil tob ... bahâ: 6

Müştemil beyaz elbise , 1 aded, bahâ: 17

... püskül ve terlik, 1 aded, bahâ:10

Sigara kutusu, 1 aded, bahâ: 1, 25

Köhne kundura hakiki(?), 1 aded, bahâ: 4

Kırmızı kuşak, 1 aded, bahâ: 6, 20

Kır esb mâ eğer takımı, bahâ: 1050

Kars nişanı ... bahâ:20

Seksen beş senesi şehir-i şubat maaşından : 140

Nezinde zuhûr iden nakdi: 11,2

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr : 1667,25 pare

Minhü'l ihracât ;

Techîz ve tekfîn masarîfi: 70

Deyn-i müsbet Karşlı Emin Çavuş an cihet-i karz bâ şehâdet yoluyla İshak Çavuş bin Ahmed ve ...lı Salih bn Ömer ba'de't-tezkiye ve'l halef ve'l hüküm : 80

Deyn-i müsbet Cezireli ... bâ şehâdet cihâtgir Çavuş bin Davud ve Hamid Çavuş bin İsa kezâlik: 5,20

Resm-i kassâmiye berâ-yı hazîne-i celîlesi: 38

Resm-i ... berâ-yı hazîne-i celîlesi: 38

Kaydıyye-i berâ-yı hazîne: 3,2 para

Yekünü'l ihrâcât : 263

Sahhü'l-bâki: 1404,25

Müteveffâ-yı mezbûrun bâlâ da merkûm tereke-i celîlesi(?) esmânıyla ... istihkâk-ı muharreresi bin altıyüz altmış yedi guruş yigirmi beş paresi iblâğ olub bâlâsı âher hatda muharrer ... masârif-i lazimesi bi'l âher mütebâkî bin dört yüz dört guruş yigirmi beş pare ile resm-i ... olan sekiz guruşu ve resm-i dellaliyenin sülûsanı on sekiz guruş yigirmi altı paresi cem'an .. altmış guruş yigirmi yedi pare livâ-i mezbûrun mâl sandığına teslim olunub iktizâ iden ... ve ... ajz olunduğu iş bu mahalle şerh virildi.

SAYFA 114

Numro 281

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Vilayet-i Diyarbekir ahâlisinden olub Siird Sancağı kazâlarından Şirvan Kaimakamlığına tabi' Zirki Kazâsı ...sı iken bundan akdem vefât iden Hafız Mahmud ibn İsmail nâm müteveffânın tereke-i metrûkesi Gülbi binti Hayo'dan gayrı varîs-i ma'rûfu olmayub terekesinin ... sı mezbûre Gülbiye ve mütebâkîsi canibi beytü'l mâl'e aid olmakla muhassebeciyan-ı livâ ref'atlı Abdurrahman Tevfik Efendi cânibinden bi'l vekâle muvakkit-i beytü'l mâl (?) müdiri ve livâ-i mezbûrun arazi kâtibi Hacı Salih Efendi ma'rifeti ve ma'fîret-i şer'le tahrir ve müzayede-i 'alanyesi bi'l icrâ iblâğ olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur.

Hurirre fi'l yevmi'l ... aşer min şehr-i muharremü'l haram li-sene seb'a ve semanin ve mieteyn ve elf

Siyahça saku, 1 aded, bahâ: 43(?)

... Sofâ, 1 aded, bahâ: 6

... resimli seccade, 1 aded, bahâ:27
Sîm zarflı sa'at, 1 aded, bahâ:155
Basma gözlü sıfır minder, 1 aded, bahâ:12
Nühâs tüşhandema' (?) kapağı, 1 aded, bahâ:22
Nühâs ... kapağı, 1 aded, bahâ: 18
... 3 aded, bahâ: 18
Koçer(?) hurcu, 1 aded, bahâ:26
Nargile ... merbuc, 1 aded, bahâ: 17,20
... Entari, 1 aded, bahâ: 15,20
... Gömlek, 1 aded, bahâ: 17
Yedi parça müştemil gazel, bahâ: 8,10
... müştemil entari,1 aded, bahâ: 14,20
Beyaz ...1 aded, Batme kays entari, bahâ: 9,20
Köhne içlik, 1aded, bahâ: 9,20
Kırmızı şal ..., 4 aded, bahâ: 20
Çorab, çift 4, bahâ: 11,10
Def'a çorab çift 1, bahâ: 3
Def'a çorab çift 1, bahâ: 3
Kilid-i ma' miftah, 1 aded, bahâ: 2
Su tası mâ ... kılıf, 1 aded, bahâ: 3
... mâ püskül, 1 aded, bahâ: 8,30
Sarı su tası, 1 aded, bahâ: 1,30
Yazma çift..., 2 aded, bahâ: 4
Timur ..., 1 aded, bahâ: 1
Süzme kuşak, 1 aded, bahâ: 5

Yazma boğça, 1 aded, bahâ: 2,20

Taş ... takımı,2 aded, bahâ: 5, 20

Maden kaşık, 2 aded, ... kaşık, 2 aded, bahâ: 3,20

Köhne seccade, 1 aded, bahâ: 11

Kırık... 1 aded, bahâ: 10 pare

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr: 576,5 Yalnız beşyüz yetmiş altı guruş

Minhü'l ihracât:

Mehr-i mu'accel zevce- mezbûre Gülbi bâ şehâdet Cundi binti Ahmed ve Mehmed ibn Süleyman ba'de't-tezkiye ve'l halef ve'l hüküm: 19,20

Deyn-i müsbet hidmetkârı Mehmed ibn Resul ân- cihet- ücret bâ şehâdet mezbûran kezâlik

Deyn-i müsbet Bezzaz Ahmed bin Seyidullah ân- cihet'il karz bâ- şehâdet merkûman kezâlik

Resm-i Kassamiye: 12,12

Kaydıyye:1,10

Dellaliye:7,6

Münadi-i mahsûs minha

Resm-i emniyye-i berâ-yı hâzine-i celile:12,12

Yekünü'l ihrâcât: 121,14

Sahhü'l-bâki: zevce-i mezbûre Gülbi'nin reb'a hissesi minhâ: 341,04

Müteveffâ-yı mezbûrun bâlâ da merkûm tereke-i...sı beşyüz yetmiş altı guruş beş paraya iblâğ olub bâlâ da ihrâcatda muharrer deyn-i müsbetesi ve masârif-i lazimesi bi'l ihrâc mütebâkî üç yüz kırk bir guruş dört para ile rsm- emniyesi on iki guruş iki iki para resm-i dellâliyenin sülusanı yedi guruş altı para cem'an üç yüz altı guruş on sekiz para livâ-i mezbûrun mâl- sandığına ma'rifet-i şer'le teslim olunub iktizâ iden ilm u haberi ahz olunduğu iş bu mahalle şerh virildi

SAYFA 115

Numro 282

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibi istîd'â Seyyid Dervîş bin Seyyid Abdullah'ın derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül mahallesi ahalîsinden Seyyid Abdulaziz meclis-i temyîz livâda celb olunup ve muvâcehesinde merkûm Seyyid Abdulaziz hanesine muttasıl bulunan duvarına dört aded delik küşadıyla benim makkar-ı nisvan olan havlu vesâir mevazi'ne muzırr bulunan ihdâs ittiği delikler kıbel-i kable'ş şer'imizde keşf olunub mazarât-ı vakıasının ba'de'l keşf def' olunması muradımdır dedikde keşf nâibimiz es- Seyyid Abdulaziz Efendi ve mahalle-i mezbûr imamıyla vukûfdan ihtiyâr meclisi mahal-i nizâ'nın üzerine varub meclis-i şer'i ma'kûde de keşf ve mu'ayene idüklerinde müddeâ aleyh merkûm Abdülaziz cidârına ihdâs itmiş olduğu delikleri merkûm Dervîş'in makkar-ı nisvânkârane mevazi'ne nâzır bulunduğu ümenâ-yı merkûm ve ehl-i vukûfa imam efendi ve muhtar-ı merkûm meclis-i şer'e gelüb alâ vuku'ha inhâ ve takrir itmeleriyle müddeî-i merkûm Dervîş bin mezbûrun makarr-ı nisvanına olan mevazi'ne küşâd itmiş olduğu dört aded deliğin kapadılmasına müddeâ aleyh merkûm Seyyid Abdulaziz bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 Receb sene [12]87

Numro 283

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze Karyesi ahâlîlerinden arzuhâl iden Hacı Bayazıd bin Abdullah meclis-i temyîz -i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül- isim karye-i mezkûr sâkinlerinden Dervîş bin Salo Ali muvâcehesinde merkûm Dervîşde iki bin elli guruş hakkım suâl olunub bana tenbîh-i şer'i muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al merkûm Dervîş kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirafıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr iki bin guruşu müddei-i merkûm Hacı Bayacıd ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Dervîş ibn mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 Receb sene [12]87

Numro 284

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden Hacı Receb bin Hacı İsmail meclis-i temyîz -i livâ Fersaf Karyesi ahâlîsinden Süleyman ibn Mahmud muvâcehesinde ahz u i'tadan bin yüz yigirmi guruş hakkı olduğunu ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi cevâbında kaziyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirafla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr bin yüz yigirmi guruşu müddei-i merkûm Hacı Receb bin mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Süleyman bin mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 Receb sene [12]87

SAYFA 116

Numro 285

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Abdullah Efendi bin Hacı İsmail derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim nebe İbrahim ibn İsmail meclis-i temyîz livâda celb olunup isticvâb olundukda bâ-sened iki yüz elli guruş deyni ikrâr ve itiraf edüb deyn-i mezkûresinden elli guruşunu usta deyn ve amele yevmiye ücretleriyle istifâ-yı deyn eylediğini nebe'-i merkûm def'le da'vâsı müddei-i merkûm Abdullah Efendi yedine bade'l suâl ve'l ikrâr mütebâkî iki yüz guruşu müddei-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere nebe' İbrahim ibn mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 Receb sene [12]87

Numro 286

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hasan hâkipayi samilerine takdim itmiş olduğu arzuhâl-i buyurldı(?) -ı samilerine te'akuban derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim biraderzâdesi Salih bin Ali meclis-i temyîz livâda celb olunup muvâcehesinde merkûm Salihin iki aded tamlarının su mecraları benim satihlarım cereyân edüb mazarratın ba'de'l keşf ve'l mu'ayene def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'del da'vâ-yı keşf nâibimiz es-Seyyid Abdulaziz Efendi meclis-i temyizden Makdis Melko ve binât ustalarından Hacı Hasan Kardo ve mahalle-i mezbûre

ihtiyâr meclisinden Haşino bin Hacı İsmail mahal-i nizâ'da ba'de'l keşf ve'l mu'ayene fil hakika müddei-i merkûm Ahmed nâm kimesnenin satıhlarına cereyân iden müddeâ aleyh merkûm Salih bin mezbûrun iki aded tamları mecrasının mazarrâtı olduğunu ümenâ-yı merkûm ve salifü'z-zikr memureyn gelüb alâ vuku'ha inhâ itmeleri mûcibiyle merkûm ibn mezbûra satıhlarına cereyân iden zarâr-ı vakı'asının def'ine tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm Fî 29 Receb sene [12]87

Numro 287

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird sancağı kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nahiyesi kurâlarından Fiskin karyesi ahâlîlerinden ba'is'ül i'lâm Hasan bin Halid ve ... nâm kimesnenin zikr-i âti tevliyet da'vâsıyla hâkipayî samilerine takdim itmiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan ihale-i âlilerine te'akûban derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim karye-i mezkûr ahâlîlerinden Mahmud bin İsa ve İbrahim bin Bekir nâm kimesneler meclis-i temyîz livâda celb olunup muvâcehelerinde merkûm Mahmud ve İbrahim ebnân mezbûran ceddin Hasan ibn İsmail mezkûr Fiskin karyesi toprağında vâki'Denge Hesvi Same(?) demekle ma'rûf olan iki kıt'a sussuz ma'lûmâtü'l hudûd ve'l müştemilât tarlalarından hâsıl olan gallesini karye-i mezkûrda ... .. şurbi için vasiyet edüb evvela nefesine ba'de mutlaka evlâd-ı evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdının batnen ba'de batnin evlâd-ı zükûrinin ekber ve erşedine umûr-ı tevliyet hizmetini ceddin merkûm Haso vasiyet itmişken ben(?) diyâr-ı âherde bulunmam cihetiyle merkûm Mahmud ve İbrahim hizmet-i mezkûre fuzûlî müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakı'alarının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al anlar dahi kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tiraf itmeleriyle hizmet-i mezkûre olan müddei-i merkûm Hasan bin Halid ve erşed ve eslâh umûr-ı tevliyete i'lâm olub umûr-ı tevliyet hizmetinin îkâsına muktedir bulunan olduğunu karye-i mezkûre ahâlîlerinden ... bin Hacı Ahmed ve Mustafa bin Ömer ve Mahmud bin Ahmed nâmun kimesneler ihbarlarıyla mütehakkık olan merkûm Hasan bin halid hizmet-i mezkûre kıbel-i şer'imizden mütevellî nasb u ta'yin olunub ol dahi hizmet-i mezkûresine îfâya müte'ahhid olmağla olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm Fî 3 Şaban sene [12]87

SAYFA 117

Numro 288

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsilerinden sahib- i istid'â Mehmed bin Farıs meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Hacı Ahmed bin Süleyman muvâcehesinde merkûm Hacı Ahmed mahalle-i mezbûr da vâki ma'lûmatü'l hudûd ve'l müştemilât bir mikdâr arsayı babam gâ'ib-i 'anil-meclis Farıs bin Mehmed hâzır-ı bi'l meclis Seyyid Hamza bin Seyyid Abdulaziz ma'rifetiyle müteveffâ Hacı Yasin bin Hacı Mustafa nâm kimesneden dört sene mukaddem altı yüz guruşa iştirâ ve mutasarrıfı olduğum arsa-i mezkûre inşasında bulunduğum cidârın bina ve inşasına mani' olur suâl olunub müdahale-i vakıasının def'ine tenbîh-i şer'i muradımdır diyü ba'de'l-da'vâ ve lede's-su'al ol dahi cevâbında arsa-i mezkûre dört sene mukaddem altı yüz guruş kıymetle müteveffâ Hacı Yasin oğlu Ahmedden iştirâ eylediğini meclis-i mezkûre ba'de'l arz husûs-ı merkûma Mehmed'in müdde-i mezbûre den bed tasarrufunu inkârını mukârin müdde-i merkûm Mehmed da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukda sırran bâ varâka-i mestûre Şeyh Halef Mahallesinden İbrahim bin Halil ve Salih bin Ali âle't-tıbkü'l müdde-i bi'l muvacehe vech- şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm müddeâ aleyh merkûm Hacı Ahmed da'vâ-yı mezkûresiyle müdde-i merkûm Mehmed bin mezbûra bi't tenbîh mu'ârazatdan men' olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm Fî 3 Şaban sene [12]87

Numro 289

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağına tabi' Kelhuk nâhiyesi kurâlarından Hıyertli Abdi Ağa bin Mehmed'in hâkipayi samiyelerine takdim eylediği arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan âlilerine te'akuban karye-i mezbûr ahalîlerinden biraderzâdesi ba'is'ül i'lâm Ömer bin Taceddin meclis-i temyîz-i livâyâ celb olunub muvâcehesinde merkûm Ömer bin mezbûra geçen yetmiş beş senesi malımdan ve yedimden mübâyâ'a itmiş olduğum bir re's ester hayvanı esmânından bin guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi cevâbında hayvan-ı mezbûru sekiz yüz elli guruş bahâ takdiriyle iştirâ edüb semen-i mezkûru def'le mukabele ve ziyâdesini inkârını mukârin tarafeyn da'vâ-yı meşrûhelerine mübeyyin beyyineye havale olundukda bâ varâka-i

mestûre sırran ve alânen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Çu(ço) karyesi ahalîlerinden İbrahim bin Musa ve Abdulaziz bin İbrahim nâm kimesneler ale't- tıbkü'l müddeî seki yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Abdi Ağa ibn mezbûra müddeâ aleyh merkûm Ömer ibn mezbûra teslimni vech- şer'i üzere isbât itmeleri müciyle ba'de'l hüküm müddeî-i merkûm Abdi Ağa müddeâ aleyh Ömer ibn mezbûra meblağ-ı mezkûr sekiz yüz elli guruş da'vâsıyla ba'de'l men' ve müddeî- merkûm Abdi Ağa yüz elli guruş ziyâde da'vâsını isbâtdan izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamağla merkûm Abdi Ağa ibn mezbûr salifü'z- zikr yüz elli guruş ziyâde da'vâsıyla bilâ beyyine velâ yemin müddeâ aleyh merkûm Ömer ibn mezbûra mu'ârazatdan men olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm Fî 3 Şaban sene [12]87

Numro 290

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Eruh Kazâsı nevâhîlerinden Kelhuk nahiyesine tabi' Hıyert Karyesi ahâlîsilerinden ba'is'ül i'lâm Ömer bin Taceddin nâm kimesnenin zikr-i âti hukuk da'vâsına dair hâkipayi samilerine taktim eylediği bir kıt'a arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan ihale-i samiylerine te'akuban arzuhâlde mezkûr-ı isim karye-i mezkûr sâkinlerinden Abdi Ağa bin Mahmud meclis-i temyiz-i livâ ya celb olunub ve muvacehesinde merkûm Abdi Ağa da gâ'ib-i 'anil-meclis nâhiye-i mezbûr kurâlarından Sadh(?) karyesi Hanna nâm Hristiyandan cihet-i havaleden iki yüz guruş ile bir re's kara sağır öküzü hayvanı esmânından iki yüz guruş cem'an dörtyüz guruşu merkûm Abdi Ağa'dan suâl olunub cihetiyle mezkûr ...dan hakk-ı sarîham suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmekle ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr dört yüz guruşu müddei-i merkûm Ömer ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Abdi Ağa ibn mezbûra ilzâm olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Şaban sene [12]87

SAYFA 118

Numro 291

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Nağmo bin Hüseyin'in derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim ... meclis-i temyîz livâya celb olunup isticvâb olundukda hasmım Nağmo bin mezbûra cihet-i kefâletden yüz elli guruş deynini tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itiraf itmekle mer müceb-i âla ikrâra meblağ-ı mezkûr yüz elli guruşu müddei-i merkûm Nağmo bin mezbûra edâ ve teslimiyle ... ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Şaban sene [12]87

Numro 292

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Keldani Milletinden ....(üstü çizilmiş) derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden müteveffâ ....(üstü çizilmiş) Efendi'nin mûrisi babası merkûm Abdulaziz Efendi meclis-i temyîz livâ da celb olunub muvacehesinde merkûm Abdulaziz Efendi'nin mûrisi oğlu Seyyid Yusuf Efendi de bâ sened emti'a esmânından bin beş yüz otuz sekiz buçuk guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itiraf itmekle ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr bin beş yüz otuz sekiz buçuk guruşu müddei-i merkûm Şimas Cebro bin mezbûreye edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyine ilzâm olunduğu olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 4 Şaban sene [12]87

Numro 293

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağına tabi' Halenze Karyesi ahâlîlerinden ba'is'ül i'lâm tüccardan Abdullah bin Hacı Mehmed'in hâkipayî samilerine takdim itmiş olduğu bâlâ-yı arzuhâlde keşide buyurulan ihale-i âlilerine te'akuban derûn-i arzuhâlde mezkûru'l isim Siird kasabası mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden ga'ib-i 'âni'l-meclis Sofi Yusuf bin Abdurrahim geçen seksen altı senesi şehr-i zilkadetü'l şerîfesinin beşinci günü tarihiyle merkûm Sofi Yusuf bin mezbûra malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğum yigirmi bir aded Osmanlı lira(?) malı şeriki merkûm Yasin bin mezbûra tarih-i mezbûrdan ... havale edüb ben dahi havale-i mezkûr senedini kendiye i'lâm ve irâ eylediğimde havale-i mezkûru kabûl edüb eşya ve emti'a teklif olunub meblağ-ı mezkûr iki bin yüz guruş malım suâl olunub cihet-i havaleden alıverilmesi

muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al eyledikde adem-i kabûlüyle havale-i mezkûr malımı dokuz ... ve istifâ-yı deyn itmekde ta'allül ider suâl olunub meblağ-ı mezkûr iki bin yüz guruş malım suâl olunub cihet-i havaleden aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve le'de's-su'al ol dahi havale-i mezkûru kabûlunu inkârıyla müddei-i merkûm Abdullah da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havaleye olundukda sırran ve âlanan tezkियeleri bi'l icrâ meclis â'zasından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail ile Kassar Mahallesinden Hamido bin Ali Kasar namân kimesne bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere üzere isbât itmeleri mucibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr iki bin yüz guruş müddei-i merkûm Abdullah ibn mezbûra edâ ve teslim olunmak üzere ... Hüseyin(?) bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 4 Şaban sene [12]87

SAYFA 119

Numro 294

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird kasabası mahallâtından Sûk Mahallesi ahalîsinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lâm Abdurrahim bin Abdo meclis-i temyîz livâ da Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden Seyyid Ömer bin Seyyid Mustafa muvâcehesinde merkûm Seyyid Ömer bin mezbûra malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin istikrâz itmiş olduğu yüz yigirmi beş guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf edüb bermûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr yüz yigirmi beş guruş müddei-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh mezkûr Seyyid Ömer bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 5 Şaban sene [12]87

Numro 295

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Ras Mahallesi ahalîlerinden Haso bin ... ile Haşino bin Molla Hasan meclis-i temyîz livâ da Verras Mahallesi ahâlilerinden Seyyid Mahmud bin Ahmed muvâcehesinde merkûm Mahmud'a cihet-i ahz u itâ dan bin guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl

merkûm Mahmud cevâbında altı yüz guruşu Haşino bin mezbûra ve dört yüz guruşu Haso bin mezbûra deyni olduğunu tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfiyla ber- mûcib-i âli ikrara meblağ-ı mezkûr bin guruşu müddeîyân-ı merkûman Haso ve Haşino ebnân mezbûrana edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm Seyyid Mahmud bin mezbûra ilzâm olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 6 Şaban sene [12]87

Numro 296

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahalîsinden arzuhâl iden Ömer bin Receb meclis-i temyîz livâ da mahalle-i mezbûr ahalîlerinden Hacı Hamid bin Osman nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hacı Hamid ibn mezbûra tarihten altı sene mukaddem malımdan ve yedimden mübâya'a itmiş olduğum İstanbul ve Haleb emtiâsı esmânından altı yüz otuz beş guruşdan ez-gayrı teslimât beş yüz otuz altı guruş mütebâkî alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi matlûbumdur deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında bâ- sened bin altı yüz otuz beş guruş deynden mütebâkî iki yüz elli guruş deynini ikrâr ma'dası olan iki yüz seksen altı guruşu dahi def'le da'vâsı müddeî-i merkûm Mehmed'den lede's- suâl ol dahi inkârını mukârin dâfi-i merkûm Hacı Hamid def -i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâfa dahi tâlib olmamağile bilâ beyyine velâ yemin dâfi'-i merkûm Hacı Hamid bin mezbûra da'vâ-yı mezkûresiyle mu'ârazatdan ba'de'l men' mütebâkî-i mezkûr beş yüz otuz altı guruşu müddeî-i merkûm Hamid bin mezbûra edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Hacı Hamid ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 5 Şaban sene [12]87

Numro 297

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Verras Mahallesi ahalîsinden arzuhâl iden Seyyid Mahmud bin Ahmed meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahalîlerinden ba'is'ül i' lâm Esad bin Yasin muvâcehesinde merkûm Esad hâzır-ı bi'l meclis Yusuf bin Yasin nâm kimesne bin şu kadar guruş deynim olmağla iki re's ester ve bir re'bargir. hayvanlarımı fuzûlî gasb ve hanesine götürmüş olduğu hayvan-ı mezkûrların aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında iş bu hasmı merkûm Mahmud'un iki re's ester ve bir re's bargir hayvanlarını tarihten iki gün

mukaddem bey'-i kat'i bin seksen guruşa ... mahzârında ve iştirâ edüb ve semeni olan bin seksen guruşu hâzır-ı bi'l meclis er karındaşı Yusuf bin mezbûra olan deynine mukâbil(?) bey'-i batt-ı kat'i ile furûht eylediğini merkûm Esad bin mezbûr ba'de'd da'vâ-yı ve lede's-suâl merkûm Mahmud'un inkârını merkûm Esad da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda bâ varâka-i mestûre sırran ve alânen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan Ra's Mahallesi ahalîlerinden Yusuf bin Mehmed ve Nazif Mahallesinden Ali bin Mahmud namân kimesneler bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere fi'l hakika müdde-i merkûma iki re's ester ve bir re's bargir mallarını tarihten iki gün mukaddem bin seksen guruş

SAYFA 120

Devamı

takdîr-i bahâ ile merkûm Esad bin mezbûra bey'-i kat'i ile bey' ve semeni biraderi Yusuf bin Yasin nâm kimesneye olan deynine takas eylediğini bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mücibiyle ba'de'l hüküm müdde-i merkûm Mahmud bin mezbûr eylediği gasb da'vâsıyla merkûm Esad bin mezbûra mu'ârazatdan men' olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 6 Şaban sene [12]87

Numro 298

Medine-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden Abdullah bin Ömer bin İbrahim ile Süveyka Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arrefe hemşiresi Şirin binti Ömer nâm hatun taraflarından zikr-i âti ... da'vâsına bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Bezzaz esnâfindan Abdulfettah bin Molla Abdurrezzak nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Fiskin Karyesi ahâlîlerinden Mahmud bin Hacı Ahmed muvâcehesinde müvekkilirim merkûm Abdullah ve mezbûre Şirin babaları müteveffâ Ömer bin İbrahim'den bi'l ırsi'ş- şer'i intikâl iden Fiskin Karyesinde vaki' etrâf-ı erba'adan Salih'in mülk-i menzil ve bir taraftan imam Kadir emlâk menzilleri ile tarîk-i âmm ile muntehi Fevkânî de üç bâb oda ve tahtânî de üç bâb dam ve saman mülk-i menzile merkûm Mahmud bin mezbûr fuzûlî on üç seneden berü zabt ider suâl olunub bi'l vekâle aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında iş bu hüsemâm Abdullah ve hemşiresi Şirin nâm hatunun babaları Ömer bin mezbûrun zarûret deyn-i müsbetesi için nâib-i sâbık ma'rifetiyle meşrûharâb(?) menzil-i mahdûd-ı mezkûrun müzayede-i aleniyesi bi'l icra

rağbat-nas(?) inkıtâ'ıyla iki yüz guruş kıymetle ... .. on altı seneden berü yed-i tasarrufumda olub bütün bütün müceddid enbâ eylediğini meclis-i mezkûre ba'de'l arz husûs-ı mezbûre me'zûnen bi'l iftâ efendi hazretleri lede'l istifâ cevâb bâ savâbında müddeâ aleyh merkûm Mahmud da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin isbât olunmasını cevâb-ı 'itâsıyla marû'z-zikr da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havale olundukda merkûm müddeî isbât itmek sadedeinde iken vekîl-i merkûm Abdulfettah bin mezbûr ile müddeâ aleyh merkûm miyânında muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla vekîl-i merkûm müvekkili Abdullah ve Şirine nâm hatun rey-i iltmaslarıyla (?) iki yüz guruş üzerine inşâ-i akd-ı musâlahe olub ve bedel-i sulh-ı mezbûr iki yüz guruşu tamamen meclis-i mezkûrde müddeâ aleyh merkûm Mahmud bin mezbûr ve vekîl-i merkûm Abdulfettah bin mezbûra edâ ve teslîm eyledikde menzil-i mahdûd-ı mezkûra müte'allik âmme-i da'vâ da merkûm Mahmud bin mezbûrun zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ehâdühüma âherin ibrâsını kabûl eyledim dedikde gibbe't-tasdikü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 6 Şaban sene [12]87

Numro 299

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Fersaf karyesi ahâlisinden arzuhâl iden Ömer bin Halef meclis-i temyîz-i livâ da Siird kasabası mahallâtından Ras Mahallesi ahâlîlerinden Katırcı Hamza bin Mahmud muvâcehesinde merkûm Hasan bin mezbûra tarih-i ilâmdan on iki sene mukaddem Haleb şehba da vaki' eğri handa malımdan ve yedimden mübâya'a edüb ve kendinin benden iştirâ ve kabz kabul etmiş olduğu bir re's ester ve bargir mallarımın kıymet-i maktû'ası olan altı bin iki yüz elli guruş alacak hakkıma mukâbil iki yüz elli guruş kıymetli bir re's merkeb hayvanıyla meskûn olduğum Fersaf Karyesi ahâlîlerinden Hacı İbrahim nâm kimesneden bana havale eylemiş olduğu üç yüz guruşdan dahi zevcesi Fatma binti ... nâm hatuna karzen vermiş olduğum yüz elli guruş ile az-gayrı teslimât beş bin sekiz yüz guruş cihet-i mezkûreden alacak hakkım suâl olunub alacak hakkımın alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında zevcesi Fatma'ya virmiş olduğu meblağ-ı mezkûr yüz guruşu ikrâr ma'da da'vâ-yı meşrûhesini inkârıyla hasmı merkûm Ömer bin mezbûra tarihten on iki sene mukaddem Fersaf Karyesi ahâlîlerinden Hacı İbrahim nâm kimesneden beş yüz guruşu havale virmiş

olduğu maliyla üç yüz guruş kıymetle karz almış olduğum bir re's merkeb hayvanı esmânı sekiz yüz guruş alacak hakkımdan yüz guruşunu zevcem mezbûreden almış olduğu yüz guruşunu ... yedi yüz guruş malım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi inkârıyla tarafeyn beyyineye havâle olundukda bâ varâka-i mestûre sırran ve ba'dehü alâniyeten tezkiyeleri bi'l-icrâ Sor Mahallesi ahalîlerinden Hacı Süleyman bin Hasan ile Kassar Mahallesinden Mahmud bin Şeyh Ali nâman kimesneler meclis-i mezkûrde hâzıran olub iştihâd olundukda fi'l hakika tarihten on iki sene mukaddem Haleb de vaki' eğri han müddeî-i merkûm Ömer bin Halef merkûm Hamza bin mezbûra bir re's ester ve bargiri altı bin iki yüz elli guruş kıymetle mübâya'a edüb ve merkûma cihet-i karz iştirâsıyla mukabelesinde iki yüz elli guruşa bir re's merkeb hayvanıyla Fersafılı Hacı İbrahim nâm kimesneye üç yüz guruşuna havâle verdiğini ale't- tıbkü'l müddeî vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'del hüküm meblağ-ı mütebâki-i mezkûr beş bin sekiz yüz guruşu müddeî-i merkûm Ömer bin Hamzaya edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Hamza ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 19 teşrin-i evvel sene [12]86

SAYFA 121

Numro 300

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lam Abdurrezzak bin Süleyman meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Navro nâhiyesi karyelerinden Civanikan(?) Karyesinden vefât iden Kasım bin ... zimmetinde cihet-i karzdan üç yüz elli guruş hakkı olduğunu vasi-i muhtârı ve terekesine vaziü'l yed olan karye-i mezkûr sâkinlerinden Süleyman bin Ahmed muvâcehesinde şahidin mu'adin(?) şehadetleriyle bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere ba'de'l isbât ve't tahlif mûcibiyle tereke-i müteveffâ-yi mezkûrdan meblağ-ı mezbûr üç yüz elli guruşun müddeî-i merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra edâ ve teslîme vasi- i merkûm Süleyman bin mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 7 Şaban sene [12]87

Numro 301

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Vilayet-i Diyarbekir elviyelerinden Mardin sancağı kazâlarından Cezire kazâsına tabi' Deyrebon(?) karyesi mütemekkinlerinden Yezidi tâifesinden Halef bin mezbûr ile zevcesi Aîşe binti Pero(?) meclis-i temyîz-i livâ da Siird'e ma'kûd meclis- şer'i âlide bâliğ ve bâliğa buldukları halde iş bu tarih-i i'lâm günü ... .. her biri kelimeteyn-i şehâdeteyn bi't- tav' ve'r- rızâ lisanlarıyla ve edyân-ı batıladan teberrâ ve İslamla müşerref olmalarıyla merkûm Halef ve zevcesi âişe talepleriyle zevc-i merkûmun ismi Süleyman ve zevce-i mezbûrenin ismi ... Aîşe tesmiye olunub ve kendilerine taraf-ı saltânat-ı seniyyeden sadaka buyurulan 'atiyyenin emsâli misillu inâyet buyurulması tazarru'nda buldukları bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 11 Şaban sene [12]87

Numro 302

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Bakkal Hüseyin bin Abdo meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrû'l isim Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa nâm kimesne ihzâr ve muvacesinde merkûm Hacı Mehmed'e babam müteveffâ dan müntâkil iki bin guruş alacak hakk malımı geçen seksen senesi şehr-i recebül müreccebin gurresi tarihiyle ... hitâmında bin guruşunu istifâ-yı deyn itmek üzere va'deye rabt etmiş olduğum meblağ-ı mezkûr iki bin guruşdan iki bin guruşun va'desi hitâmeresinde olalı bir aydan berü edâsına ta'allül ider suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfiyla bermûcib-i âli ikrara meblağ-ı mezkûr bin guruşu müddeî-i merkûm Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Hacı Mehmed bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 11 Şaban sene [12]87

Numro 303

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Tom veledi Keşiş Pedros derûn-i arzuhâlde mezkûrû'l isim Gorgis veledi-i Hanna ile münazâ'ât olan müşterek arsa münâza'aları belediye-i meclis ma'rifetle keşif ve mu'âyene olunub bir zirâ' tüccarı mikdârı arsa-i müşteriye tecavüzüyle merkûm Gorgis'in binâ eylemiş olduğu cidârın kal'ıyla kadîm mevâzi'ata alâmet-i fasıla vaz'ıyla müceddeden bina vaz' olunacak cidârın mesârif-i ta'miresiyle müddeî-i merkûm Tom

veled-i mezbûr sarf etmek üzere tarafeyn bi'r-rızâ iskân(t) oldukları bi't tescîl huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 11 Şaban sene [12]87

Numro 304

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'arefe arzuhâl iden Saliha binti Ahmed nâm hatun tarafından zıkr-i âti bir kıt'a mülk tarla da'vasını fasl u hasm vekil olub vekâleti mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden ... bin Seyyid Süleyman ve Mahmud bin Seyyid İsmail şehâdetleriyle sabitü'l vekâle mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden â'ma Musa bin Hacı Ömer meclis-i temyîz-i livâ da Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden Abdulmecid bin Mevlüd Efendi muvacehesinde müvekkilem mezbûre Saliha'ya mûrisi babası Ahmed bin Hacı Mehmed'den müntâkil bâ tapu taht tasarrufunda olub Siird kasabası civarında Şeyh Musa türbe-i şerîf kurbunda vâki' etrâf-ı erbâ'adan cânib-i kıblesi Hamza bin Hacı Salih'in zevcesi Emine'ninve bir taraftan Seyyid Mirza'nın vasiyet-i mülk tarlaları ve bir taraftan Şeyh Mahmud bin Yusuf'un mülk tarlaları ve bir taraftan Mescid-i Şeyh Davud'un vakıf mülkü ve âmmim Reşo'nun mülk tarlası ve tarîk-i âmm müntehî tahtânide üç siirdi tohum isti'âb ider bin gurus mu'acelesi bir kıt'a mülk tarlaya merkûm Mecid Efendi fuzûli müdahale ider suâl olunub müdahale-i vakıasının def'ine tenbîh-i şer'i muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında gâ'ib-i 'anil-meclis ... Aişe binti Hacı Mahmud nâm Hatun er karındaşı Ahmed bin Hacı Mahmud hâl-ı hayatında nezr(?) ve hibe etmiş olduğu arazi-i mahdûd-ı mezkûrde merkûm Abdulmecid Efendi bin mezbûrun zevcesi mezbûrenin ... da'vası olmadığı müddeâ aleyh Abdulmecid Efendi meclis-i mezkûrde ba'de'l arz müddeîyye-i mezbûre Saliha ibnet mezbûrenin imârü'l mübâya'ası(?) ihale-i intikâliyesine müdahale itmemek üzere müddeâ aleyh Abdulmecid Efendi bin mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu oldukları bi't tescîl huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 12 Şaban sene [12]87

SAYFA 122

Numro 305

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kasabası mahallâtından Sûk Mahallesi ahalîsinden Ahmed bin Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da Süveyka Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Mahmud'den cihet-i ahz u itâdan seksen gurusu alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl inkârını mukârin müdde-i merkûm Ahmed da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin havâle olundukda adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan Süveyka Mahallesinden Ali bin Hacı Yusuf ile Kassar Mahallesinden Yusuf bin Mahmud nâm kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr seksen gurusu müdde-i merkûm Ahmed bin mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Ahmed bin mezbûra tenbîh-i şer' olunduğu ba'de't tescîl huzûr-ı âlilerine î'lâm olundu Fî 4 Şaban sene [12]87

Sûret-i Emirnâme-i ... Hazret-i fetvâ-yi Penahi Diyarbekîr Vilâyet Müfettişi Hükâmılarına

Faziletlü Efendi

... medyûnlar mutasarrıf oldukları oldukları bir mülkü bir kaç alacaklıya rehîn eylemekte ve bundan dolayı enva'müşklât ve münaza'ât tahdîs itmekte bulunmuş ve müstakillen ve ...-i mevkûfenin sûret-i istiklâli bir kağıda mazbut tahtında carî ise de emlâk-ı saîrenin mu'âmelat-ı terhinesine intizâm ve inzibât olmaması br takım suîstî'malâtadâ'î olacağından bunun dahi mûcib-i emniyet olacak bir ka'ide ... vaz'ı lazımeden bulunmuş olduğu beyânıyla ol bâbda şûra-yı devletden kaleme alınub bi'l istizân icrâ-yı ahkâmına irade-i seniyye hazırân(t?) -ı padişahi müte'allik ve şeref sudûr buyurulması olan mevâd-ı nizamiyenin bir nüshasının leffiyle icâb eden hükkam ve nevvâb-ı şer'iyyeye tebliğât ... icrâsına bâ tezkere-i samiye iş'âr buyurulmuş ve mevâd-ı nizamiye-i mezkûrenin bir nüsha-i matbu'ası leffen irsâl kılınmış olmağla matbu'a-i vilayetde tab'yla ahkâmın tenkidi ve icrâsı zımında dahil-i daire-i vilâyet olan nevvâb efendilere birer nüshasının irsâliyle tebliğ- keyfiyet olunması siyâkında sifaen mahsûsa-i senâveri terkîm kılındı Fî 19 Cemaziyelevvel sene [1]287

Siird Sancağı ... şer'iyyesine

Mükeremetlü Efendi

... âliyesi bâlâya tab' olunan emirnâme-i salisi(?) hazret-i fetvâ-yi penâhide irsâl kılınan matbu' mevâd-ı nizamiyenin sicil-i mahsûsuna kaydıyla ahkâm-ı celîle-i mûndericelerinin idarece tamamı tenkîd ve icrâsına ... ve muharrerât-ı melfufenin dahi

fezaha-yi mülhak nevvabi efendiler taraflarına irsâle ... buyurulması sibâkında terkîm zeyle ibzâr kılındı Fî 9 Receb sene [1]287

İmza

...

SAYFA 123

Terhîn-i emlâk hakkında mevâd-ı nizamiyedir

Birinci Madde : Bir mülk terhîninde ibtidâ olmak başka yere rehîn edilmek veya .... tahtında bulunmak gibi ... olmadığı ... mahalle veya karyesi muhtar ve ihtiyâr meclisi tarafından ... bi ilm u haber ahzıyla ...-i livâ da meclis-i temyîze kazâra ise da'vâ meclisine ibrâz olunacak ve meclisde bâlâ.. haber ol mülk-i senedâtı mu'âyene ve bir güne eyleyişi olmadığı tahkîk olduktan sonra ilm u haber hıfz olunarak bir ruhsatnâme verüb o ruhsatnâme mülkünün bulunduğu kazâ mahkeme-i şer'iyyesine bâlâ... oradan rehîn -i hüccet olunmak lazım gelecektir

İkinci Madde: Da'vâ-yı temyîz meclisinde mu'amelât -ı terhîniye için bir vakt tutulub bir mülk hakkında terhîn ruhsatnâmesi verildiği anda o deftere kayd olunacak ve ... .. mülkünde meclis-i mezkûreye bi'l mura... kaydı tashîh edilecektir.

Üçüncü Madde : bu mu'amelâtın icrâsında da'vâ ve temyîz meclisinden harc ve resm alınmayub yalnız hüccet harcı alınacaktır. Fi 21 Rebi'ü'l- âhir

Numro 306

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh Kazâsı nevâhilerinden Kelhuk nâhiyesi kurâlarından Çöl karyesi sâkinlerinden sinn-i vechesinin bülüğa tahammülü olmağla bülüğünü mukırre ve mu'terife olan Meryem binti ...(silik) zâtı ba'de't- ta'rif -i şer'i livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu rafîü'l kitâb Şeyh Mahmud ibn Şeyh Ali muvâcehesinde bi- tav'iha ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm edüb merkûm Şeyh Mahmud ibn mezbûr benim zevc-i dahlim olub beynimizde âdem-i hüsn-i mu'aşerât dan nâşi bir hâl'e tâlibe ve rağbad olmamla merkûm Şeyh Mahmud zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-i âliyye olan iki yüz guruş mehr-i mueccelemden ve cihet-i karz-ı şer'idan alacak hakkım olan yüz altmış guruşumdan fariğ'a olub ve yüz guruş nafaka-i 'iddetim dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim merkûm Şeyh Mahmud ibn mezbûr ile muhâllaa-i sahîh-i şer'i ile hal' olduğumda ol dahi ber

vech-i mübeyyen hal'-i mezbûru ber vech-i muharrer kabûl hukuk-ı zevceteyne müte'allik âmme-i de'âvîden her birimiz âherin zimmetini ibrâ-i âmm ile ve iskât ve yine her birimiz aherin ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 13 Şaban sene [1]287

Şuhûdü'l - Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz Efendi ibn Seyyid Hüseyin

Muhzır ... Ali ve İsa

Numro 307

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi ahâlîlerinden sahib-i arzuhâl ba'is'ül i'lâm Ömer bin Hacı Musa meclis-i temyîz-i livâ da kazâ-i mezbûra tabi' Simhor(?) karyesi mütemekkinlerinden ve devlet-i âliyye teb'asının Süryani milletinden Hano bin Husi(?) muvacehesinde merkûm Hanoya tarihten on üç mâh akdem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz eylemiş olduğu bâ sened bin üç yüz elli guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi bi'l asale matlûbumdur deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl merkûm Hano'nun inkârını mukârin müddeî- i merkûm Ömer ibn mezbûr da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda adl ve makbulü's-şehâde idükleri kıbel-i meclis-i mezkûreden tezkîyeleri bi'l-icrâ mezkûr Halanze karyesi ahâlîlerinden Mehmed bin Haldo(?) ile Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Molla Mustafa bin Mahmud Efendi bi'l muvacehe vech-i şer'î üzere edâ-i şahadet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr bin üç yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Ömer ibn mezbûra edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûm Hano bin mezbûra tenbîh-i şer'î olduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 14Şaban sene [12]87

SAYFA 124

Numro 308

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîsinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lâm Ali bin Bekir meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Tütüncü Hamza

bin İbrahim muvâcehesinde merkûm Hamza gâ'ib-i 'anil-meclis Ahmedko bin Hacı Hamza bâ sened üç bin yüz guruş alacak hakkımın bâ sened edâsına kefil bi'l mâl bulunan merkûm Tütüncü Hamza dan hakk-ı mezkûrem suâl olunub cihet-i kefâletden aliverilmesi bi'l asale muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf itmekle ber- mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç bin yüz guruşu müdde-i merkûm Ali bin Bekir nâm kimesneye edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm Tütüncü Hamza bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 14 Şaban sene [1]287

Numro 309

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîsinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lâm ...lı Ali bin Hasan meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Abdurrezzak bin Ahmed muvâcehesinde merkûm Abdurrezzak'a malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz itmiş olduğu bâ sened bin beş yüz guruş alacak hakkımın bana edâsında ta'allül ider suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ol dahi kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf itmekle ber- mûcib-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr bin beş yüz guruşu müdde-i merkûm Ali ibn mezbûra edâ ve teslîmle merkûm Abdurrezzak ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 14 Şaban sene [1]287

Numro 310

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi te'âla vefât iden Mehmed bin ...(silik) nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Hüseyin ve Yusuf'un babaları müteveffâ-yı mezbûr Mehmed ibn mezbûrdan müntâkil mallarını zabt u rabt ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehemm ve elzem olduğu ecilden sağırân-ı mezbûranların valideleri olub her vecihle umûr-ı vesâyeti rü'yetine kâdire idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'is'ül kitâb Berfe binti Mehmed nâm hâtun hâkim-i mevki' sadr-ı küttâb tûbale ve hüsnümeâb efendi hazretleri sağırân-ı mezbûranların vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrandan müntâkil emvâlliyle hıfz u hırâsete vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i mübeyyen vesâyet-i mezkûreyi

kabûl ve hıdmet-i lazımesiyle kemayenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 15 Şaban sene [1]287

Şuhûdü'l - Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Hüseyin

Molla Hacı Mustafa bin Hüseyin

Meclis-i Temyiz a'zâsından Abdurrezzak bin Hacı ...

ve Ğayrihum mine'l hâzır

Numro 311

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i âliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Menas veledi Harun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Meclis-i Temyiz a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail muvâçhesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm idüb akd-ı âti z-zikr sudûruna sîlk-i mülk-i sahîhamda münselik olub sûk-i sultaniyede vâki' Hacı Hüseyin Ağa'nın vakf-ı hane civarında kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı ... dükkanı ve tarafeyn nüşteri-i merkûm Abdullah Efendi'nin mülk-i dükkanları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkanı dokuz yüz guruşa merkûm Abdullah Efendiye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuzyüz guruşu müşterî-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûr yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim Fi'mâ-ba'd dükkan-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'iyen alâka ve medhalim kalmayub müşterî-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarihi olmuşdur Keyf-i mayeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun didükde ğıbbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb Fî 16 Şaban sene [1]287

Şuhûdü'l - Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin

ve Ğayrihum mine'l hâzırın)

SAYFA 125

Numro 312

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi Sâkinlerinden zât-ı zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arefe olan iş bu ba'is'ül kitâb Zülfiye binti İbrahim nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde vâcibü't- tevkîr de zevc-i sâbıkı Hacı Salih bin Hacı Haso mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm edüb mezbûr Hacı Salih ibn mezbûr ile zevceteyn beynimizde kâim iken firâşından hâsıl ve benden mütevellid halen ... .. de olan iş bu hâzır-ı bi'l meclîs sulbiye-i sağire kızı Fatma'nın nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzım zarûriyesi için babası merkûm Hacı Salih ibn mezbûr üzerine kıbel-i şer'imizden mikdârü'l kifaye meblağ-ı karz ve nakdiya olunmak muradıdır didikde gibbe't-tasdîk hakim- mevki' 'aliyü'l küttâb tübâle ve hüsnümeâb Efendi hazretleri dahi sağire-i mezbûre için babası merkûm Hacı Salih ibn mezbûr üzerine bi't-terâzî iş bu tarih-i kitâbdan yevmiye otuz pare karz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağire-i mezbûrenin nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede'l iktizâ istidâneye ve 'inde'l-farz mezbûr Hacı Salih üzerine rücû' mezbûre Zülfiye nâm hatuna izn verildiği mâ-vâki' bi't-taleb ketb olunduFî 15 Şaban sene [1]287

Şuhûdü'l - Hâl

Es-Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin

Muhzır Ali ve İsa ve ... Hasan

ve Ğayrhum

Numro 313

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi Sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Ali bin Hacı İsmed nâm müteveffânın sulbi sağir oğlu İsmail ve Sulbiye-i sağire kızı Aişe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrdan bilâ irsi's- şer'i intikâl iden emvâl ve eşyalarını zabt u rabt ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden bir vasi-i muhtar nasb u ta'yin olunmak ehemm u elzem olduğu ecluden sağir-i merkûmun ve sağire-

mezbûrenin li-ebeveyn er karındaşları olub umûr-ı vesâyeti uhdesinden gelmeğe kadar idiğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu bais'ül kitâbü'l müstetâb Mehmed ibn Ali nâm kimesneye hâkim-i mevki' sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-ü meâb Efendi hazretleri sağır-i merkûm İsmail ve sağıre-i mezbûre Aişe'nin vakt u rüşd ve sedâdlarına değın vasi-i muhtâr nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi hidmet-i mezkûreyi kabûl itmeğe mâ- vâki' bi't-taleb ketb olunduFî 17 Şaban sene [12]87

Numro 314

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Medine-i Siird mahallâtından Meydan Mahallesi ahâlîsinden Mustafa bin Hacı Yusuf nâm kimesne medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu sahibü'l kitâb Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden ... bin Ali ile kebîre kız karındaşı Şaha ve sağıre er karındaşı İsmail ve sağıre kız karındaşı Aişe taraflarından vesâyeten kebîre ve kebîr taraflarından vekâleten diğere er karındaşları Mehmed bin Ali bin İsmed muvacehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-i âti-i zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub Hacı Derviş bin Mehmed Emin nâm kimesneden şirâen malım olan mezkûr Şeyh Halef Mahallesinde vâki' bir taraftan Seyyid Abdulali bin Seyyid Ali ve bir taraftan Ahmed bin Seyyid İbrahim ve bir taraftan Ahmed bin Hacı İsmed mülk-i menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd olub tahtânî iki oda ve bir mikdâr havlu ve müşterek birr-i mâ-ı müştemil menzilimi bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icâb ve kabulü havî ve şurut-ı müfsideden ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'i ile iki bin guruşa müşteri-i merkûm Mehmed kendi tarafından esasen ve er karındaşı kebîr .. ve kebîre Şaha ve sağır İsmail ve sağıre Aişe taraflarından vekâleten ve vesâyeten ve ben dahi bey' ve temlik ve teslim eylediğimde Mehmed dahi bi'l şirâen iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki bin guruşa müşteri-i merkûm taraflarından vekîl ve vasi ve kendi taraflarından asıl Mehmed [bin mezbûrdan?] bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz ve kabûl eyledim Fî mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrede asla benim alâkam kalmayub müşterî-i merkûm Mehmed bin Ali'nin ve kız karındaşları mezbûranların bâ şerîk mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur Keyfe ma ve yahtâra mutasarrıf olsunlar

dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î ma- hûvel vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 17 Şaban sene [1]287

SAYFA 126

Numro 315

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Verras Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Âliyye'nin Yakubi Milletinden Basmacı Yakub veled-i ... nâm kimesnenin hakîpâyî samilerine takdîm eylemiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşîde buyurulan ihâle-i samilerine te'âkuben hasmı mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Kazzâz Musa bin Abdurrahim nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Musa'nın hanesinden cereyân iden havlusunun su mecrasından dolayı zarâr da'vâsını mahallinde keşf ve mu'ayene de fasl u hasm taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz es- Seyyid Abdulaziz Efendi ile meclis-i temyîz-i livâ sandık ... İbrahim ve ehl-i vukûf hâzır oldukları halde mahall-i nizâ' varub keyfiyet bi't- tahkîk müddeî-i merkûm Yakub'un mülk-i havlusu derûnunda su mecrası olduğunu meclis-i mezkûre ba'de'l arz ve lede's suâl müddeî-i merkûm Yakub'un tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirâf itmekle husûs-ı mezbûre me'zûnen bi'l iftâ Efendi hazretlerinden lede'l istiftâ verilen fetvâ-yı şerîfden ... .. (arapça ibare) mazmûn-ı münîfî üzere iftâ buyurulma mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm Musa bin mezbûrun havlusunun su mecrâsına müdahale itmemek üzere müddeî-i merkûm Yakub veled-i mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Şaban sene [12]87

Numro 316

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Ermeni Milletinden ... derûn-i arzuhâlde mezkûrû'l isim Şecoras(?) Ohan veled-i ...(silik) meclis-i temyîz-i livâ ya celb olunub ... esmânından ez-gayrı teslimât elli beş guruş mütebâki hakkım aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl inkarın mukârin mezbûrdan Cezmo veled-i Mado ile Babi(?) veled-i Gürgüz bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere elli guruş deyni ikrâr ve i'tirâf eylediğini isbât itmeleri ile bade't te'dil ve tezkiye mucibiyle meblağ-ı mezkûr elli guruşu müddeî-i merkûm ...ya edâ ve teslîm

olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Ohan bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ba'de't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Şaban sene [12]87

Numro 317

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Bırzukak Mahallesi ahâlîlerinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lâm Ömer bin Mehmed nâm kimesne Nazif Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin bin Mahmud Efendi nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hüseyin bin mezbûreye diyâr-ı âherde iken Nazif Mahallesinden Yusuf bin Ali nâm kimesne benim mülk-i menzilimi dört seneden berü gasb eylemiş olduğu üç yüz guruş kıymetli bir re's kır merkeb hayvanımı merkûm Hüseyin ibn mezbûra furûht edüb el-yevm Hüseyin bin mezbûr ... bulmamla hayvan-ı mezkûrumu merkûm Hüseyin bin mezbûrdan alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirâf itmek mucibiyle müddei-i merkûm Ömer ibn mezbûra hayvan-ı mezkûru teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Hüseyin ibn mezbûra ilzâm olunduğubi't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Şaban sene [12]87

Numro 318

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîsinden ba'is'ül i'lâm Selim Çavuş bin Hacı Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Hamamcı Mehmed bin Azo(?) muvâcehesinde merkûm Mehmed Azo'dan cihet-i kefâletden bâ sened iki yüz guruş alacak hakkımın edâsında ta'allül ider suâl olunub hakk-ı sarihimin alıverilmesi deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirâf itmekle ber - müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşu müddeâ-i merkûm Selim Çavuş bin mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Mehmed Azo'ya ilzâm olunduğu bi't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 18 Şaban sene [12]87

Numro 319

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden sahib-i istid'â ba'is'ül i'lâm Kılınc[ç]cı Mehmed bin Hacı Yusufun derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim

mahalle-i mezbûr ahâlîsinden Kılınccı Ali bin İsmail meclis-i temyîz-i livâ ya celb olunub muvâcehesinde merkûm Ali'den az-gayrı teslîmât cihet-i kefâletden mütebâkî doksan iki gurusu hakkım suâl olunub aliverilmesi deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibiyle meblağ-ı mezkûr doksan iki gurusu müddeî-i merkûm Mehmed ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Ali ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 18 Şaban sene [12]87

SAYFA 127

Numro 320

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesinde sâkin olub zât-ı zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi Süleyman ta'rifleriyle mu'arefe olan iş bu ba'is ül küttâb Meryem binti Mehmed ... nâm hatun meclis-i şer'imizde vâcibu't-tevkîrde zevc-i mutlâkı Birzukak Mahallesi ahâlîlerinden Hasan bin İsmail mahzârında takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ânîl merâm edüb mezbûr Hüseyin ile hâl-i zevciyet beynimizde kâim iken firâşından hâsıl ve bendan mütevellid ... .. medh olan iş bu hâzır-ı bi'l meclis sulbi sağır oğlu Bekir'in nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesi için babası mezbûr Hasan bin mezbûr zarûriyetine kıbel-i şer'imizden mikdâr-ı kifaye meblağ-ı farz ve takdir olunmağ muradıdır dedikde gibbe't tasdik hâkim-i mevki' ale'l-kitâb ref'-i kadre mevlâhu'l-vehhâb Efendi hazretleri dahî sağır-i mezbûr için babası mezbûr Hasan üzerine bi't- terâzi iş bu ba'is'ül kitâbdan yevmi yigirmi pare farz ve takdir buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede'l iktizâ-i istidâneye ve 'inde'l-farz mezkûr Hasan üzerine rücû'a mezbûre Meryem hatuna izn virilmeğın mâ-vâki bi't-taleb ketb olundu Fî 17 Şaban sene [12]87

Numro 321

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Sor mahallesi ahâlîlerinden Seyyid Musa bin Seyyid Ömer nâm kimesnenin hâkipayî samilerine takdim eylemiş olduğu arzuhâl bâlâsına keşide buyurulan ihâle-i samilerine te'akuban derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Esad ve

Seyyid Hamza mülk-i havlularının iktisâmını tarafeyn iltimaslarıyla taraf-ı şer'imizden mersûl iktisâm nâibimiz es-seyyid Abdulaziz Efendi ve benân(?) Abdurrezzak bin İsmail nâm kimesneyle mahalle-i mezbûrun muhtarı Hacı İsmail hâzır oldukları halde ve müddeîlleyhma(?) miyanelerinde havlu-ı mezkûrun bir sülâsi müddei-i merkûm Musa ibn mezbûra ve sülüsânı ... müddeâ aleyhiman merkûman Esad ve Seyyid Hamza namân kimesneler hisselerine bâ tefrik ve ... larına âlamet-i fasılada müte'ayyine tarafeyn bi'r-rızâ birbirleri zimmetlerine ibrâ –i âmm ile ibrâ eyledikleri bi't tescil huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 18 Şaban sene [12]87

Numro 322

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'ânın iddi'â da bulunduğu derûn-i arzuhâlde mezkûr'l isim Halenze karyesi ahâlîlerinden Musa .. ile refikleri karye-i mezkûr sâkinlerinden Hasan ve Ahmed ve Berho nâm kimesneler meclis-i temyîz-i livaya celb olunub ve muvacehelerinde merkûm Musa ve refikleri merkumun nâht-ı icâremet(?) olan altı aded batum eşcârlarının iki yüz guruş kıymetli mahsulü fuzûlî düşürmüş oldukları malım suâl olunub eliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl müddeâ aleyh merkûmun Musa ve refikleri külliyyen inkâr itmekle müddei-i merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmamağla bilâ beyyine müddei-i merkûm Hamza(?) da'vâ-yı meşrûhesiyle müddeâ aleyh merkumun Musa ve refikleri merkûmândan Hasan ve ahmed ve Berho'ya bilâ beyyine velâ yemin mu'ârazâtından men' olunduğu bi't tescil huzûr-ı âlilerine i'âm olundu Fî 18 Şaban sene [12]87

SAYFA 128

Numro 323

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahâlîsinden arzuhâl iden Molla Ali bin Yasin Meclis-i temyîz-i livâ da Eruh kazâsına tabi' Ginyanis karyesi sâkinlerinden Şeyh Ahmed bin Mahmud ile hâzır-ı bi'l meclis şeriki Reşat nâhiyesine tabi' Kasrik karyesi ahâlîlerinden Mahmud bin ... nâm kimesneler muvâcehelerinde tarih-i i'âmından on dört ay mukaddem Bağdad'dan Siird'e gelir iken Hane Reş(?) nâm mahalden cereyân iden

Bohtan suyuna kazaen gark olan bin altıyüz guruş kıymetli bir yük sekiz aded camuş gönlerimi taharrî itmekde iken bir 'adedini merkûmân Şeyh Ahmed bin mezbûr ve Mahmud bin ... zayi'at-ı muharreremden bulmuş oldukları bir 'adedini miyânelerinde ber vech-i tansîf iktisâm eyledikleri malım suâl olunub tayi'ân mezkûreyi aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl anlar dahi cevâblarında kara sağır öküz hayvanlarına nehrin gür harimine ra'y ider iken bir aded gön bulub miyânelerinde iktisâm eylediklerini meclis-i mezkûre ba'de'l arz ve ma'dâsını inkârını mukârin husûs-ı mezbûrun iktizâ-yı şer'isi dermiyân olundukda müddei-i merkûm Molla Ali bin mezbûrun da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamağla müddei-i merkûm Molla Ali da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûman Şeyh Ahmed ve Mahmud bin mezbûran bilâ beyyine mu'ârazatdan men' olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 19 Şaban sene [12]87

Numro 324

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki

Sahib-i istid'â ...(?) sancağına tabi' Odun.. karyesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Ermeni Milletinden Pehlivan veled-i Sergiz veled-i Elba(?) meclis-i temyîz-i livâ da Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Abdulmecid bin Molla İsmail muvâcehesinde tarih-i i'lâm günü münâdiyden iştirâ eylemiş olduğum bir 'aded 'abânın esmânını merkûm Abdulmecid'in Bedesten de vâki' dükkanı o günde münâdi istifâ ider iken galabalık itmek teşegulesiyle(?) üç yüz elli dört buçuk yüzlük altunu ve bir aded dört buçuk guruş kıymetli adliye libasının(?) cem'an üç yüz elli dört buçuk guruşu takdimi sehven merkûm Abdulmecid'in dükkan sekisi üzerine bırakmış olduğum nakdim suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl anlar dahi cevâbında hasmı merkûm Sergiz Dellâla akçe verdiğini ikrâr lâkin ma'dâ nakid da'vâ-yı meşrûhesini inkârını mukârin merkûm Sergiz beyyineye havâle olundukda beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf olumağla mucibiyle müddei-i merkûm Sergiz veled-i mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine müddeâ aleyh merkûm Abdulmecid ibn mezbûra mu'ârazatdan men' olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 19 Şaban sene [12]87

SAYFA 129

Numro 325

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Yusuf bin Yasin livâ- mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sor Mahallesi ahâlîlerinden Devlet-i Âliyye'nin Yakubi milleti ahâlîsinden Musa veled-i İshak nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Musa veled-i mezbûra bâ-sened yedi yüz elli guruş alacak hakkımdan gâ'ib-i 'anil-meclis vekîlim bulunan babo Mustafa ibn Şeyh Ahmed nâm kimesne yediyle ez-gayrı makbuzât yüz on üç guruş alacak hakkım suâl olunub muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında meblağ-ı mezbûr yedi yüz elli guruşu müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûrun vekili merkûm Mustafa ibn mezbûra tamamen istifâ-yı deyn eylediğini meclis-i mezkûrde vaki' def -i mukâbele eyledikde def-i meşrûhesi müddeî-i merkûmdan lede's- suâl inkârını mukârin dafi'-i merkûm def- i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmamağla mûcibiyle meblağ-ı mezkûr yüz on üç guruşu müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûra teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Musa bin mezbûra tenbîh-i şer' olduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 20 Şaban sene [12]87

Numro 326

ARAPÇA

... isimli kadın büyük oğlu Abdulmecid'i buluğa ermemiş diğer çocukları(Ahmed, Mevlüd ve İzzet) üzerine din ve dünya işlerine, miras paylaşımına, şeriata uygun bir şekilde bu işleri yerine getirmek üzere vasi olarak kılımıştır

SAYFA 130

Numro 327

ARAPÇA

Ermeni asıllı ve Siirt kasabasının Sor Mahallesinden Gorgis veled-i Abdah, Yezidi asıllı Şirvan nahiyesi Köşk Karyesi ahâlîsinden Ferho bin Hamid'den zikredilen köyde 1400 guruşa bir bostan aldığına dair hüccet

Numro 328

ARAPÇA

Halenze karyesi sakinlerinden İsmail bin Abdah, Siirtli el-Haci Receb ibn el-Haci İsmailden Halenze çarşısındaki dükkanı 400 guruşa satın aldığına dair hüccet

Numro 329

Sahib-i istid'anın derûn-i arzuhâl de mezkûr'ul isim Eruh kazâsı nevâhilerinden Gülbi(kelbi?) nâhiyesine tabi' Nişas(?) karyesinden Beko(?) veled-i Balo(?) meclis-i temyîz-i livâya celb olunub isticvâb olundukda meblağ-ı müsted'â üç yüz guruşunun edâsına kefil bi'l mâl olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf eyledikten sonra sahib-i arzuhâl Genco bin Teno(?)meblağ-ı müsted'ânın elli guruşundan bi'r-rızâ fariğ' olmağla mütebâki üç yüz guruşu müddeî-i merkûm Genco bin mezbûra teslime müddeâ aleyh merkûm Beko(?) veled-i Balo(?)'ya ilzâm olunduğu bade't tescil huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 25Şaban sene [12]87

SAYFA 131

Numro 330

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîsinden hâkipayî samilerine arzuhâl takdîm iden Hacı Mahmud bin Yusuf nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Eruh kazâsı nevâhisinden Dergül nahiyesine tabi' ... karyesi ahâlîlerinden Mehmed bin Resul ve İsmail bin Şehrubi(?) ve Hacı bin Mehmed ve gâ'ib-i 'anil-meclis karye-i mezbûr ahâlîlerinden İbrahim bin Ali ve İsmail nâmun kimesnelere malımdan ve yedimden karz ve kendilerinin istikrâz eylemiş oldukları bin yüz otuz guruşdan ez-gayrı teslimât kefâletle ahd ve ... eylemiş oldukları meblağ-ı mezkûrdan mütebâkî kalmış olan bin otuz guruşu hâzırın-ı merkûm Mehmed bin Resul ve İsmail bin Şahrubi ve Hacı bin Mehmed'den suâl olunub hakk-ı sarfihimin aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-sual anlar dahi kaziye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyya îkrâr ve itirâflarıyla ber- müceb-i âli îkrâra meblağ-ı mezbûr bin otuz guruşu müddeî-i merkûm Hacı Mahmud bin mezbûra edâ ve teslime müddeâ aleyh merkûmânlar Mehmed bin mezbûr ve İsmail bin Şahrubi ve Hacı bin Mehmed'e ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 27 Şaban sene [12]87

Numro 331

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Vilayet-i Diyarbekir elviyesinden livâ- Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîsinden Van sancağı aşâ'irlerinden ... ve ... aşâ'irlerinden li-ecli't-tüccara sâkin iken vefât iden Ahmedko bin Hacı Hamza bin Hacı Mehmed nâm kimesnenin ber-vechi âti varis olduğunu iddi'a iden mahalle-i mezbûr sâkinlerinden iş bu ba'is'ül vesika zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazire binti İbrahim ile sulbi sağır oğulları Hasan ve İsa ve Musa ve Nurullah ve sağire kızı Esmâ'nın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden mansûb vasîleri mezbûre Nazire ve validesi Aişe binti Abdullah nâman hatunlar livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde müteveffâ-yı mezbûrun medyûnu livâ-i mezbûr mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Es-Seyyid Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin nâm kimesne mahzârında üzerine her biri bi'l asâle ve bi'l vesâye da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûr Ahmedko bin mezbûr eytâm-ı mezbûrların babası ve benim zevc-i metrûkum ve sağire-i mezbûre validesi Aişe 'ye inhisâr itmekle bizlerden gayrı varis ve terekesine müstehâk âheri olmamağla müteveffâ-yı mezbûr Ahmedko bin mezbûrun hayatında merkûm es- Seyyid Abdulaziz bin mezbûrdan halen taleb ideriz dediklerinde gibbe's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i merkûmdan ol kadar meblağ deyni olduğunu tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr lâkin müdde'âyat-ı mezbûranların veraset ve vesâyet müdde'âların inkâr edicek müdde'âyat-ı mezbûranlara müdde'âlarına mutâbık-ı beyyine taleb olundukda udûl-i ikrar ricâl-i müsliminden Ra's Mahallesi ahâlîlerinden Molla İsa bin Mahmud ve Karağol Mahallesi ahâlîlerinden tüccar Mustafa Ağa bin Hacı Kasım namân kimesneler meclis-i mezkûra li-ecli's- şehâde hâzıran olub ...'ül iştihâd fi'l hakika iş bu müdde'âyat-ı mezbûranlar müteveffâ-yı merkûm Ahmedko bin mezbûrun zevce-i metrûkesi ve hâzıra-i-i mezbûre validesi olub ol vecihle müteveffâ-yı merkûm Ahmedko'nın veraseti müdde'âyan-ı mezbûranlara ve eytâm-ı mezbûrelere münhâsır ve

SAYFA 132

Devamı

bunlardan ma'dâ varisi olduğu ma'lûmumuz değildir bizler bu husûsa ber vech-i şer'i üzere şahidiz ve şehâdet dahi ideriz didiklerinde her biri mahalleleri ahâlîlerinden Molla Mahmud bin Molla Abdurrahimve Molla Mustafa bin Molla Mahmud ve ... Yusuf bin

Ali ve Bakkal Hamid bin Mahmud namân kimesnelerden sırran ve ba'dehü mazbutü'l esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icra şehâdetleri ... kabûl olmağla mûcibiyle ba'de'l hüküm ... zevce-i mezbûre Nazire binti mezbûr bi'l asâle ve bi'l vesaye validesi mezbûre Aişe binti Abdullah bi'l asâle yine meclis-i şer'imizden lâzımü't-teşrîf mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Hüseyin bin Ali nâm kimesne mahzârında beher birisi ikrâr ve takrir-i kelâm edüb mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûr Ahmedko bin mezbûrun livâ-i Mardin(?) sancağı aşâ'irlerinden Müşhidan(?) ve ... aşiretlerinden Halil(?) vefatında ... mevcûd olub bizlere bi'l vesâye ve bi'l asâle mevrûs olan terekesi vazî'ül yed olanlardan ve ... olan ... ashâblarından taleb ve da'vâya ve ahz u kabz ve lede'l iktizâ sulh ve ibrâya ve bizlere irsâl ve isâle taraflarımızdan vekâlet-i 'amme-i mutlaka-i sahîh-i şer'i ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u tayin eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lazimesiyle kemâ yenbağî irâya ta'ahüd ve iltizâm itmeğın ma-vaki bi't-taleb nasb olundu

Şuhûdü'l-hâl

es- Seyyid Abdülaziz

Ali bin Mahmud

İsmail bin ... (silik)

Numro 332

Vilayet-i Diyarbekir elviyelerinden livâ- Siird'e muzâf Eruh Kazâsı nevâhilerinden Dergül nahiyesine tabi' Zeving Karyesi mahallâtından aşağı mahalle ahâlîsinden iken bundan akdem katilen vefât iden Ömer bin İsmail bin Abdullah'ın veraseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma binti Mehmed ile zevce-i mezbûreden mütevellid sulbi kebir oğlu Hasan ve sulbiye-i kebir kızları Aişe ve Meryem ve sulbi sağır oğlu Ali nâmun vereselere mütehâzıra olduğu karye-i mezbûr ahâlîlerinden Hamo bin Abdullah ve Hamo bin Ömer namân şahidin marifet-i şehâdetleriyle muhzır ... vech-i şer'i üzere sabit ve sübût verâsetlerine hakim-i şer'i'ül hâk(?) olduktan sonra ibn-i kebir-i merkûm Hasan asâleten ve benim merkûm Ali'nin li-ebeveyn ammisi olub kıbel-i şer'imizden mansûb vasi' zevce-i mezbûre Fatma binti kebirân-ı mezbûretan Aişe ve Meryem deyü hatunlar taraflarından husûs-ı âtiyü'l beyâna taleb ve da'vâya ve husûs-ı şer'iyyeye vekilleri olduğu zevât-ı mezbûreyi bi'l marifeti'ş- şer'iyye ... ve ... olan merkûm Hamo bin Abdullah ve Hamo bin Ömer namân kimesneler şehâdetleriyle vech-i şer'i üzere

sabit ve sübût vekâletine hakim-i şer'i'ül hak olan Mehmed bin İsmail bi'l vesâye ve bi'l vekâle meclisimiz hukuk ve ...'a ma'kûd meclis-i şer'i ma'kûdda mezkûr Zeving Karyesi ahâlîlerinden Tüccar Hamo bin Alişer nâm şahıs âkıl muvacehesinde merkûm asâkir-i redif-i şahânedan er-karındaşı Hasan bin Alişer nezdine alub karar etmekle hükümetin emriyle karye-i mezbûre muhtarı Mehmed bin Abdullah'ın sevkiyle asker-i merkûm Hasan'ın celbi için murisimiz Ömer ile mezkûr Zeving Karyesi ahâlîlerinden Osman bin Mehmed ve Hasan bin İbrahim ve Mahmud bin Mehmed ve Hasan bin Haco nâmun kimesneler karye-i mezbûre kurbunda vaki'...taş nâm mahalde yetişdiklerine merkûm Hamokarındaşımın ... .. beraber yedinde bulunan kurşun ... .. izahatle murisimiz merkûm Ömer'i ... .. iş bu bin iki yüz seksen yedi senesi şehr-i cemaziye'l- âhir'inin on yedinci yevm-i salı ... .. iki raddelerine Sûk Mahallesi tevfik(?) -i mezkûrun kurşunu isabet ve cerh ... ile cerh edüb müztehiz-i merkûm Ömer cerh-i mezkûrdan müteessir ve müteakiben kût olmağla müceb-i şer'isi kisas ile icrâ olunmak bi'l asâle ve bi'l vekâle ve bi'l vesâye matlûbumuzdur deyü da'vâ eyledikleri merkûm Hamo bin Alişer'den lede'l istintâk külliye inkâr itmekle müdde'âyan-ı merkûman Hasan ve Mehmed ebnân mezbûrân ber vech-i muharrer müdde'âlarına mutabık-ı beyyine taleb olundukda evvelâ bâ varâka-i mestûre sırran karye-i mezbûr ahâlîlerinden Ali bin Mehmed ve Sofi Mehmed bin Ömer ve İsmail bin Mehmed ve Yusuf bin Mehmed nâmun kimesnelere sırran ve mazbutü'l esâmi kimesnelere alânen tezkiyeleri bi'l-icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan mezkûr Zeving Karyesi ahâlîlerinden Osman bin Mehmed ve Hasan bin İbrahim ve Mehmed nâmun kimesneler meclis-i mezkûrda hâzıran olub ...'ül iştihâd fi'l hakika iş bu merkûm Hamo bin Alişer mar'ül beyân cemaziyelahirin on yedinci yevm-i salı ...

SAYFA 133

Devamı

iki raddelerinde mezkûr Zevin Karyesi kurbunda vaki' Sağırtaş(?) nâm mahallde maktûl merkûm Ömer ibn İsmail ve bizler yetişdiklerimizde merkûm Hamo bin Alişer karındaşıma iyileşmek(?) cevâbıyla beraber yedinde bulunan şahane(?) ... edüb müdde'âyan-ı merkûman Hasan ve vekil ve vasi- i merkûmun murisleri maktûl merkûm Ömer bin mezbûru Sûk Mahallesi tahtânîden kurşun ile ... ..denharb ve cerh edüb merkûm Ömer el Haridin(?) müteessiren ve te'akkubân kût oldu bizler bu husûsa bu

vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l- lafz ve'l ma'nâ edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gibbe'r-ri'âyetü'ş- şerâyi' ve'l kabûlşehadetlerimiz kabûl olmağla mûcibiyle katil-i merkûm Hamo bin mezbûrun verese-i asl ibn kebîr merkûm Hasan ile müvekkilât-ı mezbûran zevce-i mezbûre Aişe bint Mehmed ile bintân-ı mezbûrtan ... Aişe ve Meryem nâmun hatunlar talepleriyle ... huzûrlarına vech-i şer'i üzere kısas-ı iktizâ eylediği tescil ve huzûr-ı alilerine il'âm olundu Hurirre fi'l yevm'l tis'a ve'l işrîn min şehr-i Şabani 'l muazzam li-sene tis'a ve semanin ve mieteyn ve elf

Numro 333

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Kassar Mahallesi ahâlîlerinden İsa bin Musa nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden İsmail bin Yasin muvâcehesinde merkûm İsmailin müteveffâ er karındaşı Hacı Mehmed bin muzbûra tarihten on sene mukaddem mahalle-i mezbûrda vaki' bir mikdâr Hane Harabesi dört yüz guruş kıymetle karz eylemiş olduğum arsam derûnunda ihrâc eylemiş olduğu üç yüz guruş kıymetle nakzımı(?) müteveffâ-yı mezbûra karz eylemiş olduğumdan nakz - i mezkûrumun kıymet-i muharreresi olan üçyüz guruşu merkûm İsmail bin mezbûrdan halen talep ederim deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl ol dahi arz-ı mezkûra müteveffâ er karındaşım merkûmdan bana mebni olduğu halde intikâl müddeî-i merkûm İsa'nın da'va-yı meşrûhesini külliye inkâr itmekle müddeî-i merkûm İsa bin mezbûrdan da'va-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda izhâr-ı acz edüb müddeâ aleyh merkûm ... İstihlâk olmağla mûcibiyle müddeî-i merkûm İsa bin mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine muârazatdan men' olunduğu Fî 27 Şaban sene [12]87

Numro 334

bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bî-emrillahi te'âlâ vefat eden Abdurrezzak bin İsmail bin Azo nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Hatice binti Reşo nâm hatunlar ile validesi Amine binti Ömer nâm hatun ile sulbi oğlu Mahmud nâmun vereselere inhisârı tahakkukundan sonra varisan-ı mezbûrânların talep ve iltimasları ile tahrîr ve alâ ma-farazallahu te'âlâ tevzî'

ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki vech-i âtî zikr ve beyân olunur Fî 27 Şaban sene [12]87

*Mahalle-i mezbûrda vaki' menzil, bâb 1, eyvân 1, bahâ 1000, menzil-i mezkûr babası İsmail bin mezbûrdan intikâl etmekle on bir sehmdede iki sehm hissesi olduğu

*Ergul nâm mahallde vaki' kûrüm meb 1aded bahâ 600, kezâlik on bir sehmdede iki sehm hissesi olduğu

*... nâm mahallde vaki' kûrüm 1 aded, bahâ 140, kezâlik on bir sehmdede iki sehmi olduğu

*Hamam havlusu 8 aded, bahâ 20, mecmu'u kendisinin olduğu

* On nühâs batman 12 aded, bahâ 150, kezâlik bir sehmdede iki sehmi olduğu

SAYFA 134

Terekenin Devamı..

Yekûn: 1910 terekes-i mezkûrda on bir sehmdede iki sehmi olduğu bahâ 314- yalnız üç yüz on dört guruş on parelik hissesi olduğu

*mecmu'u-ı tereke ... mehr-i zevce ve naht-ı hisse-i mezbûre Amine binti Ömer

Yekûn: on bir sehmdede iki sehmi ber müceb-i bâlâ

Mehr-i zevce-i mezbûre Hadice: 140

Resmi kassam berâ-i hazine-i celîle: 6

Sahhü'l bakî li't- taksîm-i beyne'l verese: 267

- Hisse-i zevce-i mezbûre Hadice binti: 33

- Hisse-i mezbûre Amine binti mezbûr: 44,22

- Hisse-i ibn mezbûr Mahmud bin mezbûr : 186

... ibn merkûm Mahmud'un dahi vukû-ı vefâtıyla veraseti validesi mezbûre Hadice binti mezbûr ile âmmileri Mehmed bin Şakıro nâmun vereselere inhisârı tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûrânların talep ve iltimasları ile müteveffâ-yı mezbûrun babası müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl iden hisse-i ırsıyesinin ber vech- i zeyl(?) alâ ma-farazallahu te'âlâ taksîm suretidir

babası müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl iden hisse-i irsiyesi bahâ : 179

Hisse-i ümmü'l mezbûre Hadice bint mezbûr : 63

Hisse-i amme- i merkûm Mehmed ibn Azo : 64

Hisse-i amme-i diğeri Şakiro bin mezbûr : 64

Varisan-ı mezbûranlara müteveffâ-yı mezbûranlardan intikâl iden hisse-i irsiyelerine ahz u kabz eyledikleri iş bu mahalle şerh verildi Fî 27 Şaban sene [12]87

Numro 335

Bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bî-emrillahi te'âlâ vefat iden Şeyh Mehmed bin Şeyh Hamza nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Azime binti Reşma(?) ile validesi Aişe binti Abdullah ve sulbi kebîr oğlu Abdullah ve sulbiye-i kebîre kızı Saliha nâmun vereselere inhisârı tahakkukundan sonra varisan-ı mezbûrânların talep ve iltimasları ile tahrîr ve alâ mafarazallahu te'âlâ tevzî' ve taksîm olunan muhalledfât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur Fî 27 Şaban sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki' cami nevâbatıyla mülk menzil bâb1, bahâ 2000

Minhü'l ihrâcât:

Mehr-i zevce-i mezbûre Aişe binti mezbûre :40

Resm-i berâ-yı hazîne-i celîle :49

Kaydiyye-i berâ-yı hazîne-i mezbûre :30

Yekünü'l ihracât : 92 yalnız Doksan iki guruş

SAYFA135

Devamı

Sahhü'l bakî taksîm-i beyne'l verese

Hisse-i zevce-i Azime binti mezbûr :238

Hisse-i ümmü'l mezbûre Aişe binti mezbûre :318

Hisse-i ibn mezbûr Hamza bin mezbûr : 901

Hisse-i binti mezbûre Saliha binti mezbûr : 450

Hâzır-ı ibn kebîr-i merkûm Hamza bin mezbûrun dahi vukû-ı vefâtıyla dahi veraseti validesi mezbûre Azime binti mezbûre li-ebeveyn kızkarındaşı mezbûre Saliha ve li-ümm kız karındaşı ... ve ammizâdesi Abdulmecid nâmun vereslere inhisârı tahakkukundan sonra varisân-ı mezbûrânların iltimasları ile müteveffâ-yı merkûm Hamza ibn mezbûrdan intikâl iden hissesi verese-i mezbûran miyânelerinde alâ mafarazallahu te'âlâ tevzi' ve taksîm olunduğu mübeyyen tanzim olunan bir kıt'a kassam defteridir ki ber vech-i âti beyân olunur Fî tarih-i mezbûr

Müteveffâ-yı mezbûr Hamza'ya babası müteveffâ Mehmed'den intikâl iden hissesi yalnız 901-

techîz ve tekfîn masarrıfı: 131

Sahhü'l bakî taksîm-i beyne'l verese

Hisse-i ümm mezbûre Azime binti mezbûr :126

Uht li-ebeveyn. mezbûre Saliha binti mezbûr :380

Uht li-ümm mezbûre ... binti mezbûr :126

İbn âmî merkûm Abdulmecid bin mezbûr Yusuf : 127

Varisân-ı mezbûranlara murisleri müteveffâ-yı mezbûr Hamza bin mezbûrdan ber müceb-i kassam bi'l isabet eden hisse-i irsalyelerine ... bahâ ahz u kabz eyledikleri bi't-tescîl zeyl-i kassama şerh verildi Tarih-i mezbûr

Numro 336

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden arzuhâl iden ba'is'ül i'lâm Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud meclis-i temyîz-i livâ da Şirvan Kazâsına tabi' Simhor(?) karyesi mütemekkinlerinden Devlet- Âliyye'nin Yakubi milletinden Şakir bin Bazo(Yazo) muvâcehesinde merkûm Şakir de cihet-i karzdan ve Hınta esmânından ezgayrı teslimât dokuz yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl ol dahî cevâbında hasmım merkûm Şeyh Hüseyine cihet-i mezkûrdan dokuz yüz kırk guruş deyni bulunduğunu tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itiraf itmekle ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr dokuz yüz kırk guruşu müddeî-i

merkûm Şeyh Hüseyin ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûm Şakir bin mezbûra ilzam olunduğu bi'tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 Şaban sene [12]87

SAYFA 136

Numro 337

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Halenze Karyesi ahâlîlerinden Cebo bin Ali Meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahâlîlerinden Musa bin Abdo ve Hacı Mahmud bin Hacı Hamza ve Hacı Ahmed bin Hacı Ömer ve Hacı Berho bin Abdullah ve Mehmed bin Hamza nâmun kimesneler muvâcehelerinde karye-i mezbûr toprağında vaki' ... demekle ma'rûf bir kıt'a mülk tarlamın tarafeyni merkûmanların mülk tarlaları hudûdundan olmağla merkûmanlar benim murûruma muhalefet iderler keşf olunub murûruma olan muhalefâtların def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de' d da'vâyı husûs-ı mezbûrun mahallinde iktizâ iden ifale-i(?) beyyinesi keşf husûsuna taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz es- Seyyid Abdulaziz Efendi mahall-i mezkûra varub karye-i mezbûrun ihtiyâr meclisi hâzır oldukları halde müddeî-i merkûm eylediği kadim tarîk da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda kibel-i şer'imize ihbâr olunan karye-i mezbûr ahâlîlerinden Abdo bin Ali ve Sofi Abdo bin Ahmed namân kimesne bi'l muvacehe ... müddeâ aleyhimun merkûmanların mülk hudûdlarından kendi mülküne geçmek hakk-ı murûru olduğu vech-i şer'i üzere edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eyledikleri ümenâ-yı merkûm gelüb alâ vukûha ikrâr ve takrir itmeleri mûcibiyle müddeî-i merkûm Cebo bin mezbûrun murûruna mümanaât itmemek üzere müddeâ aleyhimun merkûmanlara tenbih-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 30 Şaban sene [12]87

Numro 338

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kasabası mahallâtından Meydan Mahallesi ahâlisinden Mustafa bin Hacı Yusuf yine kasaba-i mezkûr ahâlîsinden Süveyka Mahallesi sâkinlerinden Ali bin Mehmed muvâcehesinde merkûm Ali zimmetinde mâl-fatura cihetinden dokuz yüz gurus alacak hakkım olub halen isterim deyü ba'de' d da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında kaziyeye-i minvâl-i meşrûhesi üzere olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itiraf itmekle mûcibiyle

meblağ-ı mezbûr dokuz yüz guruşu müddeî-i merkûm Mustafa bin mezbûra halen edâ ve teslimiyle merkûm Ali ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 30 Şaban sene [12]87

Numro 339

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Mardinli kiracı Şeyh Musa'nın derûn-i arzuhâlde mezkûr'l isim Siirdli kiracı Seyfo(?) bin Ali Meclis-i temyîz-i livâya celb olunub ve muvâcehesinde merkûm Seyfo gaib-i 'anil meclis oğlum Mehmedi iğfâl ile bundan on ay mukaddem iki re's ester hayvanlarımı dört bin üç yüz guruşa iştirâ eylemiş olduğu hayvan-ı mezkûrdan ... .. bir re's esterimi bin sekiz yüz guruşa hâzır-ı bi'l meclis Hamid Kasar bin Ali'ye kiracı merkûm Seyfo'nun mübaya'â eylemiş olduğu mallarımı bulduğum vaz'i'ül yed'den suâl olunub oğlum merkûmun ...mız olmamla alıverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's suâl anlar dahi ... olub hayvan-ı mezkûrların kıymet-i muharreresiyle mutâlibede bulunduğunu def'le ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al müddeî-i merkûmun inkârını mukârin dafi'-i merkûm Hamid'den ve kiracı-ı merkûm Seyfo'nun def'i- i meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda beyyineden izhâr-ı acz ile istihlaf dahi taleb olmamağla ester-i mezkûru müddeî-i merkûm Şeyh Musa'ya teslim olunmak üzere Hamid Kasar bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî Ramazan sene [12]87

Numro 340

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Mardin ahâlilerinden hakipayî samîyelerine arzuhâl takdîm iden Kiracı Şeyh Musa bin Abdurrahim meclis-i temyiz-i livâ da Siird kasabası ahâlilerinden Kiracı Seyfo bin Şeyh Ali muvâcehesinde tarih-i i'lâmdan on ay mukaddem gaib-i 'anil meclis oğlum Mehmed'i iğfâl ederek iki re's ester hayvanlarımı dört bin üç yüz guruşa mübaya'â ve ... iştirâ itmiş olduğu iki re'slerimiz zarâr ettiğın ester ve hâzır-ı meclis Siirdli Hamid Kasar bin Ali yedinde olub ve diğır kır esteri hâzır-ı meclis Halenze karyesi ahâlilerinden kiracı İsa bin Mustafa nâm kimesne yedinde bulunmağla oğlum merkûm Mehmed'in ... olmamağla mâl-ı mezkûrum vaz'ül yed bulunan merkûm Hamid Kasar'dan ve kiracı merkûm İsa bin mezbûrdan suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al anlar dahi cevâblarında iş bu Hamamcı Şeyh Musa oğlu merkûmun ...

olur celb-i da'vâ da bulunduğu hayvan-ı mezkûrun esmân-ı muharreresinide hâzır-ı meclis Seyfo bin mezbûrdan mutalibede bulunduğunu def'le ba'de'd da'vâ-yı ve

SAYFA 137

Devamı

lede's suâl müddeî-i merkûmunun inkârını mukârin dafî-i merkûm Hamid Kasar ve Kiracı merkûm İsa bin mezbûrdan def-i meşûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamalarıyla hayvan-ı mezkûrlar kiracı merkûm Şeyh Musa bin mezbûra teslim olunmak üzere müddeâ aleyh merkûm Hamid Kasar bin mezbûra ve kiracı merkûm İsa bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bi't- tescil olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Ramazan sene [12]87

Numro 341

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kasabası mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden hakipayî samîyelerine arzuhâl takdîm iden ba'is'ül i'lâm Mevlüd Efendizâde Abdülmecid Efendi meclis-i temyiz-i livâ da Garzan kasabası mal baş katibi Hacı Mahmud Efendi bin Abdullah muvacehesinde müteveffâ babası Mevlüd Efendi bin Şeyh Mahmud Efendinin cihet-i karz-ı şer'iden bâ- sened olan bin on yedi guruş ile Kürdilan(?) kazâsının altmış sekiz senesi a'şar-ı seniyyesinden iki bin beş yüz guruş cem'an üç bin beş yüz on yedi guruş alacak hakkım merkûm Hacı Mahmud Efendiden suâl olunub alıverilmesi bi'l verase muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al ol dahi cevâbında meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz on yedi guruş deynine mukâbil Kurdilân nâhiyesine tabi' Ayndâr(?) ve ... karyelerine ma'lûmu'l mikdâr tarla ve ... ve bağ... nısf hissesi müteveffâ-yı merkûm Mevlüd Efendiye deyn-i muharrerem mukabelesinde istifa-yı deyn eylediği def'le ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al merkûm Abdülmecid Efendinin inkârını mukârin dafî-i merkûm Hacı Mahmud Efendiden def-i meşûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla bin beş yüz guruş üzerine inşa-ı akd-ı mesâlih birle ehadühüma âherin ibrasını kabûl ve âherin zimmetini ibrâ-ı âmm ile ibrâ eyledikleri ba'de't- tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Ramazan sene [12]87

Numro 342

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kasabası mahallâtından Kassar Mahallesi ahâlîlerinden sahib-i istid'â nın derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim Eruh Kazâsı nahîyesinden Kelhuk nâhiyesine tabi' Kıtmış Karyesi ahâlîsinden Hanna bin Aşo(?) nâm kimesne ihzâr ve muvâcehesinde merkûm Hanna'da yüz elli guruş kıymetli üç batman penbe ile cihet-i karzdan yüz elli guruş cem'an üç yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al meblağ-ı mezkûrdan elli guruşunu ikrâr ma'da nakd u mikdâr-ı mezkûru beyyine-i inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla iki batman penbe ile elli guruş üzerine inşa-ı akd-ı musalâha olunub ve bedel-i sulh -ı mezkûr iki batman penbe-i mezkûr ile elli guruşu meclis-i sulha müddeî- merkûm Hacı bin Hacı Mahmud nâm kimesne kabz birle ehadühüma âherin ibrâsını kabûl eyledikleri bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Ramazan sene [12]87

Numro 343

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsı nevâhisinden ...kebir nâhiyesine tabi' Uşî karyesi mütemekkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden ... .. akl u baliğ olduğu halde meclis-i temyiz-i livâ da millet-i mezbûrede keşîş Zeko makberasına(?) millet-i mezbûrdan Maks bin Melko hâzır oldukları halde tarih-i i'lam günü ... ayetullah-ı teâla kelimât-ı şehâdetin bi'tav' ve'r- rızâ lisanıyla tekellüm ve edyân-ı sâbikasından teberrâ ve şeref-i İslam ile müşerref olmağla bi't-taleb ismi Mehmed tesmin olunub ve kendiye emsal misillü sadaka-yı zillullahı buyurulan 'atebenin gayet buyurulması tedri'inde bulunduğ u bi't-tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 6 Ramazan sene [12]87

SAYFA 138

Numro 344

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird kasabası mahâllatından Süveyka Mahallesi ahâlîlerinden arzuhâl iden Osman bin Mehmed meclis-i temyiz-i livâ da Eruh kazâsı nevâhilerinden Dergül nahiyesine tabi' ...

karyesi ahâlîlerinden Abdulğani ve biraderi Abdi ebnân Ahmed muvacehesinde merkûm Abdulğani ve Abdi zimmetlerinde bâ- sened bin beş yüz guruş otuz beş batman boyahallarım(?) suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al külliyyen inkârlarını mukârin müddeî-i merkûm Osman da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim miyânelerine müslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla dört yüz elli guruş üzerine inşa-ı akd-ı mesâlih olunub ve bedel-i sulh -ı mezkûr dört yüz elli guruşu meclis-i sulhda tamamen ve kemâlen ahz u kabz olundukdan sonra ehadihüma aherin zimmetlerini ibrâ ve kabûl eyledikleri bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 7 Ramazan sene [12]87

Numro 345

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden hakipayî samîyelerine arzuhâl takdîm iden ba'is'ül i'lâm Mahmud bin Hasan nâm kimesne meclis-i temyiz-i livâ da mahalle-i mezbûr sâkinlerinden zabtiye nezaretinden Ali bin ... bin Hamza muvacehesinde merkûm Ali kaydiye(?) müteveffâ oğlum Hasan'a ikrâz etmiş olduğu yüz elli guruş suâl olunub bi'l verase bana aliverilmesi muradımdır deyü deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's su'al ol dahi yüz guruşu ikrâr ma'dası olan elli guruşunu inkârını mukârin müddeî-i merkûm da'va-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz edübher birerleri istihlâf dahi tâlib olmamağıyla müddeî-i merkûm Mahmud bn mezbûr elli guruş bir pare da'vâsıyla merkûm Ali kıymete bilâ beyyine mu'ârazatdan ba'de'l men've mu'terif olduğu yüz guruşu müddeî-i merkûm Mahmud bin mezbûra edâ ve teslimiyle müdde'â aleyh merkûm Ali ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Ramazan sene [12]87

Numro 346

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Diyarbakir mahâllatından ... mahallesi ahâlîsinden hakipayî samîyelerine arzuhâl takdîm iden ba'is'ül i'lâm Hüseyin Ağa bin Ali Siird mutasarrıflığında meclis-i temyiz-i livâ da Siirdli Kahveci Mustafa bin Hüseyin muvacehesinde tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem merkûm Kahveci Mustafa'dan istikrâz eylemiş olduğum dört yüz guruş

deynim mukabelesinde kendiye terhîn etmiş olduğum üç yüz elli guruş kıymetle bir aded ...ile seksen guruş kıymetli bir ... kürk kalıbı ve yüz otuz guruşa altun küpe ve yüz elli guruş kıymetli ma'a zincir üç aded sîm ... malım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tâyi'an ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf edüb ... hasmım merkûm Hüseyin Ağa'da bâ -sened altı yüz guruşu ikrâz ve kendinin benden istikrâz eylediği bâ-sened mâl-ı mezkûrum suâl olunub aliverilmesi hâlen muradımdır deyü eylediği da'vâyı lede's- suâl dört yüz guruşu ikrâr ma'dasını inkârını mukârin merkûm Kahveci Mustafa dan da'vâyı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbâtдан izhâr-ı acz ile bi't-taleb istihlâk olunmağı mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı müsted'â iki yüz guruş ziyade da'vâsıyla merkûm Kahveci Mustafa merkûm Hüseyin Ağa ibn mezbûra bilâ beyyine mu'ârazatdan ba'de'l men' ve rehîn-i mezkûrdan merkûm Mustafa ibn mezbûrun ...olduğu bir aded basma sa'ati müddeî ve müdde'â aleyhiman miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla yüz yetmiş beş guruş üzerine inşa-ı akd-ı mesâlih ve bedel-i sulh -ı mezbûr yüz yetmiş beş guruşu mar'ül beyân rehin-i mezkûrda mevcûd bulunan ... kürk kabı ve bir ... altun küpe ve ma'a zinciri müddeî-i merkûm Hüseyin Ağa'ya meclis-i mezkûrda ba'de'l teslim ve bâ-sened mu'terif bulunduğu dört yüz guruş deyni merkûm Kahveci Mustafa ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeî- merkûm Hüseyin Ağa ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Ramazan sene [12]87

SAYFA 139

Numro 347

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahibet'ül arzuhâl Emine binti Ahmed nâm hatun meclis-i temyiz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim Zirki nâhiyesine tabi' ... karyesinden Molla İbrahim bin Molla Mehmed muvâcehesinde merkûm Molla İbrahim bundan akdem vefât iden li-ebeveyn er karındaşım Molla Ali bin Ahmed'in sulbiye-i sağire kızları Halime ve Emine'ye ve bana bi'l irs-i şer'i intikâl iden emvâl-i metrûkesinden iki yüz elli guruşu nakdim iki yüz guruş kıymetli bir ... ve otuz yedi buçuk guruş kıymetli bir aded müstemil kilim ve on guruş kıymetli bir aded negri ve otuz guruş kıymetli bir aded rişme keçesi ve iki buçuk guruş kıymetli ... ve on guruş kıymetli bir aded Hoc(?) ekberesi cem'an beş yüz kırk guruş nakd ve eşya-i muharrereyi müteveffa-yı mezbûre varisim ... zabt ve sağıran-ı mezbûra

dahi mezkûr ... karyesine götürmüş olmağla suâl olunub sağıre-i mezburdan ile mezkûr eşya-i muharrerelere bi'l asâle ve bi'l vesâye bana teslime tenbîh-ii şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında ... ikrâr ve i'tirâf itmekle mûcibiyle meblağ-ı mezkûr iki yüz elli guruş ile eşya-ı muharrere ve eytâm-i mezbûremiz vasi-i merkûm Emine ibnet Ahmed nâm hatuna teslime müdde'â aleyh merkûm Molla İbrahim ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 11 Ramazan sene [12]87

Numro 348

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Hevi veled-i Rezan'ın derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden ve teb'â-i mezkûrun Prut Milletinden Hanna veled-i Magro nâm kimesne meclis-i temyiz-i livâ ya celb olunub müsted'i -i merkûm Hevi veled-i mezbûrun iddi'ada bulunduğu etimek tanurunun muzarrasını inkâr etmek husûs-ı mezbûrun mahalline keşf ve mu'ayene taraf-ı şer'iden mersûl nâibiz Es-Seyyid Ahmed Rıfat Efendi ve benât Hacı Hasan mahall-i mezbûra varub müdde'â aleyh merkûm mülk menzil sathında inşa eylemiş olduğu etimek tanurunun müsted'i-i merkûm Hevi veled-i mezbûrun mülk hanesine ve tamı üzerine muzarratı olduğunu ümenâ-yı merkûmun benâtı Hacı Hasan huzûr-ı şer'iyye gelüb 'alâ vukû'ha inhâ ve takrir itmeleri mûcibiyle müsted'i-i merkûm Hevi veled-i mezbûrun müdde'a aleyh merkûm Hanna'dan eylediği muzârat da'vâ-yı muharreresi ber vech-i şer'i idüğü huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 12 Ramazan sene [12]87

Numro 349

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahâlîlerinden arzuhâl iden Bezzaz Ali bin Hacı Ömer meclis-i temyiz-i livâ da Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Narvi nahiyesine tabi' Dehok(?) karyesi sâkinlerinden Pir Ali ile Hoşnat(?) karyesinden Mahmud bin Hori namân kimesne muvâcehesinde merkûm Pir Ali'ye dükkan metâ'ı esmânından seksen guruş ve merkûm Mahmud Hori'ye on birer guruş kıymetli sekiz ...(silik) mallarım suâl olunub alıverilmesi muradıdır diyü ba'de'd -da'vâ ve lede's-su'âl merkûm Pir Ali hasmı merkûm ...(silik) dükkan metâ'ı esmânından seksen guruş deyni olduğunu tâyi'an

ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf edüb ve ... Mahmud bin mezbûrdan inkârını mukârin müddeî-i merkûm bezzaz Ali da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â aleyhiman miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla üç ... penbe üzerine inşa-ı akd-ı mesâlih olunub ve bedel-i sulh -ı mezbûru meclis-i sulha müddeî-i merkûm bezzaz Ali bin mezbûra ba'de't- teslim ehadühüma âherin sulh ve ibrâlarına kabûl eylediklerinden sonra marüz'z-zikr Dehok(?) karyesinden merkûm Pir Ali'nin mu'terif olduğu seksen guruşu müddeî-i merkûm bezzaz Ali bin mezbûra edâ ve teslim müddeâ aleyh merkûm Pir Ali'ye ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 13 Ramazan sene [12]87

SAYFA 140

Numro 350

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından zabtiye nezâretinden hakipayi samilerine arzuhâl iden Batumlu Musa bin Abdullah meclis-i temyiz-i livâ da Karağol Mahallesi ahâlîsinden Baytar İbrahim bin Ali muvâcehesinde merkûm İbrahim'e altı yüz guruş kıymetle bir re's bargir hayvanı zayı'at tari olub derman ile alet-i mezkûresiyle ... mukavebelesiyle ... on dört guruş ücret eyledikten sonra hayvanât-ı mezkûremi sarf eylemiş olduğu edâ ve beyânatdan hayvân-ı mezkûrem telef olmağıyla suâl olunub malım heman tanzimiyle olunmak muradıdır deyü deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında hayvan-ı mezbûr ..alatından ... telef olduğunu meclis-i mezbûra arz eyledikde husûs-ı mezbûra me'zûnen bi'l iftâ efendi hazretlerinden lede'l istifâ cevâb bâ- savabında müdde'â aleyh merkûm İbrahim ...-i mezbûresinde hizafetini(?) beyân itmek lazım idüğünü beyân buyurulmağ mûcibiyle merkûm İbrahim beyyineye havâle olundukda adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbar olunan redif-i şahâne baş çavuşlarından Hüseyin Çavuş bin Abdullah ile Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden Bedri bin Şeyh Ahmed namân kimesneler bi'l muvacehe ve vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle müddeî-i merkûm Musa ibn mezbûr eylediği tazmin da'vâsıyla müddeâ aleyh merkûm İbrahim ibn mezbûra muârazatdan ba'de'l men' ve marüz'z-zikr on dört guruş ücret namıyla ahz olunan meblağ-ı mezkûru müddeî-i merkûm Musa ibn mezbûra edâ ve teslim müddeâ aleyh merkûm İbrahim ibn mezbûra ilzâm olunduğu bi't- tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 15 Ramazan sene [12]87

Numro 351

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â ba'is'ül i'lâm Devlet-i Âliyye'nin Keldani milletinden Tüccar Halil Hoce Fethullah bin Elyas 'ın derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Garzan kazâsı nevâhisinden Rıdvan nâhiyesi mütemekkinlerinden tebe'â-i mezbûrenin Ermeni milletinden Tom veled-i Makdis Ohan muvâcehesinde meclis-i temyîz-i livâ da merkûm Tom da eşyâ bahâsından ez-gayrı teslimât yedi yüz elli bir guruş bâ sened alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfiyla ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr yedi yüz elli bir guruşu müddeâ-i merkûm Hoce Fethullah ibn mezbûra edâ ve teslîmiyle müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olunduğu kayıdır Fî 17 Ramazan sene [12]87

Numro 352

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Siird mahallâtından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i âliyye'nin Yakubi milletinden Hamamcı Melko veled-i Yasef meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Garzan kazâsına tabi' Balvati(?) karyesi teb'a-i mezkûrun Ermeni Milletinden Kalo veled-i Bedo(?) muvâcehesinde merkûm Kalo da cihet-i karz-ı şer'iden bâ sened iki yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl külliyyen inkârını mukârin müddei-i merkûm da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla tarafeyn bi'r-rıza yüz yigirmi beş guruş üzerine inşa-ı akd-ı musalâha birle bedel-i sulh mezbûr yüz yigirmi beş guruşu müddeâ aleyh merkûm Kalo müddei-i merkûm Melko'ya meclis-i sulhda ba'de't- teslim her biri husus-ı mezbûra müteâllık birbirleri zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledikleri ba'de't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olunduğu kayıdır Fî 29 Ramazan sene [12]87

Numro 353

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan Kazâsına tabi' Rıstak nâhiyesi kurâlarından Halenze karyesi sâkinlerinden zât-ı zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimin ihbarlarıyla mütehâkık olan iş bu ba'isetü'l kitâb Hatun binti Ömer livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezkûr ahâlîlerinden damad-ı sâbık Ali bin Hamza muvâcehesinde merkûm Ali ibn mezbûrun firâşından mütehâsıl ve zevce-i sâbıkı kerime(?) sadriye-i kebîre kızım Zeyneb binti Abdulğani nâm hatundan mütevellid tahminen dört yaşında sağire-i sağfiyesi(?) saliha binti merkûm Ali üzerine kıbel-i şer'imizden mikdârü'l kifâye meblağ farz tanzim olunmak muradımdır dedikde gibbe't tasdik hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsnü-i me'âb efendi hazretleri dahi sağire-i mezbûre Saliha binti mezbûr için babası merkûm Ali ibn mezbûr üzerine bi'r-rıza tarih-i kitâbdan şehriye yigirmi beş guruş karz ve takrir buyurub ve meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağire-i mezbûreni li- ümm ceddesi mezbûre Hatun binti Ömer'e sağire-i mezbûre Saliha binti mezbûru infâk ve iksâ etmek üzere meblağ-ı mezkûru tarih-i kitâbdab mezbûre Hatune binti mezbûre edâ ve teslîm itmek üzere sağire-i mezbûrenin babası merkûm Ali ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu ma- hüve'l vaki' bi't taleb ketb olundu Hurrîre fi'l yevm 16 ramazan sene [12]87

SAYFA 141

Numro 354

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Mardin Kazâsı mahallâtından Babüssor Mahallesi ahâlîsinden Abdulkerim bin Hacı Abdulğani Ağa tarafından zikr-i âti hudûd da'vâsını fasl u hasm husûs-ı vekâletin tevakkuf olduğu umûrun küllisine vekîl olub vekâletini mahalle-i mezbûr ahâlîsinden adl ve makbûlü'ş- şehâde idükleri kıbel- şer'imize ihbâr olunan Halil bin Remo ile kazâ-i mezkûr mahallâtından Şehid(?) Mahallesi ahâlîsinden Mahmud bin Halil şehâdetleriyle sabitü'l vekâle hakipâyî samilerine arzuhâl iden kazâ-i mezkûr mahallâtından Kasis Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i âliyye'nin Keldani milletinden Mihail veled-i ... livâ-i Siird te meclis-i temyîz-i livâ da Mardin kasabasına tabi' ... karyesi sâkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Yakubi milletinden Aylo(?) veledi Muro muvacehesinde merkûm Aylo(?) veled-i mezbûra müvekkilim mezbûr Hacı Abdulğani Ağa'nın Haleb meta'ı esmânından ez-gayrı teslimât bâ- sened dört bin guruş alacak hakkım bi'l vekâle suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve

lede's suâl ol dahi meclis-i mezkûrda kaziyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr dört bin guruşu müddeî-i vekîl-i merkûm Mihail veled-i mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Aylo veled-i mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 19 Ramazan sene [12]87ve Fî 30 ... sene [12]86

Numro 355

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halanze Karyesi ahâlîlerinden hakipâyî samilerine arzuhâl iden Kiracı İsa bin ...(silik) meclis-i temyiz-i livada Siird mahallâtından Bırzukak Mahallesi ahâlisinden Kiracı Seyfo bin Şeyh Ali muvâcehesinde merkûm Seyfo'da bir re's ester bahâsından iki bin alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi kaziyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr iki bin guruşu müddeî-i merkûm Kiracı İsa bin mezbûra edâ ve teslim müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 19 Ramazan sene [12]87

Numro 356

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Devlet-i Âliyye'nin Keldani milletinden ba'is'ül i'lâm Hoce Fethullah veled-i Elyas nâm kimesnenin derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim Nazif Mahallesinden Sarrac Hacı Hasan'ın oğlu Abdurrezzak ibn mezbûr meclis-i temyiz-i livâ da ihzâr ve muvâcehesinde merkûm Abdurrezzak'dan mâl-fatura esmânından bâ defter-i müfredât bin yüz altmış yedi buçuk guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında kaziyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr bin yüz altmış yedi buçuk guruşu müddeî-i merkûm Hoce Fethullah veled-i mezbûra edâ ve teslim müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 20 Ramazan sene[12]87 ve Fî Kanun-ı evvel sene [12]86

SAYFA 142

Numro 357

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird'e müstahdem ba'is'ül 'lâm ... bin Mustafa meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûr'ül isim Hüseyin Çavuş bin Osman muvâcehesinde tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem merkûm Hüseyin Çavuş'a malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz eylemiş olduğu iki yüz yetmiş dört buçuk guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş dört buçuk guruşu müdde-i merkûm ... bin mezbûra edâ ve teslîme müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Kanun-ı evvel sene [12]86

Numro 358

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Halenze karyesi ahâlîlerinden Hamza bin Ömer nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr sâkinlerinden Yasin bin İlyas muvâcehesinde merkûm Yasin karye-i mezbûrda vaki' etraf-ı erba'adan tarafeyni Haşino bn Abdullah ve bir taraftan âmmi Şeyh ve bir tarafı Hamo Keskeni mülk menzilleri ile mahdûd babam müteveffâdan bana mûris olan mülk hanemi dört seneden beri fuzûli tasarruf ider suâl olunub mülk-i meknüsem(?) bana teslime tenbih-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında müdde-i merkûmun taleb-i da'vâ da bulunduğu mülk-i menzil-i mahdûdu tarihten iki buçuk sene mukaddem merkûm Hamza ibn mezbûran yüz elli guruş kıymetle iştirâ eylediği meclis-i mezkûra def'le mukabele eyledikde def-i meşrûhesi müdde-i merkûmdan lede's- suâl ol dahi cevâbında bey'-i mezbûru ikrâr lâkin menzil-i mezkûr tahtından yüz on guruş alacak hakkın edâsında ta'allül eylediği meblağ-ı mezkûrun bana teslime merkûm Yasin ibn mezbûra tenbih-i şer'i olunmak muradımdır deyü eylediği da'vâ-yı meşrûhesi müddeâ aleyh merkûm Yasin ibn mezbûrdan lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i muharrer üzere olduğu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibiyle meblağ-ı mezbûr yüz on guruşu müdde-i merkûm Hamza ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ

aleyh merkûm Yasin ibn mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 6 Şevval sene [12]87

Numro 359

Sebeb-i tahrîrül' kitâb ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Birzukak Mahallesi sâkinlerinden zât-ı zeyli hüccetde muharrerü'l esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'isetü'l vesikâ Saliha binti Musa livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde zevci sâbıkı Tillo Karyesi ahâlîlerinden Ahmed bin Şeyh Osman muvâcehesinde takrir-i kelâm ve ta'bir-i kelâm edüb merkûm Ahmed ile zevciyet beynimizde kâim iken firâşından hâsıl ve benden mütevellide Hucr-ı terbiyemde(?) olan iş bu hâzırı bi'l meclis sulbiye-i sağire kızı nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zâruriyesi için babası merkûm üzerine kıbel-i şer'imizden mikdârü'l kifâye meblağ-ı karz ve takdir olunmak muradımdır didikde gıbbe't tasdik hâkim-i mevkî'sadr-ı kitâb ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri sağire-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zâruriyesine harc ve sarf ve 'inde'z-zafer sağire-i mezbûrenin babası merkûm üzerine rucû'a mezbûre Saliha binti mezbûre virmeğin mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 7 Şevvalsene [12]87

SAYFA 143

Numro 360

Livâ-i Siird mahallâtından Sor Mahallesi ahâlîlerinden Abdulaziz bin İsmail livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Abdo(?) bin İsa muvacehesinde ikrâr ve takrir-i kelâm ve ta'bir- 'anil merâm edüb akd-ı âti z-zikr sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrda vak' i etraf-ı erba'adan bir tarafı tarik- âmm ile ve tarafeyn sülasesi müşteri-i merkûm Abdo bin mezbûrun mülk-i havşı ve mülk menzili ile mahdûd bir mikdâr havlu bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'i ile seksen guruşa merkûm Abdo bin mezbûra bey' ve temlik ve teslimylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbur seksen guruşu müşteri-i merkûm Abdo bin mezbûra yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fi-mâ-ba'd havlu-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alakâ ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Abdo ibn-i mezburun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı

sarihi olmuştur, keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdik-i şer'î mâ hüvel vaki' bi't-talep ketb ve imlâ olundu Fî 7 Şevvalsene [12]87

Numro 361

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden sahib-i arzuhâl Yusuf bin Yasin meclis-i temyiz-i livâ da Garzan kazâsı nevâhilerinden Bamerd nâhiyesi kurâlarından ... karyesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Yakubi Milletinden Sumi(?) veled-i mezbûr nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Sumi de bâ- sened alacak hakkım olan beş yüz guruş alacak hakkımdan mütebâkî yüz yigirmi beş guruş alacak hakkım ile yine bâ- sened karye-i mezbûr batmanı olmak şartıyla beher batmanı yetmiş beş guruş kıymetle yedi batman penbe mallarımın bana edâsında merkûm Sumi(?) mümanât ider suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve itirâf itmeğın mücibiyle meblağ-ı mezbûr yüz yigirmi beş guruş ile yedi batman penbe-i mezbûru müddeî-i merkûm Yusuf ibn mezbûra edâ ve teslime merkûm Sumi'ye ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Şevvalsene [12]87

Numro 362

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden ba'is'ül vesikâ Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Mumcu Derviş bin İsmail muvâcehesinde merkûm Derviş'in li-ebeveyn er karındaşı müteveffâ Hüseyin bin mezbûrun gaib-i 'anil meclis Abdurrezzak Cevhero'ya(?) olan altı yüz guruş deynin edâsına vekîl olub vekâletini Seyyid Ali bin Seyyid Hamza ve Hacı Abdulkani bin Hacı Abdullah şehâdetleriyle ba'de't tebük müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'in Mahalle-i mezbûrda vaki' etraf-ı erba'adan bir tarafı merkûm Derviş bin mezbûr ve bir taraftan benim mülk havluya muttasıl nisf evlâdiyet vakfi bir bâb oda tarihten yedi sene mukaddem merkûm Derviş'e vekâlet-i meşrûhesi hasebiyle mahzâr-ı şuhûda nisfını bana dörtyüz guruşuna ve dahi iki yüz guruşa cem'an altı yüz guruşa bey' ve ben dahi iştirâ eylemiş olduğum evlâdiyet vakf-ı menzil-i mahdûd-ı mezkûrun bey'i nâ meşrû olmağla meblağ-ı mezbûr altı yüz guruş malım merkûm Derviş'den suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında bey'-i

mezbûru ikrâr ve meblağ-ı senedâtdan üç yüz gurusunu merkûm Abdurrezzak Cevhero'ya istifâ-yı deyn olunub mütebâkîsini inkârını mukârin müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûr da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müdde'â-i aleyhim miyânelerine müslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla dörtyüz beş guruş üzerine inşâ-ı akd-ı musalâha olunub ve bedel-i sulh-ı mezbûr dörtyüz guruşu meclis-i sulhda müddeî-i merkûm Ahmed ibn mezbûra edâ ve teslime merkûm Ahmed ibn mezbûr husûs-ı mezbûra

SAYFA 144

Devamı

müteâllik âmme-i de'aviden müddeâ aleyh merkûm Derviş bin mezbûrun zimmeti ibrâ-i âmm ile ibra ve ehadühüma âherin ibrâsını ba'de'l kabûl müddeâ aleyh merkûm Derviş [bin] mezbûrun vekâlet-i şer'iyyesine binaen müddeî-i merkûm Ahmed ibn mezbûra sulhân te'diye eylemiş olduğu meblağ-ı mezbûr dört yüz beş guruşu müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin bin Hacı İsmail'in terekesine rucu'â kadar idiğü merkûm Derviş ibn mezbûra tefhîm olunduğu mâ vaki' bi't-talep ketb ve imlâ olundu Fî 10 Şevval sene [12]87

Numro 363

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Babüddarb ahâlîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefât iden Seyyid Ali bin Abdullah nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi (silik) nâm hatun ile gâib-i 'ani'l- bedel kebîr oğlu Cemo namân vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra gâib-i mezbûrun kıbel-i şer'imizden mansûb vasîsi validesi mezbûrenin taleb ve ma'rifetle miyâne-i veresede alâ mâ farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 10 Şevvalsene [12]87

Bulgur batman 8 aded, bahâ 50

Boş küb 7 aded bahâ 30

Kavırma 2 kıyye, bahâ 10

Yorgan 2 aded, bahâ 50

Maturk(?) 2 aded, bahâ 40

Yasdık 2 aded, bahâ 15

Hasır 6 aded, bahâ 15

Tencere 1 aded, bahâ 30

... 2 aded, bahâ 20

Yekün: 260

Resm-i kassâm-ı berâ-yı hazîne-i celîle: 7,11

Sahhü'l bâki: 252,30

Hisse-i zevce-i mezbûre: 31,23

Hisse-i ibn mezbûr Cemo: 221,7

Gaib-i merkûm Cemo ibn mezbûrun babası merkûm Ali ibn mezbûrdan müntakil ber mûceb-i kassam bâlâ hsse-i ırsıyyesi olan iki yüz yigirmi bir guruş yedi pare emvâl mevrûsundan taraf-ı şer'iden mansûb vasîsi validesi mezbûre yedinde alenen hıfz ettirildiği iş bu mahalle şerh virildi

Numro 364

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nâhiyelerinden Ranya(?) nâhiyesine tabi' ... karyesi mütemekkinlerinden Yakubi milletinden Şakir veled-i Bazo(?) nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahâlilerinden ba'is'ül kitâb Hacı Hüseyin bin Mehmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüb akd-ı âtiyü'l beyânın sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhâmda mûnselik olub karye-i mezbûr toprağında vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Sergiz veled-i Hoşo ve bir taraftan ... ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd br kıt'a meşelik mülkümü tarih-i hüccetden den bir sene gâyetine(?) değin mü'eccel olmak üzere merkûm Şeyh Hüseyin bin mezbûra dokuz yüz guruş ... bey' ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabd ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz guruşu müşteri-i merkûm Şeyh Hüseyin bin mezbûr yedinde bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim dedikde gibbe't-tasik-i şer'i mâ hüve'l vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 10 Şevvalsene [12]87

Şuhûdü'l-Hâl

es- Seyyid Abdülaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Hacı Berho bin Hacı Ahmed

Molla Mustafa bin Molla Mahmud

Hacı Ahmed bin Hacı Kasım

SAYFA 145

Numro 365

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefât iden Hacı Ali bin Şeyh Şemdin nâm müteveffânın zevce-i menkûhe-i metrûkesi Saliha binti Seyyid Mehmed ve sulbi sağır oğlu Mehmed ve sulbiye-i kebîre kızı Rinde namun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağır-i merkûm Mehmed'in kibel-i şer'imizden mansûb vasiyesi vâlidesi mezbûrenin taleb ve ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr âlâ mâ farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 11 Şevval sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki' cami' nevâbatıyla mülk menzil , bahâ 4500

Re'sdar(?) nâm mahalde vaki' bağ, 2 kıt'a, bahâ 800

Boya, batman 5, bahâ 150

Keçe parça, 2 aded, bahâ 60

...

Burgur batman 28, bahâ 210

... batman , 10 aded, bahâ 60

Kuru urum batman, 4 aded, bahâ 25

Pekmez batman, 2 aded, bahâ 15

Boş küb, 18 aded, bahâ 50

Kavırma batman kıyye 8 aded, bahâ 240

Revgan-ı şem' 3 kıyye 10 guruş

Ganem, 3 aded, bahâ 15

Kefgir, 1 aded, bahâ 5

Tas, 3 aded, bahâ 20

Şal, 1aded, bahâ 30

Tuh(toh?), 2 aded, bahâ 15

Tencere, 1 aded, bahâ 50

Yorğan, 4 aded, bahâ 120

Matara, 2 aded, bahâ 40

Döşek 1 aded, bahâ 20

Yasdık, 2 aded, bahâ 20

Hasır 2 aded, bahâ 15

Cami' oyağı, bahâ 10

..., bir aded, bahâ 3

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr :6580

Resm-i kassam ve kaydıyye-i berâ-yı hazine-i celile 179

Sahhü'l bâkî li't taksîm-i beyne'l verese: 6400

Hisse-i zevce-i mezbûre Saliha nnt mezbûr: 700,6

Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Rinde bnti mezbûr: 1866

Hisse-i ibn sağır-i merkûm Mehmed bin mezbûr: 3733,24

İbn-i sağır-i merkûm Mehmed ibn mezbûrun babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil ber müceb-i kassam bâlâ isâbet iden üç bin yediyüz otuz üç guruş yigirmi dört pare hisse-i ırsıyyesi vasiye-i mansûbesi vâlide siyedinde hâzır ettirildiği iş bu mahalle şerh virildi

Numro 366

Sebeb-i tahrîr-i kitab ve hüccetü'l müstetâb-ı şer'i oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Hacı Ali bin Şeyh Şemdin nâm müteveffânın sulbi sağır oğlu Mehmed ibn mezbûrun mevrûsu babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil malını hıfz u hırâsete ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecluden sağır-i mezbûrun vâlikesi olub her vecihle umûr-ı vesâyeti reviyete ... idiğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimün ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu ba'is'ül kitâb Saliha binti Seyyid Mehmed nâm hatun hâkim-i mevkî' sadr-ı kitâb tübâle ve ve müstehâb efendi hazretleri ...-i mezbûrun Mehmed'in vakt-i rüşd-i sedâdına değın babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil malını hıfz u hırâsete vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûresini kabûl ve hıdmet-i lâzimesiyle kemâ yenbağı edâya ta'ahüd ve ilzâm itmeğe mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 11 Şevval sene [12]87

Şühûdü'l-Hâl

es- Seyyid Abdülaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin

Mehmed bin Abdurrahim

ve Ğayrihüm

SAYFA 146

Numro 367

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şima binti İbrahim ve Zeliha binti Seyyid Mehmed nâman hatunlar ile sulbi sağır oğlu Abdulmecid bin mezbûr ve sulbiye-i sağire kızları ... ve Atiye nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağırân-ı mezbûranlarınkıbel-i şer'iden tesviye-i umûrlarına mansûb vasileri valideleri ... binti mezbûr tarafından zıkr-i âti hukuk da'vâsını fasl u hasm tarafından bi'l vesâye vekîl-i şer'isi bulunan mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Süleyman bin Hacı Mehmed nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden iş bu ba'is'ül kitâb İspator veled-i Marvo(?) muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûrun mezbûr İspator zimmetinde cihet-i karz-ı

şer'iden bâ-sened beş yüz guruş alacak hakkı olmağla kable'l ahd ve'l istifâ vefât eylediği cihetle meblağ-ı mezbûr müvekkili bulunduğum vasi-i mezbûra intkâl eylediği cihetle meblağ-ı mezbûru bi'l vesâye hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al ol dahi cevâbında iş bu müddeî-i vekîl-i merkûm Selim ibn mezbûrun bi'l vesâye benden taleb-i da'vâ da bulunduğu meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşu müvekkilem mezbûrenin mevrûsu müteveffâ-yı mezbûra istfâ-yı deyn eylediğini meclis-i mezbûrda def'le ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl ol dahi cevâbında külliye inkâr itmekle dafî-i merkûm def'-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvela bâ varakâ-i mestûre mahalleleri ahâlîlerinden sırran ba'dehü cerîde de mazbut'ül esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icra adl ve makbûlü'ş şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Molla Mahmud bin Abdurrahim ve Nazif Mahallesinden Molla Abdulmecid bin Mehmed namân kimesneler gelüb ale't-tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm müddeî-i vekîl-i merkûm Selim ibn mezbûr müddeâ aleyh merkûm Abdo veled-i mezbûrdan eylediği da'vâ-yı meşrûhesiyle bilâ-beyyine mu'ârazatdan ba'de'l men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu

Numro 368

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem vefât iden Bezzaz Derviş bin Molla Yusuf nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Abdulmecid bin Yusuf ve sulbiye-i sağire kızları Hori ve Reyhaniye nâmun sağırınların tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden mansûb vasileri sağırın-ı mezbûrunların haklarında enfa' olmağla zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimin ihbârlarıyla mütehakkık olmağıyla hakîm-i mevkî' sadr-ı küttâb tûbâleh ve müstehâb efendi hazretleri mezbûre Fatime binti İsmail nâm hatunu vasi-i mezbûre Emine binti Hacı Mehmed nâm hatun üzerine ber vech-i nazır nasb u ta'yin buyurub vasi-i mezbûrenin ma'rifeti olmaksızın umûr-ı vesâyetine bir umûra mübaşerât itmemek üzere tenbîh-i şer'i dahi olmağla ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lazimesiyle kemayenbaği edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ- hüvel vâki' bi't-taleb ketb olundu

Numro 369

Ma' rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nâhiyesinden Rıstak nâhiyesi'ne tabi' Halenze Karyesi ahâlîlerinden arzuhâl iden İsmail bin Beyco(?) meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed bin Hasan muvâcehesinde merkûm Mehmed bin mezbûrda karye-i mezbûr ahâlîlerinden Hüseyin bin Ömer nâm kimesneden cihet-i havâleden iki yüz guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl merkûm Hüseyin müstedi'-i merkûm İsmail bin Beyco(?) deyn-i mezkûresini ikrâr ve 'tirâfıyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr iki yüz guruşu İsmail bin mezbûra edâ ve teslîmiyle dayîn-i merkûm Hüseyin bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 12 Şevval sene [12]87

SAYFA 147

Numro 370

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Derviş bin Molla Yusuf nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Abdulmecid ve Yusuf ve sulbiye-i sağire kızları Huriye ve Reyhaniye nâmun sağıranlara babaları müteveffâ-yı mezbûr Derviş bin mezbûrdan müntâkil mallarını hıfz u hırâsete ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olunduğu eelden sağırın-ı mezbûranların li-ebb ceddeleri olub her vecihle umûr-ı vesâyeti reviyetine kadar idiğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimün ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu ba'iset'ül kitâbü'l müstetâb Fatma binti İsmail nâm hatunu hakîm-i mevkî' sadr-ı küttab tübaleh ve müstetâb efendi hazretleri sağırın-ı mezbûranlara babaları müteveffâ-yı mezbûr Derviş bin mezbûrdan müntâkil malları hıfz u hırâsete ve tesviye-i umûrlarına vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hıdmet-i lazimesiyle kemayenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ- hüvel vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 11 Şevval sene [12]87

Numro 371

ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Siird mahallâtından Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Derviş bin Molla Yusuf nâm müteveffânın zevce-i menkûhe-i metrûkesi

Amine bint Hacı Mehmed ile sulbi sağır oğulları Mecid ve Yusuf ve sağıre kızları Huri ve Reyhaniye ve vâlidesi Fatma binti İsmail nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağıran-ı merkûmanların ve sağıre-i mezbûrelerin tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'imizden mansûb vasileri li-ebb ceddeleri mezbûre Fatma binti mezbûr ile zevce-i mezbûre Emine binti mezbûrenin taleb ve ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr âmme-i mâ farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 11 Şevval sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki' cami' nevâbatıyla mülk menzil , bahâ 7000

Eruh nâm mahalde vaki' bağ, 2 kıt'a, bahâ 1500

Mazı batman 24, bahâ 600

Süird basması top 2 aded , bahâ 30

Yazma cedîd, 3 aded, bahâ 120

Haleb ... 6 aded, bahâ 120

Cedid al fes ,12 aded, bahâ 30

Mal-ı cedîd bez parça, 2 aded, bahâ 20

Yorgan yüzü, 2 aded, bahâ 17

Cedîd sağır abâ , 2 aded, bahâ 10

Alâ Haleb kuşağı, bahâ 40

Kürt külahı, 18 aded, bahâ 18

Kebirce kazan, 1 aded, bahâ 90

Boş küb, 10 aded, bahâ 50

Nühâs gügüm, 1 aded, bahâ 20

Burgul batman 14, bahâ 80

Yarım batman ,7 aded bahâ 40

Burgul ufağı batman 2, bahâ 15

Lahm(?) salamura 32 batman, bahâ 50

Kavırma, batman kıyye 1, bahâ 30

Şase maşa ayağı, 1 aded, bahâ ..5

Hasır, 3 aded, bahâ 20

SAYFA 148

Devamı

... Keçe , 1 aded, bahâ 10

Köhne kelem, 1 aded, bahâ 15

Sağır çekmece, 2 aded, bahâ 20

Yorgan, 1 aded, bahâ 30

Matar, 1 aded, bahâ 35

Yasdık, 2 aded, bahâ 25

Sac, 1 aded, bahâ 10

... sac ayağı, 2 aded, bahâ 20

Saba, 1 aded, bahâ 5

İbrik, 1 aded, bahâ 10

Tas, 1 aded, bahâ 5

..., 1 aded, bahâ 10

Sahba 3 aded, bahâ 25

Yekün-i tereke- müteveffâ-yı mezbûr :10040

Resm-i kassâm-ı berâ-yı hazîne celîle :0299

Kaydıyye-i berâ-yı hazine-i celîle: 25

Sahhu'l bâkî li't-taksîm beyne'l verese: 9774

hisse-i bint-i mezbûre amine binti mezbûr: 1221,31

hisse-i ibni sağır-i merkûm Abdulmecid bin mezbûr : 2274,19

hisse-i ibn diğer sağır- mezbûr Yusuf bin mezbûr: 2274,19

hisse-i binti sağıre-i mezbûre Huri binti mezbûr : 1137

Hisse-i binti diğeri Reyhaniye binti mezbûr : 1137

Hisse-i ümm mezbûre Fatma binti İsmail nâm hatun : 1729

sağıran-ı mezbûran Abdulmecid ve Yusuf ve sağıran-ı mezbûran Huriye ve Reyhaniye nâmun vereselere babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil hisse-i şayi'aları olan ber müceb-i kassam bâlâ yalnız altı bin sekiz yüz yigirmi üç guruş sekiz parelik hisse-i mansûbeleri vasiye-i mansûbları ceddeleri Fatma binti mezbûr yedinde alenen hıfz ettirildiği iş bu mahalle şerh' virildi. Fî 11 tarih-i mezbûr Şevval sene [1]287

Numro 372

An- asıl vilayet-i Diyarbekir vilayeti mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi ahâlîlerinden olup livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı kurâlarından Kufre karyesinde misafireten mukîm iken bundan akdem vefât iden Ahmed bin Hacı Ahmed bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın be- ciheti'l 'usûbetü'n nesebiyye verâseti ve mecmu'-ı terekesinden hâsıl sülûs malının ... .. harc u sarf vasi-i muhtârı olduğunu iddi'a iden mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Hüseyin Efendi bin Hacı Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûr mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden İsmail bin Molla Mehmed muvâcehesinde merkûm İsmail bin mezbûr zimmetinde vasi-i muhtârı bulunduğum murisim müteveffâ Ahmed bin mezbûrun cihet-i karz-ı şer'iden 17 guruş alacak hakkı olmağla kable'l ahz ve'l istifâ vefât eylediği asliyeden meblağ-ı mezbûr bi'l verase ve bi'l vesaye bana ve mezkûr cami'-i kebîr mahallesinde sâkin gaib-i'anil meclis Rahime binti Halilzâde Süleyman Ağa binya mevrûs olmağla meblağ-ı mezbûr on yedi guruşu merkûm İsmail bin mezbûrdan halen taleb ederim deyü ba`de'd-da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i mezkûrdan müteveffâ-yı mezbûr Ahmed bin Hacı Ahmed bin Hüseyin nâm müteveffâyâ ol kadar meblağ deyni olduğunu ikrâr lâkin müddeî-i merkûm Hüseyin Efendi bin mezbûrun ber vech-i muharrer verâset ve vesayet da'vâ-sı muharrelerine inkâr edilecek müddeî-i merkûm eylediği verâset ve vesayet da'vâsı meşrûhelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvela bâ varakâ-i mestûre vilâyet-i mezkûr ahâlîlerinden olup livâ-i mezbûrda rûsûmât-ı... kâtibi Mehmed Efendi bin Hafız Ali Efendi ve mahalle-i mezbûrun müstahfiz yüzbaşısı Mehmed Ali Ağa bin Hüseyin ve yine livâ-i mezbûrun meclis belediyesi kâtibi Abdalbâki Efendi bin Mustafa ve Hafız

Mehmed Şerif bin Ali nâmun kimesnelerden sırran ve ba'dehü cerîde de mazbûtü'l esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan diyarbekir mahallâtından Cami'... Mahallesi ahâlîlerinden Ali bin Osman ile Sabkkavas(?) mahallesinden İsmail Efendi bin Şeyh Şahab nâm kimesneler gelüb ale't-tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyyeleri mûcibiyle müddeî-i merkûm Hüseyin efendi bin mezbûrun verâset ve vesâyetine ba'de'l hüküm ve'l beyyineye müddeî-i merkûm Hüseyin Efendi bin mezbûr livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde ikrâr ve takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâmedüb müteveffâ-yı mezbûr Ahmed bin mezbûrun cem'i malının sülüsünü vücûh-ı ...ya harc u sarf ve müteveffâ-yı mezbûrun cihetü'l mansûbuna vâris bulunduğum cihetle ber vech-i şerif tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan isabet iden hisse-i irsiyyemin ahz u kabz ve bana irsâle ve İsâle ve husûs-ı vekâletin mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan el haletü'l hazihi vilayet-i mezkûr mahallâtından cami'-i kebîr mahallesi ahâlîlerinden Mes'ud Efendi bin Hacı Hafız Mehmed Efendiyi vekâlet-i âmme-i sahih-i şer'i ile kabûlu mütevakıf vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yin eyledim dedikde mâ vaki bi't-taleb ketb olundu Fî 11 Şevval sene [12]87

Şühûdü'l-Hâl

Karye-i mezbûrdan İsa bin Nasır

Karye-i mezbûrdan Abdurrahim bin Melik

SAYFA 149

Numro 373

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Hasan bin Hamza livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Süleyman bin Hasan muvâcehesinde mehalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erbâ'dan bir tarafı Ahmed bin Abdurrahim ve bir taraftan Cemil(?) bin Malik menzilleri ve bir taraftan Hacı İsmail ... ve tarîk-i âmm ile mahdûd gaib-i 'anil meclis er karındaşım Taha validem Aişe binti Mehmed ile müşterek hanelerimizi gaib-i merkûm Taha ibn mezbûr diyâr-ı âher de iken merkûm Süleymanın babası Hasan ibn mezbûra tarihten yedi sene mukaddem bey' eylemiş olduğu mülk menzilde evvela sülüs hissemiz menzil-i

mezkûrdan ihrâcıyla mahallinde bana teslim olunması muradıdır deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında iş bu müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûrun taleb-i da'vâ da bulunduğu menzil-i mezkûru tarihten on bir sene mukaddem merkûm Hasan ibn mezbûrun mülk-ı mahdûdda olan sülüs hissesini merkûm Taha'ya mezbûre bey eyledikten sonra babası müteveffâ-yı mezbûr dahi merkûm Taha ibn mezbûrdan menzil-i mahdûd-ı mezkûru bin beş yüz guruş kıymetle iştirâ edüb ol vecihle mülk-i müşterâsı olduktan sonra vukû'-ı vefâtıyla menzil-i mezkûru beş seneden berü bana intikâl edüb ben dahi seneyi mezkûrdan berü merkûm Hasan ibn mezbûr muvacehesinde mutasarrıf olduğunu meclis-i mezkûrda ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûr karındaşı merkûm Taha ibn mezbûr ... inkâr itmekle dafi'-i merkûm Süleyman def-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile bi't-taleb istihlâf tâlib olmağla mûcibiyle mülk-i menzil-i mezkûrun sülüsünü mahallinde müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûra teslim itmek üzere müdde'a-aleyh merkûm Süleyman ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 12 Şevval sene [12]87

Numro 374

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Seyfo bin Haso nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nadire(?) binti Mehmed ile sulbiye kızı Lale'ye ve li-ebeveyn er karındaşı Ömer bin Haso nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağıre-i mezbûrenin kıbel-i şer'imizden mansûb vâlidesi mezbûre Nadire binti mezbûr ve ...-i merkûm Ömer taleb ve iltimaslarıyla ve ma'rifet-i şer' ile miyâne-i veresede âla mâ farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 10 Şevval sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki'babasından müntâkil menzil olan hissese bahâ 100

Tencere, 3 aded, bahâ 60

Tas, 2 aded, bahâ 20

Şa'ir siirdi, bahâ 80

Küb, 2 Aded, bahâ 20

Nakd-i mevcûd mikdârı, 550

Yekûn-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr: 4941

Minhü'l ihrâcât:

Mehr-i zevce-i mezbûre Nazire binti Mehmed:39

resm-ikassamiye berâ-yı hazîne-i celîle: 122,20

kaydıyye-i berâ-yı hazîne-i mezbûre: 11,10

Yekünü'l ihrâcât : 198,30

Sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i mezbûre Nazire binti Mehmed: 596,21

Hisse-i binti sağire-i mezbûre Lale bint mezbûr: 2382

Hisse-i ...merkûm Ömer: 1789,5

SAYFA 150

Devamı

Sağire-i mezbûre Nadire'nin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil ber müceb-i kassam bâlâ iki bin üç yüz seksen iki guruş beş parelik malı mansûbe vasisi vâlidesi mezbûre yedinde hıfz ettirildiği iş bu mahalle hıfz ettirildiği iş bu mahalle şerh virildi. Fî't-tarihü'l mezbûr Şevval sene [1]287

Numro 375

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi'ş-şer'î oldur ki

Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem vefât iden Seyfo bin Haso nâm müteveffânın sulbiye-i sağire kızı lale'nin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecluden sağire-i mezbûrenin vâlidesi olub her vecihle umûr-ı vesâyeti reviyete kadar idiği zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimin ihbârlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'is'ül vesikâ Nazire binti Mehmed nâm hatun hakîm-i mevkî sadr-ı küttab tûbâle ve müstehâb efendi hazretleri sağire-i mezbûrenin vakt-i rüşd u sedâdına değin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil hıfz ve tesviye-i umûruna vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûresini kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ yenbağî

edâya ta'ahüd ve ilzâm eyledikten sonra vasi-i mezbûre talebiyle hakîm-i mevkî hazretleri sağıre-i mezbûrenin ber vech-i mübeyyen babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil malından iş bu tarih-i kitâbdan berü yevmi yigirmişer para nakd u kisve-i bahâ karz ve takdir buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağıre-i mezbûre lale'nin nakd u kisve-i bahâ vesâir levâzım-ı zaruriyesine harc ve sarf ve vakt-i hâcete istidâne ve lede'l ... sağıre-i mezbûrenin malından rucû'a vâlidesi vasiyye-i mezbûreye izn virildiği mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 13 Şevval sene [12]87

Numro 376

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsına tabi' ... karyesi ahâlîlerinden olub livâ-i ...(silik) da mukîm asker-i zabtiyenin üçüncü bölüğünün üçüncü ustabaşısı nezâretinden iken bundan akdem vefât iden Musa bin Kasım'ın varîsi olduğunu iddi'a iden li-ebeveyn er karındaşı Resul bin Musa'ya livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûrun beytül mâl ma'muru cânibinden ... vekîl Yusuf Ağa bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde üzerine da'vâ-yı ve takrir-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûrun hulle-i vefâtından zâhirde varis-i mûrisi olmadığı ecluden müteveffâ-yı merkûmun iki yüz kırk guruş nakdine bâla vaz'ül yed ider suâl olunub müteveffâ-yı mezbûrun beciheti'l- 'usübetü'n- nesebiyye er karındaşı olmağla müteveffâ-yı mezbûrun bundan ma'da vasi-i verâsetine müstehâk âheri razı olmayub ol vecihle meblağ-ı mezbûr bana mevrûs olmağla vasi-i merkûm Yusuf Ağa ibn mezbûrdan halen taleb iderüz deyü ba'de'd-da'vâ ve lede's-su'al vekîl-i merkûm Yusuf Ağa ibn mezbûr tereke-i müteveffâ-yı mezbûra bilâ- emânet(?) vaz'-ı yeddini ikrâr lâkin müddeî-i merkûmun verâset-i da'vâ-yı meşrûhesi ma'lûmum değildir deyü inkâr eylediği müddeî- i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ varakâ-i mestûre karyeleri ahâlîlerinden Mehmed bin İbrahim ve Mehmed bin Reşid ve Osman bin ...ve Osman bin Abdullah nâmun vereselere sırran ve ba'dehü cerîde de mazbutül esâmi kimesnelere alenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve maktûlûş şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan karye-i mezbûr ahâlîlerinden Halid bin Behlül ve Ali bin Yakub nâmun kimesneler meclis-i şer'iyye hâzıran olub her biri ... .. ve ... olmağla ale't- tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle müddeî- merkûm Resul ibn

mezbûrun verâsetine ba'de'l hüküm velâ beyyine(?) mâ hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb
olundu Fî 16 Şevval sene [12]87 Fî 27 Kanun-i evvel sene [12]86

SAYFA 151

Numro 377

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden hakipayî samilerine
arzuhâl iden zabtiye çavuşlarından Hüseyin çavuş bin Hacı Yasin Meclis-i temyîz-i livâ
da Verras Mahallesi ahâlîlerinden zabtiye mülâzımlarından Süleyman Ağa bin Abdullah
muvâcehesinde merkûm mülâzım Süleyman Ağa tarih-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem
.. dokuz senesi tarihiyle Eruh kazâsına tabi' Deh(?) karyesinde vaki' süknâsı aksâlinde
kâin bir taraftan Hurşid Ağa tarlası ve bir taraftan ... tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm
müntehî tahminen bir çok çiftlik babası Abdurrahimden müntâkil bir kıt'a sulu tarlasını
beş yüz elli guruş kıymetle ... bana bey'-i kat'i ferâğ olduğu arazi-i mahdûd-ı mezkûra
merkûm mülâzım Süleyman Ağa'nın biraderzâdesi Süleyman bin ... Efendi arazi-i
mezkûrenin nısf şayi'asını müstehâk ... ba'de'l isbât ve'l hüküm zabt etmekle nısf diğere
...dahî kendiyeye redd ile meblağ-ı mezkûr virmiş olduğum beş yüz elli guruş malım suâl
olunub aliverilmesi muradıdır deyü merkûm Hüseyin çavuş mülâzım Süleyman Ağa
dan ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında arazi-i mahdûd-ı mezkûru hasmı
merkûm Hüseyin çavuş bin mezbûra ferâğını inkâra müddeî-i merkûm da'vâ-yı
meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda adl ve makbûlü's şehâde idükleri
kıbel-i şer'imize ihbâr olunan kazâ-i mezbûrun mâl baş kâtibi Ahmed ...(silik) Efendi
ile Birzukak mahallesi zabtiye ...(silik) Bekir bin Molla Ahmed ve Sok Mahallesi
zabtiyelerinden Mustafa nâmun kimesn mülâzım ...(silik) Süleyman Ağa bin Abdullah
tarla-yı mezkûru beş yüz guruş kıymetle Hüseyin çavuş bin mezbûra mübaya'â
eylediğini bi'l muvâcehe ikrârına vech-i şer'i üzere isbât itmeleriyle arazi-i mahdûd-ı
mezkûrun nısf ...(silik) mülâzım merkûm Süleyman ağanın kabzıyla meblağ-ı mezbûr
beş yüz elli guruşa müddeî-i merkûm Hüseyin çavuş bin mezbûra eda ve teslim itmek
üzere müddeâ aleyh merkûm Süleyman Ağa'ya tenbih-i şer'i olunduğu bi't- tescil huzûr-
ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 378

Ba'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şin(?) binti Seyyid Abdurrahim ve Züleyha binti Mehmed ile zevce-i mezbûre Şin binti mezbûreden mütevellid sulbi sağır oğlu Abdulmecid ve sulbiye-i sağire kızları Reyhaniye ve Atiye nâmun vereselere inhisârı tahakkûkundan sonra sağır-i merkûm Abdulmecid'in ve sağiretan-ı mezbûretanların tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden mansûb vasileri vâlideleri Şin(?) binti mezbûr ile zevce-i diğeri Züleyha binti mezbûrun ma'rifeti ve ma'rifeti şer'iyile miyâne-i veresede âla mâ farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 10 Şevval sene [12]87

Mahalle-i mezbûrda vaki' mülk menzil, bahâ 60

Âtik kilim, 1 aded, bahâ 30

Yasdık, 3 aded, bahâ 30

Yorgan, 2 aded, bahâ 100

Yük batman, 5 aded, bahâ 150

Tava, 1 aded, bahâ 20

Tencere, 1 aded, bahâ 60

Minder, 2 aded, bahâ 50

Tuzlu lahm, 6 , bahâ 50

Bulgur batman, 12, bahâ 90

Eşki nar, 12 kıyye bahâ 50

Ufak bulgur batman 6, bahâ 35

Ceviz batman, 3 aded, bahâ 15

Kesme batman, 2 aded, bahâ 16

Sabun, 3 aded, bahâ 20

Erişte, 9, bahâ 10

..., 1 aded, bahâ 10

Tava, 1 aded, bahâ 10

Kebîr Cezve, 1 aded bahâ 10

Tas, 1 aded, bahâ 10

... 2 aded, bahâ 15

Kuşhane, 1 aded, bahâ 20

Kebîr batman, 5 aded bahâ 40

Dökme batman, 1 aded, bahâ 60

Kavırma, 1, bahâ 30

Abalık, 6 aded, bahâ 60

Köhne hasır, 5 aded, bahâ 15

Meşe, 1 aded, bahâ 2

Sac ayağı, 1 aded, bahâ 2

Eruh nâm mahallde vaki' ... 1 aded, bahâ 300

Mahalle-i mezbûrdan Mustafa bin Yusuf da bi'l ikrâr ve bâ sened deynim 130

Murad veled-i Şebur ...da bi'l ikrâr ve bâ sened deynim 260

Mahalle-i mezbûrdan Abdullah bin Ahmed bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 200

SAYFA 252

Devamı

Sor Mahallesinden Ermeni Hano veled-i muttalide bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 130

Nazif Mahallesi Mehmed bin Seyyid Ebubekir de bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 500

... veled-i ... da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 350

Sor Mahallesi kıyumcu Makdis Beşiro da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 325

Mahalle-i mezbûrdan bâlâ ... da kefâletle ... bâ sened 260

Mahalle-i mezbûrdan ... veled-i Makdis Abdullah da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 250

Nazif Mahallesi bâ karz Süleyman bin Molla Mehmed de bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 100

Şeyh Halef Mahallesi ... veled-i Pedros da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 500

Nazif Mahallesi Salih bin Mehmed de bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 130

Sor Mahallesi Hanna veled-i Murad da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 520

Eskici Murad veled-i İshak da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 315

Nazif Mahallesi Mehmed veled-i Hacı Musa da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 125

Sor Mahallesi Agob veled-i Makdis de kuyumcu hacı kefâletle bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 550

Mahalle-i mezbûrdan ... veled-i Murad karındaşı Hanna veled-i Murad kefâletle bi'l ikrâr ve bâ sened deynim 120

Nazif Mahallesi Seyyid Ali bin Seyyid Hamza da bâ sened ve bi'l ikrâr deynim 505

Sor Mahallesi Musa veled-i Murad'a iki kıt'a deyn senedi müceb bi'l ikrâr ve bâ sened deynim 640

Meblağ-ı mezbûrlar eytâm-ı mezbûrun vasi-i mansûbesi ve ..ları ma'rifetle edâ olunduğu kaydıdır

Yekün-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûr: 10180

Minhü'l ihrâcât:

Resm-i kassâmiye berâ-yı hazîne-i celîle: 254

Kaydıye-i berâ-yı hazîne-i mezbûre: 15,10

Yekünü'l ihrâcât : 269

Sahhü'l-bâki li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i mezbûre Şin binti mezbûr: 619,15

Hisse-i zevce-i diğeri Züleyha binti mezbûr: 619,15

Hisse-i ibn mezbûr Abdulmecid: 4335

Hisse-i binti mezbûre Reyhaniye.: 2167,34

Hisse-i binti diğer Atiye binti mezbûre: 2167,34

Sağir-i merkûm Abdulmecid ve sağiretan-ı mezbûretan Reyhaniye ve Atiye nâmun vereselere babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil ...dan hisseleri edâ olunub ve emvâl-i mezkûrelerden hisseleri vasi-i mansûbeleri vâlideleri yeddinde alenen hıfz ettirildiği iş bu mahalle şerh virildi Fî tarih-i mezbûr sene [12]87

SAYFA 153

Numro 379

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh Kazâsı kurâlarından Deh karyesi ahâlîlerinden ba'is'ül i'lâm Süleyman bin İzzet Efendi livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden Hüseyin Çavuş bin Yasin muvâcehesinde merkûm Hüseyin Çavuş karye-i mezbûr toprağında vaki' bir taraftan Hurşid Ağa ve bir taraftan sulu ... tarlaları ve bir taraftan ... ve bir taraftan tarîk-i âmm müntehî bir kıt'a tarla-yı mezkûru hâzır-ı bi'l meclis li- ebeveyn âmimm Süleyman Ağa bin Abdullah ile ber vech-i tansîf babam müteveffâ İzzet Efendi ibn Abdulhamid den bi'l ırs'ş-şer'i intikâl den mülk-ı mahdûd-ı mezkûrde olan nısf hisse- şayi'amı fuzûli tasarruf ider suâl olunub istihkafen(?) aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında hâzır-ı merkûm Süleyman Ağa'dan sekiz sene mukaddem tarlayı mahdûd-ı mezkûru beş yüz guruş kıymetle şirâ'en malîk olduğunu müddeî-i merkûm Süleyman ibn mezbûrun nısf hissesini inkârını mukârin müddeî-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda meclis-i temyîz-i livâ da tezkियeleri bi'l icrâ adl ve makbül'üş şehâde idükleri kibel-i şer'mize ihbâr olunan kazâ-i mezbûrun meclis-i deâvi a'zâsından Hacı Ağa bin Molla Osman ve kazâ-i mezbûr kurâlarından Cida(?) karyesi ahâlîlerinden Yakub bin Şahin nâm kimesne meclis-i mezkûrda bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere tarla-yı mahdûd-ı mezkûrun nısfı müddeî-i merkûmun babası müteveffâ İzzet Efendi ibn mezbûrdan müntâkil mülk idiğünü isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm tarla-yı mezkûrun nısfına müdahale itmemek üzere müddeâ aleyh merkûm Hüseyin çabuş ibn mezbûra tenbih-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 380

Sebeb-i tahrîrû'l kitâb oldur ki

Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem vefât iden Ahmed bin Hasan nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Hasan ve Hüseyin nâm sağırlere babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil emvâl ve eşyâları zabt u rabt ve tesviye-i umûrlarına bir vâsi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecludan sağırân-ı mezbûranların âmmileri olub her vecihle umûr-ı vesâyete reviyette kadar idiğu zeyl-i kitâbda muharrer'ül esâmi müslimin ihbârlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Ali bin Hasan nâm kimesneye hâkim-i mevkî sadr-ı küttab tübâlehe ve hüsnü meâb efendi hazretleri sağırân-ı merkûmanların vakt-i rüşd-ü sedâdına değin muhtâr nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesiyle kemâyenbağı edâya taahüd ve ilzâm itmeğe mâ hüvel vaki b't-taleb ketb olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 381

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîsinden hakîpayi samilerine arzuhâl iden Ahmed bin Hacı Halid meclis-i temyîz livâ da Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Helvacı İbrahim bin Mahmud muvâcehesinde üzerine da'vâ-yı takrir-i kelâm edüb merkûm İbrahim iş bu sene-i mübareke şehri Ramazanü'l mübarekenin dokuzuncu yevmi cum'a günü ba'de salât-i cum'a hâzır-ı bi'l meclis birâderzâdem Said bin Osman ile salavat-ı şerifini iğfâl eyledükde bu sükda vaki' Etimekci Salihin dükkânı o günde birbirleri ile arbedelerinin teskini için ... itmek amelinde iken merkûm İbrahim ... ile ağzıma harb ve iki âded dişimi ihrâc itmekle suâl olunub deyni alivermek matlubumdur deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl münaza'ayı ikrâr ma'dâ da'vâ-yı meşrûhesini inkârını mukârin müdde-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ varakâ-i mestûre mahalle ahâlîlerinden Kasım bin Ahmed ve Mehmed bin Hasan Efendi ve Derviş bin Seyyid Abdullah ve Mahmud bin Hacı Abdullah nâmun kimesnelerden sırran ve ba'dehü cerîde de mazbût'ül esâmi kimesnelerden âlenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan

SAYFA 154

Devamı

Asitaneli Abdurrezzak bin Yasin ve Mahmud bin Abdurrezzak nâmun kimesneler li ecliş-şahâde meclis-i mezbûrda hazırân olub iştihâd olundukları fi'l hakîka merkûm İbrahim geçen Ramazanü'l mübarekenin dokuzuncu ba'de salatü'l cum'a etimekci Salih'in dükkanı o günde bizler hâzır olduğunu halde müddei-i mezbûr Ahmed bin merkûmun ... yumruk ile ağzına ...-i harb iki âded dişlerini ihrâc eylediğini vech-i şer'i üzere ba'de'l isbât ve'l hâkim ihrâc olunan iki âded dişlerinin ...den şer'en lâzım gelen beşer yüz dirhemden bin dirhem-i şer'i müddei-i merkûm Ahmed ibn mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere tenbih-i şer'i olunduğu huzur-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 382

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Abdulmecid ve sulbiye-i sağire kızları Reyhaniye ve Atiye'nin kıbel-i şer'imizden mansûb vasisi bulunan sağırân-ı mezbûranların vâlideleri Şine [binti] Seyyid İbrahim nâm kimesne üzerine bir ... nâzır nasb u ta'yin olunmak eytâm-ı mezbûran-ı sağirleri nâfi olduğu ecluden iş bu ba'is'ül kitâb eytâm-ı mezbûranların âmmileri Ali bin mezbûr ile eytâm-ı mezbûranların âmmizâdeleri Selim çavuş bin Hacı Mehmed bin mezbûr nâman kimesneler istikâmet ile ma'rûf ve diyânet(?) ile mevsûflar olduğu zeyl-i kitâbda mazbûtü'l esâmi müslimin ihbarlarıyla mütehâkkık olmağla hâkim-i mevkî âle'l kitâb efendi hazretleri mezbûre hatunu vasiye-i merkûman Ali bin mezbûr ile Selim çavuş bin Hacı Mehmed nâm kimesneler ile vasi-i mezbûr üzerine nâzırlar nasb u ta'yin buyurub vasi-i mezbûranların ma'rifetleri olmaksızın umûr-ı vesâyetden bir emre mübâşeret itmemek üzere tenbih-i şer'i dahi olmağla mücebiyle dahi umûr-ı nezâreti kabûl ve hidmet-i lâzımelerini kemâyenbaği edâya taahhüd ve ilzâm itmeğe mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 383

Sebeb-i tahrîrül kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi emrillahi teâla vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın sulbi sağır oğlu Abdulmecid ve sulbiye-i sağire kızları Reyhaniye ve Atiye'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil emvâl ve eşyaları hıfz u hırâsete ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu eelden sağırın-ı mezbûranların vâlidesi olub her vecihle umûr-ı vesâyeti reviyete kadar idiği zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimin ihbarlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'is'ül kitâb Şine binti Seyyid İbrahim nâm hatunu hâkim-i mevki sadr-ı kitâb tûbâ-leh ve hüsnü me'âb efendi hazretleri sağırın-ı mezbûranların vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin ber vech-i muharrer vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûresini kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâyenbaği edâya taahhüd ve ilzâm itmeğe mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

SAYFA 155

Numro 384

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Halenze karyesi ahâlîlerinden Yusuf bin Murtaza tarafından zikr-i âti menzil da'vâsını fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi bulunan Ras Mahallesi ahâlîlerinden Hüseyin bin Berho livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlîlerinden İbrahim bin Süleyman muvâcehesinde karye-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hasan bin Şemso ve bir tarafı Hamza bin Fettah ve bir taraftan Şerif bin Mahmud ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb altı yüz guruş kıymetli ... mülk mevrûsesine merkûm İbrahim fuzûli müdahale ider suâl olunub müdahale-i vaki'asının define tenbih-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi cevâbında mülk-ı mahdûd-ı mezkûru karye-i mezbûr ahâlîlerinden Yasin bin Yusuf nâm kimesneden şirâ'en mülk olub müdde-i mezbûrun ber vech-i muharrer da'vâ-yı meşrûhesini inkârını mukârin müdde-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl beyyineden izhâr-ı acz itmeğin mûcibiyle müdde-i vekîl-i merkûm Hüseyin ibn mezbûr müddeâ aleyh merkûm İbrahim ibn mezbûrdan eylediği da'vâ-yı meşrûhesinden bilâ beyyine

muârazatdan ba'de'l men' ve bi't- tescil huzur-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 17 Şevval sene [12]87

Numro 385

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Halenze karyesi ahâlîlerinden Mehmed bin Hasan meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahâlîlerinden İsmail bin Beco(?) muvâcehesinde merkûm İsmail tarihten üç mâh mukaddem karye-i mezbûrda vaki' bir taraftan benim mülk menzilime muttâsıl ve bir taraftan âmmim Yusuf ile müşterek yine benim havluma muttâsıl ve bir taraftan Ali bin Hamza ...(silik) ve bir taraftan yine benim havluma mûntehî ga'ib-i 'anil meclis mezkûr Halenze karyesi sâkinlerinden Meryem binti Mahmud ile bir ...müşterek ota olan hisse-i şayi'âmın mezbûre Meryem hâzıra olduğu ..(silik) hisse-i muharreresini merkûm İsmail'e beş yüz guruş nakdiye bahâsıyla lede's şuhûdiyye bey'-i kat'î bana ferâğ olduğu hisse-i mezbûre bana tesliminden imtinâ' ider suâl olunub teslime tenbih-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ve'l inkâr müddeî-i merkûm Mehmed da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeî ve müddeâ aleyh miyânelerine müslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla oda-i mahdûd-ı mezkûrde evvelâ nisf hisse-i şayiâsını meclis-i mezbûrda beş yüz guruşa müceddeden bey'-i kat' ı ferâğ olduğu bi't- tescil huzur-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 19 Şevval sene [12]87

Numro 386

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Vilâyet-i Diyarbekir elviyesinden livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi ahâlîsinden olub ...da .... buyurulan altıncı ordu-yu hûmayünün dördüncü alayının birinci zabdının ikinci bölüğünün altıncı ustabaşısının birinci nâzırı iken vefât iden Hasan bin Mustafa bin Şeyh Mahmud bin Şeyh Ali'nin babası olduğunu iddiâ iden merkûm Şeyh Mustafa bin Şeyh Mahmud bin Şeyh Ali Siird mahkemesinde meclis-i şer'imizde Şeyh Halef Mahallesinden Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin muvâcehesinde mezkûr Nazif Mahallesi sâkinlerinden Düriyye(?) binti Yusuf ve Saliha binti Hacı Abdullah nâman hatunlar hâzıran oldukları halde müteveffâ-yı merkûm Hasan hâl-i habâtında iş bu merkûm Seyyid Abdulaziz zimmetinde cihet-i karzdan alacağı olan on dört guruş hakkını kable'l ahz ve'l istifâ vefât edüb müteveffâ-yı merkûmun babası ve hâzıra-i

mezbûre Düriyye zevce-i menkûhe-i metrûkesi ve mezbûre Saliha vâlidesi olub cümle hâzıranlar mezbûretanlardan başka müteveffâ-yı merkûmun vârisi ve terekesine mütehâkk âheri dahi olmayub ol vecihle meblağ-ı mezbûr bizlere mevrûs olmağla meblağ-ı mezbûru merkûm Seyyid Abdulaziz Efendiden hâlen bi'l verâse taleb ederiz deyü zevce-i hâzıra mezbûre Düriyye binti Yusuf ve mezbûre Saliha binti Hacı Abdullah ile ma'an ba'de'd da'va-yı ve'l istintâk merkûm Abdulaziz Efendi cevâbında

SAYFA 156

Devamı

Hasan nâm kimesneye hayatında cihet-i merkûmdan dört guruş deyni olub kable'l ahz ve'l istifâ vefât eylediğini kâmilen ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf edüb lâkin müddeî-i merkûm Şeyh Mustafa ile zevce-i hâzıra-i mezbûre Düriyye ve amme-i mezbûre Saliha binti Abdullahın verâset-i müddeâlarını inkâr edilecek müddeî-i merkûm ile müddeâyan-ı mezbûranan zevce-i mezbûre Düriyye ve mezbûre Saliha Saliha ber vech-i muharrer verâset-i müddeâlarına mutâbık-ı beyyineye ... olundukda eyledikleri verâset-i müddeâlarını her biri mezkûr Nazif Mahallesi ahâlisinden İbrahim bin Hüseyin ve ... bin Halil ve Esad bin Yasin ve İsmail bin Mehmed nâmun kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehü cerîde de mazbut' ül esâmi kimesnelerden alenen tezkıyeleri bi'l icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Seyyid Süleyman bin Seyyid Ali ve Ömer bin Molla İsmail namân kimesneler ale't-tıbkü'l müddeî bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle müddeî-i merkûm ab- Şeyh Mustafa ibn Şeyh Mahmud ile zevce-i hâzıra-i mezbûre Düriyye binti Yusuf ve amme-i mezbûre Saliha binti Hacı Abdullahın verâsetlerine ba'de'l hüküm meblağ-ı mezbûr on dört guruşu müddeî-i ab-ı merkûm Şeyh Mustafa ile zevce-i hâzıra-i mezbûre Düriyye ve amme- i mezbûre Saliha binti mezbûre edâ ve teslime merkûm Abdulaziz Efendi ibn mezbûra tenbih-i şer'i olunduğu huzur-ı âlilerine iflâm olundu Fî 19 Şevval sene [12]87

Numro 387

Ba'is-i sened-i şer'i oldur ki

Süveyka Mahallesi Mahmud bin Abdurrezzak Siird mahkemesinde meclis-i şer'imizde Kassar mahallesi sâkinlerinden ... bin Abdurrezzak muvâcehesinde merkûm Abdurrezzak tarihten sekiz ay mukaddem ale't- tarikü'l muzarin(?) malımdan ve

yedimdem ahz itmiş olduğu dört yüz on yedi gurus ile hâsıl olan nühâsı suâl olunub bi'l vesâye aliverilmesi muradımdır deyü ba'de 'd da'va ve lede's-suâl ol dahi külliyyen inkârıyla müdde-i merkûm Mahmud da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyânden izhâr-ı acz ile bi't- taleb istihlâf olmağla müdde-i merkûm Mahmud bin Mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm ... bin mezbûra bilâ beyyine muârazâtdan men' olunduğu mâ vaki' bi't- taleb ketb olundu olundu Fî 15 Şevval sene [12]87

Numro 388

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstedâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahalîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Mehmed bin Musa nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Hasan ve Yusuf namân sağırlerin tesviye-i umûrlarına ve babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mallarını zabt u rabt taraf-ı şer'idan mansûb vasileri ve sağırân-ı mezbûranın vâlideleri Berfe binti Mehmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Karağol Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül kitâb bi'l müstedâb meclis-i temyîz-i livâ a'zâsından Abdullah Efendi bin Hacı İsmail muvacehesinde bi'l vesâye ikrâr ve takrir-i kelâm edüb eytâm-ı mezbûranın infâk-ı zarûriyesi olmağla müteveffâ-yı mezbûrun sağırân-ı mezbûranların infâk ve iksâsına vefâ edicek menkûlatı olmadığı cihetle ... dahi şer'an bey' olunub sağırân-ı mezbûranların zarûriyetleri def' olunmak lâzım geldiği eelden müteveffâ-yı mezbûrun emvâlinde

SAYFA 157

Devamı

olub bi'l verâse bizlere mevrûs olan livâ-i mezbûr civarında vaki' Kezer(?) nâm mahallde vaki' ... dimekle ma'rûf etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hacı Hüseyin Ağa deresi ve diğêr Kezer deresi ve bir taraftan ... ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen derûn-i âleyh bir ölçek tohum isti'âb iden bir kıt'a sussuz tarla ile yine mahall-i mezkûrda vaki' gire tahle(?) dimekle ma'rûf etrâf-ı erba'adan bir tarafı Şeyh Abdulvahab tarlası ve bir taraftan benim tarla ve bir taraftan karye-i mezbûr ...(silik) ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir buçuk ... Siirdi tohum isti'âb ider bir kıt'a ...(silik) tarla ile yine mahall-i mezkûrda vaki' ... dimekle ma'rûf etraf-ı erba'a dan bir tarafı Osman bin ...(silik) ve bir taraftan Said'in tarlası ve bir tarafı harman yeri ve bir taraftan tarîk-i

âmm mahdûd tahminen bir buçuk ... siirdi tohum isti'âb ider bir taraftan sussuz tarla ve yine civarında vaki' bir taraftan Osman'ın ve bir taraftan Hüseyin ve Ahmed ve bir taraftan ... ve bir taraftan ... tarlasıyla mahdûd tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'â sulu tarla ve yine civârında vaki' bir taraftan ... ve bir taraftan ... ve bir taraftan Ali Haldo tarlası ve bir taraftan ... ile mahdûd yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'a sulu tarla ve yine mahall-i mezkûrda vaki' bir taraftan Süleyman ve bir tarafı ... ve ... (silik) tarlaları ve bir taraftan ... ile mahdûd tahminen bir ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'a sulu tarla ve yine civârında vaki' bir taraftan Osman'ın tarla ve bir taraftan harman yeri ve bir taraftan Seco(?) tarlalarıyla mahdûd tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'â sulu tarla ve yine civârında vaki' bir taraftan Şerif'in tarlası ve bir taraftan Süleyman ve bir taraftan Ali tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir ölçek tohum isti'âb ider bir taraftan Hasan tarlası ve yine civârında vaki' tarafeyni Şerif'in tarlaları ve tarîk-i âmm ve bir taraftan Ali tarlaları tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'â sulu tarla ve yine civârında vaki' bir taraftan Şerif'in tarla ve yine civârında vaki' bir tarafı ... ve bir taraftan Cendi(?) ve bir taraftan dere ile mahdûd tahminen bir ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'â sulu tarla ve yine civârında vaki' bir taraftan Osman'ın tarlası ve ... ve ... tarlaları ile mahdûd tahminen yarım ölçek tohum isti'âb ider bir kıt'â sulu tarlalarımızı bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffetü'l-hukûk ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî olarak bey' ve sahih-i şer' ile eytâm-ı mezbûran taraflarından bi'l vesâye ve kendi tarafımdan bi'l asâle bin beş yüz guruşa hıfz u hırâsete bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semenleri olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruşu müşteri-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûrdan bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz ve kabûl eyledim fi'mâ-ba'd arazi-i mezbûru muharrerelerde bi'l vesâye ve bi'l asâle asla ve kat'ıyyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Abdullah Efendi bin mezbûrun mülk-i müşteri-i sahihi ve hakk-ı sarîhi olmuştur Keyfe ma-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 19 Şevval sene [12]87

Şühûdü'l-Hâl

Abdal Ağa bin Abdurrahim

Meclis-i mezbûrdan Abdurrezzak bin Hacı Salih

Abdurrahim bin abdo

Debbağ Hacı Mehmed bin Hacı Yusuf

Mehmed bin Ali(?)

SAYFA 158

Numro 389

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Ali bin Taha ve vâlidesi Zeliha binti Mehmed Emin ve hemşiresi Azime binti mezbûr livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Hacı Hasan bin Hacı Mehmed Emin muvâcehesinde her biri ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb akd-i âtinin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrda vaki' bir taraftan Molla Mustafa bin Molla Mahmud ve İsmail bin Abdulkadir mülk-i menzilleri ve bir taraftan benim mülk-i menzirim ve merkûm Hacı Hasan mülk-i mezilleri ve bir taraftan ... ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb ... (silik) ve nısf hissesi havî ve şurut-ı mufsideden ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'î ile iki yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz guruşu müşteri-i merkûm Hacı Hasan bin mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd havlu-ı mezkûr ile ...- mezkûrda bizlerin asla ve kat'iyen alâka ve medhalleri kalmayub müşteri-i merkûm Hacı Hasan ibn-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüvel vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 19 Şevval sene [12]87

Numro 390

Sebeb-i tahrîrû'l kitâb oldur ki

Medine-i Siird mahallâtından Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden ... bin Mustafa bin Abdullah'ın sulbi sağır oğulları Halil ve Said namân sağırlerin mevrûsleri babaları müteffâ-yı mezbûrdan müntâkil mallarını hıfz u hirâsete ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'mizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecluden sağıran-ı mezbûrun vâlideleri olub her vecihle umûr-ı vesâyeti

ve reviyette kadar idiğı zeyl-i hüccetde muharrer'ül esâmi müslimin ihbârlarıyla tahakkuk olan iş bu ba'is'ül kitâb Halime binti Said nâm hatuna hakîm-i mevkî' tübâlehe ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri sağırân-ı merkûman Halil ve Said'in vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mallarını hıfz ve tesviyye-i umûrlarına vasi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lazimesiyle kemayenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-hüvel vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 15 Şaban sene [1]287

Numro 391

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Abdal bin Abdurrahim nâm kimesne meclis-i şer'imizde Verras Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Seyyid Hüseyin bin Seyyid Salih muvâcehesinde ikrâr ve takrir-i kelâm edüb akd-i âtinin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mezkûr Verras Mahallesinde vaki' bir tarafı Ahmed bin Halil ve bir taraftan müşteri-i merkûm Seyyid Hüseyin bn mezbûr ve bir taraftan Seyyid Mahmud mülk-i menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb menzil derûnunda vaki' bir bâb oda ve bir harabe eyvân bir müşterek havş ve ... su kuyusu ve ... zokak kuyusu mezkûrda olan ... hisse-i müşterekemi bi cümleti't tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l- merâfık arafından îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile altı yüz guruşa merkûm Seyyid Hüseyin ibn mezbûrabey' ve temlîk ve teslim eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz guruşa müşteri-i merkûm Seyyid Hüseyin ibn mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan hisse-i muharrerelerimde benim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i merkûm Seyyid Hüseyin ibn-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 23 Şevval sene [12]87

SAYFA 159

Numro 392

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl asâkir-i zabtiye çavuşlarından Mehmed bin ...(silik) bin Abdullah Siird mahkemesinde meclis-i temyîz-i livâ da Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Devlet- âliyyenin Keldani milletinden Süleyman veled-i Davud veled-i Abdullah'ın terekesine vaz'ül yedine mukkir ve mu'terif olan er karındaşım Yusuf veled-i mezbûr muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûr Süleyman veled-i mezbûrda bargir esmânından iki yüz guruş alacak hakkım olmağla kable'l ahz vefât eylediği ecluden terekesine vaz'ül yed olan merkûm Yusuf ibn mezbûrdan hâlen talep ederim deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi tereke-i müteveffâ-yı mezbûrda bi'l vesâye vaz'-ı yeddini ikrâr lâkin müddeî-i merkûmun eylediği da'vâ-yı meşrûhesini inkâr itmekle müddeî-i merkûm eylediği da'vâ-yı mezkûresni mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi talep olmamağ mücebiyle eylediği da'vâ-yı mezkûresinden bilâ-beyyine mu'ârazatdan ba'del men' huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 23 Şevval sene [12]87

Numro 393

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Diyarbakir elviyesinden Siird Sancağına tabi' Garzan kazâsı nevâhisinden Kurdilan nâhiyesine tabi' Kervan(?) karyesi ahâlîlerinden iken bundan akdem katlen vefât iden İlyas bin Musa bin abbasın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma binti Ömer ile mezbûre Fatma'dan mütevellid kebîr oğulları Osman ve mezbûre ve sağır Başar ve sulbiye-i kebîre kızları Saliha ve Zird ve Berarya(?) ve sağireleri Zeliha ve Meryem nâmun vereselere mütehâzıra olduğu karye-i mezbûr ahâlîlerinden karye-i mezbûr imamı Molla Mustafa bin Molla Mahmud bin Resul nâm şâhidin mu'addilin şehâdetleriyle mahzâr-ı hasm ...de sâbit ve subût verâsetlerine hakîm-i şer' lâ- hakk oldukdan sonra eytâm-ı mezbûrandan ibn sağır -i merkûm Beşar ile sağiretan-ı mezbûretan Zeliha ve Meryem'in tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden vasi-i mansûbları li-ebeveyn er- karındaşları Mirza ve zevce-i mezbûre Fatma binti mezbûr ike kebîretan-ı mezbûrtan Halime ve Zird ve Berarya(?) nâmun hatunlar taraflarından husûs-ı âti elbiyesinde(?) talep ve da'vâ ya ve husûmet-i şer'iyeye vekileri olduğu zevât-ı mezbûratı bi'l ma'rif-i şer'iyeye ârifân ve âdilân olan mezkûr Kürdilan karyesi ahâlîlerinden Ömer bin Şerif ve Abdullah bin Haso nâman kimesneler şehâdetleriyle vech-i şer'i üzere sâbit ve subût verâsetlerine hakîm-i şer'i li-hakk olan merkûm

mezbûre vesâyeten ve asâleten ve vekâleten ibn kebîr-i merkûm Osman asâleten meclis-i temyîz-i hukuk ve ...da meclis-i şer'i ma'kûd da mezkûr Kürdilan karyesi ahâlîlerinden Aliyo ve Musa ebnân İbrahim nâman âkılan muvacehelerinde merkûman Âliyo ve Musa ebnân mezbûran tarihten bir buçuk sene mukaddem yani geçen seksen beş senesi temmuzun on üçüncü yevmi cum'a gününde ... .. kararlarında karye-i mezbûr civârında vaki' ... tarlasını ...(silik) itmek ameliyle Halilun nâm mevrûsumuz merkûm Abbas bin mezbûr yedlerinde iki âded kurşun ve barut memlû ... babamız ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûra bağırarak imdadat eylediklerinde bâ- kurşun-ı mezkûr babamız ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûrun başına isabetle ... ve iki hançer ile harb ve cerh etmeleriyle cerh-i mezkûrlardan babamız ve mevrûsumuz mezbûr derhâl mülk-i mezkûrede vefât itmekle müceb-i şer'isi bi'l vesâye ve bi'l asâle ve bi'l vesâle icrâ olumak muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl ...(silik) Aliyo ve Musa her biri cevâbında külliye inkâr

SAYFA 160

Devamı

İnkâr itmeleriyle müddeâyat-ı merkûman mezbûr Osman ber vech-i muharrer eyledikleri da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz itmeleriyle tahlif dahi talepleri olmayub mücibiyle müddeâyan-ı merkûman-ı mezbûr Osman ebnân mezbûran bi'l vesâle ve bi'l vesâye ve bi'l verâse da'vâ-yı meşrûhesiyle müddeâ aleyh merkûman Aliyo ve Musa ebnân mezbûran bilâ beyyine mu'ârazatdan men' olunduğu tescîl ve huzûr-ı âlilerine il'âm olundu Fî 23 Şevval sene [12]87

Numro 394

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem vefât iden Ahmed bin Hasan nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Hasan ve Hüseyin nâman sağirlere babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mallarını zabt u rabt ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'mizden mansûb vasileri ve eytâm-ı mezbûranın âmmileri Ali bin mezbûr livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Mahmud bin Yusuf muvâcehesinde eytâm-ı mezbûran taraflarından vesâyeten ve kendi tarafından asâleten eytâm-ı mezbûrun mevrûsleri müteveffâ-yı

merkûmun emlâkından olmayub livâ-i mezbûr sûkunda vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı ... mescid-i şerîfi ve bir taraftan debbağ Hacı Halef dükkanı ve bir taraftan müteveffâ Hacı Tahir Ağa'nın vâkıf dükkanı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb bin guruş kıymetle müteveffâ-yı mezbûr ile ber vech-i tansîf müşterek bulunduğumuz dükkanı mezkûr müteveffâ-yı mezbûrun hisse-i şayi'âsı olan nısf dükkan-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun sağırân-ı mezbûran Hasan ve Hüseyin'in infâk ve iksâsına vefâ edecek menkûlatı olmamağla akâr-ı yed dahi şer'an bey' olunub sağırân-ı mezbûranın infâk ve iksâsına sarf olunmak şer'an ...(silik) olduğu eelden müteveffâ-yı merkûm Mahmud bin mezbûr ile marü'l beyân ber vech-i tansîf müşterek bulunduğum mülk dükkan-ı mahdûd-ı mezkûrî eytâm-ı mezbûran taraflarından vesâyeten ve kendi tarafımdan asâleten dükkan-ı mezkûru bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfık tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı müfsîde'den ârî bey'bat-ı sahih-i şer'i ile iş bu müşteri-i merkûm Hacı Mahmud bin mezbûra bi'l vesâye ve bi'l asâle bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin guruşu müşteri-i merkûm Hacı Mahmud ibn mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd dükkan-ı mahdud-ı mezkurda bi'l vesâye ve bi'l asâle benim asla alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Hacı Mahmud ibn-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuştur, keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fî 23 Şevval sene [12]87

SAYFA 161

Numro 395

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsı nevâhilerinden Zilan nâhiyesine tabi' ... karyesi ahâlîlerinden rencber taifesinden Abdullah bin İsmail nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde siird mahâllatından Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül küttâb Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb zikr-i âti-i beyânın sudûruna değin silk-i mülk-i sahihamda münselîk olub karye-i mezbûr toprağında vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı diğer ... ve bir taraftan karye-i mezkûrun nehri ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a sulu

tarlamı ve tarla-yı mezkûrun yukarı tarafında vaki' merfûş kavak eşcârlarımın nısfını vesâir eşcârımı bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurût-ı müfsîde'den ârî bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile üç yüz yigirmi guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz yigirmi guruşu müşteri-i merkûm Şeyh Hamza bin mezbûra yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'd arazi-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ-hüvel vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 23 Şevval sene [12]87

Numro 396

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

sahib-i istid'â Babüddarb Mahallesinden Şeyh Hamza bin Şeyh ahmed nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Eruh kazâsına tabi' Biloris karyesi ahâlîlerinden Sofi Ömer bin ... muvacehesinde merkûm Sofi Ömer'in emriyle ga'ib-i 'anil meclis ... karyesi ahâlîlerinden ... Şeyh Mahmud nâm kimesneye virmiş olduğum üç yüz altmış guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında ber minvâl-i muharrer tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç yüz altmış guruşu müddei-i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Sofi Ömer'e ilzâm olduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 26 Şevval sene [12]87

Numro 397

Ma'ruz-ı daileridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi ahâlîlerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mustafa meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Hacı Şahab bin Hacı İsmail muvâcehesinde merkûm Hacı Şahab bin mezbûr babam müteveffâ-yı merkûm Seyyid Mustafa'dan bana ga'ib-i 'anil meclis er karındaşım Yusuf ile vâlidem Saide binti Abdullah iş bu tarih-i i'lâmdan on bir sene mukaddem intikâl iden Siird civârında ... nâm mahalde vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Musa bin Süleyman ve bir tarafı ...

çeşmesi ve bir taraftan Derviş Genco mülk bağlarına ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a mülk-ı mevrûsumuzu merkûm Hacı ... bin mezbûr dört seneden berü fuzûli zabt ve tasarruf ider suâl olunub mülk-ı mevrûsumun mahallinde bana teslime tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında ol dahi cevâbında tarla-yı mahdûd-ı mezkûru tarihten on iki sene mukaddem müteveffâ Sofi Mehmed bin ... nâm kimesneden yüz yigirmi guruş kıymetle iştirâ edüb ol vecihle mülk-i müşterâsı olduğunu meclis-i mezkûra ba'de'l arz husûs-ı mezbûra me'zûnen bi'l iftâ Efendi hazretlerinden lede'l istifâ cevâb bâ savâbında mülk-i mahdûd-ı mezkûru müddeâ aleyh merkûm Hacı Şahab bin mezbûr müteveffâ Sofi Mehmed bin mezbûrdan on iki sene mukaddem yüz yigirmi guruş kıymetle iştirâsını isbât itmek lâzım edeceğini iftâ buyurulmağla mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm Hacı ...(silik) beyyineye havâle

SAYFA 162

Devamı

olundukda Şeyh Halef Mahallesi ahâlisinden Musa bin Ali ve İbrahim bin Şaban nâman kimesneler meclis-i şer'mizde hâzıran olub âle't-tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet- şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'del ... ve't- tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde olmağla mûcibiyle müddeî-i merkûm Hamza müddeâ aleyh merkûm Hacı Şahab bin mezbûrdan eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine muârazatdan ba'de'l men ve bi't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Şevval

Numro 398

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tabi' Rıstak nâhiyesine tabi Halenze karyesi ahâlîlerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mustafa livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Receb bin Hacı İsmail muvâcehesinde merkûm Hacı Receb bin mezbûr babam müteveffâ-yı mezbûr Seyyid Mustafa'dan bana ve gaîb-i 'anil meclis er karındaşım Yusuf ile vâlidem Saide binti Abdullah tarih-i i'lâmdan on bir sene mukaddem mevrûs olan Siird civârında vaki'... nâm mahallde vaki' etrâf-ı erbâ'adan benim mülk bağım ve Mumcu bağı ve Hano bağı ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a mülk bağımı merkûm Hacı Receb bin mezbûr dört seneden berü fuzûli müdahale ider suâl olunub mülk-i mezkûrumun bana teslim olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında bağ-ı mahdûd-ı

mezkûru tarihten on bir sene mukaddem âmmim Sofi Mehmed'den elli guruşa teslimatla iştirâ edüb ol vecihle mülk- müşterâsı olduğunu meclis-i mezkûra ba'de'l arz müddeî-i merkûm Hamza bin mezbûr da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamağla mûcibiyle müddeî-i merkûm Hamza bin mezbûr müddeâ aleyh merkûm Hacı Receb bin mezbûrdan eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine velâ yemin muârazatdan ba'de'l huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 10 Şevval sene [12]87

Numro 399

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Halenze karyesi ahâlilerinden Osman bin Huso nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Tom karyesi ahâlilerinden Ömer bin Suso(?) nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Ömer'e beheri siirdi otuz ikişer buçuk guruş kıymetli on iki siirdi şa'ir malımın edâsına merkûm Ömer muhalefet ider suâl olunub şa'ir-i mezkûrun bana teslime tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında şa'ir-i mezkûru def'le mukâbele eyledikde müddeâ-yı merkûmun inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda adl ve makbûlü'ş şehâde idükleri meclis-i şer'imize ihbâr olunan Abdal bin Ömer ve Abdulaziz Efendi bin Hüseyin nâman kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibyle müddeî-i merkûm eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ beyyine muârazatdan ba'de'l men'huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî Zilkâde sene [12]87

Numro 400

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird kazâlarından Şirvan kazasına tabi' Halenze karyesi ahâlisinden arzuhâl iden Kiracı Hamza bin Hacı İsa meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezkûr ahâlilerinden ba'is'ül i'lâm İsa bin Mustafa ile Ömer bin İsmail nâm kimesneler muvâcehelerinde tarihten dört ay mukaddem Kiracı ile Siird'den Van'a gider iken Şirvan toprağında ... nâm mahalde refiklerim merkûman İsa ve Ömer ebnân ... eyledikleri esnâda hâzır-ı meclis Devlet-i âliyye'nin Ermeni milletinden Siirdli Şimas Hürmüz emaneti olan bin sekiz guruş nakdi nezdinden zayi' olmağla meblağ-ı mezkûr suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl anlar dahi cevâblarında tarîk-i mezkûrda refakatlerini ikrâr ma'da da'vâ-yı mezkûrlarını külliyyen inkârlarıyla müddeî-i merkûm

eylediği da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda ba'de'l imhâl ve' istimhâl beyyineden izhâr-ı acz ile bi't-taleb istihlâf olmamağla mücebiyle müddeî-i merkûm Hamza müddeâ aleyh merkûman İsa ve Ömer ebnân mezbûr bilâ beyyine muârazatdan men' olunduğu bi't- tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 28 Şevval sene [12]87

SAYFA 163

Numro 401

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Karağol Mahallesi ahâlilerinden hakîpayî samilerine arzuhâl takdim iden Külâhcı Ahmed bin Mehmed meclis- i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Ali ve Ömer ebnân Abdurrezzak nâman kimesneler taraflarından zikr-i âti menzil da'vâsını bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi bulunan mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Derviş bin Hacı İsmail nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Molla Derviş'in müvekkilleri merkûman Ali ve Ömer mahalle-i mezbûr da vaki bir taraftan Molla Mahmud bin Hatib Hasan Efendi hanesi ve bir taraftan Molla Derviş ile biraderi Hacı İsmail ve Abdullah ve Mehmed ebnân Yasin ile müşterek olan havş ve ...(silik) Hacı İsmail bin Hacı Abdurrezzak mülk hanesi ve bir taraftan Hacı Mahmud bin Seyyid ...(silik) hanesiyle mahdûd fevkânîde vaki' bir bâb oda ve bir eyvân ve tahtânîde vaki' bir bâb oda ve bir eyvân babam müteveffâdan bi'l ırsi's- şer'i intikâl iden mülk menzili merkûm Derviş'in mevrûsleri merkûman Ali ve Ömer ebnân mezbûran yedi seneden berü fuzûli tasarruflarıyla müdahale iderler suâl olunub menzil-i mezbûrumu bana teslime tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl vekîl-i merkûm Molla Derviş bin mezbûr cevâbında iş bu müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûr taleb-i da'vâ da bulunduğu mülk-i menzil-i mezkûru müvekkillerim merkûman Ali ve Ömere cem'-i tevâbatıyla üç bin yüz guruş nakzını bey' eyledikten sonra zimmetini altı yüz guruş otuz üç pare akd ile ve beher akdi dahi üçer sene ... şartla icâre-i tûbâleh(?) ile icâr ...(silik) icâre-i mezkûru ... nâib İbrahim Efendi cânibinde mansûb hâkim-i ...dahi icâre-i mezkûrenin silhâtına(?) hâkim-i şer'i eyledikten sonra merkûm Ahmed meblağ-ı mezbûr üç bin yedi yüz guruşu müvekkiller merkûman Ali ve Ömer yedinden tamamen ... (silik) eylediği cihetle müvekkillerim merkûman Ali ve Ömer'in ol vecihle mülk-i müşterâları olmuştur deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl

merkûm Ahmed cevâbında vekîl-i merkûm Dervîş bin mezbûrun bi'l vesâle eylediği da'vâ-yı meşrûhesi olan meblağ-ı mezbûr üç bin yedi yüz guruşu benim müteveffâ Mevlüd Efendiye zimmetimden virecek ve benim olduğu eelden benim emrimle merkûman Ali ve Ömer bana kefil olub cihet-i kefâletden ... olunduklarında edâ-yı deyn eyledikten sonra menzil-i mezkûra tarih-i mezkûrdan berü ber vech-i şer'i müdahale iderler deyü bey'-i mezkûresini inkâr itmekle vekîl-i merkûm bi'l vekâle eylediği bey' da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi't-taleb istihlâf olunmağla mûcibiyle müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûrun emriyle cihet-i kefâletden ...-i deyn eylemiş oldukları meblağ-ı mezbûr üç bin yedi yüz guruşu vekîl-i merkûm Dervîş ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeî-i merkûm Ahmed ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu Fî 30 Şevval sene [12]87

SAYFA 164

Numro 402

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahallâtından Holani Mahallesi ahâlilerinden ba'is'ül i'lâm Hasan bin Ahmed meclis- i temyîz-i livâ da Verras Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Şıvano bin Hasib Abdulkerim muvâcehesinde merkûm Ahmed Şıvano'ya tarihten üç sene mukaddem malımdan ve yedimdem karzen virmiş olduğum altıyüz guruş ile kendiye mübaya'a eylemiş olduğum dört yüz guruş kıymetli mâl-fatûra esmânından cem'an bin guruş alacak hakkımdan ez-gayrı teslimât beş yüz allı guruş hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında deyn-i mezbûresi olan bin guruşu ikrâr lâkin deyn-i mezbûresi ... .. beheri olacağı on guruş kıymetle elli üç bin ...(silik) ile ve beher ölçęi altışar guruş kıymetle altmış ölçek metelik(?) üç yüz otuz guruş ...(silik) akçesi cem'an bin doksan guruş hinta ve ...nın ve nakden teslim eylediğini defle ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında hinta-ı mezkûrun ölçęini altışar guruş kıymetle ...nın mikdâr-ı muharrerinin beher ölçęini ikişer buçuk guruş kıymetle ve meblağ-ı mezbûr iki yüz otuz guruşu dahi ahz eylediğini ikrâr ma'da ziyâde da'vâsını inkâr ...(silik) merkûm Ahmed Şıvano ziyâde da'vâ-yı muharresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbâtından izhâr-ı acz ile bâ taleb müddeî-i merkûm Hasan istihlâf olunmağla marûz-zikr elli üç bin hinta bahâsı üç yüz guruş ile altmış ölçęin ...(silik) bahâsından yüz elli guruş ve nakd-i mezkûr iki yüz otuz

guruş cem'an altı yüz seksen guruşun tenzîliyle mütebâki üç yüz yigirmi guruşu müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûra edâ ve teslîm olunmak üzere merkûm Ahmed Şıvano'ya tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 2 Zilkâde sene [12]87

Numro 403

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Halenze karyesinden Derviş bin Hüseyin nâm kimesne meclis- i temyîz- i livâ da Siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesinden Tütüncü Farıs'ın oğlu Mehmed muvâcehesinde merkûm Mehmed'in babası Farıs'de ... semeninden sekiz yüz guruş alacak hakkıma merkûm Mehmed kefil bi'l mâl olmağla meblağ-ı mezbûr malımın kefil-i merkûmdan tahsiliyle bâ- ... alınması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ol dahi cevâbında tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâf itmekle ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûru kefâlet-i mezkûresine binâen müddeî-i merkûm Derviş ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere nüddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 2 Zilkâde sene [12]87

Numro 404

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Siird mahâllatından Holani Mahallesi ahâlilerinden Said ve Ali ebnân Mehmed meclis-i temyîz- i livâ da Ayn Salib Mahallesinden ... dürzi Adi bin Hanna muvâcehesinde merkûm Adi'de lahm semeninden Doksan guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfıyla ber müceb-i âli ikrâra meblağ- ı mezbûr doksan guruşu merkûman Said ve Ali namân kimesnelere teslim itmek üzere merkûm Adi'ye ilzâm olunduğu Fî 2 Zilkâde sene [12]87

SAYFA 165

Numro 405

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tabi' Halenze karyesi ahâlilerinden arzuhâl iden Abdi bin Mahmud meclis-i temyîz- i livâ da kazâ-i mezbûra tabi' ... karyesi ahâlilerinden Yakub bin Yasin ile ...(silik) Derviş Kasım muvâcehesinde mezkûr ...

karyesinde vaki' bir tarafı merkûm Yakub hanesine muttâsıl ve bir taraftan arazi-i hanem ile mahdûd iki yüz guruşa menzil-i ...(silik) Abdurrahman bin Rüstem dayım müteveffâ Maho'ya ve müteveffiye vâlidem Emine'ye ve ... .. ve Fatma mütehâzıran dayım müteveffâ Maho'ya Abdurrahman ve varisesi kırk seneden berü mutasarrıf olurlar suâl olunub beş sehmdede ...(silik) aliverilmesi muradımdır deyü eylediği da'vâ-yı meşrûhesi bilâ emr-i müstehâk ve'l müsteşayan (?) olmağıdı ba'de't- tefhîm muârazatdan men' olundu Fî 2 Zilkâde sene [12]87

Numro 406

Sebeb-i tahrîrül' kitâb oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsı nevâhisinden Zilan nâhiyesine tabi' ... karyesi ahâlilerinden Sofî Ömer bin Silo livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden iş bu ba'is'ül kitâb Bezzaz Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüb karye-i mezbûr toprağında vaki' ... nâm mahallde kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı Caniko(?) bin Ahmo tarlası ve etrâf-ı selase cebel ile mahdûd bir kıt'a tarla ve yine civârında vaki' ...Ömer nâm mahallde bir buçuk ölçek tohum istiâb ider bir kıt'a tarlanın tarafları merkûm Caniko ile etrâf-ı selase ... ve yine civarında vaki' beş ölçek tohum istiâb ider bir kıt'a tarlanın tarafları karye-i mezkûrun toprağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile ve cebel ile mahdûd tarlam ile Balasor (?)nâm mahallde vaki' bir ölçek tohum istiâb ider tarlanın tarafları ... ve bir tarafı Hacı bin Ömer tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ve yine Uzun Küprik(?) nâm mahallde vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Caniko bin Ahmed tarlası ile Hacı bin Ömer tarlaları ve cebel vesâire ile mahdûd tarla civarında kâin Birke(?) nâm mahallde kâin etrâf-ı erba'adan ... bin ... ve bir tarafı ... ile mahdûd ...(silik) Caniko bin Ahmed ile mahdûd arazi-i kıt'aât-ı muharrerelerde olan hisse-i şayi'âmı isbât iden nısf hissemi tarafından icâb ve kabûlü havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile üç yüz elli guruşa merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûra bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm Hamza bin mezbûra bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fî ma ba'ad arazi-i mülklerde benim aslâ ve kat'iyen alâka ve medhâlîm kalmayub müşteri-i merkûm Hamza'nın mülk-i müşterâsı

olmuştur didikde gibbe't- tasdîk-i şer'i mâ hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 2 Zilkâde sene [12]87

Numro 407

Sebeb-i tahrîrû'l kitâb oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsına tabi' Zilan nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahâlilerinden Hacı ve âmmi eytâm Silo nâman nâm kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Bezzaz Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb zikr-i âti ... sudûruna deĝin bi'l ırs's- şer'i babalarımız müteveffâ Selo'dan müntâkil karye-i mezbûr topraĝında vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı ... ve tarafeyn merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûrun mülk-i kavaklıĝı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ... dimekle ma'rûf olan bir bâb ...da olan rey'-i husûsi(?) tarafeynden icâb ve kabûlu havî ve şurût -ı müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile safkâ-i-i vahîde de dört yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediĝimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblaĝ-ı mezbûr dört yüz

SAYFA166

Devamı

elli guruşa müşterek-i merkûm Hamza ibn mezbûr yeddinden bi't tamâm ve'l kemal ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd baĝ ...ı mahdud-ı mezkûrda olan rey'-i hisse-i ırsiyemizde bizim asla ve kat'iyen alâka ve medhallerimiz kalmayub müştəri-i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûrun mülk müştêrâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olunsun dediklerinde gibbe't-tasdîk-i şer'î ma hüvel vaki' bi't-taleb ketb ve îmla olundu Fî 29 Şevval sene [12] 87

Numro 408

Ba'is-i sened-i şer'i oldur ki

Siird kasabası civarında vaki' ... dimekle ma'rûf kuyunun ta'mir ve termimine ...da kâin ashâb-ı hayr vakıf eylediĝi bir siirdi tohum isti'âb ider bir kıt'a tarla'nın icârıyla sâl be sâl hâsıl olan galenin birr'-i mezkûrun ta'mir ve termimine mütevellisi bulunan Mevlüd Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi'nin ...(silik) hizmet-i mezkûrenin i'fâsına müteveffâ-yı mezbûrun sulbi kebîr oĝlu Abdulmecid Efendi her vecihle ehil ve erbâb idiĝünü zeyl-i

vesikâda muharrerü'l esâmi kimesneler ihbârlarıyla hakîm-i mevki' tûbâlehe ve hüsnü meâb Efendi hazretleri birr'-i mezkûrun hidmet-i mezkûresine müteveffâ-yı merkûm Mevlüd Efendi ibn mezbûrun vefâtıyla oğlu merkûm Abdulmecid müteveli nasb u ta'yin ...(silik) ol dahi hidmet-i mezkûreyi kemâyenbağı edâya taahhüd olmağla mâ vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 5 Zilkâde sene [12]87

Numro 409

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsı nevâhilerinden Zilan nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahâlîlerinden Hacı ve âmmi eytâm Silo nâman kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül kitâb Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb zikr-i âti ... sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde bi'l ırs's-şer'i münselik olub karye-i mezbûr toprağında kâin ... nâm mahalde vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı ...diğermanı ve bir taraftan merkûm Şeyh Hamza kavaklığı tarafeyn ...(silik) ile mahdûd bir kıt'a kavaklık mülk menzillerimiz tarafeynden icâb ve kabûlü ve şurut-ı müfsideden âri bey'-i bāt-ı sahîh-i şer'i ile iş bu müşterimiz merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûra iki yüz kırk beş guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz kırk beş guruşu müşteri-i merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûr yeddinden bi't tamam ve'l kemal ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd kavaklığı-ı mezkûrde bizim asla alâka ve medhâlimiz kalmayub müşteri-i merkûm Hamza bin mezbûrun mülk-i müşterası olmuştur didiklerinde ma hüvel vaki' bi't-taleb ketb ve îmla olundu Fî 6 Zilkâde sene [12]87

Numro 410

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsı nevâhilerinden Zilan nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahâlîlerinden Hacı ve âmmi eytân Silo nâman kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iş bu ba'is'ül vesikâ Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb zikr-i âti kezzin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub karye-i mezbûr toprağında vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı bizim mülk kavaklığımız ve

bir taraftan Halid bin Molla Mehmed kavaklığı ve bir taraftan merkûm Şeyh Hamza kavaklığı ve bir taraftan Molla Mehmed bin Molla Mahmud kavaklığıyla müntehî bir kıt'a mülk kavaklığımızı tarafeynden icâb ve kabûlü havî ve şurut-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile iki yüz yetmiş guruşa iş bu müşterimiz merkûm Şeyh Hamza bin mezbûra bey' ve temlîk ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yetmiş guruşu müşteri merkûm Hamza bin mezbûr yeddinden bi't tamam ve'l kemal ahz u kabz eyledik fi-mâ-ba'd kavaklığı-ı mahdûd-ı mezkûrda bizim asla ve kat'iyyen alâka ve medhâlimiz kalmayub müşterimiz merkûm Şeyh Hamza ibn mezbûrun mülk-i müştara-yı sahîhi ve hakkı sarîhi olmuştur keyfe mâ yeşâ hasbema ve yahtâra mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdik-i şer'i ma hüvel vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 6 Zilkâde sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin

Molla Mahmud bin Molla Abdurrahim

... Ağa bin Osman

SAYFA 167

Numro 411

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' ... karyesi ahâlisinden ... İbrahim bin Yusuf meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr sâkinlerinden âmmisi Kasım Ali bin İbrahim muvâcehesinde âmmim merkûm Ali karye-i mezkûr toprağında vaki' ... dimekle ma'rûf bir taraftan Tillolu Abdullah'ın tarlası ve bir taraftan karye-i mezkûrun cami'-i şerîfinin vakıf tarlası ve bir taraftan gâib-i 'anil meclis babam Yusuf ile âmim kavaklığı müşterek mülk tarlalarına müntehî bir çift tarla-yı mahdûd-ı mezkûru li-ebb ceddım müteveffâ İbrahim bana ... .. olan iki yüz guruş kıymetli tarla-yı mevhûbemi âmmim merkûm fakı(?) Ali fuzûli tasarruf ider suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'i muradımdır deyü deyü ba'de 'd da'vâ ve lede's suâl olduğu cevâbında ... ve ...-yı inkârını mukârin müddeî-i ve müddeâ aleyhim miyânelerine müslihûn ve müslimin tavassutlarıyla üç yüz elli guruş üzerine inşa-i akd-i

musalâha ve... sulh-ı mezkûru merkûm fakı Ali kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûr yüz elli guruşu merkûm Yusuf bin mezbûr meclis-i sulhda kabz ve kabûlunda ehadühüma âherin ibrâsını ba'de't- tesviye ve husûs-ı mezbûra müteâllık âmme-i deâvide bir birleri zimmetlerini ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 7 Zilkâde sene [12]87

Numro 412

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i siird mahallâtından Ras Mahallesi ahâlisinden hakipâyı samilerine ...-i hukuk da'vâsına dair arzuhâl iden Süleyman bin Hacı Ömer meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi sâkinlerinden Merkebcî Mahmud bin Yasin muvâvehesinde merkûm Mahmud'a bir re's merkeb hayvanı esmânından yüz kırk guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında kazıyye-i mnvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfiyla meblağ-ı mezkûr yüz kırk guruşu müddeâ-i merkûm Süleyman bin mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Mahmud bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 8 Zilkâde sene [12]87

Numro 413

Ba'is-i sened-i şer'i oldur ki

Medine-i Siird kurbunda vaki' ... dimekle ma'rûf ashâb-ı hayrın sefer u inşâ itmiş olduğu birgüyi(?) dimekle ma'rûf kapunun ...sında zuhûr iden ta'mir ve termime harc u sarf olunmak üzere sahib-i hayrın vakıf etmiş olduğu Birgüyi(?) nâm mahallde vaki' etrâf-ı erba'adan etrâf-ı selâsesi müteveffâ Hacı Hüseyin merhûmun vakıf tarlaları ve bir taraftan tarîk-i âmm müntehî bir kıt'a vakıf tarla-yı mahdûd-ı mezkûresi beher sene hâsıl olan galle-i vakıf birr'-i mezkûrun ta'mir ve termimine bir mütevellî nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğunu zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi ... müslîmin ihbârlarıyla mütehakkık olan Debbağ Hacı Salih Ağazâde Abdurrezzak Efendiye hakîm-i mevkî sadr-ı küttâb efendi hazretleri ber müceb-i şart-ı vaki' birr-i mezkûrun marûz-zikr hizmet-i muharreresine revıyyete merkûm Abdurrezzak Efendi ibn mezkûrun nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi hizmet-i mezkûreyi kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğe mâ vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 7 Zilkâde sene [12]87

Şuhûdü'l- Hâl

Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin

Abdal Ağa bin Abdurrahim

... bin Hacı Mehmed

Debbağ Hacı İsmail bin ...

Sarrac Süleyman bin Hacı Mehmed

İsmail bin Abdulkadir

SAYFA 168

Numro 414

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Karağol Mahallesi ahâlisinden arzuhâl iden Bakkal Devaz(?) bin Seyyid Kasım meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Kûlahcı Mehmed bin Ahmed muvâcehesinde merkûm Mehmed'in babası Ahmed bin Hacı Mehmed'e kırmızı bez esmânından dokuz yüz guruş alacak hakkımın edâsına merkûm Mehmed bâ sened kefil bi'l mâl olmuşken edâsında ta'allül ider suâl olunub cihet-i mezkûreden hakk-ı sarîhimin alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi merkûm Mehmed'in inkârını mukârin müddeî-i merkûm Devaz bin mezbûrdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda adl ve makbûlü'- şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Hoce Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve Sıvacı(?) Mahmud Efendi ibn Molla Abdurrahim namân kimesneler bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezkûr dokuz yüz guruşu müddeî-i merkûm Bakkal Devaz bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Mehmed bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 10 Zilkâde sene [12]87

Numro 415

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i İstid'â Kassar Mahallesi ahâlisinden Şahbaz bin Abbas meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Fersaf karyesi ahâlilerinden Süleyman bin Mahmud muvâcehesinde ez-gayrı teslimât mâl-fatura esmânından üç yüz kırk guruş hakkım suâl

olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında cihet-i mezkûreden iş bu hasmım Şahbaz bin mezbûr üç yüz kırk guruş deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfla ber müceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûr üç yüz kırk guruşu müddeî-i merkûm Şahbaz bin mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Süleyman bin mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 10 Zilkâde sene [12]87

Numro 416

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i İstid'â Molla Mustafa bin Molla Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Verras Mahallesi ahâlisinden ...Halil bin Hasan muvâcehesinde merkûm Halil'den ga'ib-i 'anil- meclis er karındaşım Molla Yusuf istikrâz itmiş olduğu dört yüz guruş mukâbelesinde rehin eylediği mahalle-i mezbûrede vaki' ma'lûmu'l hudûd müşterek süknâmı merkûm Halil fuzûli zabt ider suâl ikrâz itmiş olduğu meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşunu ahzıyla menzil-i mezkûru redd itmek muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi kazıyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfla ber müceb-i âli ikrâra hane-i mezkûru müddeî-i merkûm Molla Mustafa bin mezbûra teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Halil bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 11 Zilkâde sene [12]87

Numro 417

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i siird mahallâtından Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden ba'is'ül i'lâm Hacı Emin bin Hacı İsmail livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden Hamo bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhesi ... binti Ömer ile sulbiye-i kebîre kızları Nuriye ve ... ve Hadice ve sulbi sağır oğlu Hasan ve sağire kızı Huriye inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağır Hasan ve sağire Huriyenin vasiye-i mansûbeleri vâlideleri mezbûre Şeyma tarafından bi'l muvâcehe vekil-i şer'iyesi karye-i mezbûr ahâlilerinden eytâm-ı mezbûranın âmmileri İsmail bin Ömer muvâcehesinde tarihten üç sene akdem müteveffâ-yı merkûm Hamo'da mâl- fatura esmânından iki bin yüz guruş alacak hakkımdan mütebâkî altı yüz guruş vâsiye-i mezbûrenin vekîl-i mezkûresine vaz'ül-

yed ... merkûm İsmailden meblağ-ı mütebâkî-i mezkûrum aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi vâsiye-i mezbûre tarafından bi'l vesâye tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'ül-yed olduğunu ikrâr ve ma'da da'vâ-yı meşrûhesini inkâr itmeğin müddeî-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evellâ mahalle-i mezbûr ahâlilerinden bâ-varâka-i mestûre sırrân ve ba'dehü cerîde de mazbût'ül esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbulü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbar olunan mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Bakkal Musa bin Ali ve karye-i mezbûr ahâlilerinden Hacı Yusuf bin Hacı Musa namân kimesneler meclis-i mezkûra hâzırân olub 'ale't-tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mücibiyle ba'de't-tahlîf meblağ-ı mütebâkî mezbûr altı yüz guruşu tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan edâ ve teslim itmek üzere vekîl-i merkûm İsmail bin Ömer nâm kimesneye tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî ? Zilkâde sene [12]87

SAYFA 169

Numro 418

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Mardin kazâlarından Midyat kazâsına tabi' Hasankeyf karyesi ahâlilerinden ba'is'ül 'lâm İsmailzâde Süleyman bin mezbûr medine-i Siird de meclis-i temyîz-i livâ da Siird'e tabi' Fersaf karyesi ahâlilerinden Mustafa bin Halef muvâcehesinde merkûm Mustafa da sağır ve kebîr âba esmânından iki bin guruş bâ- sened hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi meblağ-ı mezbûr iki bin guruş deyni ikrâr lâkin meblağ-ı mezkûr deynimi merkûm Süleyman hâzır-ı bi'l meclis Haleb tüccarından Hoce Fethullah bin İlyas nâm bezirhane deyn-i mezkûremi bi'l emr ve'l kabûl husûsuyla bin guruşu merkûm Fethullah'a edâ ve teslim eylediğini müddeâ aleyh Mustafa def'le ba'de'd da'va ve lede's suâl merkûm Hoce Fethullah'ın inkârını mukârin dafi'-i merkûm Mustafa'dan def'-i meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmamağla bilâ beyyine merkûm Mustafa merkûm Hoce Fethullah bin mezbûrdan da'vâ-yı mezkûresiyle mu'ârazatdan ba'de'l men' meblağ-ı mezbûr bin guruşu müddeî-i merkûm Süleyman bin mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Mustafa bin mezbûra ilzâm olduğu huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 17 Zilkâde sene [12]87

Numro 419

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

... mutasarrıflığına tabi' Hakkari kazâsı kurâlarından ... karyesi ahâlilerinden

iş bu ba'is'ül i'lâm Şaban bin Yusuf medine-i siird mahkemesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlilerinden Abdulkadir bin Abdulkadir muvâcehesinde merkûm Abdulkadir ile mübadele eylemiş olduğum iki aded ester hayvanları reddini icâb ider ... (silik) olmağla benim âle't-tıbkü'l mübadele virmiş olduğum sekiz yüz guruş kıymetli bir âded kır ester hayvanım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl müddeâ aleyh merkûm Abdulkadir cevâbında hayvanât-ı mezkûrların ...-i kâdim ile virmiş olduğunu ba'de'd da'va ve lede's suâl inkârını mukârin müddeâ aleyh merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf dahi taleb olmamağla mûcibiyle müddeî-i merkûm Şaban bin mezbûrun ale't-tıbkü'l ... (silik) olduğu cevâbında mezkûresini müddeî-i merkûma edâ ve teslim itmek üzere Abdulkadir ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu Fî 28 Kanun-i sânisene [12]86

Numro 420

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tabi' Rıstak nâhiyesi kurâlarından Halanze karyesi ahâlisinden ba'is'ül i'lâm Hacı Ahmed bin Hacı Ömer meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahâlilerinden Civan Ali nâm kimesne tarafından zikr-i âti tarîk da'vâsını fasl u hasm vekîl olub vekâleti karye-i mezbûr ahâlilerinden Osman bin Hüseyin ve ... bin ... namân kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hakîm-i şer'i lâ-hakk olan Mustafa bin Fettah nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Mustafa'nın müvekkili merkûm Cebo(?) bin mezbûr benim karye-i mezbûr toprağında vaki' bir tarafı Hacı Yusuf bin Abdo ve Hamza ve Hacı Mahmud bin Hamza namun kimesnelerin mülk kürümleri ve bir tarafı Hacı ... ve Temo bin Abdo tarlaları ve bir tarafı Abdullah bin Hamza ve Lolo(?) bin Fettah kürümleri ve tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a mülk kürümünden hakk-ı mürûrı yok iken mürûruyla müdahale ider suâl olunub müdahalesinin def'inde tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında mülk-i mahdûd-ı mezkûrda hakk-ı mürûrı olduğu ba'de'd da'va ve lede's suâl merkûm Hacı Ahmed inkâr eylemekde müddeâ aleyh merkûm

eylediği tarîk da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin mahallinde iktizâ iden ...-ı beyyineden ve keşf husûslarına taraf-ı şer'iden mersûl nâibimiz Ahmed Rifat Efendi ve meclis-i temyîz-i livâ müstantıkı nâibi Ahmed Nedim Efendi mahall-i mezkûra varub karye-i mezbûr ihtiyâr meclisi hâzır oldukları halde müddeâ aleyh merkûm vekîl bi'l vesâye eylediği tarîk da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmadığı ümenâ-yı merkûm ile Ahmed Nedim Efendi gelüb müddeî ve müddeâ-yı merkûman hâzıran oldukları halde livâ-yı mezbûrun mutasarrıfları bulunan zevâtlara mahsûs hükümet konağında bi'l cümle meclis-i idâre-i temyîz-i hukuk meclisleri hâzır oldukları halde alâ vukûha inhâ ve takrir itmeleri mûcibiyle vekîl-i merkûm eylediği tarîk da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ- beyyine muârazatdan men' olunduğu bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'âm olundu Fî tarih-i mezbûr sene [12]86

SAYFA 170

Numro 421

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Ali bin İsa nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma binti İskender ile sulbi kebîr oğulları Mehmed ve diğeri Hasan nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra ibn kebîr-i merkûm Hasan ile zevce-i mezbûre Fatma binti mezbûr tarafından zikr-i âti bir kıt'a harabe kıraata(?) vekîl olub vekâleti mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Musa bin İsa Ağa ve Şakir bin Yusuf ve Yusuf bin Mehmed Tomi ve Mustafa bin ...nâmun kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l vekâle ibn kebîr-i merkûm Mehmed ibn mezbûr livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Mehmed bin Mahmud muvâcehesinde bi'l vekâle ve bi'l asâle ikrâr ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l merâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub mahalle-i mezbûrda vaki' bir tarafı Yusuf bin Mehmed bağı ve bir tarafı benim mülk menzilim ve bir tarafı merkûm Mehmed ibn Mahmud mülk müşterâsı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a mülk menzil ...sıyla bir mikdâr ... mülk-i mahdûd-ı mezkûremizi tarafeynden icâb ve kabûlü havî ve şurût-ı müfsideden arî bey-i bât-ı sahîh-i şer'i ile iş bu müşteri-i merkûm Hamo bin Mahmud'a dört yüz elli guruşa bi'l vekâle ve bi'l asâle bey' ve temlik ve teslim

eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan dört yüz elli yüz guruşu müşteri-i merkûm Hamo bin mezbûra yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim Fi'mâ-ba'd arsa-i mahdûd-ı mezkûrda benim bi'l vekâle ve bi'l asâle alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Hamo bin mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur Keyfe mâ yeşâ ve hasbema yahtâra mutasarrıf olsun didükde gibbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî 25 Kanun-i sânisene [12]86

Numro 422

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı kurâlarından Sermas(?) karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rf-i şer'i ile muârefe Huriye(?) binti ... bin ... tarafından zikr-i âti miras da'vâsını fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi zevce-i dahli Yakub bin Abdullah nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Zirki nâhiyesi kurâlarından Argif(?) karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden müvekkillem mezbûrenin babası merkûm Tori(?) nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Rinde binti Abdullah ile kebîre kızı mezbûre Huriye. ve biraderzâdesi merkûm Avi(?) bin mezbûr ...dan bulunan üç bin guruş kıymetli üç re's ester hayvanıyla üç yüz guruş kıymetli bir re's kısarak ve iki yüz guruş kıymetli bir re's esb(?) ve elli guruş kıymetli bir âded tencere ve beş guruş kıymetli bir âded tas ve yine beş guruş kıymetli bir âded balta ve üç guruş kıymetli bir aded orak ve yigirmi guruş kıymetli bir aded kilim ve yine yigirmi guruş kıymetli bir aded hurc ve iki yüz guruş kıymetli iki parça çadır ve yetmiş beş guruş kıymetli bir buçuk siirdi Hintta malları cem'an bin sekiz yüz yetmiş sekiz guruşa emvâl-i metrûkesinden müvekkile-i mezbûrenin hisse-i şayi'âsı olan sekiz sehmden dört sehm hissesi olan sekiz yüz yigirmi bir buçuk guruşluk hisse-i mevrûsesini merkûm Avi(?) bin mezbûr müvekkilem mezbûre için bana teslimi tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'va ve lede's ol dahi külliyyen inkâr itmekle müdde-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi talep olmamağla mûcibiyle müdde-i merkûm bi'l vekâle eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle bilâ- beyyine muârazatdan ba'de'l men' ve bi't-tescîl huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 22 Zilkâde sene[12]87

Numro 423

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahâlilerinden sahib-i arzuhâl Mehmed bin Ali nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın kıbel-i şer'imizden mansûb eytâm vasisi ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Sin binti İbrahim tarafından vekîl-i şer'isi bulunan Selim Çavuş bin Hacı Mehmed muvâcehesinde müteveffâ-yı merkûm Yusuf ibn mezbûrda keçi hayvanı cildi(?) esmânından dört yüz sekiz gurusu alacak hakkım olub kable'l ahz merkûm Yusuf'un vukû-ı vefâtıyla müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vaz'ü-yed bulunan vekîl-i merkûm Selim Çavuş ibn mezbûrdan halen taleb iderim deyü ba'de'd da'va ve lede's inkârını mukârin müdde-i merkûm eylediği da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ- varâka-yı mestûre mahallesi ahâlilerinden sırran ve ba'dehü cerîde de mazbût'ül isim kimesnelerden âlenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'mize ihbâr olunan Verras Mahallesi'nden Kasım bin Ahmed ve Hamid bin Molla Mehmed namân kimesneler ale't-tıbkü'l müddei bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de't- tahlîf meblağ-ı mezbûr dört yüz sekiz gurusu tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan edâ ve teslim itmek üzere vekîl-i merkûm Selim Çavuş ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu Fî 22 Zilkâde sene[12]87

SAYFA 171

Numro 424

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medine-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlilerinden hakîpayi samîlerine arzuhâl takdîm iden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah meclis-i temyîz-i livâ da Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden zabtiye nezâretinden Hamza bin İsmail muvâcehesinde merkûm Hamza da hinta ve şa'ir esmânından bâ- sened altı yüz seksen gurusu alacak hakkım suâl olunub hakk-ı sarîhimin bana teslim olunmasına tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'va ve lede's suâl ol dahi cevâbında zahire-i mezkûr esmânından ez-gayrı teslimât merkûm Abdurrahim bin mezbûra altı yüz seksen gurusu mütebâkî deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirafıyla ber- mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr

altı yüz seksen guruşu müdde-i merkûm Abdurrahim ibn mezbûra edâ ve teslimi müddeâ aleyh merkûm Hamza bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlîlerine i'âm olundu

Numro 425

Bâ'is-i defter-i kassam oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem bi emrillahi te'âlâ vefât iden Ahmed bin Hacı ... nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Cevheriye binti Ahmed ile sulbi-i kebîr oğlu Abdulmecid ve Zirko(?) nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra sağır-i merkûm Zirko'nın kıbel-i şer'imizden tesviye-i umûruna mansûb vasisi zevce-i mezbûre Cevheriye ve kebîr-i merkûm Abdulmecid'in taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve alâ mâ-farazallahu te'alâ tevzi' ve taksîm olunan muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti zikr ve beyân olunur Fî 1 Şubat sene [12]86

Mahalle-i mezbûrda vaki' menzil, bahâ 800

Yorgan yüzü 3 âded, bahâ 23

... 2 âded, bahâ 5

Külâh, 6 âded, bahâ 5

... 3 âded, bahâ 20

Külâh 6 âded, bahâ 6

...(silik) 2 âded, bahâ 12

Cedid yazma, 6 âded, bahâ 9

... kuşak, 2 âded, bahâ 12

Yatak kat , 1 âded, bahâ 40

Köhne hasır, 1 âded, bahâ 10

Köhne keçe, 1âded, bahâ 10

Burgul ? batman, bahâ 5

Seccade, 1âded, bahâ 10

Tencere, 1 âded, bahâ 20

Küb, 4 âded, bahâ 15

Kavırma 2 batman, bahâ 15

Pekmez , 1 batman, bahâ 40(?)

... 1 âded, bahâ 1

Yekün: 1018, yalnız bin on sekiz guruş

Resm-i kassâm-ı berû-yı hazîne celîle: 28 ,

991

Hisse-i zevce-i mezbûre Cevheriye	122,35
Hisse-i kebîr-i merkûm Abdulmecid	433,22
Hisse-i ibn sağır-i merkûm Zirko	433,22

Sağır-i merkûm Zirko' ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil ber müceb-i kassam balâ hisse-i irsiyesi olan dört yüz otuz üç guruş yigirmi iki buçuk pare malları vasiye-i mezbûre yedinde hıfz edildiği iş bu mahalle şerh virildi

Numro 426

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Süveyka Mahallesinden İsa bin İsmail meclis-i temyîz-i livâ da Sor Mahallesi ahâlîsinden Süleyman bin Hasan muvâcehesinde merkûm Süleyman bin mezbûr benim babam müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil ... nâm mahallde vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Musa bin Süleyman ve bir taraftan Abdal ve bir taraftan ... ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdûd bir kıt'a mülk kürüm mevrûsum merkûm Süleyman bin mezbûr sekiz seneden berü fuzulî tasarruf ider suâl olunub müdahale-i vakı'âsının def'ine tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında iş bu müddei-i merkûm İsa bin mezbûrun taleb-i da'vâ da bulunduğu kürüm-ı mahdûd-ı mezkûr müteveffîye ... Emine binti Turan babam müteveffâ-yı mezbûr Hasan ibn Ömer'e irsen intikâl edüb müteveffâ-yı mezbûr dahi hayatında beş sene zabt-ı tasarruf eyledikten sonra vukû'-ı vefatıyla bu andan berü kezâlik beş seneden berü bana intikâl edüb ol vecihle mülk-ı mevrûsum olduğu halde tarihten on gün akdem Nazif Mahallesi Abdal bin İbrahim'e beş yüz guruş kıymetle furûht eylediğini meclis-i

mezkûrda ba'de'd da'vâ-yı ve lede's suâl müddei-i merkûm İsa bin mezbûru tayi'ân ve kat'iyyan bey'ini ikrâr ve i'tirâf itmekle mucibiyle müddei-i merkûm İsa bin mezbûrun müddeâ aleyh merkûm Süleyman bin mezbûrdan eylediği da'vâyı ber vech-i şer'i idiği kendüye ba'de't- tefhim muârazatdan ba'de'l men' ve bi't- tescil huzur-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 1 Şubat sene [12]86

SAYFA 172

Numro 427

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Sûk Mahallesi ahâlilerinden Debbağ Hacı Abdullah bin Hacı Mahmud nâm kimesne meclis-i temyîz-i livâ da Kassar Mahallesi ahâlîlerinden Bezzaz İsmail bin Yasin nâm kimesne muvâcehesinde mâl-fatura esmânından bâ-sened alacak hakkım olan bin üç yüz elli altı guruş hakkımdan mütebâkî dört yüz elli guruş alacağımı bi'l vekâle edâsında ta'allül ider suâl olunub bana teslim tenbîh-i şer'i olunmak muradımdır deyü ba'de'da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf itmekle mucibiyle meblağ-ı mezbûr dört yüz elli guruşu müddei-i merkûm Hacı Abdullah bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm a ilzâm olunduğu huzur-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 24 Zilkâde sene[12]87

Numro 428

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi teâla vefât iden Yusuf bin Hacı Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûhe-i metrukesi Sare binti Hamza ile sulbi kebîr oğlu Şakir ve sulbiye-i kebîre kızları Aişe ve Emine ve Nazire nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra zevce-i mezbûre Sare binti mezbûr ile benât-ı mezbûrân Aişe ve emine ve Nazire taraflarından zikr-i âti bir kıt'a mülk kürümü ferâğ vekîl olub vekâleti mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Haşino bin Hacı İsmail ve Süveyka mahallesinden Seyyid Ali bin Seyyid Ömer namân kimesneler şehadetleriyle sabitü'l vekâle Şakir bin mezbûr livâ-i mezbûr livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitâb Ras Mahallesi ahâlîlerinden Molla Mahmud bin Molla Halil muvâcehesinde bi'l asâle ve bi'l vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm edüb mevrûsumuz babamız Yusuf bin mezbûrdan müntâkil Bostan Kerdi(?) nâm

mahallde vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Tom veled-i ... ve bir tarafı Yusuf bin Mehmed ve Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa mülk kürümleri ve bir tarafı Hamid bin Abdurrahim ve Bekir bin Ahmed kürümleriyle mahdûd ve tarafeyn(tarik?) müntehî sekiz amelelik bir kıt'a mülk mevrûsumuzu bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik [ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik] tarafeynden icab ve kabûlü havî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-bat-ı sahih-i şer'î ile merkûm Molla Mahmud bin mezbûra bin yigirmi guruşa bi'l asâle ve bi'l vekâle bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin yigirmi guruşa müşteri-i merkûm yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd kürüm-ı mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Molla Mahmud bin mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur, keyfe mâ-yeşâ ve hasbema yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fi 18 Zilkâde sene[12]87

Numro 429

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Süveyka Mahallesinden Abacı Ahmed bin Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesinden Ali bin Şeyh Taha muvâvehesinde merkûm Ali'ye Merkeb esmânından mütebâkî yüz on guruş alacak hakkım olmağla bana edâsında ta'allül ider suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl ol dahi cevâbında tayî'ân ve kat'ıyyan ikrâr ve i'tirâf itmeğın mucibiyle meblağ-ı mezbûr yüz on guruşu müddei-i merkûm Ahmed bin mezbûra edâ ve teslîm itmek üzere müddeâ aleyh merkûm ibni mezbûra ilzâm olunduğu bi't-tescil huzur-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 25 Zilkâde sene [12]87

SAYFA 173

Numro 430

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Eruh kazâsına tabi' Zilan nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahâlilerinden Halid bin Ahmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitâb ve'l müstetâb Babüddarb Mahallesinde vaki' etrâf-ı erba'adan bir

tarafı tarık ve tarafeyn merkûm Şeyh Hamza bin mezbûr kavaklığı ve bir tarafı ... ile mahdûd babam müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil bir bâb ...da olan dokuz sehmede bir sehm ile civarında vaki etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı ... ve tarafeyn kezâlik merkûm Şeyh Hamza bin mezbûrun mülkü ve bir tarafı Halid bin Molla Mehmed tarlası ile mahdûd bir kıt'â babam müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mülk kavaklığı sülüs hisse-i şayi'âmı tarafından icâb ve kabulü havî ve şurût-ı müfsideden ârî safkâ-i vahîdede iki yüz yigirmi beş guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yigirmi beş guruşa müşteri-i merkûm yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fi-mâ-ba'd hisse-i mezkûremde benim asla ve kat'a alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Şeyh Hamza bin mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur, keyfe mâ-yeşâ ve hasbema yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdik-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fi 25 Zilkâde sene[12]87

Numro 431

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Süird mahallâtından sahib-i istid'â Babülharb Mahallesi Abdulmecid Efendi bin Mevlüd Efendi livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde derûn-i arzuhâlde muharrerü'l esâmi Aliye Melko(?) Karyesi ahâlîsinden Süleyman Reşad bin mezbûr muvâcehesinde merkûm Süleyman Reşad nâm kimesne de cihet-i karz-ı şer'iden iki yüz yigirmi guruş alacak hakkım olmağla suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ... ..(silik) meblağ-ı mezbûrun müddei-i merkûma teslimiyle müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu Fî 10 Şubat sene [12]86

Numro 432

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i arzuhâl Tillo karyesi ahâlîlerinden Süleyman bin Şeyh Ahmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Dökmeci Ali bin Şeyh Taha muvâcehesinde merkûm Ali bin mezbûrdan on iki gün akdem iştirâ eylediğim iş bu ... (silik) esmânından bir re's siyah merkeb hayvanı ... .. olmak üzere iki yüz altmış guruşa bey' ve teslim ve ben dahi iştirâ ve teslim etmişim halen hayvan-ı mezkûr kara hayvandan ... .. (silik)a muttali' olub ...-i mezkûr hayvân-ı mezkûra olan ... olub ...-i hakk icâb ider ... olmağla suâl olunub hayvan-ı mezkûr kendün red ve semen-i

mazbûdu olan meblağ-ı mezkûrun gerüye alıverilmesi muradıdır deyü ba'de' d da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında hayvan-ı mezkûru iş bu müşterim merkûm Süleyman bin mezbûra .... olub bey' eylediğini ba'de'd da'vâ-yı ve lede's-suâl inkârını mukârin müddei-i merkûm Ali bin mezbûrun eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle bi'-t-taleb istihlâf olmağla mucibiyle ba'de'l hüküm hayvan-ı mezkûru kabz ve meblağ-ı mezbûr iki yüz altmış guruşu müddei-i merkûm Süleyman ibn mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Ali bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 2 Zilhicce sene [12]87

SAYFA 174

Numro 433

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Ömer bin Mahmud livâ-i Siird mahkemesinde meclis-i şer'imizde Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Makdis Beşiro veled-i İsa İbrahim muvâcehesinde merkûm Beşiro'ya yeddiyle hane(?) virmek üzere der aliyye'den irsâl eylemiş olduğum bir âded Mecidi altunu ile bir âded beyaz mecrediye malları merkûm Beşiro hane-i mezkûrede virmeyüb nezdinde i'fâ eylemiş olduğu nakd-ı mezkûrem suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında iş bu müddei-i merkûm Ömer'in taleb-i da'vâ da bulunduğu meblağ-ı mezbûru merkûm Ömer'in emriyle gâib-i 'anil meclis kasaba-i merkûm ahâlîlerinden Hacı Abdulkерim bin Abdal nâm kimesnenin hanesine def' eylediğini def'le mukâbele eyledikde dafi'-i merkûm Beşiro'dan eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmağla mücebiyle meblâğ-ı mezbûr yüz yigirmi guruşu müddei-i merkûm Ömer ibn mezbûra edâ ve teslim itmek üzere tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Zilhicce sene [12]87

Numro 434

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i siird mahâllatından Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem vefât iden Abdullah bin Hasan nâm müteveffânın verâseti sulbi kebîr oğlu Hasan ve sulbiye-i

kebire kızı Fatıma namân vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra kable'l-kısım ibn kebîr-i merkûm Hasan dahi vefât edüb anın dahi verâsetini kebîr oğulları Abdullah ve Musa ve İsa ve Hamza ve kebîre kızı Saliha nâmun vereselere inhisârı lede's- şer'ül ... ve ... olduktan sonra varisân-i mezbûrândan sulbiye-i kebîre mezbûre Fatıma tarafından zikr-i âti mahalle-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Yusuf bin Yasin ve bir tarafdı Seyyid Hamo bin Yusuf bir tarafdı merkûm Abdullah ve bir tarafdı tarik-i âmm ile mahdûd dokuz yüz gurus kıymetli bir mikdâr havlu ve bir bâb kadmegâh vaz'ül yed mütehâkkık olan merkûm Abdullah ibn Hasan nâm kimesne ile tevâzi' ve taksim vekîl-i şer'isi bulunan oğlu Yusuf bin ... nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde merkûm Abdi bin mezbûra müvekkilem validem mezbûre Fatıma'nın havlu-ı mezkûrda olan sülüs hisse-i şayi'âsına fuzûli tasarruf edüb validem mezbûrenin fuzûli tasarrufuna müdahale ider suâl olunub bi'l vekâle müdahale-i vak'iasının def'le valide-i mezbûrenin tasarrufuna müdahale itmemek üzere merkûm Abdi bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında havlu-ı mahdûd-ı mezkûur ceddleri merkûm Abdullah ibn mezbûrdan intikâl edüb müddei-i merkûm Yusuf ibn mezbûrun müvekkilesi validesi mezbûre Fatıma binti mezbûr Abdullah ile miyânelerinde sülüs-ı salisan(?) müşterek olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf itmeğın mucibiyle havlu-ı mezbûr ile kadmegâh-ı mezbûrun sülüsüne müdâhale itmemek üzere merkûm Abdi ibn Hasan nâm kimesneye tenbîh-i şer'i olunduğu bi't tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Zilhicce sene [12]87

Numro 435

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Siird mutasarrıflığına tabi' Garzan kazâsı nevâhilerinden Beşiri nâhiyesinde kâin ... karyesi ahâlilerinden Hacı bin Hamid nâm kimesne meclis-i idârede ma'kûd ve meclis-i şer'imizde kazâ-i mezbûr kurâlarından Saban(?) karyesi ahâlilerinden ... bin Abdo nâm kimesne tarafından zikr-i âti bir re's kısrak hayvanı fasl u hasm sâbit'ül vekâle karye-i mezbûr ahâlilerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Malik bin Süleyman muvâcehesinde merkûm Malik bin mezbûrun yedinde olub iş bu meclis-i şer'imizde mu'âyene olunan ... bir mikdâr beyaz bir re's yedi yaşında doru kısrak hayvanı bir müddetten berü müstakillen yedimde mülküm iken iş bu tarih-i i'lâmdan yedi ay mukaddem kazâmız kâimakamı

gâib-i 'anil meclis Garzanlı Abdulfettah'ın yeddinden cebren ahz edüb merkûm Malik bin mezbûrun müvekkilim merkûm ammû Gazali bin Abdi'ye Patrik el amân virmiş olduğu bin guruş kıymetli hayvan-ı ... vekîl-i merkûm Malik bin mezbûrun vekâlet-i müstesnasına(?) binâen suâl olunub alıverilmesi muradıdır deyü vekîl-i merkûm Malik bin mezbûrdan eylediği da'vâ-yı meşrûhesi şirâen mesmu've iltifâta şayân olmadığı müdde-i merûm Hacı bin Ahmed ba'de't-tefhîm ber vech-i şer'i mu'ârazatdan ba'de'l men' tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 4 Zilhicce sene [12]87

SAYFA 175

Numro 436

ARAPÇA

Beldenin çarşı yönünde bulunan İki toprak parçası üzerine açılan davada davacı Musa el-Haci Ağa ibn el-Merhum Hacı Muhammed Ağa'dır. Davalılar ise Abdurrezzak ibn el-Mağfur el-Haci Salih ed-Debbağ, Beşiro ibn İsa ve Haro ibn Ğarib ez-Zerdelli'dir. İddia: Davacı bu arsaları 600 guruşa satın aldığı iddia etmektedir.

Karar: Dava davacının aleyhine sonuçlanarak davacı haksız bulunmuştur.

SAYFA 176

Numro 437

Ba'is-i tahrîrû'l kitâbü'l müstetâb

Livâ-i Siird mahallâtından Ras Mahallesi ahâlilerinden Abdo bin Mahmud nâm kimesne livâ-i Siird mahkemesinde meclis-i şer'imizde lazımü't-teşrifde mahalle-i mezbûr ahâlilerinden iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Süleyman bin Halo(?) nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'anil merâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhâmda münselik olub Siird civârında vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Hacı Ali bin ... bağı ve şarken Hacı İsmail bin Hacı ... boyalığı ve bir taraftan Ali bin ... ve şimâlen Berho bin Salih ve Halido bin Hüseyin menzilleriyle mahdûd bir kıt'â arsası tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurût-ı müfsîdeden ârî bey'-i bat-ı sahîh-i şer'i ile dört yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz guruşu müşteri-i merkum Süleyman bin mezbûr yedinden bi't- tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'd arsa-i mahdûd-ı

mezkûrda benim asla alâka ve medhâlim kalmayub müşteri-i merkûm Süleyman bin mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb olundu Fî 10 Zilhicce sene [12]87

Numro 438

Sebeb-i tahrirü'l kitâbü'l şer'i

Livâ-i Siird mahallâtından Sûk Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Receb bin Hamza'nın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Azime binti Halid ile sulbiye-i kebîre kızları Nazire ve Azime ve Şirin ve vâlidesi Emine binti Seyyid Abdullah ve li-ebeveyn karındaşı Meryem binti Hamza'ya inhisâr-ı tahakkûkundan sonra verâseti zevce-i mezbûresi taraflarından zikr-i âti Ustod (?) nâm mahalde vaki' etrâfından cânib-i şerîfi tarîk- âmm ve garben Derviş bin Hacı İsmail mülk bağı ve kıblen Seyyid Ahmed bin Seyyid Abdullahın mülk bağı ve şimâlen Mahmud bin Abdullahın bağlarına müntehî tahminen on dört amelelik bağ-ı mahdûd-ı mezkûra vekîl olub vekâleti mahalle-i mezkûr ahâlilerinden Musa bin İsmail ve Nazif Mahallesinden Mehmed bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l vekâle mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Hacı Mehmed bin Mahmud muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna deġin müvekkilelerim Azime ve Sitto(?) ve Nazire ve Şirin ve vâlidesi Emine ve mezbûre Meryem mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûrdan muntâkil silk-i mülk-i sahîhlerinde münselîk ve ... bir kıt'a bağ-ı mahdûd-ı mezkûru bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabulü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî bey'-bat-ı kat'i ile iki yüz seksen guruşa merkûm Hacı Mehmed Aġa'ya bi'l vekâle bey' ve temlik ve teslim eylediġimde ol dahi ber-vech-i iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblaġ-ı mezkûr iki yüz seksen guruşa müşteri-i merkûm Hacı Mehmed Aġa ibn mezbûr yedinden tamamen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda müvekkilelerim mezbûranın asla ve kat'a alâka ve medhâlleri kalmayub müşteri-i merkûm Hacı Mehmed Aġa'nın mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ- hüvel vaki' ketb ve imlâ olundu Fî 7 Zilhicce sene [12]87

SAYFA 177

Numro 439

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvân Kazâsı kurâlarından Sermas(?) Karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe Kerime binti ... bin İso tarafından zikr-i âti miras da'vâsını fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi zevce-i dahli Yakub bin Abdullah nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Zirki nâhiyesi kurâlarından Argif(?) karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden müvekkilem mezbûrenin babası merkûm Sadri nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i kebîre kızı müvekkilem mezbûre Kerime'nin biraderzâdesi ihâzır-ı bi'l meclis Adi(?) bin Mergan(?) nâman vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra müteveffâ-yı mezkûrun metrûkâtından olub merkûm Adi bin mezbûr nezdinde bulunan bin guruş kıymetli üç re's ester hayvanâtıyla üç yüz guruş kıymetli bir re's kısrak iki yüz guruş kıymetli bir re's esb ve elli guruş kıymetli bir âded tencere ve beş guruş kıymetli bir âded tas ve beş guruş kıymetli bir âded balta ve üç guruş kıymetli bir âded evrâk ve yigirmi guruş kıymetli bir âded kalem(?) ve yine yigirmi guruş kıymetli bir âded hurc ve iki yüz guruş kıymetli iki parça çadır ve yetmiş beş guruş kıymetli bir buçuk siirdi hintâsı cem'an bin sekiz yüz yetmiş sekiz guruşluk emvâl-i metrûkesinden müvekkilem mezbûrenin nısf hisse-i şayi'âsı olan dokuz yüz otuz dokuz guruşluk hisse-i irsi şayi'âsıyla müvekkilem zevce-i mezbûre Kerime binti mezbûra merkûm Ali bin mezbûr bana ... da merkûm Ali bin mezbûrakadın(?) nâmıyla virmiş olduğum dört yüz guruş nakdimin bi'l asâle bana ve müvekkilem mezbûrenin tereke-i müteveffâ-yı mezbûruna hisse-i irsi şayi'âsı olan olan meblağ-ı mezkûru dahi bi'l vekâle bana teslim olunması halen taleb iderüm deyü vekîl-i merkûm Yakub bin mezbûr merkûm Adi(?) bin mezbûra ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında külliyyen inkâr itmekle müddeî-i vekîl-i merkûm Yakub bin mezbûrdan eylediği bi'l vekâle ve bi'l asâle da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sâdedinde iken miyânelerinde muslihûn ve müslimîn tavassutlarıylatarafeyn bi'r-rıza beş yüz guruş üzerine inşâ-ı akd-ı musalehe edüb ehadühüma âherin sulh ve ibrâlarını ba'de'l kabûl bedel-i sulh-ı mezbûr beş yüz guruşu müddeî-i vekîl-i merkûm Yakub bin mezbûra meblağ-ı mezkûr beş yüz guruşu meclis-i musalâhada müddeâ aleyh merkûm Adi(?) bin mezbûr yedinden tamamen ahz ve kabz eyledikde merkûm

Adi(?) bin mezbûrun husûs-ı mezbûrlardan dolayı kendi zimmetini ibrâ-i âmm ile eylediği bi'l vekâle ve bi'l asâle da'vâ-yı mezkûrelerinden ibrâ ve iskât eyledim dedikde ol dahi sulh-ı mezbûru ba'de'l kabûl her bir âherin zimmetini ibrâ ve iskât eyledikleri mâ hüvel vaki' ketb olundu olundu Fî Zilhicce sene [12]87

Numro 440

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi'nden Kalıbcı Hasan bin Musa meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Amo bin Mustafa nâm kimesnede lahm akçesinden doksan altı guruş alacak hakkım suâl olunub alıverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında cihet-i mezkûrdan merkûm Hasan ibn mezbûra doksan altı guruş deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibiyle âla ikrâra meblağ-ı mezbûru merkûm Hasan ibn mezbûra edâ ve teslime ilzâm olunduğu Fî 17 Zilhicce sene [12]87

Numro 441

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlisinden ba'is'ül i'lâm Bezzaz Ahmed bin Mehmed livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûra mûzaf Şirvan kazası kurâlarından Fiskin karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden İsa bin ... bin ... nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Azime binti Abdullah ile sulbî kebîr oğlu Derviş ve sulbiye-i sağire kızları Halime ve Bero(?) ve Emine nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkûkundan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vaz'ül yed bulunan ibn kebîr-i merkûm Derviş bin mezbûr muvâcehesinde müteveffâ-yı merkûm İsa bin mezbûrun terekesine mâl-fatura esmânından ez-gayrı teslimât yüz yigirmi guruş alacak hakkım olub kable'l ahz ve'l istifâ vefât itmekle meblağ-ı mezbûr yüz yigirmi guruş alacak hakkımı tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yeddi mütehakkık olan merkûm Derviş bin mezbûrdan halen taleb iderim deyü ba'de'd da'vâyı ve lede's- suâl tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yeddini ikrâr ma'da da'vâ-yı mezkûresini inkâr itmekle müdde-i merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ varaka-i mestûre sırrân mahalleleri ahâlilerinden ve vesikâ-i cerîde de mazbûtül esâmi kimesnelere âlenen tezkîyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlûş şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Kassar Mahallesi ahâlilerinden Molla Ali bin

Hacı Ömer ve Süveyka Mahallesi ahâlisinden Hamza bin Hacı Yusuf namân kimesnelere ale't-tıbkü'l müddeî bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle ba'de't-tahlîf mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezbûr yigirmi guruşu tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan müddeî-i merkûm Ahmed bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Derviş bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 17 Zilhicce sene [12]87

SAYFA 178

Numro 442

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'a Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden hakipayi samilerine arzuhâl iden Hamid bin Abdurrahim meclis-i temyîz-i livâ da Fersaf karyesi ahâlîlerinden İbrahim bin Hacı İsmail ve Ahmed bin Hacı Mahmud muvâcehesinde merkûm İbrahim de Haleb met'âi esmânından bâ sened dokuz yüz altmış guruş merkûm Ahmed bin mezbûrda kezâlik Haleb met'âi esmânından bâ- sened dört yüz guruş alacak hakkımın bana edâsında mümana'ât iderler suâl olunub hakk-ı sarîhlerimin aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl merkûm İbrahim bin mezbûr dokuz yüz altmış guruşu merkûm Ahmed bin mezbûr dört yüz guruşu merkûm Hamid bin mezbûr deyn-i muharrereleri tay'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle ber müceb-i âli ikrâr ... -i mezkûrumun müddeî-i merkûm Hamid bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûmanlara ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî ? Zilhicce sene [12]87

Numro 443

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlîlerinden iken bundan akdem bi-emrillahi te'âla vefât iden Hacı İsmail bin Seyyid Mustafa'nın sulbiye-i sağire kızı Saliha'nın tesviye-i umûruna kıbel-i şer'imizden mansûb vasisi mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Seyyid Ali bin Hacı İsmail temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahâlîlerinden ... Musa bin Mahmud muvâcehesinde merkûm Musa da vasi bulduğu sağire Saliha'nın malından bâ- sened iki yüz kırk guruş hakkı bi'l vesâye suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi kaziiyye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân ve kat'iyyan

ikrâr ve itirâfiyla ber muceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr iki yüz kırk guruşu vasi-i merkûma edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 22 Zilhicce sene [12]87

Numro 444

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Garzan Kazâ'sına tabi' Rıdvan Nâhiyesi kurâlarından Beğendi(?) Karyesi sâkinlerinden mühtedî Mehmed bin Abdullah nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'etül kitâb Ayndar(?) Karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe Medine binti İbrahim nâm hatun muvâcehesinde mezbûre Medine binti mezbûr benim zevce-i menkûhe-i medhûlün-bihâm iken tarih-i kitâbdan iki mâh mukâddem mezbûre Medine binti mezbûru kerhen tatlık eylemiş ise de talak-i mezkûrum gayr-ı vaki' olmağla mezbûre Medine binti mezbûrun bana mutâva'atına tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü eylediği da'vâ-yı şer'an mecmû' ve ... olmadığını...-i merkûm Mehmed bin mezbûra ba'de't tefhîm mu'ârazatdan ba'de'l men' bi't-tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 22 Zilhicce sene [12]87

Numro 445

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlilerinden Abdurrezzak Efendi bin Debbağ Hacı Salih ve Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) nâmun kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Makdis Musa veled-i Batos ve Ermeni milletinden Merhemo(?) veled-i Menas namân kimesneler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'anil merâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna değin müştereken silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub Şeyh Arban(?) mescid-i şerîfi kurbûnda kâin etrâf-ı erbâ'adan tarafeyn bizim müştereken mutasarrıf olduğumuz mülk arsası ve tarîk-i âmm ile mahdûd bey' -i bât-ı sahîh-i şer'i ile mahdûd tahminen iki buçuk tohum isti'âb ider bir kıt'â arsa-i mahdûd-ı mezkûremizi tarafeynden icab ve kabûlü havi ve şurut-ı mukaddeden ârî bey'-bat-ı sahîh-i şer'i ile beş yüz guruşa merkûmân Makdis Musa ile Merhemo veled-i mezbûrânlara bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve

tesellüm ve kabz ve kabul eylediklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşa müşteriyân-ı merkûmân Makdis Musa veled-i mezbûr ile Merhemo veled-i mezbûr yedlerinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledik fî-mâ-ba'd arsa-i mahdûd-ı mezkûrda bizim asla ve kat'iyen alâka ve medhâllerimiz kalmayub müşteri-i merkûm Mustafa ibn-i mezbûrun mülk-i müşteriyân-ı merkûmanların mülk-i müşterâyı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdik-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu Fî 22 Zilhicce sene [12]87

Şuhûdül'l-hâl

Abdal Ağa bin Abdurrahim

Seyyid Efendi bin Seyyid Hüseyin

Esad bin Bekir

İsmail bin Molla Mehmed

Molla İsa Efendi bin Mehmed

SAYFA 179

Süird Mutasarrıflığına

Atûfetlü efendim hazretleri

Mucîbi ... katl davâsından ma'da kıtâl davalarının ve rü'yetine kazâlar nüvvâbi efendiler ma'zunen olmayub bundan ... bi'l-cümle kıtâle müteâllik maddelerin ... .. ancak ...-i mezkûreleri nüvvâbi efendiler taraflarından icrâ olunmak irade-i seniyye iktizâ-i âliyesinden(?) iken ba'zı kazâlar nüvvâbi hudûd-ı ma'rifetlerinden haricinde olarak mesâlih vesâir vecihle kıtâl maddelerine dair virmekde oldukları i'lamlarının elviyeye vurûdunda heman mahalline ... ve i'adesi lazım gelür iken buralarına bakılmayub merkez vilayete gönderilmek ve ... devâir-i vilâyete ...(silik) intikâl eylemekde olduğu gibi mesâlih intikâl eylemekde olduğu gibi mesâlih-i vakı'anın giriftâr ukde nâziriyeti olduğundan bundan böyle kazalar nüvvabi efendiler mucîb-i kassam olan katl maddesinde teb'a-i sair kıtâl davalarını istima' itmeleri ve elviye ve kazalar nüvvabi efendiler sair ihsan ve ibra hazır ...da himmete muzâf buldukları cihetle mahkeme varidatından nakilleri için asla hak ve salahiyetleri için ancak liva ve kazalar mehâkim-i şer'iyelerinin husule(?) gelen varidatın mâh be mâh defter sandukuna

tanzim ... mahalle liva ve kazalarda mal ...leri tarafından götürmekle derkenar vecihle ... bir harç ikrârıyla ... hisse-i ... nüvvâb mûmaileyhima ma'rûfetleriyle meclis-i temyiz ...-i hatimeye taksim olunmak kusurunun mahalleri mal sanduğuna teslim ve henüz tevzi-i icrâ olunmayan mahkeme-i şer'iyeye hasılâtından sülûs hisse ...ya aid bulunduğundan bunun dahi beher yaşında defter-i mahsûsıyla sülûsan hissenin mahall mal sanduğuna teslim kılınması ve her ne suretle olursa olsun varidat-ı merkûmdan (?) nüvvâb mumaileyhima zimmetlerine bir akçe geçürmeleri ve 'inde'l-icâb ...(silik) mumaileyhim tarafından ne vecihle tayin olunacak nüvvâbın beka'a ve ikzarları tenbih(?) etmedikçe ...larına bir akçe geçürlemelerine dair kefil olunmadıkça tayin itmeleri ve bu ...(silik) tayinleri takdirde on ceride bir mah zarfında mahkeme hasılatı her ne miktar meblağ olursa sülûsü naibe(?) ve sülûsanı ... bulunduğu ay zarfında naib tarafından tanzim olunacak defter müdir vekili tarafından dahi ba'de'l tahkik tasdik olunduktan sonra sülûsanın... kazaya irsali ... elviye ve kazalar mehakime-i şer'iyelerinde fasl ve rü'yet iktizâ edicek muhakkemat-ı şer'iyenin ... müddeî ve müddeâ-i aleyh taraflarından bir söz götürür mahalli kalmak üzere tedkikat ... icrâsında mazulen temyiz-i hukuk ve davayı meclisinde ... huzuruyla ve kemal-i defle rü'yet edilmiş ve bi'l cümle muhakeme-i şer'iyeye canibinden tanzim olunacak defatir-i kassam ve hüccet ve i'lam ve vesâik-i sairenin sukûk-i şer'iyeye tatbiken tahrir olunması ve bunlardan ...-i mübeyyin olan hariclerden tabaka-i ashâb-ı mesalih ve erbâb-ı ...'dan bir akçe ziyade alınmayarak gerek cizye ve gerek ... resmi lazım gelen bir maddeye şehadet edecek ... usûl üzere sırren ve alenen tezkiyelerine ... edilmesi hususuna ... himmetle livalara dahil bulunan kaimakamlıklara dahi tebliğ-i keyfiye kılınması hususu elviyeye mülhak nütasarrıflıklara iş'arı lazım geleceği müfettişi hükkam vilayet memuruna beher seneden ... sene 87 tarihiyle i'ta kılınan tezkerede ifade ve mucebince elviyeye mülhâk mutasarrıflık kiramına muharrerat-ı mahsûsa ıstâr ve ...de kılınmış olmağla ... dahi ber minvâl-i muharrer mutasarıfatının i'fası hususuna himem-i aliyeleri derkâr buyurulmak babında ol bâbda irade-i efendim hazretlerindedir Fi 25 zilkade sene [1]287 ve fi 3 kanun-i sani sene [12]86

İmza: İsmail ...

Numro 446

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Nazif Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Yusuf bin Hacı Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Zeliha binti İbrahim ve Şin binti İbrahim namân hatunlarla sulbi sağır oğlu Abdulmecid ve sulbiye-i sağire kızları Reyhan ve Atiye nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra vârisan-ı mezbûrandan zevce-i mezbûre Zeliha binti Abbas tarafından zıkr-i âti hukuk da'vâlarını fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl- şer'isi ve eytâm-ı mezbûranın kıbel-i şer'imizden mansûb vasileri mezbûre Şin binti mezbûr tarafından bi'l asâle ve bi'l vesâye vekîl-i şer'isi ve eytâm-ı mezbûranın vasiye-i mezbûre üzerine bir vasîsi ... bulunan Selim Çavuş bin Hacı Mehmed muvâcehesinde müvekkilem mezbûre Zeliha'nın müteveffâ-yı mezbûr zevci Yusuf bin mezbûrun zabt ve ... eylediği emvâlinden dört yüz guruş kıymetli bir âded sîm kemer ile yüz guruş kıymetli bir âded sîm ...(silik) ve yüz elli guruş kıymetli bir âded sîm ... ve iki yüz otuz guruş kıymetli bir çift sîm bilezik ve iki yüz guruş kıymetli yorgan ve yatak seksen guruş kıymetli bir âded entari ve dört âded gömlek ve yirmi guruş kıymetli bir âded sîm ... mecmû' bin yüz seksen guruşluk mallarım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de' da'vâ ve lede's- suâl vekîl Selim Çavuş bin mezbûrun inkârını mukârin müdde'âyânı mezbûranın vekîl- şer'isi Hamza bin mezbûr eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle oldukda ba'de'l imhâl ve'l istimhâl isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmağla vekîl-i merkûm Hamza da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh mezbûre Şin binti mezbûrenin vekîl-i şer'isi Selim Çavuş bin mezbûr bilâ beyyine velâ yemin muârazatdan men' olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 4 Mart sene [12]87

SAYFA 180

Numro 447

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i İstid'â Sûk Mahallesi ahâlilerinden ve Debbağ esnâfindan Ali bin Hacı İbrahim meclis-i temyîz-i livâ da Sor Mahallesi ahâlilerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Miletinden Makdis Hevi muvâcehesinde merkûm Hevi'de ... bahâsı esmânından ezgayrı teslimât dokuz yüz guruş alacak hakkım suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında kaziyeye-i minvâl-i meşrûheyi tayi'ân vekat'iyyan ikrâr ve itirâf itmeğin mûcibiyle meblağ-ı

mezbûru müddeî-i merkûma edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 27 zilhicce sene [12]87

Numro 448

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhisinden Rıstak nâhiyesine tabi' Tillo karyesi ahâlilerinden hakipayi samilerine arzuhâl iden Şeyh Hüseyin bin Hacı Abdurrahim meclis-i temyîz-i livâ da Siird kasabası mahallâtından Ras Mahallesi ahâlilerinden Abdo bin Abdullah muvâcehesinde merkûm Abdo tarh-i i'lâmdan altı ay mukaddem benden iştirâ eylemiş olduğu ... esmânından yüz kırk üç guruş alacak hakkım tahsîl olunub bana teslim olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's - suâl ol dahi cevâbında cihet-i mezkûreden merkûm Şeyh Hüseyin bin mezbûrun yüz kırk üç guruş deyni olduğunu tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve i'tirâfıyla ikrâra meblağ-ı mezkûr yüz kırk üç guruşu müddeî-i merkûm Şeyh Hüseyin bin mezbûra edâ ve teslimiyle müddeâ aleyh merkûm Abdo bin Abdullah'a ilzâm olunduğu bi't- tescil huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 29 Zilhicce sene [12]87

Numro 449

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Ân-asıl Halebü's- Şehba vilayeti ahâlisinden olub livâ- i Siird mahallâtından Verras Mahallesi ahâlîlerinden Devlet-i Âliyye'nin Keldani milletinden Hoce Fethullah veled-i Elyas ... livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûr mahallâtından Süveyka Mahallesi ahâlîlerinden Devlet-i Âliyye'nin Prut milletinden iş bu ba'is'ül kütübül müstetâb Makdis Musa veled-i Makdis Yakub muvâcehesinde ikrâr-ı tam ve takrir-i kelam ve ta'bir-i 'ani'l merâm edüp akd-i âti-i zîkrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahihamızda münselik olub Hasan Vehbi Efendi bin Süleyman Ağa'dan şirâ'en mâlik olduğum Şeyh Halef Mahallesi kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı Berho veled-i Makdis Melko ve Makdis Saha'nın ve Agob haneleri ve berüde Murad veled-i ... hanesi ve tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî de vaki' üç bâb oda ve iki ... ve tahtânî de vaki' üç eyvân ve bir bâb ahur ve bir oda ve bir su kuyusu ve bir bâb kademgahı(?) müştemil mülk-i menzilmi bi-cümle't- tevâbi tevâbi ve'l levâhik ve kaffeti'l hukuk ve'l- merâfik tarafından îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile on iki bin beş yüz guruşa müşteri-i merkûm Makdis Musa veled-i mezbûra bey' ve temlik

ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru müşteri- i merkûm yedinden bi't-tamam ve'l kemal âhz u kabz eyledik fi ma ba'âd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'iyyen alâka ve medhalimiz kalmayub müşteri-i merkûm Makdis Musa veled-i mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahihi ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüve'l vaki' bi't-talep ketb olundu [tarih yok]

Numro 450

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i siird mahâllatından Şeyh Halef Mahallesi ahâlisinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden arzuhâl iden Ohan veled-i Abdulehad meclis-i temyîz-i liva da mahalle- i mezkûr ahâlilerinden li-ebeveyn er karındaşı ba'is'ül i'lâm Agob veled-i mezbûr muvâcehesinde merkûm Agob'a ... teslim itmek üzere yedimden ve malımdan bir defa üç yüz otuz guruş bir defada ve def'a-i sanide yüz guruş ve def'a-i salise de yüz guruş ve def'a-i rabi'ada yüz yigirmi guruş cem'an dokuz yüz elli guruş zimmetinde tevkîf eylediği malım suâl olunub bana teslime tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında tarihten on gün akdem mahzâr-ı şuhûda miyânemizde cereyan iden ahz u i'tâmız rreviyyet muhâsebe olunub zimetim ba'de külli'l hesab rü'yet(?) iden yüz yigirmi guruş ile el-ân(?) zimmetinde deyni olduğu ikrâr ve mâ'da da'vâlarından birbirleri zimmetlerine ibrâ-i âmm ve ehadühümâ âherin ibrâlarını kabûl eylediği ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl külliyyen inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda adl ve makbûlü'ş -şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan millet-i mezkûrdan Simo veled-i Makdis Yusuf ve Makdis Hacı(?) veled-i Garibo namân kimesneler bi'l muvâcehe ale't-tıbkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şeriyye itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm ikrârında bulunduğu yüz yigirmi guruşu müddeî-i merkûm Ohân veled-i mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Agob veled-i mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 3 Muharrem sene 1288

SAYFA 181

Numro 451

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetü'l-müstetâb oldur ki

Livâ-i siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlisinden Abdurrezzak Efendi bin Hacı Salih ve Sor Mahallesi ahâlilerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) nâmun kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin millet-i mezkûr ahâlilerinden Makdis Melko ve Yusuf veled-i Berkerğör(?) nâmun kimesneler muvâcehelerinde her biri bi'l asâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub ... nâm mahallde vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Makdis Hevi veled-i Melko ve br tarafı müşteri-i merkûmlar ve bir taraftan bizim arsamız ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir mikdâr arsamızı tarafeynden icâb ve kabûlu havi ve şurûd -ı müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile iki yüz elli guruşa merkûman Melko ve Yusuf nâman kimesnelere bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde onlar dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temlik ve teslîm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz elli guruşa müşteriyan-ı merkûm yeddinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledik fi-mâ-ba'd arsa-i mahdûd-ı mezkûrda bizlerin asla alâka ve medhâllerimiz kalmayub müşteriyan-ı merkûmanların mülk-ı müşteri-i sahîh ve hakk-ı sarîhleri olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve hasbemâ yahtâra mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüvel vaki' bi't-talep ketb ve îmla olundu Fî 3 Muharrem sene [12]88

Numro 452

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Kassar Mahallesi ahâlilerinden Emin bin Ali meclis-i temyîz-i livâ da mahalle-i mezbûr ahâlilerinden ba'is'ül ilâm Sarrac Abdi bin Osman muvâcehesinde merkûm Abdi mahalle-i mezbûrda vaki' hanemin iksâlinde(?) olub babam müteveffâ-yı merkûmdan müntakîl hanemin tarafeyn-i ... kadîm tarafı bulunan iki yüz guruş kıymetli bir mikdâr arsa-i hâliyeme fuzûli tasarruf ider suâl olunub müdahale-i vaki'âsının def'ine tenbîh-i şer'i olunması muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl merkûm Abdi cevâbında bundan akdem vefât iden İbrahim bin Berho'nun derûn-i terekesinden ... olduğu halde vefât edüb hakîm-i esbak Mehmed Tefvik Efendi ve ashâb-ı garîm ve müteveffâ-yı mezbûrun eytâm ve hâliyesi Saliha binti Seyyid Tefvik ma'rifetleriyle arsa-i mezkûr bi'l müzayede ve rağbat-nâs inkitâ'ıyla arsa-i muharrereyi bey' ve on

seneden mütecâviz mutasarrıf olub ... müddeî-i merkûm Emin ibn mezbûr hâzır olduğu halde bey' eylediğini def'le ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl müddeî-i merkûmun inkârını mukârin merkûm Abdi bin mezbûrdan beyyine taleb olundukda evvelâ bâ- varâka-i meztûre sırran ve ba'dehü her biri mahalleleri ahâlilerinden ... ..leri bi'l icrâ adl ve makbûlü'- şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan ... Hasan Efendi bin Molla Mehmed ve Mahmud bin Yasin namân kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm müddeî-i merkûm Emin bin mezbûr eylediği da'vâ-yı mezkûresiyle muârazatdan ba'de'l men' ve bi't- tescil huzûr-ı âlilerine il'âm olundu Fî 3 Muharrem sene [12]88

Numro 453

Sebeb-i tahrîrû'l-kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sûk Mahallesi ahâlisinden Abdurrezzak Efendi bin Debbağ Hacı Salih ve Sor Mahallesi ahâlilerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) namân kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Sor Mahallesi ahâlilerinden ve millet-i mezbûrdan iş bu ba'is'ül kitâb Hano veled-i Seco mahzârında her biri bi'l asâle ikrâr takrir-i kelâm idüb akd-i âti-i zikrin sudûruna değin müştereken silk-i mülk-i sahîhlerimizde münselik olub Şeyh ... mescid-i şerîf civârında vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı cami-i mezkûr ve etrâf-ı selâsesi bizim müştereken mutasarrıf olduğumuz arsa-i mezkûr ile mahdûd tahminen bir kile tohum ist'âb ider br kıt'a arsa-i mahdûd-ı mezkûremizi tarafeynden icâb ve kabûlu havi ve şurûd -ı müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile iki yüz yetmiş beş guruşa merkûm Hano veled-i mezbûra bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yetmiş beş guruşa müşteri-i merkûm Hano veled-i mezbûr yeddinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd arsa-i mahdûd-ı mezkûrda bizim asla ve kat'a alâka ve medhâllerimiz kalmayub merkûm Hano'nın mülk-ı müştere-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ hüvel vaki' bi't-talep ketb ve îmla olundu Fî 17 Zilhicce sene [12]87

SAYFA 182

Numro 454

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahâllatından Karağol Mahallesi ahâlilerinden ve meclis-i temyîz-i livâ a'zâ-i ...tından sahib-i istid'â Abdullah Efendi bin Hacı İsmail meclis-i mezkûrda Ras mahallesi ahâlilerinden Hüseyin Ağa bin Tahir Ağa muvâcehesinde merkûm Hüseyin Ağa tarihten iki sene mukaddem Diyarbekirde olub Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Boyacı oğlu Durzi ...dan iştirâ eylediği iki yüz yigirmi guruş kıymetli bir ... simkâri ... ..nın esmânından kefil bi'l mâl olduğum cihetle Durzi-i merkûm benim merkûm Hüseyin Ağa'ya kefâletim hasebiyle meblağ-ı mezkûru ... eylemiş olduğu meblağ-ı mezkûr merkûm Hüseyin Ağa'ya suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl merkûm Adi cevâbında ...-ı mezkûru Durzi merkûm ... .. iştirâsını külliyyen inkârıyla hasmı merkûm Abdullah Efendi'nin inkârını mukârin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamağla merkûm Hüseyin Ağa bilâ beyyine ...sıyla müdde-i merkûm Abdullah Efendi ibn mezbûr mu'ârazatdan ba'de'l men' müdde-i merkûm Abdullah Efendi mar'uz-zikr da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ varâka-i mestûre mahalleleri ahâlilerinden Sarrac Ali bin İbrahim ve Abdi bin Osman ve Bezzaz Ali bin Hacı Ömer ve bakkal Mustafa ibn Hacı İsmail nâmun kimesnelerden sırran ve ba'dehü cerîde de mazbût'ül esâmi kimesnelerden bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Kassar Mahallesi ahâlilerinden Şakir bin Yusuf ve Mehmed bin Ali namân kimesneler meclis-i mezkûra hâzırân olub istişhâd(?) olunduklarında fi'l hakîka tarihten iki sene mukaddem merkûm Hüseyin Ağa'ya mezbûr terzi-i merkûm'dan iki yüz yigirmi guruşa iştirâ eylediği bir âded sîmkari ... ..sına merkûm Abdullah Efendi kefil bi'l mâl olub iş bu tarihten yigirmi gün akdem terzi-i merkûm Abdullah Efendiden eylediği meclis-i mezkûrda bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm meblağ-ı mezbûr iki yüz yigirmi guruşu müdde-i merkûm Abdullah Efendi bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Hüseyin Ağa bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 5 Muharrem sene [12]88

Numro 455

Sebeb-i tahrîr oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Kassar Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden ... bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Halime binti Said ile sağır oğulları Halil ve Said'in tesviye-i umûrlarına kıbel- şer'mizden mansûb vasileri mezbûre Halime binti mezbûr tarafından zıkr-i âti iki kıt'a tarla da'vâlarını fasl u hasm vekîl-i şer'ileri bulunan mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Hasan bin Emin meclis-i temyîz-i livâ da arazi memuru Hacı Salih Efendi bin Beco(?) hâzır bulunduğu halde mahalle-i mezbûr ahâlilerinden binbaşızâde Nuri bin Mustafa Ağa muvâcehesinde müvekkilem mezbûreye ve sağırân-ı merkûmanlara mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil Hacı Hoze(?) karyesi toprağında vaki' etrâf-ı erbâ'adan tarafeyn tarîk-i âmm ve bir taraftan merkûm Nuri bin mezbûrun arazisi ve bir taraftan müvekkilem mezbûrenin mevrûsu ...'dan müntâkil arazi ile mahdûd tahminen yigirmi kile siirdi tohum isti'âb ider tarlalarına merkûm Nuri çend seneden berü fuzûli müdahale ider suâl olunub müdahale-i vaki'asının def'le arazi-i mezbûrun mahallinde bana teslimi tenbîh-i şer'i olunması bi'l vekâle muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında mülk-ı mahdûd-ı mezkûrları gâib-i 'anil meclis babam Mustafa Ağa'nın mülkü olub ... ..da olduğunu ikrâr mâ'da müddeî-i merkûm Hasan ibn mezbûrun müvekkilem mezbûre Halime binti mezbûre ve sağırân-ı merkûmanların mevrûsleri müteveffâ-yı mezbûrdan müntâkil mülk mevrûseleri olduğunu külliyyen inkâr itmekle müddeî-i vekîl-i merkûm eylediği da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ bâ- varaka-i mestûre Hüseyin Ağa bin Abdullah ve Hasan Efendi bin Ali ve Şebho(?) bin Mahmud ve Hasan bin Mahmud nâmun kimesnelerden sırran ve ba'dehü cerîde de mazbûtü'l esâmi kimesnelerden âlenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Şeyh Abdulaziz bin Şeyh Abdulkadir ve ... bin ... namân kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i mezkûre Hâzıran olub âle't-tıbk'ül müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mûcibiyle müddeâ aleyh merkûm Nuri bin mezbûr müddeî-i vekîl-i merkûm Hasan ibn mezbûrun bi'l vekâle taleb-i da'vâ da bulunduğu arazi-i mahdûd-ı mezkûrlara müdahale itmemek üzere müddeâ aleyh merkûm Nuri bin mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu mâ-hüvel vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 5 Muharrem sene [12]88

SAYFA 183

Numro 456

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Siird tüccarlarından Halil Fethullah veled-i Elyas meclis-i temyîz-i livâ da derûn-i arzuhâlde mezkûrül isim Kassar Mahallesi ahâlisinden Kato(?) bin İsmail muvâcehesinde merkûm Kato da emti'â esmânından altı yüz yigirmi beş guruş bâ sened hakkım suâl olunub tahsil olunması muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfiyla ber mûceb-i âliikrâra meblağ-ı mezbûr altı yüz yigirmi guruşu müddeî-i merkûma edâ ve teslim itmek üzere merkûm Kato'ya ilzâm olunduğu Fî 5 Muharrem sene [12]88

Numro 457

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kur'âlarından Tillo karyesi ahâlilerinden ba'is'ül ilâm Ahmed Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahâlilerinde Süleyman bin Mehmed muvâcehesinde merkûm Süleyman bin mezbûra bundan bir sene mukaddem malımdan ve yedimden ikrâz ve kendinin benden istikrâz eylemiş olduğu doksan yedi buçuk guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl ol dahi cevâbında tayi'ân ve kat'iyyan ikrâr ve itirâfiyla ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûr doksan yedi buçuk guruşu müddeî-i merkûm Ahmed Efendi bin mezbûra edâ ve teslm itmek üzere müddeâ aleyh merkûma ilzâm olunduğu bi't-tescil huzûr-ı âlilerine ilâm olundu Fî 5 Muharrem sene [12]88

Numro 458

Sebeb-i tahrîrül-kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Ras Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden Molla Musa bin Molla Ali nâm müteveffâ sulbi sağire kızları Meryem nâm sağirenin tesviye-i umûruna kibel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecluden sağire-i mezbûrenin vâlidesi olub her vecihle umûr-ı vesâyetini reviyette kadar idüğü zeyl-i hüccet de muharrerül esâmi müslîmin ihbârlarıyla mütehakkık olan iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Fatıma binti Halil nâm hatun sağire-i mezbûrenin vakt-i

rüşd ve sedâdına değin hakîm-i mevki' sadr-ı küttâb tübâleh ve hüsn-ı meâb Efendi hazretleri dahi nasb u ta'yin buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesiyle kemâyenbağı edâya ta'ahhüd ve ilzâm itmeğın mâ hüve'l vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 6 Muharrem sene [12]88

Şuhûdül'l-hâl

Abdullah Efendi

Abdal Ağa

Abdurrezzak Efendi

Abdulaziz Efendi

Molla İsa

ve gayrihüm

Numro 459

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbiş-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından Sor Mahallesi ahâlisinden Tüccar Musa ve Mahmud ve Yusuf Abdulkerim livâ-i mezbûrun mutasarrıflarına mahsûs ...da bi'l cümle meclis-i idâre ve temyîz-i hukuk meclisleri hâzır buldukları halde ma'kûd-ı meclis-i şer'iyemizde âmmizâdeleri iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb tüccar Kasım ve biraderi Ali namân kimesneler mahzârında merkûman Kasım ve Ali ebnân mezbûr müteveffâ 'ammimiz Berho bin Mustafa nâm kimesne bilâ-veled vefât edüb verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Sin binti Şeyh Mustafa ile bana ve birâderlerim iş bu hâzır-ı bi'l meclis er karındaşlarım Mahmud ve Yusuf merkûman Kasım ve Ali nâmun vereselere inhisâr-ı tahakkukundan sonra müteveffâ-yı mezbûrun emlakından olub mahalle-i mezbûrda vaki etrâf-ı erba'adan bir tarafı Abdulaziz bin İsmail ve bir taraftan Safo(?) veled-i Melko ve bir taraftan Besimo veled-i Gazo(?) ve bir taraftan Osman bin İsa nâmun kimesnelerin mülk-i haneleriyle mahdûd tahtânide vaki' beş bâb oda ve bir eyvân ve fevkânî de vaki' iki bâb oda ve bir mikdâr havlu ve su kuyusu ve zokak kapusu müştemil hane-i mezkûrde olan iki bin beş yüz guruş kıymetli nisf mülk menzil ile beş yüz guruş kıymetli dört batman avane(?)nühâs ve üç yüz guruş kıymetli hurdavât menzil mâl mevrûsemizde olan yigirmi sehmdede dokuz sehmine merkûman Kasım ve

Ali ebnân mezbûran hisse-i şayi'âlarımızın bizlere edâsında muhalefet ider suâl olunub tereke-i müteveffâ-yı mezbûrda olan dokuz sehm hissemizin bizlere edâsında merkûman Kasım ve Ali ebnân mezbûrana tenbîh-i şer'i olunması muradlarımızdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl onlar dahi cevâblarında hakîm-i esbak Mehmed Tefvik Efendi zamanında mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûrun emlak ve eşyası tahrir olunub iş bu müddeiyun-ı merkûmanların hisse-i ırsiyeleri olan ber müceb-i kısım bin yüz kırk üç gurus otuz pare hisseleri olub ...da merkûman Mahmud ve Yusuf namân kimesnelerin

SAYFA 184

Devamı

taraflarından vekil ve vasileri bulunan er karındaşı iş bu hâzır-ı bi'l meclis er karındaşı merkûm Musa kendi tarafından asâleten ve merkûman taraflarından vesâyeten ve vekâleten meblağ-ı mezbûr bin yüz kırk üç gurus otuz pare hisseleri benim ve er karındaşım merkûm Ali yedinden ahz u kabz edüb mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Berho ibn mezbûrun tereke-i muharreresinde bizim zimmetlerimizi ibrâ-i âmm ile ibrâ eylediğini müddeâ aleyhiman merkûman Kasım ve Ali ebnân mezbûran meclis-i mezkûrda ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl anlar dahi cevâblarında külliye inkârlarını mukârin müddeâ aleyhimân merkûmân eyledikleri da'vâ-yı mezkûrelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda adl ve makbûlüş- şehâde idükleri kıbel-i şer'imize ihbâr olunan Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden Abdulaziz Efendi bin Seyyid Hüseyin ve Yusuf bin Yasin namân kimesneler meclis-i şer'e hâzıran olub ale't-tıbkü'l müddeî meblağ-ı mezkûrun müddeîyun-ı merkûmanlara müddeâ aleyhimân merkûman Kasım ve Ali ebnân mezbûrana edâ eyleyüb anlar dahi tereke-i müteveffâ-yı mezbûran zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ eyledikleri vech-i şer'i üzere ba'de'l isbât ve'l hakîm müddeîyun-ı merkûmanlarına meclis-i şer'ide müddeâ aleyhimân merkûmânlar muvâcehelerinde her biri cem'-i umûrunda ... ol vecihle ikrârat ve tasarrufları caiz ve ... oldukları halde da'vâ-yı ve takrir-i kelâm iderlerken mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Berho bin mezbûrun ber vech-i muharrer emlak ve eşyası hîn-i tahririnde noksan-ı kıymet birle tahrir olunub ve er karındaşım merkûm Yusuf'un dahi hal-i hâzırında tahrir olduğuna binaen kısmet-i mezkûre gayri müstakim olmağla ... ve tahrir olunub miyânelerimizde alâ mâ-farazallahu teâla tevzi' ve taksim olunması bi'l asâle muradlarımızdır deyü her biri ba'de'd da'vâ ve lede's- suâl müddeâ aleyhimân

merkûmânlar cevâblarında tereke-i mezkûrun hîn-i tahririnde merkûm Musa vasi-
mansûbu olduğu halde tahrir olunduğunu meclis-i mezkûrde ba'de'd da'vâyı eyledikleri
da'vâ-yı mezkûrelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sâdedinde
iken miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla tarafeyn bi'r-rızâ sekiz yüz
guruş üzerine inşa-i akd-i musâlaha edüb ve bedel-i sulh-ı mezbûr sekiz yüz guruşu
müddeî-i merkûmanlara meclis-i sulhda ... ve teslim eylediklerinde anlar dahi tereke-i
müteveffâ-yı mezbûrdan müddeâ aleyhimân merkûmânların zimmetlerini ibrâ-i âmm ile
ibrâ ve iskât hakk eylediklerinde ehadühüma âherin sulh ve ibrâlarına ba'de'l kabûl
husûs-ı mezbûra müteâllık her biri birbirleri zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ eyledikleri
mâ- hüve'l vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 6 Muharrem sene 1288

Şuhûdül'l-hâl

Abdullah Efendi

Molla Mahmud Efendi

Hacı Mehmed Efendi

Hasan Efendi

... Efendi

Hamid bin Genco

Hacı İsmail bin Seyyid Hamza

Zeynelabidin

Seyyid Abdulaziz Efendi

Abdal Ağa

İsmail bin Mehmed

İsa bin Mahmud

Esad bin Osman

... bin Hacı Hüseyin

mine'l hâzırân ve gayrîhûm

Numro 460

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi ahâlilerinden hakipayi samilerine arzuhâl iden Ali bin Mehmed tarafından zıkr-i âti mülk ve arazi ve ... da'vâlarını fasl u hasm vekîl-i şer'isi bulunan karye-i mezbûr ahâlîlerinden Abdulğafur bin Molla Yasin livâ-i mezbûrun meclis-i şer'imizde ma'kûd meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlîlerinden Hacı Abdi bin Hacı Cibraîl muvâcehesinde merkûm Hacı Abdi de müvekkilim merkûm Ali'de bin beş yüz guruş alacak hakkım var deyü müvekkilim merkûm Ali babası merkûm müteveffâ Mehmed bin Ali'den müntâkil karye-i mezbûr toprağında vaki' ... nâm mahallde ve etrâf-ı erba'adan bir tarafı kendi vasisi ve bir taraftan Hacı Ali bin Nam(?) tarlası bir taraftan Molla Abdulmecid ve bir taraftan Ali bin Ahmo ve bir taraftan Hüseyin bin Abdi ve bir taraftan mezkûr Hüseyin bin Abdo tarlaları ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... nâm mahallde vaki' bir taraftan Molla Abdulmecid ve bir taraftan Sofî Hami ve bir taraftan mezkûr abdulmecid tarlaları ve dere ile mahdûd bir kıt'a tarla ile Fethulmeruc(?) nâm mahallde vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Osman bin Abdi ve Şeyh Mehmed Efendi mülk tarlaları ve bir taraftan ... .. tarik ve bir taraftan İbrahim ve Ahmed ... Malik bin Abdullah ve Molla Abdulmecid tarlalarıyla mahdûd bir kıt'a tarla ile bostan ... nâm mahallde vaki' bir taraftan ... mescid-i şerîf tarlası ve bir taraftan Hasan bin Hacı tarlası ve bir taraftan yine mescid-i mezkûr tarlası ve bir taraftan muhtar Ahmed tarlası ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... nâm mahallde vaki' etrâf-ı erbâdan bir tarafı karyemiz mescid-i şerîf mevkûf tarla ve bir taraftan Hamo ve bir taraftan ...

SAYFA 185

Devamı

karyesinde mescid-i şerîf e mevkûf tarla bir taraftan dere ile mahdûd bir kıt'a tarla ile bostan Teşko(?) nâm mahallde vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Mustafa ve Nuri ebnân Hacı Ali ve tarafeyn kebîr dağ ve bir taraftan dere ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... nâm mahallde nâm mahallde vaki' etrâf-ı erba'adan br tarafı bintireş tarlası ve bir taraf Hasan bin Mahmud ve bir taraftan tarîk ve dere ile mahdûd bir kıt'a tarla ile Bostan(?) Elharir(?) nâm mahallde vaki' etrâf-ı erbâ'adan bir tarafı Hacı Hamdi tarafeyn

Abdulğafur tarlası ve bir taraftan karye-i mezbûr ile mahdûd bir kıt'a tarla ile Bestdan(?) dimekle arif nâm mahallde vaki' etrâf-1 erbâ'adan bir tarafı Abdulehad tarlası ile bos... dimekle ârif etrâf-1 erbâ'adan bir tarafı tarîk ve bir tarafı Abdulğafur tarlası ve bir tarafı Nasır tarlası ve bir taraftan emlak tarîki ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... .. dimekle ârif etrâf-1 erbâ'adan bir tarafı Abdulğafur tarlası ve bir taraftan karye-i mezkûrun ... tarlası ve br taraftan Yusuf bin Temo tarlası ve bir taraftan Nuri ve Abdulğafur tarlası ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... .. dimekle arîf etrâf-1 erba'adan bir tarafı Yasin bin Taha ve Ahmed ve Hasan ve Haşino tarlaları ve bir taraftan Osman bin Hacı Osman tarlası ve bir taraftan Şeyh Hamid tarlası ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... .. Elhaş(?) nâm mahallde vaki' etrâf-1 erba'adan bir tarafı Abdurrahman bin Molla Musa tarlası ve bir taraftan Yasin tarlası ve bir taraftan Hacı Ali bin Ömer tarlaları ve bir taraftan dere ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... dimekle arîf etrâf-1 erba'adan bir tarafı dere bir tarafı Baytar Ahmed ve bir taraftan Yasin bin Hasan tarlaları ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... .. nâm mahallde vaki' etrâf-1 erba'adan bir tarafı Hamza bin Abdurrahim ve bir tarafı Simo bin Abdi ve tarîk ve bir tarafı vakıf tarla ve bir taraftan Abdulğafur tarlası ile mahdûd bir kıt'a tarla ile Çeme Hacı Kasım dimekle arîf bir tarafı Şeyh Ahmed tarlası ve bir taraftan Hüseyin bin Abdi ve Hacı tarlaları ve bir taraftan ...da bir taraftan Hasan ve Hamdi tarlaları ie mahdûd bir kıt'a tarla ile ... .. etrâf-1 erba'adan bir tarafı dere ve tarafeyn Muhtar Ahmed tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a tarla ile ... dimekle arîf bir kıt'a tarîk ve bir tarafı Mustafa bin Halef ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı Hasan ve Mahmud ebnân Azdo bağları ile mahdûd bir kıt'a kürüm ve derûnunda altı âded batum ve iki âded armud ağaçlarıyla kürüm-ı Seydan(?) nam mahallde vaki' bir taraftan bağ ve tarafeyn tarîk ve bir taraftan Şeyh Mehmed Efendi bu bağı ile mahdûd bir kıt'a kürüm ile ... tarlası derûnunda mefûs altı âded batum ağacı ve Abdulğafur tarlasında kiralık on âded batum ağaçları ve Şeyh Mehmed Efendi tarlasında ve ... tarlalarında kezâlik üç âded batum ve ... tarlasında mefrûs üç sâk ve Hacı Yasin ...da kezâlik on üç âded batum ve iki âded armud ağaçlarında mülk-i arazi-i kıta'ât-1 muharrerelerde ve kürüm-ı mahdûd-ı mezkûrlarda müvekkilim merkûm Ali'nin hissesi olan kırk sekiz sehmdede on dört sehmdede merkûm Hacı Abdi Efendi fuzûli tasarruf ider suâl olunub hisse-i muharreresine olan hüdahalesinin def'ine tenbîh-i şer'i olunub husûs-ı muharreresi olan on dört sehmdede mahallerinde bana teslim olunması bi'l vekâle muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl merkûm Hacı Abdi Efendi

cevâbında iş bu müddeî-i vekîl-i merkûm Abdulğafur'un bi'l vekâle benden taleb-i da'vâ da bulunduğu arazi-i kıta'ât-ı muharrereleriyle kürüm-ı mahdûd-ı mezkûrlar da olan on dört sehmi meblağ-ı mezbûr mukabelesinde iştrâ ve semeni olan meblağ-ı mezkûr bin altı yüz elli dört guruşu müddeî-i asıl-ı merkûm Ali bin mezbûra edâ eyledikten sonra emlâk-ı muharrelere şirâen mülkü olduğunu meclis-i mezkûrda ba'de'd da'vâ-yı ve lede's-suâl ol dahi cevâbında külliye inkârını mukârin müddeâ aleyh merkûm eylediği da'vâ-yı mezkûresini mübeyyn beyyineye havâle oldukda evvelâ bâ varakâ-i mestûre karye ahâlilerinden ... Şeyh Mehmed Efendi bin Hacı Musa Efendi ve Muhtar ahmed bin Abdullah ve

SAYFA 186

Devamı

muhtar-i sani Şeyh Osman bin Abdullah ve Yusuf nâmun kimesnelere sırran ve ba'dehü ceride de mazbût'ül esâmi kimesnelere âlenen tezkîyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü's-şehâde idükleri kibel-i şer'imize ihbâr olunan Şeyh Hasan bin Şeyh Hasan ve Şeyh ... namân kimesnelere meclis-i şer'i'l ... işhâda hâzıran olub istişhâd olundukda fi'l hakika müddeî-i asıl-ı merkûm Ali bin mezbûr arazi-i mahdûd-ı mezkûrlar ile kürüm-ı muharrereleri ve eşcâr-ı mezkûreleri tarih-i mezkûrde müddeâ aleyh merkûm Hacı Abdi Efendi'ye bin altı yüz elli dört guruşa bey-i kat'ı mübaya'a edüb ve hakk-ı mezkûresini merkûm Abdi Efendi yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eylediğini vech-i şer'i üzere ale't-tıkkü'l müddeî edâ-i şehâdet-i şer'iyye itmeleri mücibiyle müddeî-i vekîl-i merkûm Abdulğafur bi'l vekâle eylediği da'vâ-yı mezkûresini ber vech-i şer'i mu'ârazatdan ba'de'l men' huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 7 Muharrem sene 1288

Numro 461

Sebeb-i tahrîr'ül-kitâb oldur ki

Livâ-i Siird mahâllatından zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe Hesna binti Abdulkadir nâm hatun ile şer'iki mahalle-i mezbûr ahâlilerinden Abdulgani bin ...(silik) nâm kimesne müştereki-i merkûme Hesna tarafından vekâleten ve kendi tarafından asâleten livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde mahalle-i mezbûr ahâlilerinden iş bu ba'is'ül kitâb Ali bin Seyyid Yusuf nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Abdulgani kendi tarafından asâleten ve mezbûre tarafından vekâleten ikrâr ve takrir-i kelâm edüb akd-ı âti zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahihlerimizde münselik olub mahalle-i

mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı benim ve bir taraftan Şeyh Süleyman ve tarafeyn müşteri-i merkûm ile mahdûd bir bâb odayı tarafeynden icâb ve kabûlü havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru müşteri-i merkûm yedinden bi't- tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledim fi-mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim bi'l asâle ve ve bi'l vekâle alâka ve medhâlim kalmamıştır deyü ikrâr ... ..(silik) şer'i mâ- hüvel vaki' Fî 7 Muharrem sene 1288

Numro 462

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tabi' Rıstak nahiyesi kurâlarından sahib-i istid'â Tillo karyesi ahâlilerinden Şeyh Halid bin Molla Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da Nazif Mahallesi ahâlilerinden ve piyade onbaşısı ve birâderi Abdi ebnân Musa Hasan muvâcehelerinde merkûm Musa da yetmiş altı guruş ve birâderi Abdi de lahm esmânından yigirmi guruş cem'an doksan altı guruş hakkım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl merkûm Abdi yigirmi guruş deynini ikrâr edüb merkûm Musa'nın inkârını mukârin müdde-i merkûm da'vâ-yı meşrûhelerini mübeyyin beyyineye taleb olundukda isbât itmek sadedinde iken miyânelerine muslihûn ve müslimîn tavassutlarıyla kırk guruş üzerine inşâ-ı akd-ı musâlaha olunub bedel-i sulh-ı mezbûr kırk guruş ile merkûm Abdi'nin ... bulunduğu yigirmi guruş cem'an altmış guruş müdde-i merkûm Şeyh Halid bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyhimân merkûmân Musa ve Abdi ebnân mezbûra tenbîh-i şer'i olduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 11 Muharrem sene [12]88

Numro 463

Sebeb-i tahrîrül-kitâb ve hüccetül-müstetâbi's-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsına tabi' Rıstak nahiyesine tabi' Halenze karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden İsa bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Azime binti Cibrail ve kebîr oğlu Derviş ve kebîre kızları Halime ve sağireleri Melfure(?) ve Emine'ye münhâsır olduğu lede's- şer'ü'l enver tahakkûkundan sonra sağire nâm merkûman Melfûre ve Emine bintân mezbûrelerin tesviye-i umûrlarına kıbel'i şer'imizden mansûb vasi Hızır bin Yusuf nâm kimesne ile

zevce-i mezbûre kebîr-i mezbûre tarafından vekîl olub vekâleti sabit olan ibn kebîr merkûm Dervîş nâm kimesneler livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde lâzımü'ş-şerîfde karye-i mezbûr ahâlilerinden Abdulaziz bin Salih nâm kimesne muvâcehesinde bi'l- vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı merkûm İsa'nın duyûn terekesinden ezyed olduğu halde vefât itmekle duyûn kesiresi olmağla menkûl terekesi düyununa vefâ itmemekle akâriyesi şer'an bey' olunub istifâ-yı deyn olunmak lazım geldiği ecluden müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olub karye-i mezbûrda vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı müşteri-i merkûm Abdulaziz ve bir tarafı Mehmed bin Hamid ve bir taraftan Mervan bin Mahmud ve bir taraftan müteveffâ-yı mezbûrun ...sı ve ma'rifet-i tarafı-ı şer'iden verilen izn-i hüccet mantûkunca karye-i mezbûrda ve mecma'-nâs olan olan mahallerde nidâ ve müzâyede da olundukda rağbat-nâs inkitâ'ında mezbûr Abdulaziz bin mezbûr üzerinde yüz yigirmi guruş üzerinde karar edüb ziyâde ile taleb-i ahzı dahi olub meblağ-ı mezbûr oda-i mahdûd-ı mezbûrun el-yevm ... idiğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l- esâmi müslîmin ihbârlarıyla mütehâkkık olmağla mûcibiyle oda-i mahdûd-ı mezkûru bi'l cümleti't-tevâbi ve'l-levahik ve kâffeti'l-hukuk ve'l-mürâfik tarafeynden icab ve kabûlü havi ve şurut-ı müfsideden ârî bey'-bat-ı sahîh-i şer'le mezbûr Abdulaziz bin mezbûra yüz yigirmi guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru müşteri-i merkûm yedinden bi't-tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim bi'l asâle ve bi'l vekâle alâka ve medhâllerimiz kalmayub müşteri-i merkûm Abdulaziz bin mezbûrun mülk-i müşterâ-i sahîhi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur didikde keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdik-i şer'î mâ-hüvel vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 12 Muharrem sene [12]88

SAYFA 187

Numro 464

Sebeb-i tahrîrü'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâbi'ş-şer'î oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhisinden Rıstak nahiyesine tabi' Tillo karyesi ahâlilerinden Mahmud bin Ali tarafından zikr-i âti mülk-i kürüm da'vâsını fasl u hasm bi'l muvâcehe vekîl-i şer'isi Süleyman bin Mehmed meclis-i temyîz-i livâ da karye-i mezbûr ahâlilerinden Yusuf bin Ahmed muvâcehesinde merkûm Yusuf'un

babası Ahmed müvekkilim merkûmun babası müteveffâ-yı mezbûr Ali'den bi'l-ırsı'ş-şer'i müntâkil karye-i mezbûr toprağında vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hacı Halil bin Yasin ve tarafeyn Şeyh Ahmed bin Fato ve bir taraftan Ömer ... ile mahdûd on altı amelelik bin iki yüz guruş kıymetli bir kıt'a mülk-i mahdûd-ı mezkûresine müteveffâ-yı merkûm Ahmed ve oğlu Yusuf sekiz seneyi mütecâviz fuzûli tasarruf ider suâl olunub kürüm-i mahdûd-ı mezkûrde olan müdahalesinin def'le mahallinde bana teslimi tenbîh-i şer'i olunması bi'l vekâle muradıdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında tarihten on üç sene mukaddem iş bu müddeîm vekîl-i merkûm Süleyman bin mezbûrun müvekkilim merkûm Mahmud bin mezbûrun babası Ali bin mezbûr düyûn terekesinden ezyed olduğu halde vefât edüb sulbî kebîr oğlu Apo(?) bin mezbûr iş bu müddeîm merkûm Süleyman bin mezbûrun müvekkilim merkûm Mahmud bin mezbûrun kıbel-şer'imizden vasi bulunduğu ecluden karye-i mezbûrda sabitü'l vekîl bulunan Derviş Efendi ve ashâb-ı garimleri ma'rifetle bi'l müzayede rağbât-ı nâs inkitâ'ıyla babam müteveffâ Ahmed bin Mehmed üzerinde beş yüz guruşa karar edüb ziyâde ile taleb-i âheri zuhûr itmekle babam müteveffânın mülk müşterâsı olub ve babam müteveffânın vefâtından berü mutasarrıf olduğu meclis-i mezkûra merkûm Yusuf bin mezbûr ba'de'd da'vâ-yı ve lede's- suâl vekîl-i merkûm Süleymanın inkârını mukârin müddeâ aleyh merkûm Yusuf bin mezbûr da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda evvelâ karyeleri ahâlilerinden Şeyh İshak bin Şeyh İbrahim ve Şeyh Ahmed bin Hacı Hasan ve Şeyh Süleyman bin Hamza Efendi ve Şeyh Mustafa bin Şeyh Kasım nâmun kimesnelerden sırrân ve ba'dehü cerîde de mazbûtü'l esâmi kimesnelerden alenen tezkiyeleri bi'l icrâ adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûr ahâlilerinden Derviş Efendi bin Hacı Ali ve Süleyman bin Ahmed namân kimesneler bi'l muvâcehe vech-i şer'i üzere ale't-tıbkü'l müddeî isbât itmeleri mûcibiyle ba'de'l hüküm müddeî-i vekîl-i merkûm Süleyman bin mezbûr da'vâ-yı mezkûresiyle müddeâ aleyh merkûm Yusuf bin mezbûra bilâ -beyyine mu'ârazatdan ba'de'l men' mülk-ı bağ-ı mahdûd-ı mezkûre müdâhale itmek üzere vekîl-i merkûm Süleyman bin mezbûra tenbîh-i şer'i olunduğu mâ- vaki' bi't-taleb ketb olundu Fî 15 Muharrem sene [12]88

Numro 465

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından sahib-i istd'â Babüddarb Mahallesinden Molla Mahmud bin Hasan Efendi meclis-i temyîz-i livâ da İran Devleti teb'âsından Ali bin Mehmed muvâcehesinde teb'a-i merkûmdan Hacı Ali nâm kimesneye malımdan ve yedimden mübaya'a ve kendinin benden iştirâ eylediği bin yüz elli yedi guruş kıymetli şa'ir ve ... esmânlarından alacak hakkımı mutâllege eylediğimde merkûm Ali bin mezbûr meblağ-ı mezbûr hakkım mukablesinde tarihten on beş gün akdem bir re's siyah ester hayvanını bin iki yüz guruş kıymet takdiriyle bana bey' ve teslim ve ben dahi kabz ve kabûl eylemiş olduğum hayvan-ı mezkûru NAlband hanı'ından getürmiş olduğu malım suâl olunub alıverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's-suâl ol dahi cevâbında refikim Hacı Hacı Ali bin mezbûrun merkûm Molla Mahmud bin mezbûra ber- vech-i muharrer şa'ir ve ... esmânlarına kefil olub ve hayvan-ı mezkûru rehîn eylediği ba'de'd da'vâ-yı ve tarafeyn da'vâ-yı mezkûrelerini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedlerinde iken miyânelerine müslîhûn ve müslimin tavassutlarıyla müddeî-i merkûm Molla Mahmud bin mezbûr bi'r-rıza ester-i mezkûru bali(?) -i merkûm Ali bin mezbûra teslim edüb meblağ-ı mezbûr bin yüz elli yedi guruşu merkûm Molla Mahmud bin mezbûra edâ ve teslime merkûm Hacı Ali bin mezbûra ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 16 Muharrem sene [12]88

SAYFA 188

Numro 466

ARAPÇA

Terekede Hak isteme üzerine açılan dava söz konusudur.

Davacı: Hacı Hasan ibn Seyyid Hamza essiracın çocuklarının (Taha, Yasin, Burho ve Aişe) vasisi el Melle musa ibn Hacı Ömer'dir.

Davalı: Abdal ibn Abdurrahim'dir.

İddia: çocukların terekesinden kalan bir miktar paranın ödenmediğine dairdir

Karar: Şahidlerin teyidiyle paranın verildiğinin ispatı sonucu dava davalı lehine sonuçlanmıştır.

Numro 467

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mutasarrıflığı Kazâlarından şırvan kazâsına tabi' Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi ahâlilerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe Fatıma binti Şeyh Mustafâ nâm hatun tarafından zıkr-i âti hukuk da'vâsını fasl u hasm vekîl-i şer'isi bulunan karye-i mezbûr ahâlilerinden zevc-i dahli Ahmed bin Hacı İsmail meclis-i şer'imiz livâ da karye-i mezbûr ahâlilerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Şeyh Hasan bin Şeyh Hasan muvâcehesinde müvekkilem zevcem mezbûre Fatıma binti mezbûrun karye-i mezbûr ahâlilerinden Nasır bin ... nâm kimesnede olan cihet-i karz bin yüz seksen sekiz buçuk guruş alacak hakkını iş bu müddeâ aleyhîm merkûm Şeyh Hasan bin mezbûra havâle-i cihet(?)'i şer'i ile edüb merkûm Şeyh Hasan dahi havâle-i mezkûreyi ba'de'l kabûl ve'l ahz nezdinde i'fâ eylemiş olduğu meblağ-ı mezkûrun aliverilmesi ba'de'd da'vâ- yı ve lede's suâl ol dahi cevâbında iş bu müddeîm vekîl-i merkûm Ahmed bi'l vekâle taleb-i da'vâ da bulunduğu meblağ-ı mezkûru ikrâr lâkin meblağ-ı mezkûrdan üç yüz yetmiş beş guruşunu asile-i merkûme Fatıma emriyle(elüyle) kendi umûruna ... .. istisâlen eylediği meblağ üç yüz yetmiş beş guruş mahsûbiyeti icrâ olunmak muradıdır deyü sâbitü'l vekâle

SAYFA 189

DEVAMI

merkûm Şeyh Hasan eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât itmek sadedinde iken müddeâ ve müddeî aleyh miyânelerine müslîhûn ve müslimin tavassutlarıyla tarafeyn bi'r-rızâ bin guruşa inşâ-i akd-ı musâlaha birle bedel-i sulh-ı mezbûr bin guruşu meclis-i sulhda müddeî-i vekîl-i merkûm Ahmed bin mezbûra edâ ve teslim eyledikde ol dahi bi'l vekâle cihet-i mezkûreden müddeâ aleyh merkûm Şeyh Hasan bin mezbûrun zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât ve ehadühüma âherin sulh ve ibrâlarını kabûl eyledikleri bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olunduFî 17 Muharrem sene [12]88

Numro 468

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'ânın derûn-i arzuhâlde mezkûrül esâmi Fersaf karyesi ahâlîlerinden Hasan bin İbrahim meclis-i temyîz-i livâyâ celb olunub isticvâb olundukda müddeî-i merkûm Makdis Melko veled-i Harun'a iki yüz guruş deyni olduğunu ikrâr ve itirâf itmeğle ber

mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezkûrun müddeî-i merkûma edâsıyla tenbîh-i şer' olunduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 17 Muharrem sene [12]88

Numro 469

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Sahib-i istid'â Devlet-i Âliyye'nin Keldani Milletinden Şimas Cibrail veled-i Şimas Aboş(?) meclis-i temyîz-i livâ da Fersaf karyesinden Hasan bin İbrahim muvâcehesinde merkûm Hasan bin mezbûra mâl- fatura esmânından beş yüz elli guruş alacak hakkım suâl olunub aliverilmesi muradımdır deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında cihet-i mezkûreden beş yüz elli guruş deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmekle mûcibiyle ber mûceb-i âli ikrâra meblağ-ı mezbûrun müddeî Hoce Cibro' ya edâsıyla ilzâm olunduğu huzûr-ı âlilerine i' lâm olundu Fî 27 Mart sene [12]87

Numro 470

Sebeb-i tahrîrül-kitâbü'- şer'i

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvân nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Tillo karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe iş bu ba'iset'ül kitâb Emine binti Halil nâm hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde lazımu't teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i merâm edüb ga'ib-i 'anil meclis Hızır bin Hamid nâm kimesne sadr kızım Saide binti Hacı Mahmudun zevci olub hâl-i zevciyet miyânelerinde kâim iken firâşından hâsıl ve ve kızım mezbûreden mütevellid mütevellide iş bu hâzır-ı bi'l meclis sağır oğlu Musa ve sağire kızı Halime namân sağiranlar bi-hakkü'l ...(?) kızım mezbûrenin hacr ve terbiyesinde iken kızım mezbûre Saide binti mezbûr mütevefîye olmağla muhafaza(?) şer'an benim olduğu ecluden hâlâ sağırân-ı mezbûran Hacire ve ... olunduğu ecluden nafakâ ve kisve- bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesi için babası ga'ib-i 'ani'l meclis mezbûr üzerine kibel-i şer'imizden ... meblağ-ı farz ve takdir olunmak matlûbumuzdur deyü mezbûre Emine hatunun takdir-i müşerrah vakı'â mutâbık zikr-i âti meblağ kadar ma'rûf ... .. ihbârlarıyla mütehâkık olmağla hakîm-i mevki' sadr-ı küttâb efendi hazretleri sağırân-ı mezbûranlara nafaka ve kisve- bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesi için babaları ga'ib-i merkûm Hızır bin mezbûr üzerine iş bu tarih-i kitâbdan şimdiye kırk guruş farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc ve sarf ve lede'l harc istidâneye ve ga'ib-i merkûm Hızır bin mezbûr üzerine rucu'â merkûme

Emine binti mezbûra izn virmeğın mâ- hüve'l vaki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu Fî 18
Muharrem sene [12]88

SAYFA 190

Numro 471

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird kazâlarından Şirvân nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi sâkinlerinden mukkir ve ma'rûf olub ... .. olan Halef bin Yasin nâm kimesne livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezbûr ahâlilerinden iş bu ba'is'ül i'lâm Mustafa bin Faris nâm kimesne muvâcehesinde bi'l vilâye ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Mustafa bin merkûm Faris velisi bulunduğum li-ebeveyn kız karındaşım Adile'ye ... talib ve râğıb olmağla beş yüz kırk guruş mehr-i mu'eccel tesmiyesiyle iş bu meclis-i şer'i de ve mahzâr-ı şuhûda hemşirem mezbûre Adileyi merkûm Mustafa bin Kasım'a bi'l vilâye akd ve tezdî' eyledim dedikde merkûm Mustafa dahi ber vech-i muharrer tezvîc ve kabûl itmekle bi't-tescîl huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu Fî 28 Mart sene [12]87

Numro 472

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden hakipayi samilerine arzuhâl iden iş bu ba'is'ül i'lâm Mahmud bin Abdurrahim livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde livâ-i mezbûra tabi' Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesinde kâin Fersâf karyesi ahâlilerinden Hasan bin İbrahim nâm kimesne ile babası merkûm İbrahim birbirlerine kefil bi'l mâl ve kefil bi'n-nefs olarak benden iştirâ ve benim kendilerine mübaya'â eylediğim Haleb meta'ı mâl-fatura esmânlarından iş bu yedimde bulunan iki kıt'a deyn senedleri mantûkunca dokuz yüz seksen beş guruş alacak hakkımın bana edâsında muhalefet iderler suâl olunub meblağ-ı mezbûr malımın merkûm Hasan bin mezbûrdan tahsil olunub alıverilmesi muradımdır deyü deyü ba'de'd da'vâ ve lede's suâl ol dahi cevâbında babası merkûm İbrahim ile kendünün cihet-i mezkûreden ol kadar meblağ deyni olduğunu ikrâr lâkin deyn-i mezkûresine mahsûb olmak üzere ....nakd üç yüz guruş ile beheri elli birer guruş otuzar pare kıymetli otuz üç aded ağnâm bahâsı cem'an 199 guruş ...(silik) pare mâl merkûmdan deyn-i muharrerem

olan dokuz yüz seksen beş gurusunu ikrârıyla mütebâki olan bin beş gurusu on pare malımın ...(silik) ve teslime tenbîh-i şer'i olunmak muradıdır deyü ol dahi meclis-i mezkûrde ba'de'd da'vâ-yı ve lede's-suâl külliyyen inkârını mukârin müddeâ aleyh merkûm eylediği da'vâ-yı meşrûhesini mübeyyin beyyineye havâle olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz birle istihlâf dahi taleb olmamağı mûcibiyle meblağ-ı mezkûr dokuz yüz seksen beş gurusu müdde-i merkûm Mahmud bin mezbûra edâ ve teslim itmek üzere müddeâ aleyh merkûm Hasan ibn mezbûra tenbîh-i şer'i olundu Fî 19 Muharrem sene [12]88

Numro 473

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Livâ-i Siird mahallâtından Ras Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin İbrahim nâm müteveffânın sulbiye-i sağire kızları Hacire ve Aişe namân sağirelerin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'imizden bir vasi nasb u ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu eelden sağirtân-ı mezbûretanların vâlideleri olub her vecihle umûr-ı vesâyete reviyette idiği zeyl-i hüccetde muharrerü'l esâmi müslimin ihbârlarıyla mütehâkkık olan iş bu ba'is'etü'l kitâbü'l müstetâb Halime binti Ömer nâm hatun sağiretân-ı mezbûretânların vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin hakîm-i mevki' sadr-ı küttâb tûbâlehe ve müstetâb efendi hazretleri vasi nasb u ta'yin eyledikde ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lazimesini kemâyenbağı itmeğin mâ-hüvel vaki'bi't-taleb ketb olundu Fî 21 Muharrem sene [12]88

Numro 474

Sebeb-i tahrîrü'l-kitâb ve hüccetü'l-müstetâb oldur ki

An-Asıl Diyarbekir vilayeti mutasarrıflığından ma'muretü'l- aziz mutasarrıflığına tabi' Hanik(?) karyesi ahâlilerinden olub livâ- Siird'de mukîm mahalle çavuşlarından iş bu ba'is'ül kitâbü'l müstetâb Mustafa bin Mehmed Ali bin Mustafa ağa marü'z-zikr Siird meclis-i temyîz-i hukuk ve cenâbında ma'kûd meclis-i şer'ide ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i merâm edüb mezkûr Hanik(?) karyesinde vaki' etrâf-ı erba'adan bir tarafi Halilzâde Ebubekir Ağa hanesi ve bir taraftan K(g)içe oğlu hanesi ve bir taraftan Şeyh Mustafa bin Şahbo hanesi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd şirâ'en mâlik olduğum bir bâb hanemi tâlib ve rağbete(?) ve hâsıl olan semenini ahz ve kabz ve bana irsâl ve isâle ve husûs-ı vekâletin ... olduğu umûrun küllisine tarafımdan elhaletü'l

hazihi mezkûr ... kurâlarından mutasarrıflık merkezi bulunan mezra'a(?) karyesinde ...çavuşlarından li-ebeveyn er karındaşım Yusuf bin Mehmed Ali bin Mustafa Ağa'ya vekâlet-i âmme-i muzâfa(?) sahîh-i şer'i ile çavuş-ı merkûmu vekîl ve nâibü'l menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikde mâ-hüvel vaki'bi't-taleb ketb olundu Fî 24 Muharrem sene [12]88

SAYFA 191

Numro 475

Sebeb-i tahrîr oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi sâkinlerinden zâtları ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe ...(silik) binti İsmail nâman hatunlar livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden iş bu ba'is'ül ... ...(silik) Yusuf nâm kimesne mahzârında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'anil merâm iderek livâ-i mezbûr sükunda vaki etrâf-ı erba'adan bir tarafı mersûm Hacı Mahmud'un vakıf etimekci dükkânı ve bir taraf Ayn Salib ...(silik) ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd mahallemiz ahâlilerinden Seyyid Mustafa bin Seyyid Taha nâm kimesneden şîrâ'en mülk eylediğimiz dükkânımızın nısfını tarafeynden icâb ve kabûlu havî ve şurût-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile ... .. (silik) bey' ve temlîk ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz guruşa müşteri-merkûm yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledik fi-mâ'ba'ad dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrda bizim aslâ ve kat'iyen alâka ve medhâllerimiz kalmayub müşterimiz merkûm Salih bin mezbûrun mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarfîhi olmuştur keyfe mâ- yeşâ ve yahtâra mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer'i mâ hüvel vaki bi't-taleb ketb ve imlâ olundu [tarih yok]

Numro 476

Sebeb-i tahrîr oldur ki

Livâ-i Siird mahallâtından Nazif Mahallesi sâkinlerinden zâtları ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe ...(silik) binti İsmail nâman hatunlar livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden iş bu ba'is'ül ... (silik) Haşino bin Hacı İsmail nâm kimesne muvâcehesinde her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i

'anil merâm idüb akd-1 âti zikrin silk-i mülk-i sahîhamda münselîk bulunan livâ-i mezbûr sükunda kâin etrâf-1 erba'adan eski ... karyesinde vaki' etrâf-1 erba'adan bir tarafı merkûm Hacı Mahmud'un Etimekci dükkanı ve bir taraftan Ayn Salib çeşmesine ... bakkal dükkanı ve bir taraftan ...(silk) Mahmud mahallemiz ahâlilerinden Seyyid Mustafa bin Taha'dan şîrâ'en mutasarrıf olduğum bir bâb dükkan-1 mahdûd-1 mezkûrun ...(silk) icâb ve kabûlu havi ve şurûd -1 müfside'den arî bey'i sahîh-i şer'i ile sekiz yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellüm ve kabz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-1 mezbûru müşteri merkûm yeddinden bi't tamâm ve'l kemâl ahz u kabz eyledik fî-mâ-ba'd bey'-i mezkûrda bizlerin asla alâka ve medhalimiz kalmayub müşteri-i merkûmun mülk müşterî-i sahihi ve hakk-1 sarihi olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve hasbe'l yahtâra mutasarrıf olunsun dediklerinde gibbe't-tasdîk-i şer'î meaveakaâ bi't-talep ketb ve îmla olundu Fî 25 Muharrem sene [12]88

Numro 477

Sebeb-i tahrîr oldur ki

Livâ-i Siird kazâlarından Garzan Kazâsı nevâhilerinden Rıdvan nâhiyesi ... ...(silk) zât-1 ta'rif-i şer'i ile mu'ârefe iş bu ba'is'ül vesikâ Fatıma binti Ferho nâm Hatun livâ-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde ikrâr-1 tâmm ve ta'bir-i 'anil merâm edüb iş bu tarih-i hüccet-i şer'i den on beş gün akdem vefât iden zevci-i ...(silk) bin Ali nâm kimesnenin firâşından hâsıl ve bedeninden(?) mütevellid dört aylık ... olmağla vaz' ... ...(silk) ... ölünceye değin zevcim müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i metrûkası üzerine kıbel-i şer'mizden ... ...(silk) ve .... olunmak matlûbumdur deyü hakîm-i mevkî sadr-ı küttab ve ... efendi hazretleri dahi mezbûre ... (silk) hatuna vaz'-1 hâmil edinceye değin tereke-i müteveffâ-yı mezbûr üzerine tarih ve ...sına yevmi yigirm beşer ...(silk) farz ve takdir buyurub meblağ-1 mefrûz-1 mezkûru ber- vech-i muharrer harc ve sarf ve lede'l iktizâ ... . (silk) zevc-i müteveffâ-yı mezbûr terekesine rucu'a mezbûre Fatma binti mezbûre ... (silk) mâ-hüvel vaki' bi't-talep ketb ve îmla olundu Fî 27 Muharrem sene [12]88

3.2. BELGE ÖZETLERİ

SAYFA 2

Numro : 49 Terekeden Borç Tahsil Etme

Halanze karyesi sakinlerinden Hacı Ahmed ibn Hacı Ömer'in vefat eden Yezidi Şero bin Tanek'ten beş yüz yetmiş guruş alacak hakkı olduğuna ve bunun merkûmun terekkesinden tahsil edilmesi isteğine dair i'lam

Numro : 50 Mülk Satışı

Fersaf karyesi sakinlerinden İbrahim ibn Hacı Mahmud Nâsır'ın bir parça bağ mülkünü Mustafa ibn Şeyh Ahmed Yusuf isimli kimseye sattığına dair hüccet

SAYFA 3

Numro: 51 Kassam Defteri

Fersaf karyesi sâkinlerinden iken daha sonra vefat eden Hacı Abdullah ibn Hacı Ali isimli müteveffânın verâsetinin eşi, ve çocukları arasında müzayede edilip daha sonra taksim edilmesine dair kassam defteri

SAYFA 4

Numara: 52 Alacak (?)

Şemese veled-i Yasef'in vefat etmiş olan erkek kardeşi İsa'nın borcuna karşılık çeşitli mallar ve mülk hayvanlarının yarısını almış olan Şebo veled-i İsa'dan bu mallarının yarısını kendisine vermeyi ve arazisine müdahale etmemeyi istediğine dair dava

Numara: 53 Borç-Alacak

Siirt'in Rıdvan nahiyesi Ermeni milletinden Sudi(?) veledi Salba'nın Rıstak nâhiyesine bağlı Halenze karyesinden Hacı Beyazıd bin Abdullah'tan senelik 2.500 guruştan dört senenin sonunda 10.000 guruş alacağından geriye kalmış olan borcunu istediğine dair

Numara:54 Borç

Siird sancağına bağlı Şirvan nâhiyesinin Tillo karyesinden Şeyh Hamid bin Molla Mehmed , yine aynı karyenin ahâlîlerinden Ahmed bin Hacı İbrahim'e borç vermiş olduğu bin elli guruş alacağı olduğuna dair i'lam

SAYFA 6

Numara: 55 Alacak

Reşid ibn Yusuf isimli kimsenin Karağol mahallesi sâkinlerinden Bakkal Cebrâil ibn İsmail'e iki sene önce vermiş olduğu borcundan geriye kalmış olan bin yedi yüz guruş alacağı olduğuna dair

Numara: 56 Alacak

Ermeni milleti ahâlisinden Abdulehad veled-i Banos'un Eruh kazasından Abdülfettah isimli kişiye iki sene önce pirinç ekilmesi için su getirilmesi amacıyla günlük yirmişer guruştan bin beş yüz guruş hakkının alınması isteğine dair

SAYFA 7

Numara: 57 Mülk Satışı

Rıdvan nâhiyesi âhalilerinden Yezidi Âmo'nun oğlu Hasan ile Siird' te oturan Halebli Fethullah ibn İlyas arasında çeşitli özellikleri belirtilen mülk arsası ve iki re's sığır öküz hayvanlarını bin yüz guruşa merkûm Fethullah'a sattığına dair hüccet

SAYFA 8

Numara 58 Kassam Defteri

Babüddarb mahallesi ahalisinden ve davulcu taifesinden vefât eden Cuma nâm müteveffânın verasetinin eşi ve çocukları arasında hesaplanıp , bölüştürülmesine dair kassam defteri

SAYFA 9

Numara 59 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahalilerinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed nam kimesnenin Dirgöl nâhiyesi ahâlilerinden Ehmed ibn Ömer'e bir önceki sene hinta, pekmez , nohud, şa'ir, penbe, darı ve nakid esmanından vermiş olduğu bin doksan guruş alacak hakkının alınması isteğine dair belge

Numara 60 Boşanma

Eruh kazâsına tabi Tebeberde (?) Karyesi sakinlerinden Mohi nâm hatun ile Fehmi ibn Hüseyin nâm kimesne arasında anlaşmalı olarak boşanma gerçekleştiğine dair il'lam

SAYFA 10

Numara 61 Alacak

Müteveffa Hızır'ın vereseleri ve Gürcü nam kadın arasında ki alacak davasında aralarına aracılar girerek 350 guruş üzerine bir sulh akdi düzenlendiğine dair belge

Numara 62 Boşanma

Verras mahallesi sakinlerinden Meryem binti Mehmed ve eşi Hamamcı Hasan ibn İsmail nam kimesne arasında gerçekleşen boşanma davasına dair belge

Numara 63 Mülk Satışı

Ras Mahallesi ahalilerinden Süleyman bin Hamza ve erkek kardeşleri Ahmed ve Yusuf ve kız kardeşleri Fatıma'nın vekilleri Haso ibn Ali ile Ayn Salib mahallesi ahallilerinden ve Keldani milletinden Musa veled-i Süso isimli kişiler arasında , mülkün özellikleri belirtildikten sonra sekiz yüz guruşa vekil tarafından Musa'ya satıldığına dair belge

SAYFA 11

Numara 64 (?) Alacak

Ahmed ibn Ömer'in çeşitli özellikleri ifade edilen bir tarlayı tarihten altı sene önce nakid parayla ödediğini ancak parasını alamadığı için bunun alınması isteğine dair dava

Numara 65 (?) Alacak

Yusuf ibn Huso'ya isabet eden sekiz yüz guruş kıymetli otuz iki sehmden yedi sehmini Keldani milletinden Musa veled-i Keşiş isimli kişiye kiralamış olduğu payını istediğine dair belge

SAYFA 12

Numara 65 Mülk Satışı

Kassar Mahallesinin eski köklü ailelerinden Hamid Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa'nın Şirvan kazâsının Rıstak nâhiyesine bağlı Halenze Köyü ahalilerinden Hasan bin Hacı Hamid isimli kişiye çeşitli özellikleri belirtilen bir miktar sulu ve sussuz tarla ile dört res kara sığır öküzünü toplam bin altı yüz elli guruşa sattığına hüccet

SAYFA 13

Numro 66 Mülk satışı

Şirvan kazasından Mehmed Şerif ibn Esad isimli kişinin babasından kendisine kalan ve çeşitli özellikleri belirtilen iki parça sulu tarlasını altı bin guruşa Tillolu Osman bin Mehmed'e sattığına dair hüccet

Numro 67 Alacak

Abdulmecid ibn Ahmed'in hüsemâsı olan Şeyh Hamid ibn Molla Ömer'den bin beş yüz yirmi guruşluk asel ve bittim esmanlarından alacak hakkı olduğuna dair

Numro 68 Mülk satışı

Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Âliyyenin Keldani milletinden Gorgizi'nin zevcesi Hüsna ibnet Gorgiz , yine aynı mahallenin halkından Kasım ve kardeşi Makdis veledi Yasef'e bir kıt'a arsayı üç yüz guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 14

Numrosu 69 Öldürme-Yaralama (katl-cerh)

Garzan kazâsına tabi Beşiri nâhiyesi kur'alarından Gire Sire(?) karyesi ahâlilerinden iken harman yerinde önce yaralanan sonra da beş ay yatağa düştükten sonra vefat eden Hacı Süleyman bin Hacı Ahmed'in zevcesi ve çocuklarının kendilerine vekil olarak seçtikleri amcaları vasıtasıyla onu yaralayan Elih karyesinden kişilerden davacı olduğuna dair i'lam belgesinin kaydı (davacılar durumu reddetmiş ancak aralarına aracılar girmiş ve taksitle ödenmek üzere üç bin beş yüz guruş üzerine sulh yapılmıştır

SAYFA 15

Numro 70 Borç- Alacak

Kassar mahallesinden vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın, yine aynı mahalleden olan Mehmed Şakir bin Salih'e olan 10 guruş alacak hakkını kız kardeşinden başka varisi olmadığı için, kız kardeşi Ümmügülsüm onun yerine borcunu Mehmed Şakirden talep ettiğine dair belge

SAYFA 16

Numara 71 Alacak Davası

Şeyh Halef mahallesinden ve Ermeni milletinden Tüccar Agob veled-i Savma'nın idare-i meclis azasından Bali(?) veled-i Makdis Karabet'ten altı sene önce mâl-fatura esmanından ve nakid olarak vermiş olduğu toplam üç bin yedi yüz elli guruşluk borcunu istediğine dair

Numro 72 Borç- Alacak Davası

Eski nâib Mehmed Tevfik bin âbdullah'ın eski zevcesi ... binti Abdullah'ın vekil-i şer'isi halihazırda zevci Hüseyin Ağa bin Hacı Tahir vekaletiyle Batvanlı Fettah Ağa'dan bin yedi yüz elli guruş bâ-sened alacak hakkını istediğine dair da'va

SAYFA 17

Numro 73 Borç- Alacak Davası

Musul mutasarrıflığına bağlı Zaho kazası mütemekkinlerinden ve Yahudi milletinden Hamo veled-i Süleyman vekili biraderzadesi Hamo veled-i Şebo'nun Sor mahallesinden Tüccar Mahmud bin Abdulkerim'den iki bin beş yüz guruş alacak hakkını istediğine dair

Numro 74 Alacak

Süveyka mahallesi sakinlerinden Ali bin Mehmed'in tarihten üç sene önce Esad bin mezbûra bir sene müddetle satmış olduğu haleb malı esmanından iki bin yüz yetmiş bir buçuk guruş deyni olduğuna dair i'lâm belgesi

Numro 75 Alacak

Bakkal Hacı Mehmed'in Ermeni milletinden Etimekçi Beco(?)'dan istediği iki yüz elli guruşunu merkûm Beco'nun itiraz ettiğine ve davadan men' olunduğuna dair i'lam

SAYFA 18

Numro 76 Taksim Davası

Sor mahallesi sakinlerinden ve Yakubi milletinden Musur(?) veled-i Sefed(?) ve amcasının oğlu Cibo veled-i İsa arasında dedelerinden kalan mülkün adil bölüştürülmediği ve yeniden taksim edilmesi için keşf isteğine dair i'lam

Numro 77 Mülk Satışı

Şeyh Halef mahallesi sakinlerinden Hüseyin bin Kasım'ın ve yine aynı mahalleden olan amcası Hasan bin İbrahim'e br kısım mülkünü dört yüz guruşa sattığına dair hüccet

Numro 78 Borç- Alacak

Holani Mahallesi ahalilerinden Yusuf bin Ali'nin Şirvanlı Hasan bin İzzete dört batman mazı esmanından yüz elli guruş deynini istediğine dair i'lam belgesi

SAYFA 19

Numrosu 79 Borç- Alacak

Şirvan kazasına bağlı Tillo karyesi ahâlilerinden Şeyh Osman bin mezbûr yine aynı kazanın başka bir köyünden Şerif bin mezbûra vermiş olduğu on bin yetmiş dört guruş malından geriye kalmış olan yedi bin yetmiş dört guruşunu istediğine dair hüküm

Numro 80 Nafaka

Babbüddar mahallesi ahalilerinden iken vefat eden Beyazid bin Cemo'nun küçük oğlu Beyazid'in vasisi olan annesi Emine , küçük oğlu Beyazid'in nafaka ve giyim gibi ihtiyaçları için eşinden kalan mallardan oğluna günlük kırk pare kullanmak kendisine verilen izne dair belgenin kayıdır

Numro 81 Alacak Davası

Şeyh Halef mahallesinden Derviş bin Merhemo'nun yine aynı mahalleden es-Seyyid Abdulaziz Efendiden iki aylık ... ücreti ve Karağol mahallesinden Şeyh Ömer'den ekmek parası olan kırk beş guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lâm kaydı

SAYFA 20

Numro 82 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Siird sancağı kazalarından Şirvan kazası nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi ahâlilerinden Ahmed bin Hamo'nun kendisine babasından kalmış olan bir kısım mülklerine yine aynı karyeden olan Osman bin Abdi'nin müdahale edip fuzûli kullandığına dair i'lâm

Numro 83 Alacak

Aslen Halebü'- Şahba mütemekkinlerinden ve Katolik milletinden Siird tüccarlarından Hoce Fethullah veled-i Elyas Garzan kazasına tabi Rıdvane nâhiyesinden ... milletinden Hoce Mensur veledi Hane ye cihet-i kefâletden iki bin iki yüz ve ve cihet-i havaleden bin üç yüz guruş alacak hakkı olduğunu iddia edip bunu istediğine dair i'lâm kaydıdır

SAYFA 21

Numro 84 Alacak

Siird kazâsı sancağı kazâlarından Şirvan kazâsı nevahtesinden Rıstak nâhiyesi kurâlarındanTillo karyesi ahâlisinden Derviş bin sûfi Osman kendisine vekil olarak seçtiği erkek kardeş Musa bin mezbûr'un Fersaf Karyesi ahalilerinden Süleyman bin Abdullah'tan alış-veriş sonrası dört yüz kırk guruş alacak hakkı olduğunu ve bunun karşılığında rehin aldığı bağ-kürüme merkûm Süleyman'ın müdahale ettiği ve bu müdahalenin son bulmasına dair i'lâm

Numro 85 Mülk Satışı

Siird'in Holani mahallesinden Hasan, Reşid, Esad adlı kişiler'in Babüddarb mahallesinde olan bir takım mülklerini , Babüddarb Mahallesi ahalisinden Süleyman bin İbrahim'e sekiz yüz guruşa sattığına ve merkûm Süleyman'ın da bu satışı kabûl ettiğine dair belge

SAYFA 22

Numro 86 Borç- Alacak

Siird'e bağlı Ras Mahallesi ahalisinden asakir-i muntâzama-ı şahânedan Hamid bin İsa'nın Garzan kazâsı kurâlarından Narvik karyesinde Bakkal Ali bin Süleyman'dan halep malı esmanından yüz doksan iki buçuk guruş alacak hakkının bulunduğuna dair i'lam

Numro 87 Mülk Satışı

Şirvan kazasından Osman ve Temur ve .... isimli kişilerin Küfre Karyesi sakinlerinden Katolik milletinden Yakub veled-i Sergiz'e aynı köyde olan bağ kürümünü 900 guruşa sattığına ve onun da bunu kabul ettiğine dair satış akdi

Numro 88 Alacak Davası

Halenze karyesi ahâlisinden Hacı Hamza bin Hacı Mahmud'un kendine vekil olarak seçtiği Hasan bin Hacı Hamid aracılığıyla Holani mahallesinden Katırcı Hüseyin bin İsa'dan bir baş Ester hayvanı parası olan yüz elli guruş alacak hakkını istediğine dair alacak davası

SAYFA 23

Numro 89 Alacak

Babbüddarb Mahallesinden Molla Hüseyin bin Hacı İlyas'ın ve Eruh'lu Fettah bin Mustafa dan keçi ve koyun kıymeti borcundan geriye kalmış olan üç bin altı yüz guruş borcunu istediğine dair kayıt

Numara 90 Taksim Davası

Babüddarb mahallesi sakinlerinden Atiye ve Meryem isimli kadınlar kendilerine vekil olarak seçtikleri Süleyman bin Nasır aracılığıyla aynı köyden olan Abdulkadir, İlyas, Osman ve Saliha isimli kişilerle mülk taksimi konusunda anlaşmazlığa düşülmüş ve konunun çözümü için dönemin keşf nâibi es- Seyyid Abdulaziz den yeniden taksim(?) yapılması isteğine dair

SAYFA 24

Numro 91 Kassam

Sor mahallesi sakinlerinden ve Prut milletinden olan Sergiz isimli kişinin terekesinin belirlenip varisler arasında taksim edildiğine dair

Numro 92 Mülk Kiralama

Şeyh Halef mahallesinden Seyfeddin bin Hüseyin'in Eruh Kazası ahalisinden İsa bin Resul kiralık olarak verdiği bir tarlasını kendisine vermesi ve müdahale etmemesi isteğine dair

SAYFA 25

Numro 93 Taksim Davası

Babüddarb mahallesi ahalisinden iken vefat eden Davulcu Beyazıd bin Cemo'nun verasetinin nikahlı eşi Emine binti Ali ve kendisinden önce vefat eden diğer eşi ... 'dan

olan çocukları arasında bölüştürmede Emine binti mezbûr'un babasından kendisine kalan mülk ve eşinden kalan mehri muuccelesinin taksım dışı kalmasına dair

Aradaki Sayfalarda (26-27) Emirname Türü Vesikalar Mevcuttur..

SAYFA 28

Numro 94 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahalisinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'in Meşo bin Ömer'e yüz yirmi dokuz guruşu verdiği ve bunu istediğine ancak kendisinin bunu inkar ettiğine dair i'lâm

Numro 95 Alacak

Halanze Karyesi ahalisinden Mirza bin Hacı Ömer ile Zahir bin Ali arasındaki davada, Hacı Ömer merkûm Zahir'de dört yüz guruş hakkı olduğunu söyleyip bunu istediğine dair görülen davada , davalı Zahir bunun 350 guruşunu itiraf edip geriye kalan 50 guruşu inkar etmiş ve Hacı ömer de durumunu ispatlayamadığı için 350 guruş ödenmesine dair merkûm Zahir'e tenbih olunduğuna dair i'lam belgesi

Numro 96 Alacak

Babüddarb Mahallesinden Mehmed Naîm bin Hacı Mahmud'un Fersaf karyesi ahâlilerinden Mustafa bin Haleften aba parası olarak iki yüz on guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lâm

Numro 97 Borç-Alacak

Siird'in mahallelerinden Ras mahallesi sâkinlerinden iken vefât iden Sivaslı Ali Ağa ibn Osman bin Abdullah'ın verâseti nikahlı eşi Aişe , küçük oğlu Abdulkadir ve küçük kızları Rahime ve Kerimeye kalmış iken , müteveffa Ali âğanın dayini olan Karağol Mahallesinden Süleyman bin Hacı Mehmed, merkûm Ali'ye olan 700 guruş borcu karşılığında bir aded simkari kılıç , bir aded kara beta(?), iki çift ... ve bir aded gümüş saat ve bir aded yorgan eşyalarını rehin almış olduğu ve Ali'nin ailesinin bunları geri istediğine dair i'lâm kaydı

Numro 98 Borç- Alacak

Siird Livasında askeri zabıt olan Yozgatlı Emin Çavuş'un burada vefatından sonra görünürde herhangi bir varsinin olmaması üzerine terekesine vekil olarak beytülmal

emini atanmış, ancak Siird'de görev yapan arazi katibi Salih Efendi Önceden Emin Çavuş'a seksen guruş deyni olduğunu iddia edip bu miktarın terekeden tahsil olunması isteğinde bulunduğuna dair

SAYFA 30

Numro 99 Borç- Vergi Tahsili

Şirvan'ın Rıstak nâhiyesinden ... karyesi muhtarı Gevher bin Mehmed isimli kimse'nin asakir-i muntazama-i şahaneden Cendo bin Bekir'in aşar vergisini ödemediğinin iddia edilmesi ancak durumun böyle olmadığını ispatına dair i'lam

Numro 100 Alacak davası

Siird'in Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak Nâhiyesi karyelerinden Halanze Karyesi ahâlilerinden Hasan bin Hacı Hamid'in Şeyh Halef mahallesi sâkinlerinden Abdurrezzak bin Süleymana bu tarihten iki sene önce ... ve penbe esmanlarından toplam iki bin altı yüz otuz guruş alacak hakkını istediğine dair i'lam kaydı

Numro 101 Mülk davası -Fuzuli Tasarruf

Siird mahâllatından Kassar Mahallesi sâkinlerinden Hatice binti Hacı Mehmed Ağa'nın vekâlet aracılığı ile yirmi sene önce on iki bin beş yüz guruş kıymetle babasından satın aldığı hamam-ı cedid'e zevc-i dahli Ras mahallesi ahâlisinden Mustafa bin Hacı Yasin Ağa'nın o tarihten beri fuzuli tasarruf ettiğine dair görülen dava

SAYFA 31

Numro 102, Alacak davası

Halanze Karyesi ahâlilerinden Tüccar Hasan bin Hacı Hamid tarafından kendine vekil tayin ettiği Sûk Mahallesinden Abdurrezzak Ağa bin Hacı Salih'in Siirdli kiracı Seyfo bin Abdullah'tan yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 103 Nafaka

Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Şerbin ibnet Ahmed isimli kadının kendine vekil olarak seçtiği aynı mahalleden olan Hasan ibn İbrahim aracılığıyla iki buçuk yaşındaki kızı Hatice için babası merkûm Musa'dan aylık yirmi beş guruş ve toplamda birikmiş olan üç yüz yetmiş beş guruş nafaka hakkını talep ettiğine dair

SAYFA 32

Numro 104 Zarar- Müdahale

Sûk Mahallesi ahâlilerinden Molla Ahmed ibn Molla Mehmed isimli kişinin aynı mahalleden Meryem binti Abdulhamit isimli kadından yüz altmış guruşa satın aldığı bir mülküne mahalle-i mezbûrdan olan Hamza, Mahmud ve Mehmed isimli kişilerin müdahale ettiğine dair

Numro 105 Borç- Vakıf Geliri (?)

Nazif Mahallesinde bulunan vakıf malı bir mescidin mütevellisi olan Hüseyin bin Sami'nin aynı mahallenin ahalilerinden olan Abdullah ibn Ali'den ye kiraya vermiş olduğu bir mülkün süresi geçtiği için ve vakfın gelirini de geri getirmediği için mülkü geri istediğine dair i'lam

SAYFA 33

Numro 106- Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Nazmahallesi sâkinlerinden arzuhâl iden Hevvab(?) nâm-ı diğeri ... Nasraniyye isimli kişi aynı mahalleden olan Yusuf bin İbrahim'in bundan altı ay önce evinin karşısına muhit yaptığını ve bu evin pencerelerinin kendi kasrına baktığını söyleyip eski keşf nâibinden durumu keşf etmesi ve bu durumun ortadan kaldırılması isteğine dair i'lam

Numro 107 - Borç- Alacak

Babüddarb mahallesi ahâlîlerinden Mahmud ibn Abdurrahim'n Şirvan kazâsı nevahilerinden Rıstak nahiyesine tabi' Fersaf karyesi ahâlîlerinden Fakı Malik bin Abdullah'tan mal-fatura esmanından üç yüz on guruş alacak hakkının bulunduğunu söyleyip bunu istediğine dair i'lam

SAYFA 34

Emirname

Numro 108 Borç- Alacak

Sor mahallesi ahâlîsinden Bakkal Hüseyin bin Abdi'nin Garzan kazâsı nevâhîlerinden Rıdvan nâhiyesinden Yezidi Satyan Abdullah'a üç yüz guruş borç verdiğini ve bunun alınması isteğine dair

Numro 109 Borç- Alacak

Halanze karyesi ahâlilerinden Hacı Samed'in Yakubi milletinden Murad bin Abdulehad'a beş yüz guruş nakid borç vermiş olduğu vermiş ve iki batman penbe esmanından da yüz yirmi guruş olmak üzere altı yüz yirmi guruş borcu olduğuna dair i'lam

SAYFA 35

Numro 110 Alacak

Tillo karyesi sâkinlerinden Meryem ibnet Hasan isimli kadın kendine vekil olarak seçtiği Yakub bin Mahmud vekaletiyle , zevc-i dahli olan Hüseyin bin Ömer'den kendi malı ve mülkleri olan şeyleri başkasına kiraya verdiğine ve bunların kirasını kendisine vermediğine bu kiraların kendisine verilmesi isteğine dair i'lam kaydı

Numro 111 Alacak

Bir üstte(110 numaralı hüküm) geçen davanın hüccet olan halidir , durum burda aynı şekilde izah edilmiş ve kayıt altına alınmıştır. yukarda ise hüccet kaydı sonuca bağlanmıştı.

SAYFA 36

Numro 112 Borç- Alacak

Eruh kazâsı na tab'i Deh karyesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Bagos(?) veled-i Davud'un ve aynı köyün sakinlerinden ve aynı dinden olan Şesat(?)-veled-i Gemşo'ya borç olarak verdiği üç yüz guruş ve mal bahası olarakta dört yüz yetmiş guruş olmak üzere toplamda yedi yüz yetmiş guruş borcu olduğuna dair

SAYFA 37

Numro 113 Kassam Defteri

Siird mahallelerinden Sûk Mahallesi ahalîsinden vefât eden Musa bin İsa Abdi isimli kişinin müslim ve gayrimüslim teb'aadan kişilere olan borcunun hesaplanıp, terekesindeki mallar müzayede edilip burdan borçluların borcunun kapatılması ile alakalı tereke defteri

SAYFA 38

Numro 114 Borç- Alacak

K(g)esir veled-i Ağca isimli kişinin hasmanı olan Şemsi ibn Abdullah isimli kişiden dört yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 115 Borç- Alacak

Ras mahallesi ahalisinden Hüseyin Ağa ibn Hacı Tahir Ağa'in Erüh kazasından Bırho bin Alike(?)'ya ticaret malı için iki bin guruş verdiği ve bunun alınması isteğine dair i'lam

Numro 116 Alacak

Siird kazâlarından Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tab'i Halenze karyesi ahâlîsinden Tüccar Seyyid Hamza ibn Seyyid Mustafa isimli kimse Sor Mahallesi sâkinlerinden Tüccar Hacı Süleyman Ağa ibn Hasan ile ticaret ortağı olup , ortaklık bozulunca merkûm Süleymanda kalan yirmi iki bin guruş alacağı olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 117 Borç-Alacak

Şirvan kazâsı nevâhîlerinden Navro(?) karyesi ahâlîsinden Yezidi Mahmud ibn Hero isimli kişi kumucu esnâfindan Gürgüz veledi Abdullah ta yüz yetmiş borç guruş borcu olduğuna ve kendisinin de bu borcu itiraf ve kabul ettiğine dair i'lam kaydı

SAYFA 39

Numro 118 Mülk Satışı

Abdo veled-i İbro(?) ve erkek kardeşi Musa veled-i Hazo isimli kişilerin aynı mahallenin sakinlerinden olan Agob veled-i Makdis İsa'ya bir bâb mülk menzilinini iki bin guruşa sattığına ve onun da bunun parasını ödeyip mülkün sahibi olduğuna dair

Numro 119 (?) Zarar- Müdahale

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Ömer bin Musa Hızır isimli kişinin aynı mahallenin sakinlerinden olan Karabet veled-i Merdo isimli Hristiyan'dan duvarının üzerine olan inşasına olan müdahalesinin def'i isteğine dair

SAYFA 40

*Emirname

Numro 120 Mülk Satışı

Şeyh Halef mahallesi sâkinlerinden Hasan Efendi ibn Abdullah'ın Meydan Mahallesi ahalilerinden Bakkal Mustafa ibn Yusuf'a Şeyh Kasım isimli mahalle de bulunan ve çeşitli özellikleri belirtilen bağkürümü dört yüz elli guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 41

Numro 117 Boşanma

Eruh Kazâ'sı aşâ'irlerinden... aşiretinde sâkine Aişe binti Ömer isimli kadının eşi Sofi Süleyman bin İbrahimden , nafaka ve mehr-i mu'accesinden fariğa olub(vazgeçip) ondan boşanmayı talep ettiği ve karşı tarafın da bunu kabul ettiğine dair boşanma davası

Numro 118 Zarar-Müdahale

Kassar Mahallesi sâkinlerinden Sare ibnet Hamza ve kızı Nasire taraflarından kendilerine vekil olarak tayin edilen Ras mahallesinden Hüseyin Ağa ve Kassar mahallesi ahalilerinden Süleyman ebnan Hacı Tahir Ağa vekâletiyle , Nazif Mahallesinden Osman Şiar bin Hacı Mahmud isimli kimseden borçlarına karşı rehin almış olduğu mülkten elde etmiş olduğu bin beş yüz guruş ve aynı zamanda mülklerine olan müdahalesinin son bulmasına dair i'lam kaydı

SAYFA 42

Numro 119 Vekil Tayini

Aslen elazığlı olan ve Siirt'in Holani Mahallesinde oturan eski müfettiş Ahmed Efendi ibn Mehmed Emin Efendi vekil tayin ettiği davasında merkûm Ahmed Efendi babası Mehmet Efendiden kalan mülklerinin satılması ve elde edilen paranın kendisine gönderilmesi için merkûm Hemşehrîsi Abdurrahman ibn Ebubekiri vekil olarak tayin ettiğine ve onun da bunu kabul ettiğine dair kayıt

Numro 120 Mülk Satışı

Siird sancağı kazalarından Şirvan kazasından Abdullah ve Ömer isimli kardeşlerin çeşitli özellikleri belirtilen bir kıt'a bağ mülklerini Siirt'in Sor Mahallesinden ve Ermeni

Milletinden olan Birho ve Temo isimli kişilere sekiz yüz guruşa sattıklarına ve onların da bunun parasını ödeyip mülkün sahibi olduklarına dair hüccet

Numro 121 Mülk Satışı

Nazif Mahallesi ahalilerinden Abdo bin Abdurrezzak Salih'in çeşitli özellikleri belirtilen mülkünü üç yüz elli guruşa Sor Mahallesi ahalilerinden ve Prut milletinden Hano veled-i Makdis'e kesin olarak sattığına ve onun da parasını ödeyerek kesin olarak satın aldığına dair satış belgesi

SAYFA 43

Numro 122 Tereke Defteri

Birzुकak mahallesi ahâlisinden [iken] vefat iden Kalıbcı İsmail bin Abdurrezzak'ın terekesinin hesaplanıp vasiler arasında bölüştürülmesi ve küçük çocuklarına Anneleri Ayşe'nin vasi olarak tayin edilmesine dair

SAYFA 44

Numro 123 Terekeden Alacak Tahsili

Ras Mahallesi ahalilerinden Derviş bin Abdi, Birzुकak mahallesi sakinlerinden vefat etmiş olan Kalıbcı İsmail bin Abdurrezak isimli kişide iki yüz on guruş alacak hakkı olduğunu söyleyip bunun, müteveffanın terekesinden tahsil olunması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 124 Mülk satışı

Birzुकak Mahallesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefat iden kalıbcı İsmail bin Abdurrezzak isimli müteveffanın küçük çocukları Musa ve Rinde nin vasileri olan anneleri Aişe binti Abdulvahab isimli kadının çocuklarına bakmak için terekeden yeterli mirasın kalmadığı ve bunun için müzayede usûluyle Hüseyin bin Hamza isimli kişiye bir mikdar bağkürümünü beş yüz yirmi guruşu sattığına ve onunda bunun parasını ödeyer mülkün sahibi olduğuna dair

SAYFA 45

Numro 125 Alacak

Makdis Agob ismli kişinin bir ester hayvanının parasını almak için dava ettiği Süleyman Mahmud bin Osman'ın bercunu ikrâr edip ödeyeceğine dair i'lam

Numro 126 Alacak Davası

Vekil olarak seçilen Molla Hamid bin Yusuf isimli kişi'nin Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Devlet-i Âliyye teb'asının Keldani milletinden Bizar Şem'un veled-i İsa'dan müvekkilinin borcu olan altı yüz elli guruş alacak hakkını istediğine dair ilzam kararı

Numro 127 Alacak (?)

Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Yasin bin Ali'nin Nazif Mahallesi sâkinlerinden Katırcı Musa bin Şeyh Turab(?) arasında ki davada , merkûm Yasin kiralamış olduğu ve sonra zayi' olan bir re's Ester haynavının üzerinde bulunan bir takım eşyalarının parasının toplamı olan bin yüz kırk üç buçuk guruşunu istediğine dair i'lam kaydı

SAYFA 46

Numro 128 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi ahâlîsinden Ferho bin Hacı İsa'nın aynı mahalleden olan Debbağ Hacı İsmail bin Musa'ya on yedi sene önce satmış olduğu yüz elli guruş kıymetli mülkünün reddedildiğine ve kendisinin de bu reddi kabul etmediğine dair i'lam

Numro 129 Alacak- Terekeden Pay Talep Etme

Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden Meryem ibnet Hacı Mahmud kendine vekil olarak tayin ettiği eşi Ömer bin Ahmed isimli kişinin vekâletiyle babasının terekesinden kalan mal ve mülklerin kıymetlerinden kendi payına düşen altı yüz doksan sekiz guruşu istediğine dair hüccet

Numro 130 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi ahâlîlerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mahmud isimli kişi aynı mahallenin Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Maks Melko'nun kendi evinin üstüne inşa ettiği bir bab odasına iki pencere açtığına ve açılan bu pencerelerin kendi evinin kadınlar bölümüne açıldığı için bunun ortadan kaldırılması ve yeniden keşf olunması isteğine dair i'lam

SAYFA 47

Numro 131 Müdahale-Zarar

Verras Mahallesi ahâlîlerinden Şeyh Cerah(?) mescid-i şerif mütevellisi Seyyid Hüseyin bin Seyyid Mellah(?) isimli kimse çeşitli özellikleri belirtilen bir kıt'a arsasına aynı mahalleden olan Ahmed bin Hacı Abdulkerim Şıvano isimli kişinin müdahale ettiğine ve bu müdahalenin def'i isteğine dair i'lam kaydı

Numro 132 Kassam Defteri

Daha Önce de ismi sicilde geçmiş olan Davulcu Bayazid Cemo'nun veraseti küçük oğlu Beyadı da vefât ettiği için veraseti annesi, kız kardeşi ve iki amcası arasında bölüştürülmesine dair Kassam Defteri

SAYFA 48

Numro 133 Borç- Alacak

Nazif Mahallesi ahalîlerinden sâbık muhızır Mahmud bin Yasin isimli kimse Şirvan dan Bani bin Hüseyin isimli kişiye iki buçuk ay önce borç olarak verdiği dört yüz kırk guruş alacak hakkını istediği dava da davalı taraf borcunu ikrâr ve itiraf ettiği için mahkemeden bu borcu ödemesi gerektiğine dair i'lam kaydı

Numro 134 Borç- Alacak

Tillo karyesi ahâlîlerinden Şeyh Ahmed bin Şeyh Mahmud isimli kişinin Katolik Milletinden Yusuf veled-i Hermiz'e taksit taksit peşin olarak verdiği üç bin altı yüz elli guruş borcunu istediğine dair ilzâm

SAYFA 49

Numro 135 Borç- Alacak

Barutcu Sufi Ömer isimli kimse Siird ahalîsinden Abdullah Cevri de yüz otu guruş ve Abdi bin Maho da da barut parası olarak yüz yirmi beş guruş borcu olduğunu söyleyip, bu kişilerin borçlarını ödemesini istediğine dair i'lam kaydı

Numro 136 Kassam Defteri

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Âliyye teb'asının Ermeni Milletinden iken vefat eden Mesud veled-i Mirza isimli kişinin mirasının varisleri arasında bölüştürülmesine dair kassam defteri

SAYFA 50

Numara 137 Terkeden Alacak Talep Etme

Siirt'in mahallelerinden Sor Mahallesi ahalilerinden ve Devlet-i Âliyye teb'asının Ermeni Milletinden Hano isimli kişi tarafından vekil olarak seçilen Keşiş Zekerya veled-i Yunan kardeşi ile ortaklarken kardeşi Mesud vefat ettiği için onun vasisi olan oğlu Denho'dan toplam kıymetleri üç bin yedi yüz doksan guruş olan mallarının yarısının kendisine eda ve teslim edilmesine dair i'lam kaydı

Numara 138 Müdahale- Zarar Davası

Verras mahallesi ahâlîlerinden Molla Ali ibn Hacı Ali'nin on sene önce dört bin iki yüz guruş kıymetle Ahmed Şıvano ibn Hacı Abdulkerim den almış olduğu mülkünün içerisinde bina yapmak istediği ancak merkûm Ahmed'in buna müdahale ettiğine dair kayıt

SAYFA 51

Numara 139 Borç- Alacak

Siirt'in mahallelerinden Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden Mahmud bin Abdurrahim'in seksen beş senesinde Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Hamza bin İbrahim isimli kişiye sened olarak yedi yüz guruş borç verdiğini ve bunu istediğine dair i'lam

Numara 140 Mülk Davası

Ras Mahallesi ahâlîlerinden Abbas bin Mahmud bin Osman ve amcası Hasan bin Osman arasında görülen davada, merkûm Abbas iki bin beş yüz guruş kıymeti olan çeşitli özellikleri bulunan mülk arsasından babasının payı olan ve babası vefat ettiği için kendisine kalan mülkün amcaları tarafından verilmediğine dair kayıt

SAYFA 52

Numara 141 Alacak Davası

Halenze karyesi ahâlîsinden Osman bin Ömer'in Birzukak mahallesi sâkinlerinden Kiracı Başo isimli kimseye satmış olduğu bir re's ester hayvanının parası olan yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair ilzâm kaydı

Numara 142 Borç- Alacak Davası

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Hasan bin Şeyh Mahmud'un livâ-i mezbûrda müstâhdem ve asâkir-i muntâzama-i şahâne neferâtından Mehmed bin Şeyh Ahmed isimli kimseye eşya borcu olarak seksen beş ve nakit borç olarakta elli guruş olmak üzere toplam yüz otuz guruş alacak hakkı olduğuna dair ilzam kaydı

SAYFA 53

Numara 143 Alacak

Dava Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Abdi ibn Osman ve Keldani milletinden Hano veled-i Ayno arasında meydana gelmiştir. Çeşitli özellikleri belirtilen bir takım mülkleri beraber ziraat ederek elde edilen mahsül aralarında taksim olunmak üzere anlaşmışlar fakat Hano veled-i mezbûr hisse-i şayi'asını kendisine vermemiş ve bir sene de kendisinden habersiz ektiği için Abdi ibn Osman , Hano 'dan hissesini istemek ve geçen yıl elde edilen iki batman penbe den bir batman'ının kendisine tahsil edilmesi için mahkemeden talepte bulunmaktadır. Bu hissenin Abdi ibn Osman'a verilmesi için Hano veled-i mezbûra ilzâm olunduğuna dair ilâm kaydı

SAYFA 54

Numara 144 Borç- Alacak

Sûk Mahallesi ahalîlerinden Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf'un Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Dökmeci Hamza bin Osman ve oğluna toplamda üç bin guruşa mal satmış fakat sattığı bu malların parasından geriye kalmış olan bin beş yüz seksen dört guruş alacak hakkı olduğunu ifade ettiğine dair ilâm kaydı

Numara 145 Borç- Alacak

Yine aynı şekilde Sûk Mahallesi ahalîlerinden Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf'un Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Hasan ibn Musa isimli kimseye üç bin üç yüz guruşu

borç verdiğini ancak geriye bin dört yüz guruş alacak hakkı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair i'lam

Numara 146 Alacak

Siirt'in merkez mahallelerinden Sûk mahallesi ahâlîlerinden Debbağ Hacı Mehmed ibn Hacı Yusuf 'un Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden İbrahim bin Şeyh Sımo isimli kişiye borç olarak verdiği hınta ve şa'ir parası olarak dört yüz guruş allacak hakkı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair i'lam

SAYFA 55

Numara 146 Zarar- Rehin -Gasp

Siirt'in merkez mahallelerinden Sûk mahallesi ahâlîlerinden Bakkal İsa ve biraderi Ahmed ebnân Ömer isimli kişilerin babaları müteveffa Ömerden kendilerine kalmış olan çeşitli özellikleri belirtilen arazilerine Eruh kazâsı'nın Kıtılmış karyesi mütemekkinlerinden Şabo(?) veled-i Markus isimli kişinin müdahale ettiğine ve rehin aldığına dair i'lam kaydı

Numara 147 Borç- Alacak

Keldani Milleti ahâlîsinden Hoce Şimaş Abuş veled-i Murad'ın Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve yine Keldani milleti ahâlîlerinden Keşiş Balos(?) veled-i Yasefe borç olarak bin guruş verdiğini ve bunu istediğine dair i'lam

SAYFA 56

Numara 148 Boşanma

Şirvan kazası nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi sâkinlerinden Hadice ibnet Hacı İsmail nâm hatun'un Eşi Süleyman ibn Halil ile artık anlaşamadığı ve bu yüzden de geriye kalmış olan mehri de dahil toplam dört yüz yirmi guruştan da feragat ederek boşanmak istediğine dair i'lâm kaydı

Numro 149 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Hevi(?) veled-i Makdis Melko Heri'nin bir takım özellikleri belirtilen mülkünü aynı mahalleden, aynı milleten ve aynı zamanda bir vakfın da mütevellisi olan Makdis Mirza veled-i

Makdis Serko(?) isimli kişiye iki bin beş yüz guruşa sattığına ve onun da bunu şahitleri huzurunda kabul ettiğine dair satış akdi

SAYFA 57

Numro 150 Mülk Satışı

Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Hevi veled-i Melko Heri'nin çeşitli özelliklerini belirttiği iki katlı bir evini yedi bin guruşa ve bir arazisini de üç bin guruşa olmak üzere toplamda on bin guruşluk mülkünü aynı mahalleden ve yine aynı milleten olan Makdis Hazon(?) veled-i Tomas isimli kişiye on bin guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 58

Numro 150 Borç- Alacak

Siird'in kazâlarından Şirvan kazâsı köylerinden olan Halenze karyesi ahâlîlerinden Hamza ibn Mustafa'nın aynı köyün halkından olan Halid ibn Hüseyin'e yüz guruş borç verdiğini ve bunun alınması isteğine dair

Numro 151 Mülk Satışı

Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Molla Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa'nın çeşitli özellikleri belirtilen bir takım mülkünü aslen halepli tüccarlardan olan ancak Siirt'te yaşayan Keldani milletinden Hoce Fethullah isimli kişiye on bin yedi yüz elli guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 59

Numro 152 Mülk Satışı

Şeyh Halef Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Makdis Heri veled-i Makdis Melko isimli kimse'nin aslen Musullu olan ancak Siirt'te yaşayan Hasan Vehbi Efendi ibn Süleyman Ağa'ya özellikleri ifade edilen bir kısım mülk menziline sekiz bin beş yüz guruşa sattığına ve onun da bunu şahitlerin de huzurunda kesin olarak kabul ettiğine dair durum kayıt belgesi

Numro 153

Silik olduğu için okunamadı.

SAYFA 60

Numro 154 Borç- Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Bakkal Musa bin Hüseyin'in Şirvan kazâsı aşiretinden Mahamdi(?) aşireti ahâlîlerinden Şebo(?) bin Hüseyin isimli kişiye borç olarak vermiş olduğu bin dört yüz yetmiş yedi buçuk guruş alacak hakkını istediğine dair i'lam kaydı

Numro 155 Mülk Satışı

Siirt'in merkez mahallelerinden olan Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Musa bin İbrahim'in Ermeni Miletî ahalîlerinden Sor Mahallesinde sâkin Sefo veled-i ...(silik) isimli kişiye bir kısım bağkürümünü beş yüz guruşa sattığına dair hüccet kaydı

SAYFA 61

Numro 156 Borç- Alacak

Sor Mahallesinden ahalîlerinden iken vefât eden Hamid bin İsa'nın varislerinin aynı mahallenin sakinlerinden olan Abdurrezzak ibn Hafız Mehmed isimli kişiye yetmiş kişi borcu olduğunu ve şimdi ise onun vasileri olarak bu borcu talep ettiklerine dair

Numro 157 Borç-Alacak

Meydan Mahallesi ahalîlerinden Şeyh Ömer ibn Şeyh Mehmed'in Rıstak Nahîyesi kurâlarından Tillo Karyesi ahalîlerinden Halil bin Osman isimli kişide toplam dokuz yüz kırk guruş borcu olduğunu ve bu borcun yedi yüz guruşunu merkûm Şeyh Ömer'in alacaklısı olan Şeyh Halil ibn Şeyh İbrahim isimli kişiye verdiğini ancak geriye kalan iki yüz kırk guruşu zimmetinde tutup vermediğine dair i'lam kaydı

SAYFA 62

Numro 158 Müdahale-Zarar

Süveyka Mahallesi sakinlerinden Reşid ibn Hasan 'ın aynı mahalleden olan Hamza ibn Ahmed ile aralarında yarı yarıya ortak olarak kullandıkları bir su kuyusundan merkûm Hamza'nın çekilmesini ve müdahale etmemesi isteğine dair i'lam

Numro 159 Mülk (Ev) Satışı

Sor Mahallesi sakinlerinden Hanna ibn Makdisi Grip can, Makdisi Hufi veled-i Makdisi Mulku veled-ibrahim el kudsinin vekili olan Makdis Mirza'dan 3000 yeni rum gurusuna Sor Mahallesindeki bulunan evini satın aldığına dair hüccet.

Numro 160 Mülk Satışı

Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hamza bin Molla ...'nın(silik) Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani Milleti ahâlîsinden Şimas Hermiz veled-i Makdis Tom isimli kişiye çeşitli özellikleri belirtilen yedi amelelik bir kıt'a bağkürümünü sekiz yüz guruşa sattığına dair hüccet kaydı

SAYFA 63

Numro 161 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Ali bin Seyyid Yusuf'un aynı mahallenin sakinlerinden olan Seyyid Mahmud isimli kişiden üç yüz elli beş gurusluk hulliyât parası alacağı olduğuna dair

Numro 162 Borç-Alacak

Aslen Midyatlı olan ancak Siirt'in Karağol Mahallesi ahâlîsinden olan Hüseyin Ağa ibn Mehmed'in iki sene önce Hacı Hüseyin Ağa Vakfı mütevellisi olan Hacı Musa ibn Hacı Mehmed isimli kimseye onun idaresinde bulunan bir bakkal dükkanını tamir ettirmek için iki yüz gurus borç vermiş

Numro 163 Borç- Alacak

Siirt'in merkez mahallelerinden Karağol mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin İbrahim'in tarihten dokuz ay önce Kassar mahallesi sâkinlerinden Süleyman bin ...(silik) isimli kimseye mal esmanından borç olarak vermiş olduğu borcunu istediğine dair i'lam

SAYFA 64

Numro 164 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Hamza ibn Şeyh ... isimli kimsenin altı sene önce aynı mahalleden olan biraderzadesi Şeyh Ahmed ibn Şeyh İsmail'e satmış olduğu malının parası olan dokuz yigirmi gurus alacak hakkı olduğuna dair

Numro 165 Alacak

Sor Mahallesi sâkinlerinden iken daha sonra vefat eden Yakub veled-i Melko'nun ölmeden önce Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden ... veled-i Yasef isimli kişiye şal esmanından yetmiş beş guruş borcu olduğu ve bu borcun müteveffâ Yakub'un küçük oğlu'nun vasisi olan Pedros veled-i Kado'ya vesayeten verilmesine dair görülen dava

Numro 166 Mülk (Bağ) Satışı

Ras mahallesi sakinlerinden Fatima binti Hacı Muhammed Emin ve oğlu Abdulkerim ibn Bekir, kendilerine miras yoluyla kalan Üzüm bağını 420 guruşa Katolik asıllı Ayn Salib ahalisinden İsa veled-i ..... ya sattıklarına dair delil.

SAYFA 65

Numro 167 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi ahalilerinden Tüccar Abdullah bin İsa'nın aynı mahalleden olan ve Devlet-i Aliyyenin Ermeni Milleti ahalilerinden İsa veled-i Sudi'nin kendi evinin üzerine inşa etmiş olduğu binanın merdivenlerinin kendi evine baktığını bu husûsta keşf naibinin yeniden keşf ve muayenesini istediğine dair dava

Numro 168 Borç - Alacak

Tillo Karyesi sâkinlerinden Tüccar Musa ibn Şeyh Osman'ın Süveyka Mahallesi ahalisinden Çerçi esnafından Abdurrezzak bin Molla Halef isimli kişiden mal-fatura esmanından üç bin yüz yirmi guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 169 Mülk Satışı

Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve Süryani Milleti ahalilerinden Yusuf veled-i Murad'ın aynı mahalleden ve yine aynı milletten olan Yusuf veled-i İsa'ya çeşitli özellikleri belirtilen bir kıt'a arsasını yüz guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 66

Numro 170 Miras Paylaşımı

Çarşı mahallesi sakinlerinden Ferhu ibn Mahmud Osman, Yiğeni Mevlüd ve kardeşinin diğer mirasçıları 'hıdır oğlu ve eşi Amina binti Yasin'e Karağol Mallesinde miras yolu ile kalan evi paylaştıklarına dair hüccet

Numara 171 Alacak

Süveyka Mahallesi ahalîlerinden Debbağ Hacı Mehmed bin Hacı Yusuf'un Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden İbrahim ve biraderi Mehmed Usta bin Şeyh İsmail isimli kişilere hınta ve şair (buğday ve arpa) esmanlarından yedi yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

SAYFA 67

Numro 173 Vakıf Geliri- Alacak(?)

Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Süleyman bin Mehmed'in Kassar Mahallesi sâkinlerinden ve Hacı Hüseyin Ağa vakf-ı şerif mütevellisi olan vakıfdan Hacı Musa Ağa bin Hacı Mehmed Ağa isimli kimse den vakıf kirası olarak alacağı olduğuna dair i'lam

SAYFA 69

Numro 175 Vakıf Geliri- Alacak (?)

Şirvan kazasından olan Hurşid Beg ve Fettah Beg ve Salih Beg ve Nurullah Hebo(?) Said Begler ve vâlideleri Havva Hatun ibnet Hacı Ömer Ağa isimli kişilerin kendilerine vekil olarak seçtikleri Tillo karyesinden Şeyh İshak bin Şeyh İbrahim aracılığıyla çeşitli özellikleri belirtilen sulu ve sussuz tarlaları işletmek için yeni vekil tayin olunduğu ve eskiden kiralamış olan merkurum Hüseyin Ağa bin Abdullah isimli kişiden kira parasının alınmasına dair

SAYFA 69

Numro 176 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Süveyka Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hasan isimli kişi büyük oğlu Hamza vekaletiyle aynı mahallenin sakinlerinden asâkir-i muntâzama-i şâhâne mülâzımlarından Pervari Kazâsı ahalîlerinden Mehmed Ağa'nın damının üzerine inşa etmiş olduğu bir bir aded mizba'nın kendi evine baktığını ve bu husûsta keşf naibinin yeniden keşf ve muayenesini istediğine dair dava

Numro 177 Terekeden Borç Tahsili- Alacak

Ras Mahallesi sâkinlerinden Aişe binti Hasan isimli hatunun vekil olarak tayin ettiği , Beşir Ağa bin Abdullah'ın Aişe'nin vefat etmiş olan eşi Ali Ağa bin Osman isimli

müteveffâ'nın yetimlerinin vasisi olan Korucubaşı Sivaslı Ali Ağa ibn Hasan'dan eşinin terekesinden bin iki yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

SAYFA 70

Numro 178 Kassam Defteri

Aslen Sivaslı olan ve Siirt'in Ras Mahallesinde yaşarken vefat iden Ali Ağa bin Osman'nın terekesinin eşi, ve çocukları ve çocuklarının vasisinin de izniyle hesaplanıp bölüştürülmesine karar verilmişken , yapılan hesap ve borçlardan sonra varisler arasında taksim edilecek bir şey kalmadığına dair tereke kaydı

Numro 179 Boşanma Davası

Mardine bağlı Cezire kazası ahâlilerinden Aişe binti Mehmed isimli kadının eşi Kasım bin Mehmed tarafından boşanıldığını ve mehri ile geçim kaynağı için olmak üzere toplam doksan guruşu vererek boşanıldığına dair i'lam

SAYFA 71

Numro 180 Nafaka

Bir önceki dava da ismi geçen Aişe binti Mehmed isimli kadının eşi Kasım bin Mehmed'den boşandıktan sonra küçük kızının çeşitli zaruri ihtiyaçları için günlük yirmi para olmak üzere nafaka talep ettiğine ve , bu ihtiyaçların karşılanması için de merkum Kasım'a bu nafakayı ödemesi gerektiğine dair kayıt

Numro 181 Zarar- Müdahale

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Süleyman bin Abdullah'ın özellikleri belirtilen bir mülküne yine aynı mahallenin ahâlilerinden olan Medine ibnet Mehmed isimli kadının müdahale ettiğine dair i'lam kaydı

SAYFA 72

Numro 182 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Receb bin Hacı İsmail'in bir sene önce Nazif Mahallesinde bulunan hamamı Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Hamamcı Mehmed bin Hazo isimli kişiye toplamda iki bin yedi yüz guruşa kiralamış olduğunu ve merkûm Mehmed'in bin yedi yüz guruşu verip geriye kalan bin guruşunu vermede ta'allül ettiğine dair görülen dava

Numro 183 Miras Paylaşımı (Alacak)

Ermeni asıllı Sor Mahallesi sakinlerinden Nermo binti Makdis Kapçi el Hayyad vekil aracılığıyla satılan ve kocasından kalan bir ev ve iki bağ üzerinde hak iddia ederek Simo veled-i Yanus hakkında dava açmıştır. Şahidlerin teyidi ile dava düşmüş ve vekilin tasarrufu muteber görülmüştür

SAYFA 73

Numro 184 Mülk Satışı

Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahalilerinden Beşir veled-i ... 'nın yine aynı mahalleden olan ve yine aynı miletten olan Simo veled-i Banos(?)'a çeşitli özelliklerini belirttiği bir mülkünü dört yüz guruşa sattığına dair hüccet

Numro 185 Hırsızlık İddiası

Şirvan Kazâsına bağlı Küfre Karyesi sâkinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Şemun veled-i Abdo'nun üç sene önce almış olduğu bir res merkeb hayvanının bir sene önce kaybolduğu ve daha sonra bunu Sor Mahallesi ahâlsinden Bakırcı esnafından Seyyid Musa ibn Osman isimli kişide görüp istediğine dair dava

Numro 186 Zarar- Müdahale vakası

Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesi kurâlarından Tillo karyesi sâkinlerinden Şeyh Abdurrahman bin Molla Hasan isimli kimse çeşitli özelliklerini belirttiği bir tarlasına Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud'un kasıtlı olarak müdahale ettiğini iddia edip açtığı dava da

SAYFA 74

Numro 187 Borç- Alacak

Reşid ibn Şeyh ... 'nın Halenze karyesi ahâlîsinden İsmail ibn Ömer nâm kimesneden dört yüz guruş alacak hakkı olduğuna ve davalı tarafın da borcu kabul edip bunun ödenmesine ilzam olunduğuna dair i'lam kaydı

Numro 188 Alacak

Garzan Kazâsı Koçerlerinden Alikan Koçeri ahâlsinden Temo bin Abdullah'ın Sûk Mahallesi ahâlîlerinden Bakkal Hüseyin bin Abdi isimli kimseye iki bin yüz kırk beş

guruşa tanesi otuz üçer huruştan altmış beş tane koyun sattığını ve bunların parasından geriye kalan bin üç yüz elli guruşunun ödenmesini istediği dava

Numro 189 Mülk Satışı

Sor Mahallesi ahâlîlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîlerinden Musa veled-i Zaro(?)'nun çeşitli özelliklerini belirttiği bir kısım mülkünü yine aynı mahalleden ve aynı milletten olan Makdis Hero veled-i Sımo'ya üç bin guruşa sattığına dair 'lam kaydı

SAYFA 75

Numro 190 Zarar- Müdahale vakıası

Nazif Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîsinden ve meclis-i belediye a'zâsından Karabet veled-i Merdo isimli kimsenin on iki sene önce senelik altmış guruşa kiralamış olduğu bir arsasına bir dükkan inşa edeceği ancak arsa'nın bir kısmı ... vakfına bağlı dükkanlara da sınırlı olduğu için vakfın mütevellisi olan Salih ibn Hüseyin'in müdahale ettiğine ve bu müdahalesinin def'ine dair i'lam kaydı

Numro 191 Alacak

Debbağ Hacı Hüseyin ibn Hacı Yusuf isimli kimsenin iki sene önce Verras Mahallesi ahâlîlerinden Abdo bin Mehmed isimli kişiye ... esmanından üç yüz guruş hakkı olup bundan geriye kalmış olan yüz guruş hakkının alınması isteğine dair

SAYFA 76

Numro 192 Borç- Alacak

Karağol mahallesi ahalîsinden Tüccar Hacı Ahmedhan bin Hacı Kasım'ın birbirlerine kefil oldukları Şeyh Halef Mahallesinden Yusuf bin Abdurrezzak ile Veras Mahallesi ahalîlerinden Hasan bin Osman Cendo isimli kişilere mal-fatura esmanından toplamda üç bin yüz altmış sekiz guruş alacak hakkı olduğuna ve bunu ödemelerini istediğine dair i'lam kaydı

Numro 193 Zarar-Müdahale (Tarlasından geçme)

Sor Mahallesi sâkinlerinden Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahâlîsinden Kuyumcu Sergiz veled-i İspator isimli gayrimüslimin'in bir parça bağkürümüne Kolcu

neferâtından Abdurrahman ibn İbrahim'in normalde içinden geçme hakkı yok iken kasıtlı geçtiğine ve müdahale ettiğine dair dava

Numro 194 Borç- Alacak

Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Ahmed bin Salih'in Kassar Mahallesi ahalîlerinden Hacı Mehmed Ağa bin Mahmud Ağa'ya iki sene önce ... esmanından yüz guruş alacak hakkı olduğuna ancak bunun parasını ödemediğine dair i'lam kaydı

SAYFA 77

Numro 195 Boşanma Davası

Verras Mahallesi ahalîlerinden Aişe binti Mustafa isimli kadının halen eşi olan ve Musul da oturan eşi Hüseyin ibn Süleyman'dan boşanma isteğine dair hüccet kaydı

Numro 196 Mülk Satışı

Süveyka Mahallesi ahalîlerinden İsmail ve Hasan ve Musa ve Mustafa ve kız karındaşları Fatma binti Hacı Mustafa isimli kişilerin babalarından kendilerine kalmış olan bir kısım bağ kürüm ve bir miktar boyalık ve batum ağaçları olan mülklerini Sûk Mahallesi ahalîsinden Tüccar Hacı Süleyman bin Hacı Ahmed'e beş bin guruşa sattığına ve onun da bunların parasını ödeyerek mülkün sahibi olduğuna dair hüccet kaydı

SAYFA 78

Numro 197 Alacak

Dilekçenin sahibi olan Mehmed bin ... 'nın açtığı davaya karşı olarak hasmı merkûm Hacı Receb bin Hacı İsmail isimli kişinin hamamı tamir ve masrafları için emri olmadığını söyleyip davayı reddettiğine dair i'lam kaydı

Numro 198 Alacak

Sûk Mahallesi ahalîlerinden sahibü'l arzuhâl Debbağ Abdurrahim ibn Abdullah'ın tarihten yedi sene önce Babüddarb Mahallesi ahalîsinden Kasab İbrahim bin Mehmed'e arpa parası olarak yedi yüz guruş ve nakit olarak bin altı yüz guruş toplamda iki bin üç yüz guruş alacak hakkından geriye kalmış olan bin yedi yüz guruş malının sorulup alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 199 Borç- Alacak

Babüddarb Mahallesi ahâlisinden Abdulmecid bin Mevlüd Efendi'nin Ras Mahallesi ahalîlerinden Hacı Yasin Ağa zâde Mustafa Ağa'ya kendisi ve babasının vermiş olduğu buğdayın parası olarak yüz elli guruştan geriye kalmış olan elli guruş parasının sorulup alınmasına dair i'lam kaydı

SAYFA 79**Numro 200 Zarar- Müdahale**

Ayn Salib Mahallesi mütemekinlerinden iken daha sonra vefat eden Amih veled-i David isimli kişinin çocuklarının vasisi olan ceddeleri Sariye'nin vekil olarak seçtiği Şehas Hermiz veled-i Tusi'nin aynı mahalle de bulunan içerisinde havlu, su kuyusu, eyvan gibi bölümlerinin olduğu bir kısım mülküne Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah'ın fuzuli kullandığına ve müdahale ettiğine dair i'lam kaydı

Numro 201 Aldığı Malı Geri İade Etme İsteği

Ras Mahallesi ahalîlerinden İbrahim bin Ömer isimli kimesnenin Mehmed bin Molla Ahmed'den iki gün önce almış olduğu boyağı aybı olduğunu görüp bunu sahibine geri vermek istediğine dair i'lam

SAYFA 80**Numro 202 Borç- Alacak**

Karağol Mahallesi ahalîlerinden Bakkal başı Ali Ağa bin Şeyh Mahmud'un sened ve mazı parası olarak Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Mahmud bin Abdurrahim'den yirmi bin altı yüz guruş alacak hakkından geriye kalmış olan altı bin dokuz yüz guruş malının sual olunub alınması isteği üzerine dair i'lam

Numro 203 Borç- Alacak

Karağol Mahallesi ahâlîsinden Molla Mehmed bin Molla Mahmud'un on dört ay önce malından Nazif Mahallesi ahalîlerinden Mehmed bin Abdulkani'ye yüz elli guruş borç verdiğini ve bunun alınması isteğine dair i'lam

SAYFA 81

Numro 204 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Hacı Emin bin Hacı İsmail'in Meydan Mahallesi ahalîlerinden Hamko bin Hamza'dan bin üç yüz guruş alacak hakkının sual olup alınması isteğine dair

Numro 205 Mülk Satışı

Şirvan kazâsına bağlı Rıstak Nahiyesinden Abdullah bin Sufi İsmail'in Kassar Mahallesi ahalîlerinden Şehban veled-i Abbas'a özelliklerini belirttiği bir kıt'a kürümünü iki yüz elli guruşa sattığına dair hüccet kaydı

SAYFA 82

Numro 206 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milleti ahalîlerinden Hoce Baba(?) veled-i Makdis Karabet'in yerini belirttiği bir kıt'a bağının tarafları aynı mahalleden ve aynı milletten olan Makdis Menas(?) veled-i Hero'nun bağı ile komşu olduğu için bunun içinden bağına geçmesine izin vermeyip müdahale ettiğine dair keşf ve muayene isteği

Numro 207 Mülk Taksimi (?)

Kassar Mahallesi ahalîsinden Hüseyin Efendi ve Taha Ebnân Hacı Mehmed Ağa'nın kardeşleri olan Hacı Musa Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa'nın babalarından kalan mülkü taksim ettikleri ancak paylarını vermediklerine dair i'lam

SAYFA 83

Numro 208 Mülk Kiralama

Birzukak Mahallesi ahalîlerinden Şeyh Halef cami'-i şerîf mütevellîsi Yusuf bin Ahmed'in aynı mahallenin ahalîlerinden olan Yusuf bin Ahmed'e bir takım arazisini senelik olarak kiraya verdiğiine dair i'lam kaydı

Numro 209 Zarar-Müdahale

Ğaribo ve Denho ve Makdis İsa isimli kimesnelerin davacı oldukları mahalleleri esnafından yemenici Makdis Artin'in önceden evinde açmış olduğu iki pencerelerinin evlerinin kadınlar bölümüne nazır olduğunu belirtip bunları kapatma isteklerine dair

Numro 210 Taksim Davası

Şeyh Halef Mahallesi sakinlerinden Purut milleti ahalîlerinden Berho veled-i Makdis Melko ve âmmizâdeleri Murad veled-i Pedros , Agob veled-i Makdis Abdulehad isimli kimesneler arasında babalarından kalmış olan ve komşuları belirtilen bin iki yüz guruş kıymetli bir evlerinin aralarında taksim edilmesi isteğine dair

SAYFA 84

Numro 211 Tereke Defteri

Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Halime ibnet Ali Kurdo(?) isimli kadının terekesinin çocukları ve kendinden önce vefat etmiş olan oğlunun çocuklarına kaldığına ve onlar arasında bölüştürüldüğüne dair tereke defteri kaydı

Numro 212 Taksim Davası

Siird Mahâllatından Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Purut milleti ahalîsinden sahib-i istid'â Amih veled-i İsa ve amcağlu Makdis veled-i Makdis Hevi arasında görülen dava da , babalarından kalmış olan bir mülk evlerinin aralarında taksim edimesi isteğine dair

SAYFA 85

Numro 213 Kassam Defteri

Biruokak Mahallesi ahalîlerinden iken vefat eden Halil ibn Hüseyin isimli kimsenin verasetinin nikahlı eşi ve çocuklarına araştırılıp hesaplandıktan sonra taksim edilmesine dair kassam defteri kaydı

Numro 214 Kassam Defteri- Miras Taksimi

Siird mahâllatından Ras Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Halef bin Berşo(?) isimli kimsenin verasetinin zevcesi Saliha binti Mahmud ve küçük oğlu Hızır'a taksim edilmesine dair kassam defteri

SAYFA 86

Numro 215 Din Değişirme

Garzan nahîyesine tabi' Durbin(?) karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Hazime binti Murad ve yine Rıdvane nâhîyesine tabi' Mut(?)'ı Süflâ

karyesi mütemekkinlerinden Cane binti Mirza isimli hatunların kendi rızaları ile İslam dinine geçtiğine dair kayıt

SAYFA 87

Numro 216 Nafaka

Ras Mahallesi sâkinlerinden Azime binti Hamo isimli kadının , beş gün önce eşinin kendisini boşadığını açıklayarak boşandıklarını ancak , mehir , nafaka ve geçim kaynağı için gerekli olan parayı vermediğine bu hususta eşi merkûm Şakir bin Yusuf'a tenbih olunması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 217 Boşanma(Alacak)

Ras mahallesi sâkinlerinden Azime binti Hamo isimli kadının boşandığı eşinde bir takım gümüş takı eşyası ve diğer mallarının kıymeti olan toplam bin yedi yüz elli guruşluk alacak hakkının olduğuna bunu merkûm Şakir bin Yusuf'tan alınması isteğine dair i'lam

SAYFA 88

Numro 218 Dükkan Kiralama

Şeyh Ahmed ibn Şeyh İbrahim borcu karşılığında 2 kuruyemiş kavurma dükkanını (adları; şhulat ve elhac arap) 3 yıllık hak sahibine 1050 guruş karşılığında (her yıl 350 guruş) verdiği dair hüccet

Numro 219 Zarar- Müdahale

Sor Mahallesi sâkinlerinden Ermeni Milleti ahalîsinden Dellal Havi veled-i Gerze(?) 'nin evinin etrafına inşa ettiği duvarlarına aynı mahallenin sakinlerinden olan Veberdi(?) isimli zımmiyenin müdahale ettiğine , bu yüzden keşf olunub müdahalesinin defini istediğine dair i'lam kaydı

SAYFA 89

Numro 220 Alacak

Yusuf bin mezbûr isimli kişinin daha önce dava da bulunduğu ve bir tüfek parasından geriye kalmış olan iki yüz guruş alacak hakkını Ali ibn Süleyman'dan istediğine dair

Numro 221 Zarar-Müdahale Etme (Bağından geçme)

Nazif Mahallesi ahalilerinden ... bin ... 'nın bağkürümünden geçme hakları yok iken Ahmed, Ali, Hamdo, Hüseyin ve Saliha isimli kişilerin onun bağından geçtiklerine , bu yüzden geçmemeleri hususunda merkûmanlara tenbihte bulunulması isteğine dair

Numro 222 Alacak- Emanet

Birzukak Mahallesi ahalilerinden asâkir-i muntazama-i şâhâne neferâtından Halid bin Yasin 'in annesine vermesi için Yusuf bin Abdurrahim isimli kimse ile göndermiş olduğu beş para-i osmani malının verilmeyip , kendi yanında bıraktığına bu malının ondan alınması isteğine dair i'lam

SAYFA 90

Numro 223 Boşanma Davası

Aslen Mardin kazâlarından Cezirekazâsı nisvânından olan Aîşe binti Abdullah isimli kadının Karağol mahallesi ahalisinden olan eşi Cendo(?) bin Haso isimli kimse ile aralarındaki boşanma davasına dair

Numro 224 Alacak

Katolik Milletinden Berho veled-i Silver, Şum'un veled-i Yildoya Eruh Kazası Kilis köyündeki bir parça toprak hakkında hak sahipliği ve o parça toprağı 30 guruş karşılığında satın aldığıında Ayn Salib Mahallesiindeki bulunan matran, ondan zorunlu olarak aldığıını iddia ederek dava açmıştır

Numro 225 Keşf İsteği - Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni Milletinden Yemenici Artin veled-i Simo'nun aynı mahalleden olan ve yine Ermeni Milletinden olan Ğaribo veled-i Makdis İsa isimli kimsenin evine açtığı pencerelerin kendi evinin mahrem kısmına baktığı için bunların keşf olunub kapatılması hususunda merkûm Ğaribo'ya tenbih olunmasına dair i'lam

SAYFA 91

Numro 226 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahalilerinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'in Şeyh Mahmud bin Şeyh Abdullah'a şal ve kuşak olarak vermiş olduğu altı yüz yigirmi beş guruş alacak hakkının alınması isteğine dair i'lam

Numro 227 Alacak

Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Katolik Milletinden Abdulehad veled-i Berho'nun Babüddarb Mahallesi ahalilerinden Kasab Ali bin Cihangir'e tanesi yirmibeş guruştan otuz sekiz aded koyunun parası olan dokuz yüz guruşu ödemediğine ve bunun alınması isteğine dair

SAYFA 92

Numro 228 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Gorgis veled-i Hanna 'nın aynı mahallenin ahalilerinden olan Moiz(?) veled-i mezbûr, Beşiro veled-i Abdullah ve Toma veled-i Kesi Petroz isimli kişilerle ortak bir avluları olduğunu ve bu yüzden batı tarafında bir kapı açıp ortak olarak kullanmaları isteğine ismi geçen kişilerin müdahale ettiğine dair i'lam kaydı

Numro 229 Miras Paylaşımı

Karağol Mahallesi sakinlerinden Musa ibn Osman amcaları Hacı İsmailin çocukları,(Derviş ve Hıdır) aleyhinde, dedesinden kendisine miras ve hibe yoluyla kalan evden pay verilmediğini iddia ederek dava açmış ancak olumsuz bir şekilde sonuçlanmıştır.

SAYFA 93

Numro 230 Kassam Defteri

Sor Mahallesi ahalisinden [iken] vefat eden Mehmed bin Berho 'nun mirasının nikahlı eşi Emine binti Abdullah ve küçük kızı Halime ve kız kardeşi Sadiye arasında taksim edilmesine ve terekesinin açıklanmasına dair kassam defteri

SAYFA 94

Numro 231 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Tüccar Hacı Emin ibn İsmail'in Birzukak Mahallesi ahalilerinden süvari zâbıtı neferâtından Ali bin Hamza'ya hamam kirası olarak sekiz yüz elli guruş alacak hakkı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair i'lam

Numro 232 Borç-Alacak

Sûk Mahallesi ahalîlerinden Hacı Hüseyin ibn Hacı Yusuf 'un Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milleti ahalîsinden Yakub ve İsa veled-i İsa isimli merkûmanlardan sened olarak üç bin guruş alacak hakkı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 233 Boşanma (?)

Hamdo isimli kimsenin eşi Aişe'den boşanmasının sorulduğu ve kendisinin de inkâr ettiğine dair görülen dava kaydı

Numro 234 Keşf İsteği-Müdahale- Zarar

Kassar Mahallesi ahalîsinden Hüseyin bin Ahmed'in aynı mahallenin ahalilerinden olan Hamza bin Hasan'ın evine inşa etmiş olduğu bir bab odasının pencerelerinin kendi evinin üst adalarının duvarına baktığını ve bu yüzden durumun keşf olunub bunların def olunması isteğine dair i'lam kaydı

SAYFA 95

Numro 235 Hırsızlık İddiası (Alacak)

Babüddarb Mahallesi ahalîlerinden Hüseyin Efendi bin Mahmud'un Karağol Mahallesi ahalîlerinden Abdullah bin Abdulkadir'e vermiş olduğu iki yüz kırk sekiz guruş alacak hakkının olduğuna dair görülen davada merkûm Abdullah Mardin'in Midyat kazâsına giderken Estel karyesi civarında önünün kesilip iki yüz guruşunun ve diğer eşyalarının çalındığını belirtip mallarının geri verilmesi isteği üzerine i'lam kaydı

Numro 236 Terekeden Borç Tahsil Etme

Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i Aliyye'nin Keldani Milleti ahalîsinden Şemun veled-i Agob'un Kıtmiş karyesi mütemekkinlerinden iken daha sonra vefât iden Rencber Sergiz veled-i Şebo'ya tarihten dokuz sene önce sened olarak

bin guruş borç verdiğini ve bu borcun müveffanın terekesine vaz'ül yed bulunan oğlu Pedros'tan tahsil edilmesine isteği dair 'lam kaydı

SAYFA 96

Numro 237 Kira Geliri- Alacak

Süveyka Mahallesi ahalilerinde iken vefat eden Derviş bin Hacı Mustafa'nın Karağol Mahallesi ahalilerinden Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed'e kiralamış olduğu bir kısım mülkünün kira gelirinin , kızı ve oğulları vasıtasıyla kendilerine verilmesi hususuna dair i'lam

Numro 238 Borç- Alacak

Tüccardan Halil Hoca Fethullah'ın Siirdli Yusuf bin Sofi Berho'ya sened olarak iki bin guruş deyni olduğuna ve onun da bunu ikrâr ve itiraf edip bunu ödemesi gerektiğine dair i'lam kaydı

Numro 239 Mülk Satışı

Süveyka Mahallesi ahalilerinden İbrahim bin Abdullah'ın özellikleri belirtilen bir kısım mülklerini Karağol Mahallesi ahalilerinden Şahbaz bin İlyas'a altı yüz guruşa sattığına ve onun da parasını ödeyip mülkün sahibi olduğuna dair hüccet kaydı

SAYFA 97

Numro 239 Mülk Satışı

Karağol Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Hacı Mahmud bin Hamza'nın bir köprünün tamir ve inşası için vesayet sahibi olan meclis-i temyîz a'zâsından Abdal Ağa ibn Abdurrahim'in bir takım özellikleri ve bulunduğu yer ile komşuları belirtilen mülklerini Debbağ esnafından Abdurrahim ibn Abdullahae üç bin guruşa vesayeten sattıldığına ve onun da mülkün parasını şahitlerin huzunda elden teslim ederek kesin olarak mülkün sahibi olduğuna dair hüccet kaydı

Numro 240 Vasi Tayini

Nazif Mahallesi ahalilerinden iken vefat iden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı Halid'in küçük çocukları Ahmed, Mahmud, Mehmed, ve İbrahim için vasileri anneleri Azime ve Zülfiye'nin vasilikten azl ve ihrac edilip çocuklar reşit olana kadar Molla Mustafa ibn Seyyid Mahmud'un vasi olarak tayin edilmesine dair

SAYFA 98

Numro 241 Müdahale- Zarar

Babüddarb Mahallesi ahalisinden Kasab İbrahim bin Mehmed'in sekiz sene önce Siird'in eski hakimi olan Mehmed Tevfik Efendi den bin yedi yüz elli guruşa almış olduğu Ayn Salib mahalesinde bulunan bir mülke Ayn Salib Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani milletinden Keşiş Musa veled-i mezbûr'un müdahale ettiğine ve bu müdahalesinin def'i isteğine dair i'lam kaydı

Numro 242 Borç-Alacak

Sason Kazâsı sandık emini Agob veled-i Gorgis'in Ayn Salib Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin İbrahim de olan deyni karşılığında Ayn Salib mahallesi mütemekkinlerinden Yakub'a göndermiş olduğu elli guruşu istediğine dair i'lam

Numro 243 Borç- Alacak

Daha önce sicilde adı ve davası geçmiş olan Rıstak Nahiyesine tabi' Tillo Karyesi ahâlîlerinden Salih ibn Şeyh Ali'nin kefaleten dört yüz ve asaleten dörtyüz toplam sekiz yüz guruş deyni olduğunu ikrar ve itiraf ettiği ve bunu teslim edeceğine dair i'lam

SAYFA 99

Numro 244 Alacak

Diyarbakir şehri mütemekkinlerinden Dürzi Ohan veled-i Miron(?)'un Eruh kazası ahâlîlerinden Ali Ağa'ya satmış olduğu malının parasını almak için kendisine kefil olmuş olan Kassar Mahallesi ahâlîlerinden Mahmud Ağa ibn Hacı Mehmed Ağa bu parayı ödemesi gerektiğine dair i'lam

Numro 245 Terekeden Borç Tahsili- Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalisinden Hacı Receb bin Hacı İsmail'in Sor Mahallesi ahalisinden müteveffâ Sofi Mehmed bin Yusuf'a mal- fatura esmanından vermiş olduğu iki bin üç yüz seksen guruş hakkı olduğunu ve bunu vasi-i muhtarı olan Kassar Mahallesinden Yusuf bin Reşo'dan müteveffanın terekесinden tahsil etmek istediğine dair i'lam kaydı

Numro 246 Alacak

Daha önce sicilde adı ve davası geçmiş olan Kiracı Hasan bin Hüseyin'in Hüseyin bin Ali'ye vermesi gereken dokuz kalem eşyasını istemiş olduğu dava kaydı

Numro 247 Rehin- Alacak

Sor Mahallesi ahalisinden Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden Yemenici esnâfindan Artin veled-i İbrahim'in aynı mahallenin ahallerinden ve Yakubi Milletinden olan Abdo Hayfa 'ya satmış olduğu bir bağının er karındaşı Yasef ile birlikte rehin alındığı ve ödemesi gereken miktardan geriye kalan dört yüz guruşun alınması isteğine dair i'lam kaydı

SAYFA 100**Numro 248 Borç- Alacak**

Şirvan Kazâsından Şeyh Ali bin Şeyh Hamid'in Tillo karyesi sâkinlerinden Mücahid bin Taha'ya satmış olduğu kara sığır öküzünün parası olarak iki yüz guruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf ettiğine dair i'lam kaydı

Numro 249 Borç- Alacak

Meydan Mahallesi ahalilerinden ... bin Hamza ile oğulları ... ve Abdurrahman'ın daha önce davası görülmüş olan Yusuf bin Ali Şahin'e dokuz yüz guruş deynleri olduğunu ikrâr ve itiraf ettiklerine dair i'lam kaydı

Numro 250 Müdahale- Zarar

Kassar Mahallesi ahalîlerinden Abdulffetah bin Seyyid Ahmed'in vefat etmiş olan amcasından kendisine , ve amcasının eşi ve kız kardeşine miras kalmış olan bir takım mülkün aynı mahallenin ahalilerinden olan Ali bin Mehmed Emin ve amcasının zevcesinn müdahale ettiğine ve ortak hissesini vermediklerine dair kayıt

SAYFA 101**Numro 251 Mülk Satışı**

Ras Mahallesi ahâlîlerinden Hasan bin Osman Cendo'nun Nazif Mahallesi ahalîlerinden ve Hamamcı esnâfindan İbrahim bin Hüseyin'e Ras mahallesinde bulunan ve içerisinde üç oda , su kuyusu, avlusu, eyvan ve bahçesi bulunan bir mülkünü üç bin guruşa

sattığına ve onunda bunu kabul edip parasını ödedikten sonra mülkün sahibi olduğuna dair satış akdi

Numro 252 Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi ahalisinden Abdulğani bin Seyyid Ahmed ve hemşiresi Fatıma binti mezbûr tarafından vekil olarak seçilen Mehmed Emin ibn Hacı Hasan'ın müvekkillerinin ceddlerinden miras kalmış olan bir mülklerine aynı mahallenin ahalilerinden olan Ali bin Mehmed Emin'in müdahale ettiğine ve bu müdahalesinin def olunması isteğine dair i'lam

SAYFA 102

Numro 253 Terekeden borç tahsil (Alacak)

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni Milletinden Esad veled-i Amis(?)'in aynı mahallenin ahalisinden olan ancak daha sonra vefat eden Sofi Mehmed ibn Berzo(?) 'dan sekiz yüz guruş alacağı olduğu ve bunun müteveffanın terekesinden tahsil edilmesi isteğine dair 'lam

Numro 254 Alacak

Nazif Mahallesi ahalîlerinden iken vefât iden Hacı Abdullah ve Hacı Süleyman ebnân Hacı Mahmud'un dört yetimlerinin babalarından kalmış olan haklarını amcaları Osman Şiâr bin Hacı Mahmud'un bin guruşu kendi zimmetine geçirip bunu harcadığı için bunun kendisinden alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 255 Zarar-Müdahale (?)

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı Devlet'i Aliyye'nin Ermeni Milletinden Mesud veled-i Denho'nun daha önce kiralamış olduğu Hacı Hüseyin Ağa vakfından bir dükkanın Yemenici esnâfindan İspator veled-i Tercan(?) 'ın müdahale ettiğine ve kendisine teslim edilmesi isteğine dair i'lam kaydı

Numro 256 İkrar (Alacak) (?)

Keldani Milletinden Hoce Cibrail veled-i Şimas Abduş Denho'nun daha önce dava da bulunduğu merkûm Hüseyin'i hizmetinde aylık seksen guruştan elli iki gün çalıştırdığına dair ikrar ve itirafını içeren i'lam

SAYFA 103

Numro 257

Eruh kazasından Abdi Ağa bin Mahmud'un aynı kazanın başka bir nahiyesinden olan Abdo bin Hoze(?) ve Kelo(?) veled-i Şemun'a tarihten beş sene önce kendilerine iki bin guruş borç verdiği ve bu borçtan geriye kalmış olan bin guruşun geri verilmesi isteğine dair

Numro 258 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalisinden İsmail bin Ali'nin Meydan Mahallesi ahalilerinden Taha bin Hacı Yusuf'a satmış olduğu malının kıymeti olan yüz yetmiş üç guruş on beş pare parasını geri istediğine dair mahkeme kaydı

Numro 259 Müdahale- Zarar

Verras Mahallesi ahalisinden Ermeni Milletinden Asur(d)'un aynı mahallenin ahalilerinden olan Bakkal esnafından Mustafa bin Murtaza'nın elinde bulunan medrese vakfı'nın bir dükkanının gelirine merkûm Mustafa'nın tamah edip onu dükkandan atmak istediği ve müdahale de bulunduğuna dair

Numro 260 İkrâr (Borç)

Sicilde daha önce ismi geçmiş olan Dellal anto'nun mahkemeye verdiği cevapta hasmı Abdurrezzak bin Hacı Hasan'a yetmiş beş guruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf ettiğine dair

SAYFA 104

Numro 261 Müdahale- Hisseden Pay Talep Etme

Ras Mahallesi ahalilerinden Abbas bin Mahmud'un aynı mahallenin ahalisinden olan amcası Hasan bin Osman Cendo'nun , aynı mahallede olan ve dedelerinden kalmış olan içerisinde avlu, bahçe, su kuyusu, beşer oda, tanur, gibi şeylerin bulunduğu bir kısım mülkten merkûm Abbas'ın babasının payına düşen kısmı amcasının vermediğine ve müdahale ettiğine dair

Numro 262 Kiralama

Helvacı İsa bin Süleyman'nın çarşıda bulunan bir bab helvacı dükkanının mütevellisi Mustafa Efendi bin Hacı Bayazid tarafından Mehmed bin Şeyh Musa'ya kiraya

verildiğine ve bunun kendisine verilmesi hususunda merkûm Mehmed'e tenbih olunması hususuna dair

SAYFA 105

Numro 263 Hisseden Pay Taleb Etme

Verras Mahallesi mütemekkinlerinden Süryani Milletinden Setto(?) binti Abdulahad'ın kendine vekil olarak seçtiği eşi İbrahim veled-i Tori(?)'nin Ayn Salib Mahallesinde mütemekkinlerinden Keldani Milletinden Hanna veled-i Meyho(?)'nun ceddelerinden kendilerine miras kalmış olan ergul nam mahalldeki bir kıta bağ mülkündeki 72 paydan eşi Settoye'nin payı olan yedi hissenin merkûm Hanna'nın zabt ettiğine ve bu hissenin aliverilmesi isteğine dair i'lam kaydı

Numro 264 Mülk Satışı (?)

Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halanze karyesi ahalîlerinden Kürt Mehmed ibn Abdullah'ın mahkemeye dilekçede bulunduğu daha önce sicilde ismi geçen aynı mahallenin ahalisinden olan İbrahim bin Abdulaziz'in vefat etmiş olan Hacı Hızır bin Saso'nun terekesinden olan bir kısım mülkün kendisinin damadı olması hasebiyle merkûm İbrahim'in bu mülkü başkasına sattığına dair i'lam

SAYFA 106

Numro 265 Alacak

Musul'lu Hüseyin bin Şeyh Ali'nin Bakkal esnafından olan Hacı Miro(?) bin Hacı Hamza'ya satmış olduğu beş yüz guruş kıymetli altı bin lülenin parasından geriye kalmış olan dört yüz on guruş malının alınması isteğine dair

Numro 266 Alacak

Şirvan kazâsı nevahilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Tillo karyesi ahâlîlerinden Hacı İbrahim'in büyük oğlu Derviş vekâletiyle Siird'li Kasab Emينو'ya satmış oldukları beş bin guruşluk koyun parasından geriye kalmış olan bin dört yüz guruşun merkûm Kasab Emينو'dan alınması isteğine dair

Numro 267 Mülk (Bağ) Satışı

Siirt kasabasının Meydan mahallesi sakinlerinden Mustafa ibn Hacı Yusuf el Cennas, Hamdo ibn ... Hacı esmerden Suhet eşşeyh kasım bölgesindeki üzüm bağını 1750 guruşa sahih satışla satın aldığına dair belge.

SAYFA 107

Numro 268 Borç- Alacak

Eruh kazâsı nevâhîlerinden Zilan nâhiyesinden Osman bin Ömer'in aynı köyün ahalisinden olan İbrahim bin Ali'ye tarihten yedi sene önce borç olarak vermiş olduğu bn beş yüz guruş alacak hakkını aliverilmesi isteğine dair i'lam kaydı

Numro 269 Mülk Satışı

Süveyka Mahallesinde Hamam eşşuhre sultan bölgesi civarında Şeyh Halef camiinin vakfına ait bir parça toprağın Hacı Mahmud ibn Seyyid Hamza el Saffara Mescidini tamir etmek için 100 guruş ve her yıl bir buçuk guruş karşılığında toprağın kendisine verildiğine dair belge

Numro 270 Alacak

Nazif Mahallesi ahalîsinden Osman Şiar bin Hacı Mahmud'un Fersaf karyesi ahalîlerinden İbrahim de mâl-fatura esmanından dört yüz elli guruş alacak hakkı olduğunu söyleyip bunu istediğine dair i'lam kaydı

SAYFA 108

Numro 271 Alacak

Nazif Mahallesi ahalîsinden Osman Şiar bin Hacı Mahmud'un Fersaf karyesi ahalîlerinden Mustafa Kahya bin Halef'te mâl-fatura esmanından bin üç yüz guruş alacak hakkı olduğunu söyleyip bunu istediğine dair i'lam kaydı

Numro 272 Mülk Satışı

Halanze karyesi sakinlerinden iken vefat eden Hacı Hızır bin Saso'nun küçük kızının vasisi olarak atanan Nazif Mahallesi ahalîlerinden muhzır-ı sâbık Yusuf bin Yasin'in Halenze karyesi ahalîlerinden İbrahim bin Fakı(?) Abdulaziz nâm kimesneye merkûm Hızır'ın terekesi yetmediği için dört bin dört yüz guruşa batum ağaçları ve bir takım mülkünü sattığına ve onun da bu mülkün sahibi olduğuna dair

SAYFA109

Numro 273 Mülk Satışı

Keldani asıllı Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden Yakub veled-i Şemmaz Hanna Berlis Şühre'nn kendisi için Meryem binti Tomerden 700 guruşa bir bağ satın aldığına dair hüccet

Numro 274 Mülk (Ev) Satışı

Yakubi asıllı Koranis(?) Mahallesi sakinlerinden Şibro veled-i Yusuf Dihe Şuhre, zikredilen mahalledeki evini 1200 guruş ve dirheme, ermeni asıllı aynı mahalledeki Ohan ibn Makdisi Sergis'e sattığına dair hüccet.

SAYFA 110

Numro 275 Mülk Satışı

Köyünden İsa kızı ... annesi Aişa binti Halil'den kendisine kalan mirasını 1080 guruşa Şirvan kazası Seken(?) Köyü ahalisinden Mahmud bin Ahmed'e sattığına dair hüccet.

SAYFA 111

Numro 276 (?) Müdahale- Zarar

Karağöl Mahallesi ahalîlerinden Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed'in aynı mahallenin ahalilerinden olan Mumç[c]ı Derviş bin Hacı İsmail'in erkek kardeşine kefil olub sahib olduğu yarım hissesinin kirası olan altı yüz guruşu zabt ve tasarruf ettiğine dair

Numro 277 Zarar

Daha önce sicilde konusu geçmiş olan davada amcası Ahmed ile aralarındaki anlaşmazlıkta evlerinin arasında ortak olan havş ve avlularını bölüştürmüş olmalarına rağmen amcasının avlusunun zararının kendisine dokunduğunu söyleyip bunun bina ustaları , ihtiyar meclisi ve keşf naibinin gelip aralarındaki yeri keşf edip anlaşmazlığı giderme isteğine dair

SAYFA 112

Numro 278 Müdahale - Zarar

Kassar Mahallesi ahalîlerinden Abdulğani bin Seyyid Ahmed ve hemşiresi Fatıma binti mezbûr tarafından bir oda davasını çözmesi için vekil olarak seçilen Mehmed Emin bin

Hacı Hasan'ın müvekkillerinin mevrüsleri Abbas bin Seyyid Yusuf 'tan kalan beş yüz guruş kıymetli bir bab oda'ya aynı mahallenin ahallerinden olan Ali bin Mehmed Emin'in müdahale ettiğine ve bu müdahalesinin def'i isteğine dair

Numro 279 Tereke Defteri

Kütahya ya bağlı Uşak kazâsı ahalîsinden olub Diyarbekir'in Siird kazâsı nevâhilerinden Eruh'ta kolculuk görevinde iken daha sonra vefât eden Hasan bin Hüseyin isimli kimsenin bilinen herhangi bir varisi bulunmadığı için terekesindeki malların bahasının Siirt mutasarrıflığına devr edildiğine dair tereke kaydı

SAYFA 113

Numro 280

Aslen Ankara Eyaletine bağlı Yozgat Livâsından olan ancak siirt'te görevli çavuş olan Emin Çavuş bin Ömer bin Abdullah'ın görünürde herhangi bir varisinin olmaması üzerine terekesinin belirlenip beytül'l mâle kaydedildiğine dair kassam defteri

SAYFA 114

Numro 281

Aslen Diyarbakırlı olan ancak Siirt'te görev yapan Hafız Mahmud Efendi isimli kişiye ait tereke defteri kaydı olup, kişinin görünürde herhangi bir varisi gözükmemesi üzerine, terekesinden geriye kalan parası beytül'l mâl'e devredilmiştir.

SAYFA 115

Numro 282 Keşf İsteği- Zarar

Seyyid Derviş bin Seyyid Abdullah'ın kendi evleri arasında duvarı bulunan Seyyid Abdulaziz'in bu duvarda dört delik açarak evinin kadınlar bölümüne nazır olduğu için zarar verdiği ve bu deliklerin kapatılması için keşf olunub merkûm Abdulaziz'e tenbihte bulunulması isteğine dair

Numro 283 Alacak

Şirvan Kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi ahalilerinden Hacı Bayazıd bin Abdullah'ın aynı köyün sakinlerinden olan Derviş bin Salo Ali de iki bin elli guruş hakkı olduğunu ifade ettiği ve merkûm Derviş'inde borcunu ikrar ve itiraf ettiğine dair i'lam

Numro 284 Borç- Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalisinden Hacı Receb bin Hacı İsmail'in Fersaf karyesi ahalisinden Süleyman ibn Mahmud ile yaptığı alışverişten bin yüz yirmi guruş alacak hakkı olduğuna kendisinin de borcu ikrâr ve itîraf ettiğine dair i'lam

SAYFA 116

Numro 285 İkrar (Borç- Alacak)

Abdullah Efendi bin Hacı İsmail isimli kişinin İbrahim ibn İsmail'e ba-sened olarak iki yüz elli guruş borcu olduğunu ikrar ve itiraf ettiğine dair

Numro 286 Zarar

Kassar Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Hasan'ın biraderzadesi Salih bin Ali'nin iki tane damlarının su mecrasının kendi evine zarar verdiğini bundan dolayı durumun keşf olunub bu zarar vakıasının def'ine dair i'lam

Numro 287 Müdahale- Zarar- (Tevliyet)

Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nahiyesi kurâlarından Fiskin karyesi ahalilerinden Hasan bin Halid'in vakıflarla ilgili tevliyet davasında aynı köyün ahalilerinden Mahmud ve İbrahim'in mahkemeye gelip tevliyeti Hasan ve Halid'e büyüklerinden kalan bir kısım arsaya merkûm Mahmud ve İbrahim'in fuzuli tasarruf edip müdahale ettiklerine dair

SAYFA 117

Numro 288 Müdahale- Zarar

Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Farıs bin Mehmed'in satın almış olduğu bir arsasına yapmakta olduğu bir duvarının inşasına aynı mahallenin ahalilerinden olan Hacı Ahmed bin Süleyman'ın müdahale edip mani olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 289 Alacak

Siird sancağına tabi' Kelhebuk(gülhebük?) nâhiyesine bağlı köylerden Hayratlı(?) Abdi Ağa bin Mehmed'in aynı köyün sakinlerinden olan Ömer bin taceddin'e bir önceki sene bin guruşa satmış olduğu bir ester hayvanının kıymeti olan parasının alınması isteğine dair i'lam

Numro 290 Borç- Alacak

Eruh kazasına bağlı Kelhuk nahiyesine tabi Hiyert karyesi ahalilerinden Ömer bin taceddin'in Hanna isimli hristiyandan iki yüz guruş ve bir baş kara sığır öküzünün kıymeti olan iki yüz guruş toplam dört yüz guruş alacak hakkı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair kayıt

SAYFA 118

Numro 291 İkrar (Borç)

... isimli kişinin Nağmo bin Hüseyin isimli kişiye olan yüz elli guruş borcunu ikrâr ve itiraf ettiğine dair i'lam kaydı

Numro 292 Borç- Alacak

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Keldani Milletinden ...'nın Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Abdulaziz Efendi'nin varisi oğlu Seyyid Yusuf Efendi de mal esmanından bin beş yüz otuz sekiz buçuk guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 293 Alacak

Siird sancağına tabi' Halenze karyesi ahalilerinden Tüccar Abdullah bin Hacı Mehmed'in Siird'in Babüddarb Mahallesi ahalilerinden Sofi Yusuf bin Abdurrahim'in ortağına iki bin yüz guruş bahası olarak mal ve eşya havale ettiğini bundan dolayı parasının alınması ve kendisine teslim edilmesi isteğine dair

SAYFA 119

Numro 294 Borç- Alacak

Siird'e bağlı Sûk Mahallesi ahalîsinden Abdurrahim bin Abdo'nun Babüddarb Mahallesi sâkinlerinden Seyyid Ömer bin Seyyid Mustafa'ya borç olark vermiş olduğu yüz yirmi beş guruş alacak hakkı olduğuna ve bu miktarın alınması isteğine dair i'lam

Numro 295 Alacak

Ras Mahallesi ahalîlerinden Haso bin ... ile Haşino bin Molla Hasan'ın Verras Mahallesi ahâlilerinden Seyyid Mahmud bin Ahmed'e alışveriş neticesinden altı yüz guruş alacak haklarının sual olunub alınması isteğine dair i'lam

Numro 296 Alacak

Siird'in Kassar Mahallesi ahalîsinden Ömer bin Receb'in aynı mahallenin ahalilerinden olan Hacı Hamid bin Osman isimli kimseye tarihten altı sene önce satmış olduğu Halep malı esmanından altı yüz otuz beş guruş alacak hakkından geriye kalmış olan beş yüz otuz altı guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 297 Gasp- Rehin

Nazif Mahallesi ahalîlerinden Esad bin Yasin'in Siird'in merkez mahallelerinden Verras Mahallesi ahalîsinden Seyyid Mahmud bin Ahmed'in abisinin deynlerine karşılık merkûm Mahmud'un iki baş ester ve bir baş bargir hayvanlarını gasp edip evine götürdüğü için bu hayvanların merkûm Mahmud'dan geri istendiğine dair i'lam

SAYFA 120**Numro 298 Zarar- Müdahale (zabt)**

Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden Abdullah bin Ömer ve Süveyka Mahallesi sâkinlerinden kız kardeşi Şirin binti Ömer isimli kişilerin kendilerine vekil olarak seçtiği Şeyh Halef Mahallesi ahalîlerinden Bezzaz esnâfından Abdulfettah bin Molla Abdurrezzak'ın müvekkilleri Ömer ve Şirin'e babalarından irsen intikal olan Fıskin karyesinde bulunan üst katında üç oda ve alt katında üç dam ve saman bulunan mülklerini yine Fıskin karyesinden olan Mahmud bin Hacı Ahmed'in on üç seneden beri zabt ettiğine ve bu mülkün vekilleri aracılığıyla alınması isteğine dair hüccet kaydı

Numro 299 Alacak

Şirvan kazâsı nevâhilerinden Rıstak nâhiyesine bağlı Fersaf karyesi ahâlîsinden Ömer bin Halef'in Ras Mahallesi ahalilerinden Katırcı Hamza bin Mahmud'a tarihten iki sene önce satmış olduğu bir ester hayvanı ve bir bargir hayvanının kıymeti içerisinde olan beş bin sekiz yüz alacak hakkı olduğu ve bu hakkının alınması isteğine dair i'lam kaydı

SAYFA 121**Numro 300 -Terekeden Borç Tahsil Etme**

Şeyh Halef Mahallesi ahalîsinden Abdurrezzak bin Süleyman'ın Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Navro nâhiyesi karyelerinden Civanikan(?) Karyesinden vefât eden

Kasım bin ... da üç yüz elli guruş alacak hakkı olduğu ve bu miktarın müteveffanın terekesinden karşılanması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 301 Din Değişirme

Diyarbakır'ın Mardin Sancağına bağlı Cezire kazasından ve Yezidi taifesinden olan Halef bin mezbûr ve zevcesi Aişe binti Pero(?) isimli kişilerin din değiştirerek Yezidilikten Müslümanlığa geçtiğine dair i'lam kaydı

Numro 302 Alacak

Bakkal Hüseyin bin Abdo'nun müteveffa babasının Sûk Mahallesi sâkinlerinden Debbağ Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa'dan iki bin guruş alacak hakkı olup belli bir süreye kadar ödemesi gerekirken ödemenin süresi geçtiğine ve ödemede ta'allül ettiğine dair i'lam kaydı

Numro 303 Keşf İsteği- Müdahale- Zarar (?)

Mahkemeye verdiği arzuhalin sahibi olan Tom veledi Keşiş Pedros'un müşterek olarak kullandıkları arsaya Gorgis veled-i Hanna'nın inşa edilecek duvarın müdahalesi için keşf ve muayene isteği

Numro 304 Müdahale-Zarar

Nazif Mahallesi sâkinlerinden Saliha binti Ahmed isimli kadının kendine vekil olarak seçtiği Musa bin Hacı Ömer vekaletiyle müvekkilesi merkûme Saliha'ya babasından intikal etmiş olan ve çeşitli özellikleri belirtilen bir kıt'a mülk tarlasına Babüddarb Mahallesi ahalisinden Abdulmecid bin Mevlüd Efendi'nin fuzuli müdahale ettiğine ve bu müdahalesinin definin istendiğine dair i'lam kaydı

SAYFA 122

Numro 305 Alacak

Siird'in Sûk Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Mehmed'in yaptıkları alışveriş neticesinde Süveyka Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Mahmud'dan seksen guruş alacak hakkı olduğuna ve bu hakkının alınması isteğine dair i'lam kaydı

SAYFA 123

Numro 306 Boşanma

Siird'in Erüh Kazâsına bağı Kelhok nâhiyesi kurâlarından Çöl karyesi sâkinlerinden Meryem binti ... isimli kadının eşi Şeyh Mahmud ibn Şeyh Ali ile anlaşmalı olarak boşanmak istediğı , bunun neticesinde nafakası ve mehr-i mu'accesinden kalmış olan yüz altmış guruştan feragat edip birbirlerinin boşanmalarını kabul ettiklerine dair hüccet kaydı

Numro 307 Borç-Alacak

Şirvan Kazâsı nevâhîlerinden Rıstak nâhiyesine tabi' Halenze karyesi ahâlîlerinden Ömer bin Hacı Musa'nın yine aynı kazanın başka bir köyünden olan ve Süryani milletinden Hano veled-i Husi(?)'ye tarihten üç ay önce bin üç yüz guruş borç verdiğini, bunun sorulup alınması isteğine dair i'lam kaydı

SAYFA 124

Numro 308 Borç- Alacak

Sûk Mahallesi ahalisinden Ali bin Bekir' in Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Tütüncü Hamza bin İbrahim'den sened olarak üç bin yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam kaydı

Numro 309 Borç-Alacak

Sûk Mahallesi ahalisinden Ali bin Hasan'ın Nazif Mahallesi ahalilerinden Abdurrezzak bin Ahmed'den daha önce borç olarak vermiş olduğu bin beş yüz guruş alacak hakkı olduğu ve bunun alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 310 Vasi Tayini

Sûk Mahallesi ahalilerinden iken vefat eden Mehmed bin ...'nın küçük çocukları Hüseyin ve Yusuf'a bakması ve müteveffadan geriye kalmış olan mallarını koruması amacıyla Berfe binti Mehmed isimli kadının vasi tayin edildiğine dair

Numro 311 Mülk Satışı

Sor Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni Milleti ahâlîlerinden Makdis Menas veledi Harun'un Karağöl Mahallesi ahalilerinden Meclis-i Temyiz a'zâsından Abdullah Efendi

bin Hacı İsmail'e bir bab dükkanını dokuz yüz guruşa sattığına ve onun da bunun parasını vererek kesin olarak mülkün sahibi olduğuna dair hüccet kaydı

SAYFA 125

Numro 312 Nafaka Talebi

Nazif Mahallesi Sâkinlerinden Zülfiye binti İbrahim isimli kadının boşandığı eski eş Hacı Salih bin Hacı Haso'dan küçük kızı fatıma'anın nafaka, giyim gibi zaruri ihtiyaçları için günlük belli bir miktar nafaka talep ettiğine dair hüccet kaydı

Numro 313 Vasi Tayini

Şeyh Halef Mahallesi Sâkinlerinden iken vefat eden Ali bin Hacı İsmet'in küçük çocukları İsmail ve Ayşe'ye bakmak ve onların reşit olduğu tarihe kadar babalarından kendilerine kalan mallarına Mehmed bin Ali isimli kişinin vasi olarak tayin edildiğine dair

Numro 314 Mülk Satışı

Meydan Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Hacı Yusuf 'un kardeşlerinin de vekaletiyle Mehmed bin Ali'ye bir kısım mülklerini iki bin guruşa sattığına ve onun da bu mülkün sahibi olduğuna dair hüccet kaydı

SAYFA 126

Numro 315 Keşf İsteği -Müdahale- Zarar

Verras Mahallesi mütemekkinlerinden ve Yakubi Milletinden Basmacı Yakub veled-i ...'nın aynı mahallenin halkından olan Kazzaz Musa bin Abdurrahim'in avlusundaki su mecrasının kendilerine zarar verdiği ve durumun keşf olunup zararın def edilmesi isteğine dair

Numro 316 Borç- Alacak

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni Milletinden ... 'nın yine aynı milletten olan ...'ya vermiş olduğu borcundan geriye kalan elli beş guruş alacak hakkı olduğu ve bunun alınması isteğine dair i'lam

Numro 317 Gasp-Rehin(Alacak)

Merkez mahallelerden olan Birzukak Mahallesi ahalilerinden Ömer bin Mehmed'in başka diyarda iken bir kısım mülküne Nazif Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Mahmud Efendi'nin dört seneden beri gasp ettiği, bir baş ester hayvanını üç yüz guruşa sattığına dair i'lam

Numro 318 Alacak

Nazif Mahallesi ahalisinden Selim Çavuş bin Hacı Mehmed'in aynı mahallenin sakinlerinden olan Hamamcı Mehmed bin Azo'dan iki yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 319 Borç- alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Kılinc[ç]cı Mehmed bin Hacı Yusuf'un aynı mahallenin halkından olan Kılıncı Ali bin İsmail'e olan alacağından geriye kalmış olan doksan iki guruş hakkını isteğine dair i'lam

SAYFA 127**Numro 320 Nafaka**

Babüddarb Mahallesinde oturan Meryem binti Mehmed isimli kadının kocasından boşanmasından sonra küçük oğlu Hasan için giyim- kuşam vesair levazımatı için zevcinden günlük yirmi para nafaka istediğine dair kayıt

Numro 321 Taksim (?)

Sor mahallesi ahâlîlerinden Seyyid Musa bin Seyyid Ömer ve Esad-Seyyid Hamza arasında bir mülk avlularının bölüştürülmesine dair i'lam

Numro 322 Zarar

Halenze karyesi ahâlîlerinden Musa .. ile refikleri karye-i mezkûr sâkinlerinden Hasan ve Ahmed ve Berho isimli kimesnelerin iki aded bittim ağaçlarından iki yüz guruşluk mahsulü fuzuli düşürdüklerine ve bu mallarının zararının karşılanması isteğine dair i'lam

SAYFA 128

Numro 323 Alacak

Kassar Mahallesi ahâlîsinden Molla Ali bin Yasin'in ön dört ay önce Bağdat'tan Siirte gelirken Botan çayında gark olan sekiz aded camuş gönlerinden bir tanesini Eruh kazâsına tabi' Ginyanis karyesi sâkinlerinden Şeyh Ahmed bin Mahmud ve arkadaşı Mahmud arasında bölüştürüldüğünü görmesi üzerine bunun alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 324 Hırsızlık- Hırsızlık İddiası

Ermeni Milletinden Pehlivan veled-i Sergiz veled-i Elba(?)'nın Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden Abdulmecid bin Molla İsmail'den kaybolan üç yüz elli dört buçuk gurusunun sual olunup alınması isteğine dair

SAYFA 129

Numro 325 Borç- Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin Yasin'in Yakubi Milleti ahâlîsinden Musa veled-i İshak'tan yüz on guruş alacak hakkı olduğuna dair dava

Numro 326 Vasi Tayini

... isimli kadın büyük Oğlu Abdulmecid'i buluğa ermemiş diğer çocukları(Ahmed, Mevlüd ve İzzet) üzerine din ve dünya işlerine, miras paylaşımına, şeriata uygun bir şekilde bu işleri yerine getirmek üzere vasi olarak kılmıştır

SAYFA 130

Numro 327 Mülk (Bostan) Satışı

Ermeni asıllı ve Siirt kasabasının Sor Mahallesinden Gorgis veled-i Abdah, Yezidi asıllı Şirvan nahiyesi Köşk karyesi ahalisinden Ferho bin Hamid'den zikredilen köyde 1400 guruşa bir bostan aldığına dair hüccet

Numro 328 Mülk (Dükkan Satışı)

Halenze karyesi sakinlerinden İsmail bin Abdah, Siirtli el-Haci Receb ibn el-Haci İsmailden Halenze çarşısındaki dükkanı 400 guruşa satın aldığına dair hüccet

Numro 329 İkrar (Alacak)

Daha önce sicilde kaydı geçmiş olan bir davanın devamı niteliğinde olup Eruh kazasından Beko(?) veled-i Balo(?) isimli kişinin Genco bin Teno(?)'ya olan borcunu ikrâr ettiğine dair

SAYFA 131

Numro 330 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîsinden Hacı Mahmud bin Yusuf'un Eruh kazasından Mehmed, İsmail, Hacı ve İbrahim isimli kimselerden bin otuz guruş alacağı olduğuna ve bunun alınması isteğine dair i'lam kaydı

Numro 331 Vasi Tayini

Karağol Mahallesi ahâlîsinden olup Van'da vefat eden Ahmedko bin Hacı Hamza'nın eşi ve çocuklarının, Ahmedko'nun varisleri olduğunu belirtip ve kendilerinden başka varisi olmadığı için eşi Nazirenin çocuklar ve mal üzerine vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

SAYFA 132

Numro 332 Adam Öldürme (katl)

Eruh kazasından olan ancak daha sonra katlen öldürülen Ömer bin İsmail'in eşi ve çocuklarının davada bulunduğu , şahitlerin durumu anlattığı dava

SAYFA 133

Numro 333 Alacak

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden İsa bin Musa'nın aynı mahallenin sakinlerinden olan İsmail'den üç yüz guruşunu istediğine dair i'lam kaydı

Numro 334 Kassam Defteri

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Abdurrezzak bin İsmail'in verasetinin tespit olunup eş ve çocukları arasında bölüştürülmesine dair kassam defteri

SAYFA 134

Numro 335 Kassam Defteri

Babbüdarb Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden Şeyh Mehmed bin Şeyh Hamza'nın verasetinin tespit olunup eş ve çocukları arasında bölüştürülmesine dair kassam defteri

SAYFA135

Numro 336 Borç- Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Hüseyin bin Şeyh Mahmud'un Yakubi Millet'in'den borç ve buğday parası olarak toplam dokuz yüz guruş alacak hakkının alınması isteğine dair

SAYFA 136

Numro 337 Müdahale- Zarar

Halenze Karyesi ahâlîlerinden Cebo bin Ali'nin tarlasının sınırlarının aynı köyün ahalilerinden olan Musa, Hacı Mahmud, Hacı Ahmed, Hacı Berho ve Mehmed ile komşu olduğu ve bu kişilerin merkûm Cebo'nun tarlasına geçişine müdahale ettiğine dair i'lam

Numro 338 Alacak

Meydan Mahallesi ahâlîsinden Mustafa bin Hacı Yusuf'un Süveyka Mahallesi sakinlerinden Ali bin Mehmed'den dokuz yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 339 Alacak

Mardinli Kiracı Şeyh Musa'nın Siirdli kiracı Seyfo(?)'dan iki re's ester hayvanının parası olan bin sekiz yüz guruşunu istediğine dair i'lam

Numro 340 Alacak

Bir önceki davada görülen durumun devamı olup, Mardinli Kiracı Şeyh Musa'nın oğlu Mehmed'in iki res esterlerini istediğine dair dava

SAYFA 137

Numro 341 Borç- Alacak

Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden Mevlüd Efendizâde Abdülmecid Efendi'nin Garzan kasabası mal baş katibi Hacı Mahmud Efendi'den borç olarak vermiş olduğu üç bin beş yüz on yedi guruş alacak hakkını istediğine dair

Numro 342 Borç- Alacak

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden Hacı bin Hacı Mahmud'un Kıtımış karyesi ahâlîsinden Hanna bin Aşo(?)'dan yüz elli guruş pamuk parası ve nakit borç olarak ta yüz elli guruş toplam üç yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair dava

Numro 343 Din Değişirme

Eruh kazasından ve Ermeni milletinden ... ..'nın reşit olduğu, akıl sağlığı yerinde olduğu ve kendi isteği ile İslam dinine geçtiğine dair

SAYFA 138

Numro 344 Borç- Alacak

Süveyka Mahallesi ahâlîlerinden Osman bin Mehmed'in Eruh kazâsından Abdulğani ve biraderi Abdi'den boya esmanından bin beş yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 345 Borç-Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîsinden Mahmud bin Hasan'ın aynı mahallenin sakinlerinden olan ve zabtiye nezaretinden olan Ali'den oğluna borç vermiş olduğu yüz elli guruşu istediğine dair i'lam kaydı

Numro 346 Gasp- Rehin- Zapt

Diyarbakir ahalisinden olan Hüseyin Ağa bin Ali'nin Siirtli Kahveci Mustafa bin Hüseyin'den borcu karşılığında rehin almış olduğu br takım mal ve eşyalarının geri alınması isteğine dair

SAYFA 139

Numro 347 Gasp- Rehin- Zapt

Emine binti Ahmed isimli kadının Molla İbrahim bin Molla Mehmed'den, erkek kardeşinin vefatı üzerine onun çocuklarına ve kendisine irsen intikal etmiş olan bir takım mallarını zapt ettiğini ve bunları istediğine dair i'lam kaydı

Numro 348 Keşf İsteği- Müdahale- Zarar

Sor Mahallesi ahalilerinden ve Ermeni Milletinden Hevi veled-i Rezan'ın aynı mahallenin sakinlerinden olan Prut Milletinden Hanna veled-i Magro'nun ekmek tanurunun kendilerine zarar verdiğini bu yüzden de keşf ve muayene olunup bu zararın giderilmesi isteğine dair

Numro 349 Alacak

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden Bezzaz Ali bin Hacı Ömer'in Şirvan'ın köylerinden olan Mahmud ve Pir Ali'ye meta olarak verdiği mallarının parası olan yüz altmış altı guruş alacak hakkı olduğuna dair dava

SAYFA 140

Numro 350 Alacak

Siirt'te zabtiye nezaretinde bulunan Batumlu Musa bin Abdullah'ın Karağol Mahallesi ahâlîsinden Baytar İbrahim bin Ali'den bir bargr hayvanını iyileştirmek için vermiş olduğu on dört guruşunu hayvanını zayi olması neticesinden bu parasının alınması isteğine dair

Numro 351 Alacak

Keldani milletinden Tüccar Halil Hoce Fethullah bin Elyas 'ın Ermeni milletinden Tom veled-i Makdis Ohan'dan eşya parası olarak yedi yüz elli guruş alacak hakkının sual olunup alınması isteğine dair

Numro 352 Borç- Alacak

Sor Mahallesi mütemekkinlerinden Yakubi milletinden Hamamcı Melko veled-i Yasef'in Ermeni Milletinden Kalo veled-i Bedo(?)'ya borç olarak vermiş olduğu iki yüz guruş hakkının alınması isteğine dair i'lam

Numro 353 Nafaka

Halenze karyesi sakinlerinden Hatun binti Ömer isimli kadının eski damadından dört yaşındaki torunu için aylık yirmi beş guruş nafaka talep ettiğine dair hüccet kaydı

SAYFA 141**Numro 354 Alacak**

Mardinli Abdulkerim bin Hacı Abdulğani Ağa'nın kendine Keldani Milletinden vekil olarak tayin ettiği Mihail aracılığıyla Yakubi milletinden Aylo(?) veledi Muro'dan Halep metası esmanından dört bin guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 355 Alacak

Halanze Karyesi ahâlîlerinden Kiracı İsa'nın, Birzukak Mahallesi ahâlisinden Kiracı Seyfo'dan ester hayvanının bahası olarak iki bin guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 356 Alacak

Keldani Milletinden Hoce Fethullah veled-i Elyas'ın Nazif Mahallesinden Sarrac Hacı Hasan'ın oğlu Abdurrezzak'tan mal-fatura esmanından bin yüz altmış yedi buçuk guruş alacak hakkı olduğuna dair

SAYFA 142**Numro 357 Borç- Alacak**

Siirt'te oturan ... bin Mustafa'nın Hüseyin Çavuş bin Osman'dan borç vermiş olduğu iki yüz yetmiş dört buçuk guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 358 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Halenze köyü ahâlîlerinden Hamza bin Ömer'in babasından kendisine miras kalmış olan bir kısım mülkünü aynı köyün sakinlerinden olan Yasin bin İlyas'ın dört seneden beri fuzuli kullandığına ve bunun alınıp kendisine teslim edilmesi isteğine dair i'lam

Numro 359 Nafaka

Birzukak Mahallesi sâkinlerinden Saliha binti Musa isimli kadının eski eşi Tillo Karyesi ahâlîlerinden Ahmed bin Şeyh Osman'dan küçük kızının giyim vs gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanması için aylık belli bir miktar nafaka talebinde bulunduğuna dair i'lam

SAYFA 143

Numro 360 Mülk Satışı

Sor Mahallesi ahâlîlerinden Abdulaziz bin İsmail'in aynı mahallenin sakinlerinden olan Abdo(?) bin İsa'ya aynı mahallede bulunan ve çeşitli özellikleri belirtilen bir kısım mülkünü seksen guruşa sattığına dair il'lam kaydı

Numro 361 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Yusuf bin Yasin'in Garzan kazâsından Sumi(?) veled-i mezbûrdan beş yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair il'lam kaydı

Numro 362 Borç- Alacak

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Külahcı Ahmed bin Hacı Mehmed'in, Mumcu Derviş bin İsmail'in kardeşine altı yüz guruş deyni olduğunu ve ona kefil olduğu için de bu borcu ödenmesi isteğine dair il'lam

SAYFA 144

Numro 363 Kassam Defteri

Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Seyyid Ali bin Abdullah'ın verasetinin belirlenip eşi ve varisleri arasında taksim edilmesine dair kassam defteri

Numro 364 Mülk Satışı

Şirvan kazâsından Yakubi Milletinden Şakir veled-i Bazo(?)'nun Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Hüseyin bin Mehmed'e bir kısım meşelik mülkünü dokuz yüz guruşa sattığına dair satış hücceti kaydı

SAYFA 145

Numro 365 Kassam Defteri

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Hacı Ali bin Şeyh Şemdin'in terekesinin tespit olunup eşi ve çocukları arasında taksim olunmasına dair kassam defteri

Numro 366 Vasi Tayini

Bir önceki hükümde geçen davanın bir devamı niteliğinde olup bu sefer vefat eden Hacı Ali'nin küçük oğlu Mehmed için validesi Saliha binti Seyyid Mehmed'in kendisine vasi olarak tayin edildiğine dair

SAYFA 146

Numro 367 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Yusuf bin Hacı Hüseyin'in varisleri ve onların kendilerine vekil olarak seçtikleri Süleyman bin Hacı Mehmed'in Sor Mahallesi Ermeni Milletinden İspator veled-i Marvo(?)'dan beş yüz guruş alacak hakkını bi'l vekale istediğine dair i'lam

Numro 368 Vasi Tayini

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Bezzaz Derviş bin Molla Yusuf küçük oğulları Abdulmecid ve küçük kızları Hori ve Reyhaniye isimli varislere Fatime binti İsmail isimli kadının vasi olarak tayin edildiğine dair i'lam

Numro 369 Alacak

Halenze Karyesi ahâlîlerinden İsmail bin Beyco(?)'nun aynı köyün sakinlerinden olan Mehmed bin Hasan'dan iki yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

SAYFA 147

Numro 370 Vasi Tayini

Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken daha sonra vefat eden Derviş bin Molla Yusuf'un küçük çocuklarına ve onlara babalarından intikal eden mallarını korumak amacıyla büyükanneleri Fatma binti İsmail'in vasi olarak tayin edildiğine dair hüccet belgesi

Numro 371 Kassam Defteri

Kassar Mahallesi sâkinlerinden iken daha sonra vefat eden Derviş bin Molla Yusuf'un verasetinin eşi, çocukları ve çocukların vasileri büyük annelerinin izni ile tespit olunub bölüştürülmesine dair kassam defteri kaydı

Numro 372 Alacak (?)

Aslen Diyarbekirli olan ancak Şirvan'a bağılı Küfre Karyesinde misafireten bulunan Ahmed bin Hacı Ahmed'in toplam terekesinin üçte birinin vasi-i muhtarı olduğunu söyleyen aynı mahallenin ahalilerinden Hüseyin Efendi bin Hacı Ahmed isimli kimsenin Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden İsmail bin Molla Mehmed'den 17 guruş alacak hakkı olduğunu söyleyip bunu istediğine dair hüccet

SAYFA 149**Numro 373 Hisseden Pay Taleb Etme**

Sor Mahallesi ahâlîlerinden Hasan bin Hamza'nın aynı mahallenin sakinlerinden olan Süleyman bin Hasan'dan bir mülklerinin üçte bir hissesini talep ettiğine dair i'lam

Numro 374 Kassam Defteri

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Seyfo bin Haso isimli kişinin verasetinin verasetinin eşi ve çocuklarının da izni ile tespit olunub bölüştürülmesine dair kassam defteri kaydı

SAYFA 150**Numro 375 Vasi Tayini**

Bir önceki davada malı tespit olunub bölüştürülen Seyfo bin Haso'nun küçük kızı için validesi Nazire'nin vasi olarak tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Numro 376 Terekeden Pay Talep Etme

Eruh kazâsı ahalilerinden olup zabtiyenin üçüncü bölüğünün ustasubaşısı nezaretinden iken vefat eden Musa bin Kasım'ın varisi olduğunu iddia eden erkek kardeşi Resul bin Musa'nın beytül-mal vekilinden kardeşinin mallarından olan iki yüz kırk guruşu istediğine dair hüccet kaydı

SAYFA 151**Numro 377 Parasını Geri İsteme**

Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden zabtiye çavuşlarından Hüseyin Çavuş bin Hacı Yasin'in Verras Mahallesi ahâlîlerinden zabtiye mülâzımlarından Süleyman Ağa bin Abdullah'tan satın almış olduğu bir tarlanın parası olan beş yüz guruşu , Süleyman

Ağa'nın kardeşinin tarladaki hissesini vermek istememesi üzerine beş yüz gurusunu geri istediğine dair

Numro 378 Kassam Defteri

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Yusuf bin Hacı Hüseyin isimli kişinin verasetinin eşi ve çocuklarının da izni ile tespit olunub bölüştürülmesine dair kassam defteri kaydı

SAYFA 153

Numro 379 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Eruh Kazâsı kurâlarından Deh karyesi ahâlîlerinden Süleyman bin İzzet Efendi'nin babasından kendisine intikal eden bir mülkteki hissesine Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden Hüseyin Çavuş bin Yasin'in fuzuli tasarruf ettiğine ve bunun alınması isteğine dair

Numro 380 Vasi Tayini

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden Ahmed bin Hasan'ın küçük yaştaki oğulları Hasan ve Hüseyin reşit oldukları vakte kadar kendilerine amcaları Ali bin Hasan'ın vasi olarak tayin edildiğine dair kayıt

Numro 381 Kavga-Arbede- (Alacak)

Nazif Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hacı Halid 'in Şeyh Halef Mahallesi sâkinlerinden Helvacı İbrahim bin Mahmud'dan borcunu almak isterken aralarında arbede çıktığına ve iki dışının çıktığını söyleyip bunu sual olunması isteğine dair

Numro 382 Vasi Tayini

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden Yusuf bin Hacı Hüseyin'in küçük çocukları Abdulmecid, Reyhaniye ve Atiye isimli çocuklara reşit olacakları vakte kadar validelerinin kendilerine vasi olarak tayin olunduğuna dair hüccet

Numro 383 Vasi Tayini

Bir önceki davanın devamı olup hüccet olarak kaydedilen durum bu sefer kadının onayından geçmiş ve merkûm Yusufun çocuklarına eşi vasi olarak tayin edilmiştir.

SAYFA 155

Numro 384 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Halenze karyesi ahâlîlerinden Yusuf bin Murtaza'nın bir kısım mülküne aynı köyün sakinlerinden olan İbrahim bin Süleyman'ın fuzuli olarak müdahale ettiğine dair i'lam

Numro 385 Alacak

Halenze karyesi ahâlîlerinden Mehmed bin Hasan'ın aynı köyün sakinlerinden olan İsmail bin Beco(?)'dan almış olduğu bir hissenin parası olan beş yüz guruşu ödediğine ancak mülkü alamadığına dair i'lam kaydı

Numro 386 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîsinden ve ordu-yı hûmayünün dördüncü alayının birinci zabıdının ikinci bölüğünün altıncı ustabaşısının birinci nâzırı i iken vefat eden Hasan bin Mustafa'nın babası olduğunu iddia eden Şeyh Mustafa bin Şeyh Mahmud'un oğlu hayatta iken Seyyid Abdulaziz bin Seyyid Hüseyin'den alacağı olan on dört guruş almak istediğine dair i'lam

Numro 387 Alacak

Süveyka Mahallesi sakinlerinden Mahmud bin Abdurrezzak'ın Kassar mahallesi sâkinlerinden ... bin Abdurrezzak'tan sekiz ay önce vermiş olduğu dört yüz on yedi guruş alacak hakkını istediğine dair

SAYFA 157

Numro 388 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi ahalîlerinden iken vefat eden Mehmed bin Musa'nın çocuklarının vasileri olan anneleri Berfe binti Mehmed'in eşinin mülklerinden olan ve çeşitli özellikleri belirtilen bir kısım mülkleri Karağol Mahallesi ahâlîlerinden meclis-i temyîz-i livâ a'zâsından Abdullah Efendi'ye bin beş yüz guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 158

Numro 389 Mülk Satışı

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Ali ve annesi Zeliha ve kız kardeşi Azime'nin aynı köyün sakinlerinden olan Hacı Hasan bin Hacı Mehmed Emin'e bir takım mülklerini iki yüz guruşa sattıklarına dair hüccet kaydı

Numro 390 Vasi Tayini

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden ... bin Mustafanın küçük çocukları Halil ve Said'e ve onlara babalarından kalan mallarını kullanmalarına yardımcı olmak için anneleri Halime'nin vasi olarak nasb ve tayin olunduğuna dair hüccet

Numro 391 Mülk Satışı

Karağol Mahallesi ahâlîlerinden Abdal bin Abdurrahim'in çeşitli özelliklerini belirttiği bir kısım mülkünü Verras Mahallesi ahâlîlerinden Seyyid Hüseyin'e altı yüz guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 159

Numro 392 Terekeden Borç Tahsil Etme

Asâkir-i zabtiye çavuşlarından Mehmed bin Abdullah'ın Ayn Salib Mahallesi sakinlerinden ve Keldani milletinden olup vefat eden Süleyman veled-i Davud'dan iki yüz guruş alacak hakkı olup kends vefat ettiği için bu miktarın terekесinden tahsil olunması isteğine dair

Numro 393 Adam Öldürme (katl) (?)

Garzan kazâsı nevâhisinden Kurdilan nâhiyesine tabi' Kervan(?) karyesi ahâlîlerinden iken kattlen öldürülen İlyas bin Musa'nın katiller tarafından öldürülmesi ve bu durumun ifade edilmesi ile alakalı i'lam

Numro 394 Mülk Satışı

Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden Ahmed bin Hasan'ın küçük çocuklarının geçimi için yeterli kaynak olmadığı, bu yüzden de vasileri olan amcaları Ali'nin merkûm Ahmed'in mülkünden olan bir bab dükkan mülkünü Meydan Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Mahmud bin Yusuf'a bin guruşa sattığına dair hüccet

SAYFA 161

Numro 395 Mülk Satışı

Eruh kazâsı nevâhilerinden Zilan nâhiyesinden rencber taifesinden Abdullah bin İsmail'in aynı köyde bulunun bir kısım kavak ağaçlarının yarısını Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Hamza'ya üç yüz yirmi guruşa sattığına dair

Numro 396 Alacak

Babüddarb Mahallesinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'in Eruh kazâsından olan Sofi Ömer bin ...'dan borç olarak vermiş olduğu üç yüz guruş alacak hakkını istediğine dair

Numro 397 Müdahale- Zabt- Fuzuli Tasarruf

Halenze karyesi ahâlilerinden Seyyid Hamza bin Seyyid Mustafa'nın babasından kendisine ve erkek kardeşine ve annesine miras olarak kalmış olan bir mülküne Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden Hacı Şahab bin Hacı İsmail'in dört seneden beri zabt edüb müdahale ettiğine dair i'lam

SAYFA 162

Numro 398 Müdahale- Zabt- Fuzuli Tasarruf

Bir önceki hüküm de geçen konu ile aynı olmakla beraber davacı taraf değişmemiş davalı taraf değişmiştir. Seyyid Hamza babasından kendilerine kalmış olan bir mülkün Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden Hacı Receb bin Hacı İsmail'in dört seneden berü zabt edip tasarruf ettiğine dair i'lam

Numro 399 Alacak

Halenze karyesi ahâlilerinden Osman bin Huso'nın Tom karyesi ahâlilerinden Ömer'den , kendisine vermiş olduğu arpa parası olarak alacağı olduğuna dair

Numro 400 Hırsızlık

Halenze karyesi ahâlisinden Hamza bin Hacı İsa'nın dört ay önce Van'a giderken Şirvan civarında yanındaki bin sekiz yüz guruş parasının zayi olduğu ve bunun yol arkadaşları olan ve aynı köyün ahâlisinden olan İsa bin Mustafa ile Ömer bin İsmail'den sorulup alınması isteğine dair i'lam

SAYFA 163

Numro 401 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Karağol Mahallesi ahâlilerinden Külahcı Ahmed'in babasından kendine kalmış olan olan bir mülküne aynı mahallenin sakinlerinden olan Abdurrezzak'ın oğulları Ali ve Ömer'in yedi seneden beri kullanıp müdahale ettiklerine dair

SAYFA 164

Numro 402 Borç- Alacak

Holani Mahallesi ahâlilerinden Hasan bin Ahmed'in Verras Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Şıvano bin Hasib Abdulkerim'e üç sene önce kendisine borç olarak vermiş olduğu altı yüz guruş ve yine malfatura parası olarakta dört yüz guruş olmak üzere toplam bin guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 403 Alacak

Halenze karyesinden Derviş bin Hüseyin'in Şeyh Halef Mahallesinden Tütüncü Farıs'ın oğlu Mehmed'den sekiz yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 404 Alacak

Holani Mahallesi ahâlilerinden Said ve Ali ebnân Mehmed'in Ayn Salib Mahallesi ahalilerinden Adi bin Hanna'dan et parası olarak doksan guruş alacak hakkı olduğuna dair

SAYFA 165

Numro 405 Müdahale- Hisseden Pay Alma

Halenze karyesi ahâlilerinden Abdi bin Mahmud'un Yakub bin Yasin ile ...(silik) Derviş Kasım'dan hissesini talep ettiğine dair

Numro 406 Mülk Satışı

Eruh kazâsı nahiyelerinden Zilan nâhiyesinden Sofi Ömer bin Sılo'nun çeşitli özelliklerini belirtmiş olduğu bir mülkünü üç yüz elli guruşa Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Bezzaz Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'e sattığına dair hüccet kaydı

Numro 407 Mülk Satışı

Eruh kazası ahallilerinden olan Hacı ve âmmi eytâm Silo'nun bir kısım hisse mülkünü dört yüz elli guruşa Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Bezzaz Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'e sattığına dair hüccet kaydı

SAYFA166

Numro 408 Müteveli Tayini

Siird civarında bulunan bir vakıf kuyusunun bakım ve tamiri için mütevellisi bulunan Mevlüd Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi'nin vefat etmesiyle yerine oğlu oğlu Abdulmecid Efendi'nin müteveli tayin edildiğine dair sened

Numro 409 Mülk Satışı

Eruh kazâsı nevâhilerinden Zilan nâhiyesi kurâlarından Meylan(?) karyesi ahallilerinden Hacı ve âmmi eytâm Silo'nun bir kavaklık mülkünü Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Şeyh Hamza bin Şeyh Ahmed'e iki yüz kırk beş guruşa sattığına dair hüccet

Numro 410 Mülk Satışı

Bir önceki dava da geçen konu ile aynı olup yine aynı kişiye bu sefer farklı bir mülkü farklı bir meblağa sattıklarına dair hüccet

SAYFA 167

Numro 411 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Rıstak nâhiyesinden ...bin İbrahim bin Yusufun bir kıta mülküne aynı köyün sakinlerinden olan amcası Kasım Ali bin İbrahim'in müdahale edip fuzuli kullandığına dair i'lam

Numro 412 Alacak

Ras Mahallesi ahâlisinden Süleyman bin Hacı Ömer'in Nazif Mahallesi sâkinlerinden Merkebcı Mahmud bin Yasin'e vermiş olduğu bir merkeb hayvanının parası olan yüz kırk guruşu istediğine dair i'lam

Numro 413 Mütevellî Tayini

Siirt civarındaki bir vakıf mülkünün bakım ve tamiri için bir mütevellînin gerekli olduğu ve bunun için de Debbağ Hacı Salih Ağazâde Abdurrezzak Efendi'nin mütevellî nasb ve tayin olunduğuna dair sened

SAYFA 168

Numro 414 Alacak

Karağöl Mahallesinden Bakkal Devaz(?) bin Seyyid Kasım'ın aynı mahallenin sakinlerinden olan Külâhcı Mehmed bin Ahmed'den dokuz yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 415 Alacak

Kassar Mahallesi ahâlisinden Şahbaz bin Abbas'ın Fersaf karyesi ahâlilerinden Süleyman bin Mahmud'dan mal-fatûra esmanından üç yüz kırk guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 416 Gasp- Rehin

Molla Mustafa bin Molla Mehmed'in kardeşinin Verras Mahallesi ahâlisinden Halil bin Hasan'a olan borcu karşılığında merkûm Halil'in mülkünü zabt ettiğine dair

Numro 417 Terekeden Borç Tahsil Etme

Şeyh Halef Mahallesi ahâlilerinden Hacı Emin bin Hacı İsmail'in Halenze karyesi ahâlilerinden iken daha sonra vefât eden Hamo bin Ömer'e olan iki bin yüz guruş borcu için varislerinden bu borcun müteveffâ'nın terekesinden karşılanması isteğine dair ilâm

SAYFA 169

Numro 418 Alacak

Mardin kazâlarından Midyat kazâsına bağlı olan Hasankeyf sakinlerinden İsmailzâde Süleyman'ın Siird'e bağlı Fersaf karyesi ahâlilerinden Mustafa bin Halef'ten bir büyük ve bir küçük aba parası olarak iki bin guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 419 Aldığı Malı Geri İade İsteği

Hakkari kazasından Şaban bin Yusuf'un aynı köyün ahalilerinden olan Abdulkadir bin Abdulkadir ile mübadele etmiş olduğu iki tane ester hayvanı karşılığında vermiş olduğu bir aded kır ester hayvanını geri istediğine dair

Numro 420 Müdahale

Halanze karyesi ahâlisinden Hacı Ahmed bin Hacı Ömer'in aynı köyün ahalilerinden olan Mustafa bin Fettah'ın kendi bağından geçme hakkı olmamasına rağmen mülk bağından geçtiğine dair i'lam

SAYFA 170

Numro 421 Mülk Satışı

Kassar Mahallesi ahâlîlerinden iken daha sonra vefat eden ve varislerinde kendilerine vekil olarak seçtikleri Mehmed ibn mezbûr'un aynı mahallenin ahalilerinden olan Mehmed bin Mahmud'a bir kısım mülklerini dört yüz elli guruşa sattığına dair hüccet

Numro 422 Hisseden Pay Taleb Etme

Şirvanlı Huriye binti ... isimli kadının eşine verdiği vekalet yoluyla kendilerine miras olarak kalan terekeden hisse talep ettiğine dair

Numro 423 Alacak

Nazif Mahallesi ahâlîlerinden Mehmed bin Ali'nin aynı köyün sakinlerinden olan ve vefat etmiş olan Yusuf bin Hacı Hüseyin'in eşinin vekilinden müteveffa Yusuf'a olan dört yüz sekiz guruş alacak hakkını istediğine dair

SAYFA 171

Numro 424 Alacak

Sûk Mahallesi ahâlîlerinden Debbağ Abdurrahim bin Abdullah'ın Şeyh Halef Mahallesi ahâlîlerinden zabtiye nezâretinden Hamza bin İsmail'den arpa ve buğday esmanlarından altı yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 425 Tereke Defteri

Ras Mahallesi ahâlîlerinden iken vefat eden Ahmed bin Hacı ...'nın verasetinin belirlenip eşi ve çocukları arasında taksim edildiğine dair kassam defteri

Numro 426 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Süveyka Mahallesinden İsa bin İsmail'in kendisine babasından kalmış olan bir tarlasına Sor Mahallesi ahalisinden Süleyman bin Hasan'ın müdahale edip fuzuli tasarruf ettiğine dair

SAYFA 172

Numro 427 Alacak

Sûk Mahallesi ahâlilerinden Debbağ Hacı Abdullah bin Hacı Mahmud'un Kassar Mahallesi ahalilerinden Bezzaz İsmail bin Yasin'den bin üç yüz elli altı guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 428 Mülk Satışı

Şakir isimli kişinin müvekkillerine intikal etmiş olan bir mülkü Ras Mahallesi ahalilerinden Molla Mahmud bin Molla Halil'e bin yirmi guruşa sattığına dair hüccet

Numro 429 Alacak

Süveyka Mahallesinden Abacı Ahmed bin Mehmed'in Nazif Mahallesinden Ali bin Şeyh Taha'ya satmış olduğu bir merkeb hayvanının parasından geriye kalmış olan yüz on guruş alacak hakkını istediğine dair

SAYFA 173

Numro 430

Eruh kazâsına bağlı Zilan nâhiyesinden Halid bin Ahmed'in Babüddarb Mahallesinden Şeyh Hamza'ya bir kısım kavaklığını sattığına dair hüccet

Numro 431 Borç- Alacak

Babüdarb Mahallesinden Abdulmecid Efendi bin Mevlüd Efendi'nin Süleyman Reşad isimli kişiye vermiş olduğu borcundan geriye kalmış olan iki yüz yirmi guruş alacağı olduğuna dair

Numro 432 Aldığı Malı Geri İade İsteği (?)

Tillo karyesi ahâlilerinden Süleyman bin Şeyh Ahmed'in Nazif Mahallesi ahalilerinden Dökmeci Ali bin Şeyh Taha'dan satın almış olduğu hayvanlardan bir tanesini geri iade ettiği ve bu yüzden parasını istediğine dair i'lam

SAYFA 174

Numro 433 Gasp- Rehin (?)

Şeyh Halef Mahallesi ahalilerinden Ömer bin Mahmud'un göndermiş olduğu iki mecredi altına Ermeni milletinden Makdis Beşiro veled-i İsa'nın el koyup vermediğine dair

Numro 434 Taksim Davası

Nazif Mahallesi ahâlilerinden iken vefât eden Abdullah bin Hasan'ın verasetinin eşi ve çocuklarına geçmesinden sonra paylaşımında yaşanan anlaşmazlığa dair

Numro 435 Alacak

Garzan kazâsı nevâhilerinden Beşiri nâhiyesinden Hacı bin Hamid'in kendisine ait olan bir kısrak hayvanının kaza kaimakamının eliyle zorla kendisinden alınıp başka bir köyden olan Malik bin Süleyman'a verildiğine dair

SAYFA 175

Numro 436 Alacak

Beldenin çarşı yönünde bulunan İki toprak parçası üzerine açılan davada davacı Musa el-Haci Ağa ibn el-Merhum Hacı Muhammed Ağa'dır. Davalılar ise Abdurrezzak ibn el-Mağfur el-Haci Salih ed-Debbağ, Beşiro ibn İsa ve Haro ibn Ğarib ez-Zerdelli'dir. İddia: Davacı bu arsaları 600 guruşa satın aldığını iddia etmektedir.

Karar: Dava davacının aleyhine sonuçlanarak davacı haksız bulunmuştur.

SAYFA 176

Numro 437 Mülk Satışı

Ras Mahallesi ahâlilerinden Abdo bin Mahmud'un çeşitli özelliklerini belirttiği bir arsasını aynı mahallenin ahâlilerinden olan Süleyman bin Halo(?)'ya dört yüz guruşa sattığına dair hüccet

Numro 438 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Receb bin Hamza'nın verasetinin eşi ve çocuklarına geçmesinden sonra eşi tarafından vekil olarak seçilen kişi aracılığıyla çeşitli özellikleri belirtilen bir bağlarının aynı mahallenin ahalilerinden olan Hacı Mehmed bin Mahmud'a iki yüz seksen guruşa satıldığına dair hüccet

SAYFA 177

Numro 439 Terekeden Pay Talep Etme

Şirvân kazâsı kurâlarından Sermas(?) karyesi sâkinlerinden Kerime binti ... 'nın babasının vefatından sonra kendisi ve kardeşlerine kalmış olan terekeden pay istediğine dair

Numro 440 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi'nden Kalıbcı Hasan bin Musa'nın Amo bin Mustafa isimli kişiden et parası olarak doksan altı guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 441 Terekeden Borç Tahsil Etme

Sûk mahallesi ahâlisinden Bezzaz Ahmed bin Mehmed'in Fiskin karyesi ahâlilerinden iken vefât iden İsa bin ...'dan mal-fatura esmanından yüz yirmi guruş alacağı olup bunun müteveffanın terekesinden karşılanması isteğine dair

SAYFA 178

Numro 442 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahâlîlerinden Hamid bin Abdurrahim'in Fersaf karyesi ahâlilerinden İbrahim'den halep malı esmanından dokuz yüz altmış guruş ve Ahmed isimli kişiden de aynı şekilde dört yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 443 Alacak

Ras Mahallesi ahâlilerinden iken vefât eden Hacı İsmail bin Seyyid Mustafa'nın küçük kızının vasisi olan Seyyid Ali bin Hacı İsmail'in ... bin Musa'dan iki yüz kırk guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 444 Boşanma-Nikah

Garzan Kazâ'sına tabi' Rıdvane nâhiyesinden mühtedî Mehmed bin Abdullah'ın Medine binti İbrahim isimli kadının kendisinin nikahlı eşi iken iki ay önce onu istemeyerek boşadığını ve boşamasının kendi isteği dışında olduğunu belirterek tekrar nikahına geçirilmesi isteğine dair

Numro 445 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi ahâlilerinden Abdurrezzak Efendi bin Debbağ Hacı Salih ve Sor Mahallesi sâkinlerinden Ermeni Milletinden olan Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) isimli kişilerin ortaklaşa sahip oldukları ve çeşitli özellikleri belirtilen bir arsalarını Makdis Musa veled-i Batos isimli kişiye beş yüz guruşa sattıklarına dair hüccet

SAYFA 179**Numro 446 Terekeden Pay Talep Etme**

Nazif Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Yusuf bin Hacı Hüseyin'in veraseti'nin intikal ettiği kişiler olan zevcesi ve çocukları arasındaki anlaşmazlığa dair

SAYFA 180**Numro 447 Alacak**

Sûk Mahallesi ahâlilerinden ve Debbağ esnâfından Ali bin Hacı İbrahim'in Sor Mahallesi ahâlilerinden Ermeni Milletinden Makdis Hevi'den dokuz yüz guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 448 Alacak

Tillo karyesi ahâlilerinden Şeyh Hüseyin bin Hacı Abdurrahim'in Ras Mahallesi ahâlilerinden Abdo bin Abdullah'tan yüz kırk üç guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 449 Mülk Satışı

Aslen Halepli olan ancak Siirt'in Verras Mahallesinde oturan Keldani milletinden Hoca Fethullah veled-i Elyas'ın iki katlı bir mülk evini Süveyka Mahallesi ahâlilerinden Prut milletinden Makdis Musa veled-i Makdis Yakub'a sattığına dair hüccet

Numro 450 Alacak

Şeyh Halef Mahallesi ahâlisinden Ermeni Milletinden Ohan veled-i Abdülehad'ın aynı mahallenin ahalilerinden olan er kardeşi Agob veled-i mezbûr'dan dokuz yüz elli guruş alacak hakkını istediğine dair i'lam

SAYFA 181

Numro 451 Mülk Satışı

Sûk Mahallesi ahâlisinden Abdurrezzak Efendi bin Hacı Salih ve Sor Mahallesi ahâlilerinden Ermeni milletinden Makdis Hacı veled-i Garibo ve Makdis İsa veled-i Rushan(?) isimli kişilerin ortaklaşa sahip oldukları bir miktar arsalarını Sor mahallesi ahalilerinden ve yine Ermeni milletinden olan Makdis Melko ve Yusuf veled-i Berkergör(?) isimli kişilere iki yüz elli guruşa satıldığına dair hüccet

Numro 452 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Kassar Mahallesi ahâlilerinden Emin bin Ali'nin babasından kendisine kalmış olan bir arsasına aynı mahallenin ahalilerinden olan Sarrac Abdi bin Osman isimli kişinin fuzuli tasarruf edip müdahale ettiğine dair i'lam

Numro 453 Mülk Satışı

451 numaralı hükümde geçen konu ile aynı olup bu sefer dava sadece kayda geçirilmiş yani hüccet kayıdır.

SAYFA 182

Numro 454 Alacak

Karağol Mahallesi ahâlilerinden Abdullah Efendi bin Hacı İsmail'in Ras mahallesi ahâlilerinden Hüseyin Ağa bin Tahir Ağa dan kefil olduğu kişi için iki yüz yirmi guruş alacağı olduğuna dair

Numro 455 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Kassar Mahallesi ahâlilerinden iken vefat eden ... bin Mustafa'nın eşi ve çocuklarına intikal eden bir arsasına aynı mahallenin ahalilerinden olan binbaşızâde Nuri bin Mustafa Ağa isimli kişinin kaç seneden beri fuzuli tasarruf ettiğine ve bunun alınması isteğine dair hüccet kaydı

SAYFA 183

Numro 456 Alacak

Siird tüccarlarından Halil Fethullah veled-i Elyas'ın Kassar Mahallesi ahâlisinden Kato(?) bin İsmail'den emtia parası olarak altı yüz beş guruş alacak hakkı olduğuna dair i'lam

Numro 457 Borç-Alacak

Tillo karyesi ahâlilerinden Ahmed Efendi bin Şeyh Mahmud Efendi'nin aynı mahallenin ahalilerinden olan Süleyman bin Mehmed'den borç olarak vermiş olduğu doksan yedi buçuk guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 458 Vasi Tayini

Ras Mahallesi ahâlilerinden iken vefat eden Molla Musa bin Molla Ali'nin küçük kızı Meryem'e br vasi tayin olunması gerektiği ve bu iş için annesi Fatıma binti Halil'in vasi olarak tayin edildiğine dair i'lam

Numro 459 Terekeden Pay Talep Etme

Sor Mahallesi ahâlisinden iken evlatsız ölen Berho bin Mustafa 'nın terekesi üzerinde yeğenler ve abilerinin anlaşmazlığına dair

SAYFA 184

Numro 460 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Fersaf karyesi ahâlilerinden Ali bin Mehmed'in çeşitli özelliklerini belirttiği bikaçtane mülk ve bağlarında olan hisselerine aynı mahallenin ahalilerinden olan Hacı Abdi bin Hacı Cibrail'in müdahale edip, tasarrufta bulunduğuna dair

SAYFA 185

460 numaralı hükmün devamı bu sayfada gösterilmiş olup, hükmün tamamının özeti 184 numaralı sayfada ifade edilmiştir

SAYFA 186

Numro 461 Mülk Satışı

Hesna binti Abdulkadir isimli kadının vekili aracılığı ile aynı mahallede bulunan bir odasını aynı mahallenin ahalilerinden olan Ali bin Seyyid Yusuf isimli kişiye beş yüz guruşa sattığına dair hüccet

Numro 462 Alacak

Tillo karyesi ahâlilerinden Şeyh Halid bin Molla Mehmed'in Nazif Mahallesinden Musa ve biraderi Abdi ebnân Musa'dan et parası olarak toplam doksan altı guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 463 Terekeden Borç Tahsil Etme

Halenze karyesi ahâlilerinden iken vefat eden İsa bin Mehmed'in borçlu olarak öldüğü ve terekesinde borcuna yetmediğ anlaşılmış olup onun mülkünden olan bir kısım mülkünün müzayede usülü ile satılması isteğine dair

SAYFA 187

Numro 464 Müdahale- Fuzuli Tasarruf

Tillo karyesi ahâlilerinden Mahmud bin Ali vekil olarak seçtiği Süleyman bin Mehmed aracılığıyla kendisine babasından kalmış olan on altı amelelik bir mülküne aynı mahallenin ahalilerinden olan Yusuf bin Ahmed ve oğlunun müdahale edip tasarruf ettiğine dair

Numro 465 Alacak

Babüddarb Mahallesinden Molla Mahmud bin Hasan Efendi'nin İran Devleti teb'âsından Ali bin Mehmed'e satmış olduğu arpa ve buğday parası olarak bin yüz elli yedi guruş alacak hakkı olduğuna dair il'am kaydı

SAYFA 188

Numro 466 Alacak

Terekede Hak isteme üzerine açılan dava söz konusudur.

Davacı: Hacı Hasan ibn Seyyid Hamza Es-Siracın çocuklarının (Taha, Yasin, Burho ve Aişe) vasisi el Melle Musa ibn Hacı Ömer'dir.

Davalı: Abdal ibn Abdurrahim'dir.

İddia: çocukların terekesinden kalan bir miktar paranın ödenmediğine dairdir

Karar: Şahidlerin teyidiyle paranın verildiğinin ispatı sonucu dava davalı lehine sonuçlanmıştır.

Numro 467 Alacak

Rıstak nâhiyesi kurâlarından Fersaf karyesi ahâlilerinden Fatıma binti Şeyh Mustafa isimli kadının zevci Ahmed bin Hacı İsmail vekaletiyle aynı köyün ahalilerinden olan Nasır'dan bin yüz seksen guruş alacak hakkını istediğine dair

Numro 468 İkrar (Borç)

Daha önce davası görülmüş olan Fersaf karyesi ahâlilerinden Hasan bin İbrahim'in Makdis Melko veled-i Harun'a iki yüz guruş borcu olduğunu ikrar ve itiraf ettiğine dair i'lam

Numro 469 Alacak

Keldani milletinden Şimas Cibrail veled-i Şimas Aboş(?)'un Fersaf karyesinden Hasan bin İbrahim'den mal-fatura esmanından beş yüz elli guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 470 Nafaka

Tillo karyesi sâkinlerinden Emine binti Halil isimli kadının kızı vefat ettiği için iki küçük torununa bakma görevinin kendisine kaldığını bu yüzden çocukların bakımı için kızının eşinden belli bir miktar nafaka talep ettiğine dair

SAYFA 190

Numro 471 Evlilik

Halenze karyesi sâkinlerinden Halef bin Yasin'in aynı köyün ahalilerinden olan Mustafa bin Faris isimli kişi ile beş yüz kırk guruş mehr-i muaccesinden sonra evlendirmelerine dair i'lam

Numro 472 Alacak

Babüddarb Mahallesi ahâlilerinden Mahmud bin Abdurrahim'in Fersâf karyesi ahâlilerinden Hasan bin İbrahim ile babası merkûm İbrahim'den birbirlerine kefil olarak

satın aldıkları mal-faturanın parası olarak dokuz yüz seksen beş guruş alacak hakkı olduğuna dair

Numro 473 Vasi Tayini

Ras Mahallesi ahâlilerinden iken vefât eden Mehmed bin İbrahim'in küçük kızları Hacire ve Aişe'ye bir vasi atanmasının gerekli olduğu ve bunun içinde çocukların anneleri Halime binti Ömer'in vasi olarak atandığına dair

Numro 474 Vekil Tayini

Aslen Ma'muretü'l- aziz [Elazığ] mutasarrıflığına tabi' Hanik(?) karyesi ahâlilerinden olub Siirtte oturan mahalle çavuşlarından Mustafa bin Mehmed Ali'nin memleketinde satacağı bir evi için kardeşine vekalet verip görevlendirdiğine dair

SAYFA 191

Numro 475 Mülk Satışı

Nazif Mahallesi sâkinlerinden ...(silik) binti İsmail isimli kadının vilayetin çarşısında bulunan bir dükânın yarısını bin altı yüz guruşa sattığına dair il'am

Numro 476 Mülk Satışı

475 numaralı hükmün devamı şeklinde olup , davanın henüz karara bağlanmamış halidir yani hüccet kaydıdır

Numro 477 Nafaka

Garzan Kazâsı nevâhilerinden Rıdvâne nâhiyesinden Fatıma binti Ferho simli kadının on beş gün önce vefat eden eşinden olan dört aylık küçük çocuğu için müteveffanın terekesinden aylık belli bir miktar nafaka bağlanması isteğine dair.

SONUÇ

Mahkeme Kayıtları anlamına gelen Şer'iyye sicilleri, içerisinde sosyal, ekonomik, idari hayata dair pek çok belge bulundurması açısından son derece önemli arşiv kayıtlarıdır. Bu arşiv kayıtları yazıldığı döneme ışık tutmakta ve o dönem hakkında yaşamın farklı yönleri üzerine bilgiler vermektedir. Çalışmamızın konusu olan ve 1870 ve 1871 yıllarını kapsayan 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili de bu açıdan önemlidir. Ayrıca basılı kaynaklar da kullanılarak konu başlıkları ile ilgili araştırmalar da yapıp, konu teorik açıdan güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızda bu yıllar arasında mahkeme defterine kaydedilen otuzun üzerinde dava konusu mevcuttur. Borç, alacak, mülk satışı, boşanma, zarar, müteveli tayini, hırsızlık, müdahale, vasi tayini, nafaka, din değiştirme, öldürme-yaralama, tereke defterleri bu dava türlerinden birkaçıdır. Dava konuları çeşitli olmakla beraber bazı konular daha fazla yer kaplamaktadır. Özellikle, borç, alacak ve mülk satışı konulu dava başlıkları oldukça fazladır. Değerlendirme kısmında yaygın olarak geçen dava türleri ele alınmıştır. Dava konuları sosyal hayat, ekonomik, idari ve hukuki hayat başlıkları altında ele alınmıştır.

Davalarda sosyal hayat içerisinde yer alan boşanmaya dair dava kayıtlarında boşanma şekilleri olan talak ve muhâlaa ele alınmıştır. Talak'ta boşanma isteği erkek tarafından gerçekleşmektedir. Muhalâa da ise kadın çeşitli haklarından (nafaka, mehr vs) vazgeçerek anlaşmalı olarak boşanma gerçekleşmektedir. Boşanmaya dair belgelerde 9 dava kaydı mevcuttur. Boşanmaya dair dava kayıtlarının fazla olmaması bizi boşanma veya tefrik vakalarının toplumda yaygın olmadığı sonucuna götürebilmektedir. Sosyal hayata dair en yaygın olarak görülen dava konularından biri müdahale- zarar davalarıdır. Kişiler çeşitli sebeplerden dolayı bu konular üzerine mahkemeye başvurmuşlardır. Davacı taraf karşı tarafın kendi bağına, mülküne müdahale ettiğini veya evinin damından akan su mecrasının kendisine zarar verdiği gibi konularda mahkemeye başvurmuşlardır. Bu dava konuları çoğunlukla "mekan" ile alakalıdır. Din değiştirme ile alakalı dava sayısı üç olup, din değiştirenler Gayrimüslim iken Müslüman olmuşlardır. Gayrimüslimler ifade edilirken dava konusu olan kişiler Ermeni, Yakubi, Katolik, Prut, Süryani ve Keldanilerdir. Yeizidiler de Gayrimüslim gruplar arasında yer almasına rağmen dava kayıtlarında bu kişiler "millet" olarak değil de "tâ'ife" şeklinde ifade edilmiştir. Bu milletler ile ilgili görülen dava sayısı 82'dir. Bu

tür davalarda Gayrimüslim kişiler kimi zaman davacı kimi zaman da davalı taraf durumundadır. Kimi zaman hem davalı hem de davacı gurup gayrimüslimdir. Burada değinilmesi gereken önemli noktalardan biri de görülen davalarda Gayrimüslim kişilerin davayı kendi cemaat mahkemelerine değil de yargısına güvendikleri şer'i mahkemelere götürmeleridir. Sosyal hayat içerisinde çok önemli rolleri bulunan kadınların da sosyal mahkeme kayıtlarında yer aldığı tespit edilmiş olup; kimi zaman davalı kimi zaman da davacı durumundadır. Taraflardan birinin kadın olması halinde dava, vekilleri aracılığı ile temsil edilmiştir.

Ekonomik hayata dair konu başlıklarından en yaygın olanını borç-alacak meseleleri oluşturmaktadır. Bu tarz davaların yaygınlığı günümüzde de çok yaygın olduğu düşünülürse tarih ve zaman değişse de insan yapısının aynı olduğunu ve dönemler boyunca bunun pekte değişmediği söylenebilir. Borç-Alacak davaları farklı şekillerde olabilmektedir. Kişilerin ya daha önce vermiş oldukları nakit para, sattıkları bir mal yahut hayvan veya terekelerden alacağı olduğunu belirtmek şeklindedir. Sicilde aynı zamanda tereke defterleri de mevcuttur. Bu terekelerden geriye genellikle çok fazla mal veya nakit kalmamıştır. Hatta bazı terekelerde kişinin terekesinde borçluların parası verildikten sonra geriye bir şey kalmamış ya da borçlu bile çıkmıştır. Bu durum bizleri, kişilerin ekonomik durumlarının çok iyi olmadığı veya kendi kendine yetecek durumda olduğu görüşüne itmektedir. Ekonomik hayata dair bir başka önemli dava konusunu da mülk satışları oluşturmaktadır. Mülk Satışlarına ait kayıtlar ekseriyetle hüccet türündedir. Farklı kesimler arasında mülk satışları yapılmıştır. Mesela gayrimüslim bir kişi Müslüman bir kişiye veyahut Müslüman bir kişi Gayrimüslim bir kişiye mülk satmıştır. Mülk satışları içerisinde, bağ, tarla, dükkân, müstakil ev gibi gayrimenkuller bulunmaktadır.

Hukuki ve İdari hayata dair konu başlığı altında yine önemli başlıklar mevcuttur. Sicilde kadı kararlarını içeren i'lam ve mülk satışı ile alakalı hüccetlerin yanında merkezden gönderilen ve kadı defterine kaydedilen emirname türü belgelerde mevcuttur. Metinde de belirttiğimiz gibi kadı bulunduğu yerin sadece hukuk alanında ki amiri değil aynı zamanda idari ve mülki yetkilerine de sahiptir. Emirname türü bu belgeler bize kadı'nın bu yönünü göstermesi açısından önemlidir. Bu belgeler herhangi bir konu ile alakalı olabilmekte ve ne tür bir yol izleneceğine dair bilgiler vermektedir. Merkezden gönderilen bu belgelerin bir sureti kadı tarafından şer'iyeye sicillerine de

kaydedilmiştir. 424 Numaralı Şer'iyye Sicili bize Siirt'in idari yapısını göstermesi açısından da önemli olmuştur. Şöyle ki sicilden anlaşıldığı üzere 1870, 1871 yılları arasında Siirt'e bağlı üç kaza (Şirvan, Garzan, Eruh) ve yine Siirt merkeze bağlı 14 mahalle(Sor, Sük, Verras, Meydan, Holani, Şeyh Halef, Kassar, Karağol, Babbüddarb, Ras, Ayn Salib, Süveyka, Nazif, Birzukak) bulunmaktadır. Bu idari yapının zaman içerisinde değiştiği görülmektedir. Aynı şekilde kaza ve mahalle isimlerinin de zaman içerisinde değiştiği görülmektedir.

Siirt'in 424 numaralı şer'iyye sicili, transkribe edilmiş, belgelerin özetleri günümüzde kişilerin anlayabileceği şekilde sadeleştirilerek çıkarılmıştır. Bu belgeler konularına göre sınıflandırılmış ve çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur. Yapılan çalışmanın yerel tarih çalışmaları bağlamında Siirt tarihine bir nebze olsun ışık tutacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri (BOA)

BOA, 424 Numaralı Siirt Şer'iyye Sicili, Demirbaş No: 424 Mikrofilm No: 7249
Çekildiği yıl: 1998

Araştırma ve İnceleme Eserler

Acar, İbrahim "Talâk", *DİA*, C.39, İstanbul 2005, s. 496-500.

Adlığ, Davut, *415 Numaralı Bitlis Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2010.

Ahıskalı, Recep, "Muhzır", *DİA*, C.31, İstanbul 2006, s. 85-86.

Akdağ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2018.

Akgündüz, Ahmet, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S.14, 2009, s.13-48.

Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Yönetimi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2008.

Akgündüz, Ahmet, *Şer'iyye Sicilleri-Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Engin Ofset Matbaa, C.1, İstanbul 1988.

Albayrak, Kadir, "Keldâniler", *DİA*, C.25, s.207-210.

Alkan, Adnan, "Siirt İlinin Eski Köy Adları Üzerine Coğrafi Bir İnceleme", *Türk Coğrafya Dergisi*, S. 68, 2017, s.63-76.

Arık, Feda Şamil, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi", *OTAM(Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi)*, S. 8, 1997, s. 22.

Aslan, Barış, *Tek Parti Döneminde Siirt (1923-1950)*, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Siirt 2017.

Aslan, Nasi, *İslam Yargılama Hukukunda "Şühûdü'l- Hal" Jüri Osmanlı Devri Uygulaması*, Karahan Kitabevi, Adana 2018.

Atalar, Münir, "Şer'iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe" s.303-328.

Atalay, Ömer, *Siirt Tarihi*, C.H.P Siirt Halkevi Yayınları, S.1 , İstanbul 1946.

Atar, Fahrettin, "Kadı", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 66-69.

Atar, Fahrettin, "Muhâlea", *DİA*, C.30, İstanbul 2005, s. 399.

Avcı, Casim, "Nâib", *DİA*, C.32, İstanbul, 2006, s. 311-312.

Aydın, M. Akif, *Osmanlı Aile hukuku*, Klasik Yayınları, İstanbul 2017.

Aydın, Mehmet, "Mezhepler ve Tarikatlar (Hristiyanlık)", *DİA*, C.17, İstanbul 1988, s. 353-358.

Çadırcı, Musa, *Tanzimat Sürecinde Ülke Yönetimi*, İmge Kitabevi, 2. Baskı., Der. Tülay Ercoşkun, Ankara 2017.

Çadırcı, Musa, *Tanzimat Sürecinde Türkiye Anadolu Kentleri*, İmge Kitabevi, Der. Tülay Ercoşkun, Ankara 2011.

Çelik, Abdurrezzak, *Tanzimattan Günümüze Siirt*, Emin Ofset Matbaacılık, Siirt 2019.

Çelik, Mehmet, *Süryani Tarihi*, Ayraç Yayınları, Ankara 1996.

Çelik, Mehmet, "Süryaniler", *DİA*, 2010, s.175-178.

Demir, Şerif, *Cumhuriyet Döneminde Siirt*, Düzey Yayınevi, İstanbul 2016.

Demir, Abdullah , "Osmanlı Hukuku ve Adliye Teşkilatı", *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Edt. Tufan Gündüz , Grafiker Yayınları, Ankara 2014, s.345-398.

Demlikoğlu, Uğur, "XVI. Yüzyılda Siirt'in Sosyo Ekonomik Durumu" *History Studies*, Vol: 8, Issue 1, Şubat 2018, s.61-83.

Demlikoğlu, Uğur, "1526 Tahrir Defterine Göre Siirt Vakıfları" *Asia Minor Studies*, C.6, S. 12, 2018, s. 91-105.

Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi, İstanbul 2013.

Ekinci, Ekrem Buğra, *Osmanlı Hukuku*, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul 2017.

Ekinci, Ekrem Buğra, *Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*, Arı Sanat Yayınevi, (2. Baskı), İstanbul 2017.

Erbay, Celal, "Nafaka", *DİA*, C.32, İstanbul 2006, s.282-285.

Faroqhi, Suraiya " SIIRD", *The Encyclopedia of Islam*, Edited By: C.E. Bosworth, E. van Donzel end vd., Vol.IX, Leiden Brill 1997, s.574.

Faroqhi, Suraiyya, *Devletle Başa Çıkmak; Osmanlı İmparatorluğunda Siyasal Çatışmalar ve Suç 1550-1720*, Alfa Tarih, İstanbul 2016.

Feyzioğlu, Hamiyet Sezer, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Yapılan Düzenlemeler*, Hel Yayınları, Ankara 2014.

Göyünç, Nejat, *Türkler ve Ermeniler*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2005.

Grigore, George, "The Yazıdı: Origin ve Creed", Uluslararası Siirt Sempozyumu, İzmir 2007, s.303-313.

Günay, Hacı Mehmet, "Vakıf", *DİA*, C.24, İstanbul 2012, s. 475-479.

İbrahim Özcoşar, "Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Hukuki Durumu ve Millet Sistemi"*Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.7, 2003, s.124-139.

İnalcık, Halil, *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı (Devlet, Kanun , Diplomasi)* Timaş Yayınları, İstanbul 2011.

İnalcık, Halil *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet Fikri* , Kronik Kitab, İstanbul 2017.

Kallek, Cengiz, "Batman", *DİA*, C.5, İstanbul 1992, s.199-200.

Karpat, Kemal, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914)*, Timaş Yayınları, (2. Baskı), İstanbul 2010.

Kazıcı, Ziya, *Osmanlı'da Yerel Yönetim*, Kayıhan Yayınları, İstanbul 2014.

Kenanoğlu, M. Macit, "Zimmî", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 44., İstanbul 2013, s. 428-434.

Kılıç, Orhan, "Kürdistan Tabirinin Osmanlı Muhtevası Üzerine Bazı Tespitler (16-18. Yüzyıllar)", *Tarihte Türkler ve Kürtler Sempozyumu Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, C.1, Ankara 2014, s. 167-212.

Kılıç, Orhan, "Ocaklık" Maddesi, *DİA*, İstanbul 2013, C. 33, s. 317-318.

Kılıç, Orhan, "Yurtluk" Maddesi, *DİA*, İstanbul 2013, C. 43, s. 614-615.

Kılıçoğlu, Cumhuriyet, *Her Yönüyle Siirt*, Kadıoğlu Matbaası, Ankara 1992.

Koçi Bey, *Koçi Bey Risalesi*, Haz. Yılmaz Kurt, Akçağ Yayınları, (4. Baskı), Ankara 2018.

Kodaman, Bayram, "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.1., Samsun 1986, s.3-20.

Köprülü, M. Fuad, *İslam ve Türk Hukuk Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*, Akçağ Yayınları, (2. Baskı), Ankara 2005.

Kucak, Ömer, "XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Siirt ve Havalisindeki Vakıfların Arazi Varlıkları" *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 6, Siirt 2016, s. 13-26.

Kul, Nail, *Geçmişten Günümüze Midyat ve Tur Abdin Süryanileri*, Yeni Anadolu Yayınları, 2015.

Memiş, Ekrem, "Ermenilerin Kökeni ve Geçmişten Günümüze Türk-Ermeni İlişkileri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.7, S.1, 2005, s.1-11.

Obuz, Ömer, *Siirt'in Cumhuriyet Serüveni (1923-1950)*, *Gelenek, Modernite, Milli Kimlik*, Akıl Fikir Yayınları, İstanbul 2017.

Ortaylı, İlber, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", C. 24, İstanbul 2001, s.69-75.

Ortaylı, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Kronik Kitap, (5. Baskı), İstanbul 2017.

Ortaylı, İlber, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedit Neşriyat (6.Baskı), Ankara 2017.

Öz, Mustafa, "Vasî", *DİA*, C.42, İstanbul 2012, s.546-547.

Özcan, Tahsin, "Muhallefât", *DİA*, C.30, İstanbul 2005, s.406-407.

Özcoşar, İbrahim, "19. Yüzyılda Siirt'te Gayrimüslimler" *Uluslararası Siirt Sempozyumu*, Birleşik Matbaacılık, İzmir 2007, s.324-331.

Özcoşar, İbrahim, "Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Hukuki Durumu ve Millet Sistemi" *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.7, 2003, s.124-139.

Özgen, Nurettin, *Kuruluş Yeri Bakımından Siirt Şehri ve Yakın Çevresinin Doğal Ortam Özellikleri*, Siirt Valiliği Yayınları, Siirt 2003.

Özgen, Nurettin, Karadoğan, Sabri, "Siirt Şehrinin Kuruluş ve Gelişimi" *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.19, S.2, Elazığ 2009, s.61-81.

Öztürk, Sait , "Kassam", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 579-582.

Sami, Şemseddin, *Kâmûs -i Türki* (Latin Harfleriyle), İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2017.

Sami, Şemseddin, *Kâmûs'ul Â'lâm*, Mihran Matbaası, C.4, İstanbul 1311 (M.1891).

Savur, Hayrettin, *Siirt'in Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1312-1317/1894-1900, 420 Nolu Siirt Şer'iyye Sicil Defterine Göre)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2010.

Seçkin, Bekir Sami, *Başlangıçtan Günümüze Siirt Tarihi*, İstanbul Siirtliler Derneği Yayınları, İstanbul 2005.

Simeon, *Tarihte Ermeniler*, Çev. Hrand D. Andreasyan, Çivi Yazıları, İstanbul 1999.

Subaşı, Naciye, *422 Numaralı Bitlis Şer'iyye Siciline Göre Siirt (1317-1328/1899-1907)* Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 1998.

Taşkın, Ünal, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 2005.

Tuncel, Metin, "Siirt" *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.37, İstanbul 2011, s.173-175.

Tursun Bey, *Fatih'in Tarihi " Tarihi Ebu'l Feth"*, Tercüman 1001 Temel Eser, Kervan Kitapçılık Ofset, Baskıya Hazırlayan: Ahmet Tezbaşar.

Uğur, Yunus, "Şer'iyye Sicili", *DİA*, C. 39, İstanbul 2010, s.8-11.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014.

Yalçın, Osman, *Siirt-Bitlis*, Özyürek Yayınları, İstanbul 1961.

Yediyıldız, Bahaeddin, "Vakıf", *DİA*, C.24, İstanbul 2012, s. 479-486.

Yılmazçelik, İbrahim "Diyarbakır Eyaletinin İdari Taksimatı ve 1848-1864/1867 Tarihleri arasında Kürdistan Eyaleti Adıyla Yeniden Teşkilatlandırılması" *Tarihte Türkler ve Kürtler Sempozyumu Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, C.1, Ankara 2014, s.213-252.

Yılmazçelik, İbrahim, "XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması", *AÜDTCFD*, C.18., S.29., Ankara 1996, s. 219-232.

Yiner, Abdulnasır, *Şer'iyye Sicillerinden Siirt'e Bakış*, Sonçağ Yayıncılık, Ankara 2014.

Yurdakul, İlhami, *Osmanlı İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform(1826-1876)*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Ahz u i'ta: Alışveriş

Ahz ü kabz: Kendine mal etme, istimlak

Ahz: Alma , kabul etme

Arîf: (İrfân'dan) 1. Maruf, mehûr, müteârif

Âriyet: Ödünç , muvakkaten ve iâde olunmak üzere alınan şey; âriyet almak, âriyet vermek : kitap âriyet verilmez

Asel: Bal, şehd, engübîn

Atiyye: cm atâya, vergi, bahşış, ihsan: atiyye-i seniyye

Bakâyâ: fd. Bakiyye, tahsil olunamayıp ertesi seneye kalan vergi ve varidât

Bâlâ: Yüksek, yüce, üst, yukarı

Batnen bade batnin: Nesilden nesile, soydan soya

Bâyî': (Bey'den) Satan, Satıcı, bey' ve fûrûht eden

Ber- vech-i mestûr: Yazılmış olduğu gibi

Bey': Satma , fûruhat, malı mal ile değiştirme

Bey-i bât: Kat'î satış

Cânib(cenb'den c. Cevanib): 1. taraf, cihet, yan

Cebel: c. Cibâl , Dağ ; silsile-i cibâl = dağ sırası

Cenâb: Hazret

Cerh: 1. Yaralama 2. Çürütme, reddetme, kabul etmeme

Ceste: Sıçrama, atlama : ceste ceste= azar azar, tadrîcen

Cidâr: 1. Duvar, hait 2. iki yeri ayıran, hicâb

Dâ'î: 1. Dua eden, duacı 2. Celb ve davet eden , sebep olan

Debbağ: (Dibâgat'dan, zebân-zedi: tabak) Derileri sepileyip meşin ve sahtiyân ve gavsâle vesâire yapan sanatkâr

Dellâliyye:Dellâl vâsıtasıyla satılan bir şeyin bâyi ve müşteri tarafından yüzde ikişer nisbetinde verilen ücret, dellâl hakkı

Der-uhde: Uhdesine alma, taahüd etme, üstüne alma

Doru: Siyah ile kıvırl arasında bir tonda bulunan (at vesâire)

Duhûl: İçeri girme , içine girme

Düyyûn: fd. Deyn

Ecl: Sebep

Edyân: Dinler

Ehemm: Mühim'den, daha ehemmiyetli, daha mühim , ziyâde itinâyâ şâyân

Ehl-i Hibre: Bilirkişi, mesleğin sırlarını iyi bilen, malların niteliği hakkında görüş bildiren, fiyatların tesptinde yardımcı olan ve anlaşmazlıkları çözümleyen uzman

Emtia: Ticaret malları, değerli mallar,

Enfa': (Nâfi'den) Daha veya pek fâideli, pek müfid

Esbak(sabık'tan): 1. Öncekinden daha önce , geçmişten önceki, daha eski 2. Çok daha evvel olan

Esmân (semen'in cemi) : Bedel(ler), kıymet(ler), değer(ler)

Esvâk: cm.sûk, Çarşılar, pazarlar

Eşcâr: cm. şecer, ağaçlar

Etrâf-ı Erbaa(dört taraf): Sağ, sol, ön ,arka

Eyvân : 1. Köşk , kasr 2. büyük sâle , salon, dîvân

Fâhiş:(fuhs'tan) 1. ahlâka mugâyir, edeb ve terbiyeye münafi 2.büsbütün derece de yolsuz , ifrât derece de çirkin ve layıksız 3. mübalâğalı , bî- insâfane

Fârîğ: (Ferağ'dan) 1. Boş, hâlî, tehî 2. İşini bitirip kurtulmuş, artık işi gücü ve meşguliyeti kalmamış, azâde, müsterih, 3. vazgeçmiş, el çekmiş 4. rahat asûde

Fasl u Hasm: Uyuşmazlığı çözme, davayı bitirme

Fermude: Ferman, irade ,buyurulmuş

Firâş: 1. Döşek, yatak 2. Oturmak için yere serilen şey, yaygı

Gâ'ib: (gayb, gıyâb'dan) 1. hazır bulunmayan hâzır mukabili 2. nerede olduğu ma'lûm olmayan , bulunamayan

Galebelik: 1. İzdihâm, kesret 2. gürültü, patırtı

Galle: cm. gallât, zahîre, mahzûl, tahıl

Garîm: cm. Guremâ (Garm'dan) Alacaklı, dayîn, mukrız, taksim-i guremâ

Gıbbe't-tasdîk: huk. Şer'iyeye mahkemelerinden verilip ikrar ve takrime mütedair olan hüccetlerde : "gıbbe't-tasdîkmâvakabittalepketbolunduğu."ibaresinde çokça tesadüf olunur ki , "diğer taraf tasdik ettikten sonra cereyan-ı hal talebe binaen yazılı" demektir.(hakim tarafından tasdik edildikten sonra demek değildir.)

Gön: Dibâyat olmuş deri, her nevi meşin ve sahtiyân vesâire

Gürüm: Bağ kütüğü, çubuğu

Hâlî: Şimdiki, hâzır: sene-i hâliye

Hâlile: Eş, hanım

Hem-râh: Yoldaş, yol arkadaşı

Hil'at: hükümdarân ve vüzerâ tarafından bîrine hürmet ve mükafât yerine giydirilen kaftan: hil'at-ı fâhire, hil'at giydirmek

Hilye: cm. Hulî, 1. Süs, zinet, zib 2. sıfât-ı hasene

Himem: (himmet'in c.) 1. Gayretler, emekler , çalışmalar 2. Er'miş olanların tesirleri

Hîn: Ahyân, zaman, vakit, hengâm, an, sıra

Hin-i hitam: Son zamanı(hitâm: son , nihayet)

Huliyî: fd. Hilye

Hüsn-i muâşeret: İyi, güzel davranış

Ineb: Üzüm , engür

Istâr: (satr'dan) yazma ve tahrir manasıyla kullananlar var ise de, mana-yı hakikisi "satır atlamak", ve "yanlış okumak"dan ibaret olduğundan bizce isti'mali galattır. (tastîr) tecviz olunabilir

İbkâ : (bekâ'dan) 1. Bâki ve dâim etme, bırakma 2. yerinde bırakma kend halinde terk, dokunmama 3. bir memuru azl etmeyib memuriyetini tasdik ve azli akabînde memuriyetine iâde etme

İblâğ : (büluğ'dan) 1. Yetiştirme, îsâl 2. doldurma , vardırma, çıkarma

İbrâ ve İskât: huk. Bir kimsenin diğer bir kimsedeki hakkını tamamen veya kısmen terk etmesi

İbrâ: (Ber'den)Huk. Borçtan tahsil, tebrîye, alacak verecek kalmadığını beyân,

İbrâ-i âmm: Huk. Bütün davalardan, birini temize çıkarma

Îcâr: (ecr'den) kiraya verme , evi îcâr etmek

İddet: huk. (eskiden) kocasından ayrılan kadının, tekrar başkasıyla evlenebilmek zorunda bulunduğu, yani üç def'ahayiz görüp temizleninceye kadar geçecek müddet.(kocasından boşanırsa 100 gün, kocası ölürse 130 gün beklenirdi.

İddet: zevcinden ayrılan veya zevci vefat eden kadının tekrar evlenmek için beklemeye mecbur olduğu müddet-i şer'iyeye : iddetin ikmâl etmeden evlenemez

İftâ: (Fetvâ'dan), Fetva verme, fetvâ ile bir mesele-i şer'iyeyi hâletme

İğfâl : (gaflet'den) Gaflette bırakma gaflete düşürme , aldatma

İhkâk: (hak'dan), (hakkı)yerine getirme , icrâ etme ihkâk-ı hak etmek

İhzâr: huzûr'dan , huzûra getirme, çağırma, hâzır ve mevcut etme, mahkemeye celb ve davet

İk'âd: (ku'ûd'dan) oturtma, bir yere oturmaya sevk ve icbâr etme

İkrâr (karar'dan): 1.Saklamayıp söyleme , 2. Dil ile söyleme , bildirme, 3.Tasdik, kabul

İkrâz(karz'dan c. İkrâzat): borç verme, ödünç verme

İksâ' : (kisvet'den) giydirme, esvâb verme

İktisâm : (kısım'dan) 1. Bölüşme, paylaşma 2. Hisselere ayırma

İktizâ': (kazâ'dan) 1. Lazım gelme , gerekme, 2. Lazım getirme, gerektirme 3. İhtiyaç, gereklilik

İlzâm: (c. İlzâmat) 1. Cevap veremez hale getirme, susturma

İlzâm: (lüzûm'den) 1. Devletin bir varidâtını veya bir çiftlik vesâireyi iltizâma verme, iltizâm ettirme 2. Mübâhesede delâil ve berâin-i kavîyye irâdiyla hasmı iskât etme, manzarada galebe

İmtinâ': (men'den) 1. İstememe, yapmama , çekinme 2. İmkansızlık , mümkün olmayış

İnâyet:1. Dikkat, sa'y, himmet, gayret 2. Kerem, ihsan, lütf, iyilik

İnfâk: (nafaka'dan), nafaka verip geçindirme, besleme

İnhisâr (hasr'dan): 1. Bir şeyi , bir maddeyi, bir işi başkası yapmamak üzere yalnız bir kişiye , bir müesseseye verme 2. Tekel(monopol)

İntihâb: Seçme, seçilme

Îrâd: (vurud'dan): Getirme , nakletme, misal: delil irad etmek 2. Bir mülkün verdiği temettu' mahsulat ve kira vesaireden alınan akçe , gelir

İrtihâl: Göçme, ölüm, ölmek

İsâl: Vusûl buldurma, erişirme, yetiştirme, ulaştırma

İstîâb(va'b'dan) içine alma, içine sığma 2. Tutma , kaplama

İstîcâr: (ecr'den) kira ile tutma, kiralama

İsticvâb (cevab'dan) : 1. Sorup cevap alma, cevap alma maksadıyla söyletme, 2. Sorgu

İstid'â(dua'dan):1. Yalvararak isteme,dileme, rica ile talep 2. Hükümetten resmen ve tahriren bir hakk veya müsaade veya bir muamele-i resmiyenin icrasını talep etme , dilekçe

İstidâ : Dilekçe

İstidâne: (deyn'den) Ödünç alma, borç etme

İstiftâ: fetvâ'dan , mahkeme-i şer'îyye de muhasımeinden birinin müftüye müracaatı

İstihkak: Hak etme, hak edilmiş şey

İstihlâf: (half'den) birinin yerine geçme

İstihlâk : (helâk'dan) 1.isrâf sûretiyle mahvetme, 2. kullanarak sarf etme, bitirme, tüketme

İstihlâk: (helak'tan, c. istihlâkât) 1. Harcamak suretiyle tüketme , bitirme.2 boş yere harcaııp tüketme

İstihlâk: Tüketmek, harcamak, boş yere harcamaki yiyip bitirmek

İstihlâl: (helal'den)1. Helal sayma 2. Helalleşme 3. Helal edilmesini isteme

İstihsâl: Hâsıl etme ve ele geçirme(tahsil)

İstimhâl: (mehl'den) mühlet, zaman isteme

İstintâk: (nutk'tan) Söyletme, söz söylemesini teklif , sorgulama; istintaka almak

İstirdâd: (redd'den) Geri isteme, verilmiş veya gönderilmiş bir şeyin geri çevrilmesini talep etme

İstishâb: (sohbet'ten), Yanına alma, beraber götürme

İstişhâd: cm. İstişhâdât (şehâdet'ten) 1. Şahit getirme, şehâdetine müracaât 2. Delîl ve burhân add etme 3. Şahd olma, ihrâz-ı şehâdet

İstizân: (izn'den) İsteme, ruhsat ve mez'uniyettealebetme , danışma ,izin isteme

İşhâd(şuhûd'dan): Şâhit getirme, şahit çıkarma,şehâdet ettirme

İştirâ: (şîrâ'dan) Satın almak, mübayaa etmek

İ'tâ (atâ'dan): Verme, verilme, ödeme (ahz u i'tâ: alışveriş)

İttihâb (hibe'den): huk. Bedelsiz olarak verilen bir malı kabûl etme

İttihâz: Edinme, kabul etme, bu kanunu ittihaz etmiştir. Onu dost ittihaz etti

İzhâr(zuhur'dan) :1. Gösterme , meydana çıkarma 2.yalandan gösteriş

İzhâr-ı acz: Acizliğini gösterme

Kâffe : Cümle, bütün , hep , cemî, : kâffe-i âlem = bütün âlem

Kal': Sökme, çekip çıkarma, esâsından yıkıp atma, yerinden oynatma

Kâmilen: tamamen, büsbütün, tümüyle

Karye: cm. kurâ , Köy, rûstâ, ahâlî-i karye= köylüler

Karz: Ödünç verme , ödünç alma, 2. Ödünç alınan veya verilen şey; borç

Kazgan: 1. külliyyetli yemek vesaîre kaynatmaya mahsus büyük tencere: çorba, pilav, aşûra kazanı 2. su hıfzına veya kaynamasına mahsus madenden büyük muhfaza, büyük kab

Kebir (kadın;kebire): 1. Büyük, koca, 2. Yaşlı , büyük , yüce

Kerhen: 1. İğrenerek, tiksinerik, nefret ve kerahatle 2. İstemeyerek, arzu ile olmayarak, cebren, : tav'an ve kerhen= ister istemez

Kesîr: s. kesîre (kesret'den) çok bulunan , bol; mâl-ı kesîr, kesîrû'l-mâl= malı çok olan 2. müteaddid olan 3. sık, çok defa olan

Keşîde : çekilmiş, dizilmiş,yazılmış, tertiplenmiş, geçirilmiş; keşîde-i silk-i tahrîr= yazılmış, keşîde etmek= (telgraf) çekmek 2. (ziyafet) vermek

Kıt'a (c.kitaât): parça, bölüm, cüz

kıtâl: katl'den, 1. mukâtele, mudârebe, müşâcere, vuruşma 2. muharebe, mücadele, cenk kavga : harb u kîtâl

Kuds: Azizlik, mukaddeslik, mübareklik

Kurâ: fd. karye

Kürüm (kerm'in cem'i): Üzüm, bağ kütükleri

Küşâd: 1. Açma, feth 2. Yeni yapılan ebniye-i umumiyenin ilk defa açılması, mevki-i istimale konması

Lede- : sırasında, yapıldığı zaman

Li-ümm: Anne tarafından, yalnız ana cihetinden

Ma'rûf: 1.Bilinen , malum, 2.şöhretli , meşhur mütearîf

Ma'an : beraber, birlikte ; ikisi ma'an gittiler

Ma'ber: cm. ma'âbir (ubûr'dan) geçilecek mahal, geçit, derbent

Mahlûl: (hall'den) 1. Hallolunmuş, çözülmüş, dağılmış,2. Erişmiş, eritilmiş 3. Sahipsiz maaş veya memurluk 4. Mirasçısı bulunmayan ve hükümete kalan(miras)

Mahsûb: (hisâb'dan) Sayılmış, hesap olunmuş, hesaba geçirilmiş

Mahzar: (huzur 'dan) 1. Huzur yeri, bir büyük zâtın önü, piş-gâh 2. hazır olma, huzur, görünme, gösteriş

Makkar : (karar'dan) karar edilen mahall, durulan yer, karargah , mahall-i sükûn 2. oturulan yer ikâmet-gah 3. merkez ,kürsü ,payitaht

Maktû'an: götürü olarak, toptan

Ma'kud (akd'den) : Akdolunmuş, bağlanmış, bağlı düğümlü

Ma'kûd: (akd'den), bağlı , bağlanmış, ukdeli

Mantûk, Mantûka(nutk'dan) : 1.Söylenmiş, denilmiş, 2. Söz, kelam, nutuk, mana , mefhum

Matlûb: (taleb'den) 1. istenilen, arzu olunan, aranılan 2. ikrâz ve idane olunmuş , alacak

Ma'ûnet: 1. Yardım, imdad 2.Rızk, azık

Mazarrat: (zarar'dan) Dokunma, zarar, ziyan, nef' , faide mukabili

Mazbût: (zapt'dan): 1.Zabt olunmuş, ele geçirilmiş, 2. yazılmış, kaydedilmiş 3. hatırda tutulmuş , 4.derli toplu, 5. muhafazalı,korunmuş 6. belli belirtilmiş,7. sağlam

Mazbut: Zapt edilmiş, kayda geçirilmiş , derli toplu, sağlam

Meccânen : Ücretsiz olarak, bâd-ı hevâya , caba, beleş

Mecma': cm. mecâmi , (Cem'den) 1. toplanılan yer, mahall-i ictimâ' 2. kavuşulan yer, mahall-i iltisâk

Mecmû' : (mecmua, cem'den) toplanmış, birikmiş yığılmış, nükûd-ı mecmua ,toplanmış şey, top ,yığın : mecmû'-ı hâsılat

Mecmû: (Cem'den) 1. Toplanmış, birikmiş, yığılmış, yığın 2. Hep, bütün

Mecrûh: (Cerh'den) 1. Yaralanmış, Yaralı, gerek harb ve kavgada ve gerek kazaen bedeninin bir tarafı yara olmuş

Medfû': (def'den) 1.def olunmuş, öte itilmiş 2. itâ olunmuş , sandıktan çıkarılmış: mebalîğ-i medfû'a

Medhûl: (Dahl'den), Ta'yîb olunacak bir kusuru olan, ma'yûb, mezmûm

Medyûn: (deyn'den)Borçlu , verecekli

Mefrûz : (fârz'dan) ayrı, makrûn mukabili, ayrılmış

Memlû: (mela'dan), Dolu, dolmuş, pür, meşhûn

Menkûha : Nikahlı kadın (halîle, zevce)

Menkûl: (nakl'den) 1. Bir yerden bir yere taşınmış, nakl olunmuş 2. Ağızdan ağıza, rivâyet olunarak gelmiş olan, nakil ve rivayetle bilinen

Mensuh: Nesh olunmuş , iptal edilmiş , hükümsüz ,

Merbut: Bağlı, bağlılık, düşkünlük

Mesâlih(maslahat'ın cemi): işler , maslahatlar

Mesâvî(sût'ün c.): fenalıklar, kötülükler (zıddı: mahâsin)

Mesmûğ': 1. işitiliş, duyulmuş,haber alınmış 2. dinlenilir, dinlenmeye müstehâk 3.dinlenen kabul olunan

Mestûre: huk. Şahitleri gizli olarak temize çıkarmak üzere hakim tarafından ait oldukları makama yazılan yazı.

Meşrûh: 1.Şerh olunmuş, açıklanmış 2. Uzun uzadıya anlatılan

Mevarîs: miraslar , verasetle nail olanmülk ve mallar

Mevdû': Mevdû'a (Veda'dan) Emanet bırakılmış, tevdî olunmuş

Mevhûb: Vehb'den, verilmiş, atıyye ve ihsan edilmiş olan

Mevkûf : vakfedilmiş

Mevrûs(veraset'den) : miras kalmış, veraset tarîkiylegeçmiş , ebeveynden sirayet etmiş

Mezrû': (Zer'den) eğilmiş, çift sürülüp tohum saçılmış

Miyân:1. Orta 2. Meyan ara, aralık (Der-miyan: ortada arada; Miyan-ı güft-ü gû laf arası)

Mizâb: 1. Oluk, nâvdân 2. Oluklu, zıvana, yiv

Mu'terif: (irfân'dan): itiraf eden, kendi kusur ve kabahatini gizlemeyerek söyleyen , anlatan

Mu'acell : s. muacelle (acele'den) mühletsiz , peşin, ber vech-i peşin te'diye veya îfâ edilecek olan mukâbili mü'eccel , mihr-i mu'accel

Muâdil: Denk, eşdeğer, eşit

Muâraza: (arz'dan) 1. Birbirine karşı gelme 2. Kavga , çekişme

Mu'âraza: (arz'dan), 1. Birbirine karşı gelme, muhalefet 2. kavga, niza'

Muârız: (arz'dan) ,Muaraza eden, karşı gelen (muhalif)

Mu'arref: (irfan'dan)1. Bildik , belli , ma'âlûm, ma'rûf 2.münker mukabili

Mu'arrif: (İrfan'dan) Tarif, tahdîd ve tayin eden

mufârat: (fark'dan), Ayrılma, birbirinden uzaklaşma, firâk 2. bir yeri terk edip gitme, 3. zevceyn beyninde ayrılma, talak

Muharrer: Yazılmış, yazılı , mektup

Mukâbil: Bir şeyin karşılığı olan bir şeye karşılıklı olarak yapılan, karşılıklı

Mukâvele: (kavl'den) 1. Sözleşme 2. Bir iş hakkında iki taraf beyninde verilen karar

Mukdim: (kadem'den) s. Mukdime, ikdâm sahibi , bir işe devam ve sebât ve sa'y ü gayret eden

Mukırr: (karar'dan) ikrar eden, doğruyu söyleyen” vardır, evet öyledir” diyen, kusûrunu gizlemeyen

Mukîm: (kıyam'dan), Oturan, ikâmet eden, ârâm-sâz

Mukkır(karar'dan): 1. İkrar eden, doğrulayan

Murakkam: (rakam'dan), 1. terkîm olunmuş yazılmış, muharrer2. adete delâlet eder bir rakamla işaret olunmuş , numarası vaz' olunmuş, numaralı

Mûrîs: (verâset'den), 1. Getiren, veren, kazandıran, icap ve îrâs eden 2. Vereseye miras bırakan

Musâlaha: (1. Barışma, barışık 2. Sulh, Asayiş

Musâlaha: (sulh'dan) 1. Barışma, barışık, uzlaş 2. Sulh, asâyiş

Mutâlebe: cm. mutalebât (taleb'den) Hakkını isteme, davâ, iddiâ: onun birtakım mutallebâtı vardır

Mutâva'at:(tav' dan) 1. Mutî ve tâbi olma, baş eğme, ser-fürû etme : o kimseye mutâvaat etmez

Muttasıl:(vasl'dan)1.bitişik , diğer bir şeye ulaşmış; benim bağım onun tarlasına Muttasıldır 2. Aralıksız, ara vermeyen , bilâ- fâsıla

Muvâcehe: (vech'den):1 Yüzleşme, yüz yüze gelme, 2. Karşı,ön bi'lmuvacehe: yüzleştirerek (Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat), Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012,

Muvâsenet: ülfet, ünsiyyet, birbirine alışıp birlkte yaşama

Muzâf: 1. izâfe olunmuş , takılmış, katılmış, zam ve ilave olunmuş, mülhak

Muzâf: (zayf'dan), İzafe olunmuş, katılmış, takılmış, ilave olunmuş

Mübeyyen: (beyan'dan), tebeyyün etmiş, meydana çıkarılmış, açıklanmış, açıkça söylenmiş, açıklayan ,bildiren

Mücedded: Yeni olarak , yeni baştan

Müdde: müddet

müddea aleyh: huk. aleyhinde dava açılan

Müdde'ayât: İddiâlar, haksız talepler

Müddei: 1.Dava eden adam , davacı

Mü'eccel: Ecel'den, Müstakbelde ifâ olunmak üzere vakti muâyyen, mühletli, peşin olmayan , Muaccel mukâbili

Mühtedî: hidâyet'den, ihtidâ etmiş, hidâyet bulmuş, din-i islâmı kabul etmiş

Mükerrem: (kerem'den), Muhterem, aziz,sayın, değerli, saygıdeğer sayılan, ululandırılan, hizmet ve ta'zime erişmiş (mükerreme, müennesi)

Mülâzım: Stajyer

Mülhakat: (mülhak'ın cemi) 1.Katmanlar, ekler 2. Bir merkeze bağlı olan yerler

Mümâna'at: (men'den) mümana'a, mâni olma , karşı durma, muhalefet, razı olmama, adem-i muvâfakat

Mümâtalesi: Uzatma, bugün yarın diyerek vadeyi te'hir etme

Münâvebe: Sırasıyla

Münâza'a: Ağız kavgası, niza', muhâlefet

Münselik : (silk'den) bir yola girib onu takib eden bir tarîka sâlik ve bir silke dahil olan

Müntehâ: (nehâ, nihayet'den) 1. bir şeyin varabildiği en uzak mahal, son derece 2. son , nihayet, akıbet, gayet, uç

Mürûr-ı Eyyâm: günlerin geçip gitmesi

Müsbet: (Sübüt'tan) 1. Delil ile gösterilmiş, sıhhat ve hakikati sübüt bulmuş, ispat olunmuş, sağlam 2. Menfi olmayan

Müstakillen: Kendi başına

Müste'cir: (ecr'den) bir şeyi kira ile tutan bir evde kira ile oyuran , kiracı

Müstec'iren : Kiracı olarak, kira ile

Müsted'â: (da'va'dan, cm.: müsted'âyat) istidâ edilen, istenen, dilenen , istidâ(dilekçe) ile istenen(şey)

Müstehlik: (helak'dan) , sarf ve istihlâk eden , yiyip içerek bitiren, kendi ihtiyacı için bir şeyi satan

Müstetâb: (tayyib'den) İyi, güzel makbûl, a'lâ

Müşâreket: (şirket'ten) 1. Bir işte başkalarıyla birlikte bulunma 2. Ortaklık, bir şirket ve kumpanya vesâire azasından bulunma, ortaklaşa

Müşerrah: cm. Müşerreha (şerh'den) teşrih olunmuş

Müte'ahhid: ahd'den, bir işi üzerine alan, deruhde eden

Müteallik: (alaka'dan) 1. Asılı, bağlı 2. Taalûk eden, ilgili, ilişkisi olan

Müteallik: ilişkin, ilgili

Müteallik: 1. Asıllı, bağlı 2. Taalûkeden , ilgili, ilişkisi olan

Müte'ayyine: 1. Taayün etmiş, tayin ve tahsis olunmuş, muâyyen, mukarrer 2. Âyân ve eşrâftan olan muteber

Mütebâkî: (beka'dan) Kalan, geriye kalan, artan

mütehakkık: (hakk'dan) doğruluğu ortaya çıkan, gerçekliği ispat olunan, tahakkuk eden, muhakkak

Mütehassir: (hasret'ten): hasret çeken, hasretinde kalan, meramına nail olamayan, mahrum

Müzâyede: (ziyade'den) bir mal ve mülkün en ziyâde ve yerine verilmek üzere dellâl eliyle satılması, mukabili: münâkasa

Nâhiye: c. nevâhî , 1. Yan taraf, kenar, bölük: sadrın nâhiye-i ulyâsı 2 civâr havlu : bu nevâhîde 3. küçük yer, buk'a 4. bazı büyük kazâların bir müdür vasıtası ile idare olunur bölüğü veya her kazânın münkasım bulunduğu küçük devairin beheri: nahiye müdürü, nevâh nizâm-nâmesi

Nakz: Bozma, kırma, hâlel verme, çözme ; nakz-ı ahd

Nâşî: (neş'et'den)1. Neşet eden, edici, ileri gelen 2. (zarf) Ötürü, dolayı, sebebiyle

Nevâl: 1.Talih, kısmet 2. Bahşış, bağış ; Derya-neval: bağışı deniz gibi çok olan

Nısfiyet :Yarı olma , yarılık, yarı yarıya bölme

Nühâs:1. Bakır 2. bakır akçe

Nükûl: vazgeçme, dönme, cayma : sözünden nükûl etti

Nüvvâb: c. Nâib

Rabt: Bağlama, tutturulma

Râcî': (rücû'dan) 1.Ric'at eden, geri dönen 2. Dokunan , taalluk ve nisbeti olan, müteallik, dair

Râgıb: (Rağbet'den), Rağbet gösteren, istekli

Ragîbe: 1. Rağbet olunan , rağbetle istenilen şey 2. bol hediye

Reviyyet: Bir işin her cihetini lâyıkiyla tefekkür ve mütâlaa etme, basîret, ashâb-ı reviyetten

Rü'yet: Görme, görüş 2. nezaret, idare 3. bakma : davası filan mahkemede rü'yet buluyor

Saded: 1. yakınlık, kurb,civar 2. niyet, teşebbür, kasd

Safka-i vâhide: Karşılıklı el sıkışma

Sarîh: (sarâhat'den) 1. Açık, meydanda 2. belli (aşikâr) 3. saf, halis

Sa'y: Çalışma, çabalama, emek, cehd 2. geçinmek için iş işleme, iş 3. kaçma, yürüme

Sehm: cm. sihâm, eshâm 1. Ok 2. hisse, pay, nasib

Sehven: Yanlışlıkla, yanılarak, hatâen, galat olarak

Semen: cm. esmân, Baha, kıymet, değer, tutar: takdir-semen :değer biçme , ta'yin –i

Semen: değerini belirtme

Seniyye: Yüksek, yüce (irade-i seniyye: yüce buyruk)

Sevviy: 1. Düz, doğru 2. bir, yeksân, beraber

Sîm :1 Gümüş, fizza, 2. gümüş akçe

Sinn: (c. esnan)1. Diş, dendan 2. yaş, ömür derecesi, sinn-i rüşd (sinnen :yaşça)

Sudûr: Sadır olma, meydana çıkma, olma (bkz: zuhûr, vuku).

Sukûk: Sakk (sak)

Sulbî: Birinin sulbünden gelme, kendi oğlu, evladı

Süknâ: Oturulan, ikâmet olunan yer, mahall, konak

Sülüsân: iki sülüs, üçte iki

Şâyi': (şuyû'dan) 1. Duyulmuş, herkesin ma'lûmu olmuş münteşir: bu haber şayi' oldu 2.

Hissedâran beyninde müşterek, taksîm olunmamış : hisse-i şayi'a

Şıkâk: İttifâksızlık, adem-i muvâfakat, ihtilâf, münâferet, adem-i muvafakkat, ihtilâf: aralarına şıkâk düştü

Şibh: 1. Benzeyiş, benzeme 2. benzeyen şey, misil

Şirâ': Satın alma , satın alınma (etmek yardımcı fiili ile kullanılır)

Bey'ü Şirâ: Alım-satım

Ta'addî: (adv'den) 1. Öteye geçme, tecavüz 2. hak ve adl ve insaf haddini tecavüz, zulüm

Ta'alüll: (illet'den) vesîle ve bahâne arama, yalandan bahânelerle bir işten kaçınma : borcunu vermemek için her gün bin türlü taalüll ediyor

Tahakkuk (hakk'dan) : hakikat olarak meydana çıkma , gerçekliği anlaşılma

Taharrî: Araştırma, bakma, inceleme

Tahlîf(half'den c. tehlifat) : Yemin ettirme , yemin verme, and içme , içirilme

Tahmîl: (haml'den) 1. Yükletme, haml etme 2. ihale etme, bu işi ona tahmil ettiler

Tahtânî :1 Tahta yani aşağıya mensub ve müteallik, aşağıda bulunan, fevkani mukabili (tahtai kat)

Tansîf(nısf'tan): Yarı yarıya bölme, iki müsavi(eşit) kısma ayırma

Tarîk-i âmm: Herkesin geçmesine mahsus yol , geniş yol , cadde

Taslît: Musallat etme, sataştırma,

Tatlîk: (talak'dan) Boşanma, bırakma, ayırma : karısını tatlîk etti

Tav': Taat, İtâat,mutî ve münkâd olma, dinleme 2. isteyerek bir şeyi yapma , kendi rızâsıyla hareket kerh ve cebr mukâbili= bi't- tav' ver'r-rızâ

Tavassut: Araya girme, vesâtat etme, miyâncılık

Tâyi'an: İsteyerek, kendi istek ve arzusuyla ; tav'an ve tay'ian bu işi yaptı

Tazarru': cm. Tazarruât, kendini alçaltarak kemâl-i tezelzül ve huşû ile yalvarma: Hakkı teâla'nın af ve merhametini tazarru' eden

Te'diye : (cm. te'diyât, eda'dan), ödeme, borç verme, edâ etme, bütün borçlarını te'diye ettim

Te'hîr: (c. te'hirat, ahir'den) geriye, sonraya bırakma, geciktirme: imtihanı bir hafta daha te'hîr ettiler

Te'âkub: (akab'dan) birbiri arkasından gitme , birbirini takib etme

Te'akub: (Akab'dan) birbirinin arkasından gitme, birbirini takip etme

Teberrâ': (bera'dan) Uzaklaşma uzak durma, çekilme tevellâ mukâbili

Teberru': cm. teberruât , bilâ-mecburiyet ve kendi rızâsıyla verme , bağışlama vakf ve hayrâta envâl terki

Tebeyyün: (beyân'dan) belli olma , anlaşılma , meydana çıkma

Tebriye: 1. Birini bir şüphe ve kabahatten beri etme, medhali olmadığını isbât etme 2. Borçtan kurtarma

Tecvîz: (zevc'den) Evlenme, nikahla karı alma, zevce edinme

Tefhîm: (Fehm'den) Anlatma, İfhâm

Tefrîk: (fârk'tan) Ayırma, seçme

Te'hîr: Geciktirme, gecikme

Tekasît: taksit'incemi , taksitler

Tekellüm: (Kelâm'dan) Söyleme, lakırdı etme

Tekfîn: (kefen'den, c. Tekfînat) kefene sarma, kefenleme

Telhis etmek: Özetlemek

Terâküm: (rüküm 'den) birikme, toplanma, yığılma (amelenin gündelikleri terâküm etmiş idi.

Terâküm: (Rüküm'den) Birikme, toplam, yığılma

Terâzî: Rıza'dan, birbirini râzı etme, tarafeyn arasında rızalaşma

Terkîm :(rakam'dan) 1. rakam atma,rakamla işaret etme 2.yazma, tahrir

Teshîl : (c. teshîlat, sühûlet'den) kolaylaştırma, kolay ve asânetme , tashîl etmek, teshîlat göstermek

Tesmiye: İsim koyma , isim verme

Tesviye: (sevi'den) 1. Beraber etme, düz etme, düzleme, eşitleme 2. hesap kapatma, sonuçlandırma

Tevâbi': 1. Bir adama tabi' olup arkası sıra gidenler 2. Bir adamın fikir ve zehâbına tâbi' olanlar 3. Hademe, avene, yardaklar 4. Mülhakât, levâhık

Tevcîhât (tevcîh'in cemi): verilmiş rütbelere, rütbe vermeler

Tevkîf: vukûf'dan) 1. Durdurma, meks ettirme 2. Alıkoyma, te'hir, ta'vik

Tevkîh: lisanımızda nikah kıyma ve evlendirme manasıyla kullanılır

Tevkîr: (vakâr'dan) İ'zâz ve ta'zim etme

Tevliyet yahut Tevliye: (vely'den), 1. Birini müteveli etme, bir vakfa müteveli nasb etme 2. Mütevellilik , müteveli sıfat ve vazîfe

Tezkiye (zekat'dan): 1. temiz etme (kusurdan)temize çıkarma , aklama 2.soruşturarak birinin iyi halli olduğunu meydana çıkarma 3. malın zekatını verme

Tezvic: (zevc'den) bir erkek veya kızı evlendirme

Tîre : Bulanık, kara, karanlık; şeb-i tîre: karanlık gece

Udûl: Cinâyatta cürmün mevcut olup olmadığına ve eshâb-ı muhafefe bulunubulunmadığına vicdânen karar veren ve intihâb ile taraf-ı hükümetten alınan kimseler

Uhde: 1 Söz verme, taahüt, bir işi üstüne alma 2. vazife

Uhde: 1. Söz verme, bir işi üstüne alma, taahüd, tekeffül 2. vâzife

Umûr: fd. emr , ehemmiyet verilen iş, vazîfe ,ne umûrun= ne vazîfen?

Vasî: (vesayet'den) cm. evsiyâ 1. Bir müteveffânın vasiyetini icrâya memur adam , bir müteveffânın vasiyetle tesviye-i umûruna tevkîl ettiği adam 2. eytâmın emval-i mevrûsesini idare ve kendilerini infâk eden adam

Vâzı, Vâzıa: Koyan ,bir tarif , sistem koyan , yerleştiren

Mûcib, mûcibe(vücûb'dan): 1. lazım gelen, icabeden , gereken, gerektiren 2. sebep, vesile; bilâmûcib: sebepsiz , hiç yoktan; esbâb-ı mûcibe: gerektiren sebepler

Vech: 1. Yüz , surat çehre 2. üst , satıh, düz, yüz,ber-vech-i muharrer: yazıldığı vech ile (sebeple)

Yed: 1. El,dest 2. meczur(?), güç , kudret, 3. imdad, yardım 4. vasıta, marifet

Zer': Ekme, tohum saçma, ekilmiş ekin

Zîde: (ziyade'den) artsm, ziyade olsun

Handwritten header text at the top of the page, including the word 'تاریخ' (Tarih) and 'مقدمه' (Mudimme).

Main body of handwritten text in the upper section of the page, starting with 'مقدمه' and 'تاریخ'.

Second main section of handwritten text, continuing the historical or biographical narrative.

Third main section of handwritten text, detailing further events or figures.

Final section of handwritten text at the bottom of the page, possibly a conclusion or a specific note.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including names like 'محمد' and 'عبدالله'.

